

ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ

ADNAN MENDERES UNIVERSITY

جامعة عدنان مندريس

*"27 Mayıs 1960'dan 15 Temmuz 2016'ya Darbeler, Geçmişten Günümüze Darbe Olgusu ve Millet Egemenliği Kültürü"
Uluslararası Sempozyumu Özet Kitabı*

*"Coups from 27 May 1960 to 15 July 2016; Coups from the Past to the Future and Democracy Culture in Turkey"
International Symposium Abstract Book*

*"الانقلابات العسكرية منذ ٢٧ أيار ١٩٦٠ الى ١٥ تموز ٢٠١٦ و ثقافة السيادة الوطنية من الماضي الى المستقبل"
كتاب ملخصات الأبحاث*

uluslararası
darbe
sempozyumu 26-27-28 MAYIS 2017

26-27-28 MAY 2017 | 26-27-28 مئكان ان 2017

SEMPOZYUM ONURSAL BAŞKANI

Prof. Dr. Cavit BİRCAN Adnan Menderes Üniversitesi Rektörü

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Ahmad NAHMADOV Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Bilal KEMİKLİ Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Birol AKGÜN Yıldırım Beyazıt Üniversitesi - Stratejik Düşünce Enstitüsü Başkanı
Prof. Dr. Essam Mohamed Abdelshafy ABDELWAHAB - Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Fatma Neval Genç - Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet ÇELİK Anka Teknoloji Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Mehmet Erdemir GÜNDOĞMUŞ Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Milton LAHUERTA - Sao Paulo Devlet Üniversitesi
Prof. Dr. Muzaffer DEMİR Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Namık AÇIKGÖZ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Rogerio Baptistini MENDES - Mackenzie Üniversitesi
Prof. Dr. Salih YILMAZ Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Prof. Dr. Süleyman İNAN Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Talip KABADAYI Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Turan GÖKÇE İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Prof. Dr. İ. Yaşar HACISALİHOĞLU İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Yücel BOZDAĞLIOĞLU Adnan Menderes Üniversitesi
Doç. Dr. Cihan ÖZGÜN Ege Üniversitesi
Doç. Dr. Dilşen İNCE ERDOĞAN Adnan Menderes Üniversitesi
Doç. Dr. Hüseyin ÜRETEN Adnan Menderes Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ali BİLGENOĞLU Adnan Menderes Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ceyhune HÜSEYNOVA Sumqayıt Devlet Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Hossein Asgar POUR Adnan Menderes Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mehmet BAŞARAN Adnan Menderes Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mohammed KURDI Adnan Menderes Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Tuncay Ercan SEPETÇİOĞLU Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Eduardo S. BARCESAT Buenos Aires Üniversitesi
Dr. Oec. Aina DOBELE - Letonya Ziraat Üniversitesi
Dr. Oec. Andra ZVIRBULE - Letonya Ziraat Üniversitesi
Eleftherios GIOVANIS - Adnan Menderes Üniversitesi
Osman SOFTIC - Bosna Hersek Boşnak Sanat ve Bilimler Akademisi
Rafael Marchesan TAUİL - Sao Carlos Federal Üniversitesi
Violeta KAMANTAUSKIEE - Kaunas Koleji

DÜZENLEME KURULU

Yrd.Doç. Dr. Mustafa ASLAN
Yrd Doç. Dr. Kemal Ramazan HAYKIRAN
Yrd.Doç. Dr. Ali BİLGENOĞLU
Arş. Gör. Muhittin ÇEKEN
Uzm. Öncel SENCERMAN
Mustafa ALP

SEKRETERYA

İpek YÜKSEL
Sümevra ERYILMAZ

26 MAYIS 2017 - CUMA	
AÇILIŞ KONUŞMALARı - 10.00 / 12.30	
SERĞİ AÇILIŞI - 12.30 / 13.00	
ÖĞLEN ARASI - 13.00 / 14.00	
AÇILIŞ PANELİ - 14.00 / 15.30	
1.OTURUM - 15:40 / 17:00	SALON 1 - AKM MAIANDROS SALONU
OTURUM BAŞKANI	Prof. Dr. Mehmet ÇELİK
Darbe, Din ve Diyanet	Prof. Dr. Ejder OKUMUŞ Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
15 Temmuz 2016 Sonrasında Yeni Bir Din Dili Oluşturmanın Gerekliliği Üzerine	Prof. Dr. Mevlüt UYANIK Hitit Üniversitesi
15 Temmuz Askerî Darbe Girişiminde Din İstismarı	Doç. Dr. Mustafa ÖZKAN Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Kur'an'da Saldırganlık Psikolojisini Engellemenin Yöntemleri	Yrd. Doç. Dr. Halit BOZ Artvin Çoruh Üniversitesi
1.OTURUM - 15:40 / 17:00	SALON 2 - AKM MAGNESIA SALONU
OTURUM BAŞKANI	Dr. Murat YILMAZ
İslamcı Dergilerin 27 Mayıs Hükümet Darbesine Yönelik Tutumları	Yrd. Doç. Dr. Doğan DUMAN Dokuz Eylül Üniversitesi
Emperyalist Entrikanın Teo-Politik Yüzü Olarak Fethullahçı Terör Örgütü ve Dinler Arası Diyalog	Yrd. Doç. Dr. Halil MUTİOĞLU Adnan Menderes Üniversitesi
15 Temmuz 2016 Darbe Girişimi ve Türk Toplumu	Doç. Dr. Hüseyin KOÇAK Aydın Kocatepe Üniversitesi Fatma Zehra DURNA Aydın Kocatepe Üniversitesi
Cemaat Kavramı Ekseninde 15 Temmuz'un Sosyolojik Analizi	Fatih TOLGA Hitit Üniversitesi
1.OTURUM - 15:40 / 17:00	SALON 3 - AKM MILETOS SALONU
OTURUM BAŞKANI	Prof.Dr. Şafak ÇOMAKLI
Atina'da Demokrasi Deneyimleri ve Antik Dönem Düşünürlerinin Görüşleri	Doç. Dr. Hüseyin ÜRETEN Adnan Menderes Üniversitesi
Eski Mezopotamya ve Hitit Toplamlarından Bazı Darbe Dönemleri	Arş. Gör. Murat Turgut Selçuk Üniversitesi
Eski Yunan Mitolojisinde Evren Hakimiyeti: Tanrıların İktidar Mücadelesi	Yrd. Doç. Dr. Sedat AKKURNAZ Adnan Menderes Üniversitesi
Bizans'ta Başarısız Bir Darbe Teşebbüsü: Nika İsyanı	Arş. Gör. Muhittin ÇEKEN Adnan Menderes Üniversitesi
1.OTURUM - 15:40 / 17:00	SALON 4 - AİSYEM KONFERANS SALONU
OTURUM BAŞKANI	Doç. Dr. Mehmet ŞAHİN
Roma Cumhuriyeti'nin İÖ 80'li Yıllarında Siyaset ve Darbeler"	Prof. Dr. Mehmet Ali KAYA Ege Üniversitesi
Geç Roma Cumhuriyet Döneminde Başarısız Bir Darbe Girişimi: Catilina Komplosu (MÖ. 63)	Prof. Dr. Muzaffer DEMİR Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Galya Fatihinden Diktatörlüğe: Caesar Darbesi	Yrd. Doç. Dr. Kevser TAŞDÖNER Adıyaman Üniversitesi
Diadokhoslar Dönemi İktidar Çekişmelerinde Askerî Darbelerin Yeri	Arş. Gör. Ömer GÜNGÖRMÜŞ Adnan Menderes Üniversitesi

1.OTURUM - 15:40 / 17:00	SALON 5 - BİLGİ İŞLEM SEMİNER SALONU
OTURUM BAŞKANI	Prof. Dr. Namık AÇIKGÖZ
İslâm Tarihine Yön Veren Bir Darbe Girişimi: İbrahim Yinal'ın Tuğrul Bey'e İhaneti	Doç. Dr. Mustafa ALICAN Adıyaman Üniversitesi
İslam Tarihinde İlk Darbe ve Hz. Osman'ın Şehit Edilmesi	Yrd. Doç. Dr. Siddık ÜNALAN Fırat Üniversitesi
Darbelerde Dini Temel: Yezid b. Velid Abdülmelik Örneği	Yrd. Doç. Dr. Hakan ÖZTÜRK Fırat Üniversitesi
Tarihte Bir Paralel Yapı Darbesi: Akkoyunlu Devleti'nin Yıkılışı	Yrd. Doç. Dr. Kemal Ramazan HAYKIRAN Adnan Menderes Üniversitesi
1.OTURUM - 15:40 / 17:00	SALON 6 - REKTÖRLÜK 3.KAT TOPLANTI SALONU
OTURUM BAŞKANI	Prof. Dr.Salih YILMAZ
Bir Vaizin Darbe Planı ve Uygulanışı: Patrona Halil İsyanına Farklı Bir Bakış	Doç. Dr. Tanju DEMİR Adnan Menderes Üniversitesi Halit CABBAR Adnan Menderes Üniversitesi
Osmanlı Devletinde İktidarın Sınırlarını Çizen Bir Güç Olarak Yeniçeri Ocağı	Yrd. Doç. Dr. Bülent ÇELİK Adnan Menderes Üniversitesi
1876 Darbesi (Sultan Abdülaziz Örneği)	Doç. Dr. Özgür YILDIZ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Modernleşmenin Getirdiği Tepki: Osmanlı'da İlk Darbe Girişimi ve Kuleli Hadisesi	Arş. Gör. Emre KURT Marmara Üniversitesi Arş. Gör. Hikmet MENGÜASLAN Orta Doğu Teknik Üniversitesi
2. OTURUM- 19:00 / 20:10	SALON 1 - AKM MAINDROS SALONU
OTURUM BAŞKANI	Doç. Dr. Hüseyin ÜRETEK
II. Meşrutiyet Döneminde Asker-Siyaset İlişkileri (1912-1913): Halaskar Zabitan Grubu	Prof. Dr. Kenan OLGUN Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
İttihat Terakki'nin Muktedir Olma Kavgası: Bâbîâli Baskını	Prof. Dr. Hasan BABACAN Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
İttihatçı Darbe Girişimi: Bâb-ı Âli Baskını	Doç. Dr. Nevzat ARTUÇ Adıyaman Üniversitesi
İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin Yeraltı Faaliyetleri: Fedai Zabitan Oluşumu ve Siyasi Cinayetler	Yrd. Doç. Dr. Mehmet BAŞARAN Adnan Menderes Üniversitesi Ali ÖZÇELİK Adnan Menderes Üniversitesi
2.OTURUM - 19:00 / 20:10	SALON 2 - AKM MAGNESIA SALONU
OTURUM BAŞKANI	Doç. Dr. İdris DEMİR
Cumhuriyet Döneminde Darbeler ve Kitaplar	Prof. Dr. Namık AÇIKGÖZ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Türkiye'de Darbe ve Muhtıra Bildirilerinde Kullanılan Konular	Prof. Dr. Nurettin GÜLMEZ Manisa Celal Bayar Üniversitesi
27 Mayıs 1960'dan 15 Temmuz 2016'ya Türkiye'de Darbeler: Darbe Bildirileri Üzerinden Türkiye'de Darbeleri Okumak	Doç. Dr. Ali BÜYÜKASLAN İstanbul Medipol Üniversitesi
1960 Darbesi'nin Meşrutiyet Kaygıları ve Ak Devrim Kitabı	Yrd. Doç. Dr. Musa GÜMÜŞ Adnan Menderes Üniversitesi

2.OTURUM - 19:00 / 20:10	SALON 3 - AKM MILETOS SALONU
OTURUM BAŞKANI	Prof. Dr. Ergün YILDIRIM
Şairin Darbeyle İmtihanı	Prof. Dr. Turan KARATAŞ Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Kırgızistan Medyası Üzerinden 15 Temmuz Darbe Kalkışmasının Dış Basında Haberleştirilmesi	Öğr. Gör. Dr. Uğur ÜNAL Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yrd. Doç. Dr. Erdoğan AKMAN Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi
27 Mayıs 1960 Darbesi ve Konya Basını	Yrd. Doç. Dr. Çağatay BENHÜR Selçuk Üniversitesi Canan SARIYAR Selçuk Üniversitesi
15 Temmuz Darbe Girişiminin Bastırılmasında Proaktif Halkla İlişkiler Çalışmaları ve Kriz Yönetim Metodlarının Analizi	Yrd. Doç. Dr. Feridun NİZAM Fırat Üniversitesi Emirhan ÇELİKEL Fırat Üniversitesi
2.OTURUM - 19:00 / 20:10	SALON 4 - AİSYEM KONFERANS SALONU
OTURUM BAŞKANI	Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Türkiye’de Askeri Darbe Girişimlerinin Finansal Piyasalara Etkisi: Olay Çalışması Yaklaşımı	Doç. Dr. Kadir KARAGÖZ Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Türkiye’de Darbe Dönemlerinin Tarım Sektörüne Olan Etkileri	Doç.Dr. Mustafa SÜRMEK Adnan Menderes Üniversitesi Arş. Gör. Emre KARA Adnan Menderes Üniversitesi
Türkiye Ekonomisinin ve Finansal Sisteminin 15 Temmuz Darbe Girişimine Karşı Direncinin Analizi	Arş. Gör. Fatih KALECİ Necmettin Erbakan Üniversitesi
Ak Parti Dönemi ve 15 Temmuz Askeri Darbe Girişiminin Ekonomi Politikası	Yrd. Doç. Dr. Abdunnur YILDIZ Fırat Üniversitesi Arş. Gör. Haluk YAMAN Fırat Üniversitesi Arş. Gör. Ahmet KÖSTEKÇİ Fırat Üniversitesi
2.OTURUM - 19:00 / 20:10	SALON 5 - BİLGİ İŞLEM SEMİNER SALONU
OTURUM BAŞKANI	Prof. Dr. Recai TUNCA
Askeri Darbelerin Psiko-Sosyal Sonuçları Üzerine Genel Bir Değerlendirme	Yrd. Doç. Dr. Kasım TATLILIOĞLU Bingöl Üniversitesi
Hatıralar Işığında 27 Mayıs’ın Sosyolojik ve Psikolojik Sonuçları	Yrd. Doç. Dr. Muzaffer ÇANDIR Manisa Celal Bayar Üniversitesi
15 Temmuz Darbe Girişiminin Psikolojik Kazanımları	Öğr. Gör. Ali ALU İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi
2.OTURUM - 19:00 / 20:10	SALON 6 - REKTÖRLÜK 3.KAT TOPLANTI SALONU
OTURUM BAŞKANI	Doç. Dr. Dilşen İNCE ERDOĞAN
27 Mayıs 1960 ve 12 Eylül 1980 Askeri Darbelerinin Muğla İline Yansımaları	Prof. Dr. Bayram AKÇA Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Okt. Osman KÖSE Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Okt. Zeynep Özdem KÖSE Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
15 Temmuz Darbe Girişimi ve Denizli	Doç. Dr. Tahir KODAL Pamukkale Üniversitesi
1960 Darbesi Sonrası Yerel Basında Algı Yönetimine Bir Örnek: İnkılâbın Sesi Gazetesi	Yrd. Doç. Dr. Erdem YAVUZ Erzincan Üniversitesi
Turkey And The Media: A Historical 15th July’s Role Behind The Coup Attempt	Abdur Rahman FUAD Necmettin Erbakan Üniversitesi

27 MAYIS 2017 - CUMARTESİ

3. OTURUM - 09:00 / 10:20	
OTURUM BAŞKANI	SALON 1 - AKM MAINDROS SALONU
Prof.Dr. Yaşar HACISALİHOĞLU	
1960 Öğrenci Eylemlerinde Türk Öğrenci Eylemlerinin Rolü	Prof.Dr. Sabit DUMAN İnönü Üniversitesi
Üniversite Öğrencilerinin 15 Temmuz Algisında Medyanın Rolü	Yrd. Doç. Dr. Mustafa Sami MENCET Akdeniz Üniversitesi
15 Temmuz Darbe Girişimi'ne Karşı Üniversitelerin Sergilediği Yaklaşımlar Üzerine Düşünceler	Eren KORKMAZ Adnan Menderes Üniversitesi Yrd. Doç. Dr. Musa GÜMÜŞ Adnan Menderes Üniversitesi
1980 Darbesinin Yükseköğretim Politikasına Yansıması	Dr. Veysel ERAT Bitlis Eren Üniversitesi
3. OTURUM - 09:00 / 10:20	
OTURUM BAŞKANI	SALON 2 - AKM MAGNESIA SALONU
Prof. Dr. Süleyman İNAN	
Darbe-Sis İlişkisi Ve "Sis" Mefhumu Üzerinden Darbenin Anlatılışı	Arş. Gör. Nilüfer ÖZTÜRK AYKAÇ Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Yrd. Doç. Dr. Onur AYKAÇ Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
27 Mayıs 1960 Askeri Darbesi'ni Anlatan Bir Roman: Sevinç Çokum'un Karanlığa Direnen Yıldız'ı	Yusuf Can TIRAŞ Uşak Üniversitesi Nami ERDOĞAN Adnan Menderes Üniversitesi
Türkiye Edebiyatında 15 Temmuz Hadiselerinin Tesviri	Doç. Dr. Necefova MERZİYYE Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi
1980 Darbesi'nin 1980 Kuşağı Şiirine Etkisi	Yasemin KOÇ Adnan Menderes Üniversitesi
3. OTURUM - 09:00 / 10:20	
OTURUM BAŞKANI	SALON 3 - AKM MILETOS SALONU
Prof. Dr. Fatma Neval GENÇ	
Ulusal Basında 15 Temmuz Kalkışmasının Ele Alınışı	Yrd. Doç. Dr. Yaşar BARUT Ondokuz Mayıs Üniversitesi Öğr. Gör. Kemal ÖZCAN Ondokuz Mayıs Üniversitesi Arş. Gör. Volkan DURAN Ondokuz Mayıs Üniversitesi
1980 Askeri Darbesinin Türk Basını Üzerindeki Etkisi	Yrd. Doç. Dr. Ali KORKMAZ Erciyes Üniversitesi
Toplumsal Algı Oluşturmada Medyanın Rolü	Arş. Gör. Haluk YAMAN Fırat Üniversitesi Arş. Gör. Ahmet KÖSTEKÇİ Fırat Üniversitesi
15 Temmuz Miladında Medya ve Darbe Kültürü	Yrd. Doç. Dr. Sertaç Timur DEMİR Gümüşhane Üniversitesi
3. OTURUM - 09:00 / 10:20	
OTURUM BAŞKANI	SALON 4 - AİSYEM KONFERANS SALONU
Prof. Dr. Talip KABADAYI	
Türkiye'nin Toplumsal Kültüründe 'Darbe-İsterlik'(!) Problematigi ve Demokrasi Eğitimi	Prof. Dr. Süleyman İNAN Pamukkale Üniversitesi
Propaganda: 27 Mayıs Darbesini Meşrulaştırma Çalışmaları	Doç. Dr. Dilşen İNCE ERDOĞAN Adnan Menderes Üniversitesi
27 Mayıs Askeri Müdahalesi Ve TBMM'deki Kadın Vekiller	Doç. Dr. Filiz ÇOLAK Uşak Üniversitesi
Üniversite'den Hapishaneye Türkiye'nin İlk Kadın Deprem Uzmanı'nın Yassıada'ya Uzanan Yaşam Öyküsü Nuriye Pınar(Erdem)	Yrd. Doç. Dr. Türkan BAŞYİĞİT Dokuz Eylül Üniversitesi

3. OTURUM - 09:00 / 10:20	SALON 5- BİLGİ İŞLEM SEMİNER SALONU
OTURUM BAŞKANI	Prof. Dr. Muzaffer DEMİR
Adnan Menderes ve Sovyet Azerbaycanı	Doç. Dr. Lütviye ASGERZADE Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi
Türkiye’de Darbe Dönemlerine Medya Araçlarının Sosyolojik Etkisi Üzerine Bir İnceleme	Arş. Gör. Merve ÇETİN DAĞDELEN Pamukkale Üniversitesi
27 Mayısın Ağır Sonucu: Bir Başbakanın İdamı	Yrd. Doç. Dr. Selma GÖKTÜRK ÇETİNKAYA Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Buse SAĞIR Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
Adnan Menderes Üniversitesi Merkez Kütüphane Koleksiyonunda Yer Alan Adnan Menderes ve Demokrat Parti Dönemi İle İlgili Basılı ve Elektronik Kaynaklar	Uzm. Özden Demircioğlu FAYDALIGÜL Adnan Menderes Üniversitesi
3. OTURUM - 09: 00 / 10:20	SALON 6 - REKTÖRLÜK 3.KAT TOPLANTI SALONU
OTURUM BAŞKANI	Prof. Dr. Turan GÖKÇE
Türkiye’de Yaşanan Darbelerin Makroekonomik Göstergelere Etkileri	Doç. Dr. Necmiye CÖMERTLER ŞİMŞİR Adnan Menderes Üniversitesi Yrd. Doç. Dr. Funda ÇONDUR Adnan Menderes Üniversitesi
Askeri Darbelerin Kamu Harcamalarına Etkisi: Türkiye Örneği	Arş. Gör. Cemaleddin GEREDE Adnan Menderes Üniversitesi Arş. Gör. Hüseyin KUTBAY Adnan Menderes Üniversitesi
2013-2016 Yılları Arasında Türkiye’de Gerçekleşen Darbe Girişimlerinin Türkiye Ekonomisi Üzerindeki Etkileri	Arş. Gör. Ali KÖSTEPEN İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
15 Temmuz Askeri Darbe Öncesi ve Sonrası Karşılaştırmalı Bir Ekonomik Değerlendirme	Öğr. Gör. Ömer Fazıl EMEK Mardin Artuklu Üniversitesi Öğr. Gör. Mehmet Celal GÜLTEKİN Mardin Artuklu Üniversitesi
4. OTURUM -15:45 / 17:00	SALON 1 - AKM MAINDROS SALONU
OTURUM BAŞKANI	Doç. Dr. Merve Safa KAVAKÇI
Saklı Kitap Romanı’ndan 28 Şubat Post Modern Darbesinin Yansımaları	Yrd. Doç. Dr. Hatice ALTUNKAYA Adnan Menderes Üniversitesi
28 Şubat Post-Modern Darbesi’nin İslami Dernek ve Vakıflara Etkileri	Dr. Berrin BAYBURT Dokuz Eylül Üniversitesi Yrd. Doç. Dr. Doğan DUMAN Dokuz Eylül Üniversitesi
İzmir Basınında 1960 İhtilali’nin İlk Günleri	Yrd. Doç. Dr. Nilgün Nurhan KARA İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
İki Darbe, İki Şiirsel Tutum: 28 Şubat’tan 15 Temmuz’a Şairin Sınırı	Cevat AKKANAT Bursa Anadolu Kız Lisesi

4. OTURUM -15:45 / 17:00	SALON 2 - AKM MAGNESIA SALONU
OTURUM BAŞKANI	Prof. Dr. Yasin AKTAY
Demokrasinin Kesintiye Uğradığı Olağanüstü Dönemlerde 4. Güç Olarak Basının Rolü: ADÜ Öğrencileri Özelinde Bir Değerlendirme	Yrd. Doç. Dr. Hicabi ARSLAN Adnan Menderes Üniversitesi Yrd. Doç. Mustafa ASLAN Adnan Menderes Üniversitesi Yrd. Doç. Dr. Aynur ÖRNEK Adnan Menderes Üniversitesi
15 Temmuz Darbe Girişiminin Bastırılmasında Proaktif Halkla İlişkiler Çalışmaları ve Kriz Yönetim Metotlarının Analizi	Yrd. Doç. Dr. Feridun NİZAM Firat Üniversitesi Emirhan ÇELİKEL Firat Üniversitesi
27 Mayıs 1960 Darbesi ve Basındaki Yansımaları	Yrd. Doç. Dr. Ebru GENÇALP Adnan Menderes Üniversitesi
1960 Darbesinin Medyada Yansımaları ve Bu Yansımaların Hasan Polatkan'ın Ailesi Üzerine Etkileri	Dr. Atiye EMİROĞLU Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
4. OTURUM -15:45 / 17:00	SALON 3 - AKM MILETOS SALONU
OTURUM BAŞKANI	Doç. Dr. Selçuk ÖZDAĞ
Ortadoğu Bölgesinde Darbeler: Tarih ve Modernlik	Doç. Dr. Ziyad EMRAHOV Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi
Darbeye Giden Süreçte Dünya'dan Yansımalar	Yrd. Doç. Dr. Dilara USLU Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
15 Temmuz Darbe Teşebbüsünün Suriye-Mısır Basınına (Rejim Yanlısı) Yansıması	Yrd. Doç. Dr. Muhammed KURDI Adnan Menderes Üniversitesi Arş. Gör. Muhittin ÇEKEN Adnan Menderes Üniversitesi Mustafa ALP Adnan Menderes Üniversitesi
Rus Medyasında 15 Temmuz Darbe Kalkışmasının Yansımaları: Tass Haber Ajansı Örneğinde"	Yrd. Doç. Dr. Erdoğan AKMAN Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Öğr. Gör. Dr. Uğur ÜNAL Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi
4. OTURUM -15:45 / 17:00	SALON 4 - AİSYEM KONFERANS SALONU
OTURUM BAŞKANI	Prof. Dr. Bilal KEMİKLİ
Adnan Menderes'e Yapılan Darbe: 27 Mayıs ve 1960'tan Günümüze Türkiye'de Darbe Bilinçsizliği	Yrd. Doç. Dr. Selma GÖKTÜRK ÇETİNKAYA Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
Darbe Olgusunun Yönetimsel Boyutu: Kamu Örgütlenmesi Bağlamında Kavramsal Bir Tartışma	Yrd. Doç. Dr. Ahmet BARBAK İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Tanıklıklarla Darbeler ve 12 Eylül	Menderes AKDAĞ Dokuz Eylül Üniversitesi
14 Mayıs'tan 15 Temmuz'a: Demokrasi Tünelinde Türkiye	Mehmet Alper DEMİR Sınırteke Ortaokulu İlhan KULACA Beyköy Polis Abla Ortaokulu Özen DURAN Sınırteke Ortaokulu
4. OTURUM -15:45 / 17:00	SALON 5- BİLGİ İŞLEM SEMİNER SALONU
OTURUM BAŞKANI	Prof. Dr. Törün ÖZER
15-16 Temmuz "Kollektif Şiddet": Sebepler ve Sonuçlar	Prof. Dr. Hüseyin Aliyar DEMİRCİ Pamukkale Üniversitesi
15 Temmuz Hatırasını Korumak: İletişim, Hız ve Unutkanlık Çağında Darbe Kültürü ve Kolektif Bellek	Yrd. Doç. Dr. Sertaç Timur DEMİR Gümüşhane Üniversitesi
Uzlaşmacı Kolektif Hareket Olarak 15 Temmuz Halk Hareketi	Yrd. Doç. Dr. Erhan TECİM Necmettin Erbakan Üniversitesi
İnkâr ve Epistemolojik Yetersizlik Arasında Batı'nın Demokrasi ve 15 Temmuz Süreci İle İmtihanı	Arş. Gör. Ruhi Can ALKIN Necmettin Erbakan Üniversitesi

4. OTURUM - 15:45 / 17:00	SALON 6 - REKTÖRLÜK 3.KAT TOPLANTI SALONU
OTURUM BAŞKANI	Prof. Dr. Yücel BOZDAĞLIOĞLU
Türkiye’de Darbeler, Ekonomik Özgürlükler ve Demokrasi	Doç. Dr. Aslı YENİPAZARLI Adnan Menderes Üniversitesi
Türkiye’de Darbelerin Sosyal Haklar ve Sendikalar Üzerindeki Etkileri	Doç. Dr. Hatice EROL Adnan Menderes Üniversitesi Doç. Dr. Abdullah ÖZDEMİR Adnan Menderes Üniversitesi
Türkiye’de 1980 Sonrası Darbe ve Muhtıra Dönemlerinin Makro Ekonomiye Etkilerinin Analizi	Yrd.Doç. Dr. Ahmet ÜNLÜ Adnan Menderes Üniversitesi Prof. Dr. Mehmet E. GÜNDOĞMUŞ Adnan Menderes Üniversitesi
Türkiye’de Ekonomik Stabilitate ve Darbeler	Dr. Ahmet Salih İKİZ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
5. OTURUM - 19:00 / 20:10	SALON 1 - AKM MAINDROS SALONU
OTURUM BAŞKANI	Prof. Dr. Yücel ACER
27 Mayıs Askeri Müdahalesi Sonrası Dr. Fazıl Küçük’e Karşı Protesto Mitingleri	Prof. Dr. Yaşar SEMİZ Selçuk Üniversitesi Okt. Güngör TOPLU Selçuk Üniversitesi
27 Mayıs 1960 Askeri Darbesi ve Kıbrıs Türk Mücadelesine Etkileri	Prof. Dr. Ulvi KESER Kıbrıs Amerikan Üniversitesi Dr. Münevver KATA Kıbrıs Amerikan Üniversitesi
Türkiye’ye Yönelik Algı Yönetimi: Ermenistan’ın Ağrı Dağı İddası	Prof. Dr. Nazmi ORUÇ Adnan Menderes Üniversitesi
Military Interventions As Tools To Stifle Turkey's Emergence As An Independent Global Power: Comparative Analysis Of Coup De Etates	Osman SOFTIC Bosna Hersek Boşnak Sanat ve Bilimler Akademisi
5. OTURUM - 19:00 / 20:10	SALON 2 - AKM MAGNESIA SALONU
OTURUM BAŞKANI	Yrd. Doç. Dr. Kemal Ramazan HAYKIRAN
Türk Demokrasinin Büyük Fay Hattı: Darbeler	Yrd. Doç. Dr. Hüseyin AYDOĞDU Erzurum Teknik Üniversitesi
Türk Siyasal Tarihinde Darbeler	Yrd. Doç. Dr. Sayim TÜRKMAN Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Girayalp KARAKUŞ Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Türkiye’de Darbe Felsefesi ve Rasyonelleştirme Çabaları	Öğr. Gör. Mehmet Fatih IŞIK Muş Alparslan Üniversitesi
2000 Sonrası Dünya’da Askeri Darbe Yaşayan Ülkeler	Arş. Gör. Hamza ÖZÇİFTÇİ Korkut Ata Üniversitesi Arş. Gör. Fatih ÇELİK Korkut Ata Üniversitesi
5. OTURUM - 19:00 / 20:10	SALON 3 - AKM MILETOS SALONU
OTURUM BAŞKANI	Yrd. Doç. Dr. Bülent ÇELİK
Darbelerde Halk Tepkisi: 15 Temmuz Örneğinde Bir Analiz	Arş. Gör. Emrah BAŞARAN Necmettin Erbakan Üniversitesi
Darbe Girişimi Ve Sosyal Medya	Samet AKVERAN Akdeniz Üniversitesi
Tanıkların Gözünden 15 Temmuz Darbe Girişiminin Demokrasinin Yerleşmesine ve Milli Bilincin Uyanmasına Etkisi	Osman KAYNAR Yüksel Bahadır Alaylı Bilim ve Sanat Merkezi Şükrü SU Kaman Bilim ve Sanat Merkezi

28 MAYIS 2017 - PAZAR

6. OTURUM - 09:00 / 10:20	
OTURUM BAŞKANI	SALON 1 - AKM MAINDROS SALONU
	Prof. Dr. Didem Evcı KİRAZ
Devletin Kurulmasında Demokratik İlkeler	Yrd. Doç. Dr. Ceyhune Huseynova HUSEYN KIZI Sumqayıt Devlet Üniversitesi
15 Temmuz Darbe Girişimi Çerçevesinde Dijital Diplomasinin Kullanımı	Yrd. Doç. Dr. Ekrem Yaşar AKÇAY Hakkari Üniversitesi
Sosyal Bilimler Literatüründe Darbe ve Darbecilik: Kavramlar, Tanımlar ve Sınıflamalar	Yrd. Doç. Dr. Cantürk CANER Dumlupınar Üniversitesi Uzm. Betül ŞENGÜL Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
1980 Askeri Darbesi ve Kurucu İktidarın Denge Denetleme Makamı: Cumhurbaşkanlığı	Yrd. Doç. Dr. Hüseyin GÜL Adnan Menderes Üniversitesi Doç. Dr. Celalettin YANIK Adnan Menderes Üniversitesi
6. OTURUM - 09:00 / 10:20	
OTURUM BAŞKANI	SALON 2 - AKM MAGNESIA SALONU
	Yrd. Doç. Dr. Mehmet BAŞARAN
Hazar Havzasında Enerji, İstikrar ve Darbe	Doç. Dr. Mustafa GÖKÇE Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
15 Temmuz 2017 Başarısız Darbe Girişimi ve BIST 100'de Yer Alan Yerli ve Yabancı Yatırımcıların Davranış Analizi	Doç. Dr. Süleyman AÇIKALIN Hitit Üniversitesi Yrd. Doç. Dr. E. Savaş BAŞÇI Hitit Üniversitesi
15 Temmuz Darbe Girişiminin Hisse Senedi Getirileri Üzerindeki Etkisi	Doç. Dr. İlker SAKINÇ Hitit Üniversitesi Yrd. Doç. Dr. Sıdıka Öznur SAKINÇ Hitit Üniversitesi
Does Democracy Cause Growth and Reduces Inequality or Poverty Causes Dictatorships	Dr. Eleftherios GIOVANIS Adnan Menderes Üniversitesi Yrd. Doç. Dr. Öznur ÖZDAMAR GIOVANIS Adnan Menderes Üniversitesi
6. OTURUM - 09:00 / 10:20	
OTURUM BAŞKANI	SALON 3 - AKM MILETOS SALONU
	Doç. Dr. Mustafa ÖZÇAĞ
27 Mayıs Mağduru Bir Demokrat Şair ve Yazar: Mehmet Süleyman Teymuroğlu Hayatı ve Eserleri	Prof. Dr. Âdem CEYHAN Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Darbe Sonrası Yeni İnsan Tipinin Mustafa Kutlu Hikâyelerindeki İzdüşümü	Doç. Dr. Yasemin MUMCU Adnan Menderes Üniversitesi
Darbe Olgusunun Türk Romanındaki Tezahürü: Çiğliğin Ardı Çiğlik	Okt. Yasemin ULUTÜRK Sağlık Bilimleri Üniversitesi
1980 Askeri Darbesi'nin İslamcı Şiirde Yarattığı Toplumsallıktan Bireyselliğe Çözülme	Kemalettin BAL Adnan Menderes Üniversitesi
6. OTURUM - 09:00 / 10:20	
OTURUM BAŞKANI	SALON 4 - AİSYEM KONFERANS SALONU
	Yrd. Doç. Dr. Hicabi ARSLAN
Democracy, Intellectuals And Political Culture: Relationships Between Specialized Knowledge and Common View In Brazil	Prof. Dr. Milton LAHUERTA University of State of São Paulo
Darbeler ve İç Savaş Mağduru Sahraaltı Afrika Ülkelerinde Barış Anlaşmaları	Uzm. Öncel SENCERMAN Adnan Menderes Üniversitesi
İngiltere Destekli Bir Askeri Müdahale: İran'ın Son Türk İktidarı Kaçarlara Yapılan 1921 Darbesi	Arş. Gör. Cem UNCU Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dış Müdahale Aracı Olarak Askeri Darbe: Orta Afrika Cumhuriyeti Örneği	Arş. Gör. Murat YİĞİT İstanbul Ticaret Üniversitesi
Democracy And Socialism In Brazil: Intellectuals And Politics After The Military Coup Of 1964	Rafael Marchesan TAUİL University of São Carlos

6.OTURUM - 09:00 / 10:20	SALON 5- BİLGİ İŞLEM SEMİNER SALONU
OTURUM BAŞKANI	Yrd. Doç. Dr. Ali BİLGENOĞLU
Çeşitli Ülkelerinin Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Demokrasi ve Vatandaşlık Eğitimi	Yrd. Doç. Dr. Muhammet AVAROĞULLARI Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
27 Mayıs Darbe Sürecinde Bir Yol Ayrımı: On Dörtler Hadisesi	Dr. Sinan DEMİRTÜRK Gazi Üniversitesi
1980 Darbesi'nin Ve Sonrasının Çocuksu Düşlerde Oluşturduğu Sosyolojik ve Psikolojik Travmalar (Bir Kayı Boyu Çocuğu Mıstık'ın Gözüyle)	Erdal İNCE Ege Üniversitesi
12 Eylül 1980 Darbesinde Bizzat Tanık Olduğum Unutulmaz Seyyar İşkence Aracı : Mavi Tren	Necat ÇETİN İbni Sina Sağlık Meslek Lisesi
6.OTURUM - 09:00 / 10:20	SALON 6 - REKTÖRLÜK 3.KAT TOPLANTI SALONU
OTURUM BAŞKANI	Prof. Dr. Mehmet Erdemir GÜNDOĞMUŞ
Türkiye'de Ordu-Siyaset İlişkileri ve Askeri Darbelerin İdeolojik Kökenleri"	Doç. Dr. M. Zeki DUMAN Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Türkiye'de Ordu ve Siyaset İlişkileri	Yrd. Doç. Dr. Atakan HATİPOĞLU Adnan Menderes Üniversitesi
Devrim İle Cuntacılık Arasında Milli Demokratik Devrim (MDD) Stratejisi ve Hegemonya	Yrd. Doç. Dr. Tahir PEKASİL Mardin Artuklu Üniversitesi
27 Mayıs Darbesinden 15 Temmuz Kalkışmasına Kadar Silahlı Kuvvetlerin Kışla Dışındaki Etkinliği	Yrd. Doç. Dr. Yusuf Ziya KESKİN Erzincan Üniversitesi
7.OTURUM - 11:30 / 12:40	SALON 1 - AKM MAINDROS SALONU
OTURUM BAŞKANI	Prof. Dr. Halil KIRNAK
Osmanlı İmparatorluğu'ndan Cumhuriyet'e Devreden "Kurtarıcılık" Geleneği ve Talat Aydemir Darbe Girişimleri	Erkan ŞEN Türkiye Büyük Millet Meclisi
Talat Aydemir Kalkışmalarının Türk Basınına Yansımaları ve Kamuoyu Oluşumu	Dr. Tekin ÖNAL Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Albay Talat Aydemir'in Darbe Girişimleri	Dr. Yeşim DEMİR Kamu İhale Kurumu
Hatıralar Işığında Talat Aydemir'in Darbe Girişimleri	Arş. Gör. Fatih ÖZEN Gazi Üniversitesi
7.OTURUM - 11:30 / 12:40	SALON 2 - AKM MAGNESIA SALONU
OTURUM BAŞKANI	Doç. Dr. Abdullah TANRISEVDİ
Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde Türkiye'deki Son Olağanüstü Hal Tedbirleri	Doç. Dr. Mehmet Hanifi BAYRAM Akdeniz Üniversitesi
Uluslararası Hukukta Darbe Sonrası Hükümetlerin Tanınması:Kurallar Ve Uygulamalar	Dr. Elvan ÖZ ÇOKIŞLER Adnan Menderes Üniversitesi
The Assessment Of Reactions To Military Coups Within The Framework Of International Law	Sezai ÇAĞLAYAN Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fatih YAŞAR Sussex Üniversitesi
Türkiye'deki Darbe Teşebbüslerindeki Çok Taraflı İdeolojik Düşmanlık Durumu (1997 ve 2016)	Muhammad Yaseen NASEEM Ortaoğu Enstitüsü Mehmet RAKIPOĞLU Sakarya Üniversitesi

7.OTURUM - 11:30 / 12:40	SALON 3 - AKM MILETOS SALONU
OTURUM BAŞKANI	Yrd. Doç. Dr. Hakan HOTUNLUOĞLU
15 Temmuz Darbe Girişimi Sonrası Yerel Basın Gündemi: Aydın İli Örneği	Arş. Gör. Ali Emre DİNGİL Adnan Menderes Üniversitesi Aynur ÇAM Adnan Menderes Üniversitesi
12 Eylül 1980 Darbesinin Türk Basınına Yansıması	Okt. Banu BERBER BABALIK Adnan Menderes Üniversitesi
Türk Basınına Göre 12 Eylül 1980 Darbesinin Siyasi Hayata Etkileri	Gamze BUDAK Sütçü İmam Üniversitesi
İzmir Yerelinde 27 Mayıs 1960 Darbesi'nin Toplumsal Etkisi	Aslı SOLAK Dokuz Eylül Üniversitesi
7.OTURUM - 11:30 / 12:40	SALON 4 - AİSYEM KONFERANS SALONU
OTURUM BAŞKANI	Yrd. Doç. Dr. Hakan ARSLANER
Eylemlerimizle Nasıl Farklılık Yaratabiliriz: Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Bir Etkinlik	Doç. Dr. Ayten KİRİŞ AVAROĞULLARI Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Burcu ALTINAY Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Zeynep MUTLU Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Büşra AKGÜNLÜ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Öğretmen Adaylarının Perspektifinden Türkiye Tarihindeki Darbelerin Eğitim Sistemine Etkileri	Yrd. Doç. Dr. Dilek KORUCU Adnan Menderes Üniversitesi
Lisansüstü Tezlerde Demokrasi Kavramının Yeri ve Önemi Üzerine Nicel Bir Değerlendirme	Arş. Gör. Mehmet ÇAKIR Pamukkale Üniversitesi
Lise Öğrencilerinin Türkiye'de Yaşanan Askeri Darbelerin Etki ve Sonuçlarına İlişkin Algıları Üzerine Bir Değerlendirme	Öğr. Gör. Mehmet Celâl GÜLTEKİN Mardin Artuklu Üniversitesi Mehmet TEKÇE Mardin Artuklu Üniversitesi Ömer Fazıl EMEK Mardin Artuklu Üniversitesi
7.OTURUM - 11:30 / 12:40	SALON 5- BİLGİ İŞLEM SEMİNER SALONU
OTURUM BAŞKANI	Doç. Dr. Tanju DEMİR
Basit Uyumlu Salıngan Sisteminin Sosyal Durumlara Uyarlanması ve Türkiye'de Anti-Demokratik Müdahaleler"	Prof. Dr. Şaban Coşkun ÖNEM Erciyes Üniversitesi
Askeri Darbe Algı, Bilgi Ve Tutum Ölçeği (Adabtö) Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması	Arş. Gör. Sevda Gülşah YILDIRIM Uludağ Üniversitesi Prof. Dr. Eren YÜRÜDÜR Gaziosmanpaşa Üniversitesi Prof. Dr. Sedat YAZICI Karatekin Üniversitesi
15 Temmuz Kalkışması'nın Önaçıcı Liderlik ve Önalıcı Güvenlik" Bağlamında Analizi	Öğr. Gör. Menderes ALPKUTLU Polis Akademisi
7.OTURUM - 11:30 / 12:40	SALON 6 - REKTÖRLÜK 3.KAT TOPLANTI SALONU
OTURUM BAŞKANI	Doç. Dr. Yasemin MUMCU
Demokrasi Versus Ulusal/Milli Egemenlik: Uyum ve Gerilimler	Doç. Dr. Fatih DUMAN Hitit Üniversitesi
Demokrasinin Halkı Versus Halkın Demokrasisi: 15 Temmuz ve Sonrası için Demokrasiyi Korumanın İmkanları Üzerine Düşünceler	Doç. Dr. Metin UÇAR Hitit Üniversitesi
Demokrasi ve Muhafazakârlık İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme	Doç. Dr. Fatih DUMAN Hitit Üniversitesi

AK PARTİ DÖNEMİ VE 15 TEMMUZ ASKERİ DARBE GİRİŞİMİNİN EKONOMİ POLİTİĞİ

Yrd. Doç. Dr. Abdunnur YILDIZ
İ.İ.B.F. Maliye Bölümü
Fırat Üniversitesi

Arş. Gör. Haluk YAMAN
İ.İ.B.F. Kamu Yönetimi Bölümü
Fırat Üniversitesi

Arş. Gör. Ahmet KÖSTEKÇİ
İ.İ.B.F. Maliye Bölümü
Fırat Üniversitesi

ÖZET

Türkiye’de 3 Kasım 2002’de yapılan genel seçimler ile iktidar olan Adalet ve Kalkınma Partisi, Türkiye’de uzun bir süre yaşanacak olan siyasi ve ekonomik istikrarın başlangıcının temellerini oluşturmuştur. Nitekim Adalet ve Kalkınma Partisi, 2007 ve 2011 yıllarında yapılan genel seçimlerde de oylarını arttırmak suretiyle tek başına iktidar olmayı başarmıştır. Ancak 7 Haziran 2015’te yapılan seçimlerde % 40.87 oranında oy almasına karşın tek başına iktidar olmak için yeterli çoğunluğa ulaşamayan Adalet ve Kalkınma Partisi, 1 Kasım 2015 tarihinde yapılan erken seçimle birlikte % 49.5 oranında bir oy alarak 317 milletvekili ile tekrar iktidar olmayı başarmıştır. Dolayısıyla 7 Haziran-1 Kasım 2015 arası 6 aylık bir dönem hariç olmak üzere Adalet ve Kalkınma Partisi tek başına 15 yıl iktidar olmayı başarmıştır. Bu başarının altında yatan temel nedenlere bakıldığında, 2002 öncesi siyasi ve iktisadi istikrarsızlıklar nedeniyle toplumun içinde bulunduğu bunalım dönemlerinin karşımıza çıktığı görülmektedir. Dolayısıyla Ak Partinin iktidar dönemlerinin yaşanmaya başladığı 2002 sonrası Türkiye’inde denklem değişmiş, daha güçlü siyasi irade, beraberinde mali ve ekonomik göstergelerde iyileşmeleri getirmiş ve bu iktisadi istikrarın da teminatı olmuştur. Ancak yaşanan siyasi ve iktisadi istikrar ortamının, daha güçlü bir Türkiye yaratmış olması, gerek iç gerekse dış güçlerin, Türkiye üzerinde karanlık operasyon yapmalarını kaçınılmaz kılmıştır. Bu bağlamda 2013 yılında Türkiye geleceğinin teminatı olan siyasi ve iktisadi istikrarın baltalanması amacıyla ilk operasyon, gezi parkı olaylarıyla yapılmak istenmiştir. Sonuç alınmaması nedeniyle aynı yılın son ayında hükümete yönelik yargı ayağının kullanılması suretiyle 17-25 Aralık operasyonları başlatılmış ve siyasi iktidarın

meşruiyeti bitirilmek istenmiştir. Bu girişimden de sonuç alamayan karanlık güçler ve karanlık güçlerin ülke içindeki Fetullahçı Terör Örgütü mensupları (FETÖ), 15 Temmuz 2016’da hain bir darbe girişimi ile siyasi iktidarı devirmek istemişlerdir. Ancak FETÖ mensuplarınca demokrasinin askıya alınmasını amaçlayan hain darbe girişimi, Recep Tayyip Erdoğan tarafından yapılan çağrı ile meydanları dolduran Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlarınca engellenmiş ve böylece darbe başarısız kılınmıştır. Bu bağlamda ilgili çalışma, 2002 sonrası dönemde siyasi istikrarın sağlanmasına bağlı olarak yaşanan ekonomik istikrar ve daha güçlü bir Türkiye için elde edilen başarıların engellenmesine ilişkin yapılan operasyonların ve girişimlerin, ekonomik politığın değerlendirilmesine odaklanmıştır. Bu kapsamda, 2002 sonrası dönemde elde edilen siyasi ve ekonomik

başarılarla beraber, bu başarıların engellenmesine ilişkin yapılan operasyonların neden olduğu maliyetler analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Ak Parti Dönemi, 15 Temmuz Darbe Girişimi, Ekonomi, Fetullahçı Terör Örgütü, Askeri Vesayet.

**THE ERA of JUSTICE and DEVELOPMENT PARTY and THE POLITICAL ECONOMY of
ATTEMPTED COUP on 15 JULY**

ABSTRACT

Justice and Development Party (Adalet ve Kalkınma Partisi) that came to power after parliamentary elections, held on 3 November 2015, has underlied the beginning of long-lasting economic and political stability. The Justice and Development Party thusly won the elections in 2007 and 2011 while coming to power alone and increasing the votes and its popularity. The party however was not able to achieve working majority to come to power alone, even with 40.87% of votes, in 7 June 2015 elections and it eventually took 49.5% of the votes and reserved 317 places in the parliament as only winner of snap elections which was held on 1 November 2015. Hence it has successfully been ruling party for 15 years with the only exception of the 6 months period between 7 June and 1 November. Turbulent environment in the society due to political and economic instabilities before 2002 was the main reason under this success.. Things then changed in Turkey after 2002, with the ruling Justice and Development Party, as stronger political will which also triggered fiscal and economic improvements and so that the assurance of economic stability. It was however inevitable to be exposed to dirty operations by both internal and external forces as the political and economic stability environment led to more powerful Turkey. The very first one in this context was Gezi Park demonstrations in 2013 in order to chop this stability which is the assurance of the country's future. The legitimacy of political power was wanted as delegitimized through 17-25th December operations in the same year by using branches of judiciary against the government after failed attempt in Gezi Park. The shadowy forces and its extension, Fethullah Gulen terrorist organization (FETO), that got no result even after those operations in December 2013, strived to overthrow the political power through attempted coup on 15 July 2016. The flagitious attempted coup by FETO, aimed to disrupt the function of democracy, was warded off by Turkish citizens who went out and occupied the streets after Recep Tayyip Erdogan called for standing against it. This study hence is focused on the examination of political economy and attempts for hindering economic stability and successes on the way of stronger Turkey depending upon political stability after 2002. Within this framework, it is going to be analyzed the economic and political achievements after 2002 as well as the costs stemmed from the flagitious attempts by the aim of hampering those successful achievements.

Key Words: Turkey, The Era of Justice and Development Party, July 15 Failed Coup, Economy, Fethullah Terrorist Organisation, Military Domination.

TURKEY AND THE MEDIA: A HISTORICAL 15TH JULY'S ROLE BEHIND THE COUP ATTEMPT

ABDUR RAHMAN FUAD

Necmettin Erbakan University

ABSTRACT

Turkish military intervention in the politics known to us from the history as they had been taking in the hand power of autocracy since 2000. But the failed coup attempt on the evening of 15th July, 2016 against the Republic of Turkey was successfully hindered by the great resistance. The greatest sacrifice, to resist the FETO coup attempt, undoubtedly belongs to the heroic Turkish peoples with its security forces. However, the media had played a vital role both in the strategy development for the security units and mobilizing people to stand against the coup. Undoubtedly, both the media and the digital platforms have contributed in lion's share to the prevention of the coup attempt. The main media channels stood strongly against the coup. The coup attempt was demonstrated without chain of command adopted by the media information, which was quickly followed by the public. Also, the international news channels and agencies without some western media propagandas, news collection and updated their news pages by using Turkish media sources. From the crucial and instrumental role in mass mobilization media has proven itself to be an effective means of communication between different political approaches, backgrounds and parties. Also, many digital platforms contributed to this spread of information. Indeed, the gathering of peoples on the streets was possible due to- 1. President Erdogan's call 2. Reading the coup declaration in TRT Television 3. Announcement from the mosque during the coup attempt. The last was so crucial that invigorated the religious officials to all walks of life to recommend call to prayer, devotion and to read the religious poem from the minarets against the coup. It has also shown that, it is an illegal bloody coup attempt and a religious motivation from the holy mosque has been put on it. Finally, the inspiring and directing to people, the Turkish media was used as a tool for communicating, motivating and disseminating reliable information throughout the world. Despite all of the hurdles the actors left no stone unturned to save their beloved country from an evil force. The object of this study, known to the real scenario of 15th July from the perspective of the media, digital platforms of communication and their role and kind of factors worked behind this heinous coup attempt.

Keywords: Turkey, Media, 15th July, Resistance, Heroic Peoples Master's in Islamic History and Arts

**27 MAYIS MAĞDURU BİR DEMOKRAT ŞAİR VE YAZAR:
MEHMET SÜLEYMAN TEYMUROĞLU HAYATI VE ESERLERİ**

Prof. Dr. Âdem CEYHAN

Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Van- Başkale doğumlu olan Mehmet Süleyman Teymuroğlu, Ankara Hukuk Fakültesi mezunu olduktan sonra uzun yıllar TBMM’de memur olarak çalışmış, demokrat bir şair ve yazardır. Tek Parti devrinin icraatına şahit olan Teymuroğlu, kurulduğu yıldan itibaren Demokrat Parti’yi desteklemiştir; 14 Mayıs 1950’de anılan partinin iş başına gelişini sevinçle karşılamıştır. 1950’li yıllarda Hilâl ve Büyük Doğu gibi dergilerde çeşitli konulara dair yazıları yayınlanan Teymuroğlu, aruz ve hece ölçüsüyle şiirler de yazmış; bu manzumelerini “Pınarbaşında” adıyla kitaplaştırmıştır. Bu şiir kitabında dinî, tasavvufî, felsefî, ahlâkî mahiyette şiirlerin yanında bazı tarih manzumelerine de rastlanır. Adı geçen kitapçıkta yakın tarih yönünden en dikkat çekici şiirlerden biri, İstiklâl Marşımızın Demokrat Partinin iktidara gelişi üzerine adapte edilerek yazıldığı manzumedir. Teymuroğlu, milletin eline geçen hür seçim fırsatı sayesinde kendi kültürüne ve değerlerine saygı duymayan Halk Partisine büyük bir ders verdiği, sonuçta onun iradesinin tecellî ettiği kanaatindedir. Dindar bir insan olan, aynı zamanda irfanî yönü de bulunan yazar; İmam-ı Rabbanî’nin Mektubat adlı eserinin 18. Asır Osmanlı âlimlerinden Müstakimzâde Süleyman Sadeddin Efendi tarafından yapılmış Türkçe tercümesini sadeleştirerek yayınlamış; ayrıca yine 18. Yüzyıl Osmanlı âlimlerinden Erzurumlu İbrahim Hakkı’nın Marifetname isimli meşhur kitabının bazı bölümlerini de günümüz Türkçesine çevirerek bastırmıştır.

Uzun yıllar TBMM’de çalışan ve o yılların birçok siyasî hadisesine şahit olan Teymuroğlu, Salih Özcan’ın Ankara’da yayınladığı Hilâl dergisinde çeşitli siyasî ve sosyal konulara dair yazılar yazmış; ülke, bölge ve İslâm âleminin meselelerini yerli ve millî bir bakış açısıyla ele alıp tahlil etmiştir. Bu yazılarda Tek Parti devrinin İslam dini, tarihi ve kültürü aleyhtarı bazı icraatı da tenkit edilmiştir. 27 Mayıs 1960 darbesinden sonra Millî Birlik Komitesine hitâben Menderes’in suçsuz olduğuna dair yazdığı mektup üzerine tutuklanmış; bir müddet Ankara ve Başkale cezaevinde kalmıştır. Teymuroğlu’nun bu sırada yazdığı, yayınlanmamış bir şiiri, onun aile fertlerinden haber ve ziyaret beklediğini göstermekte; sıkıntılı günleri hakkında bir fikir vermektedir. Yazarın 1960 darbesini müteakip yazdığı yazılarda o yılların siyasî havasının tesiriyle Osmanlı tarihi hakkında bazı tenkidi fikirler ileri sürdüğü; böylece tarihî olanla dinî olanın farkına işaret ettiği dikkat çekmektedir. Bildirimizde 1960 darbesinin mağdurlarından olan Teymuroğlu’nun hayatı ve eserleri hakkında bilgi verildikten sonra dergilerde yayınlanmış yazıları ve şiirlerinden bazı örnekler de sunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Mehmet Süleyman Teymuroğlu, Demokrat Parti, Hilâl dergisi, 1960 darbesi, Adnan Menderes

A DEMOCRATIC POET AND AUTHOR WHO IS THE VICTIM OF MAY OF 27TH**MEHMET SÜLEYMAN TEYMUROĞLU' LIFE AND WORKS****ABSTRACT**

Mehmet Süleyman Teymuroğlu is a democratic poet and writer who was born in Van- Başkale. He was graduated from Ankara Faculty of Law and worked as a civil servant in the parliamentary. Teymuroğlu who witnessed one political party period had supported Democrat Party since its beginning, and he was happy on May 14th 1950 when the democrat party came to power. Teymuroğlu who had his articles published about different issues in *Hilal* and *Big East* literature periodicals wrote some poems in metrical system and in rhythm and collected his poems in a book called “Pınarbaşı” In this book; there are religious, soffits, philosophical moral poems besides some historical proses. In this book the most prominent poet is the adaptation of National Anthem to the Democrat Party’s taking over the power. Teymuroğlu believed that the public gave a lesson to the one political party ideology which didn’t respect its culture. The author who is a religious and intellectual man simplified İmam-ı Rabbanî’s *Mektubat* translated into Turkish by the 18th century Ottoman scholar Müstakimzâde Süleyman Sadeddin Efendi and he simplified and published some part of 18th century Ottoman scholar Erzurumlu İbrahim Hakkı’s *Marifetname*.

Teymuroğlu who witnessed a lot of political events during his long time in parliamentary wrote some different articles about politics, social issues and he analyzed the problems of his country, Islamic countries through the national and local point of view. In these articles he criticized one political party’s actions on Islam, culture and history. He was arrested after May of 27th1960 military coup since he wrote a letter to the committee that stating that Adnan Menderes was innocent. He was kept in Ankara Başkale prison for a while. One of his poems that he wrote in the prison proved that he had hard times in the prison. After 1960’s because of the militarist atmosphere he criticized Ottoman discriminating what is religious and what is national. In our report after giving some information about Teymuroğlu’s life and his works who is a victim of 1960 military coup we will give some example of his works published in periodicals.

Key words: Mehmet Süleyman Teymuroğlu, Demokrtatic Party, Hilal Periodical, 1960 Military Coup, Adnan Menderes

SEMPOZYUMU 26-27-28 MAYIS 2017

THE ADMINISTRATIVE DIMENSION OF THE FACT OF COUP D'ETAT: A CONCEPTUAL DISCUSSION IN TERMS OF PUBLIC ORGANIZATION

Ahmet BARBAK

Faculty of Economics and Administrative Sciences

Department of Political Science and Public Administration

İzmir Kâtip Çelebi University

ABSTRACT

The fact of coup d'état is a multidimensional issue. It has political and administrative facets, as well as social, cultural, and historical ones. That is what makes coup d'état a quite complex issue to be examined. Especially, at least, it will be unrealistic to separate politics from administration in the state. Because it should be noted that political decisions are operationalized through administrative regulations. Furthermore, the need for framing and the limitations of dealing with such a task in a scientific manner necessitates taking an analytical view. In this context, **this study aims to discuss administrative foundations of a coup d'état and suggest a conceptual framework for analysis.** The administrative side constitutes the node for all of the dimensions of coup d'état. Because the administrative side refers to organization of authority within a given state apparatus, which asserts a legitimate power over society. In other words, how public authority is distributed among state agencies both horizontally and vertically, particularly between civilians and the military, would affect the possibility of a coup d'état. But this is not to say that formal structures based on proper distribution of authority alone can help prevent a coup d'état. For instance, the democratic values embedded in bureaucracy, distribution of power between the state and the society, and democratization of society in general can be defined as the primary factors that affect the possibility of a coup d'état. However, as the unique holder of legitimate use of force, state (or organization of public authority) itself is located at the very center of this phenomenon. The state apparatus is comprised of many agencies. These agencies differ from each other in terms of their structures and functions, and they perform a variety of public tasks. In general, liberal democratic states are characterized by decentralized public organization while relatively authoritarian ones are defined being more centralized. Nevertheless, regardless of its type of regime, a state is built on a certain distribution of authority among its agencies. Considering the preventing a coup d'état from happening that may result from a specific power distribution, **this study argues that a conceptual framework can be prepared for analyzing administrative pre-conditions of a coup d'état.** In literature, scholars have developed two conceptions so far regarding the organization of public authority in a given state taking into account the military, *civilian control* and *democratic control*. Those conceptions have both political and administrative dimensions. Also addressing the administrative dimension of those conceptions, **this study develops a conceptual tool for analysis.** The abovementioned analysis tool will allow scholars to analyze organization of public authority in a given state and evaluate the administrative dimension of a coup d'état. In this regard, the conceptual framework will be a descriptive one developed from normative arguments of the pertinent literature.

Keywords: Coup D'Etat, Administration, Public Organization, Authority, Conceptual Framework.

DARBE OLGUSUNUN YÖNETSEL BOYUTU: KAMU ÖRGÜTLENMESİ BAĞLAMINDA KAVRAMSAL BİR TARTIŞMA

ÖZET

Darbe olgusu çok boyutlu bir meseledir. Darbenin toplumsal, kültürel ve tarihsel olduğu kadar siyasi ve idari yönleri de bulunmaktadır. Bu durum, darbeyi incelenmesi oldukça karmaşık bir mesele haline getirmektedir. Özellikle, en azından devlette siyaseti yönetimden ayırmak gerçekçi olmayacaktır. Çünkü siyasi kararlar idari düzenlemeler yoluyla işler hale getirilmektedir. Bunun yanı sıra, çerçeveleme ihtiyacı ve bu konuyu bilimsel bir biçimde ele almanın kısıtlamaları, analitik bir bakışı gerektirmektedir. Bu bağlamda, **çalışma darbenin yönetsel temellerini tartışmayı ve analiz için bir kavramsal çerçeve önermeyi** amaçlamaktadır. Yönetsel taraf, darbenin bütün boyutları için düğüm noktası oluşturmaktadır. Çünkü yönetsel taraf, toplum üzerinde meşru güç iddiasında olan belirli bir devlet aygıtı içerisinde otoritenin örgütlenmesini ifade etmektedir. Bir başka deyişle, kamusal otoritenin devlet kurumları arasında, özellikle siviller ve ordu arasında hem yatay hem de dikey olarak nasıl dağıtıldığı, bir darbe olasılığını etkileyecektir. Ancak bu, uygun bir otorite dağılımına dayanan biçimsel yapıların tek başına darbenin önlenmesine yardım edebileceği anlamına gelmemektedir. Örneğin, bürokrasiye yerleşmiş demokratik değerler, devlet ve toplum arasında güç dağılımı ve genel olarak toplumun demokratikleşmesi, bir darbe olasılığını etkileyen başlıca etmenler olarak tanımlanabilir. Ancak, meşru güç kullanımını tek başına elinde bulunduran devletin (ya da kamusal otorite örgütlenmenin) kendisi, bu olgunun tam da merkezinde yer almaktadır. Devlet aygıtı birçok kurumlardan oluşmaktadır. Bu kurumlar ise, yapıları ve işlevleri bakımında birbirlerinden farklılaşmakta ve çeşitli kamusal görevleri yerine getirmektedir. Genellikle, liberal demokratik devletler âdemi merkezi bir kamu örgütlenmesiyle sınıflandırılırken nispeten otoriter olanlar daha merkezi olmalarıyla tanımlanmaktadır. Buna rağmen, rejim tipine bakılmaksızın bir devlet kurumları arasında belirli bir otorite dağılımı üzerine inşa edilmektedir. Bu çalışma, belirli bir güç dağılımının sonucunda ortaya çıkabilecek darbeyi önlemeyi esas alarak **bir darbenin idari olarak ön koşullarını analiz etmeye yönelik bir kavramsal çerçeve hazırlanabileceğini** savunmaktadır. Literatürde, bugüne kadar, bilim insanları orduyu göz önünde bulundurarak belirli bir devletteki kamusal otoritenin örgütlenmesine ilişkin olarak sivil kontrol ve demokratik kontrol kavramlarını geliştirmişlerdir. Bu kavramlar, hem siyasi hem de idari boyutlara sahiptir. Bu çalışma, aynı zamanda bu kavramların idari boyutlarını da ele alarak **kavramsal bir analiz aracı** geliştirmektedir. Bahsedilen analiz aracı, bilim insanlarının belirli bir devletteki kamusal otorite örgütlenmesini incelemelerine ve bir darbenin idari boyutunu değerlendirmelerine imkân verecektir. Bu bakımdan, kavramsal çerçeve ilgili literatürün kural koyucu savunularından geliştirilmiş betimleyici bir araç olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Darbe, Yönetim, Kamu Örgütlenmesi, Otorite, Kavramsal Çerçeve.

TÜRKİYE'DE EKONOMİK STABİLİTE VE DARBELER

Dr. Ahmet Salih İKİZ

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Savaş, doğal afetler, depremler ve siyasi istikrarsızlar ekonomik alanda ciddi kırılmalık ve dalgalanmalara yol açmaktadır. Siyasi tarih bu tür dönemlerde bir yeniden değerlendirme ve yazılım sürecine girmektedir. Ekonomi biliminde genel olarak bir ülkenin stabilitesi ya da kırılmalığı temel makro ekonomik değişkenler ile değerlendirilir. Bu değişkenler sırası ile ekonomik büyüme, fiyat istikrarı, cari açık dengesi ve gelir dağılımıdır. Bu değişkenlerin olumlu değişmesi refah, bolluk, stabilite ve toplumsal barış göstergesi iken olumsuz değişimi de fakirleşme, kırılmalık ve toplumsal huzursuzluğa yol açar. Siyasi ve toplumsal alanda mücbir sebep yada force majeure olarak adlandırılan bazı olgular da bu temel değişkenler üzerinde önemli etkide bulunmaktadır. Bu çalışmada ülkemizde askeri darbe öncesi ve sonrası dönemlerde temel makroekonomik verilerin değişim yönü incelenecek ve 1960 sonrası için bazı öneriler ve çıkarımlarda bulunulacaktır. Bu dört temel değişkenin askeri darbe öncesi seyri olarak alındıktan sonra darbe sonrası değişimi de incelenecek ve toplumsal refah üzerinde yarattığı etkiler açıklanacaktır. Ekonomik kırılmalığın bu süreçte artması ülkemizin 1980 sonrası artan dış ekonomik ilişkileri nedeni ile de önem arz etmektedir. Türkiye ekonomisi 1950 li yıllara nazaran çok daha fazla dışa açık bir ekonomidir. Bunun temel sebepleri ise 1980 sonrası ithal ikamesi ekonomik modelinden ihracata dayalı kalkınma modeline geçiş ve Dünya finans sistemine artan bir şekilde entegre olmasıdır. Türkiye'de bankacılık ve finans alanında önemli oranda yabancı sermaye bulunması ve Ödemeler Bilançosunda ülkemize önemli yurtdışı fon girişi stabilitenin azalmasının önemli sorunlara yol açacağını gösterir. İzlenen neo liberal temelli ekonomik politikalar ülkemizi Orient ve occident arasında bir bağlantı noktası yapmaktadır. Birçok Ortadoğu, Afrika ülkesi ile Türki Cumhuriyetlerde Türk modeli bir örnek olarak algılanmaktadır. Ayrıca Dünya enerji rezervlerinin önemli bir kısmının Türkiye'nin doğu komşularında bulunması ve enerji talebinin önemli bir kısmının batı komşumuz olan Avrupa Birliği ülkeleri destekli olması ister istemez bu geçiş noktasının önemini arttırmaktadır. Dünya Enerji Konseyi öngörülerine göre bu nedenle ülkemiz bir enerji piyasası haline gelerek küresel ölçekte gelecekte etkili olabilecektir. Bu durum ekonomik kalkınmada önemli bir etmen olarak işlev görecektir. Bu nedenlerle ülkemizdeki istikrar ülke içi olduğu kadar bölgesel olarak da önem taşımaktadır. Ülkemizdeki stabil bir ekonomik yapı bölgede diğer ülkeleri de etkileyecektir. Bu füzyon etkileşimi yalnızca bir istikrar unsuru ile sağlanabilir. Bu nedenle dışa açık kalkınma modelini seçen ülkemizde askeri kalkışmaların etkisinin değerlendirilmesi oldukça önem taşımaktadır.

TÜRKİYE’DE 1980 SONRASI DARBE VE MUHTIRA DÖNEMLERİNİN MAKRO EKONOMİYE ETKİLERİNİN ANALİZİ

Yrd.Doç. Dr. Ahmet ÜNLÜ
İİBF Ekonometri Bölümü
Adnan Menderes Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet E. GÜNDOĞMUŞ
Nazilli İİBF İşletme Bölümü
Adnan Menderes Üniversitesi

ÖZET

Özellikle makro iktisat yazınında, bir ülkenin ekonomisi sadece pür ekonomik faktörlerle analiz edilmeye çalışılır. Ancak iktisadi aktiviteler son derece karmaşıktır. Ana akım iktisadi analizler-bu karmaşıklığı gidermek için- iktisadi olay ve davranışları etkilemesi olası birçok unsurdan, sadece önemli olanlarını ele alır (örneğin ekonomiyi doğrudan etkileyen unsurları) ve analiz eder. Ancak iktisadi analizlerde, ekonomi dışı veya ilişkisiz gibi görünen bazı unsurların da ekonomiler üzerinde çok ciddi etkileri olduğu gözlenmektedir.

Dolayısıyla bir ülke ekonomisi, siyasal, yargısal ve askeri kurumların ülke yönetimine ilişkin açıklama veya kararlarından hatta devlet üst kurumları arasındaki çatışmalardan ve terör gibi insanlık dışı eylemlerden etkilendiği açıktır. Özellikle Türkiye ekonomisinin yakın dönem gelişiminde, ekonomi politikalarından ziyade söz konusu kararlar, üst kurumlar arası uyum sorunları ve terör eylemleri önemli etkileyici ve belirleyici olmuştur. Ekonominin sağlıklı analiz edilmesi için bu unsurları birer değişken olarak göz önünde bulundurmak gerekir.

Bu bildiriye BİST (İMKB,Borsa İstanbul)’in kuruluşundan sonraki dönemde teşebbüs edilen veya gerçekleştirilen, askeri darbe ve muhtıra dönemlerinin Türkiye ekonomisine etkileri, zaman serisiteknikleriyle incelenecektir. Bu amaçla 1985-2017 dönemi Borsa İstanbul verileri ile döviz fiyatları gibi yüksek periyodlu veriler kullanılarak darbe veya muhtıra dönemlerinin ekonomi üzerinde oluşturduğu türbülanslar ekonometrik yöntemlerle değerlendirilecektir.

Anahtar kelimeler: Askeri Müdahale ve Muhtıra, Makro Ekonomi, Ekonometri, 15 Temmuz Darbe Teşebbüsü, Türkiye.

ANALYSIS OF THE MACROECONOMIC EFFECTS OF THE COUP AND MEMORANDUM DURATION AFTER 1980 IN TURKEY

ABSTRACT

Especially in macroeconomics area, an economy is tried to be analyzed only by puremacro economic factors. But economic activities is extremely complicated. The mainstream economic analyzes consider and analyze only the important ones (e.g. those that directly affect the economy) from many important factors that have different effects onto economic events and behaviors in order to get rid of this complexity. However, in the economic analyzes, it is observed that some factors that seem to be non-economic or unrelated have very serious effects on the economies.

Therefore, it is clear that the economy is influenced by political, judicial and military institutions' decisions about the country's government, even conflicts between institutions and acts of inhumanity such as terrorism. Especially in the recent performance of the Turkish economy, have been important determinants of economic policies. For a healthy analysis of the economy, these elements need to be considered as variables.

In this paper, the effects of the military coup and memorandum, which were carried out or trained in the period after the establishment of the BIST (The former IMKB, Istanbul Stock Exchange), on the Turkish economy will be examined as a time series. For this purpose, the turbulence created by shocks or memorandum periods on the economy will be examined with high periodical data like BIST and foreign exchange by using econometric methods during 1985-2017 time periods.

Key Words: *Military coup and memorandum, Macro economy, Econometrics, 15 July coup attempt, Turkiye.*

15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİNİN PSKOLOJİK KAZANIMLARI

Öğr. Gör. Ali ALU

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu

İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi

ÖZET

15 Temmuz gecesinde meydana gelen başarısız darbe girişimi Türkiye halkının güçlü direnişi ve dirayeti sayesinde bastırılmış ve ülkemiz büyük bir tehlike atlattır. 15 Temmuz da gerçekleştirilen darbe girişimi, Türkiye’de daha önce meydana gelen darbelerden birçok yönde farklı özelliklere sahip bir olaydır. Bu girişim, gerek dinamikler, gerek nitelikler ve gerekse olası sonuçlar açısından farklılıklar taşımaktadır.

28 Şubat’tan bu yana insanlar ilk kez 15 Temmuz darbe girişiminde tanklarla yüz yüze gelmiştir. Fakat bu kez 28 Şubat’tan farklı olarak tanklar insanları ezmiş, F-16’lar ve askeri helikopterlerle insanların üzerine alçakça ateş açılmıştır. Yüzlerce vatandaş hayatını kaybetmiş, binlercesi yaralanmıştır. Meydana gelen olay sadece Türkiye’nin tarihine değil dünya tarihine de geçecek niteliktedir. Tanklara, savaş uçaklarına, top mermilerine ve bir yığın askeri mühimmata korkmadan bu kadar yakın temas eden insanların mevcut ruh hallerinin nasıl bir psikolojiye sahip oldukları çalışmamız açısından büyük bir önem taşımaktadır.

Bu çalışmada öncelikli olarak 15 Temmuz darbe girişiminin sürecinde halkın darbeye karşı verdiği cesurca tavır ve mücadelenin arka planında yatan sebepler ve bu kahramanca duruşu ortaya çıkaran motive edici güç olan psikolojileri üzerinde durulmuştur. İkinci olarak da darbe girişimi sürecin elde edinilen psikolojik kazanımlar ve bu kazanımların dünyadaki yansımaları üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler

15 Temmuz darbe girişimi, Psikoloji, Türkiye Halkı, Darbe

26-27-28 MAYIS 2017

OF 15 JULY COUP ATTEMPT BENEFITS PSYCHOLOGICAL**ABSTRACT**

The unsuccessful coup attempt, which took place on the night of July 15th, was suppressed by the strong resistance and enthusiasm of the Turkish people and the country survived a great danger. The coup attempt, which took place on July 15th, is an act that has different characteristics in many respects from the previous ones that have taken place in Turkey. This initiative has differences in terms of dynamics, qualifications and possible outcomes.

Since 28 February, people have come face to face with tanks for the first time on 15 July. But this time, unlike February 28, the tanks crushed people, fired at humans with F-16s and military helicopters. Hundreds of citizens have lost their lives and thousands have been wounded. The event that comes to the square is not only the history of the Turks but also the history of the world. Tanks, warplanes, cannonballs and a host of military ammunition are of great importance for us to study how the current moods of people who come into contact so close without fear are having a psychology.

In this study, primarily the 15 July coup attempt, the courageous attitude of the people to the coup in the process, and the reasons underlying the victory and the motivational power of the psychologist, which has revealed this heroic stance, are emphasized. Secondly, the psychological gains obtained from the coup attempt process and the reflections of these gains in the world are emphasized.

Keywords

July 15 coup attempt, psychology, Turkish People, Blow

KAYNAKÇA

Aydın, Suavi ve Yüksel Taşkın (2015). *1960'tan Günümüze Türkiye Tarihi*.

İstanbul: İletişim Yay.

Coşkun, Ali (2001). "Osmanlı Dönemi Dini Kurtuluş Hareketlerinin Sosyolojisi". *M.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi* 20: 115-143.

Dakika Dakika FETÖ'nün Darbe Girişimi (2016). Ankara: Anadolu Ajansı 2016.

"Erdogan's Revenge". *Economist*. 23 Temmuz 2016. <http://www.economist.com/news/leaders/21702465-turkeys-president-destroyingdemocracy-turks-risked-their-lives> [Erişim 01.10.2016].

Gaub, Florence (2016). *Military Coups: a very Short Introduction*. European

Union Institute for Security Studies (EUISS). (doi:10.2815/730006).

Gumbel, Peter (2008). 'Turkey's Warren Buffett looks West'. *Fortune Magazine*. 20 Şubat. http://money.cnn.com/2008/02/20/news/international/gumbel_ulusoy.fortune/index.htm [Erişim 28.09.2016].

Kirişçi, Kemal (2016). "Erdoğan's real opportunity after the failed coup in Turkey". *Brookings*. 16 Temmuz. <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2016/07/16/erdogans-real->

<http://www.21yyte.org/tr/arastirma/milli-guvenlik-ve-dis-politika-arastirmalari->

<http://www.sabah.com.tr/dunya/2016/07/20/darbe-karsiti-turk-halkina-amerikan-medyasindan-hakaret>

<http://islamianaliz.com/haber/ak-partili-vekil-o-helikopterde-fuller-var-di-40799>

<http://aa.com.tr/tr/15-temmuz-darbe-girisimi/abdden-darbe-girisimi-aciklamasi/617692>

<http://www.yenisafak.com/dunya/darbe-girisiminde-bae-parmagi-2501887>

<http://www.haber7.com/yazarlar/taha-dagli/2047919-ciadan-darbe-itirafi>

<http://www.yenisafak.com/yazarlar/ibrahimkaragul/abd-erdogani-oldurmeye-calisti-2030488>

<http://www.karar.com/yazarlar/hakan-albayrak/intikam-1634>

<http://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/abdurrahman-dilipak/abd-gulen-vs-15846.html>

<http://www.milliyet.com.tr/darbecilerin-dunyasi--ekonomi-ydetay-2283905/>

<http://www.ortadogugazetesi.net/haber.php?id=51992>

<https://www.evrensel.net/yazi/77143/darbenin-gizli-kalan-iki-ayagi>

http://www.milligazete.com.tr/darbenin_arkasinda_hangi_ulkeler_var/abdulkadir_ozkan/kose_yazisi/30449

http://sosyal.hurriyet.com.tr/yazar/taha-akyol_329/darbe-ve-bati_40174799

http://sosyal.hurriyet.com.tr/yazar/taha-akyol_329/batidan-kopmak_40175903

<http://www.turkiyegazetesi.com.tr/yazarlar/fuat-ugur/592580.aspx>

<http://www.posta.com.tr/turkiye/YazarHaberDetay/Batiyla--ofke-nobeti-.htm?ArticleID=356317>

<http://www.haberturk.com/yazarlar/soli-ozel/1274475-darbe-girisimi-ve-abd>

http://www.cumhuriyet.com.tr/koseyazisi/576980/ABD_Avrupa_Darbeseverliklerinin_nedeni_ve_darbenin_islami_karakteri_uzerine.html

<http://www.gunes.com/yazarlar/kayahan--uygur/abd-genelkurmay-baskani-hos-gelmiyor-707693>

<http://www.posta.com.tr/turkiye/YazarHaberDetay/FETO-CIA-iliskisi.htm?ArticleID=356619>

<http://www.haberturk.com/yazarlar/serdar-turgut-2025/1275312-darbe-ve-abd>

<http://www.takvim.com.tr/Yazarlar/ergundiler/2016/08/02/incirlik-kahramani>

<http://www.haberturk.com/yazarlar/nihal-bengisu-karaca/1275317-golge-cia-yayinindaki-gulen-analizi>

<http://haber.star.com.tr/yazar/feto-kendisini--nasil-gizledi/yazi-1130967>

<http://haber.star.com.tr/yazar/erdogan-korkusu-titretiyor/yazi-1131215>

27 MAYIS 1960'DAN 15 TEMMUZ 2016'YA TÜRKİYE'DE DARBELER: DARBE BİLDİRİLERİ ÜZERİNDEN TÜRKİYE'DE DARBELERİ OKUMAK

Doç.Dr. Ali Büyükaslan

İletişim Fakültesi
İstanbul Medipol Üniversitesi

ÖZET

Problem

Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan bu yana geçen 93 yıl içerisinde coğrafi konumu itibariyle içeriden ve dışarıdan gelen, birçok darbe ve darbe teşebbüsüyle karşı karşıya kalmıştır. İmparatorluk geçmişine sahip olan Osmanlı'nın yıkılmasından sonra 1923'te kurulan Türkiye Cumhuriyeti, kurulduğu günden bu yana, siyasal sistemin güçler ayrılığı; asker ve sivil otorite anlayışlarındaki düşünce farklılıklarından kaynaklanan çatışmalarla ve kendi içerisinde ürettiği birçok olumsuzluklarla da mücadele etmiştir.

Rejim olarak Cumhuriyet rejimi benimsenmiş ve demokratik bir yönetim sistemi oluşturulmaya çalışılmışsa da, ülke, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bugüne, gücü elinde bulunduranların demokratik usul ve teamüllere aykırı hareketlerine de maruz kalan bir 3. Dünya ülkesi görünümü vermiştir. Neredeyse her 10 yılda bir darbe, darbe teşebbüsü ve muhtıralarla anılan bir ülke durumuna düşen Türkiye Cumhuriyeti, 93 yıllık geçmişinde Ordu'nun siyasi sisteme müdahaleleriyle demokratik işleyişe engel olunan bir ülke durumuna gelmiştir.

Tartışma

Türkiye'de yapılan darbelere ve verilen muhtıralara bakıldığında, her darbenin kendi meşruiyetini oluşturma çabası, siyasal ve tarihsel bir gerçeklik olarak önümüzde durmaktadır. Bu açıdan baktığımızda darbeler, darbeleri yapanlar tarafından hep meşru ve olması gereken, yapılması elzem olan ve kurtarıcı rolleriyle kamuoyuna sunulmuş; verilen muhtıralar, ülke için vaz geçilmez birer zorunluluk olarak ifade edilmiştir. Temelinde sadece sistem değil bir zihniyet ve anlayış sorunu yattığını düşündüğümüz bu tür müdahalelerin sonuçları toplumsal travmalara, hemen her alanda ülkenin yaşadığı olumsuzluklara yol açmıştır.

Kısa bir süre önce yaşanan ve darbeler tarihi açısından baktığımızda, başarısızlıkla sonuçlanan ancak etkileri açısından değerlendirildiğinde de önceki darbelerden çok daha yıkıcı ve kılıcı etkileri olacağı düşüncesinde olduğumuz 15 Temmuz darbe kalkışması, darbe bildirisi televizyonlarda okunmasına rağmen başarısızlıkla sonuçlanan bir darbe teşebbüsü olarak kalmıştır. Darbecilerin tutuklanıp hukuk önünde hesap vermeye başlaması ve geçen günlerle birlikte daha belirgin bir şekilde anlaşılan, darbedeki dış destek durumu, sadece bir başka ülkenin dolaylı müdahalesi olarak değil, aynı zamanda uzun vadeli bir planlamanın sonucu olarak ortaya çıkmış görünmektedir.

Sonuç olarak başarılı olduğu görülen 1960 ve 1980 darbelerinden sonra, sonuç olarak başarısız görünse de 15 Temmuz darbesinin, ülke insanı için, ülke ekonomisi için, ülke itibarı ve uluslararası ilişkiler açısından, en az önceki darbeler kadar yıkıcı etkileri olmuştur denilebilir.

Amaç

Biz bu çalışmamızda, 1960 yılında yapılan darbeyle, 12 Eylül 1980 askeri darbesini ve 15 Temmuz 2016 darbe kalkışmasını, darbeyi yapanların kaleme aldığı ve kamuoyuna açıkladığı darbe bildirimleri üzerinden değerlendirmeye çalışacağız. Çalışmamızda söylem analizi yöntemiyle darbe bildirimlerinin “ne söylemek istediğini” her üç darbe bildirisini karşılaştırarak inceleyeceğiz. Darbe bildirimlerinde kullanılan dilin, toplumsal karşılığı olan kavramların ve söylem bütünlüğünün hangi siyasal ve sosyolojik bağlamda anlamlandırılmaya çalışıldığını göstermeye çalışacağız.

Sonuç

Darbeler, farklı tarihlerde yapılmış olmasına rağmen söylem birlikteliği içindedirler. Darbe bildirisi olarak kaleme alınan metinler de darbecilerin aynı düşünce sisteminden beslendiklerini ve aynı gelenekten geldiklerini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: 1960 darbesi, 1980 darbesi, 15 Temmuz darbesi, Darbe bildirimleri

15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİ SONRASI YEREL BASIN GÜNDEMİ: AYDIN İLİ ÖRNEĞİ

Ar. Gör. Ali Emre DİNGİL

Adnan Menderes Üniversitesi

İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü

Aynur ÇAM

Adnan Menderes Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Bölümü

Türkiye siyasal yaşamında sıklıkla gündeme gelen asker-sivil ilişkileri ve askeri darbe kavramları 15 Temmuz'da gerçekleşen darbe girişimi süreciyle yeni bir boyut kazanmıştır. Türkiye'de geçmişte yaşanan darbelerle karşılaştırıldığında 15 Temmuz darbe girişimi, şiddet tehdidi ve şiddet temsilinin daha ön plana çıkmış olması açısından farklıdır. Bu nedenle yaygın basın da bu beklenenden daha uzun süre yer almıştır. Halkında sokaklara çıkması ile bu darbe girişimi kısa sürede bastırılmış, Demokrasi nöbetleri ile de halk akşamları uzun süre meydanları boş bırakmamıştır. Darbenin başarılı olamamasında yaygın basının önemi de büyüktür. Darbe ve sonrasında yaygın basın ve yerel basın konuyu gündemlerinde tutmuştur. Kamu gündeminde de darbe konusu uzun bir süre yer almıştır. Medya ve kamuoyu ilişkisi üzerine iletişim biliminin öne çıkan kuramlarından belki de en dikkat çeken ve bu yüzden üzerinde en fazla araştırma yapılan gündem belirlemedir. Medya gündeminde öne çıkan konuların önemlilik düzeyinin bir süre sonra kamu gündeminde de aynı derecede öneme sahip bulunduğunu savunan geleneksel gündem belirleme tezi en azından bilişsel düzeyde kamuoyu etkilediği birçok araştırmada kanıtlanmıştır. Hem yerel gündemin oluşmasında hem de kamuoyunu oluşturması bakımından yerel basının önemi yadsınamaz. Yerel gazeteler, kamuoyunu oluşturma görevini, nitelikleri ölçüsünde ve doğrultusunda bulunduğu yöre içerisindeki yerel kamuoyuna yönelik olarak gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar. Zira, yerel basın; konumu, mahiyeti ve kapsamı itibariyle bir yöre içerisinde lokal düzeyde vazifede bulunurken, doğal olarak yerel kamuoyuna yönelik hareket alanı içerisinde faaliyet göstermekte ve dolayısıyla kendine hedef olarak da yerel kamuoyunu almaktadır. Bu gerçeklikten yola çıkan çalışmada, Aydın'da yayın yapan basın ilan kurumundan destek alan 7 yerel gazete 16 Temmuz 2016 ve 16 Ağustos 2016 tarihleri arası içerik analizi ile taranmıştır. Elde edilen verilere göre Aydın yerel basının darbe sonrası süreçte konuyu gündemde tuttuğu araştırma sonuçları arasındadır. Özellikle Aydın kent meydanında yapılan demokrasi nöbetleri, Fetuhlahçı terör örgütü (FETÖ) operasyonları, açığa alınmalar ve tutuklamalar yerel medya gündeminde yer almaktadır.

Anahtar kelimeler: darbe, yerel gazeteler, gündem belirleme, kamuoyu

15 JULY COUP ATTEMPT AFTER LOCAL MEDIA AGENDA: AYDIN PROVINCE EXAMPLE

Military-civilian relations and military coups, which are frequently in the political life of Turkey, have gained a new dimension through the coup attempt that took place on July 15th. Compared to the past coups in Turkey, July 15 coup attempt, threat of violence and it is different in that the representation of violence is in the foreground. Therefore it has been taking place for a longer period than take place. With the people going out on the streets, this coup attempt was suppressed in a short time, people with democracy bouts, the evenings did not leave the squares empty for long. The of coup is not successful, the role of widespread media is also great. In the aftermath of the coup, the press and local press have been on the agenda for quite a while. Perhaps the most remarkable of the leading theories of communication science on media and public relations and the local press conference agenda for a long time. Traditional agenda-setting theories, which argue that the importance level of prominent topics on the media agenda has the same level of importance in the public agenda after a while, has been proven in many researches that affect the public at least at the cognitive level. The importance of the local press can not be denied both in the formation of local newspapers and in the formation of public opinion. Local newspapers are trying to make public awareness of the local public in the region where they are, in the nature of their qualities. because, local press; Location, nature and scope of a locality in a locality at a local level, It operates naturally within the field of action for the local public and therefore is also receiving the local public opinion as its target. because, local press; Location, nature and scope of a locality in a locality at a local level, It operates naturally within the field of action for the local public and therefore is also receiving the local public opinion as its target. Moving from this reality, coup, local newspapers in this study, 7 local newspapers that were by broadcasting in Aydın were screened by content analysis between 16 July 2016 and 16 August 2016. According to the results obtained, Aydın is one of the research results held by the local press on the agenda after the coup. Democracy attacks, especially the Fethullah terrorist organization (FETO) operations, detentions and arrests are on the agenda of the local media.

Keywords: coup, local newspapers, agenda setting, public opinion

1980 ASKERİ DARBESİNİN TÜRK BASINI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Yrd. Doç. Dr. Ali KORKMAZ

Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi

ÖZET

Gazeteciliğin asıl amacı doğru ve etiğe uygun haber verip, halkı bilinçlendirmek asli görevi olmasına karşın ne yazık ki bu görevini yerine getirememektedir. Bunun yerine daha çok sansasyonel ve magazinsel haberlere yer verilmektedir. Haber gerçeğinden uzaklaşarak farklı anlamlar verilmektedir. Bu durum habercilikte doğruluk ve etiğe aykırı durumları doğurmuştur. Özellikle Türk Basınında gerçek habercilik ve etik kurallardan ayrılarak, daha çok magazine yönelmenin nedeni 12 Eylül 1980 Askeri darbesidir. Askeri baskı, basının gerçeklerden uzaklaşıp daha çok magazinsel haberlere yönelmesine neden olmuştur.

12 Eylül 1980 tarihindeki askeri müdahale ile Türkiye'nin yönetimi Milli Güvenlik Konseyi'ne geçmiş, 1983'e kadar yönetim bu şekilde devam etmiştir. 6 Kasım 1983 tarihinde yapılan genel seçimler ile 13 Aralık 1983'te Turgut Özal'ın Genel Başkanlığındaki Anavatan Partisi'nin iktidara gelmesiyle sona eren askeri yönetim, 3 yıllık bir süreci kapsamaktadır. 12 Eylül 1980 askeri darbesini takip eden süreçte, hemen her alanda var olan baskı, basın üzerinde de söz konusu olmuştur. 12 Eylül rejimi, basını ve basında yer alan içerikleri biçimlendirmeye çalışmıştır. 12 Eylül yönetimi, basına yönelik baskıcı bir tavır sergilemiş, sansür uygulamalarından kaçınmamış ve basını çeşitli ceza ve yaptırımlara maruz bırakmıştır. Bu nedenle 12 Eylül dönemi Türk basın tarihinin en karanlık ve zorlu dönemlerinden biri olarak adlandırılmaktadır. 12 Eylül rejiminin basına yönelik baskıcı uygulamaları sonucu Türk basının işleyişi ve içerik seçimlerinde köklü değişimler yaşanmıştır. Gerek 12 Eylül yönetimin basına yönelik sansür uygulamaları, gerekse gazetecilerin uyguladığı oto sansür, basının işlevini yerine getirmesine engel olmuştur. Darbe sonrasında, basın iç politika haberlerinden kaçındığı için, magazin konulu içerikler popüler olmuştur. 12 Eylül yönetimi ilk günden itibaren basına getirdiği kısıtlamalar, cezalar, yaptırımlar ve sansür uygulamalarıyla özgür ve bağımsız bir basın olgusunu ortadan kaldırmıştır. Basın üzerinden darbeyi ve darbe yönetiminin icraatlarını meşrulaştırma amacı güden 12 Eylül rejimi bu hedefe ulaşmak için basını baskı altına almıştır. Bu çalışma 12 Eylül 1980'de gerçekleşen askeri darbenin Türk basınına etkilerini ele almakta ve darbe rejiminin basını nasıl biçimlendirdiğini Cumhuriyet ve Hürriyet ortaya koymaya çalışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Darbe, 12 Eylül, İhtilal, Basın, Askeri Yönetim.

2013-2016 YILLARI ARASINDA TÜRKİYE'DE GERÇEKLEŞEN DARBE GİRİŞİMLERİNİN TÜRKİYE EKONOMİSİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Arş. Gör. Ali KÖSTEPEN

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

İşletme Bölümü

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi

Türkiye Cumhuriyeti kurulduğundan bu yana belirli aralıklarla darbelere maruz kalmış bir ülkedir. Darbe süreçleri bir ülkenin demokratik kalkınma ve gelişimine set vurmuştur. Demokratik kayıpların olmasının yanında darbe girişimleri ekonomik olarak da ciddi anlamda kayıplar yaşattığı görülmektedir. Türkiye Cumhuriyeti 60 Darbesi, 72 Muhtırası, 80 Darbesi gibi darbelerin yaşandığı bilinmektedir. Bu darbeler sosyolojik ve psikolojik anlamda ülkeyi bütünüyle etkisi altına almıştır. Bireylerin özgüvenine ciddi anlamda olumsuz etki etmiştir. 1990'lı yıllara gelindiğinde ise, 28 Şubat Postmodern darbenin yaşandığı bilinmektedir.

28 Şubat Post Modern Darbesi Türkiye Cumhuriyetinde ciddi anlamda psikolojik ve sosyolojik olumsuz etki oluşturmasının yanında, ekonomik anlamda da ciddi kayıplara yol açtığı görülmüştür. 2013 senesine gelindiği zaman gerçekleştirilen Gezi Parkı Darbe girişimi, ciddi bir politik ve ekonomik bir darbe kalkışması olduğu söylenebilir. Gezi Parkı Darbe Girişimi askeri kanat içerisinden olmayıp ilk başlarda masum duygular ile sivil bir kalkışma olarak başlamış, bir hafta sonrasında terör örgütlerinin ve dış basının güdümüyle bir darbe girişimi sürecine dönüşmüştür. Gezi Parkı darbe girişimi, Türkiye Cumhuriyeti'nin ciddi anlamda ekonomiyi olumsuz yönde etkilediği söylenebilir. Sonraki dönemde darbe ve işgal girişimlerinin artçıları hükmünde olan bomba patlamalarının ekonomiyi olumsuz etkilediği görülmektedir.

Aralık 2013 yılında gerçekleşen 17-25 Aralık Darbe Girişimi ile yine ekonomiye ve politik istikrara politik istikrara yönelik gerçekleşmiş bir darbe kalkışması idi. 2016 yılına gelindiğinde ise 15 Temmuz Darbe girişimi görülmektedir. Askeri kanattan 2000 sonrası gerçekleştirilmiş ilk darbe kalkışması statüsündedir. 249 Şehit ve binlerce gazi verildiği görülmektedir. Sosyolojik ve psikolojik travmaların yaşandığı söylenebilir. Ayrıca ekonomik yönden ciddi anlamda olumsuz yönde etkilenmiştir.

Bu çalışmada ise 2013-2016 yılları arasında gerçekleştirilen darbe girişimlerinin ekonomik yönde etkileri ele alınmıştır. Milli gelir, Enflasyon, İstihdam, Turizm gelirleri, Turist Sayıları, Döviz kurları üstündeki etkiler 2013 tarihi baz alınarak karşılaştırma yapılmıştır.

15-16 TEMMUZ “KOLLEKTİF ŞİDDETİ”: SEBEPLER VE SONUÇLAR

Prof. Dr. H. Aliyar Demirci
Pamukkale Üniversitesi İİBF
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi

ÖZET

“Kolektif şiddet” kavramı sosyolog Charles Tilly tarafından geliştirilmiştir. Kavramın iki temel özelliği vardır. Şiddet icra eden failler birbiriyle irtibat halindedir. Bu irtibat belli bir koordinasyona dayanır. Tilly askeri darbeleri de kolektif şiddet vakası olarak kabul eder. Ordu, meşru güç kullanma tekeline sahip devletin cihazının bir parçasıdır. Aslında “barışı korumak” üzere profesyonelleşmiş resmî görevlilerden oluşur.

15 Temmuz’da da Türkiye bir darbe teşebbüsüne sahne oldu. FETÖ, bir siyasî kadroyu hedef alarak iktidarı değiştirmek istedi. Sokakta halk onlara yoğun bir direnç gösterdi, bu da onları tedricen dozu artan bir şiddete sevk etti. Hedeflerine ulaşmak için, sokaktaki kalabalıklara, darbe aleyhtarı polis teşkilatına ve askere karşı, saldırılar gerçekleştirdiler. Bu saldırılar, yaşama hakkına, vücut bütünlüğüne dönük eylemlerdi. Darbeciler ayrıca kamusal alanlarda fizikî tahribat yaratan eylemler gerçekleştirmiştir. Bu yolla maddî ve manevî bir yılgınlık yaratmayı, sokağı ruhen ve zihnen yıldırmayı, sindirmeyi amaçlamışlardır. 16 Temmuz’da devlet iktidarının yapısının bozulmadığının anlaşılmasıyla darbe süreci akamete uğramıştır.

Cumhuriyet döneminde yaşanan darbeler veya darbe teşebbüsleri içinde en kanlı şiddet eylemleri, 15/16 Temmuz’da vuku bulmuştur. 27 Mayıs 1960 ve 12 Eylül 1980 darbeleri ise gece yarısından sonra gerçekleşmiştir. Bu kapsamda sokağa çıkma yasağı, sonuç alıcı biri şekilde uygulanmış, darbeye karşı koyması muhtemel aktörlerin iletişim imkânları tamamen ortadan kaldırılmıştır. Darbe sokakta sivillerin kitlesel reaksiyonuyla karşılaşmamıştır. Darbeciler farklı aktörlerle çatışmaya girmemiştir. Darbe ve darbe teşebbüsleri içinde 15-16 Temmuz teşebbüsüne şiddet eylemleri açısından en yakınlaşan İkinci Talat Aydemir Ayaklanması olabilir (1963). Ayaklanma uçaktan ateş açılması ve füze atılması gibi saldırıları da içerir. Ancak bu sınırlı bir şiddet içerir, sonuçta 6 kişi ölmüş, 30 kişi yaralanmıştır. 12 Mart Muhtırası (1971) öğle saatlerinde radyodan hükümetin istifası talep edilerek duyurulmuştur. Darbe, bir “yarım darbe” olarak gerçekleşmiş, hükümet istifa etmiş, partiler ve halk sokakta kitlesel bir tepkiyle bu duruma karşılık vermemiştir. İktidar değişikliğinde ordu zorlanmamıştır. 15 Temmuz’da planlanan saatten önce başlayan darbe, darbecilerin yönetime el koymasını güçleştirmiştir. Cumhurbaşkanı iletişim teknolojilerinden yararlanarak halkı sokağa çağırarak, kalabalıklar sokağa çıkmış, polis teşkilatı direnç göstermiş, darbe karşıtı komutanlar televizyonlara telefonlara bağlanmış, darbeciler kontrolü sağlayamamış, bu da onları özellikle Ankara ve İstanbul’da kolektif şiddet hareketine sevk etmiştir.

Bildiride 15-16 Temmuz’da “kolektif şiddetin” ortaya çıkış sebepleri, tezahür etme biçimleri, kolektif şiddetin evrimini sağlayan dinamikler, siyaset sosyolojisinin kavramlarını kullanarak açıklanmaya çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Gülenist örgüt, FETÖ, 15 Temmuz, şiddet, kolektif şiddet, askerî darbe,

THE COLLECTIVE VIOLENCE OF JULY 15 AND 16: CAUSES AND RESULTS

ABSTRACT

The concept of “collective violence” has been developed by the sosyologist Charles Tilly. This concept has two main characteristics: actors of violence are in contact with each other, and this contact is based on a specific coordination. Tilly considers military coups as a “case of collective violence” as well. The army is a part of state apparatus, which has a legal monopoly in employing force. In fact the army is composed of professionalised officials to “maintain peace”

A military coup was attempted in Turkey in July 15. Having targetted the current governing political party the FETÖ wanted to change the administrative structure. Turkish people resisted strongly the coup plotters in the streets and this resistance led the pro-coup soldiers to an increasing violence, and they cruelly opened gunfire into crowds. Also coup plotters attacked the anti-coup police organisation and army members. These attacks were actions against right to life and physical integrity. Furthermore, coup plotters caused physical destructions in public spaces. By doing so they aimed at creating a material and moral intimidation, and suppressing the streets mentally. Having been seen that the administrative structure did not fail the coup process in question was aborted.

The most violent and bloodiest of the coups or coup attempts occurred in the Republican era is the one that happened in the 15th – 16th July. In that way it has very distinctively differed from the coups of 1960 and 1980. One of the main reasons of this difference is the previous coups happened after midnight, and curfew was practiced strictly and communication among potential anti-coup groups was cut effectively in those coups. Therefore the first two military coups were not resisted by civilians in streets, and coup plotters did not have to fight against other groups. The violence of the latest coup can only be compared with that of Talat Aydemir’s second attempt in 1963. Although it was very limited, attacks like gunfire from aircrafts or missiles had been seen in Aydemir’s event, and six people were killed and thirty were injured in that attempt. March 12 can be considered as a semi-coup, because it was announced through radio broadcast in the midday and it demanded the resignation of the governing party from the Office. The cabinet resigned and people did not set out to mass protests against the army. Therefore it was an easy task to change the government for the army. On the other hand as the coup of July 15 was put into practice before the planned time, the coup plotters did not manage to seize the administrative structure. On the one hand the President invited Turkish people to the streets and people followed accordingly, on the other hand the police organization resisted and anti-coup generals were seen on tvs and the pro-coup soldiers could not manage to take the control and this fact led them to employ violence against people.

This presentation attempts to explain the reasons of the collective violence in the case of July 15-16 and the dynamics that led to its evolution.

Key words: FETÖ, Gülenist organisation, July 15, violence, collective violence and military coup.

İZMİR YERELİNDE 27 MAYIS 1960 DARBESİ'NİN TOPLUMSAL ETKİSİ

Aslı SOLAK

Dokuz Eylül Üniversitesi

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü

ÖZET

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra Atatürk döneminde çok partili hayata geçiş denemeleri yapılmışsa da bu süreç başarısızlık ile sonuçlanmıştır. 1945 yılında Milli Kalkınma Partisi'nin kurulması ile çok partili hayata geçiş gerçekleşmiş olsa da gerçek demokrasi mücadelesi 1946 yılında Demokrat Parti'nin kurulması ile gerçekleşmiştir. Demokrat Parti ve idarecileri kuruluş sürecinden itibaren İzmir'i dikkate almışlar ve demokrasi mücadelesine buradan başlamışlardır. Bu doğrultuda İzmir halkı ile yakın ilişki kuran Demokrat Parti özellikle İzmir yerelinde önemli bir seçmen kitlesine kavuşmuş ve bu kitlesini iktidara gelmesinden başlayarak iktidarı sürecinde de büyük oranda korumuştur. Sadece İzmir'le kalmayan halkın DP tercihi Demokrat Parti'nin on yıl iktidarda kalmasını sağlamışsa da 27 Mayıs 1960 günü askerinin sivil yönetime uyguladığı darbe ile halk iradesi görmezden gelinmiştir. Halk iradesinin kesintiye uğratılmasına neden olan 27 Mayıs Darbesi'nden en nihayetinde yine derinden etkilenen toplum olmuştur. Bu doğrultuda ele aldığımız çalışmada İzmir basınının gözünden İzmir'de 27 Mayıs'ın halk tarafından nasıl karşılandığı ele alınmıştır.

27 Mayıs'ın ilk günlerinde İzmir'de halkın bir kısmı 27 Mayıs'ı ihtilal olarak algılayarak sevinç gösterileri yaparken DP tabanına ait kesim ise derin bir üzüntü yaşamıştır. Askerinin ihtilal olarak kabul ettiği demokrasiyi kesintiye uğratan bu hareketi halk nazarında kabul ettirmek için yaptığı çalışmalar ile birlikte 27 Mayıs'a karşı olan halkın sessiz yürüyüşüne dahi izin verilmemiş olması İzmir yerelinde 27 Mayıs'ın toplumsal perspektifte ele alınmasını gerekli kılmıştır.

27 Mayıs yönetimi sürecinde basına da bir takım baskılar getirilerek DP ve DP tabanını susturma politikası güdülmüştür. Aynı zamanda bu süreçte sadece DP'liler mağdur olmakla kalmamış EMİNSU hareketi ile ordudan sevklerde gerçekleştirilmiştir. Darbe yönetiminin bu hareketinden ortaya çıkan mağduriyet neticesinde İzmirli Ragıp Gümüşpala tarafından kurulan Adalet Partisi darbe sonrası susturulan DP tabanının sesi olmuştur.

Nitekim sesini çıkaramayan İzmir halkı 1961 Anayasası'nın halk oylamasında "Hayır" diyerek ilk sesini yükseltmiştir. 15 Ekim 1961 seçimlerinde yine birçok ilde olduğu gibi İzmir'de de Adalet Partisi'nden yana oy kullanarak 27 Mayıs Darbesi'ne karşı duruşlarını sergilemişler ve 27 Mayıs'ın getirdiği cezaları, idamları kabul etmediklerini Adalet Partisi'nden yana oy kullanarak darbeye karşı olduklarını ortaya koymuşlardır.

Çalışma esnasında dönemle ilgili arşiv kaynakları, 27 Mayıs 1960 Darbesini bizzat yaşamış gazeteciler ile yapılan röportajlar, dönem ile ilgili yazılmış eserler ve İzmir basını kullanılarak 27 Mayıs 1960 Darbesi'nin toplumsal yönü ele alınmıştır.

Anahtar Kelime: 27 Mayıs, İzmir, Askeri Darbe, Demokrat Parti, Toplumsal Etki.

THE SOCIAL IMPACT OF MAY 27 1960 COUP IN İZMİR LOCAL

ABSTRACT

After the establishment of the Republic of Turkey, attempts were made to pass multi-party passions during the Atatürk period, but this process has resulted in failure. In 1945, though the establishment National Development Party with multi-party life transition, the real struggle for democracy was with the establishment of the DP. The Democratic Party and its administrators have taken into consideration İzmir since its inception and have begun to fight for democracy here. In this direction, the Democratic Party, which has established close relations with the people of İzmir, has gained an important electoral mass especially in İzmir region and protected this mass from the power to the power in the process. Even if the people who do not stay with İzmir only allowed the Democratic Party, which preferred the DP, to stay in power for ten years, the people's will was ignored by the coup that military civil administration imposed on 27 May 1960. The May 27 military coup that led to the cancellation of the people's will has finally become a deeply affected society. In the study we have dealt with in this direction, the issue of how the May 27th people were welcomed by the public in İzmir was discussed.

In the first days of May 27, some of the people in İzmir perceive the May 27 as revolutions and show joy, while the part of the DP base is deeply sad. It is necessary for the May 27th issue in the social perspective to be taken into consideration in the İzmir region that the people who were opposed to the May 27th and even the silent march had not been allowed to participate in this movement, which has demolished the democracy that the military accepted as a revolution.

During the May 27 administration period, some pressure was imposed on the PR and DP policy to silence the DP. At the same time, the DP members were not only victims in this process but were carried out from the army with the EMİNSU movement. As a result of the victimization resulting from this movement of the coup management, the Justice Party established by İzmir Ragıp Gümüşpala became the voice of the DP base which was silenced after the coup.

As a matter of fact, the people of İzmir who can not speak up raised the first voice of the Constitution of 1961 by saying "No" to the public vote. On 15 October 1961 elections, as in many other countries, the Justice Party voted in favor of the May 27 coup d'état in İzmir and the punishments brought on May 27 by the Justice Party voted against the military coup are put.

Archival sources related to the period during the study, interviews with reporters who lived in Darbesini on 27 May 1960, works written about the period and the press of İzmir were used to discuss the social aspect of the May 27 1960 coup.

Key Words: May 27, İzmir, Military Coup, Democratic Party, Social Impact.

Arşiv Belgeleri

BCA. Fon Kodu.10-9-0-0 Yer No. 203-628-2.

BCA. Fon Kodu. 10-9-0-0 Yer No. 207 640 2

BCA. Fon Kodu. 10-9-0-0 Yer No. 223 693 2

BCA. Fon Kodu. 10-9-0-0 Yer No. 295-902-2.

BCA. Fon Kodu.30-1-0-0 Yer No. 1-10-1.

BCA. Fon Kodu. 30-1-0-0 33 Yer No. 198-3.

BCA. Fon Kodu.30-1-0-0 Yer No. 41-246-10.

BCA. Fon Kodu. 30-1-0-0 Yer No. 52-313-7. 15.1.1961

BCA. Fon Kodu. 30-18-1-Yer No. 155-1-1. 30.05.1960

Röportajlar

Erel Şarman ile Yapılan Söyleşi, (Söyleşi Tarihi: 9.01.2017).

Erol Akıncılar ile Yapılan Söyleşi, (Söyleşi Tarihi: 22.12. 2016).

Levent Bimen ile Yapılan Söyleşi, (Söyleşi Tarihi: 27.12.2016)

Tayfur Göçmenoğlu ile Yapılan Söyleşi, (Söyleşi Tarihi: 27.12. 2016).

TÜRKİYE'DE DARBELER, EKONOMİK ÖZGÜRLÜKLER VE DEMOKRASİ

Doç. Dr. Aslı Yenipazarlı
Nazilli İİBF İktisat Bölümü
Adnan Menderes Üniversitesi

Bir ekonominin kullanmakta olduğu kaynak tahsis mekanizmasının niteliği, bu ekonominin dışa açık olup olmaması, yani pazarın hacmi ve mülkiyet hakları ile ekonomik özgürlüklerin derecesi, iktisadi müşevviklerin durumu ve mübadelenin kapsamı gibi konular, bu iktisadi modelin sağlığını belirleyen temel unsurlardır. Gelir artışının ya da iktisadi büyümenin kaynakları şunlardır: İşgücünün kalitesi ve miktarındaki artış, sermaye birikimi, teknolojik ilerleme ve daha iyi bir iktisadi örgütlenme.

Demokrasinin en başta politik özgürlük ile sivil hakları genişleterek özellikle de insani gelişimi ön planda tuttuğu için çağın en gerekli yönetim biçimi haline gelmiştir. Bunun yanında demokrasi yolsuzluklar ve rüşvet üzerinde siyasi rekabet koşullarını artırıp yolsuzluk miktar ve koşullarını en aza indirerek, gelir eşitsizliğini azaltıp, kısa dönemli daha istikrarlı büyümeye yol açarak, tüketim ve yatırım olanağı sağlar, bünyesinde barındırdığı sağlıklı kurumsal altyapı ile ekonomik krizlere karşı daha dayanıklı olup yaşam açısından daha az riskli olması ve gerektiğinde ekonomik yetki devrini kolaylaştırarak ekonomik gelişmeyi ve ekonomik büyümeyi olumlu etkilemektedir. Demokrasi beşeri sermaye birikimini yükselterek ve ülkenin kentleşme oranını artırıp emeğin kırsal kesimdeki tarım sektöründen sanayi sektörüne doğru kaymasına yol açıp emeğin marjinal verimi ile emek gelirini artırarak büyüme hızının yükselmesini sağlar. Türkiye’de ve Dünya’da demokratikleşme sürecini tamamlamış ülkelerin demokrasi öncesi ve sonrası ekonomik göstergeleri kıyaslandığında da görüldüğü gibi demokratikleşme sürecini tamamladıktan sonra bu ülkelerin ekonomisi büyümüştür. Ayrıca insanî gelişmişlik düzeyleri de artarak gelişmişlik seviyeleri yükselmiştir.

Bu çalışmada demokrasi, ekonomik özgürlükler ve Türkiye’de darbeler ve muhtıralar dönemi birlikte incelenmeye çalışılmış, darbe dönemlerinde ekonomik gelişme göstergeleri yardımıyla darbelerin demokratikleşme ve ekonomik özgürlükler bakımında değerlendirilmesine yer verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Darbeler, ekonomik gelişme, ekonomik özgürlükler, demokrasi, Dünya, Türkiye

MILITARY COUPS, ECONOMIC FREEDOM AND DEMOCRACY IN TURKEY**ABSTRACT**

For an economy, openness, market structure and size, property rights and economic freedom levels are determinants of power of an economic model. Main determinants of increase in income or economic growth are employment level, capital stock, technology and a well organized economy. Democracy is the most necessary regime. Because it expands political rights and civil liberties, and human development. Democracy decreases income inequality, corruption so leads more increased economic growth. Democratic regimes cause more resistant economies against economic crisis. It increases human capital, and the rate of urbanization, leads the labour to industry rather than to agriculture.

In this study, at the periods of military coup democracy and economic freedoms in Turkish economy has been evaluated. The results of military coup to democracy and economic freedom are tried to be analyzed.

Keywords: Military coup, economic development, economic freedom, democracy, The World, Turkey

TÜRKİYE'DE ORDU VE SİYASET İLİŞKİLERİ

Yrd. Doç. Dr. Atakan HATİPOĞLU
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü
Adnan Menderes Üniversitesi

Bu bildirinin amacı, Türkiye'deki askeri darbe tartışmalarını doğru bir bilimsel temele oturtabilmek için gereken kuramsal çerçeveyi oluşturmaya katkı sağlamaktır. Askeri darbe olgusuna ilişkin tartışmalar, Türkiye'de sert bir siyasal çatışma içinde olan siyasal elitlerin, kavramların içeriklerini kendi siyasal çıkarlarına uygun biçimde doldurmak suretiyle yürütmelerinden dolayı, kavram kargaşasının etkilerini yoğun biçimde taşımaktadır. Millet ve halk kavramları birbirlerinin yerine kullanılmakta, demokrasi kavramı oy kullanmaya indirgenmekte ve darbe ile devrim kavramları karıştırılmaktadır. Tartışmaları kuramsal bir çerçeveye oturtabilmek amacıyla ilk olarak gündelik siyaset (siyasa, policy) ile kurumsal siyaset (politics) arasında bir ayrım yaparak başlamak yerinde olacaktır. Bir rejim, bir kez kurulduktan ve kurumsallaştıktan sonra, orduyu gündelik siyasa'dan uzak tutmayı daha yararlı görebilir. Ancak her ordu, onu kuran rejimin korunması için vardır ve bu anlamda siyasaldır. İdeoloji üstü bir ordu, anayasa ya da devlet kurumu yoktur, olması düşünülemez. Bu açıdan bakıldığında, Türk ordusunun darbe yapmasının bir "gelenek" olmadığı söylenebilir. Çünkü ordu-siyaset ilişkilerinin niteliğini, daha çok Türk siyasal seçkinlerinin ortak ideolojik –dolayısıyla anayasal- değerler üzerindeki oydasma derecesinin düşüklüğü bağlamında değerlendirmek gerekmektedir. Türkiye'nin yakın tarihinde ordunun gündelik siyaset ile (siyasa) görece daha fazla ilişkili olmasının nedenlerini siyasal güçlerin ideolojik tercihleri ile ülkenin kurucu ideolojik değerleri arasındaki çelişmelerde aramak uygun olacaktır. Bu açıdan bakıldığında 1960 ihtilali Demokrat Parti'nin anayasayı çiğneyerek rejimi krize sokması, 1971 muhtırası ve 80 darbesi sosyalist sola karşı rejimin korunması, 28 Şubat askeri baskılaması (repression) yükselen siyasal İslam'a karşı rejimin laik niteliğinin korunması ile ilişkilidir. 28 Şubat 1997 tarihli Milli Güvenlik Kurulu kararları, teknik anlamda bir darbe değildir. Fakat ne olarak adlandırılması gerektiği konusunda da bir netleşme sağlanamamış, zaman içinde "postmodern darbe" kavramı popüler bir kullanıma kavuşmuştur. Postmodern darbe kavramı, 28 Şubat olayının gerçekte anlamlandırılmakta ve kavramsallaştırılmakta zorluk çekildiğinin bir göstergesidir. Bu bildiride 28 Şubat olayının az gelişmiş/gelişmekte olan ülkelerde, ordunun hükümet üzerinde darbe tehdidini de içeren ideolojik bir tazyik yaratması ve hükümeti belirli bir yönde hareket ettirmeye itirmesi anlamında bir 'askeri baskılama' (military repression) olayı olduğu savunulmaktadır. Darbe ya da askeri baskılama türü eylemlerin rejimi korumaya ya da siyasal seçkinlerin kurucu ideolojik değerler üzerinde bir oydasmaya varmasına hizmet edip etmediği tartışılabilir. 15 Temmuz darbe kalkışması, çok partili yaşam boyunca görülen tüm diğer darbe ve askeri baskılamalardan farklı bir niteliğe sahiptir. 15 Temmuz olayı, teokratik bir düzen kurmak amacıyla devlet ve toplum içinde örgütlenmiş illegal bir siyasi partinin Cumhuriyet rejiminin dayandığı bütün ilkeleri yukarıdan aşağıya bir müdahaleyle değiştirme hamlesidir. Bu açıdan önceki darbe ve askeri baskılamalar ordunun kendisini rejimin bekçisi olarak nitelemesi ve rejimi anayasanın çiğnenmesine, radikal sola ya da fundamentalizme karşı koruması gerekçesine dayanan, 'korumacı', 'yeniden kurucu' ya da restore edici hareketlerdir. Buna karşılık 15 Temmuz kalkışması, rejimin, bizzatıhi devletin içinden dönüştürülmesi girişimidir. Sonuç olarak, Türkiye'de ordu ve siyaset ilişkilerinin niteliğinin, siyasal rejimin ideolojik hegemonya yetenekleri anlaşılmadan ve siyasal aktörlerin aralarındaki çelişkilerin niteliği doğru tespit edilmeden anlaşılamayacağı söylenebilir.

Anahtar Sözcükler: Ordu, siyaset, ideoloji, rejim, darbe

ARMY AND POLITICAL RELATIONS IN TURKEY**ABSTRACT**

The aim of this paper is to contribute to the formulation of the theoretical framework needed to place the military coup debates in Turkey on a correct scientific basis. The debate over the military coup is heavily influenced by the confusion of the concept because the political elites who are in a tough political conflict in Turkey carry out the contents of the concepts in accordance with their political interests. Nation and folk concepts are used instead of each other, the concept of democracy is reduced to vote and the concepts of coup and revolution are mixed. In order to put the discussions in a theoretical framework, it would be in the first place to start by making a distinction between the terms of policy and politics. Once a regime has been established and institutionalized, it may be more useful to keep the army away from policy. However, every army exists for the protection of the regime that established it, and in this sense it is political. It is unthinkable that there is no army, constitution or state institution above ideology. From this point of view, it can be said that the Turkish army has not a "tradition" to coup. Because it is necessary to evaluate the fact of military-political relations in the context of the common ideology of the Turkish political elites, namely the low level of consensus on constitutional values. It would be appropriate to look for the reasons why Turkey's army is more related to policy in the recent history than in the conflicts between the ideological preferences of political forces and the founding ideological values of the country. From this point of view, the 1960 Revolution is related to the Democratic Party's putting the regime crisis by the violation of the constitution, 1971 military note and 1980 coup are related to the protection of the regime against the socialist left, and February 28 military repression is related to the defense of the secular structure of the republican regime against the Islamic raise. The decisions of the National Security Council of 28 February 1997 are not a coup as a technical meaning. However, there is no clarification as to what should be named, and over time the concept of "postmodern coup" has gained a popular use. The concept of postmodern coup d'état is an indication of the fact that the February 28 event is really understood and difficult to conceptualization. It is argued in this paper that the Feb. 28 incident is a 'military repression' which means that the military will create an ideological pressure, including the threat of coup d'etat on the government, and push the government to move in a certain direction in underdeveloped / developing countries. It can be argued whether acts of coup or military repression serve to protect the regime or to achieve a consensus on the political ideals of political elites. The July 15 coup attempting has a different speciality from all other coups and military repressions seen during multi-party life. The July 15 attempting is a move to change all the principles on which the Republican regime is based on an illegal political party organized within the state and society in order to establish a theocratic order. In this respect, previous coups and military repressions are 'protectionist', 'restructuring' or restorative movements based on the assumption that the army itself is the guardian of the regime and that it is based on the violation of the constitution, the protection against the radical left or against the fundamentalism. On the other hand, July 15th attempting is the initiative of the regime to transform itself from within the state. As a result, it can be said that the nature of military and political relations in Turkey cannot be understood without the understanding of the ideological hegemony capacities of the political regime and the nature of the conflicts between political actors.

Key Words: Army, politics, ideology, regime, coup

1960 DARBESİNİN MEDYADA YANSIMALARI VE BU YANSIMALARIN HASAN POLATKAN'IN AİLESİ ÜZERİNE ETKİLERİ;

Dr. Atiye EMİROĞLU

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Ermenek M.Y.O.

ÖZET

1960 Darbesi yıllardır üzerinde tartışılan, sorgulanan ve araştırılan bir konudur. Yapılan araştırmalar darbenin nedenini, darbeden sonra Demokrat Parti üyelerinin yargılanma şekillerini, yargılanmadan sonra aldıkları cezaları ve darbenin Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne nasıl bir etkisi olduğuna yöneliktir. Bu konunun bu kadar önemli olması ve hala zihinlerde cevaplanamayan sorulara sahip olmasının en önemli nedenlerinden biri, “Yüksek Adalet Divanı”nın önünde yargılanan sanıkların demokratik olmayan yöntemlerle, kanunlara ve anayasaya aykırı bir şekilde yargılandıkları iddialarına dayandırılabilir. Halkın seçimleriyle hükümet kuran Demokrat Parti önde gelenlerinin darbeden sonra Yassıada’da bir yıl süren yargılanmanın ardından idam edilmeleri ise bu konunun, kafalarda cevaplanamayan sorular bırakmasının belki de ikinci en önemli sebebidir. Çünkü halkın seçimleriyle yaklaşık on yıl iktidar parti olarak ayakta duran Demokrat Parti önde gelenlerinin (elle tutulur haklı bir gerekçe sunulmadan) idam edilmeleri ve yargılanma sürecinde hak etmedikleri insanlık dışı muamelelerle karşı karşıya kalmış olmaları tarih araştırmalarında 1960 Darbesinden geriye kalan yüzlerce sorunun cevaplanmasını gerekli kılmaktadır. Tarih öğrenmenin bir gerekliliği geçmişini öğrenmek, gününü anlamak ve geleceği yorumlayabilmek anlayışına dayanmaktadır. Geçmiş cevaplanamayan sorularla dolu bir tarih öğreniminin bugüne ve geleceğe faydası olamaz. Geçmişte demokrasiye ya da adalete uymadan yaşanmış olan olayların sadece o olayı yaşayan kahramanlar üzerinde etkisi yoktur. Bu etki o kahramanlar dışında onların ailelerini, akrabalarını ve koskoca bir ülkede yaşayan milyonlarca insanı etkilemektedir. Bu etki ne gibi araç ve gereçler kullanılarak oluşturulur, sorusu bu çalışmada cevaplanmak istenilen sorular arasındadır. 1960 darbesini meşru göstermek ve halkın desteğini almak için kullanılan medyanın rolü inkar edilemeyecek bir boyutta olmuştur. Halk; sessizleştirilmiş, korkutulmuş ve yargılanmaların demokratik koşullarda yapıldığına, yargılananların suçlu olduğuna yönelik bir algı oluşturulmaya çalışılmıştır. Nitekim daha darbeden bir gün önce Demokrat Parti’yi yerlere göklere sıdıramayan medya, darbeden hemen sonra bu partiyi yermiş ve hatta manşetlerinde “Düşükler” ifadesini kullanmayı kendilerinde hak görmüşlerdir. Demokrat Parti’nin önde gelenlerini halkın gözünde küçültmek için belgeseller çekilmiştir. Hal bu durumda iken perdenin arka yüzünde yer alan aileler hangi ruh haline sahipti? Bu ailelerden biri Hasan Polatkan’ın ailesidir. Darbeden sonra ailenin içinde bulunduğu durum, medyanın bu ailenin üzerinde yarattığı onarılmaz yaralar ve bu sürecin bir ömür üzerindeki etkileri bizzat Hasan Polatkan’ın birinci dereceden akrabalarıyla yapılan röportajlardan elde edilmiştir.

Çalışmanın amacı, tarih biliminin ışığında, geçmişte yaşanan darbenin ve bu darbenin medyanın da yardımıyla insan hayatını nasıl etkilediği üzerine bir inceleme yapmaktır. Döneme ait gazete ve dergiler taranmış, bizzat o dönemde yaşamış tanıklarla röportajlar yapılmıştır. Telif eserlerin de kaynak olarak kullanıldığı bu çalışmada tarafsız tarih bilimi anlayışından hareketle bazı tarihsel gerçeklikler gün yüzüne çıkarılacak ve 1960 Darbesinin bir aile üzerindeki etkisi değerlendirilecektir.

Anahtar Sözcük: 1960 Darbesi, Medya, Mutahhare Polatkan

**REFLECTIONS OF 1960 TURKISH COUP D'ETAT ON MEDIA AND INFLUENCES OF THESE
REFLECTIONS ON THE FAMILY OF HASAN POLATKAN**

ABSTRACT

1960 Turkish coup d'état is a highly debated and questioned issue that has been under heavy research for many years. The researches aim at determining the reason for the coup, how the members of the Democratic Party are put on trial in the aftermath of the coup, their sentences following the trial, and the impact of the coup d'état on the Republic of Turkey. One of the most important reasons why this matter is substantial and still has unresolved questions can be attributed to the claims that the defendants tried in front of the "High Court of Justice" were tried in a non-democratic manner, in violation of the laws and the Constitution. It is perhaps the second most important reason why there are still unanswered questions is that the leaders of the Democratic Party, who formed the government through public elections, were executed after one year of trial in Yassıada in the aftermath of the coup. The fact that the Democratic Party leaders, who served as the ruling party for nearly a decade through public elections, were executed (without a valid reason) and were subject to inhumane treatments, which they did not deserve, during the trial, should be discussed and hundreds of question concerning the 1960 coup d'état should be enlightened in historical researches. A requirement of learning history is based on the understanding of learning the past, understanding the present and interpreting the future. Learning a history that is full of questions begging answers will do no good to the present and the future. All these past events that violated the democracy or justice affect not only the heroes who underwent these events but also their families and relatives as well as millions of people living in an extensive country. "Which tools and instruments can be used to create this effect?" is one of the questions that will be addressed in this study. The role of the media, which was effective to legitimize the 1960 coup d'état and get public support, reached an undeniable level. Public was forced to remain silent and felt threatened. Efforts were made to create a public perception that a due process was held under democratic conditions and people on trial were guilty as charged. Indeed, the media, which was speaking highly of the Democratic Party on the eve of the coup d'état, started to criticize this party heavily in the aftermath of the coup and even considered itself entitled to use "The Fallen" phrase in the headlines. Documentaries were shot to discredit and disgrace the prominent names of the Democratic Party. In the meantime, how were the families, who were in the background, coping with these events and how was their mood? One of these families is the family of Hasan Polatkan. Interviews were made with Hasan Polatkan's first-degree relatives to gather information about the situation of the family in the aftermath of the coup d'état, unbearable injuries that the media created on this family and effects of this process on an entire life.

The purpose of the study is to examine in the light of the history how the past coup d'état, influenced the human life with the help of the media. Periodicals and magazines of that period were reviewed and interviews were made with the witnesses. In this study, where copyright works are also used as a source, some historical facts will be brought to light with the understanding of objective historical science and the influence of 1960 Turkish coup d'état on a family will be evaluated.

Key Words: 1960 Turkish Coup D'état, Media, Mutahhare Polatkan

EYLEMLERİMİZLE NASIL FARKLILIK YARATABİLİRİZ: ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK BİR ETKİNLİK

Doç. Dr. Ayten KİRİŞ AVAROĞULLARI
Burcu ALTINAY
Büşra AKGÜNLÜ
Zeynep MUTLU
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi

ÖZET

Eylemlilik kavramı kişisel veya toplum sorunları ile ilgili olarak bir şeyler yapma, harekete geçme olarak tanımlanmaktadır (Parker, 2012). Sosyolojide, psikolojide ve antropolojide kullanılan bir kavram olan eylemlilik kavramı ile ilgili farklı tanımlar bulunmaktadır. Giddens'a göre bir aktör olmak günlük yaşamın içerisinde dünyada farklılık yapabilme yeteneğine sahip olmak anlamına gelmektedir (Atak, 2011). Tarih ve sosyal bilgiler derslerinin geçmişte insanların farklılık yaratabildiğini gözler önüne sermesiyle tarihsel eylemlilik (historical agency) kavramının kazanımı gerçekleşir. Tarihsel anlamının gerçekleşmesi bağlamında öğrencilere kazandırılması gereken yöntemsel kavramlardan bir tanesi de tarihsel eylemlilik kavramıdır. Tarihsel eylemlilik kavramının kazanımı tarihte "Kim neden, niçin yaptı" sorularının irdelenmesiyle başlar. Tarih ve Sosyal bilgiler öğretmenleri öğrencilerini şehirlerinde, ülkelerinde ya da dünyada erkekler, kadınlar, çocuklar, ünlüler ya da ünlü olmayan farklılık yaratan insanların örnekleriyle buluşturarak tarihsel eylemlilik kavramını işe koşabilirler. Böylece öğrenciler geçmişte olayları yönlendiren aktörlerden hareketle kendilerinin de geleceği şekillendirebileceklerini farkına varabilirler. Ayrıca tarihsel eylemlilik kavramı ile öğrencilerin demokratik hareket, katılım ve karar verme gibi düşünme becerileri gelişir. Tarihsel eylemlilik kavramına sahip öğrencilere zaman zaman "Nasıl bir eylemlilik yaparak fark yaratmak istersiniz? sorusu yöneltilecek eylemlilikleri veya eylemsizlikleri konusunda düşünmeleri sağlanabilir.

Bu çalışmanın amacı, tarihsel eylemlilik kavramı bağlamında Kurtuluş Savaşı ve 15 Temmuz darbe girişimine karşı bireylerin tarihsel süreçte nasıl farklılık yarattıkları konusunda farkındalık oluşturmaktır. Bu amaçla tarihsel eylemlilik kavramı bağlamında "darbeler başlığına yönelik 3 ders saatinde uygulanacak etkinlik planları hazırlanmış ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı iki ortaokulda, ortaokul 3. Sınıf öğrencilerine uygulanmıştır.

Uygulanan etkinlikler şu şekildedir:

1.DERS

- Kurtuluş Savaşı sürecinde ve 15 Temmuz 2016 gecesinde yaşanan bireysel ve toplu eylemlilikleri karşılaştırmalı sunan çalışma yapıları (Hasan Tahsin-Ömer Halisdemir; Sultanahmet Mitinginde (23 Mayıs 1919) Halide Edip Adıvar'ın yaptığı konuşma ve Yenikapı Demokrasi ve Şehitler Mitingi (7 Ağustos 2016) görselleri sorgulama; Kurtuluş savaşında cephaneye taşıyan Şerife Bacı- 15 Temmuz 2016 kahramanlarından Şerife Boz hakkında çalışma kâğıtları; Tekalif-i milliye- 15 Temmuz Kampanyası görsellerinin yorumlanması)

Değerlendirme Etkinliği: Mitingde veya Demokrasi nöbetlerindeymiş gibi hayal ederek söylev yazma

2. DERS

- “Eylemliliği ile farkındalık yaratanlar” etkinliği; 12 Eylül 1980 darbesi ile 15 Temmuz 2016 darbelerini eylemlilik kavramı açısından karşılaştırmalı çalışma yapacağı;
Değerlendirme Etkinliği: 15 Temmuz Darbesi gecesi eylemlilikleri ile fark yaratanların anlatıldığı gazete manşeti atma, haber metni yazma ve haber metnini yorumlayan resim çizme.

3. DERS

- Şehit Ömer Halisdemir’in hayatını anlatan kısa video
- Şehit Ömer Halisdemir’le ilgili iki adet çalışma kağıdı
- Akranları olan Tuana Öztürk’ün “Benim Koca Yürekli Kahramanım” adlı mektubun okunması
Değerlendirme Etkinliği: Şehit Ömer Halisdemir’eduygu ve düşüncelerinizi anlatan bir mektup yazınız.

Etkinlik sürecinde toplanan çalışma yapıları ve değerlendirme etkinliklerinde öğrencilerin ortaya koydukları ürünler içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizi sürecinde kodlayıcılar arasında güvenilirlik sağlanmıştır. Ayrıca öğrencilerle açık uçlu sorulardan oluşan görüşmeler yapılmış ve işlenen derslere yönelik duygu ve düşünceleri sorulmuştur. Araştırma sonucunda; öğrencilerin tarihsel eylemlilik, bireysel eylemlilik ve toplu eylemlilik kavramı bağlamında geçmişten günümüze darbeler ve yaşananlar konusunda farkındalık kazandığı, tarihsel bilinç ve değerler konusunda değerlendirmeler yapabildiği sonucuna ulaşılmıştır. Darbeler konusu çerçevesinde tarihsel süreçte farklılık yaratanları bu eyleme iten faktörleri ve kendilerine örnek aldıklarını ifade etmişlerdir.

Anahtar kelimeler: Tarihsel eylemlilik, demokrasi mücadelesi, tarihsel bilinç, karar verme sosyal bilgiler

HOW CAN WE MAKE A DIFFERENCE WITH OUR ACTIONS: AN ACTIVITY FOR SECONDARY SCHOOL STUDENTS

ABSTRACT

One of the methodological concepts that students should be taught in history teaching is the concept of historical agency. The concept of agency is defined as making or acting something about personal or community problems. Actually, the concept of "agency" is a concept used in sociology, psychology and anthropology, and has different definitions. According to Giddens, being an actor means having the ability to make difference in the world in everyday life (Atak, 2011). Upon history and social studies courses showing that people can make a difference in the past the concept of historical agency is gained. The achievement of the concept of historical action begins with the examination of the questions "Who, why, why". History and Social Studies teachers can work out the concept of historical agency by bringing students together with examples of people, men, women, children, famous people or non-celebrated people who are different in their own country, country or world. In this way, students can realize that they can also shape the future with the actors who have guided the events in the past. In addition, with the concept of historical action, students develop democratic movement, participation and decision-making skills.

Students may be asked to think about their actions or inaction within the framework of the question "Which way do you want to be remembered?" In this study which is prepared to realize these aims, the middle school 3th grade in the course of Social Studies activities to be applied during 3 hours for the theme of "coups (12 September 1980& 15 July 2016)" were prepared. Activities are as follows: Individual and collective agency in the War of Independence and on July 15th coups. During the evaluation phase the activities of the students who will be engaged in activities such as speaking and writing letters, newspaper page preparation during the evaluation phase will be collected and subject to content analysis. Students will also be asked about open-ended questions and feelings about their activities. In this way, students will be given chronological thinking skills about coups in historical process and awareness about historical consciousness and values will be created.

Keywords: Teaching historical agency, coups, democracy struggle, historical consciousness, social studies

12 EYLÜL 1980 DARBESİNİN TÜRK BASININA YANSIMASI

Okt. Banu BERBER BABALIK

Karacasu Memnune İnci MYO

Adnan Menderes Üniversitesi

Cumhuriyet döneminde Türk demokrasisi 12 Eylül 1980'e gelinceye kadar 27 Mayıs 1960'da askeri müdahale (darbe) ve 12 Mart 1971'de muhtıra ve hükümetin düşmesi süreci ile karşı karşıya kalmıştır. Darbe kavramını "bir ülkede baskı kurarak, zor kullanarak veya demokratik yollardan yararlanarak hükümeti istifa ettirmek veya rejimi değiştirecek biçimde yönetimi devirmek işi" olarak tanımlarsak 12 Eylül 1980'de Türkiye'de Cumhuriyet döneminin ikinci darbesi yaşanmıştır.

1978 – 1980 yıllarında Türkiye'nin içinde bulunduğu huzursuzluk ortamı ordunun girişeceği yeni bir darbe için uygun ortamı hazırlamış durumdaydı. 12 Eylül 1980 Darbesi öncesinde ülke genelinde siyasi ve sosyo - ekonomik alanda ortam "kaos" ya da "anarşi" kavramları ile adlandırılmıştır. Artan faili meçhul cinayetler, suikastlar; siyasi alanda uzlaşmayan siyasi parti liderleri; gün geçtikçe kötüleşen ve alım gücünü azaltan ekonomik koşullar bu ortamın en önde gelen olayları olmuştur. 12 Eylül sabahı saat 04:00'da Türk Silahlı Kuvvetleri, dönemin Genel Kurmay Başkanı Kenan Evren'in öncülüğünde emir - komuta zincirine tabi olarak; ülkeyi içinde bulunduğu kaos ve anarşi ortamından kurtarmak amacıyla müdahalede bulunmuştur.

Türkiye'de yeni bir dönemin başlangıcı olan 12 Eylül 1980'de ordunun yönetime el koyması üzerine basın da dahil olmak üzere toplumun her alanı kontrol altına alınmaya çalışılmıştır. Askeri yönetimle birlikte kısıtlanan basın özgürlüğü, kapatılan gazete ve dergiler, durdurulan yayınlar Türk basınının bu süreçten en çok etkilenen alanlardan biri olduğunu göstermiştir. 12 Eylül sabahına radyolarda çalınan kahramanlık türküleri ile başlayan Türk halkı yazılı basında da darbe gündemini takip etmiştir. Darbe sonrası basın - yayın araç ve organları üzerinde denetimi sağlamak ve basını kontrol altında tutabilmek amacıyla sansür uygulaması yapılmıştır. Gazeteler sıkıyönetimin denetiminden geçiyor, Konsey Başkanı Kenan Evren ve Konsey üyeleri basını yakından denetlemişlerdir.

Bu çalışmada dönemin ulusal gazeteleri taranarak 12 Eylül 1980 öncesi ve sonrasındaki gazete manşetleri, haber içerikleri, görseller vb. özellikleri bakımından incelenecektir. Bu sayede 12 Eylül sürecine gidilen ve 12 Eylül sonrası dönemde Türk basınında olayların nasıl değerlendirildiği görülecektir. Çalışmada darbe öncesi dönemde yaşanan kaos ve anarşi durumunun söz konusu gazetelerde nasıl işlendiği ve darbe sonrasında darbeye yönelik tutumları değerlendirilecektir. Ele alınan konular siyasi, sosyal ve kültürel olaylarla ilişkilendirilecektir. Yapılacak olan çalışmada kullanılacak olacak gazeteler İzmir Milli Kütüphane'den temin edilecek ve döneme ait birinci ve ikinci el kaynaklardan yararlanılarak desteklenecektir.

Anahtar Kelimeler: 12 Eylül 1980, Darbe, Basın, İktidar, Muhalefet.

REFLECTION OF 12 SEPTEMBER 1980 MILITARY COUP IN THE PRESS**ABSTRACT**

During the Republican period, until the date of 12 September 1980, Turkish democracy has been confronted a military coup in 27 May 1960 and a memorandum resulted in the fall of the government in 12 March 1971. In case the concept of military coup is identified as “*forcing the government to resign or overthrowing the government by means of changing the regime by exercising and using force or benefiting the democratic methods*”, then it can be assumed that second military coup of the Republican period took place on 12 September 1980 in Turkey.

The disturbed atmosphere of Turkey between the years 1978 and 1980 has created a convenient environment for a new coup to be attempted by the military. Before the military coup of 12 September 1980, the politic and socio-economic environment throughout the country has been identified with the concepts of “*chaos*” or “*anarchy*”. Increasing unidentified murders, assassinations; political party leaders who could not compromise in the political field; economic conditions which reduced the purchasing power and became worse day by day were one of the most substantial events of this environment. In the morning of 12 September at 04:00 AM, under the leadership of Kenan Evren who was the Chief of the General Staff at the time, Turkish Armed Forces performed intervention based on the chain of command with the purpose of saving the country from this chaotic and anarchic environment.

Upon seizing the control of the government on 12 September 1980 which was a beginning of a new area in Turkey, every segment of the society has been tried to be controlled including the press. Freedom of press limited by the military government, closed newspapers and journals and broadcasts being stopped showed that Turkish press has been affected by this period more negatively than any other segment of the society. Turkish people who started the morning of 12 September with heroism songs playing on the radios followed up the coup agenda on printed media. After the coup, censorship has been implemented in order to maintain the supervision upon the press means and organs and get the press under control. The newspapers have been inspected by the authoritarianism and council members and president of the council, Kenan Evren supervised the press very closely.

In this study, by reviewing the national newspapers at that time, the headlines before and after 12 September 1980 will be examined with regards to their features such as the contents of the news, visuals etc. By this means, it will be seen how the events have been examined by Turkish press within the period both before and after 12 September. In this study, it will be also examined how chaos and anarchy environment within the period before the coup has been reviewed by the relevant newspapers and the attitudes of these newspapers towards the coup. The matters in hand will be associated with political, social and cultural events. The newspapers which will be used in this study will be provided from Izmir National Library and first and second hand sources belonging to that period will also be used.

Key Words: 12 September 1980, Coup, Press, Power, Opposition.

27 MAYIS 1960 VE 12 EYLÜL 1980 ASKERİ DARBELERİNİN MUĞLA İLİNE YANSIMALARI

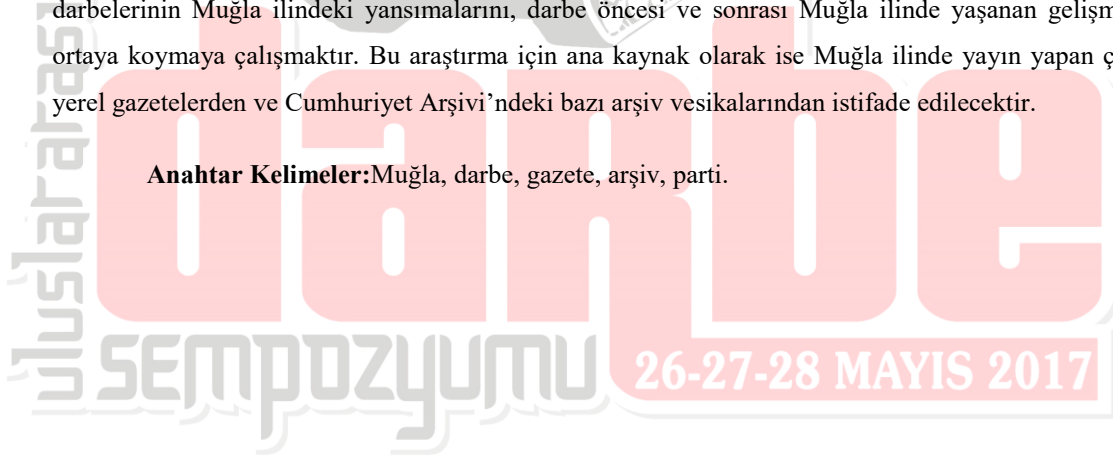
Prof. Dr. Bayram Akça
Okt. Osman Köse
Okt. Zeynep Özdem Köse
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Türkiye Cumhuriyeti Devleti ilk askeri darbesini 27 Mayıs 1960 tarihinde yaşamıştır. Bu askeri müdahale sonunda 10 yıl iktidarda kalmış olan Demokrat Parti kapatılmış, Başbakan Adnan Menderes ve çalışma arkadaşları idam edilmiştir. Türkiye Devleti yirmi yıl sonra, 12 Eylül 1980 tarihinde bir kez daha bir askeri darbe ile karşı karşıya kalmıştır. Bu darbenin sonrasında partilerin kapatılması, yeni bir anayasanın hazırlanması, yeni kurumların oluşması, ülkenin toplumsal, siyasi değişimler yaşaması, bugün dahi tartışılan bir sürecin ve sonuçlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Askeri darbelerin gerçekleşmesinde birçok iç ve dış nedenler vardır. Gerek nedenleri ve gerekse sosyal, siyasi, ekonomik sonuçları itibarıyla birçok gelişmeyi beraberinde getirdiği için ülkenin en çok tartışılan konularından biri haline gelmiştir. Darbeler ülkenin demokratikleşme sürecini olumsuz yönde etkilemiş ve ordu içerisindeki darbe yanlısı kişi ve gruplar orduyu çıkarlarına hizmet eden bir yapıya dönüştürmeye çalışmışlardır.

Bu noktalardan hareketle bu çalışmada amaç, 27 Mayıs 1960 ve 12 Eylül 1980 askeri darbelerinin Muğla ilindeki yansımalarını, darbe öncesi ve sonrası Muğla ilinde yaşanan gelişmeleri ortaya koymaya çalışmaktır. Bu araştırma için ana kaynak olarak ise Muğla ilinde yayın yapan çeşitli yerel gazetelerden ve Cumhuriyet Arşivi'ndeki bazı arşiv vesikalarından istifade edilecektir.

Anahtar Kelimeler:Muğla, darbe, gazete, arşiv, parti.

REFLECTIONS OF THE MILITARY COUPS OF 27 MAY 1960 AND 12 SEPTEMBER 1980 IN MUGLA PROVINCE

The state of the Republic of Turkey experienced the first military coup in 27 May 1960. Democrat Party governed the country for 10 years at the end of the military coup was closed, Adnan Menderes the Prime Minister and his colleagues were got hanged. The state of Turkey encountered another military coup twenty years later on September 12, 1980. This coup caused closing of the political parties, preparation of a new constitution, formation of new institutions, social and political changes in the country, and occurrence of a new processes and consequences criticized even today.

There are many external and internal reasons in realization of the military coups. As it brings many consequences in terms of its reasons and social, political, economical results, it became one of the most-debated subjects in the country. The coups affected the democratization process of the country negatively and the pro-coup individuals and groups in the army attempted to transform the army to a structure serving their benefits.

The aim of this study, starting from such points, is to reveal the reflections of the Military Coups of 27 May 1960 and 12 September 1980 in Mugla province, developments in Mugla province before and after the coups. The main references to be used for this study shall be the local newspapers publishing in Mugla province and some archive documents in the archive of Cumhuriyet.

Keywords: Muğla, coup, newspaper, archive, party.

28 ŞUBAT POST-MODERN DARBESİ'NİN İSLAMİ DERNEK VE VAKIFLARA ETKİLERİ

Dr. Berrin BAYBURT

Yrd. Doç. Dr. Doğan DUMAN

Buca Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği

Dokuz Eylül Üniversitesi

ÖZET

Türkiye'nin demokrasi tarihi yaşanan darbe ve muhtıralarla sıklıkla kesintiye uğramıştır. 28 Şubat 1997'de ise daha sonraki dönemlerde post-modern darbe girişimi olarak da adlandırılacak olan yeni bir müdahaleye tanık olunmuştur. Refah Partisi'nin iktidara gelmesinin ardından gittikçe arttığı düşünülen laiklik karşıtı söylem ve uygulamalar, ülke bütünlüğüne yönelik en önemli tehditlerden biri olarak görülmüş, bu durum ise 28 Şubat müdahalesine zemin hazırlamıştır.

Özellikle Soğuk Savaş sürecinde komünizme karşı din olgusunun desteklenmesi ile Türkiye'de kendisine uygun gelişme ortamı bulan Siyasal İslam düşüncesi, Refah Partisi'nin iktidara gelmesiyle birlikte daha da güçlenmiştir. Ancak Refah Partisi iktidarı döneminde yaşanan birtakım olaylar (Sincan'da düzenlenen Kudüs Gecesi, Başbakanlık Konutu'nda tarikat liderlerine iftar yemeği verilmesi vb.) laik kesimlerde ve askeri çevrelerde giderek artan bir tepkiye neden olmuş ve bu da beraberinde yeni bir müdahaleye gerekçe oluşturmuştur. 28 Şubat 1997 tarihinde toplanan Milli Güvenlik Kurulu, Türkiye'nin iç tehdit unsuru olarak "irticaya" öncelikle vurgu yapmış ve bir dizi önlemin alınması konusunda kararlar almıştır.

28 Şubat tarihinde alınan bu kararlardan sonra sadece siyasette değil, eğitimde ve toplumsal alanda da birtakım tedbirler alınmıştır. Sürecin ilk gelişmelerinden biri olarak Refah Partisi kapatılmış, devamında ise bazı kurumlara yönelik olarak yeni düzenlemeler hayata geçirilmiştir. Nitekim imam hatip okullarının ortaokul kısmının kapatılması, sekiz yıllık kesintisiz eğitime geçilmesi, dini kesimlere ait olduğu tespit edilen yurt, dernek ve vakıfların sıkı bir denetim altına alınması ve bazılarının kapatılması, sürecin devamında yaşanan diğer önemli gelişmelerdir.

Türkiye'de sivil toplum hayatının önemli kurumlarından olan dernek ve vakıflar da 28 Şubat sürecinden önemli ölçüde etkilenmişlerdir. 1980'lerin ortalarından itibaren sayıca anlamlı bir artış gösteren bu kurumlar özellikle din eğitimi ve kültürel alanlardaki faaliyetleriyle dikkat çekmekteydiler. Bu alandaki faaliyetleri ise kimi çevreler tarafından kuşkuyla karşılanmaktaydı. Bundan dolayı çalışmaları "irticai faaliyet" kapsamında değerlendirilen bazı dernek ve vakıflar yakından takip edilmiş ve bunlara karşı birtakım önlemler alınmıştır. 1998'de askeri birimler tarafından hazırlanan bir raporda Türkiye'de toplam 517 dini vakfın bulunduğu dikkat çekilmiştir. Bu vakıflardan 124 İslami vakfın ise irticai faaliyetlerde bulunduğu ileri sürülmüştür. Süreç içerisinde bu vakıflardan 20'ye yakını irtica gerekçesiyle kapatılmıştır.

Bu bildiride 28 Şubat müdahalesinin, Türkiye'deki İslami dernek ve vakıflara etkisi ve bu doğrultuda sürecin devamında yaşanan gelişmelerin ele alınması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Demokrasi, 28 Şubat, İslami Dernekler, İslami Vakıflar

THE AFFECTS OF FEBRUARY 28TH POST-MODERN MILITARY COUP D'ÉTAT ON ISLAMIC ASSOCIATIONS AND FOUNDATIONS

ABSTRACT

Republic of Turkey's democracy history have been interrupted through military coup d'état and memorandums frequently. On February 28, 1997 a new intervention was witnessed, which would be called the post-modern coup attempt in further periods. Anti-secular rhetorics and practices which are thought to have increased in pursuit of Welfare Party (Refah Partisi, RP) came into power were regarded as one of the supreme threats to the unity of country. This situation laid the groundwork for February 28th intervention in 1997.

Especially in The Cold War duration by way of supporting religion state of affairs against to communism, Political Islam notion which found opportunity to progress in Turkey has strengthened with the Welfare Party (RP) coming into power. However, a set of events (Jerusalem Night organized in Sincan, İftar Meal were organized in Prime Minister Residence for cult leaders etc.), which gone through in period when Welfare Party's (RP) come into power, led to ever-increasing opposite reacts in secularistic classes and military circles, hence this situation were a reason for a new intervention. The National Security Council that conducted a meeting on February 28, 1997 emphasized that "reactionism" as a Turkey's primarily internal threat risk and made decisions on taking series of measures.

After the decisions were made date on February 28 a series of measures were taken not only in political area but also educational realm and social sphere. As one of this process's first affairs was that Welfare Party (RP) were closed afterwards new regulations that towards some institutions were actualised. As a matter of fact closing the secondary school of religious vocational high school, starting regulation of 8-year compulsory primary education, starting to tight control dormitory associations and foundations which confirmed belonging to religious class and closing some of them are other substantial developments that were gone through in that period.

Associations and foundations which are crucial part of community life in Turkey process of February 28th intervention were affected considerably, too. These institutions which have been surging significantly as of middle the 1980s have taken attention with their activities especially in religious education realm and cultural area. Their activities in these areas have been approached with suspicion by some circles. For this reason, some of associations and foundations which their activities confirmed in the scope of "reactionary activities" were tailgated and some precautions were taken against them. A report that prepared by military units in 1998 noted that there are 517 religious foundations in Turkey. It was asserted that 124 Islamic foundations of 517 these foundation were involved in reactionary activities. In this process, almost to 20 percent of these foundations have been closed on the grounds that reactionary activities.

In this declarations, it is aimed to discuss that the effects of 28th February intervention on Islamic associations and foundations in Turkey and ongoing developments in this direction.

Key Words: Turkey, Democracy, February 28th, Islamic Associations, Islamic Foundations

OSMANLI DEVLETİNDE İKTİDARIN SINIRLARINI ÇİZEN BİR GÜÇ OLARAK YENİÇERİ OCAĞI

Yrd. Doç. Dr. Bülent ÇELİK

Fen-Edebiyat Fakültesi
Tarih Bölümü

ÖZET

Tarihi neredeyse Osmanlı Devleti ile aynı zamanı kapsayan, Osmanlı Devleti'nin kuruluş ve ilerleme döneminde mükemmel bir araç olarak devlete olağanüstü hizmetleri olan Yeniçeri Ocağı 17. yüzyılın başlarından itibaren hem Ocağın kendi içerisindeki işleyiş kurallarındaki değişiklikler hem de Ocağın dışından kaynaklanan etkiler yüzünden çağının gerisinde kalan askeri bir güç haline gelmişti. Bu kurumun tarihi aynı zaman da Osmanlı Devleti'nin de tarihiydi. Güçlü yöneticiler elinde Osmanlı Devleti'nin Avrupa ve Asya'daki askeri yayılmasına büyük hizmetleri olan bu ocak; daha sonraki yıllarda yönetime, iç siyasi mücadelelere karışacak, iktidara sahip olmak için çeşitli devlet kurumları ile bazı devlet adamları arasındaki görülen rekabette bir araç olarak, Osmanlı iç siyasal yaşamında önemli bir yer sahibi olacaktır. Araştırmamızda Yeniçeri Ocağının kuruluşu, kurulma amaçları, ocak içindeki katı kuralları ve bunlarda zamanla görülen değişiklikleri ele almaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Yeniçeri Ocağı, Darbe, İktidar mücadelesi.

JANISSARY CORPS AS A FORCE THAT DEMARK THE LIMITS OF POWER IN THE OTTOMAN EMPIRE

Janissary Corps, whose history almost cover the same period with the Ottoman Empire and which performed splendid services as an excellent apparatus during the rise and expansion periods of the Ottoman Empire, turned to an out dated military force by the beginning of the 17th century, due to both changes of the functioning rules with in the Corps and impacts that stemmed from outside. History of this in stitution was at the same time history of the Ottoman Empire. At the hands of the ablerulers this Corps made immense contributions to the military expansion of the Ottoman Empire in Europe and Asia but during the subsequent periods intervened to administration and interval political struggles. It also had an important place with in the interior political life of the Ottoman Empire as a tool in the competition for power between various imperial institutions and some statesmen. In this study foundation of Janissary Corps and reasons for founding, stern rules of the Corps and changes of these rules in the course of time will be treated.

Keywords:OttomanEmpire, JanissaryCorps, Coup, Powerstruggle.

SOSYAL BİLİMLER LİTERATÜRÜNDE DARBE VE DARBECİLİK: KAVRAMLAR, TANIMLAR VE SINIFLAMALAR

Yrd. Doç. Dr. Cantürk CANER

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü
Dumlupınar Üniversitesi

Uzm. Betül ŞENGÜL

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü
Dumlupınar Üniversitesi

ÖZET

İktidarların değişimi tarih boyunca sosyal bilimlerin temel çalışma sahalarından birisi olagelmıştır. Demokratik toplumlarda iktidarların değişimi özgür ve serbest iradenin tam anlamıyla yansıtıldığı, anayasal ve yasal çerçevede düzenlenmiş, önceden belirlenmiş seçimlerle yapılır. Bir başka deyişle demokratik toplumlarda beklenen iktidar değişimi iktidara gelme yollarıyla aynıdır. Bununla birlikte bu sistem içinde iktidarların geldiği yollardan değiştirilmediği veya zorla değiştirildiği yöntemlere de sıklıkla rastlanılmaktadır. Adına kısaca “darbe” denilen bu yöntemler mevcut sistemin işleyişini engellemek ve sekteye uğratarak farklı bir siyasal rejime geçmek için uygulamaya sokulmuş müdahale biçimleridir. Zira istisnasız bütün darbelerin gerekçesi ve söylemi mevcut sistemin işlemez olduğu üzerinedir. Darbeyi yapanlar eski sistemin işlemediğini iddia ederek, mevcut siyasal işleyiş yozlaşmış, eskimiş ve çözüm yolları tıkanmış bir biçimde tarif ederler. Ayrıca darbeciler daha iyi bir siyasal sistemin tesis edileceği söylemini kullanarak eski sistemin değiştirilmesini savunurlar. Bu amaçla yeni yöntemler ve kavramlar geliştirmeye çalışırlar. Dahası bu amaçla sosyal bilimlere bu konuda yeni kavramlar ve yöntemler üretmek üzere zorlayıcı tutum alırlar. Oysa darbe ve darbecilik özellikle demokratik rejimlerin dokusunu bozar ve gelecekteki diğer darbelerin önünü açar. Böylece demokratik rejimler, işlemez hale getirirler.

Kavram ve yöntemlerin tanımı ne olursa olsun sosyal bilimler literatüründe asıl ele alınması gereken şey darbe literatürünün geliştirilmesidir. Ne var ki dünyada bu alanda yapılmış çalışma pek azdır. Üstelik ülkemizde de bu konuda yapılmış çalışma neredeyse yoktur. İşte bu çalışma darbe kavramıyla ilgili literatürde yer alan tanım ve kavramları ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda darbe, askeri müdahale, muhtıra, pretoryenizm, komitacılık gibi literatürde dağınık durumda kalan kavramların “darbe” kavramıyla ilgili ilişkileri etimolojik ve uygulama biçimleri açısından benzerlik ve farklılıklarına yer verilecektir. Çalışmayla birlikte darbe konusunda kullanılan terimler ve kavramlar daha net anlaşılacak ve analiz edilebilecektir.

Çalışma dört başlıktan oluşmaktadır. Birinci başlıkta darbe kelimesinin etimolojik kökeninden ve tarihsel gelişiminden söz edilecektir. İkinci başlıkta darbeler sınıflandırılacak ve bu sınıfların kendi arasındaki ilişkileri ele alınacaktır. Üçüncü başlıkta ise darbeyi çağrıştıran ya da darbe yerine kullanılan kelimeler ele alınacaktır. Nihayet son başlıkta da sonuç bölümü yer almaktadır ve Türkiye’de günümüze kadar yapılmış olan darbelerin etimolojik ve kavramsal açıdan hangi kavramla ele alınması hakkında tartışmalar ve öneriler yer alacaktır.

Anahtar Sözcükler: Darbe, Darbe Türleri, Sosyal Bilimler, Etimoloji, İktidar

ABSTRACT

The change of power has been one of the basic study fields of social sciences throughout history. In democratic societies, the elections are held in pre-determined elections, regulated in the constitutional and legal framework, in which the change of power is fully reflected in free and free will. However, there are also methods in which the powers are not changed or forcedly changed from democratic ways.

These methods, which are called "coups" in shortly, are the forms of intervention put into practice in order to prevent the functioning of the existing system and to apply it to the different political regime.

Regardless of the definition of concepts and methods, what should be considered in the social sciences literature is the development of the coup literature. However, there is very little work done in this area in the world. Moreover, almost no work has been done in this country in our country. This study aims to reveal the definitions and concepts in the literature related to coup concept.

Key Words: Coup, Coup Classes Social Sciences, Etymology, Power

İNGİLTERE DESTEKLİ BİR ASKERİ MÜDAHALE:**İRAN'IN SON TÜRK İKTİDARI KAÇARLARA YAPILAN 1921 DARBESİ**

Arş. Gör. Cem UNCU

Tarih Bölümü

Necmettin Erbakan Üniversitesi

ÖZET

X. yüzyıldan itibaren İran'da gözüken Türkler, Türkistan'dan göç ettikten sonra bu topraklara yerleşip on yüzyıl boyunca devletler kurmuşlardır. İran'daki Türk hâkimiyetinin son mümessili olan Kaçarların iktidarı, İngiltere'nin desteğini alan Rıza Han'ın askeri darbesiyle son bulmuştur. Kaçar Hanedanlığına son veren Rıza Han 1925'te tacını giyerek Rıza Şah Pehlevi adıyla İran'ın resmi hükümdarı olmuştur. Bu çalışmada İran'ı darbeye sürükleyen süreçler incelenecek ve İngiltere'nin İran'da niye bir değişime ihtiyaç duyup askeri darbeyi desteklediği anlaşılmalı ve anlatılmaya çalışılacaktır.

Rusya'da gerçekleşen 1905 ihtilalinden etkilenen Azerbaycan halkında özgürlük ve millî hükümet kurma fikirleri gündeme gelmiştir. Bu iki gelişmenin sonucunda İran'da Meşrutiyet inkılabı gerçekleşmiş ve 1906'da ilk defa millî bir meclis ve meşrutiyet hükümeti kurulmuştur. 1907'de ise Rus-İngiliz anlaşmasıyla İran nüfuz bölgelerine ayrılmış, deyim yerindeyse Ruslar ve İngilizler arasında paylaşılmıştır. Fakat 1917'de Rusya'da bir ihtilal daha gerçekleşmiş ve yeni kurulan Sovyet yönetimi Dünya Savaşından çekilmiş, ayrıca 1907 anlaşmasını da geçersiz kılmış, tüm bunların sonucunda İngiltere İran'la baş başa kalmıştır. Çünkü İngiltere'ye İran'da rakip olarak sorun çıkartabilecek Almanya ve Osmanlılar Dünya Savaşından mağlup ayrıldıkları için bu bölgeyle uğraşacak halleri ve vakitleri yoktu. Zira bu boşluğu değerlendiren İngiltere I. Dünya Savaşı'nın ardından 1918'de İran'ı işgal etmiştir. Fakat bu işgale halkın ve Kaçar Hanedanının tepkisi büyük olmuş hatta Türkiye'de olduğu gibi, İran'da da İngiltere'ye karşı bir kurtuluş savaşından söz edilmeye başlanmıştır. Durumun farkına varan ve Anadolu'da yaşadığı hüsrana tekrar yaşamak istemeyen İngiltere, İran'da harbiye nazırı görevini yürüten Rıza Han'a destek vermiş ve 1921'de yapılan hükümet darbesiyle yeni rejime geçiş süreci başlatılmıştır. Böylece Rıza Han İngiltere'nin desteklediği askeri darbeyle Kaçar Hanedanı'na son vererek İran'daki bin yıllık Türk hâkimiyetine de son noktayı koymuş ve 1925'te Pehlevi soyadını alarak şahlığını ilan etmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Askeri Darbe, İngiltere, İran, Kaçarlar, Rıza Şah Pehlevi*

A MILITARY INTERVENTION SUPPORTED BY BRITAIN:**COUP D'ETAT TO THE LAST TURKISH DYNASTY (QAJARS) IN IRAN IN 1921****ABSTRACT**

The Turks, who appeared in Iran since 10th century, settled in these lands and established states for ten centuries after they emigrated from Turkestan. The last Turk dominance in Iran, the Qajars ruling ended with the military coup of Reza Khan, who was supported by Britain. In 1925 Reza Khan, who ended the Qajar dynasty, became the official ruler in Iran with the name Reza Shah Pahlavi. In this study the process of dragging Iran to the millitary coup will be examined and the causes why Britain supported the coup will be tried to understood and explained.

After the Russian revolution in 1905, people in Azerbaijan get affected and ideas of freedom and forming a national government came to mind. As a result of these two developments, the Constitutional Revolution took place in Iran, and for the first time in 1906 a national parliament and a constitutional government were established. In 1907, the Russian-British agreement divided Iranian into influence territories. But in 1917, another revolution took place in Russia, and the newly established Soviet government was withdrawn from the World War. So the agreement was nullified in 1907 and Iran and Britain got on their own. Because Germany and the Ottomans, who could have be a competitor to Britain, were defeated from the World War, so they didn't have time and strength to deal with this region. Thus Britain, who was evaluating this gap, invaded Iran in 1918 after the First World War. But the reaction of the Qajar dynasty and the people were great. As well in Turkey as in Iran a war of liberation against the Britain began to be mentioned. Britain, who realized the situation and did not want to live the disappointment that they lived in Anatolia again, supported Reza Khan who was in charge of military affairs and started a new regime transition process with the government coup in 1921. Thus, Reza Khan put an end to the Qajar dynasty with the military coup that Britain supported and put the last point to the thousand-year Turkish domination in Iran. In 1925 he took the surname of Pahlavi and proclaimed his sake.

Keywords: *Military Coup, Britain, Iran, Qajars, Reza Shah Pahlavi*

**ASKERİ DARBELERİN KAMU HARCAMALARINA ETKİSİ:
TÜRKİYE ÖRNEĞİ**

Cemaleddin Gerede

Hüseyin Kutbay

Adnan Menderes Üniversitesi

Adnan Menderes Üniversitesi

Aydın İktisat Fakültesi

Aydın İktisat Fakültesi

ÖZET

Toprak bütünlüğüne bağlı olarak siyasal bakımdan örgütlenmiş millet veya milletler topluluğunun oluşturduğu devletin ekonomideki yerini (yani kamu kesimi büyüklüğünün belirlenmesinde kullanılan ölçülerden birini), kamu harcamalarının GSYH içindeki payı teşkil etmekte olup bu oran devletin ekonomi içerisinde üstlenmiş olduğu rolüne bağlı olarak ülkeden ülkeye zaman içerisinde değişiklik göstermektedir. Kamu harcamalarını, devletin ekonomi içerisindeki yeri ve öneminin bir ölçütü olarak kabul eden ve bu harcamaların zaman içerisindeki değişimini inceleyen pek çok çalışma mevcut olup bu çalışmalarda kamu harcamalarının artma sebepleri farklı şekillerde açıklanıp yorumlanmıştır. Bazı çalışmalar Adolph Wagner'i esas alarak kamu harcamalarının toplam ekonomik faaliyetler içerisindeki payının; sanayileşme, toplumsal ve sosyal yapıdaki değişim, kentleşme, yerel yönetimlerin artması ve sundukları hizmetlerin genişlemesi, koruyucu ve düzenleyici kamusal mallar (iç ve dış güvenlik, adalet) ile kültürel ve sosyal refaha yönelik kamusal mallara (eğitim ve sağlık) olan talepler dolayısıyla sürekli arttığını ve bu artışın milli gelirden daha fazla olduğunu yani; kamu harcamalarının milli gelirdeki payının yükseldiğini savunmuştur. Diğer bazı çalışmalar ise, Wagner'in savunduğu kamu harcamalarının milli gelirdeki payının sürekli arttığı görüşünden farklı olarak, savaş ve toplumsal kargaşalar (darbe, girişim ve muhtıra) gibi olağanüstü hallerde kamu harcamalarında artış yönlü bir sıçrama olduğunu iddia eden Alan Peacock ve Jack Wiseman'i desteklemektedir. Sıçrama Tezi olarak adlandırılan bu görüş, olağanüstü dönemlerde ani olarak artan kamu harcamalarının tekrar eski seviyesine dönmediğini ve sıçrama sonrası oluşan yeni düzeyin altına inemediğini ifade etmektedir.

Türkiye'de 15 Temmuz 2016 tarihinde gerçekleşen darbe girişiminin olumsuz etkileri hala sürmekte ve bu olumsuz etkilerin ülkenin ekonomik, siyasi ve toplumsal yapısında yarattığı değişimlerin boyutları hala tartışılmaktadır. Darbe gibi ülkenin pek çok sosyoekonomik göstergesine ve toplumsal refaha negatif etkileri olan olayların kapsamlı bir şekilde incelenmesi ve irdelenmesi, bu tip ekonomik, siyasi ve toplumsal belirsizlik oluşturan süreçlerin en az hasarla ve kayıpla atlatılmasında faydalı olacaktır. Bu kapsamda bu çalışmada, Türkiye'de yaşanan darbe ve girişimlerin kamu harcamaları üzerindeki etkisi analiz edilecektir. Türkiye'nin kamu harcamaları değişkeninin zaman içindeki hareketi incelenecek ve bu hareketlerin, Wagner'in öne sürdüğü gibi sürekli bir artış şeklinde mi olduğu, yoksa Peacock ve Wiseman'ın iddia ettiği gibi olağanüstü dönemlerde sıçrama gösteren bir biçimde mi yükseldiği test edilecektir. Yapısal kırılmalı birim kök testlerinin kullanılacağı bu çalışmada, kamu harcamalarında meydana gelen sıçramaların tarihleri tespit edilecek ve bu tarihlerde Türkiye'de yaşanan gelişmeler ortaya koyulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Devlet, Darbe, Kamu Harcamaları, Sıçrama Tezi, Yapısal Kırılmalı Birim Kök Testi

IMPACT OF MILITARY COUPS ON PUBLIC SPENDING: EXAMPLE OF TURKEY**ABSTRACT**

A government is composed of politically and administratively organized nation(s) based on territorial integrity and its place in economy is determined by the share of public spending in GDP, which differs in time and from country to country in accordance with the role of government in the economy. Many studies accepting the public spending as a measure of place and size of government in economy have been conducted. In these studies, the reasons of intertemporal changes in public spending investigated and interpreted in many different ways. Defending the idea of Adolph Wagner, some of the studies advocate perpetual increase of the share of public spending in total economic activities due to industrialization, changes in social and societal structure, urbanization, improved local governance and services, protective and regulative public goods (national and international security, justice) and increase in demand of public goods related to cultural and social welfare. Moreover, they argue that the increase in public spending is higher than that of national income, that is, the share of public spending in national income continuously grows. On the contrary, some other papers claim that public spending do not increase perpetually, but jumps to higher levels at the time of unusual events like wars, coups, coup attempts and memorandums. Primarily based on the idea of Alan Peacock and Jack Wiseman, the studies anticipates that the jump in public spending is not reversible and increased public spending does not go back down to its previous levels.

Negative effects of the coup attempt in Turkey at July 15, 2016, are still felt and the size of the economic, politic and societal changes of those effects is still debated. It is quite important to comprehensively investigate the events like coup, having negative impacts on both socioeconomic indicators and social welfare, in order to overcome such periods creating economic, politic and societal uncertainties with minimum loss and damage. In this context, the impacts of military coups and attempts on public spending will be analyzed for Turkey. In this study, intertemporal movements of the public expenditure variable will be investigated and whether the movements are perpetual as Wagner claims or they jump after unusual events like Peacock and Wiseman argue will be tested. Unit root tests with structural breaks will be employed to estimate date of breaks, if there are any, and the developments occurred at those dates in Turkey will be discussed.

Key Words: Government, Military Coup, Public Spending, Peacock Wiseman Hypothesis, Unit Root Test With Structural Breaks.

İKİ DARBE, İKİ ŞİİRSEL TUTUM: 28 ŞUBAT'TAN 15 TEMMUZ'A ŞAIRİN SINAVI

Cevat AKKANAT
Bursa Anadolu Kız Lisesi
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

ÖZET

Kurgu ve yapısında askerî darbelerin önemli bir yer teşkil ettiği, temel dinamikleri arasında askerî materyal ve metaforların büyük yer tuttuğu bir ülkenin bireyleriyiz. Darbelerin yoğunlaştığı bir sosyolojinin bireyleri olarak, darbelerle bizi biz yapan değerlerin ilişkisini araştırmak büyük bir önem arz etmektedir. Bu bağlamda, söz konusu değerler arasında ciddi bir yer tutan edebiyatın darbeler karşısında geçirdiği sınavı masaya yatırmak bunca tecrübeye rağmen hâlâ ciddi bir problemdir.

Bu problemi yakın tarihimizin iki ciddi darbe girişimi ile güdeme almak, edebiyat araştırmacılarını kışkırtacak mahiyettedir. Öyle ya, Türkiye darbeler tarihinin en zalim darbeleri arasında yer alan 28 Şubat Postmodern darbesi ile 15 Temmuz darbe girişiminin edebiyat dünyasında oluşturduğu etki yahut tepkiyi henüz akademik ortamların bilimsel oturumlarında değerlendirme imkân ve fırsatı bulunamamışken, bu işe girişmekten niçin heyecan duymayalım. Bu bağlamda amacımız, yakın dönemin bu iki önemli tarihî olayının edebiyata, özellikle de şiire olan izdüşümlerini mukayeseli olarak ortaya koyup aydınlatmaktır. Edebî ve akademik bir kaygı taşıyan bu amacımızın yanı sıra, edebiyatımızın demokrasimiz ile olan ilişkisi ve bu ilişkinin ilginç tezahürleri tebliğimiz bünyesinde belirli bir yer tutacaktır. Bu bahiste yapacağımız tespitler, söz konusu iki darbeye ilişkin olmakla birlikte, bizi kimi genel sonuçlar çıkarmaktan alıkoymayacaktır.

Çalışmamızın başında 28 Şubat Postmodern Darbesi ile 15 Temmuz darbe girişiminin sosyolojik arka planları kısaca ele alınacaktır. Akabinde bu iki sürecin şiirimiz üzerindeki yansımaları üzerinde durulacaktır. Bu bölümde “28 Şubat ve Şiir Ortamı”, “28 Şubat’a Direnen Şiir”, “28 Şubat Dönemi Şiiri Sözlüğü”, “15 Temmuz ve Şiirin Direnişi”, “15 Temmuz Şiirleri Kelime ve Kavramlar Haritası”, “28 Şubat ve 15 Temmuz Darbe Müsterekleri Şairlerine Bakış” gibi ara başlıklar yer alacaktır.

Bu ve benzeri başlıkların yanı sıra, her iki tarihî oluşuma karşı şiir yazan direnişçi şairlerin tutumları üzerinde durulacak, onların bu tutumlarının ortaya konuş biçimleri hassas bir şekilde müzakere edilecektir. Bir adım sonrasında ise iki sürecin şiirsel yansımaları metinler üzerinden birbirleriyle mukayese edilecektir. Çalışmada ana malzeme olarak şairlerin edebî verimleri kullanılacak; birer edebî metin olarak şiirler dikkate alınacaktır. Bununla birlikte şairlerin şiir dışında oluşturdukları edebî birikimler (makale, söyleşi, demeç, sanal alem materyalleri, vb.) de dikkate alınacaktır.

Gerek gerçekleştikleri dönemlerden kaynaklanan etkenler sebebiyle, gerekse ortaya koydukları performansların birbirlerinden zıt (ilkinin başarılı ikincisinin başarısız olması) sonuçlar taşıması, bu darbe süreçlerinin şairler üzerindeki etkisini belirlemiştir. Bu bağlamda 28 Şubat’ın edilgen şiirine karşın 15 Temmuz’un diri ve etken şiiri dikkat çekmektedir. Tespitlerimiz şiir örnekleri ile pekiştirilecektir.

Anahtar Sözcükler:28 Şubat, 15 Temmuz, Darbe, Edebiyat, Şiir, Direniş.

2 COUPS, 2 POETIC ATTITUDE: THE APPROACHE OF POETRY FROM 28 TH FEBRUARY TO 15 TH JULY

ABSTRACT

We are the individuals of a country whose military coups constitute an important place in fiction and architecture, and whose military figures and metaphors are among the main dynamics. It is very important to investigate the relation of the values which make ourselves us as individuals of a sociology. In this context, it is still a serious problem despite the experience of putting the examination of the literature into the table, which takes a serious place among the values in question.

This problem has an important function focusing the literature researchers to take agenda with two serious coup attempts of our recent history. Why don't we feel excited to talk about the 28 th Postmodern coup which is the cruellest one of coups history and it also makes the literature men evaluate the causes and effects of the 15 th July coup in literal circles. Our aim in this context is to reveal and illuminate the projections of these two important historical events of the recent period literary, especially poetry. At the beginning of our goal, which carries a literary and academic concern, our relationship with our democracy and the interesting manifestations of this relationship will hold a certain place in our report. The determinations and confirmations we will make about this issue or matter will not prevent us from making some general conclusions, with the two related to the coup.

At the beginning of our work, the sociological backgrounds of the February 28 th Postmodern Pulse and the July 15 th coup attempt will be briefly discussed. We will then focus on the reflections of these two processes upon our poetry. In this section the titles like, "February 28 th and Poetry Environment", "Poetry Resisting to February 28 th", "28 th February Poem of the Shiite Period", "July 15 th and Poetry Resistance", "15 th July Poetry Words and Concepts Map" "Different Perspectives on Poets Supporting 28 th February and 15 th July Coups" will take place.

In addition to these and similar titles, the attitudes of the resistance poets who write poetry against both historical formations will be emphasized and the way in which these attitudes are expressed will be deliberately negotiated. After one step, the poetic reflections of the two processes will be compared with other texts. The literary works of the poets will be used as the main material in the study; Poetry will be considered as literary texts. However, literary accumulations (articles, interviews, statements, virtual world materials, etc.) created by poets other than poetry will also be taken into consideration.

The fact that the performances they exhibit, due to factors arising from the periods in which they are realized, have the opposite results (the failure of the successful second one), have determined the impact of these coup processes on the poets. In this context, despite the passive poem of February 28, the living and active poems of July 15 are remarkable. Our findings will be reinforced with examples of poetry.

Key Words: 28 Th February, 15 th July, Military Coup, Literature, Poetry, Resistance

DEVLETİN KURULMASINDA DEMOKRATİK İLKELER

Ceyhune Huseynova Huseyn kızı

Sumqayıt Devlet Universitesi

ÖZET

Anahtar kelimeler: demokrasi, anayasa, islam, devlet, hukuk, özgürlük, kanun, ceza, halk, kaos.

Makalede demokrasi ve onun mahiyeti, temel demokratik prensipler tahlil edilmiş, demokrasinin devlet kuruculuğunda önemi gösterilmiştir. Daha sonra Bağımsız Azerbaycan'ın kurucusu Haydar Aliyev'in demokratik prensipleri, onun demokrasi, halk ve devlet ilişkileri yaklaşımı analiz edilmiş, düşünce özgürlüğüne, kanunların üstünlüğüne verdiği değerlerden bahsedilmiştir. Aynı zamanda İslami değer ve demokrasi konularına açıklık getirilmiştir. Anayasada demokratik prensiplerin labüdlüyü vurgulanmıştır. Sonuç olarak aynı kültüre, aynı geleneklere sahip olan iki Türk devletinin (Azerbaycan-Türkiye) insani değerlere dayanan demokratik tecrübelerinden yararlanması tavsiye edilmiştir.

DEMOCRATIC PRINCIPLES FOR THE STATE ESTABLISHMENT**ABSTRACT**

In the article democracy and its nature, basic democratic principles have been analyzed, and the importance of the establishment of the state of democracy has been shown. Then, the democratic principles of Haydar Aliyev the founder of Independent Azerbaijani, his approach to democracy, the people and the state relations have been analyzed, and the values of freedom of thought and of the supremacy of the laws were mentioned. At the same time, Islamic values and democracy have been clarified. The importance of democratic principles In the constitution has been emphasized. As a result, it is recommended that two Turkish states (Azerbaijan-Turkey) , with the same culture and same traditions, should benefit from democratic experiences based on human values.

Keywords: democracy, constitution, Islam, state, law, freedom, law, punishment, people, chaos.

Demokrasi, halk ve yönetimin ortak faaliyetine dayanarak toplumun politik oluşum şeklidir. Hakimiyet, devletle halk arasında köprü rolü üstlenmekle ülkede yaşayanların refah, güvenlik ve özgürlük gibi hukuki olanaklarına yol açan geliştirici değerlere hizmet etmektedir. Demokrasi, toplumu devlette temsil eden değer olduğundan onun temelini oluşturan insan haklarının sağlanması başlıca prensiplerendir ve devlet bu prensipleri halkın anayasal haklarında düzenleyerek nesillerden nesillere aktarır. 18 Ekim 1991 yılında kabul edilen "Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Bağımsızlığı" konusunda Anayasa Yasasıyla bağımsız, üniter, laik devlet statüsü kazanan Azerbaycan siyasi, ekonomik, kültürel hayatını kendi tarihi ve milli geleneklerine, evrensel değerlere uygun geliştirmek hakkına yiyelendi. 1995 yılında Cumhurbaşkanı Haydar Aliyev'in başkanlığıyla kurulan, Anayasa Komisyonu öncü ülkelerin deneyimlerine dayanan "Azerbaycan Cumhuriyeti Anayasası" taslağını hazırlayıp halk oylamasına sundu. Bağımsız Azerbaycan devletinin ilk temel ilkesi olan "Azerbaycan Cumhuriyeti Anayasası" halk oylamasına sunularak 1995 Kasım 12-de referandumla kabul edildi. Böylece Azerbaycan halkı Azerbaycan Cumhuriyeti'nin devlet kuruculuğunun hukuki ve yasal temelini atmış oldu. Bu, bir daha göstermektedirki, demokrasi halkla devletin ortak faaliyetinden doğan değerdir ve halkın kendi isteği ile devletini kontrol etmesidir. Bağımsız Azerbaycan'ın kurucusu, Ulu Önder Haydar Aliyev gelişmekte olan Azerbaycan'ın demokratik geleceğine hizmet eden amaçlarını devletin ilkelerine çevirdi: "Biz insani, demokratik devlet kurmakla insan haklarının korunmasına çalışacağız. Ancak gerek insanlarda devletin kanunlarına riayet etsin. Devletin kanunlarına boyun eymeğen insanlar, devletin yasalarıyla cezalanmalıdır." Görüldüğü gibi demokrasi, insan haklarının korunmasına hizmet etmekle beraber, aynı zamanda demokratik ilkelerin ihlaline karşı cezalanmanın yasal regülatörüdür. Demokratik ilkelerin yaratıcısı da, cezaların uygulayıcısı da halktır ve halk bu konstitusyon hakkını vatandaşlığını taşıdığı devlete tahsis ediyor. Demokrasi kanunların, hukukun korunması ve ona toplumun amel etmesidir. Vatandaşlarının haklarını korumayı devletin temel görevlerinden biri olarak kabul eden Haydar Aliyev aynı zamanda "ülkede tüm özgürlükler ilan edilmiştir" söylemiştir. Ancak demokrasi koşullarında bu özgürlüklerden doğru ve düzgün kullanılmalıdır. Demokrasi kaosa yol açmamalıdır. Demokrasi yüksek kültür, yüksek disiplin, toplumsal dayanışma, vatandaşların birbirlerine ve devlete, aynı zamanda devletin vatandaşlarına saygı ve itinasıdır. Toplum ve devlet arasındaki ilişkileri, halkın devlet başkanlarını ve görevlilerini seçerek kendi kendini yönetmesini Yunan filozofu Aristoteles "Hem

yönetmeyi, hem de yönetenlere uymayı başarmak şayandır" diye değerlendiriyordu. Toplumun sağlıklı olması ve mutluluğu devletin onun hayatını ne kadar kolaylaştırdığından ve onu nasıl korumasından çok aslıdır. Fakat demokrasi hec de özgürlüklerden yolsuzluk değil. Haydar Aliyev özgürlük hakkının kötüye kullananlara şöyle uyarı yapmıştır: "Basın özgürlüğünü, düşünce özgürlüğünü kötüye kullanıp, özellikle iktidara karşı iftira, yalan yazanlar, uydurmalar yayanlar suç işliyorlar, ancak suç hiçbir zaman, hiçbir siyasi parti için, hiçbir gazete için saygı getiremez." Hatta bazen İslam dinine inanan ülkelerde islam kültürünü yanlış olarak demokrasinin başarısızlığı nedeni gibi gösteriliyor. Fakat İslam kültürünün hakim olduğu Türkiye'nin bir çok Hıristiyan ülkelere demokrasi örneği olması bu fikirleri darmadağın etmiştir. Dünya demokrasisinin, kültürünün, dünyanın gelişmiş ülkelerinin ekonomik tecrübesinin Azerbaycan'da uygulanmasına kapı açan Ulu önderin diliyle söylesek: "Aslında Türkiye'nin elde ettiği gelişmeleri örnek almak daha faydalıdır. Çünkü biz Türk milleti olarak aynı kültüre, aynı değerlere ve milli geleneklere sahibiz."

27 MAYIS 1960 DARBESİ VE KONYA BASINI

Yrd. Doç. Dr. Çağatay BENHÜR

Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü

Selçuk Üniversitesi

Canan SARIYAR

Sosyal Bilimler Enstitüsü Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bilim Dalı

Selçuk Üniversitesi

ÖZET

Bilindiği gibi 27 Mayıs 1960 tarihinde gerçekleştirilen darbe ile Demokrat Parti hükümeti düşürülmüş ve Türkiye’de darbe yönetimi idareyi ele almıştır. Demokrat Parti döneminde gelişen ve gözde bir kent konumunda olan Konya, aynı zamanda Demokrat Partili bir belediye başkanına da sahiptir.

1950 yılındaki 9.dönem TBMM, 1954 yılındaki 10.dönem TBMM ve 1957 yılındaki 11.dönem TBMM seçimlerinde, Konya milletvekilliklerinin tamamını Demokrat Partili adaylar kazanmışlardır. Kent merkezi ve kırsalda, Demokrat Parti lehine ciddi bir oy potansiyeline sahip olan Konya için; Demokrat Partinin kalelerinden birisidir demek de mümkündür.

Demokrat Parti döneminde, Konya kent merkezi ve ilçelerinde çeşitli yerel gazeteler çıkarılmaktadır. Önemli sayılabilecek tirajlara sahip bu yayınlar, kentin gözü kulağı olma hüviyetine sahiptirler. Sanat ve kültür konularına fazlaca ilgi gösteren dönemin Konya halkı, yerel gazeteleri ciddi şekilde takip etmiştir. Demokrat Parti dönemi Konya yerel basını için; şehir hayatında yer edinmiş, kamuoyu oluşturma ve yönlendirme gücüne sahip önemli bir etkidir tanımını kullanmak yanlış olmayacaktır.

Türk demokrasi tarihi incelendiğinde, özellikle 1959 yılından itibaren sinyalleri görülmeye başlayan darbe hadisesi, 27 Mayıs 1960 tarihinde sabaha karşı gerçekleşmiştir. Darbeciler, ellerindeki plan çerçevesinde harekâtlarını uygularken; bunun elbette halk üzerinde birtakım fiziksel ve duygusal etkileri olmuştur.

27 Mayıs 1960 Darbesi ve Konya Basını adlı bu çalışmada; darbenin yaklaştığı günlerden başlanarak Konya yerel basınının ülkenin gidişatını nasıl gözlemlediği mercek altına alınacaktır. Konya basını acaba yaklaşan darbeyi sezmiş midir yoksa onlar da ancak 27 Mayıs sabahı mı haberdar olmuşlardır?

Çalışmanın ikinci kısmında ise darbe gerçekleşikten sonra Konya basınının tavrı ve hadiseye yaklaşımı ele alınacaktır. Demokrat Partinin güçlü olduğu ve sevildiği bir şehrin basını, darbe sonrası kalemini ne şekilde kullanmıştır? Halkın görüş ve düşünceleri yerel basında ne kadar yer bulmuştur? Bu ve benzeri soruların cevapları çalışmanın sonuç kısmında yapılan değerlendirmede yanıtlanmaya çalışılacaktır.

Çalışmada, kent merkezinde çıkan Öz Demokrat Gazetesi, Yeni Konya Gazetesi ve Yeni Meram Gazetesi ana kaynak olarak kullanılacaktır. Bunun yanı sıra dönemin büyük ilçelerinden Akşehir, Karaman ve Seydişehir’de çıkan yerel gazeteler de ek kaynak olarak çalışmada değerlendirilecektir.

Gazetelerin haber kısımları, daimi yazar kadrosunun makaleleri, konuk yazarların belirli sürelerde katıldıkları çalışmalar, fotoğraf ve çizimler çalışmamızın ana nüvesini teşkil edecektir. Bunun yanı sıra hadisenin reklam, spor vb sayfalara yansımaları da olabildiğince mercek altına alınacak ve bir değerlendirme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Basın / Darbe / Demokrat / Konya / Menderes

MAY 27 1960 COUP D'ETAT AND KONYA PRESS**ABSTRACT**

As it is known the Democrat party Government had been toppled by coup d'etat, and the government was run by a coup administrative management. The City of Konya which had a Democrat party mayor had been developing during the period of Democrat party.

During the elections in 1950 9th term and 1954 elections 10th term as well as 1957 elections 11th term all candidates from Konya were from Democrat party electoral lists. It would be right to say that suburban Konya and city center was the stronghold of Democrat party due to the high rate of supporting citizens.

There had been many local newspapers published in city center and suburban Konya during the reign of Democrat Party. High number of subscribers were part of the Konya city source of information and reflections of its citizens. Konya citizens during the time has been involved and interested in arts and culture had been readers and followers of local newspapers. It would be correct to say that the local newspapers had the power of public relations, inform the public and direct the public during the legislation of Democrat party.

Researching on the Turkish democratic history reveals that, indications of a possible coup was obvious on the year 1959, which was realized on May 27 1960 early morning. While the coup plotters were following the orders as planned the move had emotional and physical impact on the public.

This study which is named as May 27 1960 Coup d'etat and Konya Press would explore the ongoing life of the country in respect to Konya published local news journals. Has Konya newspapers perceived the outcome beforehand or were informed of the coup on the early day of May 27 1960.

The second part of the study will look closely in to the Konya newspapers reaction and its approach to the incident. To further investigate how a city that had been supporter of Democrat party published after the coup? How did public opinion shaped after the coup reflect on the press. These questions will be answered upon the analysis at the conclusion of this study.

The research will be furthered on the local newspapers of Öz Demokrat, Yeni Konya, Yeni Meram as primary resource, and local news papers of the time of Akşehir, Karaman and Seydişehir will be secondary resources to be used.

The news releases, news articles by permanent staff journalist, photos and sketches will be the basis of our research. Nevertheless, sports advertisement pages will be focused on as much as possible to support the research.

Keywords: Coup / Democrat / Konya / Menderes / Press

DARBEYE GİDEN SÜREÇTE DÜNYA'DAN YANSIMALAR

Yrd. Doç. Dr. Dilara Uslu

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Türkiye’de darbeler tarihi üzerine yapılan çalışmaların arttığı bugünlerde darbe kelimesiyle yakinen muhatap olmamızda etkili olan 27 Mayıs 1960 Darbesi’nin nedenleri üzerinde durmak, sonraki darbe teşebbüslerinin, 1980 darbesinin ve hatta günümüz siyasi konjonktürünün analiz edilmesi açısından oldukça önemlidir. 1960 Darbesi’ne giden sürecin son bir ayını ele alacağımız bu bildiriye, yaşanan olayları muhalefet kanadını temsil eden Cumhuriyet Halk Partisi’nin yayın organı gibi çalışan Dünya gazetesi perspektifinden, tahlil edeceğiz.

Dünya Gazetesi, siyasi günlük gazete olarak 1 Mart 1952’de yayın hayatına başlamıştır. Kurucusu ve başyazarı Falih Rıfkı Atay’dı. Osman Arolat ve Tefvik Güngör devamlı yazarlar olarak görev yapmıştır. 1981’e kadar farklı kişilere satılan gazete 1981’de Nezih Demirkent tarafından satın alınmıştır. Bugün de Nezih Demirkent’in kızı Didem Demirkent’in başında bulunduğu Dünya Şirketler Grubu bünyesinde varlığını devam ettirmektedir.

Çalışmamız 18 Nisan 1960’ta Tahkikat Komisyonu’nun kurulmasıyla başlayan süreci, İstanbul ve Ankara’daki öğrenci olaylarını ve akabinde “555K” parolasıyla toplanan öğrencilerin yaptıkları nümayişi ve son olarak Adnan Menderes’in Batı Anadolu’daki gezisiyle son bulan hadiseleri içerisinde barındırmaktadır. Bu bir aylık dönemde yaşananların muhalif basının öncülüğünü yapan Dünya gazetesine nasıl yansıdığı dikkate değerdir. 27 Mayıs 1960 darbesi öncesindeki son bir ay incelenirken, yukarıda bahsedilen niteliklerinden ötürü Dünya gazetesi tercih edilmiş ve araştırma sürecinde gazetenin 18 Nisan-27 Mayıs 1960 dönemine ait nüshaları incelenmiştir. İnceleme esnasında özellikle gazetede Tahkikat Komisyonu kurulması, öğrenci olayları ve Adnan Menderes’in bu dönemde yaptığı Batı Anadolu gezisi gibi meseleler üzerine yapılan olumlu ve olumsuz tüm yorumlar tespit edilmeye çalışılmıştır. Gazetenin Demokrat Parti iktidarına yönelik yaptığı eleştiriler, bilhassa yukarıda bahsettiğim hadiselerin yansımaları üzerinden yapılacak okumaların darbe öncesi dönemi tahlil etmekle beraber darbe sonrası ve yaşananlara da ışık tutacağı aşikârdır. Bu dönem, sonraki darbe ve darbe teşebbüsleri öncesindeki yaşananlarla karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde gösterdiği benzerlikler açısından dikkate değer bilgiler sunmaktadır.

Türk demokrasi tarihinde etkilerinin sonraki dönemlerde de hissedildiği, yakın dönem tarihinde mühim bir olay olan 27 Mayıs 1960 Darbesi öncesi yaşananların, Dünya gazetesinde yer alan bakış açıları üzerinden dile getirilmeyen noktaların gün yüzüne çıkarılması, araştırmanın temel hedefini oluşturmaktadır. Bu olay, Cumhuriyet tarihinin ilk darbesi olması yönünden günümüz de dahil olmak üzere yarım asırlık döneme tanıklık eden anahtar bir rol üstlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Dünya gazetesi, öğrenci olayları, darbe, CHP, DP, basın

REFLECTIONS FROM DÜNYA IN THE PROCESS TOWARD COUP**ABSTRACT**

Studies on the history of coups in Turkey have increased nowadays, and it is quite important to examine the causes of the 27 May 1960 coup, which in fact introduced us closely to the term of coup d'état, in order to analyze the subsequent coup attempts including the 1980 coup and even today's political conjuncture. In this paper taking up the last month in process toward the 1960 coup, we will analyze the happenings of the time from the perspective of the Dünya newspaper, which served as the media organ of the opposition wing, the Republican People's Party.

The Dünya newspaper started its press career on 1 March 1952 as a daily political paper. Its founder and lead writer was Falih Rıfki Atay, while Osman Arolat and Tevfik Güngör served as permanent writers. The paper had been sold to different persons before it was bought by Nezh Demirkent in 1981. Today, it exists under the Dünya Şirketler Grubu managed by Didem Demirkent, daughter of Nezh Demirkent.

Our study includes the process that begun with the foundation of the Investigation Commission on 18 Nisan 1960, the student upheavals in Istanbul and Ankara and the subsequent demonstration held by the students who convened with the slogan of "555K", and finally the happenings that ended up with Adnan Menderes' trip through the western Anatolia. The way that the happenings in this period of a month were reflected in the Dünya newspaper, which led the oppositional media, is notable. In examining of the last month before the 27 May 1960 coup, the Dünya newspaper was selected in this study due to its qualities mentioned above, and the examination covered its issues from 18 April to 27 May 1960. In the examination, we tried to determine all comments, positive or negative, that appeared in the newspaper and that were made about the foundation of the Investigation Commission, the student upheavals, and Adnan Menderes' trip through the western Anatolia. The newspaper's critiques of the Democratic Party's government, especially when read through the reflections of the above cited happenings, will surely shed light upon the period before as well as after the coup. The period in question, when compared with the happenings before the subsequent coups and attempted-coups, presents remarkable information in terms of similarities. As an important event in Turkey's recent history, the 27 May 1960 coup has had impact on the following periods throughout the Turkish history of democracy, and this study aims to reveal the unspoken points about the happenings before the coup, from the perspectives of the Dünya newspaper. The coup in question has played a key role as it is the first coup d'état of the republican history and as it witnesses the half-century including the present time.

Key Words: Dünya newspaper, student upheavals, coup, CHP, DP, press

ÖĞRETMEN ADAYLARININ PERSPEKTİFİNDEN TÜRKİYE TARİHİNDEKİ DARBELERİN EĞİTİM SİSTEMİNE ETKİLERİ

Dilek KORUCU
Eğitim Fakültesi
Adnan Menderes Üniversitesi

GİRİŞ

Türkiye tarihindeki askeri müdahalelerin toplumun her alanında olumsuz etkisi olduğu bilinmektedir. Özellikle eğitim alanında bu müdahalelerin kalıcı ve yıkıcı etkileri olmuştur. Türkiye tarihine bakıldığında 27 Mayıs ve 12 Eylül darbeleri olarak bilinen başarıya ulaşmış iki darbe haricindeki tüm teşebbüsler halkın demokrasiye olan inancı sayesinde bastırıldığı için darbe girişimi olarak kalmış ve başarıya ulaşamamıştır. Bu girişimlerden en güncel olanı 15 Temmuz darbe girişimidir. Yakın tarihimize bir leke olarak anılacak olan bu girişimin sosyolojik, psikolojik, ekonomik, eğitim-öğretim gibi birçok alanda olumsuz etkileri olmuştur. Bu çalışmada, askeri darbe ve müdahalelerin eğitim sistemi üzerine etkileri Türkiye örneği üzerinden ele alınmıştır ve öğretmen adaylarının perspektifinden incelenmiştir. Çalışmanın amacı geleceğin mimarları olan öğretmenlerimizin yakın tarihimizdeki darbeler hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmaktır.

YÖNTEM

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum tespit çalışması (case study) kullanılmıştır.

Katılımcılar

Araştırma devlet üniversitesinde fen bilgisi öğretmenliği 3. sınıfta öğrenim görmekte olan 32 öğretmen adayının (28 kız, 4 erkek) gönüllü katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların yaş ortalaması 21'dir.

Veri toplama araçları

Veriler araştırmacı tarafından hazırlanan ve uzman görüşü alınarak son hali verilen görüşme soruları ile yazılı olarak toplanmıştır. Görüşme soruları demografik bilgiler, medya okuryazarlığı, ve darbe ile ilgili sorular olmak üzere üç kısımdan oluşmaktadır. Öğretmen adaylarının her türlü fikrini açık şekilde ifade edebilmeleri adına kişisel bilgileri alınmamış ve veriler tamamen gizlilik ilkesi göz önünde bulundurularak toplanmıştır.

Veri Analiz Yöntemi

Verilerin analizinde ise araştırmacı tarafından rastgele beş öğrenci seçilmiştir. Öğrencilerden elde edilen veriler araştırmacı tarafından içerik analizi yöntemi kullanılarak kodlanmıştır. Rastgele seçilen beş öğrencinin yanıtları eğitim bilimleri alanında uzman olan iki akademisyen tarafından ayrı ayrı kodlanmış ve araştırmacının kodlarıyla karşılaştırılmıştır. Araştırmacının ve uzmanların uzlaştıkları soru özellikleri çerçevesinde diğer veriler araştırmacı tarafından analiz edilmiştir.

BULGULAR

Çalışma sonuçları öğretmen adaylarının Türkiye darbe geçmişi hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığını göstermektedir. Katılımcıların çoğunluğunun ülkemizde gerçekleşen darbe teşebbüslerini darbe olarak

sınıflandırdıkları görülmüştür. Ayrıca ülkemizde gerçekleşen ilk askeri darbe olan 27 Mayıs darbesi hakkında yalnızca bir öğretmen adayı bilgi sahibidir. Katılımcılar darbelerin gerçekleşmesine zemin hazırlayan faktörleri; eğitim sistemindeki eksiklikler, eğitimin bireyleri hayata hazırlamaması, eleştirel düşünmeye sevk etmemesi, derslerde güncel konulara yer verilmemesinden dolayı bilinçsiz nesillerin yetişmesi olarak belirtmişlerdir. Darbelerin sosyal hayata etkilerini ise; iletişim kopukluğu, düşünceleri açıkça ifade edememe, toplumda oluşan kaygı bozukluğu, en yakınındaki kişilerin vatana ihanet ettiğini gördükleri için oluşan güvensizlik duygusu olarak belirtmişlerdir. Son olarak öğretmen adayları darbelerin eğitim sistemine etkilerini meslekten ihraç edilen eğitimciler üzerinden değerlendirdikleri görülmüştür. Darbeye zemin hazırlayan faktörlerin başında eğitim sistemindeki aksaklıkları sıralayan öğretmen adayları olası darbelerin önlenmesi için ilk şartın öğretmen eğitiminde güncel konulara yer verilmesi gerektiği, eğitim sisteminin hayatın içinden sorunların çözümüne yönelik dersler içermesi gerektiğini vurgulamışlardır.

TARTIŞMA

Çalışma sonuçları öğretmen adaylarının darbeler hakkında yeterince bilgi sahibi olmadığını göstermiştir. Doğum tarihleri göz önüne alındığında bizzat tanıklık ettikleri tek darbe teşebbüsü 15 Temmuz darbesidir. Bu yönü ile eğitim sistemimiz üzerinde kalıcı ve yıkıcı etkileri olan Türkiye tarihi darbelerinin eğitim neferi öğretmenlerimize anlatılması gerekmektedir.

Anahtar sözcükler: Öğretmen Adayları, Darbe, Eğitim Sistemi

THE PERSPECTIVES OF THE PRESERVICE TEACHERS REGARDING THE EFFECTS OF THE COUPS IN TURKEY ON EDUCATION SYSTEM

INTRODUCTION

It is known that military interventions in Turkey's history have a negative impact on every aspect of society. Especially in the field of education, these interventions have had permanent and destructive effects. When we look at the history of Turkey, all the undertakings except the two coups, which were known to be successful as 27 May and 12 September, have remained the coup attempt and succeeded because the people were suppressed by the democracy belief. The most recent of these initiatives is the 15 July coup attempt. In this study, the effects of military coups and interventions on the education system were examined through the Turkish case and examined from the perspective of teacher candidates. It is to uncover the views of our teachers, the architects of the future of work, about the pulpits in our recent history.

METHOD

A case study was used from the qualitative research methods in the study.

Participants

The research was conducted with the voluntary participation of 32 teacher candidates (28 girls, 4 boys) who were studying in the third grade of science teacher education at the state university. The average age of participants is 21.

Data Collection Tools

The data were gathered in writing with interview questions prepared by the researcher and finalized by taking the expert opinion. Interview questions consist of three parts: demographic information, media literacy, and impact questions.

Data Analysis

In the analysis of the data, five students were randomly selected by the researcher. The data obtained from the students are coded by the researcher using content analysis method. The responses of five randomly selected students were coded separately by two academics who were experts in the field of educational sciences and compared with the researcher's codes.

RESULTS

The results of the study show that the prospective teachers do not have sufficient knowledge about the Turkish coup history. It has been seen that the majority of the participants classify coup attempts in our country as coups. In addition, only one teacher candidate has information about the May 27th coup, the first military coup in our country. Participants were the factors that set the stage for the realization of the impacts; The shortcomings in the education system, the inability of the educated individuals to prepare life, not to think critically, and the fact that the current topics are not included in the lessons. Finally, prospective teachers have seen that the impact of the pupils on the education system is based on the educators who are exported from the profession.

DISCUSSION

The results of the study showed that prospective teachers did not have enough information about the impacts. In this respect, it is necessary to tell the teachers of Turkish history who have permanent and destructive influences on our education system.

Keywords: Preservice Teachers, Coup, Education System

PROPAGANDA: 27 MAYIS DARBESİNİ MEŞRULAŞTIRMA ÇALIŞMALARI

Doç.Dr. Dilşen İnce Erdoğan
Tarih Bölümü
Adnan Menderes Üniversitesi

Bir öğretinin düzenli ve sistematik olarak yayılması, bir fikrin duyurulması anlamına gelen propaganda; etkileme, sindirme ve yanıltma yöntemlerini içerisinde barındırması nedeni ile olumsuz izlenim yaratmaktadır. Kısacası propaganda ile bir ideolojinin benimsetilmesi amaçlanır ve bütün araçlar bu amacı gerçekleştirme adına kullanılır. Bu araçlar, söz, yazı, karikatür, resim, çizgi, radyo, televizyon, tiyatro eserleri kısacası halk kitlelerine hitap etmede kullanılan herşeydir.

1950 yılında milletin özgür iradesi ile iktidara gelen ve on yıl boyunca iktidar da kalan Demokrat Parti, 1960 yılının 27 Mayıs'ında askeri bir darbe ile iktidardan uzaklaştırılmıştır. 27 Mayıs Darbesi Silahlı Kuvvetlere mensup otuz yedi subay tarafından gerçekleştirilmiştir. Ancak darbe, emir- komuta zinciri içinde yapılmamıştır. Bu nedenle darbeciler kendilerine meşruiyet temelleri aramaya başlamışlar ve bu meşruiyeti "27 Mayıs Devrimini yapan Türk Milleti" ibaresi kullanarak çözmeye çalışmışlardır. Meşruiyet kaynağını propaganda faaliyetlerinden almıştır. Propaganda faaliyetlerinin temellendiren kaynakların başında ise; kitaplar, filmler ve dönemin gazete haberleri yer almıştır.

Hazırlanacak olan bildiride; 27 Mayıs Darbesini meşrulaştırma girişimlerinin kaynakları ele alınıp tek tek incelenecektir. Darbenin yapılma sebebi olarak gösterilen siyasi olayların, propaganda malzemesi olarak darbeciler tarafından nasıl ele alınıp kullanıldığı örneklerle ele alınacaktır. Bildiriye propaganda araçlarının temeli oluşturan kitaplar kaynaklık edecektir.

ANAHTAR KELİMELER: 27 Mayıs, Adnan Menderes, Darbe, Propaganda, 1960

PROPAGANDA: THE STUDIES OF 27 MAY COUP'S LEGITIMATION

Propaganda means regular and systematic dissemination of the teaching and announcement of the idea. The aim of propaganda is adoption of ideology. Writing, cartoon, picture, line, radio, television, theater works are used to achieve this aim. The Democratic Party, which came to power in 1950 with the free will of the nation and remained in power for ten years and it was removed from power by a military coup on 27 May 1960. The May 27 coup was carried out by thirty-seven officers from the armed forces. For this reason, the coupés have begun to seek legitimacy for themselves and they tried to solve this legitimacy by using the "Turkish Nation of May 27 Coup" idiom. The source of legitimacy is taken from its propaganda activities. The source of propaganda activities books, movies and periodical newspaper news.

In this paper, the source of the May 27, 1960 will be examined one by one. Political events will be mentioned as examples of how propaganda material used by the 27 May Coup. The source of this paper will be the books and news of propaganda which were written at that time.

KEY WORDS: 27 May, Adnan Menderes, Coup, 1960, Propaganda

İSLAMCI DERGİLERİN 27 MAYIS HÜKÜMET DARBESİ'NE YÖNELİK TUTUMLARI

Yrd. Doç. Dr. Doğan Duman
Buca Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü
Dokuz Eylül Üniversitesi

15 Temmuz 2016 darbe girişimi hariç, Cumhuriyet'in ilanından günümüze kadar geçen süreçte yapılan darbeler ve verilen muhtıralar açık bir biçimde "Atatürkçülükten ve laiklikten uzaklaştığı" gerekçesine dayandırılmış, darbe sonralarında ise bu temelde yasal ve kurumsal düzenlemelere gidilmiştir. Dolayısıyla bu darbe ve muhtıralar genel anlamda toplumun bütün kesimlerini etkilemekle birlikte, öncelikle toplumun muhafazakar-İslamcı kesimleri tarafından tedirginlikle karşılanmıştır. Bu bağlamda Cumhuriyet döneminin ilk askeri darbesi olan 27 Mayıs 1960 Darbesi de, darbeyi gerçekleştirenlerin ileri sürdükleri gerekçeler nedeniyle, toplumun İslami kesimleri tarafından tedirginlik ve korkuyla karşılanmıştır. Özellikle devrimlerden ve laiklikten uzaklaştığı yönündeki gerekçe, henüz milliyetçi/sağcı çizgiden net bir biçimde ayrılmamakla birlikte İslamcı olarak nitelendirilebilecek çeşitli yayın organlarında da endişe ve korkulara yol açmıştır. Bu endişenin en önemli nedeni ise, darbe sonrasında geniş çaplı bir tutuklama hareketine girilmesi ve "irtica ile mücadele edileceği"ne sıklıkla vurgu yapılmasıydı.

Darbe dönemindeki gazete ve dergilerin de söz birliği etmişçesine ağırlıklı olarak darbenin, "gericiliğe karşı" yapıldığı düşüncesini ön plana çıkarması, ilk anda İslami-muhafazakar kesimin sessiz kalmasına neden olmuştur. Bir süre sonra ise İslami çizgideki yayın organlarında orduyu öven, Demokrat Parti ve özellikle Celal Bayar'ı eleştiren yazılar yer almaya başlamıştır. Bu tür yayınlara göre ordunun yönetime el koymasının nedeni, aslında diğer partilerden pek de farkı olmayan Demokrat Parti'nin izlediği yanlış politikalarıdır. Türk ordusu ise, yerinde ve zamanında yaptığı müdahale ile kötü gidişatı durdurmuştur. Darbenin kan dökülmeden sonuçlanması ise, dönemin en etkili İslamcı yayın organlarından biri olarak gösterilebilecek Sebilürreşad'a göre "Türk milleti için büyük bir lütfi ilahi"dir.

Darbeyi gerçekleştiren Milli Birlik Komitesi'nin zaman yitirmeden yeni bir anayasanın hazırlığına girişmesi ve MBK Başkanı Orgeneral Cemal Gürsel'in birkaç aylık süre içerisinde ülke yönetiminin tekrar sivillere devredileceğini belirtmesi, çeşitli toplumsal kesimlerde bir rahatlama sağladı. Ayrıca MBK'nın, İslami kesime karşı açık bir tutum takınmaması, özellikle de bazı komite üyeleri ve kimi çevreler tarafından gündeme getirilen, ezanın yeniden Türkçe okutulacağı yönündeki söylentileri reddetmesi, İslami yayın organlarının bir ölçüde rahatlamasına neden olmuştur.

Bu dönemdeki basın-yayın organlarının, darbe ile birlikte gelişen baskıcı ortamın da etkisiyle darbeyi onaylama veya sessiz kalma politikası izledikleri görülmektedir. İslamcı yayın organlarının da bu konuda farklı bir tavır geliştiremedikleri açıktır. Bildiride İslamcı çizgide yayın yaptıkları kabul edilebilecek olan başta Sebilürreşad olmak üzere, İslam ve Fetih gibi dergilerin 27 Mayıs hükümet darbesine yönelik tutumlarına değinilecektir.

Anahtar Sözcükler: 27 Mayıs Darbesi, basın, İslamcı dergiler.

ATTITUDES OF ISLAMIST MAGAZINES TOWARDS 1960 COUP D'ETAT

Except for coup attempt of July 15, 2016 military coup d'états and memorandums during which the process when has gone through from proclamation of the Republic of Turkey to present day have been clearly based on justification of “detracting from Atatürkism and laicism” and in the aftermath of military coup d'états, these legislative regulations and institutional arrangements on this basis. Thus these coup d'états and memorandums have affected all segments of society in general terms however those were accepted with nervousness primarily by conservative-Islamist sections of the society. In this regard, 1960 coup d'état, which is the first military coup attempt of Turkish Republic cycle, were accepted with perturbation and fear by Islamic segments of society on the occasion of reasons which alleged by those who carried out the coup. Especially justification about estranging from revolutions and laicism have led to worries and fears in several media organs which can be characterised as İslamist but not differentiated from nationalists/right wing. The most important reason of apprehension was that carrying out widescale arrestment actions aftermath military coupt attemp and emphasizing frequently on “taking action against reactionary forces”.

Newspapers and magazines published during which Coup period featured predominantly opinion that includes military coup were made “against bigotry”, as if speaking a single voice, have led to Islamic conservative segment of society remained silent. After a while writings praised the army and criticizing Democratic Party especially Celal Bayar were started to appear in Islamic lines of media organs. According to such kind of publications, the reason why the army seized control on power was wrong policies, in fact which had not much more differences from other parties, were carried out by Democratic Party. On the other hand, Turkish Army ceased the unfavourable course of events with their seasonable intervention. According to Sebilurreshad, one of the most influential Islamist publications of the period, being resulted in a coup bloodlessly was “a great favor for a Turkish Nation”.

Because of the fact that National Unity Committee (Milli Birlik Komitesi, MBK) which carried out 1960 coup d'état undertook preparations of constitutional charter without a moment's delay and MBK's president Gen. Cemal Gürsel declared that the governance would be assigned again to civilians within a few months provided a relief for several segments of society. Furthermore MBK didn't maintain a negative attitude towards Islamic segments of society and refused unsubstantiated rumors about reciting the adhan in Turkish Language again, which brought up by several circles, had provided a relief to Islamic media organs.

It has been seen that media organs in this period pursued a policy of confirming 1960 coup d'état or remaining silent with effect of domineering setting which expanded by coup d'état. It has been clear that also Islamist media organs couldn't adopt different manner. In this paper it will be asserted that magazines in Islamist-line such as İslam, Fetih notably Shebilurreshad's attitudes towards 1960 coup d'état.

Key Words: 1960 Coup D'état, Press, Islamist Magazines.

27 MAYIS 1960 DARBESİ VE BASINDAKİ YANSIMALARI

Yrd. Doç. Dr. Ebru Gençalp
İİBF
Adnan Menderes Üniversitesi

ÖZET

Türk siyasal hayatının Cumhuriyet kurulduktan sonraki ilk askeri darbesi olan 27 Mayıs 1960 askeri müdahalesi, çok partili siyasal hayatı kesintiye uğratmakla kalmamış, yeniden tesis edilen asker-sivil ilişkileri bağlamında basın üzerinde de şekillendirici olmuştur. Askerin Türk siyasetine müdahalesi çok partili siyasal hayata geçildikten sonra karşılaşılan bir durum olmuş, Atatürk ve İnönü'nün tek parti iktidarlarında ise böyle bir deneyim yaşanmamıştır.

Askeri müdahaleler siyasal hayat üzerinde olduğu gibi basın üzerinde de kısıtlamalar doğuran olağanüstü koşullar yaratmaktadır. 27 Mayıs 1960'a giden süreçte iktidarda olan Demokrat Parti, kısıtlayıcı ve baskıcı uygulamalarıyla basını kontrol altında tutmaya çalışmıştır. Oysa iktidara geldiği ilk yıllarda Başbakan Adnan Menderes, iktidarı devraldığı Cumhuriyet Halk Partisi'ni basın politikalarının baskıcı olduğu gerekçesiyle eleştirmektedir. 1950'lerin ortalarından itibaren ise benzer baskıcı politikaları iktidar partisi olarak kendisi de uygulamıştır. Basın üzerindeki baskıcı ve kısıtlayıcı önlemler Demokrat Parti'nin 2. Hükümet programında yer bulmuştur.

27 Mayıs 1960 askeri darbesi ile Türkiye'de demokrasi kesintiye uğrarken siyasal hayat ve basın da bu süreçten önemli oranda etkilenmiştir. Bu çalışmada öncelikle 1960 darbesine giden süreçte Demokrat Parti'nin iktidarı süresince Basın Kanunu'nda yaptığı değişiklikler ve basınla ilişkileri ele alınmaktadır. Ardından darbeyi takip eden günlerde basının darbeye karşı tutumu ortaya konulmaktadır. Bu bağlamda Cumhuriyet ve Milliyet gazetelerindeki darbeye yönelik haberler içerik analizi yöntemiyle ele alınmaktadır.

Çalışmada söz konusu gazetelerin askeri darbeyi nasıl yorumladıklarını, olağan dönemlerdeki işlevlerini sürdürme noktasında ne konumda olduklarını ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmaya konu olan Cumhuriyet gazetesi çok partili hayata geçişte Demokrat Parti'yi desteklemiş ancak 1954'ten sonra partiye muhalif bir tutum içinde olmuştur. Milliyet gazetesi ise ideolojik bir tavır içinde olmaktan çok ticari kaygıların öne çıktığı, geniş okur kitlesine sahip bir yayın organıdır. Çalışmada, askeri müdahale ve sıkıyönetim dönemlerindeki düzenlemelere yönelik Cumhuriyet ve Milliyet gazetelerinin tutumu içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir.

Böyle olağanüstü dönemlerde basının yayın politikasını özgürce sürdürmesi olanaksızlaşmaktadır. Olayların ardından süreç normalleşinceye kadar basın kontrol altında tutularak özgürlükler büyük oranda kısıtlanmaktadır. Yayın hayatına devam etmeye çalışan basın kuruluşları ise askeri darbeyi olumlu yönüyle ele alma eğilimi gösterebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türk basını, askeri darbe, 27 Mayıs 1960, çok partili siyasal hayat, Basın Kanunu.

DARBE, DİN VE DİYANET

Prof. Dr.Ejder Okumuş
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

ÖZET

Askerî müdahaleler, siyasal güç mücadelelerinde tercih edilen ve başvurulan yöntemlerden biridir. Askerî müdahale türlerinden biri olarak darbe, bir ülkede ordunun veya askerî bir grubun/gücün askerî silah ve diğer araçlarla mevcut yönetime el koymasını ifade etmektedir. Modern toplumlar, bilhassa siyasal sistemini yerleşik hale getirememiş ülkelerde birçok askerî darbe ve darbe girişimine şahit olmaktadır. Nitekim Ortadoğu ülkelerinde, bazı Afrika ülkelerinde, bir kısım Asya ülkelerinde bu durum açık olarak müşahade edilebilir. Cumhuriyet Türkiye'si de askerî müdahale, darbe ve darbe girişimlerinin neredeyse her 10 yılda yaşandığı bir ülke olarak gözlemlenmektedir. Darbelerle karşı karşıya gelen toplumlar, darbecilere karşı çeşitli tepkiler göstermişlerdir. Bazen darbeyi benimsemişler, bazen benimsemek zorunda kalmışlar, kimi zaman sessiz direnişte bulunmuşlar, kimi zaman da açık direniş göstermişlerdir. Bu darbelerin yaşandığı ülkelerde askerî müdahalelerde doğrudan ve dolaylı olarak dinin de değişik boyut ve işlevleriyle etkili olduğu görülmektedir. Askerî darbelerde din, bazen genel olarak meşruiyet kaynağı veya etkeni olarak rol oynarken, kimi zaman istismara maruz kalmaktadır. Türkiye örneğinde 27 Mayıs darbesinde, 12 Eylül darbesinde, 28 Şubat darbesinde ve 15 Temmuz darbe girişiminde dinin çeşitli biçimlerde devreye sokulduğu söylenebilir. Bu çalışmada darbe, darbeye direniş ve din boyutu 15 Temmuz darbe girişimi öne çıkarılarak ve Diyanet İşleri Başkanlığı bağlamında ele alınmaktadır. Örgütlü Dinsel Küresel Mesihyanik Paralel Yapı'nın 15 Temmuz 2016 gecesi kalkıştığı uluslararası boyutlu işgalci kanlı terörist darbe/iç savaş girişimi, halkın kelimenin tam anlamıyla devrimci direnişiyle akamete uğratıldı. Darbeci askerlerin askerî araç ve silahlarla acımasızca hücumlarına, ateş açmalarına karşı insanların ölümü öldürürcesine direnmeleri/canhıraş mücadeleleri, ender kahramanlık destanlarındanır. Bu çalışma, mezkur darbe girişimi ve Türk halkının darbe girişimine direnişi ile darbeyi engellemedeki güçlü rolünün dinî, sosyal ve siyasî boyutları çerçevesinde darbelerle din arasındaki bağlantıyı anlamayı amaçlamaktadır. Sosyolojik perspektifle yapılan bu çalışmada varsayılmaktadır ki, 15 Temmuz gecesi kalkışılan darbe/iç savaş girişiminde hem darbecilerden yana, hem de darbe karşıtı halktan yana dinî boyut bulunmaktadır. Darbe girişimi ve engellenmesi olayında, darbecilerden yana Örgütlü Küresel Mesihyanik Paralel Dinî Yapı'dan kaynaklı gösterişçi-istismarcı bir din boyutu var iken darbe karşıtı halktan yana samimi bir din boyutu vardır. Türk halkının direnişi devrimcidir; halkımızın devrimci direnişi olmasaydı, bu kanlı terörist darbe engellenemezdi. Diyanet İşleri Başkanlığı da camilerden okuttuğu sala, ezan ve mesajlarla halkın direnişini güçlendirmiştir.

Anahtar kelimeler: Darbe, din, Diyanet, 15 Temmuz, dinî meşruiyet

COUP, RELIGION AND THE PRESIDENCY OF RELIGIOUS AFFAIRS

ABSTRACT

Military interventions are one of the preferred and resorted methods for political power struggles. As one of the types of military intervention, the coup refers to that an army or a military group/force seizes current administration/government in a country with military weapons and other military means. Modern societies are witnessing many military coups and coup attempts particularly in countries that could not established their political system. Indeed, this can be clearly seen in the countries of the Middle East, in some African countries, and in some Asian countries. The Republic of Turkey is also observed as a country in which military interventions, coups and coups attempts were lived in almost every decade. Societies that encounter coups or coup attempts have shown various reactions to coup makers or attempters. Sometimes they accept coup, sometimes they have to admit it, they have been sometimes in silent resistance, sometimes in open resistance. It is seen that, in the countries where these military coups or interventions were made, religion had have direct and indirect influence on the interventions in different dimensions and functions. In military coups, religion is sometimes exposed to exploitation, sometimes acting as a source or factor of legitimacy generally. It can be said that in the case of Turkey, on May 27 coup, on September 12 coup, on February 28 coup and on July 15 coup attempt, religion was put into action in various forms. In this study, coup, resistance against coup and religious dimension are dealt with especially in the context of the 15 July coup attempt and the Presidency of Religious Affairs. The international dimensional occupant bloody terrorist coup or civil war attempt, which the Organized Global Messianic Religious Parallel Structure launched in the night of July 15, 2016, was failed by the revolutionary resistance of people in every sense of the word. That the people resisted against the soldiers' ruthless attacks with military vehicles and weapons is a rare epic indeed. This study aims to understand the connection between coups/coup attempts and religion in the frame of the aforementioned coup attempt and Turkish People's revolutionary resistance against the coup attempt and the religious, social and political dimensions of their strong role in obstructing the attempt. In this study carried out with a sociological perspective, it is assumed that there is a religious dimension in concern with both coup attempters and anti-coup people in the coup/civil war attempt that took place on 15th July night. In the case of coup attempt and its being obstructed, there is an sincere religious dimension in concern with anti-coup people, while there is a pretentious-exploitative religious dimension originating from the Organized Global Messianic Parallel Religious Structure in concern with coup attempters. Also, the resistance of Turkish people is revolutionary; if the resistance of our people did not exist, this bloody terrorist coup could not be prevented. The Presidency of Religious Affairs also strengthened the resistance of the people with the salâs, azans and messages read from the minarets of mosques.

Keywords: Coup, religion, the Presidency of Religious Affairs, July 15, religious legitimacy.

15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİ ÇERÇEVESİNDE DİJİTAL DİPLOMASİNİN KULLANIMI

Yrd. Doç. Dr. Ekrem Yaşar AKÇAY

Uluslararası İlişkiler Bölümü

Hakkari Üniversitesi

ÖZET

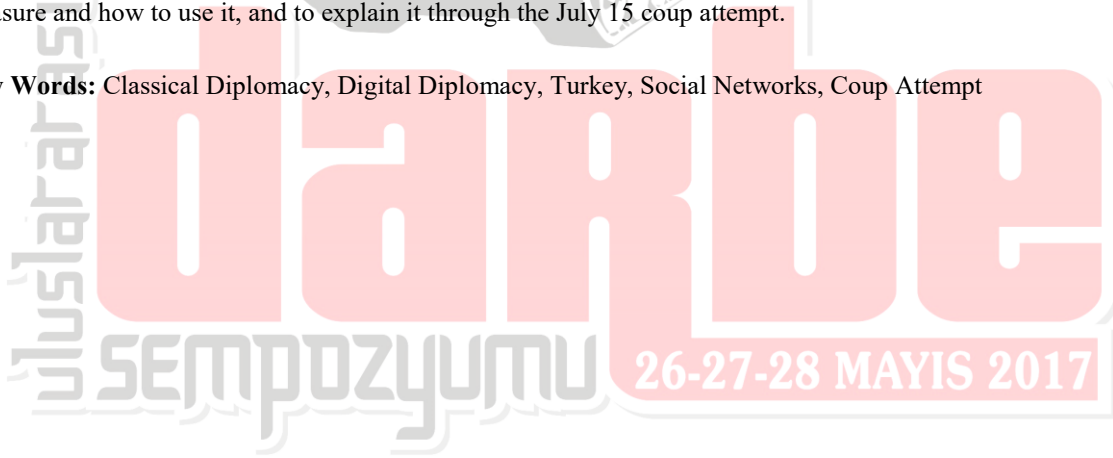
Uluslararası Sistemde yer alan aktörler arasındaki sorunların barışçıl yollarla çözülmesi olarak tanımlanabilecek diplomasi, tarihsel süreçte ad hoc diplomasi, sürekli diplomasi, telefon diplomasisi, mekik diplomasisi gibi pek çok değişim ve dönüşüm geçirmiştir. Son dönemlerde diplomasi Dijital Diplomasi adı verilen yeni bir yöntemle daha tanışmıştır. Dijital diplomasi dış politika sorunlarının internet yoluyla çözülmesidir. Günümüz dünyasında iletişimin oldukça hızlı ve yoğun bir biçimde gelişme göstermesinin doğal bir sonucu diplomasiye de yansımıştır. Dijital diplomasi, Facebook ve Twitter başta olmak üzere sosyal ağların etkin bir şekilde kullanılmasını tanımlamakta ve ülkelerin diğer ülkelerdeki vatandaşlarını ve dünyadaki farklı halkları dijital araçları kullanarak bilgilendirmesi, onlarla iletişime geçmesini hedeflemektedir. Dünya üzerinde dijital diplomasiyi en çok kullanan ülkeler İngiltere, İsrail, ABD'dir. Türkiye'de ise dijital diplomasi yeni yeni kullanılmaya başlanmıştır. Bu yüzden Türkiye dijital diplomasi konusunda strateji geliştirmesi gerekmektedir. Türkiye'deki ilk dijital diplomasi örneği, geçen yıl Libya'da gözaltına alınan dört ABD'li gazetecinin Türkiye aracılığıyla kurtarılmasında yaşanmıştır. Türkiye'nin Washington Büyükelçisi Namık Tan'ın, gazetecilerin kurtarılmasını Twitter'dan duyurup resimlerini paylaşması, Türk diplomasisinin sanal ortamda varlığını kanıtladığı ilk örnek olmuştur. Benzer bir süreç 15 Temmuz 2016'da yaşanan darbe girişimi sırasında da olmuştur. Cumhurbaşkanı, Başbakan, Bakanlar ve parti liderleri darbe girişimine ilişkin mesajlarını sosyal medya ağları üzerinden yapmışlardır. Bu açıdan bakıldığında çalışmamız Türkiye'de dijital diplomasi'nin ne durumda olduğu, ne ölçüde ve nasıl kullanıldığı, gelişmesi için ne tür politikalar ve stratejiler geliştirmesi gerektiği hususunu 15 Temmuz darbe girişimi üzerinden açıklayarak değerlendirmeler yapmaya çalışacaktır.

Anahtar Kelimeler: Klasik Diplomasi, Dijital Diplomasi, Türkiye, Sosyal İletişim Ağları, Darbe Girişimi.

USE OF DIGITAL DIPLOMACY AS A PART OF COUP ATTEMPT ON 15 TH JULY**ABSTRACT**

Diplomacy, which can be defined as the peaceful solution of the problems between the actors in the International System, has undergone many changes and transformations such as ad hoc diplomacy, continuous diplomacy, telephone diplomacy, shuttle diplomacy in the historical process. In recent times, diplomacy has become more familiar with a new method called Digital Diplomacy. Digital diplomacy is the solution of foreign policy problems via the internet. In today's world, diplomacy is reflected as a natural result of the rapid and intensive development of communication. Digital diplomacy describes the effective use of social networks, especially Facebook and Twitter, and aims to inform and communicate the citizens of other countries and the different peoples of the world using digital media. The countries that use digital diplomacy the most in the world are England, Israel, USA. In Turkey, digital diplomacy has just started to be used. Therefore, Turkey needs to develop a strategy for digital diplomacy. The first example of digital diplomacy in Turkey was the rescue of four US journalists detained in Libya last year through Turkey. Turkey's Ambassador to Washington, Namık Tan, is the first example of Turkish diplomacy proving its existence in the virtual environment by announcing the release of journalists from Twitter and sharing their pictures. A similar process occurred during the coup attempt on July 15, 2016. The President, the Prime Minister, the Ministers and the party leaders made messages on the coup attempt through social media networks. Judging from this point of view, we will try to explain what kind of policies, strategies and policies should be developed for the development of digital diplomacy in Turkey, how to measure and how to use it, and to explain it through the July 15 coup attempt.

Key Words: Classical Diplomacy, Digital Diplomacy, Turkey, Social Networks, Coup Attempt

DOES DEMOCRACY CAUSE GROWTH AND REDUCES INEQUALITY OR POVERTY CAUSES DICTATORSHIPS?

Eleftherios GIOVANIS

1. Adnan Menderes University, Department of International Relations
2. University of Verona, Department of Economics, Italy

Öznur ÖZDAMAR

Faculty of Economics Department of Econometrics
Adnan Menderes University

ABSTRACT

The question of whether the democratic regimes cause more growth and development goes back to Plato and Aristotle's verbal confrontation in regards to which type of government conveys more political and economic benefits to society. However, after 2,000 years still there seems to be no clear consensus about whether democracy indeed delivers more economic growth than other more autocratic forms of governments and dictatorships. Noting this imperative question has turned into a task of empirical nature. On the one hand, cross-country comparisons have questioned the relationship between democracy, dictatorships and growth, while on the other hand there are studies that support the importance of democracy and found that it has a sizeable and important effect on growth. In other words, the positive association between democracy and economic growth or the negative relationship between coups and dictatorships and growth does it reveal that democracy cause growth or that economic turmoil and crises causes the emergence of democratization and the end of autocratic regimes? This study adds to the earlier literature not only by exploring the impact of democracy and dictatorship regimes on growth, but also the relationship between dictatorship, education and human capital, wages, human rights and health. We find that democracy indeed causes growth but also development including the improvement of population health. On the other hand, while democracy reduces inequality, there are cases that poverty and higher levels of inequality lead to dictatorships. This can be explained by the fact that countries experiencing long terms of inequality they move to dictatorship regimes. This is the case of countries in Africa and Latin America, while the impact of inequality on the probability occurrence of coups and dictatorship regimes in the countries of Asia and Europe is insignificant. The same relationship holds for education, workers' wages per capita, and human capital, health and human rights. On the other hand, the economic turmoil presented in autocratic and dictatorship regimes pushed their end. Therefore, a more careful analysis should be considered when we measure and evaluate the impact of democracy on growth by groups or regions and countries. In other words, while democracy improves the growth and the well-being of citizens, there is also an impact of inequality on the form of dictatorship regimes. Thus, a preventive policy to avoid the occurrence of coups and dictatorship regimes is to provide education and health services to citizens, increase on economic growth expressed by the Gross Domestic product, but also to offer a fairer and even distribution of wealth among the citizens. Overall, this study suggests the exploration of the association between coups-dictatorship regimes and development expressed by health, human rights and education-human capital, instead only of the investigation of coups' effects on economic growth.

ULUSLARARASI HUKUKTA DARBE SONRASI HÜKÜMETLERİN TANINMASI: KURALLAR VE UYGULAMALAR

Dr.Elvan ÇOKIŞLER

Nazilli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Uluslararası İlişkiler Bölümü

Adnan Menderes Üniversitesi

ÖZET

Uluslararası hukukta “tanıma”, bir uluslararası hukuk kişinin kendisi dışında oluşan belli bir olayı, durumu, belgeyi ya da iddiayı kendisi bakımından yasal kabul ettiğini ve hukuksal ilişkilerini bu durum üzerinden kuracağını bildiren tek taraflı bir hukuksal işlemidir. Yeni kurulan devletlerin tanınması uluslararası siyasette yaygın görülen ve uluslararası hukuka uygun bir uygulamadır. Devletlerdeki iktidar değişimleri ise uluslararası hukuk açısından bir iç iş olarak kabul edilir ve tanıma işlemine gerek duyulmaz.

Devletin olağan düzeni dışında darbe, devrim, isyan, ayaklanma, işgal, ilhak gibi olağan dışı şekillerde oluşan iktidar değişiklikleri karşısında diğer devletlerin nasıl bir tavır alması gerektiği tartışmalı bir konudur. Bu tartışma, darbe sonrasında, bir devletin ülkesinde iktidara sahip olduğunu iddia eden iki veya daha fazla güç olması durumunda şiddetlenmektedir.

Bu çalışmada darbe sonrası iktidarı ele geçiren güçlerin meşruiyet kazanmasının en önemli ölçütlerinden biri olan, diğer devletlerce tanınmaları konusu uluslararası hukuk kapsamında incelenecektir. Uluslararası hukuk literatüründe, darbe sonrası hükümetlerin tanınması konusunda iki temel doktrin bulunmaktadır; Estrada doktrini, fiili olarak var olan hükümetin tanınmasını savunurken, Tobar doktrini, anayasa dışı yollarla kurulmuş olan hükümetlerin anayasal düzenlemeler yapılmaya kadar tanınmaması gerektiğini söylemektedir.

Bu çalışmada ilk olarak darbe sonrasında yeni hükümetlerin tanınması konusu uluslararası hukuku kapsamında ele alınacak ve Estrada ve Tobar doktrinleri açıklanacaktır. Konuyla ilgili hukuk kuralları, icthad ve öğreti, siyasal yaşamın gerçekleri ışığında analiz edilecektir. Bu doğrultuda, Soğuk Savaş sonrası dönemde çeşitli ülkelerdeki darbe sonrası iktidarın tanınması ya da tanınmamasına yönelik örnekler ele alınacaktır. Böylece her bir durumun kendine özgü koşulları içinde, başarılı ve başarısız darbelerde uluslararası siyasetteki farklı tavırlar, bu tavırların uluslararası hukuka uygunluğu ve darbenin sonuçlarına etkileri ortaya çıkarılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hükümetlerin Tanınması, Estrada Doktrini, Tobar Doktrini, Uluslararası Hukuk, Darbe Hükümeti

RECOGNITION OF GOVERNMENTS AFTER COUPS IN INTERNATIONAL LAW: RULES AND CASES

ABSTRACT

Recognition in international law is a unilateral political act whereby a subject of international law expresses its unilateral interpretation of a given factual case, situation, document or claim as legal. Recognition of new states is a common practise in international politics which complies with international law. On the other hand, transfer of power in a state is accepted as an internal matter from international law point and does not require a recognition.

How other states should adopt a particular attitude towards extra ordinary government changes such as coup, revolution, rebellion, uprising, occupation and annexion is a debatable matter. When there are two different groups claiming to power the debate heats up.

This research investigates recognition as a vital criterion of legalization of new governments who grabbed the power after a coupe, from international law aspect. There are two doctrines in international law literature on recognition of governments after coups; Estrada doctrine suggests that de facto governments should be recognized while Tobar doctrine precludes recognition of any government established by non-constitutional means until constitutional reorganization.

The paper will first focus on the concept of recognition of new governments after coups in the framework of international law and then will explain the Estrada and Tobar doctrines. Rules of law, judicial opinions and doctrines will be analyzed in consideration of international political life. For this purpose, recognition or non recognition cases of coup governments from post cold war period will be discussed. Thus, different attitudes in international politics towards coupes, compliance of these attitudes with international law and effects of these attitudes on legalization of post-coup governments will be revealed.

Key words: Recognition of Governments, the Estrada Doctrine, the Tobar Doctrine, International Law, Coup Government

DARBELERDE HALK TEPKİSİ: 15 TEMMUZ ÖRNEĞİNDE BİR ANALİZ

Arş.Gör. Emrah BAŞARAN

Sosyoloji Bölümü

Necmettin Erbakan Üniversitesi

Türkiye'nin siyasi tarihini bakıldığında birçok kez darbe teşebbüslerinin gerçekleştiği ve hepsinde (15 Temmuz hariç) yönetimin değiştiği, siyasi liderlerin cezalandırıldıkları veya idam edildikleri bir süreç yaşanmıştır. Bu dönemlerin dışında ise belirli aralıklarla (örneğin 1971 muhtırası, 28 Şubat süreci, 27 Nisan e-muhtırası gibi) 'ülkenin kaderinin kendi ellerinde olduklarına inanan bir askeri grup' seçimle iktidara gelmiş siyasilere ve partilere yönelik 'laiklik' çerçevesinde açıklamalarda bulunmuşlardır. 21. Yüzyılın başına kadar böyle birçok acı hadiseyle karşılaşan Türkiye AK Parti iktidarıyla birlikte farklı bir hava yakalamış, sosyal, siyasal ve ekonomik açılardan gelişmeler kaydetmiştir. AK Parti iktidarıyla birlikte gerek akademik çevrelerde gerekse medyada artık darbe dönemlerinin kapandığı ve Türkiye'nin bu süreçleri tekrar yaşamayacağı ifade edilmekteydi. 27 Nisan 2007'de Genelkurmay Başkanlığı tarafından yayınlanan bir e-muhtıra bu algının sarsılmasına neden olmuştu. Bir gece yarısı bildiriyle askerler seçilmiş iktidara karşı bir takım tehditlerde bulunmuşlardı. O dönemki siyasi irade bunun karşısında en sert tepkiyi vermiş, üst düzey askerlerin birçoğu görevinden alınmış ve bu süreç atlatılmıştı. 15 Temmuz 2016'ya gelindiğinde ise FETÖ'nün askeri kanadındaki yapılanmasının bir sonucu olarak kanlı bir darbe girişimi gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda çok taze bir olay olan bu girişim şuana kadar hiçbir darbeye görülmemiş gelişmeler ışığında gerçekleştirilmiştir. Bir 'dini örgüt' olarak kendini tanıtan FETÖ, bu darbe girişiminin baş aktörü olmuş, savaş uçaklarıyla, tanklarla ve diğer askeri ekipmanlarla insanların üzerine ateş açılmış ve gerek sivil gerekse görevli birçok insan şehit edilmiştir.

Bu gelişmeler ışığında değerlendirildiğinde 15 Temmuz'un diğer darbe girişimlerinden birçok yönüyle (FETÖ, kitlelerin sokağa dökülmesi, Cumhurbaşkanı başta olmak üzere birçok üst düzey yetkiliye suikast düzenleme planları v.s) farklılaştığı görülmektedir. Bu farklılıklardan en önemlisini de kuşkusuz halk tepkisi oluşturmaktadır. Diğer hiçbir darbe girişiminde görülmemiş bir şekilde kitlelerin bu olaya tepki göstererek sokağa dökülmesi sosyolojik olarak çok anlamlı gözükmektedir. Bunun yanında olay esnasında Cumhurbaşkanı'nın kitleleri demokratik tepki için sokağa davet etmesi de bir lider özelliği olarak toplumsal bir etki yaratmıştır. Dolayısıyla ele alınacak bu çalışmada 15 Temmuz darbe girişiminin diğer darbe girişimlerinden ayrılan en temel özelliği olması bakımından kitlelerin tepki göstererek sokaklarda 'demokrasi nöbetini' uzun süreler sürdürmesi sosyolojik bir bakışla ele alınmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Darbe, 15 Temmuz, Kitle Sosyolojisi, Fetö, Lider.

PUBLIC REACTION AGAINST COUP:AN ANALYSIS OF 15 JULY SAMPLES

When Turkey's political history is examined, there have been many times when coup attempts have taken place and political leaders have been punished or executed by the administration (except July 15). Apart from these periods, a military group believing that 'the fate of the country is in its own hands' at certain intervals (such as the 1971 account, the February 28 period, the April 27 e-memorandum) have been explaining on the basis of electoral politics and party secularism. Until the beginning of the 21st century, Turkey faced such a lot of painful events, and with the power of the AK Party, it has caught up with a different climate and has developed from social, political and economic fronts. With the ruling AK Party, both the academic circles and the media are now saying that the coup era has closed and that Turkey can not live these processes again. An e-memorandum issued by the Chief of Staff on April 27, 2007 caused this shakiness. By midnight, the soldiers had made some threats against the elected power. The political will of that period gave the strongest reaction to it, many of the senior soldiers were taken out of office and this process was overtaken. On July 15, 2016, a bloody coup attempt was carried out as a result of the structuring of FETO in the military wing. This initiative, which is a very fresh event in this context, has so far been carried out in the light of unprecedented developments. Introducing himself as a 'religious organization', he was the chief actor of this coup attempt, opened fire on people with warplanes, tanks and other military equipment, and many civilians and officials were killed.

When evaluated in light of these developments, it is seen that July 15th differentiated from many other initiatives of coup attempts in many ways (plans by FETO, mass extinction, assassination of many senior officials including the President, etc.). Of course, the most important of these differences is the public reaction. It is very sociologically meaningful to see the masses reacting to this and pouring into the streets in a way not seen in any other coup attempt. In addition, the fact that the President invited the masses to the streets for a democratic response during the incident has also had a social impact as a leader. Therefore, in this study to be taken into consideration, the 15 July coup attempt will be attempted to take a sociological view of continuing the 'democracy vigilance' for a long time in the streets response to the masses as the most basic characteristic of the other coup attempts.

Key words: military coup, July 15, Mass Sociology, Fetö, Leader.

MODERNLEŞMENİN GETİRDİĞİ TEPKİ: OSMANLI'DA İLK DARBE GİRİŞİMİ VE KULELİ HADİSESİ

Arş. Gör. Emre KURT

Siyasal Bilgiler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler (İng.) Bölümü

Marmara Üniversitesi

Arş. Gör. Hikmet MENGÜASLAN

İktisadi ve İdari Bilimler Uluslararası İlişkiler Bölümü

Ortadoğu Teknik Üniversitesi

19. yüzyılla birlikte Osmanlı İmparatorluğu'nun gerileyişi hız kazanmış, devlet iç ve dış gelişmeler nedeniyle hızla kan kaybetmiştir. Bu gerileyiş karşısında Osmanlı devlet adamları ve yöneticileri devletin gerileyişini durdurmak ve devleti modernleştirmek için reform hareketlerine girişmiş, bu bağlamda Tanzimat ve Islahat Fermanları ilan edilmiş, ordunun modernleştirilmesi için uğraşmış ve eğitim, adalet, ticaret vd. alanlarda çok sayıda ıslahat gerçekleştirilmiştir. Bu ıslahatlar içerisinde bilhassa Tanzimat ve Islahat Fermanları geleneksel Osmanlı toplum anlayışına yönelik olmuş ve devletin ana unsuru olan Müslümanlar gayrimüslimlerle eşit hale getirilmiş ve bu durum Müslümanların yoğun tepkisine sebep olmuştur.

Osmanlı maliyesinin durumu ve dönemin gelişmeleri de toplumun hoşnutsuzluğunu artırmıştır. Bu bağlamda maliyenin iflasın eşiğine geldiği bir dönemde hayata geçirilmeye çalışılan reformların ekonomi üzerinde yarattığı baskı, yaşanan kriz haline rağmen sarayın aşırı harcamaları, 1853-1856 Osmanlı Rus Savaşı'nın yarattığı problemler ve alınan dış borçlar, ıslahatlardan daha ziyade gayrimüslimlerin avantaj sağlaması ve ekonomik durumlarının hızla iyileşmesi gibi olgular saraya olan tepkiyi artırmıştır. Ayrıca dönemin büyük güçlerinin sıklıkla gayrimüslimler lehine Osmanlı iç işlerine karışması, 1853-1856 Savaşı esnasında çok sayıda yabancı askerin İstanbul'da bulunması gibi gelişmeler de toplumun tepkisini çekmiştir. Tepki netice itibarıyla 'gâvur padişah' olarak adlandırılan Abdülmecit karşıtlığına ve bu karşıtlık Şeyh Ahmet adında bir kişinin kurduğu cemiyetle örgütlü bir hale gelmiştir.

Bilhassa Islahat Fermanı olmak üzere genel olarak Abdülmecid'in reformlarından rahatsız olan Şey Ahmet, Cafer Dem ve Hüseyin Daim adlı paşalarla kurduğu bir cemiyetle yeraltı faaliyetlerine başlamış ve bu çerçevede yaklaşık 10.000 kişinin katılmasını ön gördükleri bir darbe tasarlamışlardır. Fakat girişimin alınan ihbarla ortaya çıkması muhtemel bir darbenin önüne geçmiştir.

Kuleli Kışlası'nda yapılan mahkeme hasebiyle tarihe Kuleli Vakası olarak geçen ve bilinen ilk darbe girişimi olan bu hadise hazırlanacak olan çalışmanın konusunu teşkil etmektedir. Bu bağlamda çalışmanın iki ana bölümden oluşturulması tasarlanmaktadır. Çalışmanın ilk kısmının darbe kavramına ayrılması planlanmaktadır. İkinci bölümde Abdülmecid dönemi politikaları üzerinde kısaca durulacak ve bu politikaların yarattığı

muhalefete değinilerek Şeyh Ahmet'in kurduğu cemiyetten bahsedilecektir. Bu bağlamda cemiyetin kökeni, ortaya çıkışı, ideolojik altyapısı, özellikleri, hedefleri, bağlantıları ve darbe teşebbüsü üzerinde durulacaktır. Sonuç bölümünde de Kuleli Hadisesi'nin yansımaları ve etkisi irdelenecektir. Bu bağlamda Şeyh Ahmet'in kurduğu cemiyetin dönemin diğer muhalif kişilerine, örgütlerine ve Osmanlı düşün/siyasi dünyasına olan doğrudan veya dolaylı etkisi üzerinde durularak çalışmaya son verilecektir. Hazırlanan bu taslak bağlamında konuya ilişkin yazılmış bilimsel kitaplar ve makalelerden istifade edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Modernleşme, Abdülmecid, Şeyh Ahmet, Kuleli Hadisesi, Darbe Girişimi

REACTION TO MODERNIZATION: THE FIRST COUP ATTEMPT IN THE OTTOMANS AND THE KULELI INCIDENT

ABSTRACT

The 19th century was a period of regression for the Ottoman Empire, domestic developments along with external ones dealt major blows on the state. Ottoman statesmen and elites attempted to initiate reform movements with the purpose of modernization and preventing the regression of the state; on this context, Tanzimat (Edict of Gülhane) and Islahat (Reform Edict) firmans were declared, modernization of the military caught considerable attention, and many reforms were aimed at various sectors such as education, justice, commerce and so on. Among these reforms though, Tanzimat and Islahat firmans were especially significant in the sense that they were intended to Ottoman traditional social understanding and Muslims who were the main subjects of the state, became equal with non-Muslims, which attracted intense reactions from Muslims after all.

The financial status of the state and conjunctural developments contributed to rise of public discontent. The pressure of the reforms on state economy (largely because of the effect of the time when financial status of the state was in the brink of bankruptcy), overspending even though in a time of crisis, 1853-1856 Ottoman-Russo war and external borrowings, the fact that non-Muslims gained more from the reforms and their improving economic status were but some reasons which led to increasing reactions against palace. Furthermore, frequent interventions by the great powers of the time into Ottoman domestic affairs favoring the non-Muslims, the presence of considerable amount of foreign soldiers in Istanbul during 1853-1856 war exacerbated the situation. All these came together and the reaction was transformed into an opposition movement against Abdulmecid who was named as “*gavur padishah*” (infidel Sultan), and this movement took an organized form with a union founded by Sheikh Ahmed.

Sheikh Ahmed, who was discontented with the reforms (especially the Islahat Edict) of Abdulmecid, initiated underground activities with a union which he founded together with Pashas such as Cafer Dem and Huseyin Daim. On this context, they designed a coup which was planned to involvement of almost ten thousand people. Reveal of the coup attempt with a denouncement, however, ensured the averting of a possible coup d'état.

Known as the Kuleli Incident due to the trials in Kuleli Barracks and also as the first coup attempt, this incident comprises the subject of this study. In the first part, the concept of the coup is going to be argued. The second part of the study is going to introduce the policies of Abdulmecid briefly and the union founded by Sheikh Ahmed is also going to be elaborated with regards to the opposition against these policies. On this context, the origins and emergence, the ideological structure, the features, objectives and affiliates of this union is going to be delineated on. In the conclusion, the repercussions and the impact of the Kuleli Incident is going to be analyzed, while concentrating on the direct and indirect influences of the union over the other opposition figures, organizations and Ottoman thought/political world. For this purpose, the scientific books and articles are going to be exploited.

Key Words:Modernization, Abdulmecid, Sheik Ahmed, The Kuleli Incident, Coup Attempt.

1980 DARBESİ'NİN VE SONRASININ ÇOCUKSU DÜŞLERDE OLUŞTURDUĞU SOSYOLOJİK VE PSİKOLOJİK TRAVMALAR

(Bir Kayı Boyu Çocuğu Mıstık'ın Gözüyle)

Erdal İNCE

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ege Üniversitesi

Kavga, tahammülsüzlük ve nefret sadece kardeş gibi geçinen millet arasında değil Türk siyasi yelpazesinin her frekansında da kendini göstermekteydi. Aslında göstermemesi beklenemezdi de. Ülkedeki siyasi-sosyal-kültürel ve ekonomik hareketliliğin halkı etkilememesinin mümkünü yoktu. Hele hele Türkiye gibi kıtalararası geçiş güzergâhları arasındaki bir ülke için bu etkileşim kaçınılmazdı. Burada fırsatçı ülke, misyon şefleri devreye girer ve Anadolu coğrafyasındaki tüm coğrafi ve beşeri unsurları kendi emelleri için kullanırlardı. Böyle de oldu. Ülkede istenen kaos toplumun her birimine kısa zaman da sirayet ettirildi. 1970'lerin ortalarında başlayan ağır siyasi, ekonomik ve sosyal dönem ülkeyi kasti kavurdu. Siyasi istikrarsızlıklar, birbirlerinden milletvekili çalan partiler, zayıf koalisyon –azınlık hükümetleri, 1977'den sonra Adalet Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisi arasındaki diyalogun kopması, 300'den fazla turun yapılmasına rağmen Cumhurbaşkanı'nın seçilememesi, siyasi arenanın iğdiş edildiğini ve artık istenilen kaotik duruma gelindiğinin en büyük göstergesiydi.

Ve Netekim! 1980 yılının Eylül ayında asker darbe yaparak yönetime el koydu.

Mıstık Karakeçili aşireti, Kayı Boyu'na mensup, Ertuğrul Gazi'nin kahramanlıkları, hikâye ve destanlarıyla büyümüş, Şeyh Edebalı düsturuyula hareket eden aksakallı Akçakocaların köyünde doğmuş bir Kayı çocuğudur. 1980 darbesini henüz 3 yaşındayken yaşamış ve ileriki yaşlarında çocuksu düşlerinde karşı karşıya kaldığı travma derecesine varan darbe sonrası yıllara ait gündemlerle yetişmiştir.

Bu bildiride Mıstık'ın gözüyle darbe ve darbe sonrası yıllarda çocuksu düşlerde oluşan korkular, heyecanlar, beklentiler ve kayıplar üzerinde durularak, 12 Eylül 1980 Darbesi'nin sosyolojik ve psikolojik sonuçları üzerine, dönemin arşiv kaynaklarından, yazılı ve sözlü derlemelerinden faydalanılarak esaslı bir inceleme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler; Darbe, Kayı Boyu, Mıstık, Kaos, Sosyolojik ve Psikolojik Travma

SOCIOLOGICAL AND PSYCHOLOGICAL TRAUMAS OF THE 1980 COUP AND THE CHILDHOOD DREAMS

(A Kayı Boyu Boy's Eyes)

Erdal İNCE

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ege Üniversitesi

ABSTRACT

Fight, intolerance and hatred were manifested not only in the nation that passed through as brothers but also in every frequency of Turkish political fanatics. Actually, it was not expected to show. It was not possible for the political, social, cultural and economic activity in the country to affect the people. Hele hele This interaction was inevitable for a country between intercontinental transit routes like Turkey. Here, the opportunistic country, the mission chiefs came in and used all the geographical and human elements of Anatolian geography for their own empires. It happened as well. The desired chaos in the country has been transmitted to every unit of society in a short time. The heavy political, economic and social period began in the mid-1970s. The political instability, the breakdown of the dialogue between the Justice Party and the Republican People's Party after 1977, the weak coalition-minority governments, the election of the President, the election of the political arena and the chaos of the political arena It was the biggest demonstration.

And the Netekim! In September 1980, seized by the military coup.

Mıstık Karakeçili tribe, Kayı Boyu'na, Ertugrul Gazi's heroism, stories and epics grew up, acting with the motto of Sheikh Edebali Akçakocaların born in the village is a kayı child. He lived at the age of 3 at the age of 3, 1980, and grew up with ages of post-coup ages that reached the level of trauma he faced in his childhood dreams in his later ages.

In this report, a thorough examination will be made by taking advantage of the archival sources, written and oral compilations of the period on the sociological and psychological consequences of the coup of September 12, 1980, focusing on fears, excitement, anticipations and losses that occurred in childhood dreams after the coup and blows of Mıstık.

Key Words: Coup, Kayı, Mıstık, Caos, Sociological and Psychological Trauma.

1960 DARBESİ SONRASI YEREL BASINDA ALGI YÖNETİMİNE BİR ÖRNEK: İNKILÂBIN SESİ GAZETESİ

Yrd. Doç. Dr. Erdem YAVUZ
Erzincan Üniversitesi

ÖZET

Algı, her türlü yöntemi kullanarak toplumu kendi rızasıyla ikna etmektir. Başka bir ifadeyle algı yönetimi, toplumun tutumlarını ve tarafsız düşünme yeteneklerini etkilemek için girişilen her türlü eylemi kapsar. Bu doğrultuda planlı ve bilinçli olarak yürütülen çabaların başında basın yayın faaliyetleri gelmektedir. Toplumsal algı oluşturmada basının propaganda malzemesi olarak kullanıldığı en önemli hadiselerden biri de 1960 darbesidir. Nitekim 1960 darbesi, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde gerçekleşmiş Türk Silahlı Kuvvetleri'nin hiyerarşik yapısının dışında yapılan ilk darbedir.

Türk siyasi hayatının en önemli dönüm noktalarından biri olan 1960 darbesi, siyasi, sosyal ve ekonomik pek çok gelişmeyi de beraberinde getirmiştir. Darbe sonrası 37 subaydan oluşan Milli Birlik Komitesi (MBK) kurulmuştur. MBK tarafından anayasa ve TBMM feshedilmiş, tüm siyasi faaliyetler askıya alınmıştır. Cumhurbaşkanı Celal Bayar, Başbakan Adnan Menderes başta olmak üzere birçok Demokrat Partili tutuklanmıştır. Genelkurmay Başkanı Org. Rüştü Erdelhun da tutuklananlar arasındadır. Tutuklananlar Yassıada'ya götürülmüşler ve tutuklular ağır işkenceye ve kötü muamelelere maruz kalmışlardır. Ardından başlayan Yassıada yargılamaları neticesinde Başbakan Adnan Menderes'le birlikte Fatih Rüştü Zorlu ve Hasan Polatkan idam edilmişlerdir.

1960 darbesinden sonra ülke yönetimini ele geçiren darbeci cunta, darbe girişimini meşru bir zemine oturtmak ve halk nazarında oluşan kötü izlenimi silmek amacıyla planlı bir toplumsal algı oluşturmaya başlamıştır. Darbe sonrası basına sansür getirilmiş ve algı oluşturmak için ulusal basının yanı sıra yerel basın da propaganda amaçlı kullanılmıştır. Bu dönemde, yerel basının faaliyet gösterdiği şehirlerde daha kısa sürede tesirli bir etki bırakacağı gerçeğinden yola çıkılarak, "darbe" kavramını halk gözünde yumuşatmak ve darbeyi haklı bir gerekçeye oturtmak amacıyla yerel basının gücünden azami ölçüde istifade edilmiştir. Darbe sonrası sansüre uğrayan bazı yerel gazeteler kapanmış, bazıları yayın politikalarını değiştirmek zorunda kalmış, bazıları da darbeyi destekleyen yeni bir yayın politikasıyla ilk kez yayın hayatına başlamıştır.

Bu gazetelerden biri de çalışmanın konusu olan ve 1960 darbesinden sonra Gümüşhane'de yayın hayatına başlayan İnkılâbın Sesi Gazetesi'dir. Bu çalışmanın amacı, darbeden sonra planlı bir şekilde başlatılan toplumsal algı oluşturmada yerel basının gücü ve etkisini ortaya koymaktır. Çalışmada, İnkılâbın Sesi Gazetesi hakkında bilgi verilerek, gazetenin çıkarılış nedeni, okuyucuya yönelik ne tür bir algı oluşturulmaya çalışıldığı ve algıyı oluştururken kullanılan yöntemler üzerinde durulmuştur. Bu çalışmayla, gazetenin tüm nüshalarına ulaşılmaya çalışılarak Gümüşhane özelinde ve Türkiye genelinde dönemin özelliğinin doğru bir zemine oturtulmasına imkân sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: 1960 Darbesi, Yerel Basın, Gümüşhane, İnkılâbın Sesi Gazetesi, Algı Yönetimi.

**AN EXAMPLE FOR PERCEPTION MANAGEMENT IN LOCAL PRESS AFTER 1960 COUP:
THE NEWSPAPER İNKİLÂBIN SESİ**

ABSTRACT

Perception means convincing the society with its own consent by using any available method. In other words, perception management covers any activity that is made to influence the attitudes and unbiased thinking ability of the society. In this context, the media activities are the most important ones among the planned and conscious efforts for this purpose. One of the most important events in which the media was used as a propaganda material to create a social perception is the 1960 Coup. As a matter of fact, 1960 Coup was the first coup that was performed without the hierarchical structure of the Turkish Military Forces in the history of Republic of Turkey.

1960 coup was one of the most important milestones in Turkish political life, and brought many developments including political, social, and economic ones. The National Union Committee (NUC) was established and consisted of 37 officers. The Constitution and the TGNA were abolished by NUC, and all political activities were suspended. The President Celal Bayar and Prime Minister Adnan Menderes and many other members of Democrat Party were arrested. The Chief of Staff, Full General Rüştü Erdelhun was also arrested. Those who were arrested were taken to Yassıada, and were tortured heavily and treated badly. After the hearings in Yassıada, the Prime Minister Adnan Menderes, Fatin Rüştü Zorlu and Hasan Polatkan were executed.

After 1960 Coup, the coup plotter junta that took the administration of the country started a planned social perception activity to clear the bad perception that was caused by the coup attempt and to justify it. Censorship was applied for the media after the Coup, and the national media and local media were used for the purpose of creating a perception. In this period, the power of the local media was made maximum use of for the purpose of softening the “Coup” concept in the eye of the society and justify it by considering the fact that local media would have more influential effects in cities where they were published. After the coup, some local newspapers that were censored were closed down, some had to change their policies, and some newspapers started anew with policies that supported the Coup.

One of these newspapers was the İnkılâbın Sesi Newspaper, which started publishing after 1960 coup in Gümüşhane and which is also the subject of this study. The purpose of this study is to reveal the power and influence of the local media in creating a social perception that was started in a planned manner after the Coup. In the study, information is given about the İnkılâbın Sesi Newspaper, and the reason of its publishing, the perception it tried to create in the reader, and the methods used for this purpose are emphasized. With this study, almost all the copies of the newspaper were collected, and the characteristics of that period were investigated in an accurate manner both in Gümüşhane in local scale and in Turkey in major scale.

Key Words: 1960 Coup, Local Media, Gümüşhane, İnkılâbın Sesi Newspaper, Perception management.

RUS MEDYASINDA 15 TEMMUZ DARBE KALKIŞMASININ YANSIMALARI: TASS HABER AJANSI ÖRNEĞİNDE

Yard. Doç. Dr. Erdoğan AKMAN
Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi/İletişim Fakültesi

Öğr. Gör. Dr. Uğur ÜNAL
Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi/İletişim Fakültesi

Özet

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan günümüze geçen tarihsel sürece siyasal çerçevesinde baktığımızda, yaşanan darbelerin demokratik kazanımları ve milli iradeyi sekteye uğrattığı görülmektedir. Ancak, 15 Temmuzda gerçekleştirilen darbe girişimi, gerek yaşananlar gerekse sonuçları itibarıyla daha önce yaşanan darbelerden farklıdır. Bu darbe girişimi öncelikle dış destekli, ordu içinde ve dışında örgütlenen askeri ve sivil cemaat yapılanması olan 'Fetuhlahçı Örgüt' tarafından kalkışılmasıdır. İkinci olarak ise, bu darbe girişimine tepki olarak vatansever halkın, birçok badireler atlatarak elde ettiği demokratik kazanımlarını, milli iradeyi ve devletini korumak için devletin yanında, kanıyla, canıyla bu darbe girişiminin amacına ulaşmasına izin vermemesidir.

Söz konusu bu darbe girişimi ülke içinde olduğu gibi, dünyada şaşkınlıkla ve tepkiyle karşılanmıştır. İlk reaksiyon ve tepkilerden biri Rusya Federasyonu'ndan gelmiş ve bu darbe girişimi Rus basında geniş yer bulmuştur. Bu bağlamda çalışma gerek Türkiye-Rusya ilişkileri ve bu ilişkilerin gelişimi açısından, gerek Rusya'nın eski Sovyet ülkeleri olan Türk cumhuriyetlerinde siyasal, ekonomik ve bu ülkelerdeki medyanın haber kaynakları üzerinde etkinliğinin olması açısından önemli görülmektedir. Bu çerçevede söz konusu darbe girişimi ile ilgili Rusya Federasyonu'nun ilk resmi devlet haber ajansı olan Tass Haber Ajansında 15 Temmuz darbe kalkışmasının haberleştirme biçimleri üzerinden bir içerik analizi çalışması yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Rusya, Türkiye, Tass haber Ajansı, Darbe girişimi/kalkışması, Fetuhlahçı Örgüt

darbe sempozyumu 26-27-28 MAYIS 2017

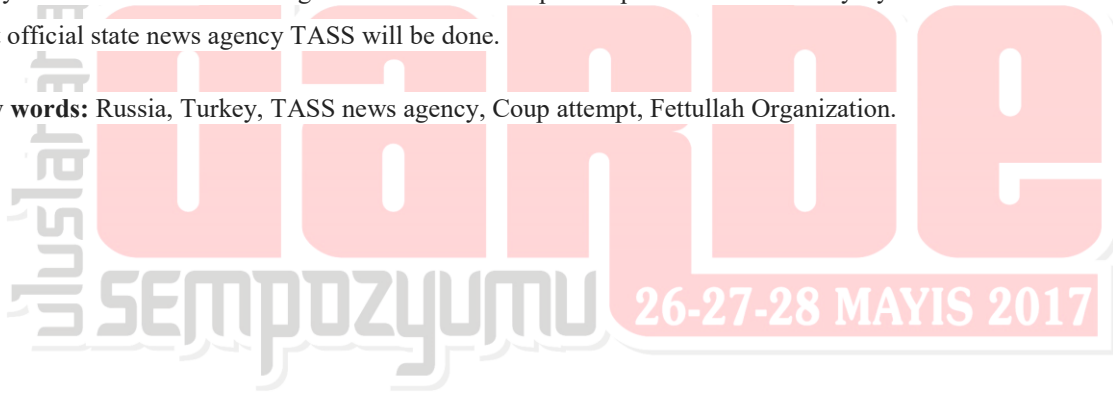
THE REFLECTION OF COUP ATTEMPT ON 15TH OF JULY IN THE RUSSIAN NEWS AGENCIES: ON THE EXAMPLE OF TASS NEWS AGENCY

Abstract

If we look to the historical process of the republic of Turkey starting from its establishment till nowadays through the political framework, the democratic earnings of experienced coups and national freedom brought to a standstill will be seen. However, the coup attempt that took place on the 15th of July is different from coups that were experienced earlier either from the point what happened or from the point of the results. This coup attempt first of all is supported by external forces, organized in and outside of the army under the guise of military and civil community; it was attempted by the Fettullah Organization. Secondly, as a reaction of patriotic people to this coup attempt, bypassing several misfortunes that obtained democratic earnings, people stood beside their state, at the cost of their lives in order to protect national freedom and their country didn't let this coup attempt to reach its aim.

Aforementioned treacherous coup attempt was accepted with wonder and reaction in the country and in the world. First reaction and response was from Russian Federation and this coup attempt took a big place in Russian press. In this context the research paper is significant either from the point of Turkish-Russian relationship and the development of these relations or from the political and economical impact and its influence on the news sources of media on the Russia's former Soviet Turkic States. In this framework the content analysis study on the forms of informing of the aforesaid coup attempt on the 15th of July by the Russian Federation's first official state news agency TASS will be done.

Key words: Russia, Turkey, TASS news agency, Coup attempt, Fettullah Organization.

UZLAŞMACI KOLEKTİF HAREKET OLARAK 15 TEMMUZ HALK HAREKETİ

Yrd. Doç. Dr. Erhan Tecim
Sosyoloji Bölümü
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Sosyal hareketleri sınıflandırırken pek çok farklı sınıflama yapılmaktadır. Genel olarak düşünüldüğünde sosyal hareketlerin birer çatışma sebebi veya çatışma ürünü olduğu ifade edilmektedir. Ortaya çıkan aktörler ve sosyal hareketin yapısal varlığı, çatışmalı bir durumun antitezi olarak değerlendirilmektedir. Ancak örneğine çok fazla rastlanılmayan sosyal hareketlerin bir önemli türü ise Uzlaşma hareketleridir. Bireyler çatışma merkezli olmanın haricinde uzlaşmacı bir tavırla da sosyal hareketler veya kolektif davranışlar üretebilmektedirler.

Paylaşılan ortak değerler, normlar ve paylaşılan hedeflerin olduğu bir ortamda böylesi kolektif hareketlerin görülmesi gayet mümkündür. Bu tarz uzlaşmacı sosyal hareketlerin aktörleri, birlikte olabilmenin bir yolunu keşfetmiş olan, ortak bir dayanışma ruhuna sahip olmayı başarabilmiş insanlardan oluşmaktadır. Türkiye halkı 15 Temmuz gecesi oldukça naif bir biçimde örgütsüz, demokratik, pazarlıksız, şiddete başvurmadan uzlaşmacı kolektif hareketin en saf biçimi ile ortak amaçları olan vatan savunması amacıyla meydanlarda buluşmuşlar ve 25 gün boyunca da o meydanları hiç bırakmamışlardır.

Şöyle bir bakıldığında, kadınıyla erkeğiyle, vekiliyle seçmeniyle, farklı siyasi görüşten olan insanların, dindarlık düzeyi farklı olan insanların, eğitilmiş veya eğitimsiz olan insanların, bebek, genç, çocuk, yetişkin ve yaşlı kategorisinden olan her türlü gelişim grubuna ait insanların meydanları doldurduğu görülmektedir. Ancak bütün bu farklılara rağmen meydanlarda kullanılan sembollerin, sloganların, inanç ve duyguların ortak olduğu, paylaşıldığı çok açık bir biçimde görülmektedir. Gerçekten de meydanlar için en önemli sembol Türk bayrağı olmuştur ve Türk bayrağı olarak kalacaktır.

Gelinen süreçte Türkiye, vatandaşıyla ve siyasetçisiyle kendisine öngörülen iç savaş pratiklerinden sıyrılmayı başarmış, başarmaktan öte hep birlikte dayanışma ve beraberlik içerisinde bu krizden en az zararla dik ve vakur bir şekilde çıkabilmiştir. 15 Temmuz öncesi, sözde kutuplaştırma ürettiği iddia edilen Muhafazakâr kesim, darbeye ve iç savaş pratiklerine karşı durarak Türkiye ve Dünya'ya ülkedeki demokrasinin bekçisi, garantisi ve sürdürücüsü olduğunu; kilit taşı ve halay başı olduğunu destansı bir tavır ve haklılıkla göstermiştir. Bu tavır aynı zamanda diğer siyasi görüş ve sosyal hareket temsilcilerine, sokağa veya meydanlara ne zaman çıkılması, neden çıkılması ve nasıl davranılması gerektiğine dair ders niteliğinde bir örnek olmuştur. Böylece sosyal hareket temsilcileri bir sosyal hareketin illa çatışmacı olması gerektiği fikrini bırakırlar. Daha iyi bir Türkiye için bütün marjinal hareketlerin uzlaşmacı sosyal hareketlere dönüşmesi dileğiyle.

Anahtar Kavramlar: Kolektif Hareketler, Uzlaşmacı Sosyal Hareketler, Darbe Sosyolojisi, 15 Temmuz

JULY 15 PUBLIC MOVEMENTS AS AN COMPROMISING COLLECTIVE ACTIONS**ABSTRACT**

There is a lot of classification of social movements in the literature. As we thought generally researcher stated that social movements has a cause as a conflict or it is product/output of conflict. Actors who appear and existence of the structure of social movements evaluated as antithesis of conflict situations. But we can't come across mostly to the compromising movements which is sort of social movements. Individuals could produce some social movements or collective actions with the manner of compromising by excluding the manner of conflict.

It is completely possible to see collective actions in the situation of shared common values, norms and shared goals. The actors of compromising social movements are discovering the way of being together and the spirit of solidarity. Turkish citizens get together in the city squares unorganized and democratic way, also without violence and no agenda in the night of 15 July which is pure and naïf whom shared goals are defend their country. Moreover, they never left the city squares for the next 25 days until the president command to 'return their home'.

In this point turkey with his citizens and politicians get out from under so-called civil war which is prescribed and scheduled. Moreover the people all together with solidarity get over a crisis in a manner steeply and gravely. Before the 15 July has been arrogated to conservative people to them produce polarization within country. But the conservative people stand up against the coup and practice of civil war so that they show the in an epic way to the world and Turkey that they are guarantee of democracy and keystone.

By the way this manner is a kind of lesson for other political view and representative of social movements to timing, reasons and behavior to going city squares. In this way representative of social movements could left behind the idea of social movements should be confrontational.

Key Words: Collective Actions, Compromising Social Movements, Sociology of Coups, July 15

OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDAN CUMHURİYET'E DEVREDEDEN "KURTARICILIK" GELENEĞİ VE TALAT AYDEMİR DARBE GİRİŞİMLERİ

Erkan ŞEN

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Türkiye’de askerinin kendini bir “kurtarıcı” olarak görüp iktidara müdahale etme geleneği, Osmanlı İmparatorluğunun son dönemine kadar götürülebilir. Osmanlı-Türk modernleşme geleneğinin dayandığı “vesayet” zihniyeti, modern Türk Cumhuriyeti kurulduktan sonra da yaşam alanı buldu. 1923-1950 arasındaki tek parti dönemindeki monist iktidar yapısından kaynaklı bir vesayet düzeni söz konusu değildi. Ancak 1950’de Demokrat Parti’nin (DP) tek başına iktidara gelmesinden sonra vesayet zihniyeti kendini hissettirdi. Vesayetinin fiiliyata dönüşmesi ise, 27 Mayıs 1960 darbesinde söz konusu oldu. 27 Mayıs 1960 darbesi, Türkiye’de ordu-siyaset ilişkilerini belirlemesinden yana ordu içi çatışmaları da doğuran bir işlev taşımıştır. 27 Mayıs’ta meydana gelen darbe emir-komuta hiyerarşisi dışında gerçekleşmesinden dolayı orduda bir çatışma zemini yaratmıştır. Bu çatışma zemininden kaynaklı olarak da 1960’lı yıllarda siyaset kurumu ordu içi hiziplerin, cuntaların müdahalesine uğramıştır. Askeri cuntalar bu dönemde bir bakıma siyasi partiler gibi siyasal alanda aktör olarak kendilerine yer bulmuşlardır. Sınırları askerler tarafından belirlenmiş düzende siyaset yapmaya çalışan siyasal partiler bu nedenlerden ötürü ordu içi cuntalarla işbirliği yoluna gitmişlerdir. Hiç kuşkusuz 1960’ların siyasal ortamında en fazla öne çıkan cuntalar Harp Okulu Komutanı Albay Talat Aydemir’in öncülük ettiği darbe girişimleri olmuştur. Talat Aydemir, 27 Mayıs darbesinin amaçları bakımından doğru bir darbe olduğunu söylüyor, ancak sonrasında darbenin amacından uzaklaştırıldığını savunuyordu. Aydemir’e göre, yapılması gereken yeni bir “ihtilal”le 27 Mayıs’ı tamamına erdirmektir. Aydemir’in Şubat 1962’de ve Mayıs 1963’te kalkıştığı askeri darbeler başarısızlıkla sonuçlanacaktır. Aydemir ilk girişimde affedilirken, ikinci girişimde idamla cezalandırılacaktır. Ayrıca bu dönemde askeri darbe girişimine katılan askeri okul öğrencileri de okuldan atılacaklardır. Bu darbe girişimlerinin cezalandırılması ordu içindeki çatışmaları önlemeye yetmedi. 1960’larda ordu içi çatışmalar siyasi sistemin adeta belirleyicisi oldu. Silahlı Kuvvetler’de emir-komuta zinciri dışında gelişen bu yapılar 1960’ların sonuna doğru ordu içinde ciddi bir taban elde ettiler. Bu örgütlenmeler ideolojik olarak sol-sosyalist bir arka plana dayanıyordu. Arap sosyalizminden ciddi bir şekilde etkilenen bu cuntalar esas olarak Baasçı-antiemperyalist bir darbe yapmayı amaçlıyordu. 1968’de gelişen gençlik hareketleri de kimi yerlerde bu cuntalarla ortak hareket alanı bulabiliyordu. Türkiye’de yarım asırdan uzun bir zaman dilimine damga vuran darbecilik geleneğini iyi teşhis edebilmek için Talat Aydemir’in öncülük ettiği darbe girişimlerini değerlendirmek bir gerekliliktir. Aydemir’in girişimlerinin dayandığı ideolojik arka plana sonraki darbe girişimlerinde de rastlamak şaşırtıcı değildir. Aydemir girişimlerini tahlil edebilmek Cumhuriyet’in son yarım asrını anlamayı da kolaylaştıracaktır.

Anahtar Kelimeler:Darbe, 27 Mayıs, Modernleşme, Vesayet, Talat Aydemir

"LIBERATOR" TRENDS IN THE REPUBLIC OF OTTOMAN EMPIRE AND TALAT AYDEMİR DARBE INITIATIVES

The tradition of military intervention by the military in Turkey as a "savior" can be taken until the last period of the Ottoman Empire. The mentality of "guardianship" based on the tradition of Ottoman-Turkish modernization, found a living space after the establishment of the modern Turkish Republic. There was no question of a tutelage structure that originated in the single-party period of 1923-1950. But in 1950, after the Democratic Party (DP) came to power alone, the mentality of guardianship felt itself. Conversion of the guardianship to the verdict was on 27 May 1960. The May 27, 1960 coup drew a function that gave rise to intra-military conflicts since it determined military-political relations in Turkey. The coup that took place on May 27th created a conflict zone in the army because it happened outside the command-command hierarchy. In the 1960s, due to this conflict, the political establishment had been intervened by the military forces, the military. In this period, military officers found themselves as political actors in political circles like political parties. For these reasons, political parties trying to make uniform politics, whose boundaries are determined by the soldiers, have gone to cooperate with the military in the army. Undoubtedly, the coup attempts led by Colonel Talat Aydemir, Commander of the War Academy, were the most prominent in the political environment of the 1960s. Talat Aydemir said that the May 27 coup was a correct blow for the purposes of the coup, but he later argued that the coup was removed from his cause. According to Aydemir, a new "revolution" that had to be done was to complete May 27th. The military coup d'état of Aydemir in February 1962 and May 1963 will fail. While Aydemir is forgiven in his first attempt, he will be punished with execution in the second attempt. In addition, military school students participating in the military coup attempt during this period will also be kicked out of the school. The punishment of these coup attempts was not enough to prevent conflicts within the army. In the 1960s, the conflict within the army became a determining factor in the political system. These structures that developed outside the command-chain in the Armed Forces achieved a serious base in the army towards the end of the 1960s. These organizations were ideologically based on a left-socialist background. Those troops, which were seriously affected by Arab socialism, were primarily aimed at making a Ba'athist-anti-imperialist coup. The youth movements that developed in 1968 could also find common areas of action with these junta. It is a necessity to evaluate the coup attempts initiated by Talat Aydemir in order to be able to diagnose the darçilik tradition that has been stamped for a long time in Turkey for half a century. It is not surprising that the ideological background on which Aydemir's initiatives rests is also encountered in subsequent coup attempts. Analyzing the Aydemir initiatives will make it easier to understand the Republic's last half century.

Keywords:Coup, May 27, Modernization, Tutelage, Talat Aydemir

DEMOKRASİ VERSUS ULUSAL/MİLLİ EGEMENLİK: UYUM VE GERİLİMLER

Doç. Dr. Fatih DUMAN
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü
Hitit Üniversitesi

ÖZET

Demokrasi teorisi ve ulusal/egemenlik anlayışı ilk bakışta aynı şeymiş gibi yahut birbiriyle çok yakından ilişkilmiş gibi görünmektedir. Ancak daha yakından analiz edildiğinde gerek tarihsel gerekse söylemsel düzeyde aralarında gerilimli ilişkiler bulunduğu söylenebilir. Batı düşünce tarihinde demokrasinin temellerinin atıldığı Antik Yunan'dan günümüze uzanan dönemi dikkate aldığımızda karşımıza farklı demokrasi teorileri ve uygulamaları çıkar. Çok genel olarak ifade edecek olursak, doğrudan demokrasiden temsili demokrasiye yahut klasik demokrasiden modern demokrasiye doğru bir değişim yaşanmıştır. Bu sürece paralel olarak da '*demokratia*' idealinin çerçevesi ve içeriği değişmiş ve farklı demokrasi tanımlarına dayanan değişik demokrasi modelleri (klasik, liberal, sosyal, çoğunlukçu, çoğulcu, müzakereci, radikal demokrasi vb.) gündeme gelmiştir. Aynı süreçte Batı'da karşımıza çıkan 'modern devlet'in meşruiyeti teorik düzeyde ulusal/millî egemenlik teorisi üzerinden açıklanmaya çalışılmıştır. Ancak ulusal egemenlik teorisi zorunlu olarak demokratik bir siyasal sistemi doğurmamıştır; fakat bir imkân olarak demokrasiyi bünyesinde barındırmıştır. Bir diğer deyişle, modern devletin teorik olarak ulusal egemenlik kuramı ile meşrulaştırılması, pratikte somut halkın demokratik bir siyasal sistem ile yaşamasını garantilememiştir.

Kısaca belirtecek olursak, bu çalışma demokratik teori ile ulusal egemenlik düşüncesi arasındaki uyum noktalarına ve gerilimli alanlara odaklanmaktadır. Bize göre bazı açılardan iki kuram birbirini destekleyen argümanlara sahiptir. Ancak bazı noktalarda ise gerilimli bir ilişkiye sahiptir. Ulusal egemenlik kuramının vaaz ettiği '*soyut ulus/halk*' ile gerçeklikte mevcut olan '*somut halk*' arasındaki kapatılması zor görünen mesafe demokrasinin işlemesi açısından önemli gerilimlere yol açmaktadır. Ulusal egemenlik kuramı ortaya koyduğu politik söylem ile bir yandan demokrasiyi işaret etmekte ve desteklemektedir; öte yandan ise yine kendi politik söyleminin içerdiği argümanlarla demokratik pratiği sınırlamakta ve kısıtlamaktadır.

Çalışmamızda ilk olarak demokratik teinin içeriği ele alınacak; ikinci olarak ise ulusal/millî egemenlik kuramının tarihsel ve söylemsel bağlamı incelenecektir. Asıl bölüm olan son kısımda ise demokrasi ve ulusal egemenlik kuramlarının gerek teorik gerekse pratik düzeydeki uyumları ve uyumsuzlukları analiz edilerek, günümüzdeki tartışmalar bağlamında değerlendirmeler yapılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: demokrasi teorisi, ulusal/millî egemenlik anlayışı

DEMOCRACY *VERSUS* NATIONAL SOVEREIGNTY: HARMONY AND TENSIONS**ABSTRACT**

The theory of democracy and the concept of national sovereignty seem to be the same or very closely related to each other at first sight. However, when analyzed more closely, it can be said that there are tense relations between them, both historically and discursively. When we take into consideration the period extending from ancient Greece to the present-day, in which the foundations of democracy have been laid in the history of Western thought, there are different theories of democracy and practices. To put it very generally, there has been a change from direct democracy towards representative democracy or from classical democracy towards modern democracy. Parallel to this process, the framework and content of the ideal of '*democratia*' has changed and various models of democracy (classical, liberal, social, majoritarian, pluralistic, deliberative, radical/agonistic democracy etc.) depending on the different definitions of democracy have emerged. In the same period, the legitimacy of the 'modern state', which was confronted in the West, was tried to be explained at the theoretical level through the theory of national sovereignty. But the theory of national sovereignty does not necessarily entail a democratic political system; it has included democracy as an opportunity. In other words, the theoretical legitimization of the modern state by the theory of national sovereignty can't guarantee that the concrete people will live with a democratic political system in practice.

In short, this study focuses on the areas of convergence and tension between democratic theory and the concept of national sovereignty. According to me, two theories from some aspects have arguments that support each other; but at some points there is a tense relationship between them. The difficult gap to close between the '*abstract nation/people*' preached by the theory of national sovereignty and the '*concrete people*' that exist in reality leads to considerable tensions in terms of the process of democracy. The theory of national sovereignty points to and supports democracy on the one hand with its political discourse; on the other hand, it limits and restricts democratic practice with the arguments contained in its political discourse too.

In our study we will first examine the content of democratic theory; secondly, the historical and discursive context of the theory of national sovereignty will be examined. In the final part, which is the main part of this study, the theoretical and practical harmonies and the discrepancies of the theories of democracy and national sovereignty will be analyzed and evaluated in the context of contemporary debates.

Keywords: theory of democracy, concept of national sovereignty

DEMOKRASİ VE MUHAFAZAKÂRLIK İLİŞKİSİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Doç. Dr. Fatih DUMAN
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü
Hitit Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışma demokrasi ve muhafazakârlık arasındaki ilişkilerin çok yönlü bir değerlendirilmesine odaklanmaktadır. Özellikle II. Dünya Savaşı sonrası dönemde demokrasi genel kabul gören ve olumlanan bir değer olarak gündeme gelmiştir. Devletler sahip oldukları siyasal sistemlerin bir şekilde demokratik olduğunu ispatlama yarışına girmiştir. Bir diğer deyişle, modern ulus devletler meşruiyetlerini demokrasiye dayandırmaya gayret etmişlerdir. Gerek uluslararası düzeyde gerekse ulusal düzeyde demokrasiye yönelik bu pozitif algı günümüzde de devam etmektedir. Muhafazakârlık ise modern dönemin, liberalizm ve sosyalizmin yanında, en önemli siyasal düşünce geleneklerinden birisidir. Gerek Batı'da gerekse Türkiye'de bir siyasal tutum ya da siyasal düşünce olarak muhafazakârlık günümüzde önemini sürdürmektedir. Hem sosyolojik olarak muhafazakâr kitleler düzeyinde hem de politik olarak iktidar ya da iktidar ortağı olan siyasal partiler düzeyinde muhafazakârlık aktüelliğini korumaktadır. Bu noktada tek bir muhafazakârlık olmadığını, muhafazakârlık içinde farklı düşünce geleneklerinin ve politik akımların mevcut olduğunu dikkate alarak değerlendirme yapmak gereklidir.

Bu çalışmanın temel kabullerinden birisi Türkiye gibi muhafazakâr kimliğin yaygın olduğu ülkelerde, demokrasinin yerleşmesinin ve geleceğinin ancak muhafazakârlık ya da muhafazakârlar üzerine yapılacak analizlerle daha sağlıklı bir şekilde değerlendirilebileceğidir. Bir diğer deyişle, demokrasinin geleceği bir şekilde çoğunluğu oluşturan muhafazakâr zihniyet ile olan karşılıklı ilişkilerin nasıl şekilleneceğine bağlıdır. Buradan hareketle bu çalışmanın cevap aradığı temel sorunsal, demokrasi ve muhafazakârlık arasındaki ilişkilerin niteliğidir. Bu bağlamda muhafazakâr düşüncenin demokrasiye nasıl baktığı, demokratik ilke ve değerlere nasıl yaklaştığı üzerinde durulacaktır. Bunun için öncelikle kavram olarak demokrasi ve muhafazakârlığa dair kuramsal bir çerçeve oluşturulacaktır. Çalışmanın asıl odak noktası ise kendi içindeki farklılıkları da içerecek şekilde, muhafazakâr zihniyet ile demokrasi arasındaki ilişkilerin çok yönlü bir analizini yapmaya çalışmaktır. Bu husustaki temel perspektifimiz muhafazakârlık ve demokrasi arasındaki ilişkilere dair tek yönlü ve basitleştirici/indirgeyici değerlendirmelerden kaçınılması gerekliliğidir. Kısaca belirtmek gerekirse, muhafazakârlık ve demokrasi ilişkisinin içerdiği 'riskler' ve 'imkânlar' aynı anda eleştirel bir perspektifle değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: demokrasi, muhafazakârlık, muhafazakâr demokrasi, riskler ve imkânlar

AN ANALYSIS ON THE RELATIONSHIP BETWEEN DEMOCRACY AND CONSERVATISM**ABSTRACT**

This study focuses on a multi-dimensional analysis of the relationship between democracy and conservatism. Especially in the era of post-World War II, democracy has come to the fore as a generally accepted and affirmed value. States have been competing to prove that their political systems are somehow democratic. In other words, modern nation states have tried to base their legitimacy on democracy. This positive perception towards democracy both at the international level and at the national level continues today. In modern period, conservatism is one of the most important traditions of political thought besides liberalism and socialism. Whether in the West or in Turkey conservatism as a political attitude or as a political thought continues to be important today. It maintains its actuality both sociologically at the level of conservative masses and politically at the level of political parties that are in power or partners of power. But it is necessary to make an analysis by considering that there is not a single conservatism at this point, that there are different traditions of thought and political trends in conservatism.

One of the basic assumptions of this study is that in countries where conservative identity is common, such as Turkey, the constitution and future of democracy can be assessed in a healthier way only with analyzes of conservatism and conservatives. In other words, the future of democracy depends on how reciprocal relations with the conservative mindset, which constitutes the majority, will be shaped. So the basic problematic which this study is looking for an answer is the nature of relationship between democracy and conservatism. In this context, it will focus on how conservative thinkers look at democracy and how they approach democratic principles and values. For this, firstly a theoretical framework of democracy and conservatism as a concept will be established. The main focus of the study is to try to make a multi-dimensional analysis of the relationship between democracy and conservative mindset including differences within itself. Our fundamental perspective on this issue is the need to avoid one-sided and simplistic/reductionist analyses of the relationship between conservatism and democracy. To put it briefly, the 'risks' and 'opportunities' of conservatism and democracy relations will be tried to be analyzed at the same time with a critical perspective.

Keywords: democracy, conservatism, conservative democracy, risks and opportunities

TÜRKİYE EKONOMİSİNİN VE FİNANSAL SİSTEMİNİN 15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİNE KARŞI DİRENCİNİN ANALİZİ

Arş Gör.Fatih KALECİ

Necmettin Erbakan Üniversitesi

Türkiye, 15 Temmuz 2016 Cuma gecesi, Fethullahçı Terör Örgütü (FETÖ) mensubu teröristlerin rol oynadığı bir askeri darbe girişimini bertaraf etti. Bu darbe girişiminin Türkiye'nin siyasi istikrarının yanı sıra ekonomik büyüme ve kalkınma hedeflerine de kastettiği aşikardır. Özellikle Türkiye'nin son 14 yıllık dönemde sergilediği ekonomik büyüme performansı, artan refah, bölge ülkeleri ile artan ekonomik ilişkiler ve dış yatırım çekme kabiliyeti göz önüne alındığında bu darbe girişiminin tamamıyla Türkiye'nin geleceğine yönelik bir tehdit olduğu açıktır. Bu açıdan darbe girişiminin çok kısa sürede bertaraf edilmesi ve hayatın bir an önce normalleştirilmesi çabası, ekonomik performansın sektöre uğratılmaması ve ilerlemesi bakımından sürecin iyi yönetilmesi gerektiği ön plana çıkmıştır.

Bu çalışmayla, genel olarak 15 Temmuz darbe girişiminin Türk ekonomisine ve finansal sistemine etkilerini analiz etmek amaçlanmakla birlikte özelde 15 Temmuz darbe girişimi ilk anda piyasaları nasıl etkilediği, darbe girişimi sonrasında ekonomide ne gibi tedbirlerin alındığı, Uluslararası kuruluşların 15 Temmuz darbe girişimine karşı nasıl tepki verdikleri soruları da araştırmaya konu olmuştur. Bu noktada finansal sektördeki dalgalanmayı daha net görebilmek için çeşitli ekonomik değişkenlerin ekonomik sistem içerisindeki değişimi incelenecektir.

HATIRALAR IŞIĞINDA TALAT AYDEMİR'İN DARBE GİRİŞİMLERİ

Arş. Gör Fatih ÖZEN

Polatlı Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü

Gazi Üniversitesi

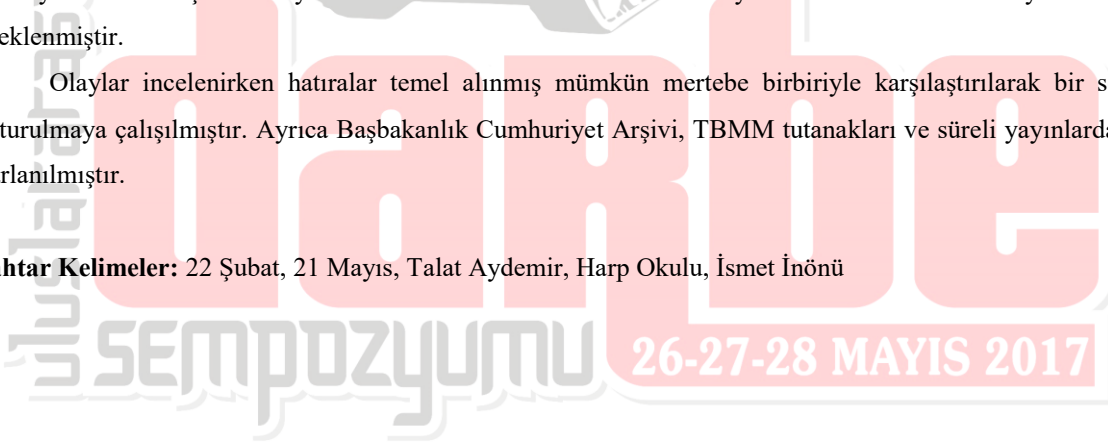
ÖZET

Bu çalışmada 27 Mayıs darbesi sonrasındaki gelişmeler ve Albay Talat Aydemir liderliğinde yapılan iki darbe girişiminin incelenmesi amaçlanmıştır. Aydemir'in ilk darbe girişimi 27 Mayıs'ın üzerinden henüz iki sene geçmeden meydana gelmiştir. 22 Şubat 1962'de gerçekleşen teşebbüsten sonra Talat Aydemir emekli edilmiş fakat yargılanmamıştır. Akabinde tekrar darbe hazırlıklarına başlayan Aydemir'in 21 Mayıs 1963 tarihli ikinci girişimi de başarısız olmuş ve yargılanıp idam edilmiştir.

İncelenen dönemde istikrarsız bir ortam vardır. Darbe sonrası ordu içinde sıkıntılar baş göstermektedir. Meclisin açılışı dahi ordunun içindeki bazı gruplara taviz vererek gerçekleştirebilmiştir. Cumhuriyet tarihinin ilk koalisyon hükümetleri bu dönemde kurulmuştur. 22 Şubat 1962 ve 21 Mayıs 1963 tarihli darbe girişimleri İnönü'nün başbakanlığını yaptığı iki farklı koalisyon hükümeti zamanında meydana gelmiştir. Başbakan'ın kararlı tutumu ve TSK'nin üst kademesinin hükümetin yanında yer almasıyla bu girişimler bertaraf edilmiştir. Talat Aydemir ordu içerisinde yeteri kadar taraftar bulamasa da kimi aydınlar tarafından zımnen ya da alenen desteklenmiştir.

Olaylar incelenirken hatıralar temel alınmış mümkün mertebe birbiriyle karşılaştırılarak bir sentez oluşturulmaya çalışılmıştır. Ayrıca Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, TBMM tutanakları ve süreli yayınlardan da yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: 22 Şubat, 21 Mayıs, Talat Aydemir, Harp Okulu, İsmet İnönü

THE COUP ATTEMPTS BY TALAT AYDEMİR IN THE LIGHT OF MEMOIRS

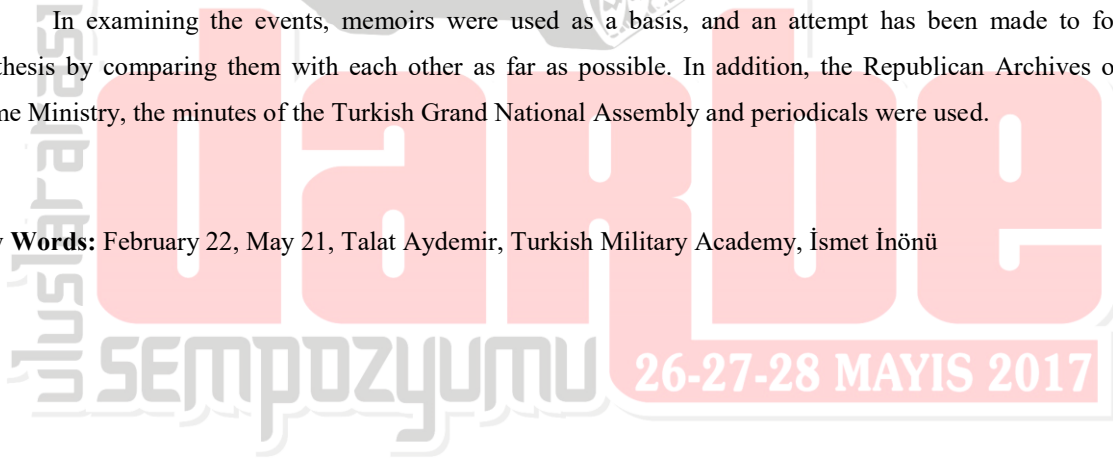
ABSTRACT

It is intended in this study to investigate the developments in the wake of the May 27 coup and the two coup attempts staged under the leadership of Talat Aydemir. The first attempt by Aydemir took place even though not even two years had passed after the May 27 coup. After the attempt that happened on 22 February 1962, Talat Aydemir was retired but not brought to trial. Beginning the preparations for another coup immediately afterwards, Aydemir also failed in his second attempt on 21 May 1963, being brought to trial and executed.

There was an unstable atmosphere in the period under examination. Problems were surfacing in the army in the wake of the coup. Even the inauguration of the parliament could only be achieved by making concessions to certain groups within the army. The first coalition governments of the history of the Republic were formed in this period. The coup attempts on 22 February 1962 and 21 May 1963 took place during the times of two different coalition governments, both of which were headed by İnönü as the prime minister. Owing to the determined attitude of the Prime Minister and the fact that the upper ranks of the Turkish Armed Forces sided with the government, both of these attempts were repelled. Even though Talat Aydemir was not able to find enough supporters within the army, he was either tacitly or openly backed by some intellectuals.

In examining the events, memoirs were used as a basis, and an attempt has been made to form a synthesis by comparing them with each other as far as possible. In addition, the Republican Archives of the Prime Ministry, the minutes of the Turkish Grand National Assembly and periodicals were used.

Key Words: February 22, May 21, Talat Aydemir, Turkish Military Academy, İsmet İnönü

CEMAAT KAVRAMI EKSENİNDE 15 TEMMUZ'UN SOSYOLOJİK ANALİZİ

Fatih Tolga
Osmancık Ömer Derindere Meslek Yüksekokulu
T.C. Hitit Üniversitesi

Cemaat kavramı ilk etapta dini bir oluşumu akla getirir. Mensuplarının grup içerisinde dini ritüellerini, dayanışmalarını, inançlarını birinci dereceden gerçekleştirdikleri bir yapıdır. Cemaat daha çok ortak bir epistemolojiye, aidiyet ve referansa vurgu yapan dini bir dayanışma ağı içinde ele alınır. Geçmişten günümüze Türkiye’de ve Osmanlı Devleti’nin ’de birçok cemaat yapılanması var olmuştur. Ancak bunların hiçbiri meşru siyasi iktidarı ele geçirmek amacıyla olmamış tam tersine toplumsal ve siyasi sistem içerisinde varlıklarını sürdürmüşlerdir. Modernleşme ile birlikte 20. yüzyılda yaşanan hızlı değişim ve dönüşüm cemaat yapılarını da etkilemiş bu yapıların semantik anlamından koparak bir kült olma çabasına girişen topluluklar haline gelmesine ve yeni dini hareketlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Modernleşmenin ortaya çıkardığı laisizmin bir sonucu olarak cemaat kavramında bir anlam değişimi ortaya çıksa da bu kavram günümüzde şu ya da bu şekilde belli anlam kümeleri, değer ve kimlik stratejileri etrafında buluşan birtakım oluşumları ifade eden yeni bir şekle dönüşmüştür.

Ortak bir inanç etrafında yer alan bir grubun zamanla kendi dinlerindeki diğer mezhepleri ve cemaatleri dışlaması bir değer çatışması yaratmıştır. Sonraki süreçte ortak anlayış ve algı sisteminin ötekileştirme boyutuna geçtiği görülmüştür. FETÖ terör örgütünün kutsal değerlere ek olarak yeni birtakım semboller üretmesi ve üyelerinin bu sembellere inanması cemaatten kült bir yapıya geçişe zemin hazırlamıştır. Diğer yandan bu kültün siyasi iktidarı ele geçirmek için dini bir araç olarak kullandığını söyleyebiliriz. Dahası adeta bir şirket gibi örgütlenerek toplumsal ve siyasi yapılar üzerinde etik dışı eylemlerle yıpratma faaliyetlerine girişerek “amaca ulaşmak için her yol meşrudur” düşüncesiyle hareket etmiştir.

Ayrıca FETÖ liderinin kendisini kutsallaştırması ve karizmatik lider olarak algılanması örgüt üyelerinin bağlılık duygusunu arttırmasını sağlamıştır. Aslında bu noktada otoritesini tanrıya dayandıran bir anlayış içerisine girmiş ve kendisini bir “mesih” olarak tanımlamıştır. Bu durum Orta Çağ Avrupası’nda ki iktidarın tanrıya dayandığı anlayışının modern bir yansıması olduğunu bize gösterir. Amacının tamamıyla hem kutsal hem de siyasi bir otorite haline gelmek olduğu anlaşılmaktadır. Dinin araç olarak kullanılmasının bir diğer göstergesi de bu olgudur.

Bu çalışmada cemaat kavramı üzerine bir giriş yapılarak din ve devlet ilişkileri ekseninde 15 Temmuz darbe girişimi ve temelinde yatan olgulara açıklık getirilmeye çalışılacaktır. Ardından laiklik ve sekülerleşme kavramları üzerinden 15 Temmuz darbe girişimini gerçekleştiren FETÖ ’nün cemaatten külte nasıl dönüştüğü irdelenecek. Bu örgütün meşru siyasi iktidarı ele geçirmek için terör örgütüne dönüşerek siyaset, medya, ekonomi, eğitim, bürokrasi, ordu, yargı gibi devletin ve toplumun kritik kurumlarını nasıl işlevsizleştirdiği sosyolojik bir analiz çerçevesinde ele alınacaktır. Araştırma bulguları konuyla ilgili kitaplar, dergiler, makaleler, gazeteler ve televizyon yayınları incelenerek kaynak tarama yöntemi ile elde edilecek ve veriler bilimsel bir temelde analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Cemaat, Laiklik, Sekülerleşme

DARBELER AHLAKİ PANİĞİ TETİKLER Mİ? 15 TEMMUZ SONRASI SOSYAL MEDYADA AHLAKİ PANİK ÖRNEKLERİ

Yrd.Doç.Dr.Feridun NİZAM

İletişim Fakültesi Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü

Fırat Üniversitesi

Ahlaki panik, toplumdaki ortak değerler tehdit edildiğinde, gösterilen toplumsal ve politik tepki durumudur. Bu tepki, kurulu değerler düzenine tehlike yöneltilmesinden doğan kaygıya ve korkuya işarettir

Ahlaki panik; çeşitli çıkar grupları, elit kesimler ya da doğrudan halk tarafından toplumsal değerler ve çıkarlar sistemine tehdit oluşturdukları gerekçesiyle bir kişi, grup ya da olayın sapkın olarak nitelendirilmesi ve dolayısıyla dışlanması; bu kişi, grup veya olaya ilişkin toplumda histeri, kaos oluşturulması sürecidir.

Aslında ahlaki panik, sessizlik döngüsünün bozulmasıdır. Sosyal ağlarda ahlaki panik örnekleri gündem oluşturan ve gündeme karşı koyan taraflar yaratmaktadır.

Çalışmada 15 Temmuz darbe girişimi sonrası sosyal medyada ahlaki panik örnekleri ile darbe ve benzeri toplumsal kriz ortamlarının ahlaki panik olgusunu tetikleyip tetiklemediği analiz edilecektir.

Örnek olay olarak “Kasım ayında ikinci darbe” tweetleri, 22 Mart 2017 tarihinde Ankara’da yaşanan panik ve bir gıda firmasının “1 Nisan” reklamları seçilmiştir.

Seçilen bu örnekler Kenneth Thompson’un ahlaki paniğin anahtar elementleri görüşüyle analiz edilecektir. Thompson’a göre öncelikle bir şey ya da bir kişi değerlere veya çıkarlara tehdit olarak tanımlanır, sonrasında bu tehdit medya tarafından kolaylıkla tanınabilir bir formda tasvir edilir. Kamuoyunun ilgisinde artış yaşandıktan sonra, toplumun kanaat önderlerinden ya da yetkililerden sorunun çözümüne yönelik öneriler gelir ve son olarak panik ortadan kaybolur.

Anahtar Kelimeler: ahlaki panik, toplumsal krizler, sosyal medya

COUPS TRIGGER TO THE MORAL PANIC? THE MORAL PANIC SAMPLES IN SOCIAL MEDIA AFTER 15th JULY COUP ATTEMPT

ABSTRACT

The moral panic is the social and political reaction shown when common values in society are threatened. This response is a sign of fear and fear arising from the danger of being placed into the established rules of order.

Moral panic; The definition and consequently the exclusion of a person, group or event by reason of the fact that they are a threat to the system of social values and interests by various interest groups, elites, or directly by the people; It is the process of creating hysteria and chaos in the society of this person, group or event.

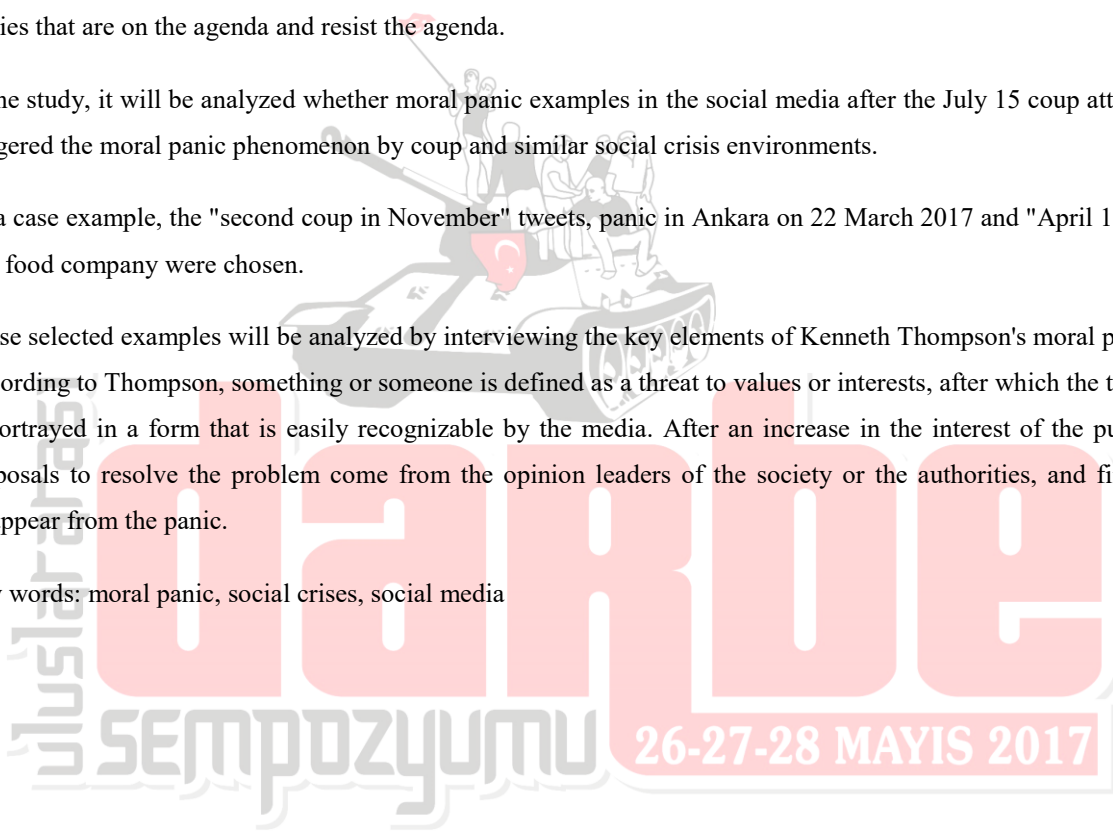
In fact, the moral panic is the deterioration of the silence cycle. In social networks, moral panic specimens create parties that are on the agenda and resist the agenda.

In the study, it will be analyzed whether moral panic examples in the social media after the July 15 coup attempt triggered the moral panic phenomenon by coup and similar social crisis environments.

As a case example, the "second coup in November" tweets, panic in Ankara on 22 March 2017 and "April 1" ads of a food company were chosen.

These selected examples will be analyzed by interviewing the key elements of Kenneth Thompson's moral panic. According to Thompson, something or someone is defined as a threat to values or interests, after which the threat is portrayed in a form that is easily recognizable by the media. After an increase in the interest of the public, proposals to resolve the problem come from the opinion leaders of the society or the authorities, and finally disappear from the panic.

Key words: moral panic, social crises, social media

15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİNİN BASTIRILMASINDA PROAKTİF HALKLA İLİŞKİLER ÇALIŞMALARI VE KRİZ YÖNETİM METOTLARININ ANALİZİ

Yrd.Doç.Dr.Feridun NİZAM

İletişim Fakültesi Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü

Fırat Üniversitesi

Emirhan ÇELİKEL

İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü

Fırat Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışma 15 Temmuz hain darbe girişiminin bastırılmasında uygulanan proaktif halkla ilişkiler çalışmaları ve kriz yönetimi metotlarının analizini içermektedir. Çalışma şu hipotezleri test etmektedir:

- 1- Darbe ve benzeri kriz durumlarından halkla beraber çıkmak için halkı harekete geçirecek unsurların olmaması kriz durumlarından çıkmayı zorlaştırmaktadır
- 2- Medyaya doğru ve sürekli haber akışı sağlanmaması darbe girişimlerinde halkın yanlış bilgilenebilmesine sebep olmaktadır.
- 3- Darbelerin yarattığı olumsuz tabloların birbiriyle ilişkili olması ve bu olumsuzların bertaraf edilmesi bağlamında oluşturulması gereken kriz durumu planlarının varlığı ve uygulanması hayati önem taşımaktadır.
- 4- Darbe ve benzeri krizlerde Hükümetin sadece kendi görüşüne yakın gördüğü medya kanallarını bilgi akışı konusunda beslemesi, toplumu darbe konusunda ayırıştırabilir.
- 5- Darbelerde politik görüş, hukuka aykırı temsiliyet vb. farklılık sergileyen kurum ve kuruluşların medyayla ilişkisine izin verilip verilmemesi süreç için önemlidir.
- 6- Kimlik etnisitesi üzerinden medyada tekrardan şekillendirilmiş siyasi görüş ayrılığının darbelerle bağlantısı vardır.
- 7- Türk Silahlı Kuvvetleri bu tür oluşum ve vesayetler çerçevesinde olumsuz imaj vermektedir.
- 8- Tüm bu olumsuz imajları yenmek uygun proaktif halkla ilişkiler ve kriz yönetim metotlarıyla mümkündür.

Darbe veya benzeri krizlerin oluşumunu engellemedeki önemli bir unsur doğru ve yeterli bilgi akışının sağlanmasıdır. Çünkü kriz sürecine girildiğinde bilgi toplamada kullanılan haberleşme kanalları sayısı, karar birimleri ile diğer birimleri arasında bilgi iletimi azalır. Bu açıdan gerek bu sürece girmeden önce iletişim kanallarını güçlendirerek doğru bilgi akışı ile bilgi eksikliği veya yanlış anlamalarla ortaya çıkan kriz oluşumunun önüne geçilebileceği gibi aynı zamanda kriz oluşum sürecinde iletişim kanallarını güçlendirerek karar birimlerinin doğru karar almasına katkı sağlanabilir.

Medya Türkiye Cumhuriyeti tarihi boyunca yaşanmış olan her kriz, kaos ve darbe süreçlerinde aktif rol oynamış ve sonuca doğrudan etki etmiştir. 15 Temmuzda da darbe girişiminin bastırılmasında en büyük mimarlarından bir tanesini de şüphesiz medyadır. O gece darbecilerin Boğaziçi köprüsünü trafiğe kapatması ve ihtilal olduğunu herkesin evlerine dönmesini söyleyen görüntülerin medyaya ve akıllı telefon uygulamalarına yansısıyla yoğun haber akışı başlamıştı. Hükümet yetkililerinin bir an olsun medya ile bağlantılarını koparmayıp, yeterli bilgi akışını sağlamasıyla darbenin başarısız kılınmasında çok önemli bir adım atılmıştır.

Kriz yönetiminin ana unsurlarından bir tanesi ortaya çıkmış olan kriz durumlarında medyanın bütün organlarının aynı şekilde ve derecede beslenmesi ve kriz süreçlerinde tek vücut olunması açısından kriz yönetiminin etkili maddelerinden birisi olarak gösterilmektedir. 15 Temmuz girişiminde de kriz durumuyla baş edebilmek için tüm medya organlarına doğru ve yeterli bilgi akışının sağlanması için Cumhurbaşkanı başta olmak üzere yöneticiler medyayla bir an olsun bağlantısını koparmamıştır. Böylelikle darbeden önce hükümete yakın veya hükümete uzak/muhafız olan televizyon kanallarının bu durum karşısında tek vücut olmaları sağlanmıştır.

Bu iki analiz örneğiyle özet olarak sunulan proaktif halkla ilişkiler çalışmaları ve kriz yönetim metodlarının 15 Temmuz darbe girişiminin bastırılmasındaki etkileri analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Proaktif halkla ilişkiler, kriz yönetimi, Ağ Toplumu Kuramı, Darbe-medya ilişkileri

THE ANALYSIS OF PROACTIVE PUBLIC RELATIONS APPLICATIONS AND CRISIS MANAGEMENT METHODS IN THE SUPPRESSION ON 15th JULY COUP ATTEMPT

ABSTRACT

This study includes analysis of proactive public relations studies and crisis management methods applied in the suppression of the treacherous coup attempt on July 15. The study tests the following hypotheses:

- 1- The fact that there are no elements to mobilize the people to get together with the people in situations of coups and similar crises makes it difficult to get out of crisis situations
2. Failure to provide accurate and continuous news flow to the media causes people to be misinformed in coup attempts.
3. The existence and implementation of crisis situation plans, which must be established in the context of negative relations between the negative statements created by the rivers and the elimination of these negative conditions, are of vital importance.
- 4- In the case of coups and similar crises, the government can only disseminate media channels that are close to their own views on the flow of information about society and coups.
- 5-Political opinion in coups, unlawful representation, etc. It is important for the process that the institutions and organizations exhibiting the differences are allowed to be related to the media.
- 6 - There is a pernicious connection between the political views that are formed in the media through identity ethics.
- 7- Turkish Armed Forces give negative image in the frame of such formation and guardianship.
- 8- To overcome all these negative images is possible through appropriate proactive public relations and crisis management methods.

An important element in preventing the formation of shocks or similar crises is the flow of accurate and sufficient information. Because, when the crisis is entered into the process, the number of communication channels used in the collective, the communication of information between decision-making units and other units is reduced. In this respect, before entering this process, communication channels can be strengthened and correct information flow, information incompleteness or misunderstandings can be prevented, and at the same time, communication channels can be strengthened in the process of crisis formation, contributing to decision making of decision units.

Media Every crisis that has taken place throughout the history of the Republic of Turkey has played an active role in the chaos and coup processes and has had a direct impact on the result.¹⁵ One of the greatest architects in the suppression of the coup attempt is undoubtedly the mediator. That night the intense news flow began with the reflections on the media and smartphone applications of the coup makers closing the Bosphorus bridge to traffic and telling everyone that it was a revolution to turn into homes. A very important step has been taken by the government authorities not to break their links with the media for a moment and to make the coup fail by providing sufficient information flow.

One of the main elements of crisis management is shown as one of the influential elements of crisis management in terms of the fact that all the organs of the media are fed in the same way and at the same time in crisis situations and become one body in crisis processes. In order to cope with the crisis in the 15th of July, the President and the executives, especially the President, have not touched the media for a moment in order to ensure the flow of accurate and sufficient information to all media organs. In this way, the television channels which are close to the prisoner or who are away or opposed to the prisoner have to be one body in the face of this situation.

The results of these two analyzes and the proactive public relations studies presented and the effects of crisis management methods on the suppression of the July 15 coup attempt have been analyzed.

Keywords: Proactive public relations, crisis management, Network Society Theory, Coup-media relations

27 MAYIS ASKERİ MÜDAHALESİ VE TBMM'DEKİ KADIN VEKİLLER

Doç.Dr.Filiz ÇOLAK

Uşak Üniversitesi

ÖZET

1946'ya kadar tek partiden, CHP, oluşan TBMM, bu tarihten günümüze kadar, arada kısa duraklamalarla birlikte, demokratik rejimin temel özelliği olan çok partili yapıya kavuşmuştur. Ayrıca 1924 Anayasası'nda 5 Aralık 1934 tarihinde yapılan bir değişiklikle kadınlara da seçme ve seçilme hakkı verilmiştir. Türk kadını kendisine verilen bu hakkı 1935'deki seçimlerden itibaren titizlikle kullanmıştır. 1935'de ki seçim sonuçlarına göre Meclis'e 17 kadın milletvekili girmiştir. 1936'da boşalan milletvekillikleri için yapılan ara seçimde Hatice Özgener Çankırı'dan milletvekili seçilmiş olup, böylece Meclis'teki kadın milletvekili sayısı 18 olmuştur. Bu sayı yıllar içerisinde iniş-çıkışlı bir grafik izlemiştir. 1 Kasım 2015'de ki son genel seçimler sonrasında oluşan 26. Dönem TBMM'de kadın milletvekili sayısı 82 olmuştur.

Türkiye, 27 Mayıs 1960 sabahı ilk askeri müdahale ile karşılaşmış ve Gn.Cemal Gürsel başkanlığındaki Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından Demokrat Parti iktidarındaki devlet yönetimine el konulduğu açıklanmıştır. Geniş yetkilerle kurulan Milli Birlik Komitesi kararı ile Cemal Gürsel'e, Devlet ve Hükümet Reisi, Milli Müdafaa Vekaleti Vekilliği ve TSK Başkumandanlığı görevleri aynı anda verilmiş ve 28 Mayıs'ta Gürsel başkanlığında yeni hükümet kurulmuştur. 12 Haziran'da ise geçici Anayasa ilan edilerek bir süreliğine Meclisin sahip olduğu tüm hak ve yetkilere MBK sahip olmuştur. Böylelikle XI.Dönem TBMM'nin hukuksal varlığı da resmen sona ermiştir.

1957 erken genel seçimleri ile 610 sandalyeden oluşan XI.TBMM'ne sadece 8 kadın milletvekili girebilmiştir: Perihan Arıburun (DP-İzmir), Nuriye Pınar(Sonradan Erdem, DP-İzmir), Nazlı Tlabar(DP-İstanbul), A.Necla Tekinel(DP-İstanbul), Ayşe Günel(DP-İstanbul), Hilal Ülman(DP-Bursa), Piraye Levent(DP-Aydın), Ubeyde Elli(CHP-Ankara).

Hepsi de iyi eğitilmiş ve meslek sahibi olan bu kadın vekillerden CHP Ankara mebusu Ubeyde Eli hanım dışındaki DP'ye mensup olan diğer 7'si, erkek meslektaşları gibi MBK'nin kararı ile başta Anayasayı İhlal olmak üzere çeşitli suçlamalarla önce gözaltına alınmışlar sonra da 14 Ekim 1960'tan 15 Eylül 1961'e kadar süren Yassıda Askeri Mahkemesi'nde yargılanmışlar ve hüküm giymişlerdir.

Bu çalışmanın amacı, 27 Mayıs Askeri Müdahalesi'nin etkilerini kadın milletvekilleri üzerinden incelemeye çalışmaktır. Her birinin ayrı yaşam öyküsüne sahip olduğu bu seçkin ve seçilmiş kadınların gözaltına alınmaları ve mahkeme sürecindeki mahkumiyet yaşantıları, burada karşılaştıkları sorunlar ve suçlamalar karşısındaki savunmaları çalışmanın içeriğindeki temel bölümleri oluşturmaktadır. Çalışmamızın temel kaynağını dönemin basını, hatıratlar, Cumhuriyet Arşivi ve bilimsel eserler oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: 27 Mayıs, Müdahale, TBMM, Kadın, Parlamento

MAY 27 MILITARY INJURY AND WOMEN DEPUTIES IN THE TBMM

Until 1946, the CHP formed a multi-party structure, which was the main feature of the democratic regime, together with short intermittent pauses until this day. Furthermore, with the amendment made in the Constitution of 1924 on 5 December 1934, women were also given the right to be elected and elected. The Turkish woman used this right given to her from the elections in 1935 meticulously. According to the results of the election in 1935, 17 deputies entered parliament. In the interim election made for the deputies who were vacated in 1936, Hatice Özgener Çankırı was elected deputy, thus the number of deputies in parliament was 18. This number has followed an up-and-down chart over the years. The number of female parliamentarians in the 26 th term Parliament which was formed after the last general elections on November 1, 2015 was 82.

Turkey encountered the first military intervention on the morning of May 27, 1960 and it was announced by the Turkish Armed Forces under the leadership of Gn.Cemal Gursel that the state administration under the Democratic Party was confiscated. With the decision of the National Unity Committee established with wide authority, Cemal Gursel, the State and Government Rebellion, the Deputy of National Defense, and the TSK Supreme Commander were assigned at the same time and a new government was established on May 28 in Gursel. On June 12, the Interim Constitution was proclaimed and all the rights and authorities that the Assembly had for a period of time had the MBK. Thus, the legal existence of the XI.Demand TBMM has officially come to an end.

Only 8 women were able to enter the XI.TBMM consisting of 610 seats in the early general elections of 1957: Perihan Arıburun (DP-İzmir), Nuriye Pınar (later Erdem, DP-İzmir), Nazlı Tlabar (DP-Istanbul), A. Necla Tekinel (DP-Istanbul), Ayşe Günel (DP-Istanbul), Hilal Ülman (DP-Bursa), Piraye Levent (DP-Aydın), Ubeyde Elli (CHP-Ankara).

All of these women and their well-educated and professed members of the CHP Ankara deputy Ubeyde Eli other than the wife of the DP 7 other men, such as colleagues of the MBK's decision and the Constitutional Infringement, especially before the various charges were taken into custody and then 14 October From 1960 to September 15, 1961, they were tried and convicted at the Yassıada Military Court.

The purpose of this work is to try to examine the effects of the May 27 Military Intervention through women's parliament. These elite and elected women, each of whom has a separate life story, are taken into custody and constitute the essential parts of the trial's convictions, the challenges they face and the defenses against the charges. The main source of our work is the press, memorabilia, the Republican Archives and scientific works.

Key words: May 27, Intervention, Parliament, Women, Parliament

TÜRK BASININA GÖRE 12 EYLÜL 1980 DARBESİNİN SİYASİ HAYATA ETKİLERİ

Gamze BUDAK

Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi**ÖZET**

Türk siyasal hayatında önemli bir yer edinen ordu, tarih boyunca yönetimi dizayn etmeye çalışmıştır. Ordunun yönetim üzerinde tahakküm kurma çabasının örnekleri özellikle Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde Kuleli Vakası, 31 Mart Olayı ve Bab-ı Ali Baskını gibi olaylarla yoğunluk kazanmıştır. Böylece yönetimin askeri mekanizmalar eline geçmesi durumu, yeni bir geleneğin de başlangıcını oluşturmuştur. Askeri kitlelerin çeşitli gerekçeler ile yönetim üzerinde hak iddia etmesi, Cumhuriyet döneminde de farklı kitlelerin katılım ve destekleri ile devam etmiştir. İlki 27 Mayıs 1960 İhtilali olarak adlandırılan askeri darbe ile darbe mantığı ve algısı, ordu ve toplum zihninde yer edinerek belirli aralıklarla bu silsile tekrar etmiştir. Böylece ordu, siyasi alanda aktif hale gelerek, toplum hayatında önemli bir etken olarak faaliyet göstermiştir.

Ordu, ülkedeki ekonomik ve siyasi istikrarsızlıklar, anayasadaki yasal boşlukların siyasi kaoslara yol açması, iktidar-muhalefet çatışmaları ile toplumda gerçekleşen huzursuzluk ve toplumsal alt yapı eksikliğini yönetime müdahale etme gerekçeleri olarak göstermiştir. Bu şartlar ve gerekçeler ile ordu sıklıkla müdahil olduğu devlet yönetiminde yeni ve olumlu bir toplumsal düzen getirmek arzusunda olduğunu ifade etmiştir. Ancak 1960 darbesinden sonra devam eden ideolojik bölünmeler, öğrenci olayları, enflasyon artışı ve petrol krizi 1971 yılında ordunun, hükümeti istifa etmesini isteyen muhtırasıyla sonuçlanmıştır. 1973'e kadar askeri vesayet altındaki teknokratlar kabinesiyle yönetilen Türkiye, bu tarihten sonra 1980 darbesine kadar koalisyon hükümetleriyle yönetilmiştir. Ekonomik istikrarsızlık, bitmeyen siyasi kavgalar, anarşi ve terör ortamının ve sağ-sol bölünmelerinin hızla yayılmasını bahane olarak gösteren ordu üst kademesi, 12 Eylül 1980 tarihinde ülke yönetimine doğrudan müdahale etmiştir. Bu süreçte siyasi partiler kapatılmış ve ülkenin siyasi hayatında yeni bir dönem başlamıştır. İhtilalden sonraki süreçte dış baskıların da artmasıyla sivil rejime geçmek için seçim süreci başlatılmıştır. Ancak askeri rejim, 12 Eylül 1980'de kapatılan siyasi partilere 1983 seçimlerine katılma yasağı getirmiştir. Seçim yarışına katılan yeni siyasi partilerin 1982 anayasası ile cumhurbaşkanı seçilen Kenan Evren'in onayı ile seçime girmesi de değişen siyasi hayatın ve antidemokratik uygulamaların bir örneğini teşkil etmiştir. Askeri rejimin bu uygulamasında yasaklı siyasi partilerin önderlerinin siyasi hayattan uzak tutulması isteği etkili olmuştur. Bu durum askeri darbe ile değişen siyasi hayat üzerinde otokratik yönetim izlerinin görüntüsünü sunmuştur.

Askeri bir darbenin siyasi hayat üzerindeki bahsedilen olumsuz ve otoriter etkileri şüphesiz toplumun ve devletin diğer yapıları üzerinde de bir etki yapmıştır. Bu yapılardan biri de şüphesiz toplumun kısıtlı iletişim ve haberleşme kanallarından olan basın-yayın kuruluşlarıdır. Bilhassa toplum üzerinde istenilen algıyı oluşturmak konusunda basın yayın organları en temel araçlardan olmuştur. Nitekim, 12 Eylül askeri darbesi ile basın-yayın organlarının ifade özgürlükleri ellerinden alınmış ve uygulanan baskı ile basının askeri rejime karşı çıkması önlenmeye çalışılmıştır.

Hazırlanmış olduğumuz bu çalışmada, 1980 darbesiyle yönetime geldikten sonra ordunun siyaset üzerindeki etkileri, basının değerlendirmeleriyle ele alınmıştır. 1980 darbesi sonrası basın üzerinde uygulanan ve

birçok gazetenin de kapatılmasıyla sonuçlanan baskı aygıtının, yeni düzeni nasıl etkilediği de irdelenmeye çalışılmıştır. Bu çalışma ile askeri rejim ve basın arasındaki ilişkiler, aydınların tutumuyla değerlendirilmiş ve böylece bahsi geçen dönemin demokrasi ortamı aydınlatılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Basın, 12 Eylül, Darbe, Ordu-Siyaset, Ordu-Basın

**ACCORDİNGTOTURKISHPRESSEFFECTS OF THESEPTEMBER 12,
1980 COUP, ON POLİTİCAL LIFE**

ABSTRACT

Army gained an important place in Turkish political life, he has tried to design management through out history. Examples of the Army's management efforts to establish domination particularly the case in the late Ottoman period, has intensified with events such as Kuleli Affair, 31 March Case and Bab-ı Ali raid. Thus military mechanisms in the hands of the state government has also constitute the beginning of a new tradition. To claim on the grounds of military administration with a variety of audiences, during the Republic it has also continued with the participation and support of different audiences. May 27, 1960 coup, the first logic and perception of the military coup, called Revolution, the army and the society in mind pursuing this sequence was repeated at regular intervals. Thus the army, becoming active in the political sphere, society has functioned as an important factor in his life.

Military, economic and political instability in the country, to cause political chaos of legal gaps in the constitution, the government – opposition conflict with demonstrated unrest occurring and to intervene in the management of the reasons for the lack of social infrastructure in the community. With the set terms and conditions, the army has expressed its intention to bring a new and positive social order in the state administration, which is often involved. However, the ideological divisions that continue after the 1960 coup, student events, inflation and the oil crisis of the army in 1971, has resulted in the memorandum demanded the resignation of the government. Until 1973, Turkey, which was led by technocratic cabinets under military tutelage, was ruled by coalition governments until the 1980 coup. The upper stage of the army, which pretended economic instability, endless political battles, anarchy and terror, and the rapid spread of the left-right divisions, intervened directly on the state administration on 12 September 1980. In this process, political parties were closed and began a new era in the political life of the country. After the revolution, the election process was initiated in order to pass the civilian regime with the increase of foreign pressures. However, the military regime brought a ban on political parties closed on September 12, 1980, to participate in the 1983 elections. The election of new political parties participating in the election race with the approval of Kenan Evren, who was elected president with the constitution of 1982, the changing political life and has constituted an example of undemocratic practices. In this application of the military regime, the desire of the leaders of the forbidden political parties to stay away from politics was effective. This situation presented an image of the autocratic administration traces over the changing political life through the military coup.

The negative and authoritarian effects of a military coup on political life have undoubtedly also had an impact on other structures of society and the state. One of the structures is undoubtedly the media-broad casting organizations, which are the channels of limited communications and networking. particularly, to create the desired perception on society press publication organs has been one of the most basic tools. Indeed, with the military coup of September 12, it was taken from the rights of freedom of expression of press organs and the opposition to the military regime is trying to prevent pressure applied by the press.

In this work we have prepared, in this paper dealt with the effects of the army came to power after 1980 military coup on politics by the media's evaluations. It was tried to investigate how affect the pressure apparatus which applied to the press and resulted in the closure of many news paper, the new system after the 1980 coup.

In this study, the relationship between the military regime and the press, was evaluated by the attitude of the intellectuals and thus the democracy environment of the period has tried to be illuminated.

Keywords: Press, September 12, Coup, Army-Politics, Army-Press

TÜRK SİYASAL TARİHİNDE DARBELER

Yrd. Doç Sayim TÜRKMAN

Girayalp KARAKUŞ,

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

ÖZET

Cunta, darbe, postmodern darbe, muhtıra... Ya da e-muhtıra, bildiri, kalkışma ve girişim... 94 yıllık tarihinde sık sık bu kavramlarla tanıştı, bu kavramları bizzat yaşadı Türkiye. Tam geride bıraktık derken, bir yenisiyle tanıştı. Her tanıştığında bir parça daha sarsıldı. Gün geldi sandıkla gelen silahla gitti. Gün geldi bir muhtıra bir gece ansızın elektronik postayla geldi. Ve bir gece helikopteler bu ülkenin halkına ateş açabildi. Türkiye’de darbe yapma hevesi bitmek bilmedi. Aslında her şey 1946 yılında başladı. Türkiye çok partili sisteme geçiyor, 4 yıl sonra 14 Mayıs 1950 günü yapılan seçimlerde demokrat parti yüzde 53 oy alarak iktidarı Cumhuriyet Halk Partisi’nden alıyordu. Eski bir bir CHP milletvekili olan Adnan Menderes Türkiye’nin yeni başbakanıydı. Demokrat parti dönemi fiilen başlamıştı. 4 yıl sonra 1954’te Demokrat Parti oylarını yüzde 57’ye çıkarıyor, hâlâ kırılmayan, tarihin en yüksek oy oranına ulaşıyordu. Ancak sonrasında eleştiri oklarının hedefi olmaya başlayacaktı. O eleştirilere göre; demokrat parti baskıcı politikalar üretmeye başlamıştı. İzlediği ekonomik politikalar ülkeyi bir darboğaza sürüklüyordu. Anayasa ihlal ediliyor ve ülke hızla kamplaşmaya doğru gidiyordu. Ve o 5 yıllık süreçte ordu içinde 7 farklı cunta kurulduğu çok sonra anlaşılacaktı. Türkiye’nin ilk askeri darbesiyle tanışacağı o sabah başbakan Adnan Menderes bir miting için Eskişehir’deydi. Cumhurbaşkanı Celal Bayar ise Çankaya Köşkü’nde dinleniyordu. Darbe zamanında başarılı olursa parola "Dündar Seyhan'ın oğlu sınıfını geçti" olacaktı. Zamanında yapılamaması ertelenmesi halinde, parola "Dündar Seyhan'ın oğlu bütünlemeye kaldı'ydı. Sabah saat beş buçukta radyodan Kurmay Albay Alpaslan Türkeş'in sesi duyuldu. Türk Silahlı Kuvvetleri el ele vererek ülkenin idaresini ele almıştır dedi. Türkiye ilk kez 14 yıl önce tanıştığı demokrasiye bir cümleyle veda etmişti. Ankara’da tanklar sokakları ve Çankaya Köşkü’nü kuşatıyordu. Jetler Çankaya Köşkü’nün üstünde alçak uçuş yapıyordu. Başbakan Adnan Menderes Kütahya’da gözaltına alınıyor, darbeye karşı olan komutanlar birer birer tutuklanıyordu. O günün çocukları, o sabahı hiç unutmadı. 60’lı yılların ikinci yarısıydı. Türkiye’de sol hareket o kadar yükselmişti ki Meclis’te 18 Türkiye İşçi Partisi milletvekili vardı. O yükseliş, provokasyonları ve olayları da beraberinde getirmekte gecikmedi. 1969 yılında Amerikan 6. Filosu’nu protesto etmek için 76 gençlik örgütü Beyazıt’ta toplanmıştı. Karşıt görüşlü öğrenciler de oradaydı. Çıkan çatışmada 2 genç öldürüldü. O gün tarihe kanlı pazar olarak geçti. Bir yıl sonra bu kez işçiler sokaklardaydı.. Aylardan hazırandı... Yeni Sendikalar Yasası’nı protesto etmek için 75 bin işçi yürüyüşe geçti. İlk gün hükümet 60 günlüğüne sıkıyönetim ilan etti. DİSK’in yöneticileri tutuklandılar. Tarihe 15-16 Haziran olayları olarak geçen o iki günde dört kişi hayatını kaybedecekti. Böylesi bir ortamda Türkiye 3 gün içinde bir darbe teşebbüsüne bir de muhtıraya tanıklık etti. 9 Mart 1971’de Milli Demokratik Devrimci subayların darbe teşebbüsü MİT tarafından ihbar edilirken, 3 gün sonra 12 Mart’ta emir komuta zinciriyle hükümete muhtıra veriliyordu. Muhtıranın altında Genelkurmay Başkanı Memduh Tağmaç ve 3 kuvvet komutanının da imzası vardı. 12 Mart Cuma günü partiler kapatılmadı, sıkıyönetim ilan edilmedi, sokaklarda tanklar yürümedi. Ama hükümete verilen muhtırayla Adalet Partisi ve Başbakan Süleyman Demirel’in iktidarının sonu geldi. O muhtırada

şu

cümleler

yazılıydı:

"Parlamento ve hükümet, süregelen tutum, görüş ve icraatıyla yurdumuzu anarşi, kardeş kavgası, sosyal ve ekonomik huzursuzluklar içine sokmuş, Atatürk'ün bize hedef verdiği çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmak ümidini kamuoyunda yitirmiş ve anayasasının öngördüğü reformları tahakkuk ettirememiş olup, Türkiye Cumhuriyeti'nin geleceği ağır bir tehlike içine düşürülmüştür." 27 Mayıs üç siyasetçinin idamıyla sonuçlanmıştı, 12 Mart'ı izleyen günlerde darağacında bu kez 3 genç vardı: Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan, Yusuf Aslan. 70'li yılların ikinci yarısı, Türkiye'de ardı ardına katliamlar başlıyor... 1 Mayıs 1977, Taksim... Maraş... Çorum... Bu katliamlar yetmiyor, 16 Mart 1978'de Beyazıt'ta öğrencilerin üzerine bomba atılıyor. Bu da yetmiyor, Ekim 1978'de 7 Türkiye İşçi Partili genç evlerinde ölüyor. Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit'e Çiğli Havalanında silahlı saldırı yapılıyor. Gazeteci Abdi İpekçi, DİSK Başkanı Kemal Türkler ve eski Başbakan Nihat Erim rırdınaa öldürülüyor. Sonra gün geliyor, Başbakan Demirel '70 cent'e muhtacız' derken, ülkenin yeni cumhurbaşkanı mart ayından eylül ayına kadar Meclis'te yapılan 114 tur oylamaya rağmen seçilemiyordu. Ta ki 12 Eylül 1980 Cuma sabahına kadar! Darbelerin adı, şekli, yöntemi değişse de değişmeyen bir karanlık gelenek vardı. İstisnasız her darbeden önce büyük toplumsal olaylar ya da katliamlar yaşanıyor. Moderni nasıl olurdu bilinmez ama 28 Şubat postmodern darbesine gidilen süreçte de aynısı oldu. Türkiye bir yandan toplumu derinden sarsan olaylar yaşıyordu. Bu sancılı süreçte 1997 yılının şubat ayına gelindi. 4 Şubat sabahı Ankara Sincan'da sokaklarda 20 tank ve 15 zırhlı araç geçiş yapıyordu. Hemen ertesi gün Cumhurbaşkanı Demirel, Necmettin Erbakan'a bir mektup gönderecekti. Şubat ayının son günü ise tarihe geçecek o Milli Güvenlik Kurulu toplantısı vardı. Günlerden yine cumaydı. 28 Şubat 1997 günü yapılan o tarihi MGK toplantısı 9 saat sürdü. Askerlerin hazırladığı ve hükümete verdiği bildiri 18 maddeden oluşuyordu. Türkiye yepyeni bir sürece girmişti. Bu süreç, dönemin komutanlarına göre gerekirse 1000 yıl sürecekti. İlk yıllarındaysa Refah Partisi kapatılacak, üniversitelerde ikna odaları kurulacak, 14 yaşındaki çocuklar tutuklanacaktı. Moderni nasıl olurdu bilinmez ama 28 Şubat postmodern darbesi böyle yaşandı. Türkiye'nin uğrayacağı bir sonraki askeri duraksa çok değil, 10 yıl uzaktaydı. Bu kez adı "e-muhtıra" olacaktı.

TURKISH POLITICAL POSTED IN SHOCK

ABSTRACT

The junta, impact, postmodern impact, memorandum ... Or to the memorandum, presentation, do not try and attempt ... 94-year-old he met often in the history of the concepts, these concepts lived in the person of Turkey. Right behind, was introduced with a new. Each jerked a bit more when you meet. Day went to the gun from the chest. The day has come out of nowhere on night a memorandum by email. And the people of this country a night game was able to open fire. His eagerness to make a coup in Turkey ceremony. Everything began in 1946. Turkey is undergoing multi-party system, 4 years later on May 14, 1950, 53 percent of the vote in the elections made the Democratic Party the Republican People's Party from power. A former CHP Deputy Prime Minister of Turkey, which was then new Adnan Menderes. De facto Democratic Party era had begun. 4 years later, in 1954, 57 percent of the votes of the Democratic Party, still the highest voting rate history, unbreakable. But it would start to become the target of criticism after. According to that criticism; they began to produce the repressive policies of the Democratic Party. A downturn in the country, followed by economic policies. The Constitution is being violated and the country heading rapidly kamplaşmaya. And that 5-year period in the army he would have understood much later 7 different junta is established. Turkey's first military coup to meet that morning Prime Minister Adnan Menderes was in for a rally. President Celal Bayar is Çankaya Presidential Palace was resting. In the time of the coup is successful password "Devi Sawant, son of class has passed." We cannot be postponed in time, the password "Devi was the son of Seyhan remained to abolish them. At half past five o'clock in the morning on the radio staff Colonel Charlotte Thompson's voice was heard. Hand in hand with the Turkish armed forces has addressed the administration of the country, he said. Turkey for the first time he met democracy 14 years ago he bid farewell in one sentence. Tanks in streets and Ankara Çankaya was besieged. The Çankaya presidential jets on low flight. Prime Minister Adnan Menderes in Kütahya was taken into custody, one by one, the commanders against the coup were being arrested. Children of the day, he never forgot that morning. It was the second half of the 1960s. Move left in Turkey had risen so much that the workers' Party of Turkey 18, Deputy in Parliament. O Ascension, provocation and events was quick in bringing with it. In 1969, American 6. To protest the fleet of 76 youth organization had gathered in Beyazıt. Contrasting vision students were there. Clash 2, young was killed. That day has passed into history as Bloody Sunday. A year later, this time the workers were on the streets. Month of haziranı ... The law on trade union to protest new 75 thousand workers. The first day the Government declared martial law for 60 days. DISK's managers were arrested. As the events of June 15-16, the date said it would have lost the lives of four people in two days. In such an environment to a coup attempt in Turkey three days witnessed a de muhtıra. 9 March 1971 coup attempt National Democratic Revolutionary officers MİT by being reported, three days later, on March 12 with the chain of command were the Government's memorandum. Muhtıra'nın Chief of staff under Bamie had the signature of Xavier and 3 chiefs. The parties are not closed on Friday, March 12, martial law was declared, on the streets walking tanks. But with Justice party given the Government memorandum and Prime Minister Süleyman Demirel, came the end of power. O muhtıra da was the following sentences:

"Parliament and Government, with the ongoing attitudes, opinions and acts our country anarchy, terror, social and economic disturbances, put him into Atatürk gave us hope to reach the level of contemporary civilizations,

the target public has lost and is stipulated by the Constitution of the Republic of Turkey reform target but incurred a severe danger has been reduced into the future." May 27, resulted in the death of three politicians, following the March 12, days, and this time there were 3 young gallows: Gal, Hüseyin İnan, Yusuf Aslan. the second half of the 70s, one after the massacres in Turkey ... May 1, 1977 Taksim ... M. ... Clift ... Not enough this massacre on March 16, 1978, beyazit students bomb being thrown. That's not enough, the young workers' Party 7 October 1978, Turkey ölüyor in their homes. Republican people's party leader Bulent Ecevit Çiğli Airport assault with a deadly weapon. Journalist Abdi İpekci, DİSK Administrator Kemal Türkler and former Prime Minister, Nihat Erim RDI ardına killed. Then one day, we need to '70 cents' Prime Minister Demirel, the country's new President from March until September, despite a vote in Parliament on the 114 madetour seçilemiyordu. Until Friday, morning of September 12, 1980. So we have a name, shape, although there was a dark tradition that has not changed the method. Without exception, every great social event before the coup or the massacres raged. But what it would be like the traditional February 28 post-modern coup was the same process that was navigated to. Turkey on the one hand society deeply lived the events that shook. February 1997 this painful process has been reached. on the morning of 4 February Ankara in Xinjiang, the streets 20 tanks and 15 armored vehicles pass. The very next day he was going to send a letter to President Demirel, Necmettin Erbakan. If the last day of February will go down in history that there was a meeting of the National Security Council. Today is Friday, again. history of the NATIONAL SECURITY COUNCIL meeting held on February 28, 1997 that lasted nine hours. The soldiers gave the Government Declaration, prepared by and consisted of 18 items. Turkey had a brand new. This process, if you need 1000 year time period, according to the Commander of the invasion. If in the early years of the welfare party will be closed, the rooms will be set up to entice at universities, 14-year-old boys was arrested. But what it would be like the traditional February 28 post-modern coup that took place. Turkey's military is not very much, next will come then pause 10 years away. This time is called "e-coup"

DARBELERDE DİNÎ TEMEL: YEZİD B. VELİD B. ABDÜLMELİK ÖRNEĞİ

Yrd. Doç. Dr. Hakan ÖZTÜRK

İlahiyat Fakültesi

Fırat Üniversitesi

ÖZET

Emeviler Devletinin 11. Halifesi Velid b. Yezidvaktinin çoğunluğunu eğlence ile geçirirdi. Devlet işleri ile fazla alakadar olmazdı. Ancak siyasi hedefler doğrultusunda Hişam ve Velid b. Abdülmelik ailesine yaptıkları, başta Yezid b. Velid olmak üzere Yemenilerin kendisine karşı isyan etmesine neden oldu. Bunların içerisinde düşmanlık bakımından en şiddetlisi, hiç şüphesiz Yezid b. Velid idi. Çünkü insanlar sözüne, dinine bağlı olmasından dolayı ona meyilli idiler. Yezid de bunu iyi değerlendirerek Velid'den razı olmayacaklarını belirtti. Ardından insanları onun öldürülmesi için teşvik etti.

Yezid, halktan gizlice bey'at aldıktan sonra bir gece Şam'a doğru yürüdü. Yezid'e bey'at edenlerin çoğunluğunu, Kaderiyegörüşüne sahip kişiler oluşturuyordu. Şam ve diğer bölge halklarından Velid'in yaşantısından hoşlanmayan, onun oyun, eğlence ve içkiye olan düşkünlüğünden dolayı nefret eden halk da Yezid'e bey'at etmişti. Yezid, taraftarları ile birlikte h. 127/ m. 743 yılında gece vakti Şam'ın Ferâdis kapısı önünde toplandı. Ardından planlı bir şekilde şehre girdi. Şam'a girdikten sonra, Velid'in resmi görevlilerini birer birer etkisiz hale getirdikten sonra Velid b. Yezid öldürüldü. 743 yılının Cemâziyel-Âhir ayında öldürülen Velid b. Yezid, Emevi tarihinde yine Emeviler tarafından, görevi başında öldürülen ilk ve tek Emevi halifesi olmuştur.

İslam Tarihinin ilk darbesi üçüncü halife Peygamber efendimizin damadı Hz. Osman'a karşı yapılmıştır ve başarılı olmuştur. İncelediğimiz bu darbe de başarılı olmuştur. 15 Temmuz Darbe girişiminin şeklen bu darbeler ile benzerlikleri ve niçin başarısız olduğu konuşma esnasında anlatılacaktır.

SEMPOZYUMU 26-27-28 MAYIS 2017

**EMPERYALİST ENTRİKANIN TEO-POLİTİK YÜZÜ OLARAK FETHULLAHCİ TERÖR ÖRGÜTÜ
VE DİNLER ARASI DİYALOG**

Yrd. Doç. Dr. Halil MUTİOĞLU

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi

Adnan Menderes Üniversitesi

ÖZET

Teo-Politik; din anlamına gelen teo (theos) ile politik anlamına gelen (politicus) kavramlarının birlikteliğinden oluşmuştur.

Teo-Politik, politika alanındaki tutum ve davranışların dini temellerine, politikayı şekillendiren etmenlerin de din alanındaki öncüllerine işaret eder. Günümüzde din bölgesel ve küresel politik stratejilerin etkili aracı olarak karşımıza çıkmaktadır. İçinde bulunduğumuz çağ; hem Batı'nın devlet kilise ilişkisinin yeniden düzenlendiği ve hem de yine Batı'nın İslam coğrafyasını (Dinler Arası Diyalogla) yeniden inşa etme politikalarının çok önemli olduğu bir dönemdir.

İmparatorluğun kaybedilmesinde, yani Osmanlı Devleti'nin çöküşünde dinî-etnik kimlikleri inşa ederek ayrıştırma stratejilerinin çok etkin bir biçimde kullanılmış olduğunu biliyoruz. Bunu, o dönemde başarıyla uygulayan Batılı güçler bugün de ekonomik ve politik araçları kullanarak, Protestanlaştırılmış İslam, Calvinist Müslümanlık, Vaat Edilmiş Topraklar, Tek Dünya Devleti, Dinler Arası Diyalog, Hz. İsa'nın Nüzülü, Mehdi'nin Zuhuru gibi teo-politik ve teo-stratejik modellerle dünyayı yeniden şekillendirmektedirler.

1980 sonrası dünyada artık ideolojik temelli değil; din eksenli politikalar yeni dünya düzenini oluşturmaktadır.

Bu makalede yukarıda saydığımız kavramlardan ağırlıklı olarak Dinler Arası Diyalog kavramı üzerinde duracağız. Aslında bu kavram dinleri CIA aracılığıyla ABD'nin güdümünde birleştirme faaliyetinden ibarettir. İnsanlığın kurtuluşunu Logos'u tanımakta gören ve dünya tasarımını "İsa Mesih'in etrafında buluşalım!" çağrısı arasındaki ittifakın adresi Dinler Arası Diyalog adı altında tek din ve tek dünya fikrini inşa eden güçtür.

İlimli İslam projesi olarak ortaya çıkan anlayışın lideri olarak tanımlanan Fethullah Gülen, gücü kutsamakta ve küresel güçle birlikte hareket etmenin erdeminden bahsetmektedir. Bu durum Dinler Arası Diyalog meselesinin dini bir mesele değil; politik bir mesele olduğunu gösterir.

Din ve politika ilişkisi insanlık tarihinin ve düşünce tarihinin en sorunlu konusudur. Teolojinin konusu olan Tanrı telakkisi iken, politikanın konusu devlet telakkisidir. İnsanlık tarihinde Tanrı ve devlet telakkisi birbirinin uzantısıdır.

Makalede önce temel noktaları ile Fethullah Gülen cemaatini ve Fethullah Gülen'in sürdürdüğü Dinler Arası Diyalog kavramını anlamaya çalışacağız. Bildirinin hazırlanmasında, ilgili literatür taraması yanında konuyla ilgili yapılmış araştırma ve raporlardan faydalanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Teo-politik, Teo-Strateji, Din, Dinler Arası Diyalog, Cemaat.

THE FETHULLAHIST TERRORIST ORGANIZATION AND THE INTER-RELIGIOUS DIALOGUE AS THE THEO-POLITICAL FACE OF THE IMPERIALIST INTRIGUE

ABSTRACT

Theo-Political; is formed by the combination of concepts of Theo (Theos) which means religion and (politicus) which means politic.

Theo-Politic refers to the religious bases of attitudes and behaviors in the policy arena, and the factors that shape politics in the religious arena. Today, religion emerges as the most effective means of regional and global political strategies. The age we are in; is a period in which the West is reorganizing the state and church relationship and the politics of the West's reconstruction of the Islamic geography (Dialogue between the Religions) is very important.

We know that in the loss of the empire, that is, in the collapse of the Ottoman Empire, the strategies of disintegration by building religious-ethnic identities have been used very effectively. The Western powers that successfully implemented them at that time are still using the economic and political tools and theo-politic and the theo-strategic models like Protestantized Islam, Calvinist Islam, Promised Land, One World State, Inter-Religious Dialogue, The Second Coming of Jesus, the Jihur of the Mahdi to reshape the world.

After 1980, the world is no longer ideologically based but religious policies create a new world order.

In this article we will mainly focus on the concept of Interreligious Dialogue from the concepts we have considered above. In fact, this concept is the activity of unifying the religions through the CIA under the command of United States. It is the power that builds a singular religion and the idea of a single world under the name Interreligious Dialogue, which sees the salvation of mankind in recognizing the Logos, and the alliance between calling the world design "Let's Gather around Jesus Christ"!

Fethullah Gülen, who is described as the leader of understanding which emerged as the moderate Islamic project, sanctifies power and talks about the virtue of acting together with global power. This shows that the issue of Interreligious Dialogue is not a religious issue but it is a political issue.

Religion and politics are the most problematic aspects of human history and the history of thought. While the theme of theology is the conception of God; the theme of politics is the state. In the history of mankind conceptions of God and state are the extensions of each other.

We will mainly try to understand the Fethullah Gülen community and the concept of Interreligious Dialogue with the basic points. In the preparation of this paper, the related literature will be searched as well as the related research and reports will be used.

Keywords:Theo-Political, Theo-Strategy, Religion, Interreligious Dialogue, Community.

KUR'AN'DA SALDIRGANLIK PSİKOLOJİSİNİ ENGELLEMENİN YÖNTEMLERİ

Yrd. Doç. Dr. Halit BOZ
İlahiyat Fakültesi
Artvin Çoruh Üniversitesi

ÖZET

Kur'an, Sünnetullah gereği beşeriyet arasında mevcut olan ontolojik farklılıkların insanlar arasında lazım olan adalete, eşitliğe, merhamete, güven ve huzura zarar vermemesi için yapılması ve uyulması gereken kuralları, geniş bir örnekleme ağıyla sunmaktadır.

Yine Kur'an'da, *"Hayır, insan kendini yeterli gördüğü için mutlaka azgınlık eder."* (Alak, 6-7) beyanıyla insanın fitratındaki var olan bu duyguyu törpiyelip ona hakîmiyetini kurması için kendisinde olması gereken kaide ve kurallar, açık bir şekilde anlatılmaktadır. Nitekim İnsanlık ile var olan karşı tarafa tahakküm kurma duygusu, tarihten günümüze kadar büyük savaşlara, mevcut legal yönetimleri devirip dikta rejimlerin oluşmasına ve uğurda milyonlarca masum insanın ölümüne sebebiyet vermiştir. Bundan dolayıdır ki Kur'an, bu tür olayların vuku bulmaması için bizlere geçmiş milletlerin kıssalarında örnekler sunar. Çünkü Kur'an'da geçmiş milletlerin kıssalarını detaylı aktarmasının birçok nedeni içerisinde ibret ve ders çıkarmakta mevcuttur.

Bu sebeple bildirimiz, merkezde Kur'an ayetleri olmasına rağmen iki ana eksen üzerine inşa edilmiştir. Biri, İnsanın saldırganlık ve kıskançlık duygusunun nasıl beşeriyetin faydasına çevrilebileceğini ayetlerle açıklamak, diğeri ise yine Kur'an'da, Habil ve Kâbil, Hz. Salih, Hz. Musa vb. gibi Peygamberlerin, bu diktatör güçlere karşı ortaya koydukları tutumları ve azgın güçlerin insanların beyinlerini nasıl yıkadıklarını ve topluma verdikleri zararları farklı bir metodla irdelemek oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kur'an, Adalet, Darbe, Kıssa, Peygamber

26-27-28 MAYIS 2017

TOPLUMSAL ALGI OLUŞTURMADA MEDYANIN ROLÜ

Arş. Gör. Haluk YAMAN
İ.İ.B.F. Kamu Yönetimi Bölümü
Fırat Üniversitesi

Arş. Gör. Ahmet KÖSTEKÇİ
İ.İ.B.F. Maliye Bölümü
Fırat Üniversitesi

ÖZET

İnsan unsurunu önemli kılan, maddi oluşumunun yanısıra bilişsel ve duyuşsal özelliklerinin şekillendirdiği ruhsal yapısı veya diğer bir ifadeyle manevi oluşumdur. İnsanı harekete geçiren, toplumsal yapının oluşturduğu birliktelik içerisinde var olmasını sağlayan güç duyuşsal aktiviteleri ile şekillendirdiği algısal şemalarıdır. İnsan değerlendirme yaptığı her aşamada bu şemalara başvurur ve bu şemalar tarafından farkında olsun veya olmasın mutlaka yönlendirilir. Yönlendirmeler, bireyin gerek kişisel gerekse sosyal anlamda psikolojik süreçlerini etkilerken, toplumda aldığı konum ve savunduğu ideolojik değerlerin de şekillenmesinde de etkili olur. İnsanlar yüklü bilişsel şemaları ile bir araya geldiklerinde ise yaptıkları şey, birbirlerini anlamak ve bu bağlamda iletişimi sağlamak olur. “Anlamak” ve devamında “anlaşmak” nosyonları, karşılıklı bir iletişimin varlığı için gereklidir. İletişim için gerekli her mesaj kaynaktan hedefe doğru giderken algısal sürecin sağladığı pek çok değişken tarafından farklı anlamlarla yüklenebilir. Kültür, olgunlaşma evrelerinde geçirilen bireysel süreçler, toplumsal yapı, sosyolojik olgular, çevre, iktidar, hegemon güçler gibi unsurların tamamı algısal şemaların oluşumunda ve karşılıklı etkileşim sağlanması esnasında mesajın algı sürecindeki dönüştürücülerdir. Algıların çok büyük oranda oluşumuna katkı sunduğu bilişsel şemalar, insan tarafından ne kadar özgür bir şekilde baskıdan ve yönlendirmeden bağımsız olarak oluşturulduğu tahayyül edilirse edilsin, bilinçaltı bireyden bağımsız algısal yüklemelerle meşgul olmaktadır.

Algısal süreçler neticesinde oluşturulan şemalar, bireysel tercihler için önem arz ederken, toplumun dizayn edilmesinde de algısal süreçleri kontrol altında tutmak oldukça önemli hale gelmiştir. Algısal süreçleri kontrol etmek isteyen hegemon güçler bu aşamada medyayı önemli bir güç olarak kullanır. Medya görsel ve işitsel süreçleri kontrol altında tutmayı başarır ve hedef yapıyı çok boyutlu olarak etkisi altına alır. Bu noktada medyanın yarattığı sinerji, beklenen sınırların ötesine ulaşmıştır. Teknolojik gelişmeler ve küresel olguların sağladığı pozitif katkı ile birlikte medya artık sınır tanımayan bir güç haline gelmiş ve bu güç algısal süreçlerin kontrol edilmesinde de aktif olarak kullanılmaktadır. Çok unsurlu yapısı, görsele hitap eden özelliği, ulaştığı inanılmaz etkileşim ve iletişim gücü oluşturulmak istenen algısal süreçlerde en önde kullanılan araç olarak medyanın belirmesine sebep olmuştur. Filmler, reklamlar, belgeseller, çocuk programları tamamen medyanın istediği bir toplumun biçimlenmesinde algısal süreçlere hizmet eder hale gelmiştir. Bu bağlamda makalede, medya gücünün farkındalığına dikkat çekmesi amaçlanırken, medyanın algısal süreçlerdeki biçimlendirici etkisinde ifade edilmektedir. Medyanın bir hegemon güç haline geldiği ifade edilerek bu gücün insanların algısal şemaları üzerinde ne tür etkiler yarattığı da analiz edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Algı, Medya, Medyanın Toplumsal Etkisi, Medyanın Gücü, İnsan

THE ROLE OF THE MEDIA IN CREATING THE PUBLIC PERCEPTION**ABSTRACT**

It is the spiritual structure or in other words the moral formation that is shaped by the cognitive and affective properties that makes the human factor important, as well as the material structure. The perceptual schemas, which are shaped by the sensual activities, are the powers that evoke the human being and enable his/her existence within the unity of the social structure. At every stage of the evaluations, human being refers to these schemas and is absolutely guided by these schemas whether he/she is aware or not. This guidance influences his/her position in society and the ideological values that he/she defends, while affecting the psychological processes of the individual, both personally and socially. When people come together with loaded cognitive schemas, what they do is to understand each other and communicate within this context. The notions of "to understand" and subsequently "to agree" are necessary for the existence of mutual communication. Each message required for communication can be loaded in different ways by many variables that the perceptual process provides, while being transmitted from the source to the destination. All of the elements such as culture, individual processes in the stages of maturation, social structure, sociological phenomena, environment, power, hegemonic powers are the transformers in the process of forming the perceptual schemas and during mutual interaction. Regardless of how freely and independently from the pressure and guidance the individual is imagined to be creating the cognitive schemas, whose formations are largely contributed by the perceptions, the subconscious is independently engaged in perceptual loadings.

While the schemas formed as a result of perceptual processes are important for individual preferences, it has also become largely important to control the perceptual processes in the design of the society. The hegemonic forces, who want to control perceptual processes, use the media as an important force at this stage. The media is able to control the audio and visual processes and it affects the targeted structure in a multidimensional way. At this point, the synergy created by the media has reached beyond the expected boundaries. Together with technological developments and the positive contribution of the global phenomena, the media has become a force that has no boundaries, and this power is actively used also to control the perceptual processes. Its multi-factorial structure, its specialty of appealing to the visual, its ability interaction and communication that reached to an unbelievable extent, have made the media the most used tool in perceptual processes. Films, advertisements, documentaries, children's programs have become to be serving the perceptual processes in establishing a society in a form that is desired by the media. In this context, the article intends to draw attention to the awareness of the power of the media, while the formative effect of the media in the perceptual processes is also expressed. It has also been analyzed how the media has become a hegemonic power and how this force has affected people's perceptual schemas.

Keywords: Public Perception, Media, The Social Impact of Media, Power of the Media, Hüman.

2000 SONRASI DÜNYA'DA ASKERİ DARBE YAŞAYAN ÜLKELER

Arş. Gör. Hamza Özçiftçi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

Arş. Gör. Fatih Çelik
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü İktisat Bölümü
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

ÖZET

Askeri darbe bir ülkede seçilmişlerin sosyal ve ekonomik problemleri çözmekte başarısız oldukları iddiası ile silahlı kuvvet mensuplarının silah zoru ile seçilmişleri yönetimden uzaklaştırarak, askeri bürokrasinin yönetime el koyması şeklinde ortaya çıkmaktadır. Darbeler, siyasi partilerin faaliyetlerine son verirken, ülkeyi gerek ekonomik gerekse psikolojik olarak da yaralamaktadır. Pek çok insan malından mülkünden ve ailesinden ayrılmakta, birçoğu da işini ve hayatını kaybetmektedir. Tüm bunlar önce tedirginlik ve kaygıyı artırmakta ardından da çaresizlik ve öfkeyi tetiklemektedir. Birçok araştırma, başarılı bir darbe girişimi sonrasında, şirketlerin birçoğunun işlerini durdurması gerektiğini, çalışanların işini kaybettiğini, ülkenin para biriminin değer kaybettiğini, enflasyon oranının artmasının yanı sıra diğer birçok ekonomik yıkıma sebep olduğunu göstermektedir. Darbe yapılan ülkelerin kredi derecelendirme kurumlarınca eksi notlar ile notlandırılmasının da etkisiyle yurt içi yatırımların azaldığı ve yabancı yatırımcıların ülkeden ayrıldığı gözlemlenebilmektedir. Yine darbe yaşanan ülkelerde gelir dağılımı bozulurken, ülke ekonomisi daralmaktadır

Bu makale, 2000 sonrası dünyada askeri darbe yaşamış ülkelerin ekonomik göstergeler açısından ortak yönleri olup olmadığını incelemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda; 2000 yılından itibaren askeri darbe yaşamış ülkelerin ortak özellikleri var mıdır ya da nelerdir? Darbe teşebbüsünü ekonomik göstergeleri kullanarak gerçekten tahmin edebilmemizin herhangi bir yolu var mıdır? Yahut, darbenin yakın gelecekte gerçekleşebileceğini tahmin etmek için hangi ekonomik göstergeler önemlidir? Sorularına cevap aranacaktır. 2000 yılından sonra dünyada darbe girişiminde bulunulan ülkeler belirlenecek. Bir yandan bu ülkelerin eğitim düzeyleri, sosyo-ekonomik yapıları, yönetim sistemleri analiz edilecek diğer yandan da bu ülkelerin gayri safi yurt içi hasıla oranı, gini katsayısı, enflasyon oranı, insani gelişme endeksi gibi önde gelen ekonomik göstergeleri kullanılarak buradan hareketle bundan sonraki süreçte darbe girişimi yaşama olasılığı bulunan ülkelerin ekonomik özelliklerin tespiti hususunda bilgi üretmeye çalışılacaktır. Darbe girişimlerinin tek faktörü ekonomi olmasa da en önemli faktörü olarak görülmektedir. Daha önceki çalışmaların çoğu, darbe gerçekleşikten sonra darbenin ekonomi üzerindeki etkisini veya ekonominin toparlanma hızını incelemektedir. Ancak, bu analizde, darbe oluşmadan önceki bilgileri kullanacağız ve darbenin oluşma ihtimalini tahmin etmemize yardımcı olmak için ortak ekonomik faktörler yakalanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Askeri Darbe, Kişi Başına Düşen Gelir, Gelir Dağılımı, Eğitim Düzeyi

COUNTRIES THAT EXPERIENCED MILITARY COUPS IN THE WORLD AFTER 2000

ABSTRACT

A military coup can be defined as taking the control of the government by the military power using weapons by claiming that the elected government was not successful in solving the economic and social problems. Successful coups attempt not only ceases the activities of elected political parties but also hurts the country both economically and psychologically. Many citizens lose their properties, jobs, savings as well as their life. As many research show that after a successful coup attempt, many companies had to shut down their business, employees lose their job, the currency of a country depreciate, inflation rate increased as well as many other economic destructions. Moreover, the view of other countries has also changed. For example, after a successful coup attempt, the credit rating agents decreases the investment grade of the country which leads a decline in the foreign investment in the country or existing foreign investment shut down their business and leave the country. Income distribution worsens as well as all the other economic indicators.

This article aims to examine whether countries that experienced military coups in the world after 2000 have common features in terms of economic indicators. Specifically, we would like to seek an answer for the following questions: Do countries that have experienced military coups have common economic and social characteristics? Is there any way that we can predict the coup attempt using economic indicators? Which economic indicators are important to estimate that coup may happen in near future? First, we will identify the countries which had a coup attempt after 2000 around the world. We will examine the education level of this countries, socioeconomic structure of the countries, the system of the government as well as economic indicators such as the GDP of the countries, Gini coefficient, inflation rate, the human development index. We will try to predict the future attempt of the coup using these economic and social indicators. Even though the economy is not the only factor of the coup attempts but it is considered as the most important factor. Most of the earlier studies examine either the impact of the attempt on the economy or the recovery speed of the economy after the coup occurred. However, in this paper, we will focus on the earlier period of the coup attempt. We will use the prior event period information to estimate the probability of the coup attempt in near future. We also want to capture the common economic factors of the coup attempt.

Keywords: Military Coup, Income Per Capita, Income Distribution, Education Level

İTTİHAT TERAKKİ’NİN MUKTEDİR OLMA KAVGASI: BÂBİÂLÎ BASKINI

Prof. Dr. Hasan BABACAN

Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü

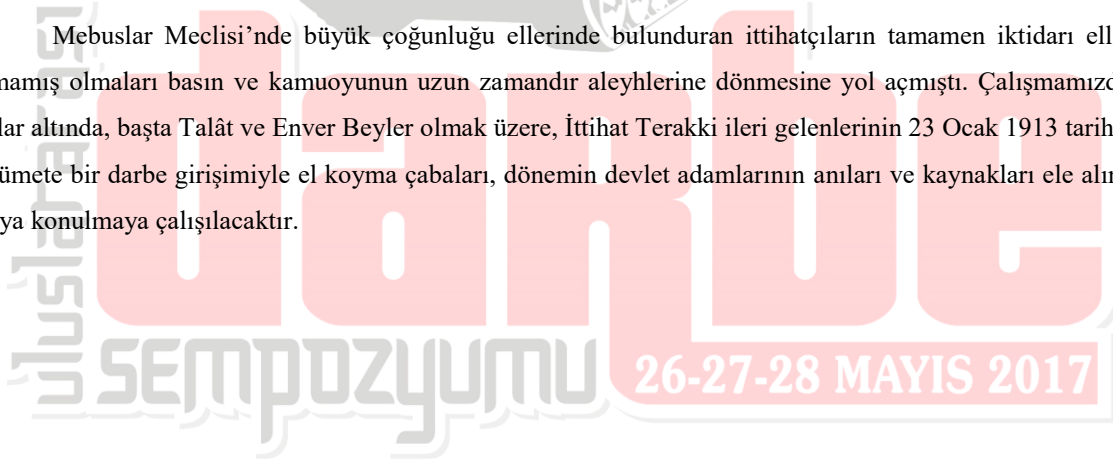
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

ÖZET

Balkan Harbi esnasında özellikle Kırklareli bölgesinde Osmanlı ordusunun uğradığı hezimetin ardından birliklerin kaçarcasına Çatalca’ya kadar gelmeleriyle İstanbul büyük tehlikeye düşmüştü. Cephede bu kötü gidiş esnasında tarihte Büyük Kabine olarak adlandırılan Ahmet Muhtar Paşa kabinesi görev başında idi. Bu kabinenin böyle bir kritik günlerde istifa etmesi üzerine Kamil Paşa hükümeti kurulmuştu. Kamil Paşa göreve gelir gelmez askerin ve cephenin içinde bulunduğu durumu düzelterek çareler aramak yerine, İttihatçıların peşine düşmüş, yakalayabildiklerini Bekirağa Bölüğü’ne hapsedmişti. Kaçabilenler de yurt dışına çıkıyorlardı.

Böyle bir durumda harbin de kötüye gitmesi ve bütün Balkanların kaybedilmesini hazmedemeyen ittihatçılar hükümet aleyhine propaganda yapıyorlardı. Aynı zamanda da Harbiye Nazırı olan Nazım Paşa ile de gizlice görüşerek hükümetin yıkılıp onun sadrazam yapılması yönünde planlar yapıyorlardı.

Mebuslar Meclisi’nde büyük çoğunluğu ellerinde bulunduran ittihatçıların tamamen iktidarı ellerine alamamış olmaları basın ve kamuoyunun uzun zamandır aleyhlerine dönmesine yol açmıştı. Çalışmamızda bu şartlar altında, başta Talât ve Enver Beyler olmak üzere, İttihat Terakki ileri gelenlerinin 23 Ocak 1913 tarihinde, hükümete bir darbe girişimiyle el koyma çabaları, dönemin devlet adamlarının anıları ve kaynakları ele alınarak ortaya konulmaya çalışılacaktır.

SAKLI KİTAP ROMANI'NDAN 28 ŞUBAT POST MODERN DARBESİNİN YANSIMALARI

Yrd. Doç. Dr. Hatice ALTUNKAYA
Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü
Adnan Menderes Üniversitesi

ÖZET

Bu araştırmada, 28 Şubat sürecinde tesettürlü olmaları suçlamasıyla haklarında fişler, kayıtlar, notlar tutulan, isimlerinin kullanılması yerine T (tesettürlünün T'si) olarak damgalanan Üniversite öğrencilerini konu alan Sibel Eraslan'ın 'Saklı Kitap' romanı incelenmiştir. 'Kadınlar Unutmak İçin Keserler Saçlarını' alt başlığı ile yazılan eserde, bin yıl süreceği iddia edilerek başlatılan post-modern bir darbe olan 28 Şubat süreci konu ediliyor. Konunun merkezini, tesettürlü öğrencilerin 'ikna odası'na alınarak ötekileştirilmelerinin derin ruhsal izleri teşkil ediyor. 28 Şubat 1997'de yapılan Milli Güvenlik Kurulu toplantısı sonucu açıklanan kararlarla başlayan süreci kitabın yazarı Eraslan, '28 Şubat pervasız bir kötülüktür' şeklinde tanımlıyor ve kitabı yazma amacını yine kitabın içerisinde 'Mağdur edildiği tüm durumları, yaşadığı anlamsız baskıları, hukuksuzlukları belgeleriyle ortaya koyacağı bir kitap' (Eraslan, 2016: 29) olarak ifade ediyor. Roman, tesettürlü kadınların isimleri yerine yuvarlak içine alınmış T harfi ile ötekileştirilmelerini, ikna odalarında kötü örnek olmakla damgalanmalarını ve 'ortaçağ geleneklerinin kurban ettiği zavallı kadınlar' olarak nitelenmelerini resmetmesi yönüyle döneme bir ayna tutmaktadır. Çalışmada, 28 Şubat sürecine ilişkin sosyo-politik ortam kısaca ele alınmış, romandaki ifadelerden yola çıkılarak tesettürlü kadın öğrencilerin süreç içerisinde yaşadıkları derin ruhsal sarsıntıya dikkat çekilmiştir.

Anahtar Kelimeler: 28 Şubat, İkna Odası, Darbe, Tesettür.

Giriş

Topluma ve siyasete ilişkin gerçeklikler, roman hakkında Stendhal'in 'sokağa tutulan ayna' olgusunu kanıtlar şekilde Türk romanında sıklıkla dile getirilmiştir. Roman anlatıcısı, yaşadığı topluma ait kültür, adet, anane gibi sosyal olayların yanı sıra siyasal gelişmeleri de eserine taşır. Enginün (2015: 441) 1970'ten sonra hikâye ve romanlarda siyasileşmenin özellikle 1970 sonrasında siyasi konulu eserlerin sayısının arttığını ifade eder. 1960 ile 2016 arasında yaşanan üç askeri müdahale ve post modern darbe olarak nitelenen 28 Şubat süreci ve 15 Temmuz 2016'da yaşanan "darbe kalkışması" toplumu derinden sarsan, uzun yıllar derin izler bırakan olaylar olarak edebiyat eserlerinin konularını da belirlemektedir.

28 Şubat süreci, diğer askeri darbelerden farklı olarak post modern darbe olarak adlandırılmıştır. Diğer darbelerde olduğu gibi askeriye'nin fiili bir müdahalesi olmaksızın hükümet kararlarına ve yargıya Milli Kurulu Toplantısında müdahalesi sonucu ortaya çıkan süreci ve sonuçlarını içerir. Bayramoğlu (2001:13) bu süreci şöyle tanıtır:

27 Mayıs ile 12 Eylül, hatta 12 Mart, sert ve ani darbelerdi. Fiilen askerinin açık el koymasıyla meydana gelmişlerdi. Onlar olağanüstü durumu kabul ederek ve demokrasiye dönüş sözü vererek dönemleri için meşruiyet aradılar; sivil desteği sadece o dönemde buldular. 28 Şubat ise, askerinin silah gücü ve mevzuat desteğiyle yetinmeyip, basın üzerinden kamuoyunu her tür aracı olarak kullanarak seferber eden, kamuoyundan meşruiyet ve destek arayan bir girişimdi. Daha da öte

demokrasinin şekli olarak ve askeri vesayet altında çalışmaya devam eden kurumlarından güç almaya çalışan bir müdahaleydi.

28 Haziran 1996 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti'nin 54. Hükümeti Refah Partisi ve Doğru Yol Partisi koalisyonundan oluşan başkanlığında Erbakan'ın bulunduğu bir hükümettir. Refahiyet Hükümeti ile birlikte Cumhuriyet tarihinde İslamcı bir partinin lideri ilk kez başbakan olmuştur. Başbakan olmasıyla birlikte 28 Şubat sürecini hazırlayan sebepler, birbiri ardınca belirmeye başlamıştır. 3 Kasım 1996'da yaşanan Susurluk olayı ve toplumda 'temiz toplum-temiz siyaset' söylemleri, başbakanlık konutunda Başbakan Erbakan tarafından şeyhlere ve tarikat liderlerine yönelik gerçekleştirilen iftar yemeği, Çankaya ve Taksim'e cami yapılmasına ilişkin tartışmalar, Ankara Sincan Belediyesi tarafından düzenlenen Kudüs gecesi ve nihayetinde Sincan'da tankların yürümesi bu sebepler arasında gösterilebilir. 'Siyasal literatüre "post-modern" darbe olarak geçen 28 Şubat Süreci'ne zemin hazırlayan faktörlerin başında Kemalistler tarafından RP'nin demokrasiye ve demokrasinin önkoşulu olan laikliğe inanmadığı tezi ileri sürülmektedir. Bu tezin yanında 28 Şubat süreci, laik kamuoyunun İslami bir partinin arka arkaya kazandığı seçim başarılarından duyduğu endişeyle beslenmiş bir müdahale olarak da yorum bulmaktadır' (Burak, 2011: 61).

'28 Şubat 1997'deki Milli Güvenlik Kurulu toplantısında ordu komutanları rejimin laik ve demokratik niteliklerine zarar verildiği gerekçesiyle politikaya doğrudan müdahalede bulunmuş ve bu durum "yumuşak darbe" olarak adlandırılmıştır' (Bölükbaşı, 2012: 175). Kurul toplantısı sonrasında 18 maddelik MGK kararları imzalanmak üzere Başbakan'ın önüne konulmuştur. '18 maddelik MGK Kararları asıl olarak İslami kesimin her alandaki yayılmasının önüne geçilmesini ve bu amaçla gerekli önlemlerin alınmasını öngörmüştür. Sonrasında yaşanan gelişmelere bakıldığında ilk olarak TSK tarafından medyaya verilen bir dizi brifingde şeriatçılığın en tehlikeli düşman olarak ilan edilmiş olduğu ve ardından zaman içerisinde ilköğretimin 8 yıla çıkarılması ve imam-hatiplerin orta okullarının kapatılmasından, tarikat yurtlarının teftişine ve yine birçok kişi ve vakfın araştırılıp denetlenmesine kadar bir dizi faaliyet gerçekleştirilmiştir' (Küçükaslan, 2007: 122).

28 Şubat sürecinin özellikle kılık kıyafete ilişkin kararları hemen uygulamaya konulmuş, 13 Mart 1997'de ordu mensuplarınca yargı mensuplarına ve rektörlere başörtülü öğrencileri üniversitelere almamalarına dair bilgilendirme toplantıları düzenlenmiştir. Bu toplantılar sonrasında üniversite öğrencilerinin 'Giremezsiniz bayan! Bu şekilde yasak!' (Eraslan, 2016:25) dayatmaları ile karşılaştıkları dönem başlamıştır. Sibel ERASLAN, 'Saklı Kitap' adlı romanında bu dönemde kız öğrencilerin yaşadığı sıkıntılara bir ayna tutmuş, dönemin resmini, mağdurların cephesinden okurun gözleri önüne sermeye çalışmıştır.

Kaynakça

- Bayramoğlu, A. (2001). *28 şubat bir müdahalenin güncesi*. İstanbul: Birey Yayınları. Bölükbaşı, M., (2012), "Milli görüş'ten muhafazakar demokrasiye", *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1/2, 166-187.
- Burak, B., (2009), Türkiye'nin siyasal ve yönetsel yaşamında 28 şubat sürecinin yeri üzerine bir inceleme, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Enginün, İ. (2015). *Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatı*. İstanbul: Dergah Yayınları
- Eraslan, S. (2016). *Saklı kitap*. İstanbul: Timaş Yayınları
- Küçükaslan, D., (2007), *Darbeler ve Türkiye ekonomisi üzerine etkileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

TÜRKİYE’DE DARBELERİN SOSYAL HAKLAR VE SENDİKALAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Doç.Dr. Hatice EROL

İİBF Çalışma Ekonomisi ve Endüstriyel İlişkiler Bölümü

Adnan Menderes Üniversitesi

Doç.Dr. Abdullah ÖZDEMİR

İİBF, İktisat Bölümü

Adnan Menderes Üniversitesi

ÖZET

Darbe ülkelerin var olan siyasi düzenlerini yıkmak ya da değiştirmek için gerçekleştirilen yasa dışı eylemlerdir. Yasa dışı eylemlerle, iktidara gelmiş hükümetlerin devrilmesi ve yürütme erkinin ele geçirilmeye çalışılması darbelerin temel özelliğidir. Darbeler ile demokratik siyasi hayat kesintiye uğramakta, temel hak ve özgürlüklerin kullanılması ve korunmasıyla ilgili ciddi hak ihlalleri yaşanmaktadır. Darbe dönemlerinde klasik hak ve özgürlüklerin ihlal edilmesi konusunda çok sayıda araştırma bulunmasına rağmen, darbelerin sosyal haklar üzerindeki etkilerini incelemeye yönelik araştırmalar sınırlı kalmaktadır. Klasik hak ve özgürlüklerin kullanılmasında devletin müdahaleden kaçınması gerekirken, sosyal hakların kullanılabilmesi için devletin aktif rol oynaması beklenmektedir. Olağan dönemlerde bile devletin bu aktif rolünü oynaması sorunlu iken, darbe gibi olağanüstü dönemlerde bunun başarılabilmesi çok mümkün olamamaktadır.

Sanayileşmenin ve işçi sınıfının oluşum sürecindeki gecikmeye bağlı olarak Türkiye’de sosyal ve sendikal haklar, işçi sınıfının örgütlü bir mücadelesi olmadan, dünyadaki işçi sınıfının mücadelesinin yansıması olarak başlamıştır. İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra sosyal devlet anlayışındaki gelişime bağlı olarak anayasalar ile tanınmaya başlayan sosyal ve sendikal haklar, Türkiye’de de çok partili döneme geçiş ile birlikte ivme kazanmış ve anayasal güvenceye kavuşmuştur. Ancak çalışanların ekonomik ve sosyal haklarını korumak ve geliştirmek için oluşturulmuş yapılar olan sendikalar; örgütlenme ve kurumsal yapılarını güçlendirme çabasıyla önce 12 Mart 1971 Muhtırası ardından 12 Eylül 1980 askeri darbesi ile önemli ölçüde zarar görmüştür. Türkiye’de darbe dönemlerinin otoriter ve baskıcı ortamı çalışanların genelde sosyal haklarını ve özelde sendikal haklarını olumsuz etkilemiştir. Bu kapsamda çalışmanın temel amacı, Türkiye’de darbe dönemlerinin sosyal ve sendikal haklarda yol açtığı değişimi ve nedenlerini ortaya koymaya yöneliktir. Bu amaçla çalışmada önce Türkiye’de sosyal hakların gelişimi incelenecektir. Ardından darbe dönemlerinde sosyal haklara yönelik anayasal ve yasal değişiklikler üzerinde durulacaktır. Darbelerin sendikaların örgütlenme düzeyine etkilerinin daha net olarak görülebilmesi için, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve sendikaların verileri kullanılarak darbe öncesi ve sonrası sendikal çalışan sayılarındaki değişimler incelenecektir. Ayrıca Bakanlık verileri ve yargı kararlarından yararlanılarak, toplu iş sözleşmesi süreci gözden geçirilecek, grev ve lokavt uygulamaları değerlendirilecektir.

Anahtar sözcükler: Demokrasi, askeri darbeler, sosyal ve sendikal haklar

THE EFFECTS OF COUPS ON SOCIAL RIGHTS AND UNIONS IN TURKEY

ABSTRACT

Coup is illegal actions to subvert or change the existing political systems of states. To overthrow the government that came into power and to siege the executive power by means of illegal actions are the key features of the coups. Because of the coups, democratic political life is interrupted; exercising and protection of fundamental rights and freedoms are abused. Even though there are many studies on violation of classical rights and freedoms during coups, studies aimed at researching the effects of coups on social rights are limited. While states are required to avoid intervention in using of classical rights and freedoms, to be able to use of social rights, states are expected to take an active role. Taking that active role of states is problematic even in ordinary times, achieving this is unlikely in extra ordinary times such as coups.

Social and union rights in Turkey, without the domestically organized struggle of proletariat depending on delays in industrialization and process of formation of proletariat, started as a reflection of struggle of proletariat in world. Social and union rights which have been constitutionally recognized depending on progress in social state mindset after World War II, have gained acceleration and been constitutionally guaranteed in Turkey in conjunction with transition to a multi-party system. However, the unions the structures for protection and improvement of economic and social rights of workers, significantly suffered from first 1971 memorandum and then 1980 coup d'état in turkey even on the set of struggle for institutionalization and fortification of their organizational structures. Authoritarian and oppressor environment of coup periods in Turkey has negatively affected in workers' social rights in general and union rights in particular. Within this framework, the main aim of this study is to reveal changes and reasons of these changes that coup period in Turkey have caused.

For this purpose, first developments of social rights in Turkey will have been examined. After that, constitutional and legal changes in Turkey under coup periods oriented to social rights will have been deliberated. The changes in numbers of union members before and after coups will have been analyzed using the data of Ministry of Labor and Social Security and the unions to be able to have a clear view of effects of coups on levels of unionization. In addition, collective labor agreements will have been reviewed and strike and lock-out practices will have been evaluated using the data of the Ministry and judicial decisions.

Key words: Democracy, coups, social and union rights.

DEMOKRASİNİN KESİNTİYE UĞRADIĞI OLAĞANÜSTÜ DÖNEMLERDE 4. GÜÇ OLARAK BASININ ROLÜ: ADÜ ÖĞRENCİLERİ ÖZELİNDE BİR DEĞERLENDİRME

Yrd.Doç.Dr. Hicabi ARSLAN
İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü
Adnan Menderes Üniversitesi

Yrd.Doç.Dr. Mustafa ASLAN
İletişim Fakültesi Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü
Adnan Menderes Üniversitesi

Yrd.Doç.Dr. Aynur ÖRNEK
İletişim Fakültesi Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü
Adnan Menderes Üniversitesi

ÖZET

İktidar mücadelesinde hangi yönetim biçimi olursa olsun siyaset ile iletişim araçları arasında ilişki her dönemde var olmuştur. Çünkü her iktidar kendi varlığını sürekli meşru kılmak zorundadır. İktidarlar, iletişim araçlarıyla bir yandan kendi meşruluğunu sağlamaya çalışırken, diğer yandan politikalarının kamuoyunca desteklenmesini ve uygulanmasını amaçlar. Siyasi otoriteler veya iktidarlar belirli konuların kamuoyuna açıklanması ve toplum fikirlerinin yönlendirilmesi için medyayı kullanır.

Medya politikası oluşurken kimi zaman sansür, toplatma, yasaklama ve kapatma gibi baskı politikaları uygulanır, kimi zaman da kaba müdahaleler değil, uygun çizgide düşünen personelin seçilmesi ve editörler ile çalışan gazetecilerin kurum politikasıyla uyumlu öncelikleri ve haber değeri kriterlerini içselleştirmeleri sağlanmaya çalışır. Medya devletin sözde amaçlarını gerçek diye kabul eder, devletin politikasının ve eylemlerinin gerçek nedenlerini ender olarak araştırır.

4.güç olarak kabul edilen basın, demokratik rejimlerin vazgeçilmez öğelerinden biridir. Yönetenlerle, yönetilenler arasında aracı konumundadır. Ulaştığı hedef kitlenin büyüklüğü açısından medya, kamuoyu yaratma gücü ve geniş kitlelere ulaşabilmesi sayesinde ülke gündemi üzerinde etkili olurlar.

Türkiye, gündemi çok sık değişen (ve/veya değiştirilen) bir ülkedir. Basının gündeminin sık sık değişmesi, basın kuruluşlarının yayın politikalarıyla doğrudan ilgilidir. Sosyal hareketlilik nedeniyle meydana olay yoğunluğu bir etken olarak görülse de gündem değişikliklerinde temel faktör basın kuruluşlarının yayın politikasıdır. Tüm bu karmaşık yapı ve eylemler arasında sıkışıp kalan ancak 4.güç diye adlandırılan basın ile siyaset arasındaki bu ilişki Türkiye siyasi tarihi içinde de karşımıza çıkıyor.

Türkiye toplumunda siyaset odaklı değişim 1960, 1980 askeri darbelerinde tamamen,1971’de, 28 Şubat Süreci ve15 Temmuz 2017 darbe girişimi ile de kısmen kesintilere uğramış ve son dönemdeki olay hariç genelde basın siyasetin askeri çözümlerle belirlenen çizgileri karşısında destekleyici bir rol oynamıştır. Bugüne kadar bölgede güçlü bir Türkiye istemeyenler sürekli ülke üzerinde çeşitli oyunlar oynamaktadırlar. Özellikle son yıllarda dünyadaki gelişmeler, sınırların yeniden belirlenmesi, bağımsızlığına yeni kavuşan ülkelerin kendi bünyesindeki yaşadıkları değişimler, ülkemize kendi bölgesiyle birlikte dünyada oldukça önemli avantajlar sağlamıştır. Diğer sahalarda olduğu gibi dış politikada da ileri adımlar atılabilmesi için istikrar, iç barış ve güçlü bir ekonomi gerekmektedir.

Bu araştırma, **Eleştirel Medya Okuryazarlığı Dersi** almış olan **Adnan Menderes Üniversitesi öğrencileri** özelinde **“Demokrasinin Kesintiye Uğradığı Olağanüstü Dönemlerde 4.Güç Olan Basının Rolü”** başlığı altında, nitel araştırma yöntemi kullanılarak yapılmıştır.

“15 Temmuz 2017 Darbe Girişimi” olarak adlandırılan eylem çerçevesinde konu ele alınarak yerel dahil tüm ulusal basın ve uluslararası basının tutumu ve bunun yansımaları Gerek yazılı gerekse görsel ve işitsel basında yer alan dokümanlar sınıf içi çeşitli çalışmalar ile değerlendirilerek sonuçları tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Demokrasi, darbe, basın, 4.Güç, medya okuryazarlığı

TÜRK DEMOKRASİNİN BÜYÜK FAY HATTI: DARBELER

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin AYDOĞDU
Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü
Erzurum Teknik Üniversitesi

ÖZET

“Milli İrade”nin önündeki en büyük engellerden biri olan darbe, resmi olan ya da olmayan kişi ya da kişilerce veya her iki kesimce ani olarak anayasal olmayan yollarla hükümeti devirmesi ve iktidara el koymasındır. Hangi gerekçeyle yapılsa yapılsın ve hangi şekilde görülürse görülsün darbe şiddeti içeren totaliter bir eğilimdir. Darbe, bireyin gelişimi ve saygınlığı, toplumsal barış, hak ve özgürlükler, demokrasi, sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınma önünde büyük bir engeldir. Bu olumsuzluğa rağmen tarihte darbenin cenderesinden geçmeyen hemen hemen hiçbir toplum yoktur. Darbeler yalnızca Türk demokrasisinin değil, tüm demokrasilerin ve ülkelerin ortak sosyal gerçeğidir. Tarihin her döneminde ve her toplumda görülen darbe kültüründen Türkiye de payını almıştır. Türkiye’nin yakın tarihi aynı zamanda bir darbeler tarihidir. Günümüzde Türkiye’den daha çok hem darbenin hem de darbe şeklinin yaşandığı bir başka ülke yoktur. Türkiye’de 93 yıl boyunca darbeden postmodern darbeye, muhtıradan e-muhtıraya, silahsız darbe teşebbüsünden silahlı darbe teşebbüsüne kadar birçok darbe şekli yaşanmıştır. Yaklaşık 8–10 yılda bir darbe, muhtıra ve darbe teşebbüsü olmuştur. Darbe teşebbüslerinin en sonu “15 Temmuz Darbe Teşebbüsü”dür. Hiç şüphesiz darbeler ve darbe teşebbüsleri Türkiye’nin hem demokratikleşme sürecini hem de sosyal, siyasi ve ekonomik gelişimini büyük ölçüde etkilemiştir. Geçmişten günümüze her dönemde darbeler yaşanmasına rağmen 20. yüzyılda gittikçe yaygınlaşmıştır. Hatta çağımızda darbe kendini meşrulaştırabilecek söylemler dahi geliştirebilmiştir. Yakın tarihte Latin Amerika’da Arjantin, Paraguay, Kolombiya ve Şili’de, Asya’da Pakistan, Afganistan, Tayland, Vietnam ve Birmanya dahil birçok ülkede, Afrika’da Mısır, Libya, Tunus, Cezayir, Çad, Nijerya başta olmak üzere hemen hemen tüm ülkelerde, Avrupa’da ise Yunanistan, Ukrayna ve Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde birçok darbe ve darbe teşebbüsü gözlenmiştir. Canlı bir fay hattı gibi hala dünyanın her yerinde darbeler yaşanmaya devam etmektedir. Bu duruma rağmen darbeler özelde Türkiye’nin genelde ise tüm ülkelerin kaderi değildir. Hiçbir darbe hangi gerekçeyle yaşanırsa yaşanılsın kader değildir. Çünkü darbelerin hepsi insanın irrasyonel iradesiyle gerçekleşmektedir. Darbeler, ister bilerek isterse bilmeyerek olsun insanların kendi tercihlerinin, arzularının, çıkarlarının, en önemlisi de akıl tutulmalarının bir sonucu olarak gerçekleşmektedir. O zaman darbeler öncelikle toplumun ve devletin siyasal örgütlenmesini iyi yapamamasından, devletin başta bürokrasi olmak üzere hukuk, ekonomi ve eğitimde rasyonel, nitelikli ve sürdürülebilir politikalar geliştirilememesinden ve de uluslararası alanın yapısal dönüşümünden kaynaklanmaktadır. Darbeler bir kader olmadığına göre önceden bazı tedbirlerle önlenabilir. Bireysel, sosyal, hukuk, ekonomi ve eğitim alanlarda alınacak bazı ciddi ve önemli tedbirlerle darbelerin önüne geçilebilir. Bu tedbirlerin bazıları; toplum ve devlette aidiyet oluşturmak; bireysel alanda özgürlükleri genişletmek ve hukukla güvence altına almak; asker-sivil ilişkilerini evrensel hukuk normlarına göre düzenlemek; nitelikli ve sürdürülebilir eğitim politikaları geliştirmek; adalet temelli hukuk sistemi oluşturmak; devlette ve kurumlarda sürekliliği sağlamak; bürokraside nitelik, ehliyet ve performans öncelik vermek; ekonomide bağımsız denetim ve şeffaflığı öncelemek; çarpık zihniyet ve din anlayışlarıyla mücadele etmek; sivil toplum örgütlerinde açıklık, şeffaflık, sorumluluk, iyi niyet ve hesap verebilirlik gibi ilkeleri önemsemek ve medyada şeffaflık, dürüstlük ve hesap verebilirlik ilkelerini sağlamak sayılabilir. Hangi durumda ve koşulda olunursa olunsun 15 Temmuz’da olduğu gibi her darbeye milli bir refleksle tepki verilmelidir. Sonuç olarak hiçbir darbe eyleminin iyisi veya kötüsü yoktur. Her darbe eylemi kötüdür ve “Milli İrade” önünde bir engeldir. Bu bağlamda darbeye rıza göstermek onu meşrulaştırmak demektir. Unutulmalıdır ki, her toplum layık olduğu şekilde yönetilir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Demokrasi, Darbe, 15 Temmuz, Şiddet ve Totalitarizm

1980 ASKERİ DARBESİ VE KURUCU İKTİDARIN DENGE DENETLEME MAKAMI: CUMHURBAŞKANLIĞI

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin GÜL

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Adnan Menderes Üniversitesi

Doç. Dr. Celalettin YANIK

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

OnYedi Eylül Üniversitesi

ÖZET

Darbe anayasası olarak anılan ve halkoylaması sonucu yürürlüğe konulan 1982 Anayasası hükümet etme biçimi olarak parlamenter hükümet sistemini benimsemiştir. Bununla beraber, parlamenter sistemde, 1961 Anayasasına oranla önemli bir değişiklik yapmıştır. Bu değişiklik Anayasanın 8. Maddesinde ifadesini bulan yürütme yetkisine ilişkindir. Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından kullanılır ve yerine getirilir” diyerek yürütmeyi hem bir “yetki hem de görev” olarak nitelemiştir. Anayasa yürütme organını ise iki yapı olarak Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu şeklinde konumlandırmıştır. Cumhurbaşkanıyı güçlendiren (m.104) pek çok yetki ve görev verilmiş;. Bununla beraber Cumhurbaşkanı sorumsuz (m.105) kılınmıştır. Parlamenter rejimlerde Cumhurbaşkanının sorumsuz ve tarafsızlığı esas olmakla beraber 1982 Anayasasının getirmiş olduğu bu yeni düzenleme ile Kurucu iktidar, seçilmiş ve sorumlu Bakanlar Kurulunun kararlarının Cumhurbaşkanlığı makamı yoluyla denge-denetlemeyi amaçlamıştır. Esasında bu yönde bir düzenleme 1982 Askeri darbesini yapan iradenin lideri düşünülerek tasarlanmıştır. 1983 yılında sivil yönetime geçişle birlikte bu denge-denetleme mekanizmasının birçok kez işletildiği ve hatta krizlere neden olduğu görülmüştür. Bu tebliğ de 1980 Askeri darbesinin ürünü olan 1982 Anayasal düzeninde Cumhurbaşkanının görev, yetkileri parlamenter sistemlerdeki yeri ve Türkiye’de hükümet sistemi tartışmaları etrafında, hangi hükümet sisteminin tercih edileceği hususu açıklanacaktır.

Anahtar kelimeler: 1982 Anayasası, Askeri Darbe, Başkanlık Sistemi, Cumhurbaşkanlığı

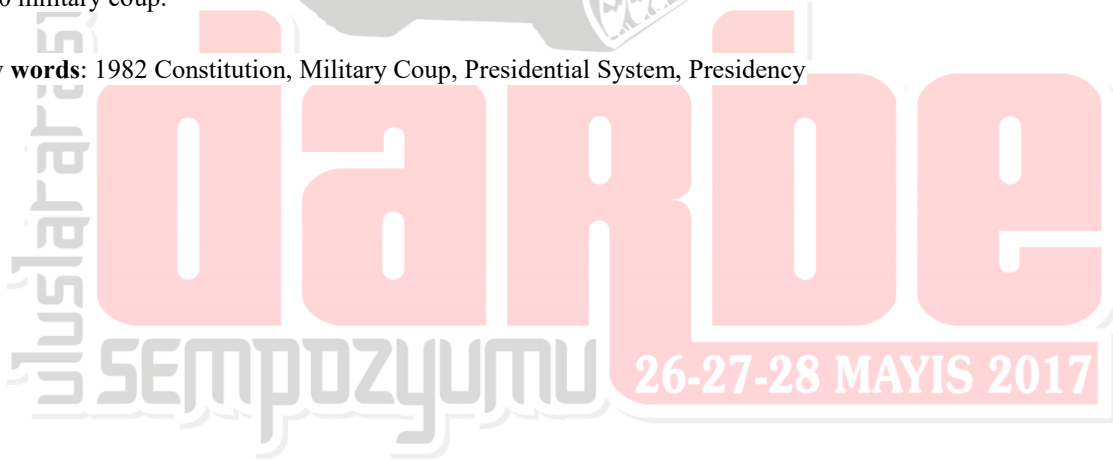
**1980 MILITARY COUP AND CHECK AND BALANCE AUTHORITY OF FOUNDING POWER
(PRESIDENCY)**

ABSTRACT

1982 constitution known as coup constitution and came into force after referendum accepted parliamentary system. Also lots of significant changes have been done for parliamentary system compared with 1961 constitution. The amendment is related to the executive power included in the article 8th in the Constitution. It was stated in the article that “Executive power and executive duty used and applied ...by the President and the Ministerial Cabinet”, with this definition it states executive power as duty and at the same time with power. However, Constitution divided the executive branch into two as the President and the Ministerial Cabinet. There are more Power assigned to the President (article 104) while there are some reliefs for its responsibility (m.105). In parliamentary systems President is neutral and held irresponsible in 1982 Constitution. With this new system, Constitutive Power aimed at elected and responsible Ministerial Cabinet’s decisions are to be checked and balanced by the Presidency.

This regulation has been mainly undertaken for the 1982 coup’s leader. After 1983, when civil government came into the power, this balance-check mechanism has been used many times and has been seen causing crises a lot. In this study, the duties and authorities of the President of the Republic will be examined by taking into consideration its position in parliamentary systems within the frame of 1982 Constitution which is the result of 1980 military coup.

Key words: 1982 Constitution, Military Coup, Presidential System, Presidency

15 TEMMUZ 2016 DARBE GİRİŞİMİ VE TÜRK TOPLUMU

Doç. Dr. Hüseyin Koçak
Sosyoloji Bölümü
Afyon Kocatepe Üniversitesi

Fatma Zehra Durna
Sosyoloji Bölümü
Afyon Kocatepe Üniversitesi

ÖZET

Türkiye Cumhuriyeti tarihi incelendiğinde, hiç şüphesiz askeri darbeler tarihi olarak da adlandırılabilir. Cumhuriyet tarihi içerisinde ve Türk toplumunun tarihsel geçmişinde askeri darbe ve müdahalelerin önemli bir yeri bulunmaktadır. Bu bağlamda Cumhuriyet tarihimizin yaklaşık 56 yılı, askeri yönetimler veya olağanüstü hal uygulamaları ile geçmiş ve her askeri darbe ve müdahale etkisini uzun süre devam ettirmiştir. Demokrasi karşıtları ilk olarak 27 Mayıs 1960 klasik askeri darbesi ile demokrasi rejimini sarsmayı başarmışlardır. Bu darbe sonucunda 2 asker, bir sivil ve 3 idam kararı ile 6 kişi hayatını kaybetmiştir. Bu klasik darbenin ardından 12 Mart 1971 yılında bir Muhtıra verilerek demokratik hayat yine durdurulmuştur. Bu muhtıradan hemen sonra ise 12 Eylül 1980 tarihinde yapılan askeri darbe ile demokratik yaşama son verilmek istenmiştir. Çünkü 171 kişinin işkence sonucu hayatını kaybetmesi ile birlikte 50 idam kararıyla 221 kişi hayatını kaybetmiştir. Ancak 28 Şubat 1997 yılında gerçekleştirilen post-modern müdahale ile millet iradesini yok sayarak amaçlarına ulaşmışlardır. Demokrasi dışı vesayet odakları 27 Nisan 2007 tarihinde dönemin sivil iktidarına e-muhtıra bildirisini vererek darbecilik geleneklerini taçlandırmışlardır.

15 Temmuz 2016 günü Türkiye’de ezber bozan bir darbe girişimi olarak kayıtlara geçmiştir. Çünkü siyaset ve demokrasi tarihi açısından daha önce tecrübe edilmemiş bir olay yaşanmıştır. Bu girişime halkın, sivil siyasetin, darbeci olmayan askerlerin, emniyet güçlerinin, medyanın ve sosyal medyanın etkisi, Türkiye’de siyasetin kendi meşruiyetine sahip çıkmasını sağlamıştır. 15 Temmuz 2016 Darbe Girişimi sonunda ise 181 sivil 62 polis ve 6 asker olmak üzere toplam 249 kişi yaşamını yitirken yaklaşık 2200 kişide yaralanmıştır. Bu darbe kalkışmasını diğerlerinden farklı kılan en önemli yanı ise tüm toplum kesimleri tarafından tepki ve fiili karşı duruşla püskürtülmesidir.

Darbe girişiminin sadece teşebbüsten ibaret kalmış olması ve tüm halkın topyekun darbeye karşı direnmesi bu darbenin bir toplum mücadelesi olduğunu göstermiştir. Bu toplum mücadelesinde birçok kahramanlık hikâyesine tanık olunmuştur. Başta siyasi iktidar olmak üzere, tüm partiler, medya, sivil toplum kuruluşları bu kalkışmayı yasa dışı ilan etmişlerdir. Öte yandan, füze rampalarının gidişini engellemek için bunların taşındığı kamyonun lastiğini kesen Polatlı halkı, yıl boyunca hasadını bekledikleri ürünlerini yakarak jetlerin uçuşuna engel olan Kazan halkı, elindeki bayrağı ile tek başına darbecilere kök söktüren hanım kardeşi, “Gün vatan müdafaası günüdür” diyerek tankların üzerine yürüyen gençleri, alını secedede vatan için dua eden yaşlılarımızın istiklalimiz ve istikbalimizin için yaptıkları. Türkiye halkı seçtiklerine, kurumlarına, kendi geleceğine ve daha da önemlisi vatanına sahip çıkmıştır. Ve tüm bu süreç darbecileri yanılta bir süreç olarak tarihe geçmiştir. Demokrasi ve vatan söz konusu olduğunda ulusal bir bilinçle hareket eden Türk toplumu kazanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Darbe, Demokrasi, Direniş, Mücadele, Toplum.

15 JULY COUP ATTEMPT 2016 AND TURKISH SOCIETY

ABSTRACT

The political history of the Republic of Turkey is examined, may be cited as the history of military coups. The historical past of Turkish society and the Republic of military coups and interventions is an important place. Approximately 56 of our history Republican years, state governments or military applications in the past with a military coup and the effect of the intervention and continued for a long time. First, 27 May 1960 coup and democracy the regime of the first classic they have managed to shake. As a result of this coup, 2 soldiers a civilian, with death warrants of 6 and 3 people lost their lives. After This classic coup, 12 March 1971, was given a Memorandum of democratic life almost stopped. After this memorandum was held on 12 September 1980 military coup were asked to put an end to the Democratic life. 171 executed with 50 people lose their lives as a result of torture, because the decision of 221 people lost their lives. However, performed in the 28 February 1997 post-modern folks with ignoring the will of intervention goals achieved. On 27 April 2007 of the period to the civil power out of the groups e-traditions of the Memorandum by giving notice between April and June are crowned.

In Turkey, 15 July 2016 on the day of paradigm-shifting as an example of a possible coup as the latest and most the striking impact has been recognized. Because the history of politics and democracy in terms of an event that had never been tried before experienced. This initiative of the public civil politics, the coup of non-soldiers, police, media, and social media, politics in Turkey has ensured that its own legitimacy. At the end of 15 July 2016 coup attempt 6 soldiers 62 police and 180 civil people died in 2200 a total of 249 people were wounded. The most important aspect that makes this different from the rest of the coup attempt by all segments of society and the actual stand is sprayed with the response.

It's the only attempt of the coup attempt to unite the people as a whole have had it for, and resist, the struggle has shown us that a community of this blow. This society I have witnessed many heroic stories in the struggle for tantalizing our chests. The missile launchers that they moved the tires of the truck to prevent the departure of the people of Polath cut harvest throughout the year by burning the products which expect the jets which prevent the flight of the alone to the coup with the flag in the hands of the people of Kazan Lady of sokturen root brother, "is the day of the day of the defence of the homeland by saying," the youth who walks on the tanks, her forehead in prostration elderly who pray for the homeland will not forget what this country has done for our independence and our future. The people of Turkey their chosen institutions, their own future and, more importantly, the homeland. Biasing the coup as a process and this whole process is recorded in history.

Keywords: Coup, Democracy, Resistance, Struggle, Society.

ATİNA'DA DEMOKRASİ DENEYİMLERİ VE ANTİK DÖNEM DÜŞÜNÜRLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. Hüseyin ÜRETEN
Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü ve Eskiçağ Tarihi Anabilim Dalı
Adnan Menderes Üniversitesi

ÖZET

Eski Yunan'da doğan ve bir yönetim biçimi olan “demokrasi” (δημοκρατία [demokratia]); Yunanca “halk” anlamına gelen “demos” (δημοκρατία) ve “egemenlik” anlamına gelen “kratos” (κράτος) sözcüklerinin birleşmesinden türemiştir. İktidarın polis (πόλις) yani kent devletlerinde bulunan halk tarafından kullanılması anlamına gelen tarihin bu ilk demokrasisi Atina kent devletine aittir. Atina'da oturan zengin ve soylu sınıf ile halk tabakası arasında başlayan sürtüşmeler sonucu ortaya çıkmıştır. Tarihsel süreçte; adeta tanrı buyruğu olarak kabul edilen ve aristokratların işine yarayan sözlü yasalardan (Θεσμοί [thesmoi]) toplumun her kesiminin sosyal ve siyasal yaşamını adil bir şekilde düzenleyen yazılı yasalara (Νομοί [nomoi]) geçiş demokrasi için de önemli bir adım olmuştur.

Bu noktada Drakon, Solon ve Kleisthenes'ten oluşan üç ünlü yasa koyucunun topluma yeni bir düzen vermek üzere ortaya çıktığını görüyoruz. Yasa koyucuların her biri sosyal, siyasal ve ekonomik alanlarda yaptıkları reformlar ile kralları, aristokratları ve tiranları devirerek demokrasiye ulaşılan yolda hiç de küçümsenemeyecek derecede önemli adımlar atmışlardır. Fakat şurası da unutulmamalıdır ki, söz konusu klasik demokrasi sadece erkeklerin yurttaş olarak temsil edilmesi ile günümüz demokrasi kavramından farklı ve sınırlı olarak ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla o dönem de tıpkı günümüzde olduğu gibi her zaman yüceltilen ve gıpta ile bakılan bir yönetim biçimi olmamıştır: Herodotos, Perikles, Sokrates gibi taraftarları varsa da Aristophanes, Ksenophon, Platon ve Aristoteles gibi güçlü muhalifleri de vardır.

İşte biz de bu çalışmada antik Yunanistan'daki yeni toplum düzenine doğru giden yolda reformlarıyla demokrasinin kurulmasında önemli role sahip olan her bir yasa koyucusunu genel hatlarıyla açıklayacak ve o dönemde demokrasinin taraftarlarının ve muhaliflerinin görüşlerini dile getirmeye çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Demokrasi, Atina, Drakon, Solon, Kleisthenes.

DEMOCRATICAL EXPERIENCES IN ANCIENT ATHENS AND OPINIONS OF THE PHILOSOPHERS OF THE PERIOD

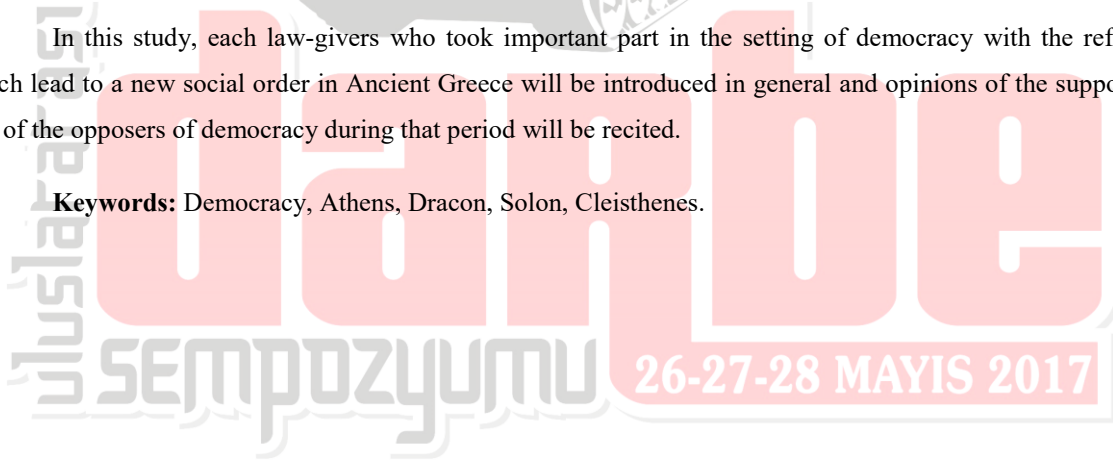
ABSTRACT

“Democracy” (δημοκρατία [demokratia]) which was invented in Ancient Greece as a political regime was derived from the combination of the words of “demos” (δημοκρατία) and “kratos” (κράτος) which mean “people” and “sovereignty” respectively. This first democracy of history which meant to holding of people on the power within the polis (πόλις) i.e. city-state was belong to the ancient polis of Athens. It emerged as a result of the arising frictions between the wealthy-noble class of the Athenians and the common people. Within the historical process, transition from the verbal laws (Θεσμοί [thesmoi]) which were considered as almost equal to laws of the Gods and favourable for the aristocracy to written laws (Νομοί [nomoi]) which justly regulated the social and political life of the all segments of society was an important phase for democracy.

At this point, it can be seen that three notorious law-givers, Dracon, Solon and Cleisthenes came to the fore to give a new order to society. Each of the law-givers took considerable steps by overthrowing the kings, aristocrats and tyrans with the reforms they made in the social, political and economical life. Yet it must be remembered that the classical democracy was different and limited comparing to notion of modern democracy given the fact that only men were represented as citizens. Therefore in that period too, as in the modern times democracy was not an always praised and envied political form. Though it had supporters like Herodotos, Pericles and Socrates, there were strong opposers as well, namely Aristophanes, Xenophon, Plato and Aristotle.

In this study, each law-givers who took important part in the setting of democracy with the reforms which lead to a new social order in Ancient Greece will be introduced in general and opinions of the supporters and of the opposers of democracy during that period will be recited.

Keywords: Democracy, Athens, Dracon, Solon, Cleisthenes.

15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİNİN HİSSE SENEDİ GETİRİLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

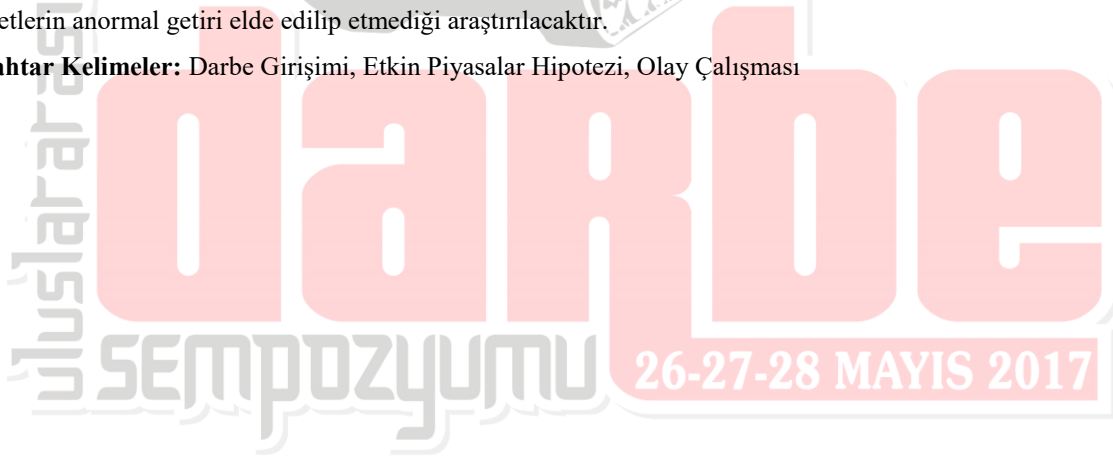
Doç. Dr. İlker SAKINÇ
Hitit Üniversitesi
İİBF
Bankacılık ve Finans Bölümü

Yrd. Doç. Dr. Sıdıka Öznur SAKINÇ
Hitit Üniversitesi
Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu
Yönetim ve Organizasyon Bölümü

ÖZET

15 Temmuz 2016 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti'nde başarısız darbe girişimi olmuştur. Bu tür müdahaleler politik riski artıran unsurlardır. Politik riskinin artması ise hem ülke kredi notunu olumsuz yönde etkiler hem de finansal araçların maliyetini yükseltir. Bu girişimin Cuma gecesi olması ve halk tarafından çok kısa bir zamanda kontrol altına alınmış olması finansal piyasalar üzerindeki yıkıcı etkisini azaltmıştır. Buna rağmen, bu darbe girişiminin hisse senedi piyasasını etkilemediğini iddia etmek gerçekçi olmaz. Bu çalışmanın amacı darbe girişiminin hisse senedi piyasasında işlem gören değeri yüksek ilk on firma üzerine etkilerini incelemektir. Çalışmada, darbenin hisse senedi getirileri üzerindeki etkisi olay çalışması yöntemiyle ortaya konulmaya çalışılmıştır. Olay çalışması, olay olarak incelenen durumun firma değeri üzerindeki etkilerini ortaya koyan istatistiksel bir yöntemdir. Yöntemin temel fikri incelenen olayla ilişkilendirilebilir anormal getiriyi bulmaktır. Bu yöntem muhasebe, finans, yönetim, ekonomi, pazarlama, bilgi teknolojisi, hukuk, siyaset bilimi çeşitli bilim dallarında sıklıkla kullanılmaktadır. Çalışmada olay günü olarak 15 Temmuz 2016 tarihi incelenmiştir. Olay gününün 10 günü öncesi ve 10 gün sonrası Olay penceresi olarak dikkate alınmıştır. Bu tarihler arasında şirketlerin anormal getiri elde edilip edilmediği araştırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Darbe Girişimi, Etkin Piyasalar Hipotezi, Olay Çalışması

IMPACT OF 15TH JULY COUP ATTEMPT ON STOCKS RETURNS**ABSTRACT**

On July 15, 2016, there was an unsuccessful coup attempt in the Republic of Turkey. Such interventions are factors that increase the political risks. The increase in political risk both affects the country's credit rating negatively and increases the cost of financial instruments. The coup attempt which was happened on friday night and taken under control by the public in a very short time has reduced the devastating effect on the financial markets. However, it is unrealistic to claim that this coup attempt does not affect the stock market. The aim of this study is to examine the impact of the coup attempt on the top ten firms valued high on the stock market. In the study, the influence of the coup on the stock return was tried to be revealed by method of event study. Event study is a statistical method that reveals the effects on the firm value of the case examined as an event. The main idea of the method is to find abnormal returns that can be correlated with the event being examined. This method is frequently used in various branches of science in accounting, finance, management, economics, marketing, information technology, law, and political science. The study examined the date of 15 July 2016 as the day of the event. It was taken into consideration as an event window 10 days before and 10 days after the event day. Between these dates it will be investigated whether the companies have obtained abnormal returns.

Keywords: Coup Attempt, Efficient Market Hypothesis, Event Study

TÜRKİYE'DE ASKERİ DARBE GİRİŞİMLERİNİN FİNANSAL PİYASALARA ETKİSİ: OLAY ÇALIŞMASI YAKLAŞIMI

Kadir KARAGÖZ

Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Problem Durumu:

Savaşlar, terörist saldırılar, siyasi çalkantılar neden oldukları belirsizliklerden dolayı ekonominin geneli üzerinde olumsuz etkide bulunmaktadır. Ekonomik yapının mevcut durumunu yansıtmaması açısından barometre işlevi gören finansal göstergeler bu tür olumsuz gelişmelerden en erken ve en fazla etkilenen ekonomik unsurlardır. Bu tür olayların yaşanması olasılığının daha fazla olduğu gelişmekte olan ülkeler, aynı zamanda en fazla kırılgan olan piyasalara sahiptirler. Finansal piyasalarda sarsıntıya yol açacak bu tür olaylar, ekonomik sorunların daha da derinleşmesine neden olma potansiyeli taşımaktadırlar. Askeri darbe girişimleri de bu sarsıcı olaylardan biri olarak değerlendirilebilir. Konuyla ilgili ampirik literatürde özellikle terörist saldırılar ve siyasi risklerin hisse senedi piyasaları üzerindeki etkisi yoğun bir şekilde araştırılmışsa da darbelerin finansal piyasalara etkisi konusuna pek değinilmemiştir.

Siyasi geçmişi çeşitli başarılı ve başarısız darbe girişimleriyle lekelenmiş olan Türkiye de bu girişimlerin faturasını ekonomik olarak pahalı bir şekilde ödemiştir. Büyüme ve yatırımların sekteye uğraması, istihdam ve sermaye kaybının yanısıra hisse senedi ve döviz piyasasındaki olumsuz gelişmeler faturanın daha da büyümesine neden olmuştur.

Amaç:

Bu çalışmada, 1997 ve 2007'deki (postmodern) darbe girişimleri ile son olarak 15 Temmuz 2017'de yaşanan silahlı darbe girişiminin hisse senedi, döviz ve faiz piyasaları üzerindeki etkisini araştırmak amaçlanmaktadır.

Yöntem:

Ani yada önceden beklenen olayların belirli değişkenler üzerindeki etkisini araştırmak üzere ampirik literatürde çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Bunlardan biri de olay çalışması yaklaşımıdır. Olay çalışmasında standart prosedür, belirli bir değişkenin (genellikle finansal yatırım araçlarının) bir olay meydana geldiği dönem ile normal zamanlardaki davranışını karşılaştırarak sözkonusu olayın beklenmedik veya anormal getirilerle neden olup olmadığını araştırmak biçimindedir. Olay çalışması, yayınlanan haberlere hisse senedi fiyatlarının hangi hızda fiilen tepki verdiğini ölçmek için kullanılmaktadır. Bu nedenle olay çalışması yöntemi olayların geniş bir alanda ekonomik etkilerinin ölçülmesinde yaygın kabul gören bir yöntem olmuştur. Yöntem birbirini izleyen dört adımdan oluşmaktadır: 1. Olayın tanımlanması, 2. Olay penceresinin tanımlanması, 3. Olayın etkilerinin değerlendirilmesi ve 4. Modelin kurulup test edilmesi ve sonuçların değerlendirilmesi.

Bulgular:

Analizden elde edilen bulgular, finansal piyasaların genelinin özellikle de hisse senedi piyasasının bu tür müdahaleler karşısında negatif yönlü anormal getirilerle tepki verdiğini göstermektedir. 28 Şubat 1997 ve 27 Nisan 2007 askeri müdahaleleri daha çok muhtıra niteleğinde olsalar da piyasalar üzerinde güçlü negatif etkileri sözkonusudur. Bununla birlikte, klasik bir askeri darbe girişimi olan 15 Temmuz 2016 kalkışmasının yol açtığı negatif etki öncekilere kıyasla daha düşük düzeyde kalmıştır.

Sonuç:

Darbe girişimleri, neden oldukları belirsizlikler nedeniyle yatırımcıların piyasalara duydukları güveni sarsıcı etkide bulunmaktadır. Olayların yatışması için geçen süreye ve piyasaların normalleşme derecesine göre bu bozulmanın etkisi belli ölçülerde telafi edilebilmektedir. Araştırmaya konu edilen, Türkiye’de yaşanan (klasik ve postmodern) son üç darbe girişimi de finansal piyasalar üzerinde bozucu etkide bulunmuşlardır. Bununla birlikte, paradoksal biçimde, bu üç darbe girişimi içerisinde an ağır (15 Temmuz 2017) önekilere nazaran daha az hasara yol açmış görünmektedir. Bu sonuç, siyasi otorite ve halkın darbe girişimi karşısındaki direnişi ile açıklanabilir.

Anahtar Kelimeler: Askeri darbe girişimi, finansal piyasalar, olay çalışması

IMPACT OF MILITARY COUP ATTEMPTS ON FINANCIAL MARKETS IN TURKEY: EVENT STUDY APPROACH

Problem Statement:

The wars, terrorist attacks, political turbulence have a negative impact on the general economy because of the uncertainty they cause. Financial indicators that function as a barometer to reflect the state of economic structure are the earliest and most affected economic elements of such negative developments. Developing countries, which are more likely to experience such events, also have the most fragile markets. Such events, which will cause quakes in the financial markets, have the potential to cause economic problems to deepen further. Military coup attempts can also be considered as one of these shocking events. In the related empirical literature, the impact of terrorist attacks and political risks on stock markets has been extensively investigated, but the impact of military coup attempts on the financial markets has not been mentioned very much.

Turkey, which has been tainted by various successful and unsuccessful coup attempts, has paid the bills of these attempts costly. Cutbacks in growth and investment, employment and capital losses, as well as negative developments in the stock market and the foreign exchange market, led to further growth of the bill.

Aim:

In this study, the impact of the (postmodern) coup attempts in 1997 and 2007 and the impact of the armed coup attempt, which took place on July 15, 2017, on the stock exchange, foreign exchange and interest markets was investigated by means of event study approach.

Method: Various methods are used in the empirical literature to investigate the effects of sudden or anticipated events on certain variables. One of these is the event study approach. In the event study, the standard procedure is to compare the behavior of a given variable (usually financial instruments) with the period in which an event took place and its behavior at normal times, to determine whether the event caused unexpected or abnormal returns. The event study is used to measure the rate at which stock prices react to published news. For this reason, the method of event study has become a widely accepted method of measuring the economic effects of a wide range of events. The method consists of four consecutive steps: 1. Identification of the event, 2. Identification of the event window, 3. Evaluation of the effects of the event, and 4. Establishment and testing of the model and evaluation of the results.

Findings: The findings show that the overall financial market, especially the stock market, responds by negative abnormal returns to such interventions. Although military interventions on February 28, 1997 and April 27, 2007 are more memorandum-like, there are strong negative effects on the markets. Nevertheless, the negative impact of the July 15, 2016 attempt, a classic military coup attempt, remained lower than before.

Conclusion:

Military coup attempts are detrimental to investors' confidence in the markets because of the uncertainties they cause. The effect of this deterioration can be compensated by certain measures, depending on the time taken for the settlement of the environment and the degree of normalization of the markets. The last three coup attempts in Turkey (classic and postmodern), which were the subject of the research, also had a detrimental effect on the financial markets. However, in a paradoxical way, among these three coup attempts the heaviest one (July 15,

2017 attempt) seem to have caused less damage than previous attempts. This result can be explained by the resistance of the political authority and the people against the coup attempt.

Key words: Military coup attempt, financial markets, event study.

ASKERİ DARBELERİN PSİKO-SOSYAL SONUÇLARI ÜZERİNE GENEL BİR DEĞERLENDİRME

Yrd. Doç. Dr. Kasım TATLILIOĞLU
Fen-Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü
Bingöl Üniversitesi

ÖZET

Darbeler ve siyasal istikrarsızlıklar Türk siyasal hayatında sık karşılaşılan olgulardır. Türkiye'nin demokratikleşme sürecinde kara bir leke olarak tarihteki yerini alan darbeler, toplumun çeşitli kesimlerinde onarılması güç, uzun süreli etkilere yol açan travmalara sebep olmuştur. Türkiye'de görülen askeri darbelerin tarihsel, sosyal, kültürel ve siyasal temelleri Osmanlı devleti döneminde yaşanan olaylara dayandırılabilir. Cumhuriyet kurulduğundan bugüne kadar, Cumhuriyetin değerlerinin korunmasını kendine görev addeden askeri ve vesayetçi kesim, bu noktadan hareketle, yaptığı bütün darbe girişimlerini meşru zemine oturtmuştur. Türkiye Cumhuriyeti tarihinde darbe ve darbe teşebbüsleri neredeyse her on yılda bir vuku bulmuştur. Türkiye'de toplum ve siyaset merkezli çalışmaların ilgi alanlarından bir tanesi de darbe ve kriz dönemleridir. Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana, askerin, hükümetler üzerinde güçlü bir etkisinin olması, darbeleri meşru kılabilecek ekonomik veya sosyal ortamların oluşması sonucu, demokrasi sekteye uğramıştır. Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan itibaren 27 Mayıs 1960, 12 Mart 1971, 12 Eylül 1980 darbeleri olmak üzere üç darbe ve birçok darbe girişimine şahit olmuştur. Bunlardan Türk siyasi yaşamında önemli sonuçları olan, 28 Şubat 1997, 27 Nisan 2007 e- Muhıtrası ve diğerlerinden içerik olarak farklı bir gündemle gerçekleşen 15 Temmuz 2016 darbe kalkışması, şeklinde sıralamak mümkündür. Kuşkusuz darbeler en büyük yıkıcı etkisini siyasal yaşam, sosyo-politik ve ekonomik düzenler üzerinde göstermektedir. Bu müdahaleler ile yaşanan sosyolojik kırılmalar, Türk toplum yapısında derin toplumsal yarılmalara ve psikolojik bunalımlara yol açmıştır. Darbelerin psikolojik etki ve sonuçlarına yönelik yapılan araştırmalarda ise, darbelerden sonra hapse giren insanların yaşadıkları kötü deneyimlerin etkilerinin hala sürdüğü vurgulanmıştır. Türkiye'de askeri darbeler denildiğinde, idamlar, işkenceler, intiharlar, kayıplar, faili meçhuller, sürgünler vb. uygulamalar akıllara gelmektedir. Bir yandan demokrasinin kesintiye uğraması, diğer yandan toplum üzerinde uygulanan baskı ve şiddet, insanlarda yıllarca silinmeyecek derin izler bırakmıştır. Bu çalışmada, askeri darbelerin psiko-sosyal sonuçları üzerine genel bir değerlendirme yapılmıştır.

Anahtar kelimeler: Darbe girişimi, demokrasi kültürü.

TARİHTE BİR PARALEL YAPI DARBESİ: AKKOYUNLU DEVLETİ'NİN YIKILIŞI VE ŞAH İSMAİL

Yrd. Doç. Dr. Kemal Ramazan HAYKIRAN
Adnan Menderes Üniversitesi

Devlet içinde odak gurupların oluşması ve paralel bir güç odağı oluşturarak meşru devletin yerine geçmesi teşebbüsü sadece modern devletlerin yaşadığı bir sorun değildir. Tarihi süreç içinde pek çok devletin bu tehdit ile karşı karşıya geldiği görülmektedir. Bunlar içinde en dikkat çekenleri ve başarılı olanları arasında Şeyh Safiyüddin'in kurduğu ve Şeyh Cüneyd'in yaygınlaştırdığı bir tarikat olan Safaviyye'nin Akkoyunlu Devleti'nin sonunu getirmesi gelmektedir. Bu çalışmanın ana konusunu Safaviyye Tarikatının, Akkoyunlu Devleti içinde hangi yol ve yöntemlerle kendine yer ettiği ve nihayetinde nasıl devletin sonunu getirip kendi devletini kurduğu oluşturmaktadır. Devrin kaynaklarının verdiği bilgiler ışığında Saffaviyye Tarikatının Akkoyunlu Devletinin içten içe nasıl sonunu hazırladığı işlenecek bu tecrübeden hareketle bugüne ilişkin sonuçlara ulaşılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Akkoyunlular, Şah İsmail, Safaviler, Şeyh Cüneyt, İran

AN EXAMPLE OF A PARALLEL STRUCTURE COUP IN HISTORY: THE FALL OF AKKOYUNLU STATE AND SHAH ISMAIL

The creation of alternative power groups within a state and the attempt of these groups to replace the legitimate state by establishing a parallel center of power is not the problem of modern states. Throughout the history many states has faced such kind of a threat. In this work, how Safaviyye, which was founded by Shaikh Safiyüddin and developed by Shaikh Cüneyd, built a paralell structure within the Akkoyunlu State and what kind of a road map they followed on the way of establishing their own state will be examined. In this effort the literature and the original sources of that period will be used in order to analyze the process and to reach results dealing with recent developments of our time.

Key Words: Akkoyunlu, Shah Ismail, Safavids, Shaikh Cüneyd, Iran

1980 ASKERİ DARBESİ'NİN İSLAMCI ŞİRDE YARATTIĞI TOPLUMSALLIKTAN BİREYSELLİĞE ÇÖZÜLME

Kemalettin BAL

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Yeni Türk Edebiyatı bilim dalı

Adnan Menderes Üniversitesi

1970 Kuşağı şairleri toplumcu gerçekçiliğin etkisi ile şiirlerini kaleme almışlardır. Politik atmosferin esiniyle sanat anlayışlarını oluştururlar. Ancak öte yandan 1980 Kuşağı 80 Darbesi nedeniyle toplum ruhundan hızla uzaklaşmıştır. Bu durum beraberinde toplumsallıktan bireyselleşmeye yol açmıştır. Darbe toplumda çözülmeye sebep olarak bireyi yalnızlığa sevk etmiştir. Tüketim odaklı yaşam insan ilişkilerini zaafa uğratmıştır. Bunalım marazılığı ve meselesizleşmeye sürüklemiştir.

1980 Askeri Darbesi genelde edebiyatı ve onun bir türü olan şiiri siyasal hayatın dışında tutmuştur. İzleksel olarak toplumsal konulardan bireyselleşme eğilimine temayül olur. Sosyal içeriklerin sanat kaygısına tercih edildiği anlayıştan sanatı merkeze alan bir poetikaya geçiş süreci başlar. 1980 şiiri üzerine yapılan şu tespit devrin genel manzarasını açık bir şekilde yansıtmaktadır: “Çözülme bütün bağlantı ve bağlılık noktalarına hâkimdir. 1980 Kuşağı şairi tipik olarak kendine bile tutunamayan kişidir. Yani bir kişi bile değildir. Kimsedir. Yani hiç kimse.” 1980 sonrası şiirin izlekleri arasında şehirli kimliğin ön plana çıkması, şehirde yaşayan insanların şehre ve insana yabancılaşması, gelenek ve teknoloji arasında yaşanan çatışma sayılabilir. Bu durum Türk şiirinde kaotik bir panoramaya neden olmuştur. İçe dönük ve durağan bir edebiyat ortamı oluşur. 1980 sonrasında çeşitli edebiyat dergileri etrafında toplanan ancak farklı şiir anlayışına mensup şairler topluluğu kuşağın özünü oluşturur. Dergi sayısındaki artış ve yayınevlerinin çoğalması bireyselliğe yönelişi hızlandıran nedenler arasındadır. 80 sonrası İslamcı şiirin şairleri artık belli bir şiir akımı içerisinde yer almak yerine dergiler etrafında; ama kendi bireysel şiirleri peşinde koşmuşlardır. Korku ve endişe hali şairleri pasifsiz ederek apolitik bir şiir poetikası oluşturmuştur. 1990 ve 2000 Kuşağı şiirinin temsilcilerinden Hakan Arslanbenzer, Hakan Şarkdemir, OsmanÖzbahçe ve Hayriye Ünal kendilerinden önce gelen 1980 Kuşağı şiirini eleştirirler. Meselesizlik, toplumdan kopuk olma, şiiri salt sanat eseri olarak görme bu eleştirilerin nedenleri arasında sayılabilir. Sezai Karakoç, İsmet Özel, Cahit Zarifoğlu ve Ebubekir Eroğlu 1980 Kuşağı Müslüman-metafizik-mistik eğilimli şairleri önemli bir şekilde etkilemiştir. Dergâh, Yönelişler, Kaknüs gibi dergiler çevresinde İslamcı şiirin temsilcileri konuşlanır. Arif Ay, Osman Sarı, Erdem Beyazıt, Adem Turan, Nejat Çavuş, Dilaver Cebeci, Hüseyin Atlansoy, İhsan Deniz, Nurullah Genç, Bahattin Karakoç dönemin adı anılması gereken şairleridir.

Bu çalışmada 1980 Askeri Darbesi'nin İslamcı şiir anlayışı üzerinde toplumsal süreçten bireyselliğe yönelen çözümler süreci ele alınacaktır. Kuşağın şairlerinin şiirleri merkez alınarak yaşanan kırılmalar incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: 1980 Darbesi, İslamcı Şiir, şair, bireyselleşme, çözümler

THE 1980 COUP D'ETAT ISLAMIC IN POETRY CREATIVE COMMUNITY INDIVIDUAL SOLUTION

The 1970s generation poets have received poetry with the influence of socialist realism. They create artistic understanding with the inspiration of political atmosphere. However, on the other hand, the 1980 Belt was rapidly moved away from the social psycheduetothe 80 coup.This has led to an individualdis integration of sociality.The coup caused the individual to dissolve in the society, leading to loneliness. Consumption-oriented life has disturbed human relations. The crisis has dragged into morbidity and irrationality. 1980 The military coup generally kept literature and its important type of poetry out of political life. Ittends to trace individual tendency towards socialinclusion. The transition from an understanding that social content is preferred to artistic concerns to a poetic scentering on art begins. The following determination made on the 1980 Belt reflects clearly the general view of the devrin. "Dissolution dominates all connections and points of attachment. 1980 The beloved poet is typically the person who can not even holdon to himself. I mean, not even one person. Whatever. I meannoone."After the 1980s, poetry can be seen as thefore ground of urban identity, the alienation of city dweller sand people, the conflict between tradition and technology. This caused a chaotic panorama of Turkish poetry. There is a bureaucratic and static literary environment.After 1980, thegroup of poets gathered around various literary magazines but belong ingto different poetry concept constitutes the essence of genius. The increase in the number of magazines and the multiplication of publishinghouses are among the reasons that accelerate the orientation towards individualism. The post-80 Islamic poet poets are now around the magazines but pursuing their own individual poems rather than being in a certain poetry movement. The state of fear and anxiety created a poolithic poetry poet by passivating poets. Hakan Arslanbenzer, Hakan Şarkdemir, Osman Özbahçe and Hayriye Ünal, representatives of the 1990 and 2000 Belt poetry, criticize the poetry of the 1980 period before them. Among the reasons for these criticisms are irregularity, being disconnected from society, and seeing poetry as a pure artwork. Sezai Karakoç, İsmet Özel, Cahit Zarifoğlu and Ebubekir Eroğlu 1980 Believer shave influenced muslim-metaphysical-mysticalpoets in a significant way. Representatives of the Islamic poetry are deployed around the magazines such as Dergâh, Orientations, Kaknüs. Arif ay, Osman Sarı, Erdem Bayazıt, Zarifoğlu, Adem Turan. Nejat Çavuş, Dilaver Cebeci, Hüseyin Atlansoy, İhsan Deniz, Nurullah Genç, Bahattin Karakoç are the poets that should be remembered as the period.

In this study, the process of dissolution of the military coup from the social processto individualism on the Islamic poetry understanding of the 1980 military coupwill be examined. The breaks that take place at the center of the poet's poems will be examined.

Keywords: 1980 Coup,İslamic Poetry,poet,individualization,dissolition

II. MEŞRUTİYET DÖNEMİNDE ASKER-SİYASET İLİŞKİLERİ (1912-1913): HALASKAR ZABİTAN GRUBU

Prof. Dr.Kenan OLGUN

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Tarih Bölümü

ÖZET

Osmanlı Hükümeti açısından 1912-13 dönemi hem iç hem dış ilişkiler bakımından oldukça çalkantılı bir dönemdir. İttihat ve Terakki Cemiyeti ile Hürriyet ve İtilaf Fırkası arasında yaşanan iktidar mücadelesi, önce 1912 sopalı seçimlerini, ardından askeri isyan ve nihayetinde bir darbeyi getirmiştir. Bu dönemde yaşanan olaylar Balkan Savaşları'ndaki felaketin arka planını oluşturmuştur.

İttihat ve Terakki Cemiyeti, yeni kurulan Hürriyet ve İtilaf Fırkası'nın büyümesine engel olmak için seçimleri erkene almıştır. Tarihe "sopalı seçimler" olarak geçen 1912 seçimlerine iki parti İttihat ve Terakki Fırkası ile Hürriyet ve İtilaf Fırkası katılmış, seçimleri 6 muhalif hariç ezici bir çoğunlukla İttihat ve Terakki kazanmıştır. Seçimleri kaybeden Hürriyet ve İtilaf Fırkası, seçim yolsuzlukları hakkında şikâyetlerde bulunmakla birlikte iktidarı İttihat ve Terakki'den almak için çareler aramaya başlamıştır. İttihat ve Terakki'nin askeri uygulamalarından rahatsız olan bir kısım subayın oluşturduğu Halaskar Zabitan Grubu, işte tam da bu zamanlarda ortaya çıkmıştır.

Hürriyet ve İtilaf Fırkası'nın bazı üyeleri tarafından da desteklenen Halaskar Zabitan Grubu, 1912 yılı içinde yaptığı faaliyetlerle Meclise ve İttihatçı kabineye karşı bir askeri darbe girişiminde bulunmuştur. Prens Sabahaddin'in de desteğini alan Halaskar Zabitan Grubu, ortaya çıktıktan kısa bir süre sonra gazetelerde yaptıkları açıklamalarla İstanbul'da kargaşaya sebep olmuştur.

Askeri Şura'ya 17 Temmuz 1912 tarihinde verdikleri bir muhtıradan sonra, Sait Paşa Hükümetinin istifasıyla hedeflerinden birine ulaşmışlardır. İttihat ve Terakki hükümetinde önce bakanlar istifa etmiş ardından Başbakan Sait Paşa istifasını vermiştir. "Büyük Kabine" olarak adlandırılan Gazi Ahmet Muhtar Paşa hükümetinin kurulmasıyla da "tarafsız kabine" amaçlarına ulaşmışlardır. Şimdi sıra Meclisin feshine gelmiştir. Çeşitli kişilere yazılan tehdit mektupları bu konuda Halaskara çok yardımcı olmuştur. Padişahın askerin siyaset yapmaması beyannamesine karşılık olarak kendileri de gazetelerde beyannamelerini yayınlamış, Padişahın isteğine uyacaklarını ifade etmişlerdir.

Halaskar Zabitan Grubu son amacına Ahmet Muhtar Paşa'nın desteğiyle seçimlere gidilmek üzere 5 Ağustos'ta meclisin feshini sağlamakla ulaşmıştır. Meclis kapatılmakla birlikte iktidar mücadelesi bitmemiş, bu mücadeleye daha fazla dayanamayan Ahmet Muhtar Paşa istifa etmiştir. Başbakanlığa getirilen Kamil Paşa, İttihatçıların hiç istemediği bir kişiydi. Zaten Kamil Paşa da ittihatçı hükümetlerin izlerini silmek için çaba harcamaya başlamıştır.

İçeride iktidar kavgası devam ederken başlayan Balkan Savaşları'nda Bulgar ordusu Çatalca'ya kadar ilerlemiştir. Sait Paşa hükümeti Aralık 1912'de Bulgaristan ile bir ateşkes imzalamış, savaşın sona ermesi için Londra'da toplanacak Barış Konferansına hazırlanmaya başlamıştır. İşte bu esnada ittihatçılar tarafından

gerçekleştirilen Babı Ali Baskını ile Kamil Paşa, iktidarı ittihatçıların istediği Mahmut Şevket Paşa'ya devretmek zorunda kalmıştır.

Bu makalede; askerin siyasetle ilgilenmesinin sonuçları üzerinde durulmuş, özellikle 1912-1913 yılları arasında yaşananların ülkeye ve siyasete etkilerinin neler olduğunun ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaçla, Meşrutiyet döneminde ordu-siyaset ilişkileri ile bunun sebep ve sonuçları arşiv vesikaları, Meclis-i Mebusan görüşmeleri, dönemin gazete ve dergileri ışığında incelenmiştir. Yapılan inceleme neticesinde başta Halaskar Zabitan Grubu olmak üzere görevlerini kötüye kullanan subayların, siyaseti çıkarlarına alet ettikleri, böyle davranmakla aslında birbirlerine değil ülkeye zarar verdikleri sonucuna varılmıştır. Balkan Savaşlarında yaşanan olumsuzluklar bu düşüncemizin en açık kanıtıdır.

Anahtar Kelimeler : Halaskar Zabitan Grubu, İttihat ve Terakki Fırkası, Hürriyet ve İtilaf Fırkası, asker-siyaset ilişkileri, II. Meşrutiyet

MILITARY AND POLITICAL RELATIONS IN THE II. CONSTITUTIONAL PERIOD (1912-1913): SAVIOR OFFICERS

ABSTRACT

The period of 1912–13 was a highly turbulent time for the Ottoman government in terms of both domestic and foreign affairs. It marked a political power struggle between the Committee of Union and Progress (CUP) and the Freedom and Accord Party (also known as the Liberal Union or Liberal Entente), consisting of rapid exchanges of power involving a rigged election, a military revolt, and finally a coup d'état on a background of the disastrous Balkan Wars.

Angered at their loss in the election, the leadership of Freedom and Accord (LU) sought extra-legal methods to regain power over the CUP, complaining vocally about electoral fraud. At around this time, a group of military officers, uncomfortable with injustices it perceived within the military, organized itself into an armed organization known as the "Savior Officers" (Turkish: Halaskar Zabitan) and made their presence known to the imperial government.

1912 Ottoman coup (17 July 1912) was a military coup in the Ottoman State against the CUP government (elected during the 1912 general elections) by a group of military officers calling themselves the Savior Officers.

The Savior Officers, quickly becoming partisans of Freedom and Accord, soon created unrest in the capital Istanbul. After gaining the support of Prince Sabahaddin, another opposition leader, the Savior Officers published public declarations in newspapers.

Finally, after giving a memorandum to the Military Council, the Savior Officers succeeded in getting Mehmed Said Pasha (who they blamed for allowing the early elections that led to the CUP domination of the Chamber) and his government of CUP ministers to resign in July. Mehmed Said Pasha was succeeded by the non-partisan government of Ahmed Muhtar Pasha (the so-called "Great Cabinet", Turkish: Büyük Kabine). With the support of the Savior Officers, Ahmed Muhtar Pasha also dissolved the Chamber, which was still full of CUP members, and called for new elections on 5 August. The eruption of the Balkan War in October derailed plans for the elections, which were canceled, and Ahmed Muhtar Pasha resigned as Grand Vizier.

The new Grand Vizier, the LU's beacon Kamil Pasha, formed a LU cabinet and began an effort to destroy the vestiges of the CUP government remaining after the Savior Officers' revolt.

The Bulgarian Army had soon advanced as far as Çatalca, a western district of modern Istanbul. At this point, Kâmil Pasha's government signed an armistice with Bulgaria in December 1912 and sat down to draw up a treaty for the end of the war at the London Peace Conference.

This article examines relations between military and civil during Constitutional period by focusing on the causes and their consequences. It was observed that officers were abusing their duties and they were using politics in own interests. After the events in the country it was shown that the officers who were divided into three groups did not harm each other only, but were actually damaging the country. Difficulties experienced during Balkan wars are vivid evidences of this..

Key words: Savior Officers, The Union and Progress Party, Freedom and Accord Party, the arm and political relations, II. Constitutional Period.

GALYA FATİHİNDEN DİKTATÖRLÜĞE: CAESAR DARBESİ

Yrd. Doç. Dr. Kevser Taşdöner
Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü
Adıyaman Üniversitesi

İÖ 509 yılında Roma, Krallık dönemini son vererek Cumhuriyet yönetimini geçti. Bu tarihten itibaren Roma Cumhuriyeti yönetiminin sorumluluğunu tek başına üstlenecek kadar baskın bir kurum haline gelen Roma senatusunun (senatus) ve üyelerinin (senatörler) en büyük gayelerinden birisi sistemi korumak oldu. Fakat senatonun sistemi korumak anlamında üstlendiği misyonun sürdürülebilirliği, zamanla zorlaştı. Zira yüzyıllar boyunca ardı ardına yaşanan savaşlar ve fetihler, Roma Cumhuriyeti'ni Akdeniz dünyasının egemeni haline getirmiş zengin bir sınıf (optimates) yaratmış ve bu durum ekonomik ve sosyal eşitsizliğin derinleşmesine neden olmuştu. Gelişmeler, kaçınılmaz olarak Roma'nın fakir (populares) vatandaşlarının haklarının savunuculuğunu üstlenerek Roma Cumhuriyeti'nin teamüllerini sarsacak şekilde siyaset yapan liderleri yarattı. İÖ 2. Yüzyılın son çeyreğinden itibaren görülmeye başlayan bu liderlerin anayasal teamülleri yok sayma siyaseti, aralarında Gaius Iulius Caesar'ın da bulunduğu darbeci generaller için bir meşruiyet zemini oluşturdu.

Roma siyasetindeki konumunu Marius taraftarı bir halkçılardan (populares) tarafında yer alarak tayin eden Iulius Caesar, İÖ 61 yılında Propractor seçildi ve Hispania Ulterior Eyaleti valiliğine atandı. Bu eyaletten döndükten sonra consul seçimlerinde aday oldu. Muhafazakârların (optimates) kendisine karşı güçlü muhalefeti zamanın iki güçlü generali ve siyasetçisiyle, yani Gnaeus Pompeius ve Crassus ile işbirliği yaparak aştı. Caesar, onlarla bir araya gelip Roma Cumhuriyeti'nin ilk Triumvirliğini (Üç adam yönetimi) kurdu ve bu sayede İÖ 59 yılı consullüğüne seçildi. Consul olarak görev yaptığı bir yıl içindeki bazı icraatlarında anayasal teamülleri dikkate almadı. Bu görevi sona erince de beş yıllığına Illyricum ve Galya eyaletleri valiliğine atandı. Sekiz yıl sonra Roma ordusunun terhis edildikten sonra Roma'ya dönebileceği İtalya sınırına, yani Rubicon nehrine geldiğinde tüm Galya onun tarafından fethedilmişti. Roma'daki siyasi rakipleri Caesar'a, Caesar siyasi rakiplerine güvenmiyordu. Böyle bir durumda Caesar'ın iki seçeneği vardı. Ya ordusunu terhis edip sivil olarak Rubicon nehrini geçecek ya da anayasayı tanımayarak ordusuyla birlikte Rubicon'u geçip bir askeri darbe ile başkent Roma'yı ele geçirecekti. Caesar, tercihini askeri darbe için kullandı ve böylece İÖ 49 yılında başkent Roma'ya yürüdü ve böylece Roma iç savaşa sürüklendi. İç savaştan zaferle ayrılan Caesar, Roma Cumhuriyetini Caesar diktatörlüğüne dönüştürdü. Caesar'ın diktatörlüğüne siyasi ya da askeri çarelerle son verilemeyeceğinin ve Roma Cumhuriyeti'nin elden gittiğinin korkusu içinde olan kimi senatörler, bir suikast tertip ederek Caesar'ı İÖ 44 yılında öldürdüler.

Bu bildirideki amacımız, halkın (populares) desteğini alarak Roma siyasetinde günden güne güçlenen Iulius Caesar'ın Roma Cumhuriyet kurumlarına karşı yaptığı darbe girişimleriyle diktatörlüğüne varan süreci değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Caesar, Darbe, Roma, İç Savaş, Diktatörlük.

ADNAN MENDERES VE SOVYET AZERBAYCANI

Doç.Dr. Lütviyye Asgerzade
Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi

ÖZET

Adnan Menderes (1899-1961) ismi Türkiye Cumhuriyeti siyasal ve devletçilik tarihinde iz bıraktığı gibi, facialı kaderi de bütün dönemlerin insanının hafızasında iz bırakıb.

Eski Sovyetler Birliği 70 yıllık bir süre Türkiye Cumhuriyeti'ne ve onunla milli, harbi ve ya sosyal-ekonomi bağları olan devlet kurumları ile ilişkilerin hassasiyetle izlenildiği görülmektedir. Sovyetler Azerbaycan'ında ABD ve bir çok Avrupa ülkesinin üye olduğu NATO teşkilatının apardığı siyasete karşı antitebliğat işleri devamlı şekilde aparılmış, o dönemin gazeteleri vasıtasıyla propagandası gerçekleştirilmiştir. Bunlar bazı hallarda tarihin üzkarasıdır. Örneğin, Türkiye tarihinin 1960-61. yıllarının siyasi tartışmalarının izlenmesi ve bu ziddiyetlere sevinmeleri, bazı tarihi hakiketleri - A.Menderes'in idamını yanlış anlatmaları vb

Makalemizde, A.Menderes ve diğer hükümet üyelerinin idam edilmesine sovyetlerin bakış acısı incelenecek.

Anahtar kelimeler: Komünist ideolojisi, Sovyet Azerbaycanı, Adnan Menderes ve sovet dönemi gazeteleri

ROMA CUMHURİYETİ'NİN İÖ 80'Lİ YILLARINDA SİYASET VE DARBELER

Prof.Dr. Mehmet Ali Kaya
Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü
Ege Üniversitesi

ÖZET

Roma Cumhuriyeti İÖ 80'li yıllarına Pontos kralı VI. Mithridates'i adıyla tarihe mal olmuş bulunan üç savaştan ilkinin patlak vermesiyle girdi. Başkent Roma ise İÖ 123 yılından beri devam eden iki rakip tarafın, yani cumhuriyetçi muhafazakarlar (Optimates) ve halkçı demokratların (Populares) iktidar mücadelesine tanıklık etmeye devam ediyordu. İtalya savaşlarının komutanlarından birisi olarak yıldızı parlamış olan cumhuriyetçi lider Cornelius Sulla, İÖ 88 yılı için girdiği consulluk seçimlerini kazandığında demokratların lideri Gaius Marius'tu. Pontos kralı VI. Mithridates'e karşı savaşın komutanlığı Roma senatosunun kararıyla consul Sulla'ya verildi. Fakat bu komutanlığı Gaius Marius kendisi için istiyordu. Bu nedenle o, Tribun Publius Sulpicius Rufus ile senatonu kararını Halk Meclisini senato kararını bypass etmek için kullanmak ve proconsul olarak Mithridates'e karşı savaşın komutanlığını kendisine verecek olan bir yasayı halk meclisinden geçirmek üzere ittifak yaptı. Sulpicius Rufus'un yasası Sulla'yı yasa dışı komutan ilan etti. O zaman Sulla odusuna başvurdu ve askerlerini Roma'ya ilerlemeye ikna etti. Böylece Roma Cumhuriyeti, tarihinin ilk askeri darbesine tanık oldu. Roma'yı işgal eden Sulla, Sulpicius Rufus'un yasalarını lağvetti ve Rufus'u öldürdü. Sonra diğer rakip liderlere sürgün ve ölüm kararı verildi. Roma Cumhuriyeti, İÖ 80'li yıllarda iki darbeye daha tanıklık etti. Bu bildiri cumhuriyetçi lider Sulla'nın ve onun demokrat rakiplerinin darbelerinden ve İÖ 80'li yılların darbeler sürecinde Roma siyasetinden söz edilecektir.

Anahtar kelimeler: Roma Cumhuriyeti, Darbeler, Sulla, Marius, Cinna

THE POLITIC AND COUPS IN 80 BC OF THE ROMAN REPUBLIC

Roman Republic inter into its 80s BC along with the First Mithridatic War. While Rome, the capital of Roman Republic, keep testifying power struggle between conservatives and democrats from 123 BC. Gaius Marius was leader of democrats when Cornelius Sulla, distinguishing himself as one of commander in social war won election to the consulship in 88 BC as Republican leader. He was given the war with king Mithridates VI of Pontus by decision of Roman Senate. But Gaius Marius requesting this command for himself allied the Tribune Publius Sulpicius Rufus to use the popular Assembly to bypass Senate's decision and to carry a bill which could give him the command against Mithridates as proconsul. Sulpicius Rufus' law declared Sulla as illegal command. Sulla then appealed his army and convinced his soldiers to march for Rome. Army's going into Rome was illegal. So Roman Republic testified the first military coupt of her history. Sulla, having occupied Rome annulled the laws of Sulpicius Rufus and put the death him. Then other opposing leaders was decreed the exile and death. Roman republic testified later two coups in 80s BC. In this paper republican leader Cornelius Sulla's and his democrat rivals' coups, and Roman politic in pecess of coups in 80's BC is to be discussed.

Key Words: Roman Republic, Coups, Sulla, Marius, Cinna

**14 MAYIS'TAN 15 TEMMUZ'A:
DEMOKRASİ TÜNELİNDE TÜRKİYE**

Mehmet Alper DEMİR
Sınırteke Ortaokulu

İlhan KULACA
Beyköy Polis Abla Ortaokulu

Özen DURAN
Sınırteke Ortaokulu

ÖZET

Ülkemiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde çok zor koşullarda kuruldu. 29 Ekim 1923 günü Cumhuriyet'in ilan edilmesinden sonra özellikle Mustafa Kemal'in gayretleri ile bir çok defa çok partili hayata geçiş hamleleri yapıldı. Bu gayretlerin sonucunda öncelikle Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ve ardından da Serbest Cumhuriyet Fırkası kurulmuştur. 17 Kasım 1924'te Kazım Karabekir, Ali Fuat Cebesoy, Refet Bele ve Adnan Adıvar'ın öncülüğünde kurulan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, 13 Şubat 1925 tarihinde çıkan Şeyh Sait İsyanında etkili rol oynadığı ve propaganda yaptığı gerekçesi ile yargılanmış ve 3 Haziran 1925'te kapatılmıştır. Bu kapatılmanın ardından yaklaşık 5 yıl sonra 12 Ağustos 1930 tarihinde Gazi Mustafa Kemal'in önerisi ve onayıyla Paris Büyükelçisi Ali Fethi Okyar Serbest Cumhuriyet Fırkası'nı kurmuştur. Bu hareket, çok partili hayata geçiş yolunda ikinci denemedir. Çok yeni bir parti olmasına rağmen ilk haftada 10 bin ikinci haftada 13 bin üyeye ulaşmıştır. Öyle ki İzmir'de Eylül 1930'da yapılan yani kuruluşundan bir ay sonra yapılan mitinge 50 bin kişi katılmıştır. Aslında ülkemizde ilk çok partili seçim bu dönemde yapılmıştı. 14 Ekim 1930 yılında yapılan ilk yerel seçimlere Cumhuriyet Halk Fırkası (CHF) ve Serbest Cumhuriyet Fırkası (SCF) katılmıştır. 502 seçim bölgesinden ikisi kent olmak üzere 40 seçim bölgesini SCF kazanmıştır. Ancak 16 Kasım 1930 yılında Ali Fethi Okyar bir "Fesih Beyannamesi" hazırlayarak partinin kapatılmasına karar vermiştir. İkinci çok partili hayata geçiş denemesi de neredeyse başlamadan bitmiştir. Çalışmamızdaki problem durumunu şu şekilde belirtebiliriz; ülkemizde çok partili hayata geçiş niçin bu kadar sancılı oldu? Günümüze kadar gelinen süreçte neden bu kadar çok darbe veya muhtıraya maruz kalan bir devlet yapımız var? Bu çalışmada Cumhuriyet'in ilanından sonra gerçekleştirilmeye çalışılan demokrasi atılımları sonrasında başarısızlıkla sonuçlanan ilk girişimin ardından çok partili hayata geçişin ilk zaferini büyük bir oy çokluğu ile kazanarak Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk demokrasi zaferini gerçekleştiren Demokrat Parti'nin, seçimleri kazandığı gün olan 14 Mayıs 1950 tarihinden yine halkın darbeye karşı bir nevi sivil darbe ile karşılık verdiği 15 Temmuz 2016 tarihi arasında tarihsel bir analiz yapılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, Demokrat Parti'nin bu denli yüksek oy alması ve bunun tersine ülkeyi 27 yıl tek parti olarak yöneten Cumhuriyet Halk Partisi'nin Demokrat Parti karşısında neden bu kadar düşük oy aldığı araştırılmıştır. Çalışmamızda Nitel Araştırma yöntemlerinden

doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. 14 Mayıs 1950 ile 15 Temmuz 2016 arasında 56 yıl olmasına rağmen ve halkın birçok darbe, muhtıra ya da darbe girişimi görmüş olmasına karşın neden 15 Temmuz gecesi bu denli büyük çapta reaksiyon gösterip diğer darbe girişimlerine ve darbelere karşı bu cesareti gösteremediği incelenmiştir. Sonuçta bu darbe girişimini engelleyen nedenlerin ekonomi, dış politika, muhafazakâr kökenler ve değerler, lidere olan güven olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Demokrat Parti, Darbe, Demokrasi, Muhtıra, Adalet ve Kalkınma Partisi.

FROM 14th MAY TILL WITH 15 JULY: TURKEY, GOING THROUGH THE DEMOCRACY TUNNEL

ABSTRACT

Our country was established by the leadership of Gazi Mustafa Kemal Atatürk in very hard conditions. After the proclamation of the republic on 29th October 1923; especially with the efforts of Mustafa Kemal; transition to a multi-party system was tried in many times. After these efforts, firstly Progressive Republican Party and after that Free Republican Party was established. Progressive Republican Party was established with the leadership of Kazım Karabekir, Ali Fuat Cebesoy, Refet Bele and Adnan Adıvar on 17.th November 1924. It was judged because of taking role in Şeyh Said Insurrection on 13th February 1925 and propagandizing so it was abolished on 3rd June 1925. Nearly 5 years after this confinement, on 12th August 1930, with the proposal and approval of Gazi Mustafa Kemal Paris ambassador Ali Fethi Okyar established Free Republican Party. This movement is the second trying of multi-party system. Despite of being a new party, it had 10 thousand members in the first week and 13 thousand in the second week. On the meeting in İzmir, in September 1930 which was a month after establishment, there were 50 thousand people. Actually, the first multi-party election in our country was done in this period. On the 14 th October 1930, Republican People's Party and Free Republican Party attended to the first local election. Free Republican Party won 40 constituency from 502 constituencies; two of them were cities. But on 16.th November 1930, Ali Fethi Okyar decided to abolish the party by preparing notice of termination. Second trial of multi-party system end before it began. In our study, the problem situation is like that; in our country why was the transition to multi-party system so problematic? Until today, why was so many impact or memorandum in our state structure? The objective of this study was to make an analysis between 14.th May 1950 and 15 th July 2016. 14 th. May 1950 was the date of first victory for Democrat Party after proclamation of the republic and failure of first attempts to multi-party system. The party won the election by a large majority. 15 th. July 2016 was the date of kind of civilion coup against the impact. In accordance with this purpose, it was investigated why Democrat Party won such a high vote, on the contrary, Republican People's party which ruled the country as a single party for 27 years, won such a low vote. It has been 56 years between 14 May 1950 and 15 July 2016, the public had many coups, memorandum and coup attempts, it has been searched why 15 July they couldn't Show such courage to react to other coup attempts and memorandum. In conclusion, it has been seen that the reasons which block this attempts are economic, foreign policy, conservative roots and values, confidence in leadership.

Keywords: Democratic Party, Impact, Democracy, Memorandum, Justice and Development Party.

LİSANSÜSTÜ TEZLERDE DEMOKRASİ KAVRAMININ YERİ VE ÖNEMİ ÜZERİNE NİCEL BİR DEĞERLENDİRME

Arş. Gör.Mehmet ÇAKIR
Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü
Pamukkale Üniversitesi

ÖZET

Milli iradeyi yok sayan, Türkiye Cumhuriyetinin kurulduğu günden bu yana sık sık gündeme gelen, yaralayıcı, insan hak ve özgürlüklerini kısıtlayıcı bir özelliğe sahip olan; sosyal, siyasal veya askeri organizasyon niteliğinde olan tüm eylemler bütünü “darbe” olarak tanımlamak mümkündür. Bireylerin yıldırıcı, şiddet içeren, insan hak ve özgürlüklerine doğrudan müdahale eden eylemler sonucundaki sosyolojik tecrübeleri ya da edinimleri “demokrasiler, demokratik olmayan rejimlerden daha az zalimdirler” görüşüne rağmen bireyleri, en ideal düzenin demokratik teamüllerin egemen kılındığı bir demokratik düzen düşüncesi olduğu sonucuna ulaştırmaktadır. Mevzu bahis uygulamalara karşı çıkma, temel hak ve özgürlükleri koruma, bireyin kendinin ve yakınlarının geleceğini tayin etme, sosyal-siyasal eşitlik sağlama, bireylerin yaşamları boyunca hak ve özgürlüklerini kanun ve hukuk yolu ile garanti altına almayı vaat eden düşüncelerin eseri olarak doğan “demokratik bir düzen” üzerinden demokrasi söylemi günlük hayatımızda ya da eğitim hayatımızda nasıl bir yer edinmektedir? Ya da demokrasi hususunu tartışmak ancak darbe veya cunta girişimi dönemlerinde mi anlamlı olmaktadır? Eğitim vasıtası ile içerisinde farklı noksanlıkları barındırsa da özünde ideal bir amaç taşıyan demokrasinin kazanımları yeni nesillere özellikle yükseköğretimde eğitim gören genç bireylere aktarılmakta mıdır?

Bu hassasiyetle çalışmanın amacı, Türkiye’de lisansüstü tezi olarak hazırlanan çalışmalarda “demokrasi” hususunun hangi sıklıkla konu edildiğini araştırmaktır. Çalışma üç yönüyle önem taşımaktadır. Öncelikle demokrasi kavramının lisansüstü eğitimi gören bireylerde lisansüstü tezlerine konu edinme sıklığını belirlemek; özellikle 1980 darbesinden sonra “demokrasi” üzerine yapılan çalışmaların yoğunlaşmış ve yoğunlaşmadığının lisansüstü tezler yönüyle tespit etmek; sonraki yıllarda “demokrasi” üzerine çalışacak bireylere kategorik bilgi sunmak yönüyle önemlidir. Ayrıca bu çalışma, “demokrasi” temalı lisansüstü tezlerin toplumsal cinsiyete, yıllara ve üniversitelere göre değişim durumlarını görmek ve demokrasi kavramının hangi disiplinlerde daha çok çalışıldığını belirlemek istemesiyle önem taşımaktadır. Bu çalışma betimleyici bir araştırma yöntemi ve doküman analizi tekniği ile hazırlanmıştır. Bu araştırma, 15.11.2016 tarihli YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında dizinlenen Yüksek Lisans ve Doktora tezleri ile sınırlandırılmıştır. Araştırma verileri yaklaşık iki ay süre içerisinde toplanmıştır.

Çalışmanın sonunda demokrasi temalı lisansüstü tezlerin oranında yıldan yıla önemli artışların olmadığı gözlemlenmiştir. Bununla birlikte 2010 yılında “demokrasi” temalı Yüksek Lisans tezlerin diğer yıllara oranla en yük seviyeye ulaştığı görülmüştür. Doktora tezlerinde ise 2005 yılında demokrasi temalı bir tezin yazılmaması araştırmanın dikkat çekici noktalarındandır. Ayrıca araştırmanın evreni dikkate alındığında demokrasi temalı lisansüstü tezlerin Sosyal Bilimler alanında yapılan lisansüstü 171.877 tezdən sadece 524’ü demokrasi başlıklıdır. Bu sayı ise Sosyal bilimler alanında kaleme alınmış tezlere sayısal oranı yaklaşık 0.30 civarındadır.

Anahtar Kelimeler: *Demokrasi, Demokrasi Söylemi, Lisansüstü Eğitim, Lisansüstü Tez, Eğitim*

A QUANTITATIVE ASSESSMENT ON THE POSITION AND SIGNIFICANCE OF THE DEMOCRACY CONCEPT IN GRADUATE THESIS

ABSTRACT

Firstly, it is possible to define as “coup” all the actions have the characteristics of social, political and military organizations; which are bloody, hurtful, restrictor the individual rights and freedoms; we have experienced many times since Turkey was established, ignore the national will. Besides, the sociological achievements, experiences of individuals bring them to the ‘most ideal order is the democratic order’ solution in spite of the point of view ‘democracies are less tyrant than the regimes antidemocratic’. Then, such a seat the democracy discourse in our daily live’s and education win through ‘a democratic order’ born as work of thoughts promise for preventing the tyranny, protecting fundamental rights and freedoms, constituting the future of individual and his relatives, providing social-political equality, ensuring their rights and freedoms by remedy? Or discussing the subject of democracy being meaningful in only the coup or attempting junta periods? Are the gains of democracy that have an ideal mission in itself even keeping different deficiencies being transferred to new generations, especially young individuals study in higher education via schooling?

With this sensitivity the purpose of the study is to research how often the ‘democracy’ question is mentioned in studies prepared as graduate thesis in Turkey. The study matters by three aspects. Firstly, to determine the mentioning frequency of democracy term in graduate thesis by individuals study in higher education; to determine if the studies about ‘democracy’ multiplied or not after the 1980 coup via graduate thesis; and it is important in terms of presenting information to people who will study on democracy in the later years. Moreover this study matters in terms of willing to see the changing situation of graduate thesis democracy-themed in regard to social gender, years and universities and to determine which disciplines the democracy is studied in. This study is prepared by a descriptive research method and document analysis technique. This study is limited to Master and PhD dissertations which indexed in the database of Higher Education Institution, National Dissertation Center. The data of the research was collected in two months and the data collection was completed on 15.11.2016.

At the end of the study, it has been observed that there were no significant increases in the proportion of the number of graduate theses on democracy. Moreover, in 2010, master thesis democracy-themed was seen to reach the highest level in comparison with the other years. In his doctoral dissertations, the case of not writing a thesis democracy-themed in 2005 is one one of the points of attention. In addition, 524 dissertations of 171,877 theses written in the field of Social Sciences are titled “democracy”. The ratio of 524 theses democracy-themed to 171,877 theses written in the field of social sciences is about 0.30.

Key Words: *Democracy, Democracy Rhetoric, Higher Education, Graduate Thesis, Education.*

TÜRKİYE'DE DARBE FELSEFESİ VE RASYONELLEŞTİRME ÇABALARI

Öğr. Gör. Mehmet Fatih IŞIK
Fen Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü
Muş Alparslan Üniversitesi

ÖZET

Bir ülkede yürürlükte olan sivil yönetime baskı kurarak veya zor kullanarak sivil yönetimi ele geçirme operasyonu olarak tanımlanan darbe kavramı, özellikle demokrasi yönünde gelişmemiş veya demokrasisi gelişmekte olan toplumlarda sürekli bir tehdit unsuru olarak görülür. Nitekim Türkiye gibi demokrasi araçlarının henüz istenilen düzeye erişmemiş olan toplumlarda darbelerle sıklıkla karşılaşmak mümkündür. Bu bakımdan Türkiye'ye bakıldığında Türkiye'de darbelerin tarihsel olarak belli zaman periyotlarında meydana geldiğini söyleyebiliriz. Bu durumun altında yatan birçok sebepten söz etmek olasıdır. Bu olası sebeplerden en güçlü olanı ise, modern cumhuriyetin kuruluşundan da etkin rol oynayan askeri vesayeti gösterebiliriz. Türkiye'nin sürekli darbe ve muhtıralarla tehdit altında olan bir ülke olduğunu, cumhuriyetin kurulmasından sonra gerçekleşen 1960 darbesi, 1971 muhtırası, 1980 darbesi, 28 Şubat Post-Modern darbesi ya da 15 Temmuz 2016 "Darbeye Teşebbüs" gibi anti-demokratik müdahaleleri örnek olarak gösterebiliriz. Türkiye'de gerçekleşen darbe ya da muhtıraların ortak noktası, -geniş çaplı olarak- halkın desteğini almamaları ve askeri yapının sivil otoriteye karşı sivil halk adına meşru yollarla meşru yollarla seçilen sivil yönetimle mücadele etmeleridir.

Demokrasinin meşru araçları yoluyla oluşan sivil yönetimlere yönelik olan tüm müdahaleler, demokratikleşme yolundaki toplum eğilimlerine yönelik engelleyici tehditler olmaktan başka bir şey değildir ve hiçbir şekilde de kabul edilemez. Bir toplumda gerçekleşen darbe ve müdahaleler, o toplumda sadece temel hak ve özgürlüklere yönelik olumsuz sonuçlar doğurmaz. Aynı zamanda toplumda ekonomik yönden de olumsuz toplumsal sonuçlara yol açar. Ancak demokrasiye yapılan müdahalelerde, mevcut sivil yönetimlerinin olumsuz ve yanlış yönetme biçiminin etkilerini de göz ardı etmemek gerekir.

Tarihsel süreç incelendiğinde sivil yönetimlere yönelik olarak anti-demokratik yollarla gerçekleşen bütün darbeler, çeşitli sebepler gösterilerek rasyonelleştirmeye çalışılmıştır veya çalışılmaktadır. Rasyonelleştirme çabalarının her zaman ve dönemlerde en güçlü argümantasyon olduğunu, 20. yüzyılda yaşamış olan ve insana yönelik olan bütün hak ihlallerine yüksek perdeden itiraz ederek dile getiren başta Fransız düşünür Albert Camus gibi yüzlerce düşünürü göstermek mümkündür. Camus gibi düşünen bütün düşünürlerin ortak noktası ise, toplumda meydana gelen ve ekonomik, sosyal, siyasi ve kültürel toplumsal krizlere yol açan bütün müdahalelerin arka planlarında meşrulaştırma ve rasyonelleştirme algısının olmasıdır. Oysaki bir ülkede uygulanmakta olan mevcut sivil yönetimlerinin eksik ve tartışmalı tarafları olsa da, her çeşit askeri darbeden daha değerli ve anlamlıdır.

Çalışmada öncelikle Türkiye'de gerçekleşen darbelere kronolojik olarak kısaca bakıldıktan sonra, "Darbe Felsefesi ve Rasyonelleştirme Çabaları"nın altında yatan sebeplere bakılacaktır. Son olarak da çalışma, çözüm ve önerilerle sonuçlandırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Darbe, yönetme, rasyonelleşme, demokrasi, darbe felsefesi, birey, sivil yönetim, anti-demokratik.

IMPULSE PHILOSOPHY AND RATIONALIZATION EFFORTS IN TURKEY

ABSTRACT

The notion of coup, defined as the operation of seizing civil administration by using pressure or pressure on civil governance in force in a country, is seen as a constant threat to society, especially in developing democracies or in developing democracies. As a matter of fact, it is possible to encounter the democracy instruments such as Turkey in the societies that have not yet reached the desired level. When we look at Turkey from this point of view, we can say that the darbes in Turkey have historically occurred in certain time periods. It is possible to talk about many reasons underlying this situation. The strongest of these possible causes is the military tutelage, which also plays an active role in the establishment of the modern republic. We can exemplify anti-democratic interventions such as the 1960 coup d'etat, the 1971 coup, the 1980 coup, the February 28 Post-Modern coup or the "coup attempt" of 15 July 2016 after the republic was established. The common point of the coup or allegations in Turkey is that they should not take the support of the people - broadly - and fight the civilian administration, which is legitimately chosen by legitimate means on behalf of the civilian population against the civilian authority.

All interventions directed at civilian governance through the legitimate means of democracy are nothing more than obstructive threats to the social trends of democratization and are in no way acceptable. Impulses and interventions in a society do not produce negative consequences for only basic rights and freedoms in that society. At the same time, it also leads to negative social consequences in the economic sphere. However, in the interventions made in democracy, we must not ignore the effects of the negative and mismanagement of the existing civilian administrations.

When the historical process is examined, all the crimes that have taken place in antidemocratic ways towards the civilian administrations have been tried or tried to be rationalized by showing various reasons. It is possible to show hundreds of thinkers such as the French philosopher Albert Camus, who had lived in the 20th century and voiced their high-pitched objection to all human rights violations, that rationalization efforts were always the strongest argument ever. It is possible to show hundreds of thinkers such as the French philosopher Albert Camus who expressed the rhetorical efforts at all times and periods as the strongest argument, with a high pitched objection to all the violations of human rights in the twentieth century. The common point of all thinkers like Camus is the sense of legitimization and rationalization in the backgrounds of all the interventions that take place in society and lead to economic, social, political and cultural social crises. Even though there are incomplete and controversial sides of existing civilian administrations being implemented in a country, it is more valuable and meaningful than any military coup.

The study will first look at the underlying causes of "Impact Philosophy and Rationalization Efforts", after briefly looking at the impacts in Turkey in chronological order. Finally, the study will be concluded with solutions and suggestions.

Keywords: Coup, manage, rationalization, democracy, coup philosophy, individual, civilian administration, antidemocratic.

AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ ÇERÇEVESİNDE TÜRKİYE'DEKİ SON OLAĞANÜSTÜ HAL TEDBİRLERİ

Doç. Dr. Mehmet Hanifi BAYRAM
Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Milletlerarası Hukuk ABD

15 Temmuz 2016 tarihli başarısız askeri darbe ardından, Türkiye'de Bakanlar Kurulu 20 Temmuz 2016 tarihinde 90 gün süreyle ülke genelinde olağanüstü hal (OHAL) ilan etmiştir. Bu kararın ardından OHAL, Bakanlar Kurulu Kararı ile üç ay süre ile uzatılarak ve bu karar TBMM tarafından 11 Ekim 2016 tarihinde onaylanmıştır. 1982 Anayasası ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) gibi uluslararası sözleşmeler OHAL ilanına ve güvence altına alınan belirli hakların bu dönemde askıya alınmasına (*derogation*) imkan sağladığını belirtmekte fayda vardır. Ancak, Devlete tanınan bu olanağın kötüye kullanılmaması için Anayasa'nın 15. ve AİHS'nin 15. maddelerinde şu önemli sınırlamalara yer verilmektedir: “Devletin uluslararası hukuktan doğan başka yükümlülüklerine ters düşmeme”, “durumun gerektirdiği ölçüde, yükümlülükler aykırı tedbirler alma” ve “belirli haklar, yükümlülükler aykırı tedbir almama”.

AİHS'ye aykırı tedbirler alma hakkını kullanan her Devlet gibi Türkiye, 15. maddesine uygun olarak AİHS'yi askıya aldığı Avrupa Konseyi'ne tebliğ etmiştir. Böylece Türkiye, sözleşme kapsamındaki belirli hak ve özgürlükleri koruma yükümlülüğünü “geçici, kısıtlı ve denetimli” şekilde askıya alma imkanına sahip olmuştur. Ancak bu hükmün uygulanması, AİHM'nin içtihadı ile usul ve esas koşullarına bağlanmıştır. AİHS'nin askıya alınması, taraf devletin AİHM denetiminden çıktığı anlamına gelmemektedir. OHAL döneminde hak ihlaline kanaat getiren bireyler, AİHM'ye başvurabilmektedirler. Bu durumda OHAL, AİHS'nin çizdiği hukuki çerçeveye uygun olarak sürdürülmelidir. OHAL döneminde başvuru tedbirlerin AİHS'ye uygunluğuna ilişkin değerlendirme de, AİHS normları ve AİHM'nin içtihadı dikkate alınarak yapılmalıdır.

Bu koşullarda, Türkiye'nin askıya aldığı yükümlülükler ilişkin Mahkemenin muhtemel pozisyonu anlamak için, taraf devletlerin olağanüstü dönemlerde aldığı tedbirlere ilişkin AİHM'nin içtihadını incelemek yerinde olacaktır.

Anahtar Kelimeler AİHS, Olağanüstü Hal, Askeri Darbe, Temel Haklar, Türkiye, Tedbirler

THE STATE OF EMERGENCY MEASURES IN TURKEY WITH REGARD TO THE EUROPEAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS (ECHR)

ABSTRACT

Under this project, the practice of the state of emergency in Turkey aftermath of failed coup d'état of 15 July 2016 will be studied according to the perception of the ECHR. Following the failed military coup d'etat on 15 July 2016, the Council of Ministers declared a state of emergency (OHAL) nationwide on July 20, 2016 for 90 days. Following this decision, the state of emergency was extended for a period of three months by the decision of the Council of Ministers and this decision was approved by the National Assembly on 11 October 2016. It is worth noting that international conventions such as the 1982 Constitution and the European Convention on Human Rights (ECHR) allow for the declaration of state of emergency and certain rights guaranteed by the Convention to derogate at this time. However, in order to avoid abuse of this right recognized in the State, Article 15 of the Constitution and Article 15 of the ECHR place the following important limitations: " any derogations may not be inconsistent with the State's other obligations under international law ", " only to the extent strictly required by the exigencies of the situation " and " certain Convention rights do not allow of any derogation ".

As a State Party to the ECHR, Turkey has notified the Council of Europe that it has taken the Standing of the ECHR in accordance with Article 15. Thus, Turkey has the possibility to suspend the obligation to protect certain rights and freedoms under the contract in a "temporary, restricted and supervised manner". The suspension of the European Convention on Human Rights does not mean that the State party is exempt from ECHR. Individuals convicted of a violation of rights during the state of emergency period may apply to the ECHR. In this case, the state of emergency should be carried out in accordance with the legal framework drawn by the ECHR. Assessment of the appropriateness of the measures applied during the state of emergency period to the ECHR should be made taking into account the ECHR norms and the case-law of the ECHR.

In these circumstances it would be appropriate to examine the case-law of the ECHR concerning the measures taken by the States parties in extraordinary periods, in order to recognize the possible position of the Court on the state of emergency measures in Turkey.

Keywords : The State of Emergency, Turkey, The European Convention on Human Rights, Military Coup d'Etat, Derogation

**İTTİHAT VE TERAKKİ CEMİYETİ'NİN YERALTI FAALİYETLERİ:
FEDAİ ZABİTAN OLUŞUMU VE SİYASİ CİNAYETLER**

Yrd. Doç. Dr. Mehmet BAŞARAN
Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü
Adnan Menderes Üniversitesi

Ali ÖZÇELİK
Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı
Adnan Menderes Üniversitesi

ÖZET

Türk siyasi tarihinde 1908–1918 yılları arasına damgasını vuran fakat o dönem yaratmış olduğu siyasal etkiyi bugün dahi hissettiren Osmanlı İttihat ve Terakki Cemiyeti, İstanbul Askeri Tıbbiye öğrencilerinden beş kişinin 1889'da bir araya gelerek İttihatçı Osmanlı adlı bir örgüt kurması ile ortaya çıkmaktaydı. İmparatorluğun dağılmasına engel olma amacıyla örgütlenen bu cemiyet, bir yeraltı örgütü olarak uzun bir süre Avrupa'da çıkartılan gazetelerle ve ordu içerisindeki propagandalarla genişleme politikası izlemiş, hummalı çalışmaların ardından da özellikle III. Ordu mensubu genç subaylar arasında kendisine bolca taraftar bulmuştu.

Ancak Cemiyet, nihai sonuca ulaşılması adına 1907 yılındaki İkinci Jön Türk Kongresi'nde radikal bir karar almış ve Bulgar ihtilal çetelerinin usullerinden etkilenmesi sonucu fikri muhalefeti terk ederek silahlı mücadele yolunu seçmişti. Alınan bu kararın sonrasında gerek suikastların icrası gerekse karşılaşılabilecek zorlukların şiddet ve yıldırma yoluyla aşılması için "Fedai Zabitan" adı verilen özel bir birlik kurulmuştu. "Serez Komitesi" ya da "Serez Heyet-i Cinaiyesi" olarak da tanınan bu grubun mensupları, doktrinal tartışmaların uzağında, Cemiyet uğruna ölmeyi ve öldürmeyi göze alarak yemin eden gönüllü subaylardan oluşmuştu. Fedailer, bağlı oldukları şubelerinin emirlerini mutlak bir itaatle tatbik etmişler ve Merkez-i Umumi'nin hakkında ölüm kararı çıkarttığı kişilerin infazını tetikçi vasfıyla gerçekleştirmişlerdi.

Cemiyetin manevi şahsiyetine ya da üyelerine yönelik aleyhte tutumları vatana ihanet olarak değerlendiren bu topluluk, İttihatçıların karşılaştığı her krizde ön safa çıkma eğilimleriyle tanınmıştı. Muhalefet tarafından "Makedonya Kabadayıları" olarak adlandırılan fedai subaylar, Meşrutiyet öncesindeki siyasi cinayetlerle Cemiyete iktidar yolunu aralamışlardı.

Yeraltı faaliyetlerinde ve Cemiyet içerisindeki hizip mücadelelerinde kullanılmalarının yanı sıra Trablusgarp Savaşı'nda, Balkan Savaşları'nda, I. Dünya Savaşı'nda ve Milli Mücadele'de aktif görev alan İttihatçı fedailerin pek çoğu Cumhuriyetin ilanı sonrası yeni sisteme entegre olup önemli görevler üstlenmişti. Siyasi şiddet geleneğinden kopamadıkları için tehdit olarak görülenler ise İzmir Suikastının ardından tasfiye edilmişlerdi.

Bu çalışmada; İttihatçı yer altı yapılanmasının Meşrutiyet arifesinden İmparatorluğun yıkılışına dek uyguladığı tedhiş siyaseti kişi ve olaylar üzerinden değerlendirilecek, tüm bu faaliyetlerde kullanılan düşük rütbeli hırçın subayların, askeri hiyerarşiyi yok ederek nasıl olağanüstü bir siyasi prestij kazandıkları irdelenerek ordu ve siyaset ilişkisi bağlamında genel bir panorama çıkarılacaktır.

Anahtar Kelimeler

İttihat ve Terakki Cemiyeti, Komitacılık, Fedai Zabitan, II. Meşrutiyet, Siyasi Cinayet, Bab-ı Âli Baskını.

**UNDERGROUND ACTIVITIES OF THE COMMITTEE OF UNION AND PROGRESS:
ORGANIZATION OF *FEDAİ* OFFICERS AND POLITICAL ASSASSINATIONS**

ABSTRACT

Ottoman Committee of Union and Progress which set seal to the Turkish political history between 1908-1918 and left an enduring political impact that can be felt even today, was formed with the founding of an organization under the name of the Union of Ottomans by five students from Military School of Medicine in İstanbul in 1889. This organization, which was founded in order to prevent dissolution of the Empire, for a long period, pursued a policy of expansion via newspapers published in Europe and propagations within the army and thanks to intensive efforts found many supporters especially among young officers of the IIIrd Army.

However, the Committee, for the sake of reaching its final aim, took a radical decision in the Second Congress of the Young Turks in 1907 and inspiring from the methods of revolutionary Bulgarian bands, abandoned the path of ideological opposition and adopted the path of armed struggle. Following to this decision a special force under the name of “*Fedai* Officers” was formed for the execution of assassinations and elimination of encountered difficulties with the help of violence and intimidation. Also known as “Committee of Serres” or “Serres Council of Murder”, members of this group was comprised of volunteer officers who were abstained from doctrinal disputes and swore risking to die and kill for the sake of the Committee. *Fedais*, with an absolute obedience, carried out the orders of the branches that they were contingent upon and as hitmens accomplished the execution of those who were sentenced to death by the General Center.

Considering negative attitudes towards the corporate body of the Committee or its members as treason, this association was notorious with its members bold attitudes in the face of every crisis which Unionists encountered. Called by opposers as “Villains of Macedonia” these *fedai* officers, with the help of political assassinations before IInd Constitutional Period, paved the road to power for the Committee.

Along with their utilization for the underground activities and factional struggles within the Committee, most of the Unionist *fedais*, performing active duties during the Turco-Italian War, Balkan Wars, World War I and Turkish National Struggle integrated to the new system following to the proclamation of the republic and assumed important positions. Those who were considered to be dangerous because of their insistence on the political violence, were liquidated following to the İzmir Incidence.

In this study, terrorizing policy implemented by the underground organization of the Unionists, from the eve of IInd Constitutional Period to the dissolution of the Empire, will be evaluated on the basis of personalities and cases, and a general panorama will be laid out within the context of relations between the army and politics by examining how these embittered, low-rank officers who were utilized in various activities, gained an extraordinary political prestige by denying military hierarchy.

Keywords : Committee of Union and Progress, Committee Membership, *Fedai* Officers, IInd Constitutional Period, Political Assassination, Raid on the Sublime Porte.

TANIKLIKLARLA DARBELER VE 12 EYLÜL

Menderes Akdağ
Dokuz Eylül Üniversitesi

ÖZET

1970-1980 arası Türk siyasi tarihinde oldukça önemlidir. Bu dönem özellikle merkez sağın dağıldığı bir zaman kesitidir denebilir. Dönemin başında AP kendi tarihinin en yüksek oyuyla iş başına gelmiş durumdadır. Artan öğrenci olayları ve diğer etmenlerle Demirel hükümetine verilen 12 Mart 1971 muhtırası siyasi istikrarsızlığı iyice artırır. Muhtıranın önemli sonuçları olur. Muhtıra sonrası Nihat Erim hükümetinin CHP desteği ile kurulması Ecevit'in İnönü'ye karşı bayrak açmasına yol açar. Bu nedenle Ecevit'in ortaya çıkışı ve CHP'nin yükselişinde 12 Mart Muhtırası dolaylı etkiye sahiptir diye düşünülebilir. 1973 seçimleri sonucunda CHP-MSP koalisyonu kurulur. Özellikle Kıbrıs Müdahalesi Ecevit'in halk nezdinde popülaritesini daha da artırır. Ancak sağ partiler Ecevit'in erken seçime gitmesini engeller. Milliyetçi Cephe Hükümeti kurulur. Artan şiddet ve hayat pahalılığı gibi pek çok faktör Ecevit'e dair umut algısını güçlendirir. 1977 Genel Seçimlerinde CHP tarihinin en yüksek oyunu alır. Ancak tek başına hükümet kuracak kadar milletvekili çıkaramaz. MC hükümeti yeniden kurulur. 1977'de yapılan yerel seçimlerde de CHP'nin başarısından söz etmek gerekir. Örneğin AP'nin kalesi olarak bilinen Aydın'da 1950-2009 arasında, 59 yılda CHP'li tek belediye başkanının seçildiği yıl, bu yıl olur. Sadece Aydın merkezde değil, Kuşadası, Nazilli gibi pek çok ilçede de seçimi CHP alır. AP'nin tek seçim kazandığı yer Adnan Menderes'in köyünün bağlı bulunduğu Koçarlı'dır. Ecevit, genel seçimlerdeki başarısını ve yerelde CHP'nin güçlenmesini iktidar olmakla süslemek ister. AP'den istifa ettirdiği kimi milletvekilleriyle gensoru yoluyla MC hükümetini düşürür. Yine aynı vekillere bakanlık vermek suretiyle CHP'yi tek başına iktidar yapar. Demirel, kendi milletvekilleri eliyle iktidarın elinden alınmasını hoş karşılamaz. Yeni hükümeti tanımaz. Sürekli mitingler yapmak suretiyle AP teşkilatlarını diri tutmaya çalışır. Halka karşı ise halen bir alternatif olduğunu göstermeye çabalar. Artan şiddet olayları, göç ve konut sorunu, ambargo, yokluklar halkı bezdirmişe benzer. Aynı zamanda Genel Kurmay Başkanı Kenan Evren de Ecevit hükümeti zamanında siyasileri uyarır. 1979 araseçimlerini Ecevit kaybeder. Hükümet istifa eder. Demirel azınlık hükümeti kurulur.

12 Eylül Darbesi Demirel azınlık hükümeti zamanında yapılır. Ancak 1977'de yerel seçimlerde işbaşına gelen CHP'li başkanlar görevdedir. Bu nedenle yerel anlamda darbe CHP'ye de yapılmıştır denebilir. Bildirimizde darbe esnasında görevde olan darbe ile birlikte görevden alınan Muhterem Ağababaoğlu, Ahmet Zencirci gibi CHP'li pek çok belediye başkanı ile darbe sırasında görev yapmakta olan bulunan pek çok AP'li bakanın darbe anılarını ve darbeye karşı yaklaşımlarını değerlendirmeyi düşünmekteyiz. Bunlar arasında dönemin Maliye Bakanı İsmet Sezgin, Enerji Bakanı Esat Kırathoğlu gibi pek çok isim bulunmaktadır. Bu isimler, 1960 darbesinin sonucunda ortaya çıkar. Demokrat Partililerin yargılanması ve yasaklanması merkez sağda Demirel önderliğinde adı geçen kimi siyasetçilerin ortaya çıkmasına neden olur. Demirel ve ekibi 1960 Darbesi ile 1971 Muhtırası da görür. Darbenin, bir başbakanın asılmasının Demirel'in iktidarı boyunca psikolojisini ve politikalarını ne biçimde etkilediğini onun yakın arkadaşları çalışmamızda değerlendirmiştir. 12 Eylül'ün ön plana çıkardığı eski AP'li Nabi Sabuncu, Ali Rıza Gönül gibi milletvekili ve bakanlar da 12 Eylül'ü ve 1960 Darbesini kendi yaşam deneyimleriyle aktarmışlardır. Siyasi şiddet ve anarşi darbe gerekçesidir. 1970-1980 arasında üniversite öğrencisi olmuş daha sonra siyasette veya mesleğinde önemli yerlere gelmiş Halil Aktemur, Nursel Yıldız, Hakkı Başarık, Fettah Açı, Nuri Çamoğlu, Reşat Doğru (Eski Bakan) gibi pek çok kişiyle görüşülmüştür. Onlara darbe esnasında neler yaşadıkları sorulmuştur. Söz konusu görüşme gurubu dönemin ülkücü kanadında veya sol kesimde önemli faaliyetlerde bulunmuş kişilerden seçilmiştir.

Darbe, siyasal algı ve propaganda konusunda görüşme yaptığımız 300'e yakın kişi darbelere karşı kendi algılarını ve değerlendirmelerini ortaya koymuşlardır. Darbe esnasında nelere maruz kaldıklarını anlatmışlardır ve yaşadıkları travmaları dile getirmişlerdir. Mehmet Aydınoğlu, Süleyman Çelik, Mustafa İlker Gürkan, Necati Özçöllü, Emine Cerit, Ahmet Ertürk gibi kişiler de yaşanan siyasi

şiddetten dolayı halkın genelinin darbe iyi ki oldu şeklinde bir düşünce olduğunu belirtmişlerdir. İster darbe esnasında öğrenci olsun, isterse CHP'li belediye başkanları olsun, isterse Demirel hükümetinde bakan olsun tamamının birleştikleri nokta darbenin siyasi şiddeti önlemek için yapılmadığı, siyasi ve ekonomik sistemi değiştirmek için yapıldığı ve darbelerde Amerika etkisi ile dış etkinin kesin olduğu şeklindedir.

Anahtar Kelimeler: 12 Eylül, 27 Mayıs, 12 Mart Muhtırası, Askeri Darbeler, Demirel, Ecevit, Erbakan, Türkeş, Kenan Evren, CHP, AP, 1960, 1980, Darbe, İhtilal

15 TEMMUZ KALKIŞMASI'NIN**“ÖNAÇICI LİDERLİK VE ÖNALICI GÜVENLİK” BAĞLAMINDA ANALİZİ**

Menderes ALPKUTLU

Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü

Adıyaman Üniversitesi

ÖZET

Gerek insan, gerekse devlet hayatında öyle anlar olur ki, Aytmatov'un “gün vardır asra bedeldir” ifadesinde vurgulandığı gibi, bunlar, değerlendiriliş şekliyle asırlara damgasını vurur. Bu bağlamda Türk/İye tarihinde de çeşitli kesitler gösterilebilir ki bunların etkisi asırlarca hissedilmiştir. İşte bu anlardan biri de Türk tarihinde ağırlıklı olarak adına “darbe” denilen gayrî meşrû süreçlerdir. Vatandaşın, toplumun ve devletin irâdesine zor kullanılarak yapılan bu tür müdahaleler, karşılanış ve kabulleniş şekliyle de kesintisiz tartışılmıştır. Ne var ki 15 Temmuz 2016 tarihinde, dış ve iç unsurlarca daha da komplike bir sürece dönüştürülmüş emsâlsiz darbe görünömlü işgal kalkışması, Türk milletinin öngörölmez direnişiyile, demokrasi tarihinde bir milada dönüşmüştür. Böylece, Türk milleti, bir kez daha “anın ruhunu doğru okuyup hükmünü icra ederek” asırlara bedel 24 saatlik bir zaman dilimini asırlık hâsılataya çevirmiştir.

Bu ekseninde gelişecek bu çalışmada; ilgili soru, hedef/ler ve amaç doğrultusunda darbe kavramı ve Türkiye’de darbe sürecine değinilerek, bu olgunun algılanışını alt-üst eden 15 Temmuz Direniş öyküsünün müstesna yönüne odaklanılacaktır. Süreçte, darbe literatürü taranarak 15 Temmuz’a ilişkin basın ve medyaya yansıyan güncel veri, bilgi ve belgeler analiz edilerek yol alınacaktır. Çalışmanın temel argümanı, taktik ve stratejisi ise, 15 Temmuz sürecinin, “önaçıcı lider ve önalıcı güvenlik (preventive)” bağlamında gelişecektir. Böylece, sürecin; “tek millet, bayrak, vatan ve devlet” üzerindeki belirleyici yansıması anlaşılmaya çalışılacaktır.

Sonuç olarak, nitel bir çalışma olan bu metinde, çalışmanın can alıcı vurgusu, duruş ve tutumuyula hizmetkâr lider ile millî irâdenin devlet güvenliğinde oynadığı kilit rol üzerinde yoğunlaşacak ve bu istikamette çeşitli tespitler paylaşılacaktır. Böylece, bu direnişin, Türkiye’nin 2023, 2053 ve 2071 hedeflerinde ne anlâm ifade ettiğinin altı çizilerek, darbeler literatürüne, ufuk açıcı bir katkı sağlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Darbe, önalıcı güvenlik, önaçıcı liderlik ve 15 Temmuz Kalkışması.

TÜRKİYE'DE DARBE DÖNEMLERİNE MEDYA ARAÇLARININ SOSYOLOJİK ETKİSİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Merve ÇETİN DAĞDELEN

Pamukkale Üniversitesi

ÖZET

Kuvvetler ayrılığı ilkesine dayanan demokratik devlet yönetimlerinde yasama, yürütme ve yargı en önemli üç temel güç olarak kabul edilir. Bunun dışında, medyanın toplumsal düzlemde oldukça etkin olduğunun fark edilmesi, bu güçlerden farklı bir gücün varlığı kabulünü ortaya çıkardı. Bunun üzerine, öncelikle Burke tarafından gayri resmi olarak medyanın; yasama, yürütme, yargıdan sonra en önemli güç olduğu dile getirildi ve sonraki medya çalışmalarının birçoğunda bu düşünce kabul gördü. Media kavramının kökeni olan “medium” araç anlamına gelmektedir. Dolayısıyla medya'nın bir güç olmakla birlikte aynı zamanda bir araç olduğunun düşünülmesi doğru olacaktır. Medya tarihi, matbaanın bulunmasıyla başlamış günümüz genel kullanımında akıllı telefonlara kadar evrilmiştir. Kavram olarak medya; yeni medya, sosyal medya şeklinde ayrımlanmış ve gündelik hayatımızın her aşamasında yanımızda olmayı başarmış ve başarmaktadır. Dolayısıyla medya araçlarının ve özellikle kitle iletişim araçlarının tarihte ve günümüzde yaşanan her türlü önemli olayın içine direkt olarak müdahil olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Cumhuriyet tarihi boyunca tarihsel ve sosyolojik anlamda pek çok olay vuku bulmuştur. Bu olaylar arasında en önemli ve demokrasi bağlamında düşünülmesi gerekenler darbelerdir denilebilir. Yaşanan her bir darbe girişiminin ülkenin demokrasi tarihini baltaladığı ve ülke gelişimini geriye götürdüğü söylenebilir. Bu darbe teşebbüsleri tarihinin en önemli aktörlerinden biri de şüphesiz medya araçları olmuştur. Darbe dönemlerinde açık bir şekilde medyatokrasinin işlerliği görülebilmektedir. Medya araçları hem darbe dönemlerini etkilemiş hem de darbe dönemlerinden doğrudan etkilenmişlerdir. Şurası dikkat çekicidir ki; Medya araçlarının tarihsel evrimlerine paralel olarak, bahsedilen her dönemin en çok kullanılan medya aracı, o dönemde yaşanan darbe teşebbüslerinde kullanılan araçlar olmuşlardır. Örneğin; 60 döneminde radyo, 70-90 arasında televizyon, 2000lerde internet ve günümüzde yaşadığımız 2016 yılı darbe girişiminde sosyal medya ve araçları işlevsellik kazanmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nde 27 Mayıs 1960, 12 Mart 1971, 12 Eylül 1980, 28 Şubat 1997, 27 Nisan 2007 ve son olarak 15 Temmuz 2016 yılında darbeler ve darbe teşebbüsleri yaşanmıştır. Tüm bu girişimlerin yaşandığı dönemlerde medya araçları bizzat kullanılmışlardır, denilebilir. Çalışma; Darbe girişimlerinde medya araçlarının oldukça önemli bir işleve sahip olmasının temel sebepleri nelerdir? Medyanın hangi özellikleri bir güç aracı olarak kullanılması sonucunu getirmektedir? Medyanın ideolojik işlevleri hangi darbe dönemlerinde ne şekilde kullanılmıştır? Şeklindeki soruları medya kuramları aracılığıyla cevaplamayı amaçlamaktadır. Bu konu ile ilgili geçmişte yapılan çalışmalar incelenerek literatür taraması yapılmıştır. Çalışma esnasında, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde yaşanan her darbe ve darbe girişiminde medya araçlarının rolü ve etkisi ayrı başlıklar altında incelenmiştir. Böylece tarihte yaşanan her darbe döneminde hangi medya aracının ne kadar etkili olduğunun net anlaşılması amaçlanmıştır. Ayrıca, anlatım günümüzde ve tarihi süreçteki darbe teşebbüslerinde yaşanmış gerçek olaylar ve haber örnekleri ile zenginleştirilerek irdelenmiştir. Çalışmanın sonucunda; hem medya araçlarının gelişim evreleri hem de Türkiye Cumhuriyeti'ndeki darbe girişim dönemlerinde hangi medya aracının sosyolojik olarak nasıl bir etkiye sahip olduğunun birlikte okunması sağlanmıştır. Bu bağlamda Türkiye Cumhuriyeti'nin tarihsel

sürecini konu edinen medya çalışmalarına farklı bir bakış açısı sunması anlamında katkı sağladığı düşünülebilir. Ayrıca çalışma; darbe dönemlerinde medyanın etkisi hakkında temel bir bilgi edinmek isteyenlere düzenli bilgi sunması anlamında önemli bir çalışma olarak görülebilir.

Anahtar Kelimeler: Medya araçları, Medyatokrazi, Darbe Dönemleri, Haberler, Sosyoloji

AN ANALYSIS ON THE SOCIOLOGICAL EFFECT OF MEDIA TOOLS IN TURKEY**ABSTRACT**

In democratic state governments based on the principle of separation of powers, legislation, executive and judiciary are regarded as the three most important forces. Apart from that, recognizing that the media is very active at the social level, it would appear that there is a different power than these forces. On top of that, first of all Burke informally informed the media; It was said to be the most important force after legislation, executive, judiciary, and in most of the subsequent media studies this opinion was accepted. The term "medium" is the root of the media concept. It would therefore be correct to think that the media is a vehicle at the same time as being a force. The history of the media has evolved to the smart phones of today's general use, which began with the presence of the printing press. Media as a concept; new media, social media, and has succeeded and succeeded in every step of our daily life. So it would not be wrong to say that the media tools, and especially the mass media, are directly involved in all important events in history and today. Throughout the history of the Republic, many historical and sociological events have occurred. The most important of these events and the things to be considered in the context of democracy can be said to be minor. It can be argued that each coup attempt has undermined the history of democracy in the country and brought back the development of the country. One of the most important actors in the history of these coup attempts has undoubtedly been media tools. The functioning of the mediocracy can be seen clearly during the coup era. Media tools both affected the coup periods and were directly influenced by the coup periods. The show is remarkable; In parallel with the historical evolution of the media tools, the most widely used media tool of each era was the tools used in coup attempts at that time. For example; In the 60th period radio, 70-90 television, 2000s internet, and social media and tools became functional in the introduction of the coup of 2016 that we live in today. Attempts were made in the Republic of Turkey on 27 May 1960, 12 March 1971, 12 September 1980, 28 February 1997, 27 April 2007 and finally 15 July 2016. It can be said that media tools were used personally during the times when all these initiatives were experienced. Work; what are the main reasons why media tools have a very important function in coup attempts? Which features of the media are the results of using it as a power tool? How did the ideological functions of the media used during the coup era? It aims to answer the question of the way through media theories. Previous studies on this subject have been reviewed and literature review has been conducted. During the study, the role and effect of media tools in every coup and coup attempt in the history of the Republic of Turkey were examined under separate titles. Thus, it is aimed to understand clearly what media tool is effective in every coup era in history. In addition, narration has been explored by enriching it with actual events and news samples experienced in coup attempts in the present and the historical period. At the end of the study; both the developmental stages of the media tools and the way in which the media tool has sociological effects on the media during the coup attempts in the Republic of Turkey. In this context, it can be considered that the Republic of Turkey has contributed in the sense of presenting a different point of view to the media studies that have taken up the historical process. Also study; can be seen as an important work in the sense of presenting regular information to those who want to get basic information about the impact of the media during the coup era.

Keywords: Media Tools, Mediocracy, Coup Periods, News, Sociology

DEMOKRASİNİN HALKI VERSUS HALKIN DEMOKRASİSİ: 15 TEMMUZ VE SONRASI İÇİN DEMOKRASİYİ KORUMANIN İMKANLARI ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

Doç.Dr.Metin Uçar
Hitit Üniversitesi

ÖZET

Bu tebliğin amacı, “demokratik bir sistemde halkın işlevi nedir?” sorusuna cevap aramaktır. Konu, halka yönelik üç farklı bakış açısının çözümlenmesi ile ele alınacaktır. Halk; (1) Schumpeter gibi demokratik elitizm vurgusu yapan düşünürlerin dediği gibi sadece araç olan seçmenler midir? (2) Anti-demokratik elitistlerin dediği gibi kandırılan kitleler midir? Yoksa (3) 15 Temmuz darbe girişiminde birçok kişinin gördüğü/tahmin ettiği/hayal ettiği gibi her an demokrasiye bekçilik edecek “koruyucular” mıdır?

Halka bakış açıları çözümlenirken, demokrasinin farklı tanımlarını yapmak kaçınılmaz olacaktır. Bu çerçevede, demokrasinin hangi tanımın “hangi halk” tanımı ile birlikte düşünüleceği öncelikle bakılacak tartışmalardan biridir. Bu tartışma bizi “halkın demokrasisinden” ziyade “demokrasinin halkına” yoğunlaşmaya götürecektir. Demokrasinin halkı, tarihsel süreçte Eski Yunan’dan başlayarak günümüz çoğulcu demokrasilerine gelene kadar hep farklı anlaşılmıştır. Önceleri bir topluluğun/ toplumun/ ulusun/ etnik grubun/ dinsel grubun üyesi olması ile öne çıkan kişilerden oluşan bir halk; zamanla kendi kararlarını verebilen, ayakları üstünde duran bireylerden oluşmuş bir halka evrilecektir. Liberalizmin etkisi ile bireylerden oluşturulacak bu halk anlayışı, eşitliği ve özgürlüğü birey bazlı düşünmeyi sağlayacak ve bireye büyük sorumluluklar da yükleyecektir. Bu anlamda demokrasi daha çok “bireyin kararları ile kendi mutluluğunu istediği gibi sağlama” şeklinde anlaşılacaktır.

Gelinen noktada bireylerden oluşan bir halk, birey hak ve özgürlüklerini teminat altına alan, topluluk-toplum vurgusunu ikinci plana iterek bireyin mutluluğunu önceleyen bir demokrasinin doğmasına neden olmuştur. Eski Yunan’da bireyi toplum/topluluk karşısında hiçleştirilen anlayış, Sokrates’i bu hiçleştirilen yığınlar eliyle ortadan kaldırmayı demokrasinin bir faaliyeti olarak yaşatmıştır. Böylece demokrasi iktidarını sürdürmek/güçlendirmek isteyen grupların bir manipülasyon aracı da olabileceğini göstermiştir. Sokrates olayı demokrasi karşıtlarının demokrasi eleştirisinde (manipülasyonun altı çizilerek) yüzyıllarca kilit bir örnek olarak hep anlatılacaktır. Aynı şekilde 20 yüzyılın büyük felaketlerinden biri olan Nazi hareketi de demokratik yolları kullanarak demokrasiyi yok etmenin bir örneği olarak anti-demokratik söylemin sürekli dillendireceği bir mevzudur. Her iki örneğe ve anti-demokratik söylemi besleyen düşüncelere bakıldığında ortak bir nokta dikkatten kaçmamalıdır. Bu da tüm örneklerde bireyin yok edilmesidir. Demokrasinin bireye dayanmaması kendi sonunu hazırlar. O zaman bireylerden oluşmayacak bir halk, demokrasiyi yaşatma konusunda daha etkisiz olacaktır.

Bireylerden oluşacak halkın bir tehlikesi de göz ardı edilmemelidir. Bu tehlike halkın, birbirlerine bağlılıktan ziyade birbirlerinden kopuk olan bireylerden oluşmasıdır. Atomize bireylerden oluşan halk da en az bireyi yok eden halk kadar manipülasyona açık olduğundan sorunun çözümünü sağlayamayacaktır. Burada demokrasi devreye girecek ve adeta kendisini koruyan/kollayan bireyi atomize olmaktan çıkaracaktır. Gerçekten de demokrasi; hem bir oyun olarak düşünüldüğünde hem de oyunun kuralları anlamında ele alındığında bireylerin ortak çalışmalarını teşvik etmekte, işbirliğinin önemini ortaya çıkarmaktadır. Toplumun/devletin işleri ile meşgul olmak zoon politikon olan insanın en yüce işidir. Bu da ancak diğer bireyleri dikkate alarak ve onlarla işbirliği kurarak yapılabilir.

15 Temmuz darbe girişimine karşı çıkan insanlar, büyük oranda kendi bireysel inisiyatifleri ile sokağa çıktılar. Gösterilerde özellikle milli irade vurgusunu öne çıkaranlar daha görünür oldu. Ancak milli irade tek başına demokrasinin kurulması için yeterli olmadığı gibi, bireyi yok etmeye kalkarak demokrasinin önünde bir engel olarak da durabilir. Demokrasinin bir aracı olarak milli irade ancak kendi ayakları üstünde durabilen, düşünce ve inanç özgürlüğüne sahip, devletin/toplumun işlerini kendi vazifeleri arasında sayarak ilgilenen özgür ve eşit bireylerin vereceği bir kararla oluşmalıdır. Bu bireylerden oluşan bir halk, günümüzde kurgulayacağımız bir “demokrasinin halkı” formülasyonunda anlamlı olacaktır.

Sonuçta demokrasinin halkı; her halükarda kendi ayakları üzerinde duran ancak diğerleri ile işbirliği yapabilen bireylerden oluşmalıdır. Bu oluş, tek seferde olup biten bir oluş olmanın ötesine geçmeli, demokrasi karşıtı cepheye karşı sürekli uyanık da olmalıdır. Bu anlamda günümüzde demokrasi, ancak demokrasisini sürekli koruma iradesine sahip bireyler topluluğundan oluşmuş bir halk ile mümkün olabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Demokrasinin halkı, halkın demokrasisi, 15 Temmuz, birey, milli irade

THE DEMOCRACY OF PEOPLE VERSUS THE PEOPLE OF DEMOCRACY: THOUGHTS ON THE POSSIBILITIES OF PROTECTING DEMOCRACY SINCE 15 JULY

ABSTRACT

The purpose of this paper is to seek answers to the question "what is the function of the people in a democratic system?" The issue will be addressed through the analysis of three different perspectives about the people. Are the people; (1) voters who are merely instruments, as the thinkers who emphasize democratic elitism, like Schumpeter?, 2) are they deceived masses as the anti-democratic elitists say?, or 3) are they "the protectors" who guard democracy at every moment as many people see/guess/imagine during the coup attempt of July 15?

When approaches to the people are analyzed, it is inevitable that different definitions of democracy will arise. In this framework, the definitions of democracy and the definitions of the people will be considered together. This debate leads us to concentrate more on "the people of democracy" than "the democracy of people" The people of democracy understood differently today as compared to the time of the ancient Greeks, whose democracy was the precursor to today's pluralistic democracies. In earlier times the people was composed of the persons who were prominent members of a community, society, nation, ethnic group or religious group. Later, it becomes a group of individuals who can stand on their own feet and makes their own decisions. This kind of understanding of the people, which is formed by the effect of liberalism, provides individual-based thinking of equality and freedom and also imposes great responsibilities on the individual. In this sense, democracy is better understood as "with the individual's ability to make decisions comes his/her own happiness".

The facts leads us to the people as formed by individuals has led to the birth of a democracy that guarantees individual rights and freedoms, pushes the community/society emphasis to be of secondary importance, and promotes the happiness of the individuals. In ancient Greece, the concept of ignoring the individual in the society/community caused the killing of Socrates. This killing was committed by these neglected masses. This action has been alive as if it were an activity of democracy. Thus, democracy has shown that it can also be a tool of manipulation for the groups that want to maintain and strengthen their power. Indeed, the Socrates phenomenon will be used as a key example for centuries by democracy opponents with hidden intent of manipulation. Similarly, the Nazi movement, one of the greatest disasters of the 20th century, is a constant expression of anti-democratic rhetoric as an example of destroying democracy using democratic instruments. There is a common point in both of these cases like the thoughts of feeding the anti-democratic discourses: destruction of the individual. If democracy does not depend on the individual, it means that democracy is leading to its own destruction. In other words, the people that is not composed of individuals is more ineffective in keeping democracy alive.

The people that is formed by individuals also has an underlying danger that should not be ignored. The danger is that the people are made up of individuals who are disconnected from each other rather than connected to one another. The people made up of atomic individuals is open to manipulation just as the people that destroys the individual. This is not able to solve democracy's problems. Here, democracy will come into play and will protect the individuals from the atomizing. Indeed democracy, both as the game and as the rules of the game, encourages the cooperation of individuals and reveals the importance of cooperation. Being engaged with the work of the society / state is the supreme work of the zoon politikon. This can only be done by considering other individuals and cooperating with them.

People who opposed the coup d'état on July 15th largely went onto the streets with their individual initiatives. In the demonstrations, those who especially emphasized "the national will" came forward. However, national will is not enough to establish democracy alone, although it can also stand as an obstacle to democracy by destroying the individual. As a means of democracy, the national will can only be formed by the decision of free and equal individuals who stand on their own feet. The people made up of these individuals would be meaningful in the formulation of "the people of democracy".

Finally the people of democracy should be made up of individuals who stand on their own feet but can still cooperate with others. This people should not be a one-time entity but must be constantly alert to the anti-democratic movements. In this sense today's democracy can only be possible with the people composed of a group of individuals who have the will to keep democracy constant.

Keywords: The people of democracy, the democracy of people, July 15, the individual, national will

15 TEMMUZ 2016 SONRASINDA YENİ BİR DİN DİLİ OLUŞTURMANIN GEREKLİLİĞİ ÜZERİNE

Prof. Dr.Mevlüt UYANIK
Hitit Üniversitesi

ÖZET

Türkiye, enerji üretim ve arz merkezlerine yönelik küresel güçlerin Arap Baharı adıyla yapılan yeni düzenlemelerle doğrudan etkilenmeye başlamıştır. Özellikle etnik/PKK ve dinsel terörle birlikte ülkemizde milli birliktelik ve dayanışma ruhu zedelenmektedir. Harici zihniyetli (İşid, Taliban, el-Kaide) ve Batınî (Feto) yapılanmalar dini kavramları merkeze aldıkları için mücadelesi daha da zor olmaktadır. Bu nedenle din merkezli kavramsal kargaşayı tahlil ederek, toplumsal birlikteliğimizin/aidiyetimizin nesep/ırk ve sebep/din bağı İbn Haldun'dan hareketle felsefi açıdan incelenecektir. Bildiride öncelikle din, şariat ve mille(t) kavramları analiz edilecek, ardından 15 temmuz terörist saldırısı sonrasında yeni bir din dili gerekliliği üzerinde durulacaktır. Yeni bir diriliş için İsmail Gaspralı'nın önerisi dilde, işte, fikirde birlik yeniden güncellenerek ipek yolu'nun medeniyet mihveri özelliğini tekrar kazanmasının önemi vurgulanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Din, Millet, Şariat, Felsefe, Adiyet, Sebep, Nesep, Din Dili

**DEMOCRACY, INTELLECTUALS AND POLITICAL CULTURE: RELATIONSHIPS BETWEEN
SPECIALIZED KNOWLEDGE AND COMMON VIEW IN BRAZIL**

Prof. Dr. Milton Lahuerta
Laboratory of Politics and Government
University of State of São Paulo

ABSTRACT

The aim of this article is to address a specific question: the researches about democracy in context of peripheral modernity should take into account not just the legal rational domain, but also the “habits of heart” (hábitos do coração). Thus, we try to articulate here political culture, intellectuals and “interpretations about Brazil”. Giving a step forward in discussions about political culture, we hope to overpass both surveys (researches which reveal paradoxical situations but do not explain them) and approaches of researches based on “social capital” (which diagnose the civility deficit, but try to find solutions only through institutional reforms, which ended up rationalizing it even more).

The intention is to relocate the thematic of “spontaneous consent given by the masses to the general direction imposed to social life by the dominant group.” Such consents would occur when the hegemonic sectors showed themselves as capable of constituting a system of beliefs and values, which would become a renewed common view. In this way, we will analyse in which way the amplification of the specialists’ agenda (in specific historical moments) had impact not only in the circle of interlocutors that took positions about them, but also in the common view scope. Such an angle presupposes that any effective improvement in the way which one society worth (or not) democracy, request, beyond the specialists’ knowledge, the socialization of this knowledge, in a sense that the society is able to know itself.

Without comprehending this intersection, it is not worth (or reasonable) to consider the past conceptual-theoretical thought as conservative, reactionary and/or not scientific. The criticisms that simply disqualify as falsity a specific form of thinking do not work properly, once is not able to act (in the common view scope) as a basic nucleus, which would give cohesion and impress a specific direction to the different worldview, present in the society. These positions (in the common view) end up being disqualified, by composing an empty, uncertain, contradictory and inconsistent speech, that foment ways of conservative/authoritarian thinking, appearing as the systematization of falsity. In this work, we refuse the assumption implicit in different analysis: the ideology conceived exclusively, as a system of ideas, where the real is just falsely represented, not having its effective materiality considered.

The analysis concentrate essentially in the internal logic of thought, not considering it as practice, materiality and not apprehending it in its embodiment as common view presented in the current life. The tendency of this procedure – that intends to be critic and scientific – is to face the common nucleus that structure the dominant thought, just as illusion, without searching for the practices which it project or that deny its projection. For Gramsci, if it is true that is found in Marx critical allusions to the common view, these references are not directed to the validity of the belief’s contents, but to its formal consistency, therefore to its imperative nature in relation to the rules of conduct.

Moreover, because, although the main systems of traditional philosophy are ignored by the mass and do not have direct efficacy on its way of thinking and acting, it does not mean the inexistence of relationships between these two dimensions. In other words, there is an intersection between these elaborated reflexive forms and in what occurs daily in the World. It is enough to remember that a worldview – which the diffusion is already given for being connected to the practical life, to convert itself in a renewed common view, with the coherence and the strength of the standard philosophies – needs a constant re-elaboration in the philosophical plan of this basic articulating nucleus.

Consequently, the articulation between the basic nucleus that merge both, the common view and the “interpretations about Brazil”, has to be thought from the perspective, which believe that there is a relationship between the way these social classes insert themselves in an economic-social formation and how they relate to one another, having the intellectuals as important subjects in this relationship.

STATE OF MULTILATERAL IDEOLOGICAL ANTAGONISM FOR THE ATTEMPTS OF COUPS (1997 & 2016) IN TURKEY

Muhammad Yaseen NASEEM
Mehmet RAKİPOĞLU
University of Sakarya, Turkey
Middle East Institute

ABSTRACT

This independent academic exercise has been organized with a vision to explore and compare the reasons and priorities of multilateral ideological stakeholders and observers to support or condemn the attempt of indirect or partial military coup of less legitimized but legal body of military establishment to seize the power of elected Government of *Prime Minister Necmettin Erbakan* in 1997; and for the failed attempt of coup against *President Recep Tayyip Erdogan* in 2016 respectively. These events observed the primary stance of multilateral ideological stakeholders and observers, such as; **victimized ruling civilian political leadership; leadership of other political parties; people of Turkey; military establishment; and international community**. This descriptive piece of writing has been composed of critical analysis of relevant speeches, statements, messages and press releases of target stakeholders and observers. It is the significance of this study that has compared the ideological antagonism between Islamists vs Seculars in 1997 and Islamists vs so-called Islamists in 2016.

This study has concluded that military establishment (as institution) exerted its power to seize the democratic government in 1997, but it (as institution) guarded the democracy and took stand against the nefarious designs of a treacherous group titled Fethullahçı Terör Örgütü (FETÖ) of military persons in 2016. The leadership of political parties of the country did not support the stance of *PM Erbakan* in 1997 (including FETÖ), but it stood united with the Government to preserve their national sovereignty in 2016. Similarly, the Turkish society shares multiple political ideologies within its social harmony and national cohesion, but it did not allow any undemocratic power to overthrow its democracy in 2016, but it (society) remained ineffective in 1997. It is the significance of the original stance of international community for praising the Government and people of Turkey to harness all of their resources to preserve their will and democratic mandate at their homeland, but the biased attitude of West and its allies confirmed their inferior level of sincerity with democracy. Moreover, these events exposed their treacherous intensity of friendship with Republic of Turkey through supporting or legitimizing the unconstitutional acts or undemocratic attitude of exercisers of coups. Therefore, the political community of Republic of Turkey have realized that West and its allies not only had betrayed the collective will of them, but also had negated the significance of the most legitimized model of governance (democracy) in the country. Although, the political leadership of Turkey had tried to normalize its relationship with this exceptional part of international community (West), but the cleavage of trust deficit is wider than the magnitude of bilateral and unilateral initiatives of confidence building measures taken by West and Republic of Turkey to work together again.

Key words: Democracy, military establishment, West, ideological antagonism, treachery.

TÜRKİYE’DEKİ DARBE TEŞEBBÜSLERİNDEKİ ÇOK TARAFLI İDEOLOJİK DÜŞMANLIK DURUMU (1997 VE 2016)

ÖZET

Bu bağımsız akademik çalışma, çok taraflı ideolojik paydaşların ve gözlemcilerin sebeplerini ve önceliklerini keşfetmek ve karşılaştırmak vesilesiyle düzenlenmiştir. Çalışma, 1997’de seçilmiş hükümetin lideri olan başbakan Necmettin Erbakan’a karşı yapılan post- modern darbede askerin rolünü ve 2016 yılında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’a ve hükümete karşı gerçekleştirilen ve başarısız olan darbe girişimindeki ideolojik düşmanlıkları incelemektedir. Her iki olay, çok taraflı ideolojik paydaşların ve gözlemcilerin birincil duruşunu ortaya sermiştir; örneğin; mağdur edilen sivil siyasi liderlik, diğer siyasi partilerin liderliği, Türkiye halkı, askeri nizam ve uluslararası toplum. Bu tanımlayıcı yazı, ilgili paydaşların ve gözlemcilerin ilgili konuşmalarını, bildirimlerini, mesajlarını ve basın bültenlerini eleştirel bir analizle özetlemektedir. Bu çalışmanın önemi, 1997’deki İslamcılar ve Seküler/ Kemalistler arasındaki ideolojik karşıtlığı, 2016’da ise İslamcılar ve “İslamcılar” arasındaki ideolojik karşıtlığı karşılaştırmasıdır. Bu çalışma, askeri kuruluşun (kurum olarak) 1997’de demokratik hükümeti ele geçirme gücünü kullanmasına rağmen, 2016’da askeriye içindeki hain grubun (FETÖ) hain planlarına karşı durduğunu (kurum olarak) ve demokrasiyi koruduğunu iddia etmektedir. Ülkenin siyasi partilerinin önderliği 1997’de Başbakan Erbakan’ın siyasi çizgisinin yanında olmadığı, ancak 2016’da ulusal egemenliğini korumak için Hükümeti desteklediğini varsaymaktadır. Askeriyeye benzer şekilde, Türk toplumu da kendi içinde bir çok siyasi ideolojiyi paylaşıyor. Toplumsal uyum ve ulusal uyum arasında değişkenler çatışmaya olanak sağlasa da, 2016’da demokrasiyi devirmeye yönelik herhangi bir demokratik olmayan gücün kullanılmasına izin vermeyen bir halk kitlesi gözlemlenmiştir. Ancak 1997 yılında toplumun darbeye reaksiyonu etkisiz kalmıştı. Öte yandan hükümete ve Türkiye halkına övgüde bulunan uluslararası topluluğun özgün tavrı önemlidir. Vatanlarında iradelerini ve demokratik yetkilerini korumak için her türlü demokratik eylemi gerçekleştiren Türk halkına karşı yapılan darbe girişimlerine yönelik Batı ve müttefiklerinin tutumu, Batı ve müttefiklerinin demokrasi konusunda ne kadar samimi olduklarını gösterdi. Bu sebeple Türkiye Cumhuriyeti siyasi topluluğu, Batı’nın ve müttefiklerinin yalnızca Türk halkının ortak iradesine ihanet etmiş olmakla kalmayıp, aynı zamanda ülkedeki en meşru yönetim (demokrasi) modelinin önemini de reddettiğini fark etmiştir. Her ne kadar Türkiye’nin siyasi liderliği, uluslararası toplumun (Batı) istisnai kısmı ile olan ilişkisini normalleştirmeye çalışmış olsa da, güven eksikliğinin artması, Batı’nın Türkiye ile tekrar birlikte çalışmalarını için ikna eden güven artırıcı önlemlerden daha geniştir.

Anahtar kelimeler: Demokrasi, askeri kuruluş, İslami kimlik, laiklik, ihanet.

ÇEŞİTLİ ÜLKELERİNİN SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA DEMOKRASİ VE VATANDAŞLIK EĞİTİMİ

Muhammet AVAROĞULLARI

Eğitim Fakültesi

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

ÖZET

Tarih boyunca çok farklı ülkelerde ve çok farklı zamanlarda karşımıza çıkan darbe olgusunu Türkiye de başarılı veya başarısız çeşitli darbe girişimleriyle yakından tanımaktadır. Birçok olumsuz sonucu olan darbelerle mücadele edebilmek için etkili bir demokrasi ve vatandaşlık eğitiminin gerekliliği kaçınılmazdır. Sosyal bilgiler eğitimcilerini bir çatı altında toplayan ilk kuruluş olan NCSS'ye göre vatandaşlık ideallerin ve uygulamaların anlaşılması, topluma tam katılım için önemlidir ve sosyal bilgilerin temel amacı olan vatandaşlığa ilişkin eğitimde vazgeçilmez bir unsurdur. Farklı zamanlarda ve farklı toplumlarda uygulanmış olan vatandaşlık idealleri ve uygulamalarının incelenmesi ve öğrenilmesi toplumdaki bütün vatandaşların çıkarıdır. Vatandaşlık eğitimi temel almış olan sosyal bilgiler eğitimi öğrencilerin demokrasi ve vatandaşlık ile ilgili bazı sorularına cevap verebilmelidir. NCSS'ye göre bu sorular Anayasal demokrasinin demokratik idealleri ve uygulamaları nelerdir? Hak ve sorumluluklar arasındaki denge nedir? Vatandaş katılımı nedir? Kişilerin bir milletin ferdi ve küresel bir toplumun bir üyesi olarak rolleri nelerdir? Bu çalışma farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programlarında bu soruya nasıl cevap verildiğini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Çalışma nitel bir çalışmadır. İçerik analizi yöntemiyle gerçekleştirmiştir. İçerik analizi dokümanların incelenmesiyle gerçekleştirilmiştir. Bu dokümanlar çeşitli ülkelerin sosyal bilgiler programlarından oluşmaktadır. Bu ülkeler Yunanistan, Azerbaycan, Kosta Rika, Maldivler, Singapur, Teksas, Ontario, Güney Afrika, Avustralya, Finlandiya, Güney Kore, Jamaika, Yeni Zelanda, Hong Kong ve İngiltere'dir. Ülkelerin dünyanın farklı coğrafyalarından seçilmesine dikkat edilmiştir. Avrupa'dan, Asya'dan, Kuzey Amerika'dan Güney Amerika'dan, Akdeniz Bölgesinden, Afrika'dan Uzak Doğu'dan ve Karayiplerden ülkeler bulunmaktadır. Ayrıca başarılı eğitim sistemine sahip ülkelerin seçilmesine de dikkat edilmiştir. Ülkelerin bir kısmı çeşitli uluslararası indekslerce en başarılı gösterilen ülkelerden oluşmaktadır. Ancak bazı ülkelerin sosyal bilgiler programına da dil engeli sebebiyle erişmek mümkün olamamıştır. Buna rağmen dünyadaki genel durumu yansıtacak bir örnekleme ulaşıldığı düşünülmektedir. Araştırma sonuçlarına göre incelenen bütün ülkelerde demokrasi ve vatandaşlık eğitimine yer verilmektedir. Ancak standart bir uygulama olmadığı da anlaşılmıştır. Her ülke kendi tarihi ve kültürel gelişimine uygun olacak şekilde farklı bir yaklaşım sergilemektedir. NCSS tarafından öngörülen yaklaşımın genel olarak benimsendiği de yine bu araştırma ile anlaşılmıştır. Ancak demokrasi eğitiminin verilme şekli ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. Farklı yaklaşımların varlığı Türkiye'de de sosyal bilgiler dersi öğretim programının oluşturulmasında kendi tarihsel ve kültürel gelişimimize ve toplumsal yapımıza daha çok dayanan bir yaklaşım benimsenmesinin kabul edilebilirliğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Darbeler, Sosyal bilgiler öğretim programları, Demokrasi Eğitimi, Vatandaşlık Eğitimi

DEMOCRACY AND CITIZENSHIP EDUCATION IN SOCIAL STUDIES CURRICULA OF VARIOUS COUNTRIES

ABSTRACT

The phenomenon of coup d'état comes across many different countries and at different times during history. Turkey is well aware of this concept with various successful or failed coup attempts. An effective democracy and citizenship education is inevitable in order to combat coup d'états which have the many negative consequences. According to the NCSS, the first institution to collect social studies educators under one roof, the understanding of social ideals and practices is important for full participation and is an indispensable element in the education of citizenship, which is the main aim of social studies. The examination and learning of citizenship ideals and practices that have been applied at different times and in different societies is in the interest of all citizens of the society. Social studies education students based on citizenship education should be able to answer some questions about democracy and citizenship. According to the NCSS, these questions are as follows: what are the democratic ideals and practices of constitutional democracy? What is the balance between rights and responsibilities? What is citizen participation? What are the roles of people as members of a nation and as a member of a global society? This study aims to reveal how different countries respond to these questions in social studies curricula. The study is a qualitative study. It has been conducted through content analysis. Content analysis was conducted by examining the documents. These documents consist of social studies curriculumss of various countries. These countries are Greece, Azerbaijan, Costa Rica, Maldives, Singapore, Texas, Ontario, South Africa, Australia, Finland, South Korea, Jamaica, New Zealand, Hong Kong and UK. It has been noted that countries are chosen from different geographies of the world. Europe, Asia, North America, South America, the Mediterranean region, Africa, Far East and Caribbean countries exist in the research sample. It was also noted that countries with successful educational systems were selected. Some of the countries are made up of the most successful countries with various international indices. However, it is not possible for some countries to access the social studies curriculum due to language disability. Nevertheless, it is thought that an sample has been reached that reflects the general situation in the world. Democracy and citizenship education is included in all the countries examined according to the results of the research. However, it is understood that there is no standard practice. Each country has a different approach to its own historical and cultural development. It is also agreed with this research that the approach adopted by the NCSS is generally adopted. However, democracy education differs from country to country. The existence of different approaches reflects the acceptability of adopting an approach that is based more on our own historical and cultural development and social structure in the creation of the social studies curriculum in Turkey.

Keywords: Coup d'états, Social studies curricula, Democracy education, Citizenship education

BİZANS'TA BAŞARISIZ BİR DARBE TEŞEBBÜSÜ: NİKA İSYANI

Arş. Gör. Muhittin ÇEKEN
Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü
Adnan Menderes Üniversitesi

ÖZET

Her ne kadar modern bir kavram olarak kabul edilse de darbe, tarihi süreç içinde farklı dönemlerde, farklı coğrafyalarda ve farklı anlayış ve ideolojilerde vuku bularak insanoğlunun karşılaşmış olduğu bir olgudur. Eskiçağdan günümüze kadar gelen süreçte, gerek ilkel kabilelerde gerek imparatorluklarda gerekse milli devletlerde olmak üzere farklı rejimlerde kendini göstermiştir. Bu darbe teşebbüsleri ya da gerçekleşen darbeler, meşru kabul edilen idarelerin iç ve dış politikalarından rahatsız olan belli bir grubun, bu meşru yönetimi cebren değiştirme arzusu ile gerçekleşmiştir. Tarihsel süreçte birbirinden farklı sonuçlar doğurmuş ve genelde bu sonuçlar meşru iktidarların ve darbeye maruz kalmış devletlerde yaşayan halkların aleyhine sonuçlar doğurmuştur. Bu darbe girişimlerinin bazıları, gerek iktidarların kararlı tutumu, gerekse halkların bu olay karşısındaki müşterek tavrı sayesinde başarısız kalmıştır. Tarihsel süreçte meydana gelen başarısız darbe teşebbüslerinin şüphesiz en önemli örneklerinden birisi Bizans imparatoru Justinianus döneminde gerçekleşen Nika saray darbesi teşebbüsüdür.

Justinianus Bizans imparatorluk tahtına oturduğunda, devlet siyasi, sosyo-ekonomik ve dini açıdan bir inkıraz halindeydi. Bu durumu tetkik eden Justinianus'un en büyük hedefi devleti içinde bulunduğu bu tükenmişlik durumundan bir an önce kurtarmak ve Bizans İmparatorluğunu eski ihtişamlı günlerine kavuşturmaktı. Bu ideal doğrultusunda Justinianus, imparatorluk dahilinde çok büyük ve geniş ölçekli reformlar yaptı. Ancak bu durum, Bizans imparatorluğunda birer spor kulübü hüviyetinde görünen; fakat dini ve siyasi etkiye sahip olup imparatorlar üzerinde nüfuz sahibi olan ezeli rakipler Maviler ve Yeşiller Partilerinin çıkarlarına ters düşünce, iki rakip parti, imparatorun da katıldığı bir spor müsabakasında birleşerek Justinianus'u devirmek için harekete geçtiler. Kısa sürede çığ gibi büyüyen olaylar, başkent İstanbul'da büyük bir trajediye dönüşmüş, birçok insanın hayatına mal olmuştur. Bu durumdan vazife çıkaran Maviler ve Yeşiller, İmparatorun sarayına girerek yerine bir başkasına imparatorluk erguvanı giydirdiler. Bu esnada meşru imparator Justinianus kaçmak üzereyken, karısı Theodora'nın kararlı tutumu ve kendisini direnmeye ikna etmesi sayesinde darbe teşebbüsünün seyrini değiştirmiştir. Zira Justinianus'un kaçıktan vazgeçmesi ve kontrolü ele almasıyla imparatorluk içinde büyük bir karmaşaya sebep olacak bu teşebbüs, Justinianus ve kurmayları marifetiyle akamete uğratılmıştır. Darbe teşebbüsünün bastırılmasından sonra Justinianus, imparatorluk genelinde çok ciddi tedbirler aldı. Darbe teşebbüsüne adı karışan birçok senatör ve bürokratin mallarına el konuldu. Bazı olağanüstü tedbirler alınarak bu teşebbüsün izleri silinmeye çalışıldı.

Çalışmamızda, Justinianus döneminde gerçekleşen Nika darbe teşebbüsünün nedenleri, sonuçları, imparatorluğun siyasi, dini ve sosyo-ekonomik yapısına etkilerini dönemin kaynakları ışığında irdeleyeceğiz.

Anahtar kelimeler: Nika İsyanı, Justinianus, Theodora, Maviler Partisi, Yeşiller Partisi

FAILED A COUP ATTEMPT IN BYZANTINE: NİKA REVOLT**ABSTRACT**

Although it is considered as a modern concept, coup is a phenomenon that human beings have encountered in different periods during the historical process, in different geographies and in different understandings and ideologies. Throughout the history, the coups were seen in primitive tribes, in different regimes, as well as both in the empires in the national states. These attempts of coups or successful coups have occurred with the desire to change this legitimate management of a certain group thought to have executed wrong internal and external policies. Historically, they have produced different results which generally were at the disadvantage of the people subjected to the. Some of these coup attempts have been unsuccessful due to the determined attitude of both governments and the common attitude of the people involved in this event. Undoubtedly, one of the most important examples of unsuccessful coup attempts in the historical process is the Nica palaces strike initiative, which took place during the reign of the Byzantine emperor Justinianus

When Justinianus came to throne of Byzantine, the state was in a political, socio-economic and religious decline. Justinianus' greatest objective was to rescue the state from the situation of exhaustion and restore the Byzantine empire to its former glorious days. In this idealist direction, Justinian made very large and extensive reforms within the empire. However, this is the case in the Byzantine Empire, which appears in the form of a sports club; But rivalry with religious and political influence and influence over the emperors, opposed to the interests of the Blues and the Greens Party, two rival parties are mobilized to overthrow Justinian by unifying in a sporting event in which the emperor also participates. In a short period of time, the events that grew like an avalanche turned into a big tragedy in the capital city of Istanbul and it cost many people's lives. The Blues and the Greens, who took charge of this situation, entered the emperor's palace and replaced it with another person's emperor. Meanwhile, while the legitimate emperor Justinian was about to flee, his wife changed the course of his coup attempt through Theodora's decisive attitude and his persuasion of resistance. This attempt, which will cause a great confusion in the empire by Justinian's abandonment of fugitive control and control, has been inflicted by Justinian and his staff. After the coup attempt was suppressed, Justinian took very serious measures throughout the empire. Many of the senators and bureaucrats involved in the coup attempt were seized. Some extraordinary precautions were taken to remove the traces of this attempt. In our work, we will examine the causes of the Nika coup attempt in the Justinian era, the effects of the results on the political, religious and socio-economic structure of the empire in the light of the times.

Key Words: Nika Riot, Justinianus, Theodora, Blues Party, Greens Party

Yrd. Doç. Dr. Mohamed KURDI

Mühendislik Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü

Adnan Menderes Üniversitesi

Arş. Gör. Muhittin ÇEKEN

Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü

Adnan Menderes Üniversitesi

Mustafa ALP

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Adnan Menderes Üniversitesi

ملخص البحث

في 15 يوليو 2016، قام تنظيم مرگب متعدد الأذرع داخل الجيش والشرطة (تغلغل سابقاً في جهاز القضاء وأجهزة الدولة الأخرى) بمحاولة انقلابية فاشلة، فقد احتل مئات (ربما آلاف) الجنود مبنى هيئة الأركان والإذاعة والتلفزيون وميادين مدن كثيرة، منها أنقرة واسطنبول. ادعى بيان الانقلابيين الحرص على الديمقراطية وحقوق الإنسان وعلمانية الجمهورية أهدافاً لتحركهم؛ لكن الشعب التركي لم يستمع لكلمة واحدة من البيان لأنه صادر عن انقلاب عسكري على حكومة منتخبة، فهو انقلاب على إرادتهم وحقهم في اختيار من يحكمهم. يلعب الاعلام دوراً مهماً في تعديل موازين القوى خلال الصراعات؛ وهذا ما دفع شبكة الانقلاب إلى السيطرة على المؤسسات الإعلامية الرسمية والخاصة ومحاولة بث اشاعات كاذبة لخفض معنويات معارضي الانقلاب، بيد أن الخطاب السريع للسيد الرئيس أردوغان مع الجمهور الذي جاء بعد ساعتين ونصف من بدء المحاولة الانقلابية ودعوته لهم بالتمسك بالديموقراطية والخروج للميادين والتصدي للخونة أفضل خطتهم. فخرجت ملايين المواطنين في الميادين الرئيسية وحول المؤسسات الحيوية خلال فترة قياسية معلنة التحدي ضد حظر التجول المفروض وواجهوا الدبابات بصدورهم العارية فسطروا ملحمة في البطولة والشجاعة والتضحية فداء للوطن ودفاعاً عن الديمقراطية. أثناء المحاولة الانقلابية وحتى منذ ساعتها الاولى تفاوتت وسائل الاعلام الاجنبية في ردات فعلها حيال الاوضاع الجارية في تركيا، فبعض وسائل الاعلام العربية كوسائل اعلام النظامين السوري والمصري احتفلت بالانقلاب من دون خجل، وأعلن نجاح المحاولة في حالة انتشاءٍ سابقة لأوانها، وعيّن نفسه في منصب الناطق باسم الانقلابيين، مما خلق مواجهة بينهم وبين شعوب الربيع العربي. في هذا العمل نسلط الضوء على أهم ما جاء في وسائل اعلام النظامين السوري والمصري حول محاولة الانقلاب الفاشلة. بالنتيجة نجد أن كل تم نشره في وسائل اعلام النظامين السوري والمصري كان عبارة عن روايات مضللة وكاذبة تهدف الى تبرير ودعم الانقلاب الفاشل ضد الشعب التركي وحكومتهم الشرعية المنتخبة من قبلهم بشكل حر وديموقراطي. إن هذه النتيجة ليست مفاجئة لان تلك الوسائل الاعلامية لا تستقصي صحة الاحداث المنشورة وانما تقوم بتزييف الاحداث وسردها بشكل يتوافق مع مصلحة الانظمة الحاكمة لها. تركيا بلد ديموقراطي والحكومة فيها استمدت الشرعية من صناديق الاقتراع بينما الحكومات في سوريا ومصر هي حكومات فاقدة للشرعية منذ زمن طويل لانها تقوم بقتل شعبها وقمعه، وهذا ليس امراً غريباً، فهي حكومات وصلت للحكم عن طريق الانقلابات العسكرية.

15 TEMMUZ DARBE TEŞEBBÜSÜNÜN SURİYE-MISIR(REJİM YANLISI)BASININA YANSIMASI

Yrd. Doç. Dr. Mohamed KURDI
Mühendislik Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü
Adnan Menderes Üniversitesi

Arş. Gör. Muhittin ÇEKEN
Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü
Adnan Menderes Üniversitesi

Mustafa ALP
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Adnan Menderes Üniversitesi

ÖZET

15 Temmuz 2016 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti, demokrasi tarihinin en kara günlerinden birini yaşadı. “Dini cemaat” ve “sivil toplum örgütü” kimliğiyle ön plana çıkarak Devlet kurumlarına tedricen sızan ve bu süreçte Devlet mekanizmasında ciddi bir yapılanmaya giden örgüt, zamanla başta ordu ve emniyet olmak üzere Devletin sinir merkezlerine nüfuz ederek ciddi bir tehdit haline geldiler. 15 Temmuz’a gelen sürece kadar kendilerini kamufle etmeyi başaran bu örgüt mensupları, mevcut yasalar doğrultusunda kendileriyle mücadeleye giren ve halkın iradesiyle iktidara gelmiş bir hükümeti devirmek için ciddi bir eylem gerçekleştirdiler. Ülkenin stratejik kurumlarında aktif olan ve kontrolü ele almaya çalışan bu grup, 15 Temmuz gecesi bu süreci hızlandırmak için, bu teşebbüse karşı tehdit olarak gördükleri halkın direncini kırmak üzere öncelikle kamuoyu üzerindeki etkisi malum olan resmi medya organı TRT binasını ele geçirip, buradan tüm kamuoyuna bir bildiri ile seslendiler. Nihai hedeflerinin halkın direncini kırarak, herhangi bir direnişle karşılaşmadan amaçlarını gerçekleştirmek olduğu anlaşılan bu grubun, hesaba katmadıkları bir husus vardı; o da Cumhurbaşkanı’nın canlı yayına bağlanarak halkı, demokrasiyi savunmaya davet etmesiydi.

Darbe girişiminden 2.5 saat sonra canlı yayına bağlanarak vatandaşlara demokrasiyi savunma çağrısı yapan Cumhurbaşkanı’nın önerisiyle sokağa çıkan halk, belki de dünya tarihinde eş benzeri az görülen bir kahramanlık örneği sergileyip iradesine sahip çıktı. Halkın umulmadık direnişi karşısında şaşkına dönen bu grup, bu direnişi kırmak ve nihai hedeflerini gerçekleştirmek için çoluk-çocuk, kadın-erkek, genç-ihliyar ayırımı yapmaksızın çok sayıda insanın üzerine bomba yağdırdı. Fakat ciddi bir direniş sergileyen ve demokrasiyi sahiplenen halk, bu duruma aldırmaksızın direnişini sürdürdü ve demokrasiye olan bağlılığıyla tüm Arap ülkelerine örnek oldu. Bu çalışmamızda, 15 Temmuz darbe teşebbüsünün Suriye ve Mısır basınına nasıl yansımalarını aktaracağız.

Anahtar Kelimeler: Sema Haber Ajansı, Dünya Haber Ajansı, el-Ahram Gazetesi, el- Vatan Gazetesi.

ESKİ MEZOPOTAMYA VE HİTİT TOPLUMUNLARINDAN BAZI DARBE DÖNEMLERİ

Arş. Gör. Murat TURGUT
Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü
Selçuk Üniversitesi

ÖZET

Tıpkı modern dönemlerde olduğu gibi eski çağ dünyasında da yönetimleri deviren birçok darbe yaşanmıştır. Bu darbeler genellikle tek darbeler olarak kalmışlardır. Ancak Eski Mezopotamya’da ve Hitit dönemi Anadolu’sunda bir dönemde kısa süreler arasında yapılan arka arkaya darbeler vardır.

Eski Mezopotamya’da I. Ur sülalesi hakimiyeti döneminde başlayan darbeler silsilesi, Akad İmparatorluğu’nun kurulması ile sonuçlanmıştır. Bu darbeler silsilesinin başlangıcında Lagash kenti kralı olan Eannatum’un yönetiminin ardından (M. Ö. 2500?-M. Ö. 2400?) rahipler darbe ile yönetimi ele geçirmişlerdir. Lagash yöneticisi olan, yüksek rahibin oğlu Lugalanda, askeri komutan Urukagina tarafından yapılan darbe sonucu devrilmiştir. Urukagina da M. Ö. XXIII. Yüzyılın başlarında Lugal-zage-si tarafından yapılan darbe ile yönetimini kaybetmiştir. Lugal-zage-si de sakisi Sami kökenli Şarru-ukin (Sargon)’un yaptığı darbe ile hakimiyetini kaybetmiştir. Bu darbelerin sonucunda Mezopotamya topraklarında Akad İmparatorluğu kurulmuştur.

Eski Anadolu’da Hitit toplumunda ise “*Gasip Krallar Dönemi (M. Ö. 1590-M. Ö. 1530)*” olarak adlandırılan bir dönem bulunmaktadır. Bu dönemde, Hitit kralı I. Murşili, kayınbiraderi Hantili tarafından; Hantili, damadı Zidanta tarafından; Zidanta, oğlu Ammuna tarafından; Ammuna, I. Huzziya tarafından öldürülerek yönetimlerini kaybetmişlerdir. Telepinu ise I. Huzziya’ya karşı yaptığı darbeden sonra onu öldürmek yerine sürgüne göndermeyi tercih etmiştir. Telepinu başarılı darbe hareketinden sonra tahta çıkış şartlarını belirlemiştir.

Günümüzden 3500 yıl önce Anadolu’da büyük bir medeniyet kuran Hitit toplumu incelendiği zaman, onların siyasi tarihlerinde başka darbelerin de yer aldığı görülmektedir. Hititlerin İmparatorluk Dönemi krallarından III. Hattuşili, yeğeni III. Murşili olarak bilinen Urhi-Teşup’u devirerek krallığın yönetimini ele geçirmiştir. Bu olaydan sonra III. Murşili yönetimi kazanmak için girişim yapmış ancak başarılı olamamıştır. Tarihi kayıtlar incelendiği zaman III. Murşili’nin kardeşi Kurunta olarak bilinen Ulmi-Teşup’un Tarhuntaşşa (Konya-Hatunsaray?) bölgesinde Hitit krallarının kullandığı “Büyük Kral” unvanını kullandığı görülmektedir. Belki de Kurunta bir süreliğine de olsa yönetimi ele geçirmiş olabilir.

Bu çalışmada, Eski Mezopotamya (M. Ö. 2500-M. Ö. 2340)’da bir dönemde yaşanan darbeler ve Eski Anadolu’da Hitit döneminde yaşanan darbeler ve darbe girişimleri ele alınacaktır. Konu incelenirken darbe girişimlerinden önceki ortam ve darbenin getirdiği sonuçlar incelenecektir.

Anahtar Sözcükler: Darbe, Eski çağ’da Darbe, Eski Mezopotamya’da Darbe, Hititlerde Darbe, Yönetim

THE COUP PERIODS FROM ANCIENT MESOPOTAMIA AND THE HITTITE SOCIETIES**ABSTRACT**

Ancient history has witnessed many coup attempts toppling governments as well as the modern age. These attempts had generally been as individual ones. But, some coup attempts were made in short intervals during a period in Ancient Mesopotamia and the Hittite Anatolia.

In a series of coups, which incepted in the First Dynasty of Ur in the Ancient Mesopotamia, resulted in establishment of Akkadian Empire. The priests took control dominion from after management of Eannatum (B. C. XXVth century), was king of Lagash. Lugalanda, son of high priest and executive of Lagash, was toppled result of military coup by Urukagina. Also Urukagina was overthrown result of coup was made Lugal-zage-si in the early B. C. XXIIIth century. Šarru-ukin (Šargon), cupbearer of Lugal-zage-si, staged a coup against to Lugal-zagesi and Akkadian Empire was found in the Mesopotamia as a result of this coup.

The “*Usurper Kings Period*” (B. C. 1590-B. C. 1530) was lived in the Hittite society in the Ancient Anatolia. The Hittite King Muršili I was killed Hantili I, brother in law of him; Hantili I was killed Zidanta, bridegroom of him; Zidanta was killed Ammuna, son of him; Ammuna was killed Huzziya I in this period. Also Telepinu rather banishment than murder after his coup was against to Huzziya I. Also Telepinu determined succession for Hittite throne after his successful coup.

When examined the Hittite society, great civilization in Anatolia approximately 3500 years ago, we can see that they had else coups in their political history. For example Hattušili III, the kings of the Hittite Empire Period, made a military coup against to Muršili III, is known as a Urhi-Tešup and nephew of him, and he took control of the Hittite Kingdom after his coup. After this event Muršili III attempted for regain control but he failed. Apart from this events, Kurunta, as known Ulmi-Tešup and brother of Muršili III, used “Great King” title, was used only by Hittite Kings, in the Tarhuntašša region (Konya-Hatunsaray?). According to this data, we can think that Kurunta took control the Hittite Kingdom for a while.

In this study, couples, were lived in Ancient Mesopotamia (B. C. 2500-B. C. 2340) and the Hittite period in Ancient Anatolia, will be tackled.

Keywords: Coup, Ancient Coup, Coup in Ancient Mesopotamia, Coup in the Hittites, Administration

DIŞ MÜDAHALE ARACI OLARAK ASKERİ DARBE: ORTA AFRİKA CUMHURİYETİ ÖRNEĞİ

Arş. Gör. Murat YİĞİT
İstanbul Ticaret Üniversitesi
Uluslararası İlişkiler Bölümü

ÖZET

Siyaset biliminde askeri darbe literatürü genel itibariyle bir hükümetin ordu ve bürokrasi üzerindeki otoritesine ve meşruiyetine, siyasetin istikrar durumuna ya da ordunun özerklik düzeyine odaklanır. Bir iç siyasal gelişme olarak askeri darbe, bu doğrultuda ordu-sivil siyaset ilişkileri veya siyaset-bürokrasi ilişkileri başlıkları altında incelenmektedir. Başka bir deyişle siyaset bilimi, siyasetin bürokrasi üzerindeki egemenliğini sorunsallaştırır. Modern dönemde siyasetin kurumsallaşma sürecini millet egemenliği ile bürokratik elit arasındaki egemenlik mücadelesi üzerinden açıklamaya çalışmak, özellikle kurumların tarihsel gelişimi dikkate alındığında oldukça anlamlıdır. Milli egemenliği temsil eden sivil siyasetin, siyaset dışı bir yöntem olan askeri darbeye akamete uğratılması, kimlik ve çıkar farklılıklarının da bir ifadesi olan egemenlik mücadelesinin en somut neticesidir. Egemenliğin somut olarak kime ait olduğu ise, askeri darbe girişiminin sonucu ile ilişkilendirilebilir. Schmitt'in "egemen, olağanüstü hâle karar verendir" ifadesi ve egemenlik konusundaki fikirleri, yalnızca sebep ve sonuçlarıyla askeri darbe olgusunu anlamada değil, siyasi güç üzerinde hüküm süren askeri-bürokratik vesayetın anlaşılması için de ipuçları barındırmaktadır.

Devletin işlevsellik kazanması için oluşturulan siyaset-bürokrasi hiyerarşisinin askeri darbe ile bir "anarşi"ye dönüşebilmesi, bir devletin egemenlik düzeyi bakımından da çarpıcıdır. Askeri darbenin meydana getirdiği bu anarşi durumu, güç mücadelesi içindeki aktörleri iç/dış müttefikler bulmaya itmektir. Gücünü halktan alan meşru hükümetlerden farklı olarak, meşruiyetini ancak kendi ideolojisinden, seçkinciliğinden, uluslararası toplumdan alan darbeci askerlerde dış aktör etkisi daha sık rastlanmaktadır. 20. yüzyılda pek çok askeri darbenin, öncesi, gerçekleşmesi ve sonrasında üçüncü ülkelerden destek aldığına dair yaygın kanaat, bulgu ve bilgi vardır. Türkiye'de 12 Eylül 1980 darbesi, İran'da Başbakan Musaddık'ın devrildiği 1953 askeri darbesi, 1954 Guatemala askeri darbesi ve 1973 Şili darbesi gibi müdahalelerde dış aktörlerin oynadığı rol, zaman geçtikçe daha çok gün yüzüne çıkmaktadır. Darbe öncesi, gerçekleştirilmesi ve sonrasında iç aktörlerin dış aktörlerle olan ilişkileri, darbelerin oluşumu hakkında daha geniş bir perspektif sunabilir, nedenselliği tam anlamıyla kurulamamış pek çok askeri darbeyi de aydınlatılabilir. Dış aktörlerin, askeri darbeyi müdahale aracı olarak araçsallaştırması, uluslararası ilişkilerde iç/dış ayrımı, egemenlik ve meşruiyet kavramlarını yeniden tartışmalı hale getirebilmektedir.

Söz konusu tartışmalar açısından bakıldığında, askeri darbelerin sık rastlandığı, devletin-siyasetin kurumsallaşamadığı, postkolonyal müdahaleler sebebiyle egemenlik krizlerinin çok net hissedildiği Afrika ülkeleri önemli bir yer tutmaktadır. Bir istisna hali olarak tanımlanan darbenin, bu coğrafyada istisnayı sıradanlaştıracak kadar çok yaşanması ve eski sömürgecilere bağımlılığın hala çok yüksek seviyede olması, gerçekte egemenin kim olduğu sorusunun yeniden sorulmasına olanak tanımaktadır. Orta Afrika Cumhuriyeti, 1960'lardaki dekolonizasyon dalgasıyla bağımsızlık kazanmış olsa da, uzun yıllar pek çok durumda dış

müdahale nesnesi haline gelmiş, siyasetin otorite bunalımları sebebiyle 2012’de büyük bir trajedinin kurbanı haline gelmiştir. Ülkede bugün yaşanan büyük siyasi ve sosyal krizlerin, 1965 ve 1979 yılında yaşanan askeri müdahalelerden bağımsız düşünülmemeyeceği açıktır. Bu çalışma, dış müdahalelerin çok bariz şekilde etkilediği ve belirleyici olduğu 1965-1979 darbelerini ele almakta, Orta Afrika Cumhuriyeti’nin postkolonyal güç karşısında milli egemenlik ve siyasi kurumsallaşmasını sorunsallaştırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Orta Afrika, Askeri Darbe, Ordu-Siyaset İlişkileri, Egemenlik, Postkolonyalizm, Dış Müdahale, İstisna Hali.

MILITARY COUP AS EXTERNAL INVOLVEMENT TOOL: CASE OF CENTRAL AFRICAN REPUBLIC

ABSTRACT

The military coup literature in political science generally focuses on the authority and legitimacy of a government on army and bureaucracy, the stability of politics or the level of autonomy of army. As a domestic political violence, the military coup is examined under the headings of military-civilian political relations or political-bureaucratic relations. In other words, political science problematizes the sovereignty of politics over the bureaucracy. In the modern period, trying to explain the political institutionalization process through the struggle of sovereignty between the national sovereignty and the bureaucratic elite is quite meaningful, especially when the historical development process of the institutions is taken into consideration. When civil politics, which represent national sovereignty, are interrupted by a non-political procedure such as military coups, it is the most concrete consequence of the struggle for sovereignty, which is an expression of identity and interest differences. The tangible identity of the sovereignty may be related to the outcome of the military coup attempt. The expression of Schmitt "Sovereign is he who decides on the exception" and his ideas on sovereignty allow not only to understand the concept of military coup in the sense of cause and effect, but also contains clues for the comprehension of the military-bureaucratic tutelage on political power. The fact that the hierarchy of politics and bureaucracy established for the state to acquire functionality can be transformed into an "anarchy" by military coup is also striking in terms of the level of sovereignty of a state. This state of anarchy, brought by the military coup d'état, pushes the actors in the power struggle to find internal and external allies. Unlike legitimate governments whose legitimacy derives from the people, it is more prevalent to see external actor influence in coup troops who take legitimacy from their own ideology, elitism, and international community. There is widespread opinion, evidence and information that many military coups in the 20th century received support from Third Estate before, during, and after the coup itself. The role played by foreign actors in interventions such as the September 12, 1980 coup in Turkey, the 1953 military coup in 1953, the 1954 military coup in Guatemala, and the 1973 coup in 1973 in Iran comes to light. The relationship of internal actors with external actors before, during and after the coup can present a broader perspective on the formation of the coup itself, and its causality can enlighten many military coups that have not been fully established. The instrumentalization of external actors as a means of intervention by the military coup could make the concepts of distinction between domestic and foreign policies, sovereignty and legitimacy debatable. From the point of view of the controversy, African countries have a significant place in which the crisis of sovereignty can be felt very clearly due to the postcolonial interventions in which military conflicts are common and the state-politics is not institutionalized. Defined as a state of exception, military coups are happening so often that the state of exception become ordinary state in Africa and the fact that this part of the world is still highly dependent of its former colonialists permits to re-ask the question to whom belongs really the sovereignty. Although the Central African Republic gained independence in the decolonization wave of the 1960s, the country has become an object of foreign intervention in many cases for many years and a victim of a major tragedy in 2012 due to the crisis of authority of the politics. It is clear that the great political and social crises that exist today in the country cannot be considered independently of the military interventions of 1965 and 1979. This study deals with the military coups of 1965-1979 where external interventions were very obviously influential and decisive and problematizes

the national sovereignty and political institutionalization of the post-colonial power of the Central African Republic.

Key Words: Central African Republic, Military Coup, Civil-Military Relations, Sovereignty, Postcolonialism, External Intervention, State of Exception.

15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİ'NE KARŞI ÜNİVERSİTELERİN SERGİLEDİĞİ YAKLAŞIMLAR ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

Eren KORKMAZ

Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı
Adnan Menderes Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Musa GÜMÜŞ

Fen Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü
Adnan Menderes Üniversitesi

ÖZET

Türk siyasi tarihinde birçok askeri darbe ve darbe teşebbüsleri yaşanmıştır. Bunlara, 27 Mayıs 1960, 12 Mart 1971, 12 Eylül 1980, 28 Şubat 1997 darbe ve darbe teşebbüslerini ve 27 Nisan 2007 E- Muhırası'nı örnek olarak verebiliriz. Darbe ve darbe teşebbüsleri Türkiye'de demokrasi ve demokratik kurumların işleyişini kesintiye uğratarırken aynı zamanda ülkenin bütün toplumsal, siyasi, ekonomik yönlerini olumsuz etkilemiştir. 15 Temmuz 2016 darbe girişimi ise diğerlerinden içerik ve yöntem bakımından büyük farklılar arz etse de temelde ülkeyi, milleti ve devleti uçurumun kenarına sürüklemiştir.

Türk Silahlı Kuvvetleri, Emniyet Genel Müdürlüğü ve devletin diğer bütün organlarına sızmış Fetullahçı Terör Örgütü mensupları "Yurtta Sulh Konseyi" adıyla ülkeyi yönetmek üzere kapsamlı bir darbe teşebbüsüne girişmişlerdir. Ortaya koydukları bu darbe girişimini internet ve televizyon gibi temel iletişim araçlarını kullanarak yayınladıkları bildiriyle ülkenin meşru hükümetini, meşru Cumhurbaşkanı yönetimden indirdiklerini ve yönetime el koyduklarını beyan etmişlerdir. 15 Temmuz Darbe Girişimi ve sonrasında yaşananlar Türk siyasi tarihinin kaderini belirleyecek süreci başlatmıştır. Bu darbe girişimine karşı başta Cumhurbaşkanı olmak üzere Türk Silah Kuvvetleri, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Türk milletinin ortaya koyduğu mücadele darbe girişiminin; bertaraf edilmesini sağlamıştır. Bu olay Türk milletinin tarihine devleti ve kurumlarıyla demokrasi zaferi olarak geçmiştir. 15 Temmuz Darbe Girişimi'ne karşı tavrı merak edilen kurumların başında üniversiteler gelmektedir. Çünkü üniversiteler milletin kanaat önderleridir. Üniversitelerin bu konumu devleti ve milleti ilgilendiren önemli olaylar karşısında ortaya koyacağı tavrı, faaliyeti ve eylemleriyle üniversiteleri stratejik birer kurum yapmıştır.

Biz de, üniversitelerin toplumsal, siyasi ve iktisadi meseleleri karşı yaklaşımlarını ortaya koymaya çalışacağız. Bu cümleden olarak Adnan Menderes Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Muş Alparslan Üniversitesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kırıkkale Üniversitesi ve Necmettin Erbakan Üniversitesi özelinde 15 Temmuz'a karşı üniversitelerin duruşlarını ortaya koymaya çalışacağız. Özellikle üniversitelerin kendi yayın organları olan dergi, haber bültenleri, ulusal ve yerel basına ve sosyal medya'ya yansıyanlar bizim araştırma kaynaklarımız arasında olacaktır.

Anahtar Kelimeler: 15 Temmuz, Fetullahçı Terör Örgütü, Darbe Girişimi, Üniversiteler, Demokrasi Nöbetleri.

THOUGHTS OF STUDENTS ON APPROACHES OF UNIVERSITIES AGAINST 15TH JULY COUP ATTEMPT

ABSTRACT

Turkish political history involves several coups and coup attempts. We can give examples of 27th May 1960, 12th March 1971, 12th September 1980, 27th April E-Memorandum. Coups and coup attempts hindered the development and operation of both democracy and democratic institutions while affected negatively the country in whole social, political and economic aspects. 15th July 2016 coup attempt on the other hand, differs from all of them both subject to content and method and drove the country and nation to the edge of the abyss.

Members of Fetullah Terrorist Organization who had managed to sneak over to Turkish military Forces, had made a coup attempt to govern the country in name of "Peace at Home Peace in the World" Council. Through internet, television and other communication means, they announced a declaration indicating they had taken the legitimate and legal president and government of the country.

Events after 15th July Coup Attempt initiated the process which would change the faith of Turkish political history. Against this coup attempt, the effort of the nation under the leadership of the president including Turkish Military Forces, General Directorate of Security Affairs and Turkish nation, parried the attempt. This event has been marked in Turkish political history as triumph of democracy. The attitudes of universities against 15th July Coup Attempt were considered important. Because universities are opinion leaders of society. Universities are considered strategic institutions in terms of their attitudes, activities and actions on issues related with nation and country.

What we aim to evaluate is to express the attitudes of universities against social, political and economic problems. We will try to express the positions of universities such as Adnan Menderes University, İstanbul University, Muş Alparslan University, Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Kırıkkale University and Necmettin Erbakan University against 15th July Coup attempt. Universities own magazines, news bulletins, news in local and national media will be our research sources.

Key words: 15th July, Fetullah Terror Organization, Coup Attempt, Universities, Democracy Watch.

1960 DARBESİ'NİN MEŞRUIYET KAYGILARI VE AK DEVRİM KİTABI

Yrd. Doç. Dr. Musa GÜMÜŞ
Fen Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü
Adnan Menderes Üniversitesi

ÖZET

1960 Darbesi Türkiye Cumhuriyeti tarihinin dönüm noktalarından biri olarak kabul edilebilir. Bu darbe, askerin kendisini cumhuriyetin ve değerlerinin koruyucusu olarak görmesi anlayışının bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Dolayısıyla belirli bir ideolojik amaç taşıdığı söylenebilir. Esasen Türkiye Cumhuriyeti tarihinde yaşanmış tüm darbelerin farklı ideolojik amaçlara dayanması sebebiyle toplumun bir kesimini hep daha çok mağdur olmuş ve bu da toplumda, belli ideolojiler etrafında zihinsel bölünmelere sebep olmuştur. Bu bölünmeler bir sonraki darbenin, bir anlamda sebebini oluşturduğu için "yeni" darbenin, başka bir toplumsal kesimi hedef edindiği intibamı vermiştir. 1960 darbesiyle başlayan süreçte de; 1971, 1980, 1997 ve 2007 darbe, darbe girişimi ve uyarıları toplumun belli bir kesimini hedef almış gözükmektedir. Bu bağlamda siyasetin, siyasi kurum ve kişilerin ve sivil toplum kuruluşlarının sorumluluklarının da belirtilmesi gerekmektedir. Bu meseleyi daha da açıklığa kavuşturacağı gibi; darbenin uluslararası yönünün uluslararası arenada meşruiyet zeminine oturtulmasını da ortaya koyacaktır. Meşruiyet bağlamında uluslararası basın kadar, ulusal basının rolü de anlaşılması gereken önemli bir meseledir. Biz bu meseleyi Başbakanlık Devlet Basımevi tarafından 1960 yılında yayınlanan "Ak Devrim" kitabı etrafında ele alacağız. Bu kitap; esasen, bir propaganda kitabıdır ve 1960 darbesini ele alış biçiminden anlaşılacağı üzere, darbeye ulusal ve uluslararası arenada meşruiyet kazandırma çabalarının bir ürünüdür. Bu kitapta, 1960 Darbesine giden süreç batının, darbe sonrası süreç ise ulusal basının gözünden ve kaleminden anlatılmıştır. Bu kitapla, iktidarın "yolsuzlukları", "haksızları", "ülkeyi uçuruma yuvarlaması" ve "gaflet ve hıyaneti", "delilleri" ile ortaya konmuştur. Bu "deliller", 1960 darbesine, yukarıda da belirttiğimiz üzere, meşruiyet kazandırmak için kullanılmıştır. Özellikle 1954 seçimleri sonrasında iktidarın ortaya koyduğu siyaset biçimi ile buna karşı gelişen muhalefetin oluşturduğu siyasi atmosfer, Ak Devrim kitabının ele aldığı temel konuyu oluşturmaktadır. 27 Nisan - 27 Haziran 1960 tarihleri arasında kaleme alınan bu metinlerin, başta ordu olmak üzere çeşitli kurumların dikkatini çekmek amacıyla kurgulandığı görülmektedir. Biz de bu bildiriye; Ak Devrim kitabını, darbenin öncesi ve sonrasında 1960 darbesi için meşruiyet arayışları çerçevesinde irdeleyeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Ak Devrim Kitabı, 1960 Darbesi, Dış Basın, İç Basın, Darbe Propagandası ve Meşruiyet Arayışları

LEGITIMACY CONCERNS OF THE 1960 COUP D'ETAT AND THE BOOK: "WHITE REVOLUTION"

ABSTRACT

The 1960 Coup D'etat is one of the turning points in the history of Turkish Republic. This coup could be evaluated as a reflection of the Turkish army's understanding of locating themselves as the protector of Turkish Republic and republican values and therefore, could be claimed to have an ideological aim as well. Actually, since all the coups that occurred in the history of Turkish Republic could be said to have different ideological aims, with every coup, a different fraction in the society was suffering more from its consequences. This resulted in a mental polarization in the society which is also the reason to think that the "next" coup was

targeting another fraction than the previous one. In this regard, in the process starting with the 1960 Coup; coups, coup attempts and warnings of 1971, 1980, 1997 and 2007 are seemed to target different fractions. In this sense, here, it is a necessity to express the responsibilities of politics, political organizations and figures, and non-governmental organizations since it will help both to enlighten the situation and to reveal the international aspect of the coup and the legitimization of it in the international arena. Here, within the context of legitimacy, as well as international press, the role of national press is also an important point to understand. In this study, we are going to examine the situation within the framework of the book, White Revolution which was published by the Prime Ministry State Press in 1960. This book is actually a book of propaganda and as it could be understood from the way that it approaches to the coup, it is also a product of the attempts to legitimize the coup in the both international and national arenas. In this book, the process that ended up with the coup was discussed with respect to the viewpoints and writings of the West and the process after the coup was discussed within the context of viewpoints and writings of the national press. With this book, "corruption", "injustices", "negligance and infidelity" of the government was revealed with its "proofs". These proofs, as we noted above, were used in order to legitimize the 1960 Coup. Especially the political atmosphere constituted by the policies of the government after the 1954 Elections and the opposition raised against these policies is taken as the basis for the book. Additionally, these texts which are written between April, 27 and June 27, 1960 were designed to attract the attention of state organizations, especially of the army. In this study, we are going to take the book White Revolution into account with respect to legitimacy concerns before and after the 1960 Coup.

Key Words: White Revolution, The book of White Revolution, 1960 Coup, International Press, National Press, Coup Propaganda and Legitimacy Concerns

İSLÂM TARİHİNE YÖN VEREN BİR DARBE GİRİŞİMİ: İBRAHİM YINAL'IN TUĞRUL BEY'E İHANETİ

Doç. Dr. Mustafa ALİCAN
Adıyaman Üniversitesi Tarih Bölümü

ÖZET

1040 yılında meydana gelen Dandanakan Savaşı'nda Gaznelileri mağlup ederek bağımsız bir devlet kuran Sultan Tuğrul Bey liderliğindeki Selçuklular, kısa süre içerisinde İslâm âleminin en büyük siyasî kuvveti olarak temayüz etmişlerdi. Sünnî İslâm anlayışına sahip olan Selçuklu idaresi, bu dönemde Şîi-Fâtımî tehdidi altında bulunan Abbâsî Halifeliği'nin de doğal hâmisine haline gelmişlerdi. 1055 yılında Halife Kâim Biemrillah'ın daveti ile Bağdat'a gelen ve Halife tarafından kendisine "Halife'nin Ortağı" ve "Doğunun ve Batının Hükümdarı" gibi unvanlar verilen Sultan Tuğrul Bey, yaklaşık bir asırdan beri Bağdat'ı baskı altında tutmakta olan Şîi Büveyhî devletini ortadan kaldırdı ve bütün dış baskılardan kurtardığı Abbâsî Halifeliği'ni eski güçlü ve bağımsız konumuna iade etti. Fakat bu, on yıllardan beri Suriye ve Filistin'i kontrol etmekte olup Abbâsî Hilafeti'ni etkisiz hale getirmiş olan Kahire merkezli Fâtımîler tarafından hoş karşılanmadı. Bağdat'a gelirken en önemli hedefinin Şîi Fâtımîler ile mücadele etmek olduğunu ilan eden Tuğrul Bey'in durdurulamaması durumunda Fâtımî Halifeliği'nin geleceği tehlike altına girecekti. Bununla birlikte, o sırada kendi ülkelerindeki sosyoekonomik sorunlarla boğuşmakta olan Fâtımîlerin doğrudan doğruya Selçuklular ile karşı karşıya gelme imkânları yoktu. Üstelik olası bir muharebede Sultan Tuğrul Bey'i mağlup edebilmeleri de hiç kolay değildi.

Selçukluların ilerleyişi karşısında haklı olarak büyük bir endişeye kapılan Fâtımîler, Sultan Tuğrul Bey'i alaşağı edebilmek için siyasî, askerî ve lojistik olarak kendilerinin destek verdikleri bir darbe girişimi planladılar. Başarılı olması durumunda Bağdat'ı ve Abbâsî etki alanını yeniden Şîi sultasına sokacak olan darbe girişimi iki hat üzerinden planlandı. Buna göre, Sultan Tuğrul Bey ile görünmez bir hâkimiyet kavgası içinde olan üvey kardeşi İbrahim Yinal ağabeyine karşı bir kalkışma tertipleyecek ve onu üzerine çekecekti. Sultan'ın ayrılması ile boş kalacak olan Bağdat ise bu sırada Fâtımîlerin desteklediği Büveyhîlerin eski komutanı Arslan Besâsirî tarafından işgal edilecekti. Tuğrul Bey'in devrilmesi halinde Selçuklu tahtına İbrahim Yinal geçecek ve hem Mısır halifesi adına hutbe okutup hem de Bağdat'ı Fâtımîlere bırakacaktı. Buna karşılık Fâtımîler de Selçuklu Sultanı olarak İbrahim Yinal'ı tanıyacak ve bir anlamda Selçuklular Kahire dolayımında siyasal egemenlik süren (şüphesiz siyasî açıdan) Şîi bir devlet haline geleceklerdi. Fakat oldukça kapsamlı olarak organize edildiği anlaşılan darbe girişimi sırasında işler pek de planlandığı gibi gitmedi. Türkmen güçlerinin önemli bir kısmının desteğini alan üvey kardeşinin kalkışmasını yeğenlerinin yardımı ile güçlülükle de olsa da bastıran Tuğrul Bey, kısa süre içerisinde geldiği Bağdat'ı Fâtımî destekli işgalcilerden kurtardı.

Sünnî İslâm Hilafeti'ni yeniden ihya eden Sultan Tuğrul Bey'in idaresini hedef alan ve bu şekilde bölge haritasını Fâtımî Halifeliği üzerinden yeniden biçimlendirmek isteyen darbe girişimi, İslâm tarihi açısından bir dönüm noktası olarak değerlendirilebilir. Bildirimizde, söz konusu darbenin oluşum sürecini ve amaçlarını ele alacak, bu girişim esnasında Selçuklular tarafından sergilenen direnişin kısa ve uzun vadede İslâm tarihinde meydana getirdiği etkileri değerlendirmeye çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Selçuklular, Tuğrul Bey, Abbâsîler, Fâtımîler, İbrahim Yinal, Arslan Besâsirî.

HAZAR HAVZASINDA ENERJİ, İSTİKRAR VE DARBE

Doç. Dr. Mustafa GÖKÇE

Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

ÖZET

20. yüzyıl tarihinde önemli bir role sahip olan petrol gibi enerji kaynakları Hazar çevresindeki devletlerin tarihini ve kaderini etkilemiştir. Birinci Dünya Savaşı sırasında Almanya'nın müttefiki Osmanlı'nın aleyhine hareket etmesine neden olacak kadar önemli bir konu olan Hazar'ın enerji kaynakları Sovyet döneminde dünya gündeminden düşmüş gibi görünse de Sovyetlerin dağılmasından sonra bölgenin kaderinde önemli rol oynamaya devam edecektir. Bu çalışmanın amacı; Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle tekrar gündeme gelen Avrasya, dolayısıyla enerji hâkimiyeti teorilerinin merkezinde yer alan Hazar Havzası enerji kaynaklarının bölge ülkelerindeki siyasi istikrar sorunlarına doğrudan ya da dolaylı etkisini değerlendirmektir.

Hazar çevresindeki Türk cumhuriyetlerinden Kazakistan ve Türkmenistan, Sovyet döneminde iktidara gelen liderlerin öncülüğünde bağımsızlığını kazandı. Kazakistan başkanı Nursultan Nazarbayev ve Türkmenistan başkanı Saparmurat Niyazov, komünist sistem içinde ülkelerinde lider olmuş kişilerken bağımsızlıktan sonra demokratikleşme hareketlerini yöneten liderler oldular. Ancak her iki ülkede de siyasal alanda meydana gelen gelişmeler, liderlerin karakterleri ile şekillendi. Bu liderler öncelikle kendi iktidarlarını güçlendirmek ve korumak için düzenlemeler yaptılar. Örneğin Niyazov ölünceye kadar devlet başkanlığı görevini sürdürürken aldığı sert tedbirlerle iktidarını korumaya çalıştı. Ülkede gerçek anlamda bir muhalefet olmamasına rağmen 2002 yılında kendisine karşı düzenlenen suikast girişiminden muhalifleri sorumlu tuttu. Liderlerin kişiliği çerçevesinde şekillenen yönetimlerde; Niyazov örneğinde olduğu gibi liderin ölümüyle belirsizlikler yaşanmaktadır. Niyazov'un Aralık 2006'da ölümü hem ülkede hem de uluslararası camiada endişeli bir bekleyişe neden oldu. Gurbangulı Berdimuhammedov iktidara gelinceye kadar yaşanan süreç, bu sahadaki ülkelerde haran her şeyin değişebileceğinin göstergesidir.

Hazar çevresinde yaşanan küresel rekabetin cumhuriyetlerin siyasi yapılarını etkilemesine en bariz örnek Azerbaycan'dır. Azerbaycan, Kazakistan ve Türkmenistan'dan farklı olarak bağımsızlık sürecine mücadelelerle girdi. Ülke, bağımsızlığını kazandığı sırada devlet başkanı Ayaz Muttalibov'du. 1992 yılında iktidara Ebulfez Elçibey liderliğindeki Azerbaycan Halk Cephesi geldi. Böylece Hazar'a kıyısı olan Türk cumhuriyetlerinden Sovyet döneminde iktidarda olmayıp sonradan yönetime gelen tek lider Elçibey oldu. Elçibey'in Batı ve Türkiye yanlısı politikaları Rusya ve İran'ı rahatsız etti. Hazar enerji kaynaklarını Rusya'nın tekelinden kurtarma yolundaki en önemli proje olan Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Boru Hattı, Elçibey döneminde şekillenmeye başladı. Bu yönde Batılı devletlerle anlaşmalar yapan Elçibey iktidarı bir darbe girişimi ile son buldu. Elçibey'e karşı gerçekleştirilen hareketin Batılı devletlerle yapılan görüşmelerden kısa bir süre sonra olması, bu olayda Rusya'nın parmağının olduğuna ilişkin görüşlerin dayanağı olmuştur. Bu tezi destekleyen bir diğer gelişme ise Elçibey'in aksine Rusya ile dengeleri korumaya dikkat eden Haydar Aliyev'in de benzer bir girişimle karşı karşıya kalmasıdır. 1994 yılında imzalanan ve "Asrın Anlaşması" olarak adlandırılan anlaşma ile

Hazar petrolünün uluslararası pazara ulaştırılması konusunda önemli bir adım atan Aliyev, darbe girişimi ile karşı karşıya kaldı. Ancak iktidarını korumayı başardı.

Hazar'a kıyısı olan cumhuriyetlerin yanı sıra enerji nakil hatlarının güzergâhında bulunan Türkistan'daki Kırgızistan ile Kafkasya'daki Gürcistan ve hatta Karadeniz kıyısındaki Ukrayna'da siyasi istikrarı etkileyen olaylar görülebilmektedir. Özellikle Ukrayna ve Gürcistan'da yaşanan devrimlerde Batı yanlısı liderler ile Rus yanlısı kişiler arasındaki çekişmeler enerji rekabetinin bölge istikrarını etkilemesine örnek olarak addedilebilir. Yaşanan iç çatışma ve darbeler bölgenin sosyal ve ekonomik gelişimini etkilemektedir. Bu durum sahip olunan önemli kaynaklara rağmen refah düzeyinin artmamasında etkili bir faktördür.

Anahtar Kelimeler: Enerji kaynakları, Hazar Havzası, Darbe, İstikrar

ENERGY, STABILITY AND STRIKE IN CASPIAN BASIN**ABSTRACT**

Energy sources such as oil, which have an important role in the 20th. Century, have influenced the history and fate of states in the Caspian surroundings. During the First World War, Caspian energy resources, which is so important as to cause Germany to act against the ally Ottoman, seem to have fallen from the world's agenda during the Soviet period, they will continue play an important role in the fate of the region after the dissolution of the Soviets. The purpose of this study is to assess the direct or indirect impacts of Caspian Basin energy resources on the political stability problems in the regional countries that came the fore again with energy domination theories by ending up of Cold War.

Kazakhstan and Turkmenistan, one of the Turkic Republics in the Caspian border, gained their independence under the leadership of ruling leaders in the Soviet era. Kazakhstan's president Nursultan Nazarbayev and Turkmenistan president Saparmurat Niyazov were the leaders in the countries in the communist system, while leaders who led to democratic movements after independence. However, the developments that took place in the political arena in both countries were shaped by the characters of the leaders. These leaders first made arrangements to strengthen and protect their own power and possession. For Example, Niyazov, while continuing his presidency until his death, tried to preserve his power by harsh measures. Although there was no a real opponent in the country, he blamed opponents the assassination attempt against him in 2002 years. In the administrations that are shaped by the personality of the leaders; As in the case of Niyazov, have been experienced uncertainties in death. The death of Niyazov in December 2006 caused a worried expectation both in the country and in the international arena. The living process until Gurbangulı Bedrimuhamedov came to power, is a sign that everything can change every minute in the countries experienced in the area.

Azerbaijan is the most obvious example of global competition in the Caspian region affecting political structures of the republics. Azerbaijan distinctly from Kazakhstan and Turkmenistan entered into the process of the independence struggle. The state president was Ayaz Muttalibov during the country gained its independence. In 1992, Azerbaijan People's Front Party came into power by ruling Ebufeyz Elchibey. Thus, from the Turkic republics that were shores of Caspian, it was only leader Elchibey who was not in power during the Soviet period, but who later came to power. Western and Turkey policies of Elchibey distributed Russia and Iran. The Baku-Tbilisi-Ceyhan (BTC) Pipeline, the most important project on the way of liberating Caspian energy resources from Russia monopoly, began to take shape during the Elchibey era. In this direction, Elchibey's ruling, making agreements with Western states, ended with a coup attempt. The move against Elchibey is shortly after talks with Western states, was the backbone of views that this was the finger of Russia. Another development that supports this thesis that unlike Elchibey, Haidar Aliyev, caring to protect balances with Russia, faces a similar initiative. The agreement signed in 1994 named as 'Agreement of the Century', Aliyev took an important step about the subject on the international delivery of Hazar oils, came to face with a coup attempt. While he succeeded to protect his potency.

In addition, to the republics on the shores of Caspian Sea, there are also affecting political stability in Kyrgyzstan, in Turkistan, in Georgia in the Caucasus and even in the Ukraine along the Black Sea, which is on the route of energy transmission lines. Conflicts between the pro- Western and. Pro- Russian people, especially in the revolutions in Ukraine and Georgia can be regarded as an example of how energy competition affects

regional stability. Internal conflict and coup attacks affect the social, economic development of the regions. Internal conflicts and coup attacks affect the social and economic developments of the region. This was an important factor in not improving the welfare level despite the significant resources.

Key Words: Energy resources, Caspian Region, Coup, stability

15 TEMMUZ ASKERİ DARBE GİRİŞİMİNDE DİN İSTİSMARI

Doç. Dr. Mustafa Özkan
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

ÖZET

Evrensel sosyal bir fenomen olarak din, tarih boyunca sosyal yaşamın yanı sıra siyasî gelişmeler üzerinde de belirleyici olmuştur. Dinin söz konusu etkisini bilen lider ve yapılar, dinle ilişkilerini canlı tutmaya, başka bir ifade ile kendilerini dinden soyutlamamaya çalışmışlardır. Çünkü din aynı zamanda kişi ve siyasal-sosyal yapıların rakiplerine karşı kullanabilecekleri en etkili araç ve meşruiyet yöntemlerinin başında gelmektedir. Bu çalışmada, 15 Temmuz 2016 yılında teşebbüs edilen askerî darbe girişiminin başlangıcı ve seyrinde dinin niçin ve nasıl kullanıldığı üzerinde durulmaktadır. Çalışma bağlamında şu tespitler yapılmaktadır: Bir, Fetö yapılanmasının lideri konumunda bulunan Fethullah Gülen, “Ben çocukluğumdan beri istihdam ediliyorum.” (yani tıpkı peygamberler gibi, ilahî irade tarafından yetiştiriliyor ve yönlendiriliyorum) demek sûretiyle, Allah tarafından görevlendirildiğini belirtmiş ve böylece din bilgisi zayıf iyi niyetli insanların kendisine bağlanmalarını sağlamıştır. İki, Gülen, hareket mensuplarına sürekli “Mehdi”, “Beklenen kurtarıcı salih zat”, “Perşembe akşamları Hz. Peygamber’le istişare eden şahsiyet” ve “Düşünce/kararları mutlak doğru olan kişi” olarak tanıtılmıştır. Üç, adı geçen harekete dinî bir karakter kazandırmak ve daha çok ilgi çekmek için yapının başında bulunan şahıs için “Hoca efendi”; yetiştirilmek istenen insanlar için “altın nesil”; oluşturulan yapıya “hizmet”; yapının finansman ihtiyacını gidermek için para toplama faaliyetine “himmet” ve mevcut hareketin kader anlayışı “tevafuluk” gibi dinî literatürde önemli bir yeri bulunan kavramlar kullanılmıştır. Dört, insanların özel hayatlarına girilmesi, sınavlarda usûlsüzlüklerin yapılması, ilişkilerde takiyyenin esas alınması, emniyetçi-savcı-hâkim üçlüsüyle yapılan telefon dinlemeleri gibi gayr-ı İslamî ve insanî tüm uygulamalar, dinle özdeşleştirilen yapının darbe yapabilecek konuma gelmesi için mübah olarak değerlendirilmiştir. Beş, Fetö’ye mensup askerlerin darbe teşebbüsünde bulunmalarında “Gülen seçilmiş ve kurtarıcı salih zattır; aldığı kararlar, mutlak derecede doğrudur; bu kararlara uymak dinî bir vecibedir.” şeklindeki İslam dışı din anlayışı etkili olmuştur. Kısacası sözü edilen darbe teşebbüsünün oluşum ve seyrinde din güçlü bir araç olarak istismar edilmiştir.

Anahtar Kavramlar: Darbe, 15 Temmuz, din, din istismarı, toplum, siyaset.

ABUSE OF THE RELIGION AT 15 JULY MILITARY COUP**ABSTRACT**

As a universal social phenomenon religion, has been a determining factor in social development as well as political development throughout history. Religious leaders know the effect in question and structures, keeping the relationship alive listen were trying to abstract themselves from religion, in other words. Because religion is at the same time one of the most effective tools and legitimacy methods that people and political-social structures can use against their opponents. This study focuses on why and how religion was used in the beginning and course of the military coup attempt in July 15 2016. In the context of the study, the following determinations are made: One, Fethullah Gülen, who is in the position of leader of the Fetö structuring, stated that he was appointed by God with the saying "I am employed since childhood" (ie, just like prophets, raised and directed by divine will), so that religious knowledge is weak and good faith people have been connected to him. Two, Gulen, constantly "Mehdi", "Expected rescuer righteous person", "Thursday evening he speak with the Prophet" and the person whose thoughts/ decisions are absolutely right". Three, "Hodja master" for the person who is at the beginning of the act to give religious character to the mentioned movement and attract more interest; the "golden generation" for people who want to be raised; the constructed structure "service"; "himmet" concepts that have an important place in religious literature such as "himmet" collecting money to save the financing needs of the public and "tevfuk" are used in and in the religious literature. Four, entering the private lives of the people, making the irregularities in examinations, all of the non-Islamic and immoral practices, such as triple phone calls, were considered to be successful on the way to achieving success with the religion. Five, Fetö's soldiers, in their attempt to strike, said, "Gülen is the chosen and savior of the righteous; It is a religious belief to adhere to these decisions." In short, religion has been exploited as a powerful tool in the formation and prosperity of the attempted coup d'etat.

Key Concepts: Coup, July 15, religion, abuse of the religion, society, politics.

SEMPOZYUMU 26-27-28 MAYIS 2017

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN 15 TEMMUZ ALGISINDA MEDYANIN ROLÜ

Mustafa Sami MENCET
İletişim Fakültesi Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü
Akdeniz Üniversitesi

ÖZET

15 Temmuz darbe girişimi esnasında ve sonrasında sosyal medya ve geleneksel medyada, yaşanan olaylar farklı mecralarda farklı anlatılarla sunulmuş, buna paralel olarak, ülkenin parlamento binasının bombalanması, ordu mensuplarının sivilleri öldürmesi, devlet yöneticilerine suikast girişimleri vb. konuların toplum üzerindeki yansımalarının da farklı olduğu gözlenmiştir.

Çalışmada, bir üniversitenin farklı sınıf ve farklı bölümlerinde okuyan 200 öğrenciye açık uçlu yazılı sorular yöneltilerek zihinlerindeki 15 Temmuz algısı ölçülmeye çalışılmış ve bu süreçte takip ettikleri medya kuruluşlarının yayınları ekseninde medyanın algılarını nasıl etkilediği incelenmiştir. Bulgular, üniversite gençliği ölçeğinde toplumumuzdaki darbe ve demokrasi kavramlarına bakışın boyutlarına ilişkin çarpıcı sonuçlar içermektedir.

Anahtar Kelimeler: 15 Temmuz, Darbe, Algı, Medya, Manipülasyon

THE ROLE OF MEDIA IN THE PERCEPTION OF COLLEGE STUDENTS ABOUT JULY 15

During and after the July 15 coup attempt, in social and traditional media, living events has been presented in different meanings and different channels. Thus, it has been observed that the events like the bombing of the parliamentary building of the country, the civilian citizens murdered by soldiers, military killings of civilians, attempts to assassinate state officials etc., were perceived differently by different parts of the society.

In this study, two hundred students studying in different classes and different sections of a university, were asked open-ended written questions and it has been tried to measure their perception about 15th July and the role of media in this perception which they follow in this process. Findings include striking results regarding the dimensions of the coup in our society and the concept of democracy in the scale of college students.

Keywords: Military Coup, Turkey, Perception, Media, Manipulation

TÜRKİYE'DE DARBE DÖNEMLERİNİN TARIM SEKTÖRÜNE OLAN ETKİLERİ

Doç. Dr. Mustafa SÜRME
Arş. Gör. Emre KARA
Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü
Adnan Menderes Üniversitesi

ÖZET

Tarım insanların gıda kaynağı olduğu andan itibaren hiçbir zaman önemini kaybetmemiştir. Yerleşik hayata geçildiğinden bu yana, tarihsel süreçte medeniyetlerin kurulmasında ve yıkılmasında her zaman başrolde olan tarım, cumhuriyetin ilanı ile birlikte Türkiye'nin kalkınmasında önemli bir katkıya sahip olmuştur. 1929 yılında yaşanan ekonomik buhran ve 2. Dünya Savaşı'nı üreticiyi koruyucu önlem politikalarıyla geçiren Türkiye, 1950'li yıllarda çok partili dönemde DP iktidarı ile birlikte tarım sektörünün yararına olan politikalarla tanışmıştır. Bu dönemde ABD tarafından haşhaş üretiminin durdurulması isteği ve Marshall yardımı gibi verilen desteklerin Türkiye'nin kendi amaçları doğrultusunda kullanması gibi bazı sebepler iki ülke arasındaki bağları germiş ve yaşanan bir dizi olay neticesinde 1960 askeri darbesi ortaya çıkmıştır. Darbe öncesinde reddedilen krediler ve yardımlar darbe sonrasında verilmiş ve dış bağımlılık giderek artmıştır. Daha sonra tekrar ABD tarafından yasaklanması istenen haşhaş üretimi dönemin başbakanı Süleyman Demirel tarafından reddedilmiş ve iddialara göre bu ve benzeri sebeplerden ötürü 1971 yılında verilen muhtıra sonucunda hükümet istifa etmiştir. 1960-1980 dönemi arasında özellikle tarım politikalarında verimlilik artışı öncelikli amacı oluşturmuştur. Ancak 1970'lerin sonuna kadar üretici lehinde giden gelir ve fiyatlar; 1978 bunalımından sonra artan petrol fiyatları, kamu sektöründeki açıklar ve döviz artışı gibi ekonomide yaşanan önemli olumsuzluklar üretici ve köylüyü çok zor durumlarda bırakmıştır. Ayrıca haşhaş üretiminin tekrar başlaması ve ABD'nin tütün tekeli kaldırması talebinin reddi yeniden iki ülke arasını germiş ve yaşanan ambargonun da etkisiyle Türkiye kaosa sürüklenmiştir. Yine bu gibi sebeplerden dolayı 1980 yılında ordu yönetime el koymuş ve sonrasında tarım sektöründe köklü değişimler ortaya çıkmıştır. Bu değişimler özellikle tarımsal desteklerin ciddi oranda azaltılması, tütün tekelinin kaldırılması ve Türkiye'nin tarım ülkesi özelliğinden çıkarak sanayi ülkesine dönüştürülmesi isteği olarak özetlenebilir. "24 Ocak Kararları" olarak adlandırılan bazı kararların 1980 darbesinden sonra uygulamaya konması özellikle tarım sektörünü derinden etkilemiş ve 1980'de tarımsal destek verilen ürün sayısı 22 iken 1990'a gelindiğinde bu sayı 10'a kadar düşmüştür. Bu dönemlerin ardından özellikle tarım sektöründe görülen daralmalar, 2001 ekonomik krizinde -%7,9 ve 2007 yılında yaşanan küresel iklim krizinde -%6,7 oranında gerçekleşmiştir. Bu tarihten itibaren yaşanan küresel ekonomik sıkıntılara rağmen tarımda küçülmelerin aksine büyüme eğilimi görülmüştür. Her dönem Türkiye ekonomisinde en ön sırada olan tarım, askeri darbelerden çok fazla etkilenmiştir. Yakın tarihimizde genç cumhuriyetimize yaşatılan bu müdahaleler bugün tarımda görülen bazı sıkıntıların sebeplerinden biri olmuştur. Buna rağmen özellikle son dönemde Türkiye'de tarım ve diğer sektörlerde görülen büyüme 15 Temmuz darbe girişimi ile birlikte engellenmeye çalışılmış ancak kahraman Türk milleti bu girişimin engellenmesinde canı pahasına mücadele örneği sergilemiştir. Bu teşebbüsün ardından ortaya konan "Milli Tarım Projesi"nin cumhuriyet tarihinden bu yana sorunlarla boğuşan Türk tarımına ilaç olabileceği ve askeri darbelerle gölgelenen Türk ekonomisi ve Türk tarımının gelişmesine önemli katkılar sunabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tarım, askeri darbeler, tarımsal üretim

THE EFFECTS OF MILITARY COUPS IN AGRICULTURAL SECTOR IN TURKEY**ABSTRACT**

Agriculture has never lost its importance since it is the source of food for people. Since settled life established, the agriculture, which has always been at the forefront in the establishment and destruction of civilizations in history, has made an important contribution to the development of Turkey together with the republican declaration. Turkey, having experienced the economic crisis of 1929 and the Second World War with protective policies of producers, met with the DP government in 1940's policies in favor of the agriculture sector in the multi-party period. In this period, the reasons such as the request by the United States to stop poppy production and Marshall and other supports have been used by Turkey for its own purposes, tied links between Turkey and US. The 1960 military coup d'etat came into being as a result of a series of these events. Credits and benefits that were rejected before the coup were given after the coup and external dependency increased gradually. Later, the poppy production demanded to be banned again by the United States was rejected by Prime Minister Süleyman Demirel and the government resigned as a result of the memorandum issued in 1971 due to such and similar reasons. Between 1960 and 1980, especially in agriculture policies, the primary objective was to increase productivity in agriculture. Until the late 1970's and prices went in favor of the producer but after the crisis of 1978, increasing oil prices, deficits in the public sector and foreign exchange hikes have left producers and peasants in a very difficult situation. In addition, the poppy production resumption and the rejection of the request of the US to remove the tobacco monopoly tied links again between two countries and Turkey has been dragged into chaos by the effect of the living embargo. Again, due to such reasons, the army took over control in 1980 and radical changes occurred in the agricultural sector afterwards. These changes can be summarized in particular as reduce agricultural subsidies seriously, remove tobacco monopoly and convert Turkey into an industrial country out of agricultural land. The implementation of some of the decisions, called "24 January Decisions", after the 1980 coup had a deep impact on the agriculture sector in particular, and the number of agricultural subsidies in 1980 was 22, down from 10 in 1990. Following these periods, the contraction in the agricultural sector in particular was realized in the economic crisis of 2001 - 7.9% and in the global climate crisis of 2007 - 6.7%. Despite the global economic strains that have been experienced since then, growth trends have been seen, contrary to shrinking in agriculture. Agriculture, which is at the forefront of the Turkish economy in every period, was heavily influenced by the military coups. These interventions, which have been experienced in our young republic in recent history, have become one of the causes of some troubles in agriculture today. Nevertheless, especially in the recent period, the growth seen in agriculture and other sectors in Turkey has been tried to be prevented with the 15 July coup attempt, but the heroic Turkish nation exhibited the example of struggle at the expense of the life of this initiative. It is thought that the "National Agricultural Project" put forward after this initiative can provide important contributions to the development of the Turkish economy and Turkish agriculture, which may be a drug for Turkish agriculture that has struggled with problems since the republican period, and which has been shadowed by military coups.

Keywords: Agriculture, military coups, agricultural production

HATIRALAR IŞIĞINDA 27 MAYIS'IN SOSYOLOJİK VE PSİKOLOJİK SONUÇLARI

Yrd. Doç. Dr. Muzaffer ÇANDIR
Manisa Celal Bayar Üniversitesi

ÖZET

Bu yazımızda başta Samet Ağaoğlu olmak üzere Süreyya Ağaoğlu, Rıfık Salim Burçak, Cihat Baban, Kurtul Altuğ gibi dönemin gazeteci ve siyasetçilerin hatıra kitaplarından darbenin sosyolojik ve psikolojik sonuçları değerlendirilecektir.

27 Mayıs 1960'da yapılan askeri darbe ile Cumhuriyet'ten sonra yeni kalkınma atağına geçmiş olan Türkiye'nin ayağına adeta pranga vurulmuş, gelişmesi durdurulmuştur. Darbenin en yıkıcı etkisi siyasette hissedilmiş, o tarihten sonra Türk siyaseti sosyolojik ve psikolojik bakımdan etki altında kalmış, bu olay toplumsal olarak da etkisi ileriki yıllarda görülecek çok büyük kargaşa ve istikrarsızlıklara neden olmuştur.

27 Mayıs darbesi, Cumhuriyet tarihinin en önemli olaylarından biri olduğu gibi, Türkiye'deki aydın halk çatışmasının da ortaya çıkmasına neden olmuştur. 1938 – 1950 arasında yapılanları sineye çeken halk, 1950 genel seçimleriyle iktidara getirdiği DP sayesinde kendini mecliste ifade etme imkânı bulmuştur. 1960 darbesiyle bu kazanımını kaybedince darbenin arkasındaki desteğin ana muhalefet partisi olduğunu görmüş, bunun cezasını da CHP'yi bir daha iktidara getirmeyerek kesmiştir.

27 Mayıs askeri darbesi edebiyata da konu olmuş, bu olayı işleyen birçok hikâye ve roman yazılmıştır. Bu konuda en çok yazılan edebi tür ise hatıralardır. Özellikle darbeyi yaşayanlar tarafından kaleme alınan bu hatıra kitapları, darbenin toplum üzerindeki sosyolojik ve psikolojik etkilerini en açık şekilde birinci elden ortaya koymuşlardır. Bu hatıra kitaplarını yazanlardan birisi de DP'nin on yıllık iktidarı süresince Manisa milletvekilliği, başbakan yardımcılığı ve bakanlık yapmış olan önemli hikâyecilerimizden Samet Ağaoğlu'dur. O, yazdığı birçok hatıra ve inceleme kitaplarıyla Türk siyasi hayatının darbe öncesi ve sonrası ile darbenin sebep ve sonuçlarını açıklamış, böylece o gün yapılanların yeni nesiller tarafından daha iyi anlaşılmasını sağlamıştır.

Hatıra kitaplarına göre o günün psikolojik ve sosyolojik görüntüsü şöyledir. Evlerinden apar topar getirilen bu insanların olaylardan haberi olmadığı gibi, onlar, suçlarının da ne olduğunu bilmezler. Daha dün devleti yönetip, önemli kararlar alırken bu gün adı bir suçlu gibi muameleye tabi tutulmaları onların ruhunda derin yaralar açar. Devlet sahipsiz kalmış, her kafadan bir ses çıkmaktadır. Bütün planları iktidarı devirmek olan cuntacılar, bunu kolayca başarınca ne yapacaklarını şaşırırlar. Cuntacıları destekleyen Akis dergisinin heyecanlı yazarı Kurtul Altuğ bile Türkiye'nin genel görünümünü anlatırken bazı gerçekleri ifade etmek zorunda kalır. Ona göre devlet gerçekten sahipsizdir. Devlete kimin sahip çıkacağı da belli değildir. İşte 27 Mayıs'ın panoraması budur.

Yassıada duruşmalarında sanık durumunda olan DP'liler, bir yandan mahkeme heyetinin haksız suçlamalarına karşı cevap vermeye çalışırken, bir yandan da onları seyretmeye gelen kalabalık bir muhalif izleyici karşısında psikolojik olarak ezilmemeye çalışırlar. Bu seyircilerin çoğu muhalif milletvekilleri, genç ve güzel bayanlar, gazeteciler, memurlar ve yüksek rütbeli subaylardır.

Yassıada'da tutuklulara yapılan ve ruh üzerinde yaptığı onlarca psikolojik baskılardan biri şöyle anlatılır: “Mesela günün birinde koridorların Heybeli'ye bakan pencerelerini dışarıyı görmeyelim diye koyu sarı renge boyadılar. Bir başka gün kapılarımıza çengel taktılar. Bazen hazırlanın, havalandırmaya çıkılacak diyorlar fakat uzun süre bekledikten sonra vazgeçiyorlardı.”

Darbe sonrasında yapılan uygulamalar Türkiye'yi ekonomik olarak geriye götürdüğü gibi, sosyolojik olarak da büyük yıkımlara uğratmıştır. DP taraftarları ve halkın üzerindeki psikolojik sonuçlar ise uzun süre devam etmiştir.

Anahtar kelimeler: Yassıada, 27 Mayıs, Demoktar Parti, Darbe, Hatıra Kitapları

GEÇ ROMA CUMHURİYET DÖNEMİNDE BAŞARISIZ BİR DARBE GİRİŞİMİ: CATİLİNA KOMPLOSU (MÖ 63)

Prof. Dr. Muzaffer DEMİR

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

ÖZET

MÖ 63 yılı itibariyle Roma'da 320,000 civarında Romalı hala ücretsiz hububata bağımlı durumdaydı ve yoksullar arasındaki yaygın hoşnutsuzluk hala varlığını devam ettirmekteydi. Bazı aristokratlara deliğe ve tutumluluğa inanmaya devam ederken, çoğunluğu yüksek hayat tarzına ayak uydurma hevesi içindeydi. Diğer kentler gibi, Roma'da da belediyeye ait bir güvenlik teşkilatı bulunmamakta ve bunun sonucunda huzursuz aristokratların kiralamış oldukları zalim kişiler caddelere hakim olmuştu. Bu huzursuz aristokratlar arasında büyük borca dalanlardan birisi de Catilina'ydı. Açgözlü, hırslı ve Sulla'nın ayaklanmaları kanlı bir şekilde bastırmasına iştahla iştirak etmiş eski bir askerdi. Catilina, MÖ 73 yılında bir Vesta Bakiresi ile ilişkiye girmekten mahkemeye verilmiş, ancak suçsuz bulunmuştur. Bunun üzerine politik merdivenden yukarıya doğru tırmanmaya başlamıştır. MÖ 65 yılından itibaren de konsül olma gayretlerine hız vermiştir. Bir süre sonra bu amacını gerçekleştirme doğrultusunda fırsatçı bir şekilde fakir muhalif kesimin duygularına hitap etmeye başlamıştır. Yoksullara eğer seçilirse bütün borçlarını kaldıracığı sözü vermiştir. Buna rağmen, konsüllük talebi tekrar reddedilmiş ve aldatıldığına inanarak etrafında sağlam bir destekçi grubu toplamıştır. Aralarında muhalif aristokratlar, Sulla'nın ordusundan kalan mutsuz gaziler, Sulla'nın yönetimi altında mülklerini kaybedenler, çiftçilikle uğraşp bunda başarısız olanlar, Roma mahkemelerinin baskına maruz kalanlar ve çeşitli sınıflardan fırsatçılar yer almıştır. Catilina bunların desteğiyle bir darbe planlamanın zamanın geldiğini düşünmüştür. Ancak dönemin önde gelen senatörlerinden Cicero, icra edilmeden önce komployu haber vermiş ve senatonun olağanüstü hal ilan etmesini sağlamıştır. Bunu üzerine Catilina destekçilerinden oluşan bir orduyla kaçmış ve kaçarken bulabildiği her türlü desteği kabul etmiş, askerleri içinde bazı aptal köleler ve proleteryanlar da görev almıştır. İtalya kırsalında ise muhalefet fazla olmadığından çok az kişi onlara katılmıştır. Catilina'nın Roma ordusuyla bir çatışma esnasında öldüğü yazılmaktadır. Cicero suça iştirak ettikleri sabit kılınan birkaç komplocunun senato önünde cezalandırılmasını sağlamıştır ve bunlar ölümle cezalandırılmıştır. Catilina'nın dönemi böylece sona ermiş, onu tarihin sayfalarında yoksullar adına şehit düşen biri olarak kabul edenler de olmuştur. Cicero söylevlerinde, her ne kadar Catilina ve taraftarlarını anarşist ve kendisini devletini kurtaran bir lider olarak göstermeye çalışsa da, onun ayaklanmanın başladığı özellikle Etruria bölgesindeki sosyo-ekonomik problemleri görmemezlikten geldiği ve tefecileri politik baskıdan kurtardığı öne sürülmektedir. Biz bu çalışmamızda, bazı önyargılı Roma kaynaklarına eleştirel yaklaşımla, Catilina ayaklanmasının sebepleri ve Cicero'nun bu ayaklanmanın bastırılmasındaki gerçek niyeti hakkında değerlendirmelerde bulunmaya çalışacağız.

Anahtar kelimeler: Catilina, Cicero, Ayaklanma, Roma.

A FAILED REVOLT ATTEMPT DURING THE LATE ROMAN REPUBLICAN PERIOD: CATILINE CONSPIRACY (63 BC)

ABSTRACT

By the year 63 BC, Roman citizens numbering around 320,000 were still dependent on the free distribution of grain and there was a widespread discontent among the poor. While some aristocrats believed in a simple and economic life style, most of them were aspiring to live in luxury. As in other cities, there was no police force in Rome and this mission was being performed by the brutal men hired by the worrisome aristocrats. Catiline was one of these aristocrats who had gone into a great debt. He was a covetous, greedy man as well as a soldier who had also played an active role in suppressing the revolts by Sulla. He had been brought into court on the offense of getting into a sexual contact with one of Vestal Virgins, but found innocent. After this event, he started to climb his political career faster. He seems to have speeded up his efforts in becoming a consul after 65 BC. After a while, in order to realize his aim in an opportunist manner, he appealed to the demands of the poor at the base who were the opponents and suffering. He promised to the poor that he would remove their debts if selected as a consul. Despite this, he was again refused and believing that he fell into a deception, he decided to assemble a strong supporter fraction around himself. Among them were opposing aristocrats, unrestful veterans from the army of Sulla, the ones who had lost their properties under the rule of Sulla, the unsuccessful farmers as well as the opportunists from various classes. Catiline now thought of planning a conspiracy by their supports. Yet Cicero, one of the leading senators of the time, informed this conspiracy before being executed and enabled the senate to proclaim a state of emergency. Upon this, Catiline escaped along with an army consisted of his supporters and accepted every sort of contribution meanwhile, so that among his army silly slaves and proletarians also took place. As there was not much opposition at Italian countryside, he seems to have found a few supporters over there. It is written that he died during a clash with the Roman army. Cicero enabled numerous conspirators of definite offense to be convicted of death sentence by bringing their case before the senate. As a result of this, the period of Catiline ended; some living afterwards seems to have accepted him as a martyr deceased for the cause of the poor. While Cicero in his speeches was striving to show both Catiline and his supporters as anarchists and himself as the savior of the state, it is also claimed that he ignored the socio-economic problems and rescued the usurers from pressure. In this study, we shall try to explain the reasons of Catiline conspiracy and interpret the real motive of Cicero in the suppression of this revolt attempt by criticizing some biased Roman sources.

Key words: Catiline, Cicero, Revolt, Rome.

CUMHURİYET DÖNEMİNDE DARBELER VE KİTAPLAR

Prof. Dr. Namık AÇIKGÖZ
Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

ÖZET

Türkiye 29 Ekim 1923'ten itibaren, çok köklü kültürel ve siyasî değişikliklere sahne olan bir devlettir. Cumhuriyet dönemi, “makbul vatandaş” kavramı çerçevesinde, yeni bir insan tipi oluşturma amacıyla, Batılılaşma politikasına hız vermiş ve bu çerçevede, milletin irfanını oluşturan kitap ve benzeri birikimlerle sorunlar yaşamıştır.

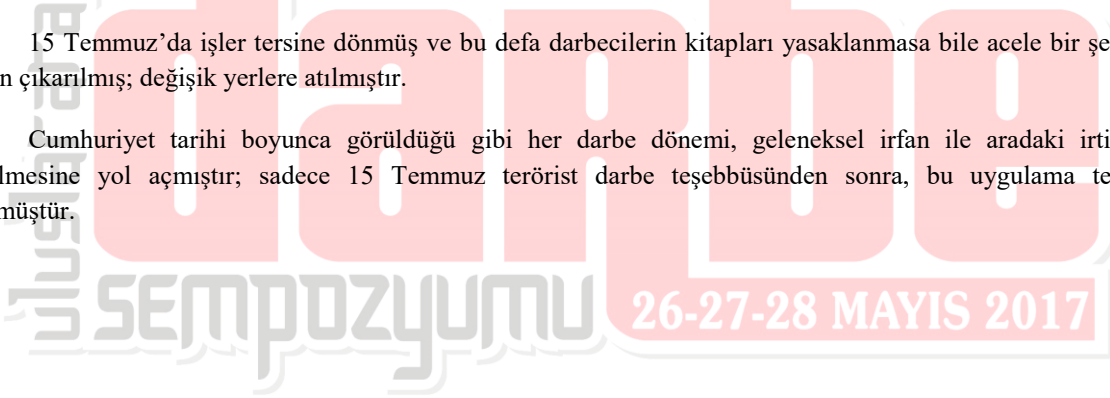
Devleti elinde bulunduran oligarşi ile zaman zaman halk arasında politik gerilimlerle tezahür eden farklılaşmalar çerçevesinde, tek parti devrinde ve özellikle 27 Mayıs 1960 ve 12 Eylül 1980 darbesinden sonra, yönetime el koyan zihniyetin ortaya yaydığı korkularla, halk evlerinde bulundurduğu kitapları kuyulara atmış, toprağa gömmüş veya yakmıştır.

Doğrudan darbe etkisiyle olmasa da, genel olarak oligarşik yapı ve jakoben cumhuriyetçilerin yönlendirmesi ile 1978’lerde de bazı lise kitapları yakılmıştır.

Gerek erken cumhuriyet ve tek parti dönemlerinde ve gerekse 27 Mayıs ve 12 Eylül darbelerinden sonra, okudukları kitaplardan dolayı korkuya kapılan vatandaşlar, sistemin dayattığı kitap, dergi ve gazetelere karşı tavrı geliştirmiştir. Bugün Türkiye’de kitap, gazete ve dergi tirajlarının düşük olmasının sebebi, “Benim kitaplarımı yasaklarsan, ben de senin yayınlattıklarımı okumam!” tavrından başka bir şey değildir.

15 Temmuz’da işler tersine dönmüş ve bu defa darbecilerin kitapları yasaklanmasa bile acele bir şekilde elden çıkarılmış; değişik yerlere atılmıştır.

Cumhuriyet tarihi boyunca görüldüğü gibi her darbe dönemi, geleneksel irfan ile aradaki irtibatın kesilmesine yol açmıştır; sadece 15 Temmuz terörist darbe teşebbüsünden sonra, bu uygulama tersine dönmüştür.

TÜRKİYE'YE YÖNELİK ALGI YÖNETİMİ: ERMENİSTAN'IN AĞRI DAĞI İDDASI

Emekli Öğr. Gör. Nazmi Oruç
Fen-Ed. Fakültesi Kurucu Dekanı
Adnan Menderes Üniversitesi

PROBLEM DURUMU

On beş Temmuz 2016 akşamı asker üniforması giymiş bir kısım vatan haininin giriştiği terör saldırısının başarılı olması halinde Türkiye'de karışıklık, iç savaş ve Anadolu topraklarının Irak ve Suriye'de olduğu gibi parçalanması gündeme gelecekti. Böyle bir parçalanmada 1920 Sevr Antlaşmasının tozlu raflardan çıkarılması ve Doğu Anadolu topraklarının Ermenistan'a bırakılması söz konusudur.

AMAÇ

Bu çalışmanın temel amacı Ermenistan'da düzenlenen uluslararası bir kongrede Ermenilerin yazılı ve görsel olarak Ağrı Dağı'nın kendi topraklarında olduğu algısını irdelemektir.

SONUÇ

Kongrenin açılışında Ermenistan tanıtım filmi gösterisinde tehcir sırasında öldürüldüğü söylenen ve gazete ile örtülmüş Ermenilerin cansız bedenleri gösterilmiş, kongre ambleminde, kongre tanıtım kitapçığında ve sigara paketlerinde Ağrı Dağı Ermenistan sınırlarına dâhil olarak resmedilmişti. Kongre sırasında her fırsatta Ağrı Dağı reklamı ile karşılaşan delegelerin soruları üzerine tebliğimin sonunda *"Ağrı Dağı'nın Türkiye'de olduğunu bilmeyenlere hatırlatmak isterim ki, Ağrı Dağı Türkiye'dedir ve daima orada kalacaktır"* dedim. Tebliğimi tamamladığımda sessizlik hâkim oldu ve sonrasında oturum başkanına verilen bir önerge üzerine ilmi bir kongrede siyaset yapılamayacağı sözü ise alkışlandı. Kongre yöneticisi vizemin bitiş tarihinde derhal Ermenistan'ı terk etmemi istedi. Bu kadar sert davranmalarının sebebini sorduğumda ise; *"Ağrı Dağı'nın daima Türkiye'de kalacağını ne biliyorsun"* cevabını aldım.

TARTIŞMA

Geçmişteki uluslararası kongrede, günümüzde de Ermenistan'ı tanıtan turizm broşürlerinde Ağrı Dağı fotoğrafları kullanılmıştır. Daha da skandal olan devlet armasının tanımlandığı 2005 tarihli Ermenistan Anayasa'nın 13. maddesinde, armanın ortasında Ermenilerin "Ararat" dedikleri Ağrı Dağı tasvirinin yer almasıdır. Bu durum Türkiye'nin hükümlerine Ermenistan tarafından pervasızca ihlal edildiğini çok açık bir şekilde göstermektedir. Ermenistan ve diasporasının tehcir ve soykırım iddialarına ek olarak özellikle Ağrı Dağının kendi toprakları içerisinde olduğu algısını dünyada devamlı olarak canlı tutmaları ileriye dönük toprak istekleriyle ilgilidir. Ermenistan'ın bu ham hayallerinin gerçekleşmesi ilelebed mümkün olamayacaktır. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, 15 Temmuz 2016 askeri darbe girişimi karşısında olduğu gibi gelecekte de, herhangi bir yerel veya yabancı saldırıya karşı bir ulus, bir devlet, bir vatan ve bir bayrak altında sıkıca kenetlenektir,

Anahtar Kelimeler: Ermenistan, Ağrı Dağı, Algı Çalışmaları,

PERCEPTION MANAGEMENT AGAINST TURKEY: ARMENIA'S Mt. ARARAT CLAIM

PROBLEM STATEMENT

If the terrorist attack initiated by a group of traitors wearing military uniforms on the evening of July 15th, 2016 were to succeed, this could result in turmoil and a civil war in Turkey resulting with the disintegration of

Anatolia such as it is happening in Iraq and Syria. In the event of such a disintegration, the 1920 Treaty of Sevres would resurge leaving Eastern Anatolian Land to Armenia.

AIM

Main aim of this study is to draw attention to the written and visual perception works of Armenians in which Mt. Ararat was shown in Armenian territory in an international congress held in Armenia.

RESULT

During the opening ceremony of the congress, Armenian corpses covered with newspaper that was said to have been killed during the deportation, were shown in the slide presentation of Armenia, Mt. Ararat was portrayed in the congress emblem, in the congress presentation book and in the cigarette packs as if it was in Armenia. Because of the delegates of the congress who encountered the advertisement of Mt. Ararat on every occasion asked me about the actual location of Mt. Ararat, then at the end of my presentation *'I said that I would like to remind those of you who do not know the exact location of Mt. Ararat, it is in Turkey and remain there forever'*. There was an electric silence at the end of my presentation, but the chairman was cheered when he announced that it was forbidden to make political statements in an academic congress. Congress secretary ordered that I must leave Armenia at the expiration of my visa. When I asked why they treated me so harsh; he asked *'How do you know that Mt. Ararat would remain in Turkey forever?'*

DISCUSSION

Mt. Ararat pictures have used in the international congress also in the tourism brochures advertising Armenia as if it was in Armenia. It is a great scandalous that in the 13th article of the Armenian Constitution promulgated in 2005 that defines the state flag of Armenia, it is expressed that middle of the flag is represented as Mt. Ararat. This situation clearly shows that the right of sovereignty of Turkey is blatantly violated by Armenia. Armenia keeps constantly alive Armenian deportation and so called genocide claims and also perception of Mt. Ararat as if it is in Armenia throughout the world against Turkey.

It is with regard to the future prospects of the Armenian's related to their hidden thoughts on the Anatolian Soils. The realization of these raw dreams of Armenia will not be possible forever. Citizens of the Republic of Turkey will be tightly bound to one nation, one state, one homeland and one flag against any local or foreign attack in the future as it was against the military coup attempt of 15 July 2016.

Key Words: Armenia, Perception, Mount Ararat, Turkey

**12 EYLÜL 1980 DARBESİNDE BİZZAT TANIK OLDUĞUM UNUTULMAZ SEYYAR İŞKENCE
ARACI : MAVİ TREN**

Necat ÇETİN
Milli Eğitim Bakanlığı

ÖZET

12 Eylül 1980 askeri darbesinde 17 yaşında Torbalı'da lise son sınıfta okuyan bir öğrenci idim. Darbe olduğunda Torbalı merkez Tepeköy mahallesinde ikamet ediyorduk. Ama aynı yıl babamın ilçeye 20 km uzaklıkta bulunan köyümüze (Ormanköy) göç ettiler. Hafta içi dedemlerle kalırken hafta sonları köye gidiyordum. Bir süre sonra şahıslarda bulunan ruhsatsız yivli silahlar cami avlularına veya muhtarlık dairelerinden açık bırakılan pencereden daire için atılmak suretiyle silahlar toplanmaya başladı. Köy ve mahalle Muhtarları sabahlara kadar muhtarlık daireleri içinde adeta silah nöbeti tutuyor, o gece atılan silahlar ertesi gün gelen jandarma/polis ekibine tutanakla teslim ediliyordu. Bu teslim sırasında tutanağa silahın markası, durumu, seri numarası gibi özel bilgileri de yazıyordu. Silaha meraklı bir millet olduğumuz için bu işlemler sırasında köyden pek çok kişi orada hazır bulunuyordu. Bu dönemde halk arasında "Mavi tren" olarak isimlendirilen bir ekip ortaya çıktı. Sıkıyönetim komutanlığı emrine giren İzmir Emniyet Müdürlüğü silah masasına bağlı üç emniyet mensubu ve sıkıyönetim jandarma silah masasından üç kişiden oluşan toplam altı kişilik ekip akşamları ortaya çıkmakta, ellerindeki listeye göre köylerden adam toplamaya başlamakta, kendilerine ulaşan ihbarlara göre doğru veya eksik bilgi kişiler evlerinden alarak halk arasında mavi tren diye bilinen 1975 model mavi renkli Ford marka dolmuşu bindirilirdi. Tabii bindirilemeye kadar yenen dayak dibçik hakaret ise adeta normal sayılıyordu. Bütün bu insanlık dışı olaylar alenen hatta ailesinin eşinin çocuklarının gözü önünde olurdu. Çünkü askeri darbe zamanıydı ve hiçbir hakkın yoktu. İnsan olman dahi adeta suçtu. 20 kişilik yolcu dolmuşuna en az otuz kişi bindirilir, o köyden ayrıldığında köy dışında tenha bir yerde tekrar sorgulama başlar, dayaktan işkenceden yükselen feryatlar dağları inletirdi. Köylerde gece köye giren bir araç ışığı görüldüğünde köy kahvelerinin çok kısa süre içerisinde boşladığını, hemen hemen herkesin sokak aralarındaki köşe başlarına saklandığını, gelen araç eğer mavi tren olarak adlandırılan araç değilse tekrar kahveye toplandığını pek çok kez tanık olmuşumdur. Babamın silahı yoktu. Ama cami hoparlöründen söz konusu ekip kendilerine ulaşan asılsız ihbara göre babamdan silah isteniyordu. Babam seri numarası yazılı bir silahı el altından 10 dekar karşılığı satın alıp mavi trenle tanışmak istemiyordu. Sabahlara kadar evden yolu seyreder, eğer gece farı açık bir araç köye geliyorsa kendisini alacaklarına inanır, psikolojisi bozuk olurdu. Çünkü arkadaşları bu ekipte insanlık dışı işlem görmüş ve çekilen acı ve ızdırapları dinlemişti. Ekip tarafından gözaltına alınanları arayıp sormaya giden insanlarda dayaktan hakareten nasibini alıyordu. Askeri darbeye insanın ne hakkı ne de vicdanı vardı. Mavi tren 12 Eylül darbesinin darbenin insanların en derin hafızlarına işlemiş bir korku aracı idi. Bu gün dahi kimsenin konuşmadığı ya da konuşmak istemediği bir acı hatıra olarak durmaktadır. Darbeyi yaşayanlar bilir. Bu çalışmada Torbalı ve köylerinde 12 Eylül darbesinin acı hatırası olan mavi tren ile ilgili derlenen anlatımlar tanık olduğum olaylarla ilgili olarak verilmeye çalışılacaktır. En kötü demokratik rejim en iyi askeri rejimden iyidir. Demokrasiden kesinlikle vazgeçilmemelidir.

TÜRKİYE EDEBİYATINDA 15 TEMMUZ HADİSELERİNİN TESVİRİ

Doç. Dr. Necefova Merziyye
Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi

ÖZET

Edebiyat zamanın nabzı. Her halkın ictimai-siyasi hayatında edebiyatın, şiirin önemli bir yeri var. Türkiye'de yaşanan darbe tabii ki Türk edebiyatında, basınında yansdı. 15 Temmuz darbesinden hemen sonra Türkiye edebiyatı, basın olaylara münasibet bildirdi. 100-lerce Türk şehitleri hakkında ayrı ayrı makaleler, şiirler yazıldı. İnternet sayfalarında 100-lerle sanatsal örnekler dikkat çekti. Olayın sabahı, yani 16 iyul- Türkiye'nin şehirlerinde şehitler hakkında meclisler kuruldu. Şehitler anılarak onlar hakkında anılar söylenildi. Bu tür toplantılarda bir fikir gelişmeye. Şehitlik, herkese nasip olmuyor. Tanınmış Azerbaycan şairi- Hüseyin Cavid demişkən- "Toprak, üstünde ölen varsa vatandır." Türk tarihinden, edebiyatından biliyoruz ki, Türk halkı zaman zaman savaşlara maruz qalsada, ayakta kalmayı, mücadele etmeyi başarmıştır. Ve edebiyatımız, metbuatımız da her zaman diliminde bu olaylara tepki vermiştir. "15 Temmuz şehitleri" kitabının piyasaya görmesi buna en iyi delildir. Bu kitabın yazarı M.Davut Göksu resimlerin yazarı, fotoğraf sanatçısı Nevzat Yıldırım'dır. Kitabın Koordinatörü Gülizar Sönmezə aittir. Özellikle, Ahmet Kemal'in, Umut Gül'ün şiirleri dikkatimi çekti. Ve onların poeziyalarının fikri, konusuna Azerbaycanın dahi şairlerinden: Bahtiyar Vahapzade, Zelimhan Yakup, Sabir Rüst emxanlının poeziyalarındaki benzerlik dikkatimi çekti. Bu açıdan Ahmet Kemal'in son dönem şiirinde son dönem de ayrı ayrı şehitlerin adına şiir yazması çok alqışa hak ve takdir olunası bir ideyadır. "15 Temmuz", "Şehitler destanı", "Şehit Hakan Gülşen", "Şehit Muzeffer Aydoğdu", "14 kanatlandı şehir", "23 Erol ve Abdullah Olcan", "22 üç büyük adam ve üç kahraman", "şehit Demet Sezer" ve diğer şiirlerinde şehitlerin vatan yolunda, bu zirveye yücelmesi, kahramanlıkları önemli yer tutuyor. Ahmet Kemal "Şehit Hakan Gülşen" adlı şiirinde çok önemli bir meseleye değiniyor. Şehit olmuş ister Azeri, gerekse Türk yiğitleri bir düşüncüyü tercih etmişlerdir. "Bize kadınlar gibi evde oturmak yakışmaz" diyen İgidle rimiz her zaman şehit olmuşlardır. Onlar önde giden, rahat, olmayan ve Vatan için canlarından geçen yiğitlerdir. Ahmet Kemal bir kahramanın tüm özelliklerini tam, bir şekilde yansıtabilecek bilip. Bu şiirinde "Vatan için, dini için sav aşmayı, ölmeyi göze alan, Hakan adına layık kahraman" diyen şair qəhrəmanın düşüncelerini, vatana olan sevgisini, vatan hainlerinin iyrencliklerini şiirsel bir dille ifade ediyor. Umut Gül ise "Şehitler ölmü, Baba?" Şiirinde ise baba ve oğul diyalogu üzerinde oluşan bu örnek dikkatimizi çekiyor. Yazar, şehit babanın oğlunu özləməsini, düşüncelerini ön plana çıkarır. Şehit baba oğluna diyor:

"Biliyorum bekliyorsun yolu, bal gözlerin hasretle, Anneciğinin elinden tutup, bekliyorsun eskisi gibi kapının eşigin de gelişimi" ... Sanki bu ifadelerle şahidliyin kahramanlık seviyesinde yer vermekle birlikte, aynı zamanda dökülen kanların, insanlara, Özellikle, çocuklara açtığı yarayı temsil eder. Makalemde Türkiye şairlerinin şiirlerinde 15 Temmuz darbesi konusundan bahs edicem. Bu konuda yazılan şiirleri tahlil edicem.

TÜRKİYE'DE YAŞANAN DARBELERİN MAKROEKONOMİK GÖSTERGELERE ETKİLERİ

Doç. Dr. Necmiye CÖMERTLER ŞİMŞİR
İİBF İktisat Bölümü
Adnan Menderes Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Funda ÇONDUR
İİBF İktisat Bölümü
Adnan Menderes Üniversitesi

ÖZET

Fiyat istikrarı, tam istihdam, ekonomik büyüme ve ödemeler bilançosu dengesinin sağlanması ekonomi politikalarının temel amaçları olarak sayılır. Bu amaçlar politika yapımcılar tarafından ortaya konulmakta ve hükümetler aracılığıyla yürütülmektedir. Ekonomi ve siyaset birbirleri ile iç içedir. Ülkelerin makroekonomik göstergelerinin iyileştirilmelerinde ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasında ekonomik ve siyasal istikrar önem taşımaktadır. Ülke ekonomileri siyasal kararlardan, askeri kurumların ülke yönetimine müdahalelerinden kurumlar arası çatışmalardan ve terörden etkilenmektedirler. Ordu siyaset ilişkisi ve siyasete yapılan doğrudan ya da dolaylı askeri müdahale ve darbelerle siyasal istikrarsızlık sorunu arasında bir ilişki ve etkilenme vardır. Ekonomik istikrarsızlıklar siyasi istikrarsızlığa yol açtığı gibi siyasi istikrarsızlıklar da ekonomik istikrarsızlıkları doğurmaktadır.

Darbelerin ekonomi üzerine etkisi konusunda yapılan çalışmaların birçoğu siyasal istikrarsızlık ekonomi ilişkisi üzerine yoğunlaşmaktadır. Siyasal istikrarsızlık ayaklanma, darbe, iç savaş, terör, rejimin sürekliliği ve yönetimlerdeki değişim sıklığı gibi birçok olguyu kapsayan daha genel bir kavramdır. Anayasal olmayan yollarla iktidara gelme veya iktidardan uzaklaşma girişimleri olan darbeler ise siyasal istikrarsızlığa yol açan olgulardan sadece biridir.

Darbeler ekonomilerin iç ve dış piyasalardaki durumlarını, üretim süreçleri ve yatırım kararlarını, istihdam ve işsizlik oranlarını, ekonomik büyümelerini ve sağlanan büyümenin sürdürülebilirliğini etkilemektedir. Darbe dönemlerinde yükselen faiz oranları nedeniyle borçlanmanın maliyeti artmaktadır. Döviz kurlarının da yükselmesi ulusal paranın değerini düşürmektedir. Yükselen döviz kurları ile birlikte dışa bağımlı olan sektörlerde hammadde ihtiyacından kaynaklanan maliyetler artmaktadır. İthalatın artması dış açıkların artmasına net ihracatın bundan olumsuz etkilenmesine neden olmaktadır. Ülkeler uluslararası piyasalardaki rekabet avantajlarını yitirmektedirler. Bu gelişmelerden ülkelerin borç yapıları da olumsuz etkilenmektedir.

Türkiye'nin siyasi tarihi darbeler, muhtıralar açısından oldukça zengindir. Türkiye Cumhuriyeti siyasi tarihinde 1960, 1971, 1980, 1997 ve 2007 yıllarında askeri darbe ve muhtıralarla karşı karşıya kalmıştır. Yaşanan darbeler demokrasiye müdahale olmasının yanı sıra ekonomik olarak da zarar vermiştir.

Bu çalışmada TÜİK ve Merkez Bankası'ndan elde edilecek verilerle temel bazı makroekonomik göstergelerdeki değişimlere ilişkin durum analizi yapılacaktır. Bu amaçla enflasyon, istihdam ve işsizlik, ekonomik büyüme, faiz oranları ve döviz kurlarının değişimi, yatırımlar, yabancı sermaye hareketleri, dış ticaret dengesi, iç ve dış borçlar yıllar itibarıyla incelenecek ve darbelerin bu değişkenler üzerindeki etkisi ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Darbe, Makroekonomik Göstergeler

MACROECONOMIC INDICATORS AFFECTED IN TURKEY

ABSTRACT

Ensuring price stability, full employment, economic growth and the balance of payments is considered as the main objectives of economic policies. These aims are put forward by policy makers and are carried out by governments. Economy and politics are intertwined with each other. Economic and political stability is important for the improvement and sustainability of macroeconomic indicators of countries. The country's economies are influenced by political decisions, military institutions' interventions to governance of the country, and inter-institutional conflicts and terrorism. There is a relationship and influence between the relationship of military and politics, and the direct or indirect military intervention made in politics and the problem of political instability. Economic instabilities lead to political instability, and political instabilities cause economic instability.

Many of the studies on the influence on economics of the military coup focus on political instability and economic relations. Political instability is a more general concept that encompasses many phenomena such as insurgency, coups, civil war, terrorism, the continuity of the regime, and the frequency of change in governance. Coups that are impulsive attempts to come to power or to move away from power by non-constitutional means are only one of the events leading to political instability.

Coups affect the conditions of a country in domestic and external market, production processes and investment decisions, employment and unemployment rates, economic growth and the sustainability of growth of a country. Due to rising interest rates during the coup era, the cost of borrowing increases. The rise in exchange rates also reduces the value of the national currency. With rising exchange rates, the costs arising from raw material requirements are increasing in sectors that are dependent on foreign sources. The increase in imports causes the increase in external deficits and adversely affects net exports. Countries are losing their competitive advantage in international markets. These developments negatively affect the debt structure of the countries.

The political history of Turkey is very rich in terms of military coups and memorandum. In the political history of the Republic of Turkey in 1960, 1971, 1980, 1997 and 2007, it was confronted with military coups and memorandum. Albeit the coup has been an intervention the democracy, it has also harmed economically.

In this study, a situation analysis will be made regarding the changes in basic macroeconomic indicators given by TURKSTAT and the Central Bank. For this purpose, inflation, employment and unemployment, economic growth, changes in interest rates and exchange rates, investments, foreign capital movements, foreign trade balance, domestic and foreign debts will be examined in years and impacts on these variables will be tried to be revealed.

Keywords: Coup, Macroeconomic Indicators

İTTİHATÇI DARBE GİRİŞİMİ: BÂB-I ÂLİ BASKINI

Doç. Dr. Nevzat ARTUÇ

ÖZET

İttihat ve Terakki Cemiyeti, Gazi Ahmet Muhtar Paşa Kabinesi'nin iş başına gelmesiyle iktidardan düşmüş ve büyük baskılara maruz kalmıştır. Bu baskılar Kamil Paşa kabinesi döneminde de devam etmiştir. İttihatçılar, Talat Bey'in önerisiyle hem bu baskı/ara karşı koyabilmek, hem de yeniden iktidarı ele geçirebilmek amacıyla 23 Ocak 1913 'te Bâb-ı Âli Baskını'nı gerçekleştirmişler ve bu tarihten de yaklaşık beş yıl iktidarda kalmışlardır. Bâb-ı Âli Baskını'nı gerçekleştirenler aynı zamanda iktidarı da devraldıkları için olayın aydınlatılmasına yarayacak belge bırakmamaya özen göstermişler, bu amaçla basına sansür uygulatman bile kaçınmamışlardır. Bâb-ı Âli Baskını, İttihatçılar iktidardan düştükten sonra yeniden gündeme getirilmiş, ancak delil yetersizliğinden her hangi bir sonuca ulaşamamıştır.

Anahtar Kelimeler

Bâb- Âli, Talat Bey, Enver Bey, Cemal Paşa, Nazım Paşa, Mahmud Şevket Paşa.

COUP ATTEMPT by UNIONİST: BÂB-I ÂLİ BASKINI**ABSTRACT**

Committee of Union and Progressive (CUP) were over thrown from government and subjected to a great pressure due to the fact that the cabinet of Gazi Ahmet Muhtar Pasha had come to power. This pressure also continued during the period of cabinet of Kamil Pasha. They raided Sublime Porte on 23 rd January 1913 in order that they could both resist this pressure and come by the power at the same time. So, they made a special effort not to leave any documents that could clarify the event. Moreover, the censorship being supplemented on press be brought up to the public after CUP had been overthrown from the government. However, it could not result a conclusion because of inadequate proofs.

Keywords: Sublime Porte, Talat Bey, Enver Bey, Cemal Pasha, Nazım Pasha, Mahmud Şevket Pasha.

İZMİR BASININDA 1960 İHTİLALİ'NİN İLK GÜNLERİ

Yrd. Doç. Dr. Nilgün Nurhan KARA
Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi Tarih Bölümü
İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi

ÖZET

II. Dünya Savaşı sonunda iç ve dış gelişmelerin etkisiyle Türkiye’de çok partili siyasi hayata geçilmiştir. Bu süreçte 18 Temmuz 1945’de Nuri Demirağ başkanlığında kurulan Milli Kalkınma Partisi Cumhuriyet Halk Partisi’ne karşı kurulan ilk siyasi parti olmuştur. Hem iktidar partisi hem de halk tarafından fazla ilgi gösterilemeyen bu partiden sonra 7 Ocak 1946 tarihinde Celal Bayar liderliğinde kurulan Demokrat Parti ise yıldızı parlayan parti olmuştur. .

Celal Bayar’ın tarihi kişiliğinin de etkisiyle de yeni partinin hızla teşkilatlanmasını sağlamıştır. Bu gelişim Cumhuriyet Halk Partisi’ni telaşlandırmış ve bir sene sonra yapılması gereken genel seçimler öne çekilerek baskın bir seçim kararı almıştır. 21 Temmuz 1946’da gerçekleşen ve siyasi hayatımıza “Hileli Seçim” olarak geçen bu seçimde Cumhuriyet Halk Partisi birinci parti olarak çıkarak iktidarını bir dört yıl daha sağlamışsa da bu seçimlerde uygulananlar Demokrat Parti’nin Anadolu’da daha da gelişmesine neden olmuştur.

14 Mayıs 1950 tarihinde yapılan ve “Beyaz İhtilal” olarak adlandırılan seçimler de Demokrat Parti birinci parti olarak çıkmış ve Cumhuriyet Halk Partisi’nin yirmi yedi yıllık kesintisiz iktidarına son vermiştir.

Yeni dönemde Cumhuriyet Halk Partisi ana muhalefet partisi olarak parlamentodaki yerini almıştır. Demokrat Parti de 1954 ve 1957 yıllarında yapılan seçimleri kazanmak suretiyle iktidarını sürdürmüştür. Bu dönemde gerek iç politikada gerekse dış politikada meydana gelen gelişmeler karşısında ülkede mevcut siyasi ortam oldukça gerilmiş 1957 seçimlerinden sonra bu gerginlik daha da artarak devam etmiştir.

Demokrat Parti hükümetlerinin görev yaptığı bu on yıllık dönem (1950-1960), 27 Mayıs 1960 tarihinde gerçekleşen askeri darbe ile sona erdirilmiştir. Milli Birlik Komitesi, Türk Silahlı Kuvvetleri adına yönetime el koymuş ve Kara Kuvvetleri Komutanı Cemal Gürsel komitenin başına geçmiştir. Ardından anayasa ve parlamento fesh edilmiş ve Cumhurbaşkanı Celâl Bayar, Türkiye Büyük Millet Meclis’i Başkanı Refik Koraltan ve Başbakan Adnan Menderes başta olmak üzere bütün Demokrat Partililer tutuklanmışlardır. Cumhuriyet tarihimizde darbe sonrasında yaşanan gelişmelerden dolayı bu süreç ayrı bir yer teşkil etmektedir.

Çalışmamızda 27 Mayıs Darbesi’nin hemen ertesindeki gelişmeler İzmir basınında darbenin öncesi ve sonrasıyla incelenerek değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Demokrat Parti, 27 Mayıs, İzmir, Basın, Milli Birlik Komitesi

THE FIRST DAYS OF THE REVOLUTION OF 1960s ON THE PRESS OF İZMİR**ABSTRACT**

At the end of World War II, multi-party political life was passed in Turkey with the influence of internal and external developments. In this process, the National Development Party established on July 18, 1945 under the chairmanship of Nuri Demirağ became the first political party against the CHP. Neither the ruling party nor the public did not show much interest to the Party, then on January 7, 1946, the Democratic Party, which was formed under the leadership of Celal Bayar, became a star-sparkling party.

With the influence of Celal Bayar's historical personality, he also ensured the rapid organization of the new party. This development has spurred the CHP, and the general elections that have to be held a year later have been taken to the forefront, leading to a rapid election decision. CHP took place as the first party in this election, which took place on July 21, 1946 and was called "Fraudulent Election" in political life. The Political Power has been able to secure another four years, but the ones applied in these elections have caused the Democratic Party to further develop in Anatolia. In the elections held on May 14, 1950, called the "White Revolution", the Democratic Party emerged as the first party and put an end to the twenty-seven year uninterrupted power of the Republican People's Party.

In the new era, the Republican People's Party took its place in parliament as the main opposition party. The Democratic Party maintained its power by winning elections held in 1954 and 1957. In this period, the political environment in the country was greatly strained in the face of domestic politics and foreign policy developments. After the elections in 1957, this tension continued to increase.

The ten-year period (1950-1960) of the Democratic Party government was ended by a military coup dated May 27, 1960. The National Unity Committee took over the administration on behalf of the Turkish Armed Forces, and Commander of the Land Forces, Cemal Gürsel, headed the committee. Then the constitution and the parliament were annulled and All the Democratic Parties, including President Celal Bayar, The Turkish National Assembly Chairperson Refik Koraltan and Prime Minister Adnan Menderes were arrested. This process is a separate place because of the developments in our republic after the coup.

In our research, developments immediately following the May 27 coup will be evaluated in the Izmir press before and after.

Key Words: Social Democrat Party, the May 27, İzmir, Press, National unity committee

DARBE-SİS İLİŞKİSİ VE “SİS” MEFHUMU ÜZERİNDEN DARBENİN ANLATILIŞI

Arş. Gör. Nilüfer ÖZTÜRK AYKAÇ
Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Onur AYKAÇ
Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

ÖZET

Darbeler, zor kullanarak siyasal yönetimi ele geçiren ve millî egemenliği esir alan demokrasi dışı girişimlerdir. Millet iradesinin baskı ve zor kullanma yoluyla yok sayılması, kişisel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması, bireysel ve toplumsal hayatın rutin gündelik akışının bozulması darbe sonrası dönemlerde gözlenen olumsuzluklar arasındadır.

Kaynağını bireyin ve toplumun hayatından alan edebiyat, elbette toplumsal hayatımızda derin yaralar açan olaylardan etkilenecek ve bu olayları çeşitli yönleriyle işleyecektir. Toplumsal yaşantımıza doğrudan etki etmesi sebebiyle ülkemizin başından geçen askerî darbeler, edebiyatçılarımıza malzeme teşkil eden mevzulardan biri olmuştur. Usta kalemlerimiz darbeleri olduğu gibi anlatıp edebî verimlerini birer tarih kitabına dönüştürmektense, çeşitli mefhumlar üzerinden meseleye değinmeyi tercih etmişlerdir. Darbeyle bir arada anılan o sembolik kavramlardan biri de *sist*ir.

Sözlüklerde “atmosferin alt tabakalarındaki küçük su taneleri veya buhardan oluşan bulutların çok alçalarak yeryüzüne kadar inmesiyle oluşan duman” şeklinde tanımlanan *sis*, edebiyatımızda türlü şekillerde kullanılan bir mefhumdur. Bazen bireyin üzerine çöken dert, keder, tasa olmakta ve gönül dağıtı kaplamakta; bazense belirsizlik ve bilinmezlikleri simgelemektedir. Halk âşıklarının dilinde sevgiliye giden yolu kapatıp sevenleri ayıran bir düşman olarak gösterilirken, Tevfik Fikret’in kaleminde İstanbul’un maddi ve manevi yönlerini eleştirmek için kullanılan bir araç olmuştur.

“Sis” mefhumunu en etkili şekilde kullanan yazarlardan biri de Ayhan Bozfirat’tır. Yayımlanmış “üç öykü kitabı, dört romanı ve bir çevirisi” bulunan Ayhan Bozfirat, edebî çevrelerde daha çok öykücülüğüyle tanınmış bir yazarımızdır. Bozfirat; her şeyden önce çağına, çağının olaylarına, ülkede yaşanan siyasî-sosyal gelişmelere karşı duyarlı bir yazardır. Toplumsal hayattaki çözülme/yozaşma ve ülkemizdeki siyasi olaylar, hem bir yazar olarak onun ilgisini çekmiş hem de yazarlık kimliğini biçimlendirmiştir. Bozfirat’ın “Sis” (1972) adlı öyküsü, onun askerî müdahalelere karşı tepkisini dile getirmekte ve barındırdığı sembolik anlatımla 1960’ların Türkiye’sine ışık tutmaktadır.

Demir Özlü’nün “edebiyattaki sembolik anlayışa yakın bir hikâye” diye tarif ettiği “Sis” adlı öykü, sabah erken saatlerde aniden bastıran sise parktayken yakalanan iki kişinin konuşmalarından oluşmaktadır. Diyaloglarda sisin günlük hayatı sekteye uğratmasından duyulan rahatsızlık dile getirilmekte, kalkacağı zamanın kestirilememesinin verdiği huzursuzluk dillendirilmektedir. Genç adamın “Sis ne zaman kalkacak acaba?” sorusuna, yaşlı adamın verdiği “O hiç belli olmaz. Açılır açılmaya, ama zamanı belli değildir.” (s. 113) cevabı da

bu huzursuzluğa ve belirsizliğe işaret etmektedir. Hikâye boyunca genç adamla ihtiyar arasında geçen konuşmalar dikkatle incelendiğinde, öyküde yer alan sisin “sıradan bir duman” olmadığı ve öykünün arka plânında başka bir olayın eleştirildiği görülmektedir. Kimi öykülerinde “temel hak ve özgürlüklerin kısıtlı oluşu” gerçeğine dikkati çeken Bozırat, “Sis” (1972) adlı öyküsünde -sisin şehrin üzerine aniden çöktüğü saat ile bu olayın vuku bulduğu zaman dilimi birbirine çok yakın olduğu için- 27 Mayıs 1960 sabahı erken saatlerde radyodan yayınlanan bir bildiri ile resmen duyurulan 1960 Askerî Darbesi’nin eleştirisini yapmaktadır.

Bu bildiri de sis mefhumunun ihtiva ettiği sembolik anlam örnekler eşliğinde açığa çıkarılacak, ardından Ayhan Bozırat’ın “Sis” öyküsü üzerinden darbe-sis ilişkisine değinilecektir. Böylelikle, edebiyat ve toplum ilişkisi, darbeye karşı toplumun hissiyatı ve tavrı, bu somut öykü üzerinden ortaya konacak ve disiplinler arası bir çalışma ortaya çıkacaktır.

Anahtar Kelimeler: Darbe, toplum, sis, sembolik anlatım, öykü.

THE RELATIONSHIP OF COUP-FOG AND NARRATING COUP OVER “FOG” CONCEPT

ABSTRACT

Coups are anti-democratic attempts that seize political governing forcefully and capturing national sovereignty. Disregarding national will via repression and force policy, restricting personal rights and freedom, breakdown of individual and social life's routine daily fluency are among the problems observed in post-coup periods.

Literature, which takes its source from individual's and society's life, naturally affect by cases inflicting a deep wound and imprints these cases from various aspects. By virtue of directly affecting our social life, military coups that pass through our country are one of the themes being material for our litterateurs. Our master authors prefer to touch upon the matter over several fancies than to tell the coups as they are and to transform their literary efficiency to a history book. One of those symbolic concepts mentioned within coups is *fog*.

Fog, which is defined as “little water pieces in substratum of atmosphere or the fume composed by lowering and landing of clouds, that are compromised of vapor, on the ground” in the dictionaries, is a concept which is used with various perspectives in our literature. Sometimes it becomes trouble, grief, sadness that bothering individual and covers heartache; sometimes it signifies uncertainty obscurity. On folk poets' lips, fog refers to an enemy closing the door to love and separating lovers; while in Tevfik Fikret's writings, it is an instrument used in order to criticize İstanbul's material and nonmaterial aspects.

Ayhan Bozfiat is one of the authors who use the concept of “fog” most efficiently. She has “three stories, four novels and one translation” published and is an author known for mainly her storytelling. Bozfiat, above all, is a sensitive writer to the events of the time and to political and social happenings in the country. Dissociation/corruption in social life and political incidences, both drew attention of her as an author, and structured her authorial identity. Bozfiat's story entitled “Sis” (Fog) (1972), verbalizes her reaction to military interventions and clears up 1960's Turkey via symbolic narrating it has.

The story entitled “Sis”, which is described as “a story very close to symbolic narration in literature” by Demir Özlü, consists of two people's talks who are caught fog in the early hours of the morning in the park. In the dialogues, the disturbance due to the fog's interrupting daily life is expressed, the anxiousness because of not estimating when it will rise is put into words. The question of the young man “I wonder, when will the fog rise?”, is answered by the old man “You never know that. It will rise sure, but when will be, is not definite” (p. 113) and that answer refers to that anxiousness and uncertainty. Through the story, when the dialogues between the young man and the old man is scrutinized, it is seen that the fog partaking in the story is not “just an ordinary fog” and another event is criticized in the background of the story. In some of her stories, calling attention to the fact that “restriction of fundamental rights and freedoms”, in her story “Sis” (1972), -because the moment that the fog descended over the city suddenly and the moment the event took place is very close-, Bozfiat criticizes 1960 Military Coup which is officially exposed to everyone via an assertion announced from radio in early hours of the morning in 27 May 1960.

In this paper, symbolic meaning of the fog concept will be revealed through illustrations, and then the relationship of coup-fog will be dealt with over Ayhan Bozfiat's story “Sis”. Thus, relationship of literature-

society, society's feeling and attitude towards the coup, will be put forward through this story and an interdisciplinary study will be offered.

Key Words: Coup, society, fog, symbolic narration, story.

TÜRKİYE'DE DARBE VE MUHTIRA BİLDİRİLERİNDE KULLANILAN KONULAR

Prof. Dr. Nurettin GÜLMEZ
Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü
Manisa Celal Bayar Üniversitesi

ÖZET

Türk siyasal hayatında darbeler ve muhtıralar, Türkiye'yi uzaktan yönetmenin bir kumanda aracı olmuştur. Darbeler ve muhtıralar, yönetimde vesayet sisteminin doğmasını ve devamını sağlamıştır. Ordu-siyaset ilişkileri; ordunun sivil yöneticilerin başına sopayı vurması, kurtarıcı subayların / halaskâran-ı zabitanın milleti kurtarması ve ordunun yönetimi devralması ile sonuçlanmıştır. Vatanını en çok ve özden sevenleri belirleme makamının ordu olması, güven anketlerinde en çok güvenilen kurum olarak sunulması, yönetime el koymayı, ordu için bir hak haline dönüştürmüştür. Yapılan darbe ve yayınlanan muhtıra bildirimlerinde darbelerin Atatürk adına yapılması, yurtdışı sulh temasının işlenmesi ve yapılan her şeyin demokrasi adına yapıldığının ifade edilmesi çok dikkat çekicidir.

Modern demokratik devletlerde görülmeyen ve tartışılmayan darbe ve muhtıra mantığı, Türk toplumunda toplumsal bir taban bulmuş gibidir. Çünkü bütün darbeleri ve muhtıraları destekleyen bir kitlenin varlığı, inkâr edilemez bir gerçektir. İşte bu çalışmada, Türk toplumunda bir toplumsal temel oluşturulmasında darbecilerin kullandığı ve darbe bildirimlerine yansıyan konu ve temalar incelenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Darbe, Atatürk, ordu, asker, yönetim, muhtıra, demokrasi.

THE SUBJECTS THAT ARE INCLUDED IN MILITARY COUP AND MEMORANDUM STATEMENTS IN TURKEY

ABSTRACT

In the political life of Turkey, military coups and memorandums have always been the instruments to control this country from a distance. Military coups and memorandums have enabled the birth and maintenance of the custody system in administration. The relations between the army and the politicians have resulted in the knock-out of the civil administrators by the army, the community being saved by the rescue officers (*Halâskâr Zâbitân*), and the take-over of the administration by the army. The army has become the one to decide on who loves the homeland the most and the most sincerely, and been presented as the most trustworthy institution in confidence surveys, and this situation has made it a natural right for them to seize the control of the country. It is very remarkable that the military coups are made and memorandum statements are published on behalf of Atatürk, the statements have the theme of “Peace at home, peace in the world”, and claim that everything is done for the sake of democracy.

While modern democratic states do not have a reasoning or discussion about coups and memorandums, they seem to have a social foundation in Turkish community. This results from the fact that there obviously is a mass of people who support all coups and memorandums. Accordingly, this study has made an attempt to analyze the subjects and themes that coup-plotters used to create a social basis in the Turkish community, which are also reflected on coup memorandums.

Keywords: Administration, army, Atatürk, coup, democracy, memorandum, soldier

TANIKLARIN GÖZÜNDEN 15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİNİN DEMOKRASİNİN YERLEŞMESİNE VE MİLLİ BİLİNCİN UYANMASINA ETKİSİ

Osman KAYNAR
Yüksel Bahadır Alaylı Bilim ve Sanat Merkezi
Şükrü SU
Kaman Bilim ve Sanat Merkezi

ÖZET

Türkiye’de I. Meşrutiyetle birlikte yerleşmeye başlayan demokrasi kültürü, önündeki en büyük engellerden olan askerî müdahaleler nedeniyle bir türlü istenilen düzeye ulaşamamıştır. Sivil siyaset alanını daraltan ve milli iradeyi rafa kaldıran bu girişimlerden bazıları başarıya ulaşmış, bazıları ise yalnızca hükümete yapılan bir uyarı olmakla kalmıştır.

Bu çalışmanın amacı, Cumhuriyet tarihimiz boyunca neredeyse her on yılda bir darbe ve muhtıralarla sekteye uğratılan demokrasimizin son olarak maruz kaldığı 15 Temmuz darbe girişimini tanıkların gözünden irdeleyerek, diğer darbelerde görülmeyen ve insanları darbeye karşı koymaya sevk eden duygu ve düşüncenin ne olduğunu, sonuçları açısından ise bu darbe girişiminin demokrasimizin yerleşmesine ve milli bilincin uyanmasına etkisini ortaya koymak olacaktır.

Çalışmada nitel araştırma türü olan “*tarihi araştırma*” yöntemi ve tanıklarla röportaj gerçekleştirildiği için “*yapılandırılmış görüşme tekniği*” kullanılmış, içerik analizi yöntemi ile de veriler analiz edilmiştir. Tarihi araştırmalar, dönemin dokümanları dikkatlice okunarak ya da o zamanda yaşamış kişilerle görüşmeler yapılarak odaklanılan problemle ilgili olarak “geçmişte ne oldu?” sorusuna cevap arar (Büyüköztürk vd., 2013: 19). Çalışmanın evrenini Türkiye’de yaşanan ve 15 Temmuz darbe girişiminde sokağa çıkan vatandaşlar oluşturmuştur. Ancak evrenin tamamına ulaşılmasının güç olması ve darbe girişiminin en etkin yaşandığı illerin İstanbul ve Ankara olması nedeniyle, çalışmanın örneklemini Ankara ve İstanbul’da sokağa çıkan ve medyada ön planda yer alan 15 Temmuz kahramanları; Şerife BOZ, Metin DOĞAN, Halit ŞENER ve Yaşar YALDIZ’dır. Örnekleme yer alan kişiler ile Konya’da 04.11.2016 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından düzenlenen “Kahramanlar Konuşuyor” konulu söyleşide görüşme yapılmıştır.

Yapılan görüşmelerde insanların o gece sokağa çıkma motivasyonları özelde farklılık gösterse de genel olarak demokrasiye sahip çıkma, vatanın birliği ve bütünlüğünün tehlikeye girecek olması, dini ve milli duygular, Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN’ın çağrısı, önceki darbelerin insanların zihninde oluşturduğu negatif darbe pratiği gibi nedenlerin etkili olduğu bulgularına ulaşılmıştır. Tüm bu bulgulardan hareketle; 15 Temmuz darbe girişiminin, demokrasinin kazanımlarının korunmasına ve farklı düşüncedeki insanların da içinde olduğu milli birlik ruhunun uyanmasına katkıda bulunduğu sonucuna varılmıştır. Darbe girişimi sonrasında 7 Ağustos’ta İstanbul Yenikapı’da farklı etnik kimlik ve siyasi düşüncedeki insanların katılımı ile yapılan miting milli birliği taçlandıran çok önemli bir anlaşma sembolü olmuştur. Bu durum 15 Temmuz darbe girişiminin Türkiye’deki toplumsal ayrıştırmaları azalttığı, birlik ve beraberlik duygusunu artırdığı, milletimizi vatan sevgisi ve demokrasi bilinci etrafında birleştirdiğine kanıt olarak gösterilebilir.

Anahtar kelimeler: 15 Temmuz Darbe Girişimi, Askeri Darbeler, Ordu-Siyaset İlişkisi, Demokrasi

Kaynakça

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayını.

FROM THE EYES OF THE WITNESSES THE EFFECT OF 15 JULY ON THE SETTLEMENT OF DEMOCRACY AND AWAKENING NATIONAL CONSCIOUSNESS

ABSTRACT

Starting to settle with the First Constitutional Era, the culture of democracy in Turkey did not reach any desired level due to the military interventions which are the biggest obstacles in front of this. Some of these initiatives, which narrowed the field of civilian politics and abandoned the national will, have succeeded, while others have remained as a warning to the government.

The purpose of this study is to examine from the eyes of the witnesses the 15 July coup attempt which lastly our democracy, interrupted with coups and memorandums in almost every past decade, exposed. As for the results, the effects of the coup on the settlement of our democracy and on the awakening of national consciousness will be presented.

In the study, "historical research" which is a qualitative research type and "structured interview technique" was used for interviews with witnesses and data analysis by content analysis method was used. Historical researches, answers to the question "what happened in the past?" with the problems focused by reading carefully the documents of the period or interviewing with those who lived at that time (Büyüköztürk vd., 2013: 19). The universe of the study consists of citizens going out the streets on the 15 July coup attempt. However, because of the difficulty of reaching the whole universe and the fact that the coup attempt was most efficient in Istanbul and Ankara, the sample of the study was taken from the July 15 heroes who appeared on the streets in Ankara and Istanbul, Şerife BOZ, Metin DOĞAN, Halit ŞENER and Yaşar YALDIZ. An interview was held with the persons on the meeting "Kahramanlar Konuşuyor" organized by the Ministry of Youth and Sports in Konya on 04.11.2016.

Although the motivations of people to go out on the streets that day are different in the interviews, protecting the democracy, the unity of the homeland and the integrity of the country which was in danger, the religious and national sentiments, the call of our President Mr. Recep Tayyip ERDOĞAN and the negative impacts of the previous coups in the minds of the people have been found to be effective. With all these findings, the result of the July 15 coup attempt contributed to the preservation of democratic achievements and to the awakening of the spirit of national unity in which different people were involved. After the coup attempt, on August 7th in Istanbul Yenikapı, a rally was held with the participation of people from different ethnic identities and political ideas, and it became a very important symbol of a treaty crowning the national unity. This can be seen as evidence that the July 15 coup attempt has reduced social separations in Turkey, increased unity and solidarity, and unified nationalism around homeland love and democracy consciousness.

Key Words: The July 15 coup attempt, Military coups, Military-Politics Relationship, Democracy

References

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Publishing.

MILITARY INTERVENTIONS AS TOOLS TO STIFLE TURKEY'S EMERGENCE AS AN INDEPENDENT GLOBAL POWER: COMPARATIVE ANALYSIS OF COUP DE ETATES

Res. Ass. Osman SOFTIC
International Relations
The Department for Political Thought
The Bosniak Academy of Arts and Sciences (BANU)

ABSTRACT

Global hegemonic powers, first Great Britain, and the United States had long history of interference in sovereignty and independence of other states. These interventions, both overt and covert, have taken various forms in different parts of the world. However, they always involved local military elements of targeted country. Convenient tactic they employed was instigating, planning or supporting coup de etats in countries deemed strategically important for US-led western global hegemony. Overthrows of popularly elected nationalist leaders such as Salvador Allende in Chile, Mohamed Mosaddaq of Iran or Sukarno in Indonesia, were just a few cases in point. These types of outright violation of state sovereignty were motivated by cold war logic and underlying struggle between western-led capitalism and democracy on one hand, and third-world countries deemed susceptible to the influence, if not the outright control of USSR.

Historical patterns of military coups executed in Turkey, however, from 1960, 1972, 1980, including "soft coup" that forced the government of Nejmaddin Erbakan in Turkey to "voluntarily" relinquish power in 1997, were specific in nature, and different from coups in other countries. They were also determined by a different set of principles and circumstances, peculiar to Turkey's history and its political, social and religious development. These coups were designed to prevent democratic development and socio-cultural and religious awakening of Turkey, and Islam as a potent force for democratic and economic development of Turkey as an independent international actor in its own right.

I will draw comparison between these different types of coups while focusing on their points of convergence but will identify major differences, by taking into consideration not only the Cold war logic, but a specific conditions that characterized Turkey. It is my contention that the military coup de etats conducted in Turkey over a period of several decades, were aimed not only to "preserve the secular character of the state", as it had often been argued, but to keep the Republic of Turkey in line with its designated reductionist and subordinated role as a "gate keeper" for the West, in addition to preserving privileges of radical secular class which regarded public role of Islam as "reactionary" and "regressive".

These interventions not only stifled the progress of democracy and human development, they severely curtailed its economic prosperity by suppressing the developmental potential of cultural and Islamic values, as forces for strengthening democracy in Turkey.

I will draw on the structural realist theory of international relations as propounded by John Mearsheimer to explain that military coups were also strategically designed as part of a process to prevent Turkey from becoming independent regional player. I will argue that the political turmoil, coloured revolutions, environmental protests and Kurdish separatism which had been intensely employed by western powers, culminating in failed FETO-Gülenist coup attempt on 15. July, in 2016. Are, perhaps, the

latest vestiges and relics of the past, albeit played out in different forms, as continuous multi-faceted strategies aimed at preventing Turkey from realizing its full democratic potential, social and cultural-religious freedom and economic development. Most importantly, they were crafted as instruments to prevent Turkey from attaining its rightful place as a great power in the emerging multipolar world, within the democratic framework that challenges west-centric liberal democratic model.

uluslararası
darbe
SEMPOZYUMU 26-27-28 MAYIS 2017

DİADOKHOSLAR DÖNEMİ İKTİDAR ÇEKİŞMELERİNDE ASKERİ DARBELERİN YERİ

Arş. Gör. Ömer GÜNGÖRMÜŞ
Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü
Adnan Menderes Üniversitesi

ÖZET

Askeri yapı, modern öncesi uygarlıkların genelinde olduğu gibi Eski Hellen dünyasında da devlet içindeki az sayıda örgütlü kurumdan biriydi. Hellen dünyasının uç bölgelerindeki toplumlarında ve bunlardan biri olan Makedonia Krallığı'nda ise yöneticinin gücü doğrudan orduya dayanıyor ve yeni yöneticinin belirlenmesi ordunun seçimi ya da onayı ile yapılıyordu. Büyük İskenderin Anadolu ve Doğu Akdeniz üzerinden Asya içlerine kadar yürüttüğü yaklaşık on yıllık seferler dizisi de ordunun siyasi bir yapı olarak kimliğini pekiştirmiş, siyasi ve askeri karar alma süreçlerinin önemli bir parçasına dönüşmesine neden olmuştu. İskender'in ölümünden sonra ortaya çıkan yeni kralın belirlenmesi sürecinde ordunun etkin rol alması, sahip olduğu geleneksel yetkiler kadar bu son dönemde kazandığı kimlik duygusu ile de ilgiliydi. Böylece, asıl Makedonia ülkesi ile Yunan anakarası ve eski Pers İmparatorluğu toprakları üzerinde dağılmış bulunan Makedon orduları, Diadokhoslar (Ardıllar) olarak anılan İskender'in generalleri arasında geçen yaklaşık yarım yüzyıllık güç mücadelesi boyunca neredeyse her zaman tek belirleyici unsur oldular.

Bu çalışma, modern bir kavram olarak darbenin, Diadokhoslar'ın siyasi ve askeri eylemlerini ne ölçüde tanımlayabileceğini ve Argead Hanesi'nin siyasi haklarını gasp ederek Hellenistik Krallıklar'ın temellerini atan generallerin aldıkları siyasi ünvanların geleneksel Makedon anlayışı ve İskender sonrası değişen koşulları içinde hangi yasal gerekçelere dayandırılabilceğini açıklamayı hedeflemektedir.

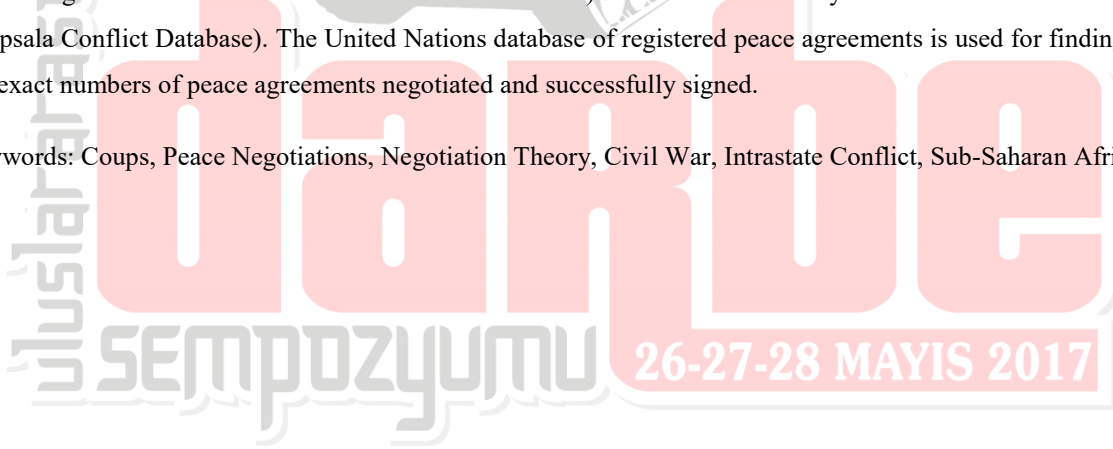
COUPS AND PEACE SETTLEMENTS IN CIVIL WAR TORN SUB-SAHARAN AFRICAN COUNTRIES

Uzm. Öncel SENÇERMAN
Adnan Menderes Üniversitesi

ABSTRACT

Coups, intrastate conflicts and civil war have become a usual part of postcolonial political history of Sub-Saharan African countries. Military coups, in particular early after the independence at the beginning of the 1960s played a major role in undermining democracies in these countries. The lack of democracy and coups organized by the military which was the only powerful institution of the post- independence years resulted in never ending violent intrastate conflicts in the 1990s after the end of the Cold War. Peace negotiations started thanks to the initiatives and mediation efforts of regional countries or regional organizations followed civil wars and some disrupted by coups or coup attempts. Some ended successfully bringing peace to civil war torn countries. Some failed or interrupted by the coups. This article aims to put forward the effect of coups on peace settlements with the perspective of negotiation theory. The article enjoys process tracing method, one of the effective ways for making analysis in case studies. Burundi, Guinea-Bissau and Sierra Leone are taken as cases for this study. This article also studies the effects of coups on peace negotiations with the help of quantitative methods. A regression analysis is also conducted in this study to demonstrate the relationship between the coups in Sub-Saharan Africa and successful peace settlements. The data for large-N analysis is taken from the INSCR (The Integrated Network for Societal Conflict Research) of the Center for Systemic Peace and the UCDP (Uppsala Conflict Database). The United Nations database of registered peace agreements is used for finding out the exact numbers of peace agreements negotiated and successfully signed.

Keywords: Coups, Peace Negotiations, Negotiation Theory, Civil War, Intrastate Conflict, Sub-Saharan Africa.

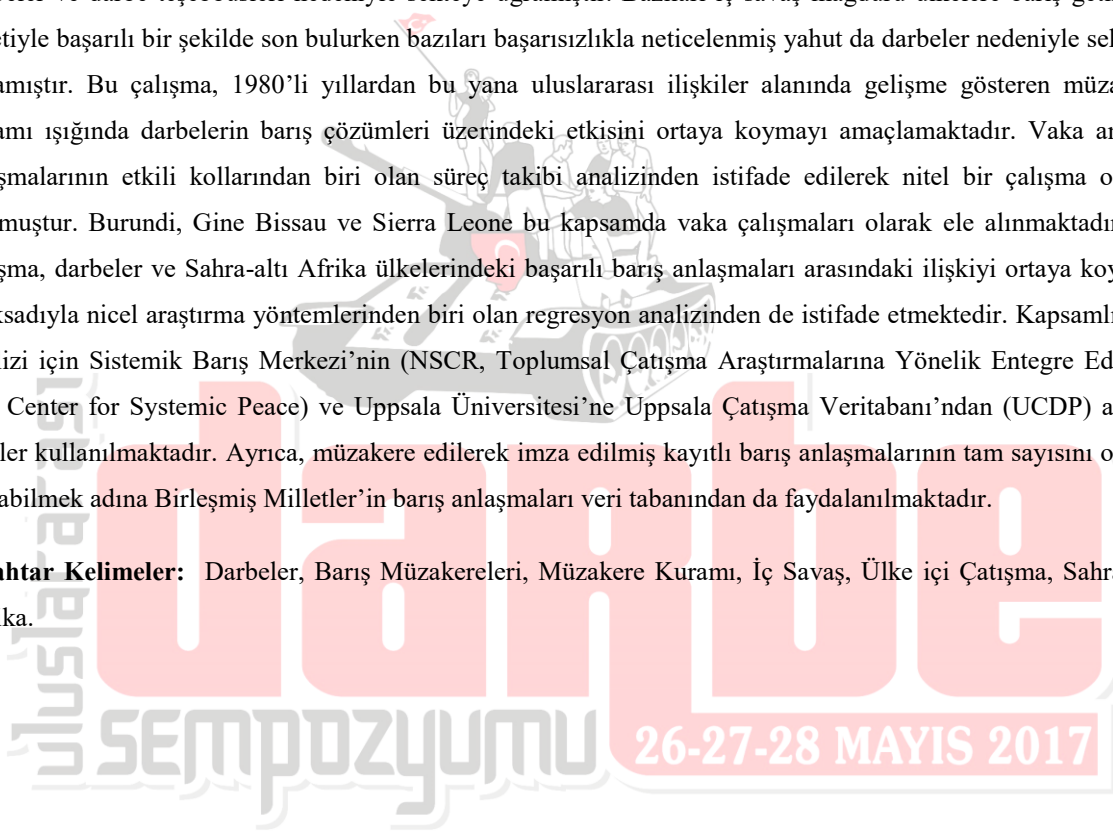

DARBELER VE İÇ SAVAŞ MAĞDURU SAHRAALTI AFRİKA ÜLKELERİNDE BARİŞ ANLAŞMALARI

ÖZET

Darbeler, ülke içi çatışmalar ve iç savaş Sahra-altı Afrika ülkelerinin koloni sonrası siyasi tarihinin bilindik bir parçası olagelmıştır. Askeri darbeler, özellikle 1960'ların başında özgürlüğün kazanılmasının hemen akabinde bu ülkelerde demokrasiyi baltalamak konusunda önemli bir rol oynamıştır. Demokrasinin var olmayışı ve özgürlüğün elde edilmesinden sonra en güçlü kurum olarak ortaya çıkan ordu tarafından düzenlenen darbeler ve darbe teşebbüsleri Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle beraber 1990'lı yıllarda sonu gelmeyen şiddetli ülke içi çatışmalara ve iç savaşlara sebebiyet vermiştir. Bölge ülkelerinin ya da bölgesel örgütlerin önderliğinde gerçekleşen arabuluculuk faaliyetleri sayesinde barış müzakereleri iç savaşları takip etmiştir. Bunlardan bazıları darbeler ve darbe teşebbüsleri nedeniyle sekteye uğramıştır. Bazıları iç savaş mağduru ülkelere barış getirmek suretiyle başarılı bir şekilde son bulurken bazıları başarısızlıkla neticelenmiş yahut da darbeler nedeniyle sekteye uğramıştır. Bu çalışma, 1980'li yıllardan bu yana uluslararası ilişkiler alanında gelişme gösteren müzakere kuramı ışığında darbelerin barış çözümleri üzerindeki etkisini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Vaka analizi çalışmalarının etkili kollarından biri olan süreç takibi analizinden istifade edilerek nitel bir çalışma ortaya konmuştur. Burundi, Gine Bissau ve Sierra Leone bu kapsamda vaka çalışmaları olarak ele alınmaktadır. Bu çalışma, darbeler ve Sahra-altı Afrika ülkelerindeki başarılı barış anlaşmaları arasındaki ilişkiyi ortaya koymak maksadıyla nicel araştırma yöntemlerinden biri olan regresyon analizinden de istifade etmektedir. Kapsamlı veri analizi için Sistemik Barış Merkezi'nin (NSCR, Toplumsal Çatışma Araştırmalarına Yönelik Entegre Edilmiş Ağ, Center for Systemic Peace) ve Uppsala Üniversitesi'ne Uppsala Çatışma Veritabanı'ndan (UCDP) alınan veriler kullanılmaktadır. Ayrıca, müzakere edilerek imza edilmiş kayıtlı barış anlaşmalarının tam sayısını ortaya koyabilmek adına Birleşmiş Milletler'in barış anlaşmaları veri tabanından da faydalanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Darbeler, Barış Müzakereleri, Müzakere Kuramı, İç Savaş, Ülke içi Çatışma, Sahra-altı Afrika.

ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ MERKEZ KÜTÜPHANE KOLEKSİYONUNDA YER ALAN ADNAN MENDERES VE DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ İLE İLGİLİ BASILI VE ELEKTRONİK KAYNAKLAR

Uzm. Özden Demircioğlu Faydalıgöl
Adnan Menderes Üniversitesi

ÖZET

Genel olarak üniversiteler, buldukları bölgenin ve ülkenin bilimsel ve kültürel gelişimine katkıda bulunan kurumlardır. Üniversitenin araştırma yapma ve araştırma sonucu yayın üretme, üretilen yayın ve yapılan araştırma sonucu ortaya çıkan bilgiyi yorumlama ve topluma duyurma, öğrencilere ömür boyu sürecek yeni bilgi edinme ve araştırma yapma alışkanlığı kazandırma gibi temel görevler vardır. Bu görevlerini yerine getirebilmeleri için ise güçlü bir kütüphaneye gereksinimleri vardır.

Üniversite kütüphaneleri, üniversitelerin eğitim-öğretimi gerçekleştirme ve araştırma işlevleri gibi temel görevlerini yerine getirebilmelerini sağlamak için bünyesinde bulunduğu üniversiteleri destekleyen birimlerdir. Bu nedenle, üniversite kütüphaneleri, bir araştırma kütüphanesi olarak hizmet verdiği kurumun ve bu kurumdaki araştırmacıların bilgi ve belge alanındaki ihtiyaçlarını karşılamakla yükümlüdür. Dolayısıyla üniversite kütüphaneleri hizmetinde bulunduğu kurumun amaçlarını gerçekleştirmede önemli bir araçtır.

Bir araştırma kütüphanesi olarak Adnan Menderes Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, öncelikle üniversitenin araştırma ve eğitim faaliyetlerini desteklemek için üniversitenin amacına yönelik temel bilgi kaynaklarını sağlamayı hedef edinmiştir. Gerek araştırmacıların gerek öğrencilerin bu kaynaklardan maksimum düzeyde fayda sağlaması için bu kaynaklardan haberdar etme, nasıl ulaşılabileceğine yönelik eğitim verme ve kullandırma gibi kütüphanecilik hizmetlerini de yerine getirmektedir.

Bu çalışmada, üniversite kütüphanelerinin üniversite için önemi tartışılarak, bir araştırma kütüphanesi olarak Adnan Menderes Üniversitesi Merkez Kütüphanenin araştırmacılarına yönelik verdiği hizmetler tanıtılmıştır. Aynı zamanda araştırmacılarına hizmet etmek amacıyla gerek satın aldığı gerek abone olduğu basılı ve elektronik koleksiyonlarının değerlendirilmesi yapılmıştır. Değerlendirme yapılırken üniversitesinin de adını taşıdığı “Adnan Menderes” ve “demokrat parti” dönemine ilişkin basılı ve elektronik kaynakların koleksiyondaki konumları ve durumları incelenmiştir. Buna göre, Adnan Menderes Üniversitesi Merkez Kütüphanede “Adnan Menderes” adı altında bir kitaplık oluşturulmuştur. Bu kitaplıkta Adnan Menderes, Demokrat Parti, 1950-1961 dönemini kapsayan basılı kitaplar, tezler ve CD, CD-Rom formatındaki görsel-İşitsel kaynaklar yer almaktadır. Kitaplıkta 461 materyal bulunmakta olup merkez kütüphanenin OPAC (Online Public Access Catalog) kataloğundan araştırmacıların erişimine açıktır. Yine kütüphanenin abone olduğu online veri tabanları aracılığıyla Demokrat Parti ve Adnan Menderes dönemi ile ilgili 2.965 e-makale, 877 e-kitap, 401 uluslararası diğer üniversitelerde yapılmış olan yüksek lisans ve doktora tezi araştırmacıların erişimine açıktır. Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı aynı zamanda bu yıl içinde, Amerika Birleşik Devletleri Dış İşleri Bakanlığı'nın kayıtlarından elde edilen 1950-1959 yıllarına ait dijitalleştirilmiş 54,489 kayıdın yer aldığı, koleksiyonu satın alarak koleksiyona katmıştır. Böylelikle, bu alanda en geniş basılı, elektronik ve dijital koleksiyona sahip olma ve araştırmacıların hizmetine sunulması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Adnan Menderes, Demokrat Parti, Adnan Menderes Üniversitesi, Araştırma Kütüphaneleri, Adnan Menderes Üniversitesi Merkez Kütüphane, Basılı Kaynaklar, Elektronik Kaynaklar.

**PRINTED AND ELECTRONIC SOURCES RELATED TO ADNAN MENDERES AND
DEMOCRATIC PARTY AT ADNAN MENDERES UNIVERSITY CENTRAL LIBRARY
COLLECTION**

ABSTRACT

In general, universities are institutions that make contributions to the scientific and cultural development of their country and region. Universities have some basic missions like doing research, produce publications after a research, interpreting the knowledge, which is emerged as a result of a research, and announcing both this information and the publication produced to the public, making students acquire lifelong behaviours to learn new information and doing research. They require powerful libraries to fulfill these tasks.

University libraries are units which support their universities in order for them to provide education and fulfill their basic functions like doing research. For this reason, university libraries, which serve as research libraries, are in charge of meeting information and document needs of researchers and this institution. Therefore, university libraries are important means in realising the objectives of the universities they serve.

As a research library, Adnan Menderes University Central Library aimed at providing basic information sources related to the objectives of the university in order to support research and education activities.

The library provides services such as notifying new sources, providing education on how to attain and use the sources in order for both researchers and students to get maximum benefits from these sources.

In this study, as a research library, Adnan Menderes University Central Library's services related to its researchers are introduced by discussing the importance of university libraries for universities. Also, an evaluation of both purchased and subscribed printed/electronic collections, which are aimed at serving its researchers, are made. While making evaluation, positions and conditions of printed and electronic sources concerning the period of "Adnan Menderes" and "Democratical Party" which gave the university its name are studied. According to this, a collection was created by the name of "Adnan Menderes" at Adnan Menderes University Central Library. In this collection, printed books, theses, audio-visual CDs and CD-ROM sources take place covering the period of Adnan Menderes and Democratical Party between the years 1950-1961. In the collection, there are 461 materials which are open to the access of researchers from OPAC (Online Public Access Catalog) of the central library. Besides, 2965 e-articles, 877 e-books, 401 master's and Ph.D. theses written at other international universities related to Democratical Party and Adnan Menderes period are open to the access of researchers via the database that the library has subscription. The Department of Library and Documentation purchased the collection in which 54489 digitized records obtained from the U.S. Ministry of Foreign Affairs take place relating to the years 1950-1959 in this year. Thus, it is aimed at having the most extensive printed, electronic and digital collection and putting this collection into service for researchers.

Keywords: Adnan Menderes, Democratical Party, Adnan Menderes University, Research Libraries, Adnan Menderes University Central Library, Printed Sources, Electronic Sources.

1876 DARBESİ (SULTAN ABDÜLAZİZ ÖRNEĞİ)

Doç. Dr. Özgür Yıldız
Eğitim Fakültesi
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

ÖZET

Sultan Abdülaziz Han; Mithat Paşa, Hüseyin Avni, Mütercim Mehmed Rüştü Paşa ile Şeyhülislâm Hasan Hayrullah Efendi'nin ve önceden elde ettikleri altmış kadar yandaşlarının tertip ettiği bir darbe neticesi 30 Mayıs 1876 günü tahttan indirilmiş ve dört gün sonra da öldürülmüştür. Sultan Abdülaziz Han, yukarıda zikredilen dört kişinin şahsî kin ve garezleri ve bazı yabancı devletlerin işe el atması ve yardımları nedeniyle yapılan bir darbe neticesinde tahtından indirilmiştir.

Hüseyin Avni Paşa önceden, talim için Suriye'den getirttiği askerlerin, kışlalarda yer açılana kadar saray bahçesinde kalması için sultandan izin almıştır. Süleyman Paşa, hal' gecesi bu askerler ile 300 Harbiye öğrencisine, padişaha bir suikast yapılmak istendiğini, yarın bu hususta erkenden tedbir alınacağını, verilecek emirlere aynen uymaları gerektiğini, kimsenin giriş-çıkışına müsaade etmemelerini ve bunun padişahın emri olduğunu söylemiştir. Kurulan tertip neticesinde Hüseyin Avni paşa harekete geçmiş ve darbenin ateşleyicisi olmuştur. Yapılacak her durum ayrıntıları ile planlanmıştır. Özellikle saraya giriş ve çıkışların kapatılması padişahın olayda etkisiz kalmasına neden olmuştur.

Yapılan darbe neticesinde Sultan Abdülaziz haremleriyle birlikte yağmur altında kayıklara bindirilerek Topkapı Sarayına getirilmiştir. Bir süre sonra III. Selim'in öldürüldüğü daireye yerleştirilmiştir. Bu oda özel özel seçilmiştir. II. Mahmut tahta geçmeden önce yaşanan olayı Hüseyin Avni Paşa tekrar yaşatmak istemiştir. III. Selim büyük mücadele vermesine rağmen boğularak öldürüldüğü oda kasıtlı seçilmiştir. Sultan Abdülaziz yeğeni V. Murad Han'a bir mektup yazmıştır. Öncelikle onu tebrik etmiş ve bir ricada bulunarak Topkapı Sarayı'ndan başka bir yere yerleştirilmek istediğini belirtmiştir. Birkaç gün sonra Sultan Abdülaziz ve haremi kendi yaptırdığı Feriye Sarayı'na nakledilmişlerdir. Tahttan indirildikten 4 gün sonra Sultan Abdülaziz odasında iki bileğindeki derin kesiklerle bağlı olarak ölmüş bir şekilde bulunmuştur. Darbenin sonucu Sultanın ölümüyle sonuçlanmıştır.

Osmanlı Devleti'nde 19. yüzyılın son çeyreğinde meydana gelen ve Osmanlı hanedanından 32. Padişah Abdülaziz'in öldürülmesiyle sonuçlanan hadise darbe kavramına geçmişteki içeriği ve günümüze yansımaları açısından çeşitli anlamlar yüklemektedir. Çalışmada tarama modeli ile elde edilecek tetkik eserler ve dönemle ilgili kaynaklar vasıtasıyla bilgi verilmeye çalışılmıştır. Darbenin şekli ve yapısı detaylı incelenmiştir.

Bu çalışma; tarihteki darbelere örnek vermek, 1876 darbesinin sonucunda oluşan ve Abdülaziz'in ölümüyle neticelenen olaylar zincirini tekrar hatırlamak-hatırlatmak ve geleceğe ışık tutmak maksadıyla hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Abdülaziz, Osmanlı, 1876, Darbe, Tarih

THE COUP OF 1876 (SULTAN ABDULAZİZ EXAMPLE)**ABSTRACT**

Sultan Abdulaziz Han was dethroned on May 30, 1876 after a coup organized by Mithat Pasha, Hüseyin Avni, Interpreter Mehmed Rüştü Pasha and Şeyhülislâm (Shaykh al-Islam) Hasan Hayrullah Effendi and sixty other people whose support they acquired before the coup, and four days later he was killed. Sultan Abdülaziz Han was dethroned by a coup organized on the personal grudges and malice of the four people mentioned above and the help and involvement of some foreign states.

Hüseyin Avni Pasha had previously received permission from the Sultan to allow the soldiers he brought from Syria to reside in the palace garden for training until there are vacancies in the barracks. On the event night, Süleyman Pasha said to these soldiers and 300 Military College students that some people wanted to assassinate the sultan, that some precautions are to be taken in this matter the following day, that they should show full respect for the orders, that no one should be allowed entrance and exit and that this is the order of the sultan. As a result of the conspiracy, Hüseyin Avni pasha made a move and became the igniter of the coup. Everything to be done had been planned in details. Especially forbidding entrances to and exits from the palace tied the sultan's hands.

As a result of the coup, Sultan Abdülaziz was put on the boats under rain together with his harem and brought to the Topkapi Palace. They kept him in an empty room without even allowing him to change his wet clothes. After a while he was placed in the apartment where the third Selim was murdered. Of course this room was specially chosen. The same scene was experienced again before the second Mahmut ascended the throne. The Third Selim was strangled and murdered here, although he struggled against it a lot. Sultan Abdulaziz wrote a letter to his nephew the fifth Murad Han. First, he congratulated him and asked to be placed somewhere else than the Topkapi Palace. A few days later, Sultan Abdulaziz and his harem were transferred to the Feriye Palace, which he built himself. According to the rumours, the Sultan was not well looked after here and he was left hungry. Four days after he was dethroned, Sultan Abdulaziz was found dead due to deep cuts in his two wrists in his chamber. The end of the coup was saddening.

The sorrowful event, which took place in the last quarter of the 19th century and resulted in the murder of the sultan Abdulaziz, the 32nd Sultan from the Ottoman dynasty, attributed various meanings to the concept of coup in terms of its past content and its reflections on today. In the study, information will be given through the survey works to be obtained by the screening model and sources related to the period. The shape and structure of the coup will be examined in detail.

This study was prepared with the aim of providing examples on the past coups, remembering/ reminding the chain of events that took place as a result of the 1876 coup and that resulted with the murder of Abdulaziz and shedding light on the future.

Key Words: Abdülaziz, Ottoman, 1876, Coup, History

DEMOCRACY AND SOCIALISM IN BRAZIL: INTELLECTUALS AND POLITICS AFTER THE MILITARY COUP OF 1964

Rafael Marchesan Tauil

Laboratory of Politics and Government

University of São Carlos

ABSTRACT

Our intention in this article is to establish the relationship between ideas and political practice in the Brazilian political context after the Military Coup of 1964. Democracy was the main thematic discussed in Brazilian Political Sciences since the end of the Military Coup. A small group of sociologists – during the 1960's in the most prestigious university of Brazil (University of São Paulo) – was formed in the faculty of Sociology and adopted ideas departed from a western Marxist/'class-ist' perspective to interpret the Brazilian Political History. After the end of the dictatorship in Brazil (1986) and the disruption of the Berlin Wall in 1989, the group changed its initial intellectual orientation (influenced specially by the academic Marxism) and began to privilege the importance of democratic representative institutions (influenced specially by the Eurocommunism) to comprehend Brazilian politics. Part of this group founded the Worker's Party (Partido dos Trabalhadores – PT) and its ideas somehow affected the party's setting. We will demonstrate in this work how these ideas influenced the theories initially incorporated by the party in its foundation. The Worker's Party emerged, at first, as a radical left party, formed by civil society, trade unions, former parliament members and intellectuals. It is well known that the debates about democracy did not have substantial space in PT during the 1980's, what avoided the improvement of the democratic political culture inside the party and the role played by democracy in the Brazilian politics. Nowadays the Workers' Party – which had the former president Lula as its most important figure – faces a massive representation crisis. This crisis had as its main consequence the impeachment of the former president Dilma Rousseff. The party lost an expressive base in congress and in civil society. This situation has been deepened by corruption scandals, which involved the Petrobrás (Gas Company). It is argued in the article that if PT had given more importance to democracy in the past (as purposed by the group of intellectuals we are considering), the institution would have had a much more efficient role as a real force to achieve important structural changes in Brazilian society.

İNKAR VE EPİSTEMOLOJİK YETERSİZLİK ARASINDA BATI'NIN DEMOKRASİ VE 15 TEMMUZ SÜRECİ İLE İMTİHANI

Arş. Gör. Ruhi Can ALKIN
Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi Sosyoloji Bölümü
Necmettin Erbakan Üniversitesi

ÖZET

15 Temmuz Darbe girişimi ve bu girişime yönelik toplumsal mukavemet, Türkiye ve Orta Doğu coğrafyası açısından tarihsel, sosyolojik hatta ekonomik bir dönüm noktası olmuştur. FETÖ/PDY mensuplarınınca üzerinde yıllarca çalışılarak gerçekleştirilen bu darbe girişimi, dünya siyasi tarihinde tecrübe edilmemiş bir halk muhalefetine etkisiyle bertaraf edilmiştir. 15 Temmuz gecesinde, siyasi parti mensubiyeti yahut etnik/mezhepsel arka plan fark etmeksizin toplumun hemen her kesiminden insanın iştirak ettiği karşı darbe hareketi, darbenin başarısız olmasındaki en önemli etmenlerden birisi olmuştur. 16 Temmuz sabahında, insanlığın ve medeniyetin ortak değerlerinden birisi olan demokrasi ve onun şekil bulduğu 'sivil alan' zaferini ilan etmiş, bir ülkenin halk iradesine yönelik gasp girişimi, bizzat halkın mukavemetiyle sonlandırılmıştır. Fakat Türkiye'de gerçekleşen bu sıra dışı olaya, Batı dünyasının (özelde Batı medyasının ve Batılı liderlerin) verdiği (ya da vermediği) tepki, uluslararası ilişkiler ve siyasetbilim dinamikleri açısından birtakım soru işaretlerini beraberinde getirmiştir.

Darbe girişiminin öğrenildiği ilk andan itibaren, siyasi söylemini yıllardır demokrasi olgusu üzerinde şekillendiren Batı medyası ve Batılı liderler, bu girişimi açıkça kınayamamıştır. Darbenin başarısız olacağını anlaşıldığı 16 Temmuz sabahına kadar hiçbir Batılı lider, bu girişim karşısında demokrasinin ve seçilmiş parlamentonun yanında olduğunu beyan edememiştir. Daha da ötesi, darbe girişimi henüz tam olarak atlatılamamışken bazı Batılı küresel medya organları, darbenin başarısız olması durumunda Türkiye'nin seçilmiş cumhurbaşkanının diktatörleşeceğini ima eden haberler yapmıştır. Ayrıca darbe girişiminin üzerinden aylar geçmesine rağmen, hiçbir Batılı lider, Türkiye'ye, temel amacı darbe karşısında birliktelik mesajını vermek olan bir ziyaret gerçekleştirmemiştir.

İçerisinde demokrasi olgusuna ve süreçlerine dair böylesine önemli fenomenler barındıran bu olay karşısında Batı medyasının ve Batılı liderlerin bu tavrı nasıl yorumlanmalıdır? Batı'yı darbeye karşı Türkiye'nin yanında samimi bir şekilde yer almaktan men eden, dahası darbeye karşı toplumsal mukavemeti görmezden gelmeye sevk eden unsurlar nelerdir? Bu çalışma, yukarıdaki iki soruyu ve bu sorular etrafında şekillenen cevapları sosyal bilimsel ve felsefi kaygılarla cevaplandırma çabasıdır. Bu çabaya temel teşkil edecek kavramlar 'inkar', 'epistemolojik yetersizlik' ve 'oryantalizm'dir. Kısa bir şekilde açıklamak gerekirse; 90 yıllık Cumhuriyet tecrübesi sonrasında tarihi ve geleneksel değerlerini hatırlama refleksi canlanan Türkiye, Batılı ülkelerin alıştığı "seküler/Batıcı tavrını" terk etmekte, bu da Batı dünyasını Türkiye karşısında konum almaya sevk etmektedir. Böylece, insanlar tanklara karşı silahsız bir şekilde direnişe geçmiş, askeri bir darbe sabah olduğunda bertaraf edilmiş olsa dahi Türkiye'nin demokrasi zaferi Batı tarafından dolaylı olarak inkar edilebilmektedir. İkinci husus, Batının demokrasi algısı ve söylemindeki 'jeosantrik' perspektiftir. Batı, demokrasiyi sadece kendi coğrafyasına has bir olgu olarak algılamakta, Batı dışı toplumlarda ortaya çıkan demokratik hareketleri oldukları şekliyle yorumlayamamaktadır. Bu durum, bu jeosantrik perspektif, Batının demokrasi olgusu özelinde yaşadığı 'epistemolojik yetersizliği' ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, inkar ve epistemolojik sınırlar arasında gidip gelen bir algı ile Batı, bünyesinde taşıdığı oryantalist tavrı 15 Temmuz

darbe girişimi özelinde ortaya koymuştur. Çalışmada bu tavrın teorik ve pratik örnekleri detaylı bir şekilde analiz edilecektir.

Anahtar Sözcükler: Demokrasi, Darbe, Batı, Epistemoloji, İnkâr, Medya, Siyaset

1960 ASKERİ DARBESİNDE TÜRK ÖĞRENCİ EYLEMLERİNİN ROLÜ

Prof. Dr. Sabit DUMAN
Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü
İnönü Üniversitesi

ÖZET

Türk siyasal yaşamında askeri kesimin yönetimde her dönem etkisi oldu. 1946'dan sonra çok partili hayata geçiş sancısız olmakla beraber batı tipi bir demokrasinin yerleşmesi mümkün olmadı. Demokrat Partinin iktidara gelmesi millet egemenliğine giden bir süreci başlatsa da aslında askerlerin siyasal iktidar üzerindeki baskısı her zaman hissedildi. Cumhuriyet Halk Partisi 1950 seçimlerini kaybettiğinde halkın doğru tercihini bir sonraki seçimde göstereceği umidini taşımaktaydı. 1954 ve 1957 seçimlerinde CHP seçimleri kaybetmesi ülkedeki çeşitli kesimleri farklı arayışlara itti. Demokrat Partinin ilk dönemlerinde kendisine destek veren askerler şimdi CHP saflarına geçmişti. Askerlerin CHP safına geçmesi DP'nin uyguladığı dini politikanın etkisi büyüktü. Ezanın Türkçe okunması askeri kesim tarafından hoş karşılanmamıştı.

CHP'nin sert muhalefet yönelmesi, İnönü'nün yurt gezilerinde birçok engelle karşılaşması Adnan Menderes'in diktatörlükle itham edilmesine neden olmakta idi. Menderes'in üniversitelere yönelik olumsuz tutumu, profesörler tarafından sert şekilde eleştirilirken öğrencilerinin yavaş yavaş DP aleyhtarı gösterilerde yer almasına neden oldu. 1960 Nisan ayında başlayan üniversitelerdeki gösterileri hükümet kontrol altına almakta zorlandı. Kontrol edilemeyen öğrenci olayları büyük kentlere yayılması ülkede otorite boşluğu var olduğuna dair bir kanı oluşturdu. Öğrencilerin sloganı "ordu gençlik ele ele" idi. Bu durumda öğrenci eylemleri direk olarak ordunun siyasete müdahalesine davetiye çıkarıyordu. Basın ise hükümetin muhalif öğrencileri öldürüp kıyma yaptığı yolunda haberler yapmakta idi. Bu gibi haberlerin yabancı basında da yer bulması Adnan Menderes hükümetine duyulan güveni sarstı. Darbe olduktan sonra kurulan cunta yönetiminin ilk işi kıyma makinesine gönderilen öğrencilerin varlığını kanıtlamak istemesi ise nafil çabalar olarak kaldı.

Askerler geçekten ülkede bir kaoss yaşandığına, bir iç savaş olduğuna inanıyorlar mıydı? Demokrat Partinin seçimle iktidardan uzaklaşması mümkün müydü? Darbeye giden süreçte öğrenci eylemleri ne kadar etkili oldu? Darbecilerin öne sürdüğü kardeş kavgası ülkede gerçekten var mı idi? Ölen öğrenciler polisin ateş açması sonucu muydu? Gerçekte kaç öğrenci hayatını kaybetmişti? Temelde yukarıda belirtilen sorulara metinde cevap aranacaktır. Bu bildiride darbeye gerekçe olarak gösterilen öğrencilerin olaylarının etkisi araştırılacaktır. Öğrencilerin darbeye giden süreçte oynadıkları rol ortaya konmaya Bildiride dönemin yabancı basını taranacak olup, Amerikan belgeleri ile dönemi yaşamış olan kişilerin anıları bildiri metninin hazırlanmasında esas alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Askeri Cunta, İstanbul Üniversitesi, Adnan Menderes, Demokrat Parti, A.B.D

TURKISH STUDENTS ROLE IN THE 1960 MILITARY TAKEOVER

ABSTRACT

In Turkish political life, Turkish military has been influential in every period in the administration. 1946 after the transition to multiparty system was painless, although a western-style democracy was not possible. The coming to power of the Democratic Party started a process that goes on national sovereignty. The pressure of the soldiers over the political power was always felt. The Republican People's Party had hoped that when the 1950 elections were lost, the people would show the right choice in the next election. The failure of CHP in the elections of 1954 and 1957 pushed the various sections into different pursuits. The soldiers who supported in the early periods of the Democratic Party were now in the ranks of CHP now. Turkish military is supporter of CHP was applied due to the influence of the religious policies of DP. Read the call to prayer in Turkish was not welcomed by the Turkish military sector.

With CHP's hard opposition policy and İnönü's many hurdles in the country visits caused Adnan Menderes to be accused of dictatorship. Menderes' negative attitude towards universities led students to gradually take part in against DP demonstrations. In addition, professors were criticizing the DP government. It was difficult for the government to control the demonstrations in the universities that started in April 1960. Uncontrolled student events spread to the big cities. There is no government power to prevent these students activities. The slogan of students was "the army handled the youth". In this case, student actions directly invited the army to intervene in politics. The press, on the other hand, was reporting that the government was killing and mincing opposition students. After the military coup it was a vain effort to prove the existence of the students who were sent to the chopping machine.

Did they believe there was a civil war when the troops experienced a chaos in the country? Was it possible for the Democratic Party to move away from the electoral power? How effective were student activities in the process of going to the coup? Was there really a brotherly fight in the country that the military coup put forward? Was it the end of the police fire the students who died? How many students actually lost their lives? Basically, the above mentioned questions will be answered in the text. In this report, the effect of the events of the students who are shown as a reason for the coup will be investigated. The foreign press will be screened during the period, and the documents of those who have lived with American documents will be taken as basis for the preparation of the text.

Key Words: Adnan Menderes, Military, İstanbul University, Turkey, A.B.D. Demokrat Party

DARBE GİRİŞİMİ VE SOSYAL MEDYA

Samet AKVERAN
Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Ana Bilim Dalı
Akdeniz Üniversitesi

ÖZET

Ülkemizde yaşanan darbeler incelendiğinde, darbenin öncelikle geniş kitlelere duyurulması sonrasında ise meşrulaştırılması, normalleştirilmesi kitle iletişim araçları vasıtası ile sağlanılmaya çalışılmıştır. Darbenin gerçekleştiği tarihlerde mevcut ve yaygın kullanımda olan kitle iletişim araçlarının zaptedilmesi ve darbe çıkarına kullanılması, birincil amaç halinde öne çıkmaktadır. 27 Mayıs'ta radyo, 12 Eylül'de televizyon gibi kitle iletişim araçlarının kullanım şekli bu duruma örnek teşkil etmektedir. Yakın tarihte yaşadığımız 15 Temmuz Darbe Girişimi'nde de öncül darbe örnekleri izlenmiş, kamu yayıncılığı yapan ve geniş bir izlerkitleli bulunan Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu ele geçirilmiş, darbe teşebbüsünde bulunanların hazırladığı metin zorla okutulmuş ve geniş kitlelere ulaşması sağlanmıştır. Bu noktaya kadar -en azından tecrübe edilen önceki darbelere kıyasla- kendi rutini içinde devam eden darbe teşebbüsünün kitle iletişim kanalları aracılığı ile halka ilanı sorunsuz yapılmış izlenimi oluşmaktadır. Bu noktada belki hesaba katılmayan, hesaba katılıp önlem alınsa dahi etkilerinin önüne ne kadar geçilebileceği kestirilemeyecek olan "sosyal medya" devreye girmiştir. Öncelikle kendi aralarında sosyal medya mecralarını kullanarak organize olmaya çalışan kitleler darbe teşebbüsüne bir karşı duruş başlatmışlardır. Sonrasında ise gene sosyal medya mecraları aracılığı ile halkla iletişim imkanı sağlayan özellikle Cumhurbaşkanı ve Başbakan'ın çağrılarını ile bu karşı duruş bir direnişe dönüşmüştür. Bu bağlamda Cumhurbaşkanı'mızın bir sosyal medya mecrası kullanarak, geleneksel medya olan televizyona bağlanarak geniş kitlelere seslenmesi de ayrıca dikkat çeken bir durumdur.

Bu bağlamda yakın tarihte deneyimlediğimiz 15 Temmuz sürecinde, sosyal medya mecralarından en sık kullanılan Facebook ve Twitter'ın bu süreçte etkinliğinin ve kullanımının çerçevesinin belirlenmesi amacı ile bir çalışma yürütülmek istenmektedir. Yapılacak çalışmada bu iki mecradan en az bir tanesini 15 Temmuz sürecinde aktif olarak kullanan 20 kişinin, öncelikle kullanım sıklığı, amacı gibi bilgilerin sağlanması, sonrasında ise yaşanan darbe sürecinin öncesinde, sırasında ve sonrasında bu mecraları ne şekilde, ne sıklıkla ve hangi motivasyonla kullandığını belirlemek amaçtır.

Yaşanan darbe girişimi ve bu girişimin bertaraf edilmesi noktasında birlikte çalışılacak kişilerin olay öncesinde, sırasında ve sonrasında yaşadıkları tecrübeler yapılacak çalışmanın temelini oluşturacağından ötürü "derinlemesine mülakat yöntemi" bu çalışma için uygun yöntem olarak düşünülmüştür. Kişisel görüşlerin, yaşanan tecrübelerin de önem kazandığı ve yer verilmeye çalışılacağı bu çalışmada esas amaç yapılacak görüşmelerle kullanılan sosyal medya mecra veya mecralarının varsa etkilerini, yönlendirmelerini belirleyebilmektir.

Anahtar Kelimeler: 15 temmuz, darbe, darbe girişimi, sosyal medya, facebook, twitter

ABSTRACT

When we look into the coups in Turkey, first coups have been announced to the public, then have been tried to legalize and have been tried to normalize by using mass communication. The primary aim is taking over mass communication tools such as TV channels, radio stations etc. and using them for making coups successful. The usage of radio on May 27 and usage of television on September 12 are the best examples for these situations.

The terrorists followed the similar way that has been used in previous coups at the last coup attempt on 15 July.

They have seized TRT channel, which is state television, and then announced coup attempt. Even though the coup plotters have taken control of mass communication, social media -such as twitter, periscope, facebook etc.- has interfered the coup attempt. People who defend Turkish democracy had organized a resistance against the coup attempt by using social media. In Addition, The President and the Prime Minister of Turkey have invited

Turkish people to the streets in order to stand against the coup attempt by using social media.

The purpose of this study is to find 20 people who have actively used twitter or facebook during the 15 July coup attempt. After determining these people, we will study on how they used twitter and facebook during the 15 July coup attempt.

Personal experiences and views are significant for this study. That is the reason why we will put to use “in depth interview method” in our study.

Key Words: 15 July, coup, coup attempt, social media, facebook, twitter.

ESKİ YUNAN MİTOLOJİSİNDE EVREN HAKİMİYETİ: TANRILARIN İKTİDAR MÜCADELESİ

Yrd. Doç. Dr. Sedat AKKURNAZ
Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü
Adnan Menderes Üniversitesi

ÖZET

Bilimin olmadığı yerde ve toplumlarda evreni, doğayı, yaşamı ve insanı anlamada, bunların nasıl oluştuğunu veya yaratıldığını kavramada güçlükler çekilmiş, toplumlar kendilerine göre mitolojik söylemler geliştirerek bu tür evrensel olayları açıklamaya çalışmıştır.

Bu bildiride, yaşadığımız coğrafya olan Anadolu ve Ege havzasında bizlerden binlerce yıl önce uygarlık kuran eski toplumların inanç sistemi genel hatlarıyla ele alınacak, evreni yöneten unsurları açıklamada nasıl bir yöntem izledikleri üzerinde durulacaktır.

Eski Yunan Mitlerinin önemli tanrılarından olan ve birbirlerini devirerek yönetimi ele geçirdiğine inanılan Uranos, Kronos, Zeus özelinde tanrıların iktidar mücadelesi ve evren hakimiyeti anlatılacak, bu tanrılara yüklenen anlamlara dair değerlendirmeler yapılacaktır. Eski çağ toplumlarının bakış açısını daha iyi anlamak adına, Mezopotamya ve Anadolu kökenli Anu, Kumarbi, Teşup gibi tanrıların benzer özellikler taşıyan mitleri karşılaştırmalı olarak irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Eski Yunan Dini, Mitoloji, Kozmos, Kronos, Arkeoloji

THE COSMIC DOMINATION IN THE ANCIENT GREEK MYTHOLOGY: THE POWER STRUGGLE OF GODS

ABSTRACT

Without science, there had been difficulties in understanding the universe, nature, life, and humans and how they originated or created. Societies had tried to explain such cosmic phenomena by developing unique mythological stories.

In this study, the belief systems of ancient societies which settled on Anatolia and Aegean region, will be discussed in general terms. The methods which they followed in order to explain the facts that govern the cosmos will be defined.

The power struggle amongst the gods and their cosmic domination will be explained; characterised by the gods of Ancient Greek myths Uranos, Kronos and Zeus, who seised power by overthrowing each other. The significance that had been put upon these gods will be interpreted. To better understand the viewpoint of ancient societies, the Mesopotamian and Anatolian gods of Anu, Kumarbi and Teshub will be analysed. The myths of these gods will be examined comparatively.

Keyword: Ancient Greek Religion, Mythology, Cosmos, Cronos, Archaeology

27 MAYISIN AĞIR SONUCU: BİR BAŞBAKANIN İDAMI

Yrd. Doç. Dr. Selma Göktürk ÇETİNKAYA
Fen Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Buse SAĞIR
Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

ÖZET

27 Mayıs 1960'da gerçekleştirilen darbenin ardından pek çok Demokrat Partili ile beraber dönemin başbakanı Adnan Menderes de tutuklanmış ve Yassıada'ya hapsedilmiştir. Burada diğer Demokratlarla Türk siyasi tarihine "Yassıada Yargılamaları" diye geçen ve günümüze dek sürecek önemli tartışmaları ortaya çıkaran, toplumsal hafızada derin izler bırakan bir süreç maruz kalmıştır.

Yüksek Adalet Divanı tarafından kurulan ve 14 Eylül 1960'tan 15 Eylül 1961'e kadar süren Yassıada Mahkemeleri'ne ilk olarak "Köpek" ve "Bebek" davaları ile başlanmıştır. Görülen diğer davalar ise şöyledir: 6-7 Eylül Olayları Davası, Örtülü Ödenek Davası, Vinylex Davası, Zimmet-İrtikap Davası, Radyo Davası, Topkapı Olayları Davası, Çanakkale Olayları Davası, Kayseri Olayları Davası, Demokrat İzmir Gazetesi'nin Tahribi Davası, Ankara ve İstanbul Olayları Davası, Barbara Davası, İstimlak Davası, Değirmen Davası, Ali İpar Davası, Arsa Davası, Vatan Cephesi Davası ve Anayasayı İhlal Davası. Yassıada'daki bu on dokuz davanın on üçünden yargılanan Adnan Menderes, Bebek Davası dışındaki diğer davalardan suçlu bulunmuştur.

Yassıada Yargılamaları sonucunda idam cezasına çarptırılan onbeş Demokrat'tan sadece üçünün cezası onaylanmıştır. Bu üç kişi Demokrat Parti Döneminde Dışişleri Bakanlığı yapmış olan Fatin Rüştü Zorlu, Maliye Bakanlığı görevinde bulunan Hasan Polatkan ve on yıl boyunca Türkiye Cumhuriyeti'nin başbakanlığını yapan Adnan Menderes'tir. 27 Mayıs idamlarının oylamasında Milli Birlik Komitesi'nden on üç kişi kabul oyu kullanırken Orgeneral Cemal Gürsel, Orgeneral Fahri Özdilek, Tuğgeneral Sıtkı Ulay gibi isimlerin de arasında bulunduğu dokuz subay ise bu kararı reddetmiştir. Demokrat Bakanların idamları 16 Eylül 1961'de infaz edilirken Menderes'in idamı bir gün sonrasında, 17 Eylül'de gerçekleştirilmiştir. 15 Eylül'de Menderes'in intihar girişimi infazı geciktirmiş ve 17 Eylül 1961'de muayenesini yapan doktor heyetinden sağlam raporunun alınmasının ardından İmralı Adası'na götürülen Adnan Menderes'e ilk olarak komutanın odasında idam kararı okunmuş ve 17 Eylül 1961 tarihinde saat 13:30 sularında Adnan Menderes idam edilmiştir. Son sözlerinde vatan ve milletin refahından bahseden Menderes'in idamının tesirleri günümüze değin gelmiştir. Bu tebliğin özünü Adnan Menderes'in idam edilmesine giden süreçte yaşananlar ile idamı gerçekleştiği gün ve infazın sonrasındaki etkileri oluşturmaktadır. Tebliğde hatıralar ve gazeteler temel alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Adnan Menderes, Yassıada, İmralı, 27 Mayıs Darbesi, Demokrat Parti.

THE HEAVY CONSEQUENCE OF 1960 COUP D'ÉTAT: AN EXECUTION OF A PRIME MINISTER**ABSTRACT**

After the coup d'état having been staged on May 27, 1960 many members of Democrat Party as well as Prime Minister Adnan Menderes were arrested and imprisoned on the Island of Yassıada. On Yassıada they were exposed to a process which was mentioned as “Yassıada Trials” in Turkish political history. That process led to discussions coming until today and left deep scars in public memory.

Yassıada trials initiated by supreme court of justice and having continued between September 14, 1960 and September 15, 1961 began firstly with “Dog Case” and “Baby Case”. The cases tried can be listed as case of 6/7 September events, case of discretionary fund, Vinylex company case, case of debit/corruption, radio case, case of Topkapı incidents, case of Çanakkale incidents, case of Kayseri incidents, case of devastation of Democratic İzmir Newspaper, case of Ankara and İstanbul events, Barbara case, case of expropriation, mill case, Ali İpar case, land case, constitutional violation case and case of Vatan cephesi. Adnan Menderes was charged with thirteen of those nineteen cases and found guilty on all charges except for baby case.

Fifteen democrats were sentenced to death in consequence of Yassıada trials. Yet only the penalties of three of them were approved. Those three were Prime Minister Adnan Menderes, Minister of Foreign Affairs Fatin Rüştü Zorlu and Minister of Finance Hasan Polatkan. During the voting of 27 May executions thirteen members of National Unity Committee casted affirmative votes whereas nine officers including Full General Cemal Gürsel, Full General Fahri Özdilek, Brigadier General Sıtkı Ulay rejected that decision. As the executions of democratic ministers were executed on September 16, 1961 the execution of Menderes was carried out on September 17-a day later. Menderes delayed his execution with an unsuccessful suicide attempt on September 15. On September 17 following a clean bill of health given by doctors committee he was taken to the Island of İmralı. Firstly the decision of sentence of death was read in the chamber of the commandant and then he was executed around 13:30 on September 17, 1961. Menderes mentioned welfare of country and nation in his final words and the influences of his execution came until today. In this study based on memories and newspapers the process until the execution of Adnan Menderes and its effects will be analyzed.

Key Words: Adnan Menderes, Yassıada, İmralı, 1960 coup d'état, Democrat Party.

ADNAN MENDERES'E YAPILAN DARBE: 27 MAYIS**VE 1960'TAN GÜNÜMÜZE TÜRKİYE'DE DARBE BİLİNÇSİZLİĞİ**

Yrd. Doç. Dr. Selma Göktürk ÇETİNKAYA
Fen Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

ÖZET

7 Ocak 1946'da kurulan Demokrat Parti, 4 Mayıs 1950 Genel Seçimleriyle demokratik yollarla iktidara gelmiş, ancak partinin siyasi yaşamı 27 Mayıs 1960 Darbesi'yle antidemokratik bir biçimde sona erdirilmiştir. Hazırlanan çalışma, 27 Mayıs'a giden süreçte darbe yaratıcılarının baskınlığı karşısında halktan destek bulmaya çalışan dönemin başbakanı Adnan Menderes temel alınarak hazırlanmış ve Cumhuriyet Türkiye'sinin darbeyle tanışmasının sonraki sürece etkileri tartışılarak 1960'ın günümüze uzanan sürece tesirleri üzerinde durulmuştur. Tebliğ "bu darbe kime yapıldı?" sorusuna cevabın bir döneme ismini veren Adnan Menderes olması üzerinde yoğunlaşmaktadır. Türk toplumu politik kuldarda siyasi oluşumlardan ziyade bu oluşumların liderlerinin arkasından gitme profili çizmektedir. Bu bağlamda toplumun "halk adamı" olarak benimsediği Adnan Menderes, esas manada Demokrat Parti'nin başarısındaki kilit isim olmuştur. Buradan hareketle 1950 seçimlerinin ardından neden hükümeti kurma görevinin Celal Bayar tarafından Menderes'e verilmiş olduğu sorusunun cevabına da ulaşılabılır. Menderes, on yıl boyunca başbakanlık mevkiinde yerini korumuş, Demokratların başarısını da büyük oranda kendisi yüklenmiştir. Partisinin giderek güçlenmesinde etkin rol üstlenmesi, muhalefetin de zaman içinde Menderes'e daha fazla yüklenmesine yol açmıştır. Muhalefet, söylem ve eylemlerini yoğun olarak Menderes üzerinden gerçekleştirmiştir. Muhalefetin TBMM'de güçlü olmaması dolayısıyla siyasetin dışına taşarak basın, üniversite ve askerle birlikte hareket eden bir hal alması karşısında Menderes özellikle üniversite gençliğine tavsiyeler içeren söylemlerde bulunmuştur. Radyo aracılığıyla "memlekette estirilme istenen isyan havası etrafındaki olayları" yorumlayan Menderes, halkın yanında olduğunu ispat etmek istercesine yurt gezilerine çıkmıştır. Bu gezilerin devam ettiği bir süreçte, kendisine "fahri hemşerilik payesi" vermeye hazırlanan Konya'ya geçmeyi planlarken gerçekleşen 27 Mayıs İhtilali, Türkiye'nin demokrasi sürecine ağır bir darbe olarak algılanmalıdır. Ülkede bir isyan havası estirilip ardından kardeş kavgasına engel olmak gerekçesiyle gerçekleştirilen 1960 Darbesinin sonrasında yoğunlaşan sağ ve sol kutuplaşmasının ülkeyi 1980 Darbesine götürmesi, kardeş kavgasına engel olunmadığı gibi tam tersine körüklendiği fikrini güçlendirmektedir. Üstelik darbe yapımcıların içindeki gruplaşmalar da ülkede 1962 ve 1963 Darbe Girişimlerini doğurarak Türkiye'de darbe olgusunun gündemde kalmasının önünü açmıştır.

Esasen temelleri 1951'de atılan ve belirtildiği üzere Menderes'i devirmek amaçlı planlanan darbe, 1957'deki Dokuz Subay Hadisesiyle ayak seslerini işittirmeye başlamış, bu olayı Menderes "kumandanları üzecek tedbirler alınmasına lüzum görmüyorum" şeklinde yorumlamışsa da askeri mahkemenin konunun üstünü kaybetmesini hayırlı bir gelişme olarak da görmemiştir. Neticede iki buçuk yıl içinde sessiz ve derinden devam eden darbe sürecinin 27 Mayıs'ta Adnan Menderes'in şahsını hedef alacak bir mahiyette neticelendirildiği vurgulanmalıdır. Bu vurgu, darbe mahkemeleri ortaya konularak güçlendirilmelidir. Yassıada'da Menderes'i halktan soğutmak gayesiyle özel yaşamıyla ilgili konular bile dile getirilmişse de halk günümüzde dahi Menderes'e yönelik bakış açısını değiştirmemiş, hatta 15 Temmuz sürecinde darbe değerlendirmesi Menderes üzerinden yapılmıştır.

Yassıda'nın neticeleri Demokrat Parti'nin dört kurucusundan sadece birini, başbakan Menderes'i idam sehpasına götürmüştür. Buradan hareketle ki bugün dahi 27 Mayıs denildiğinde akla ilk olarak Adnan Menderes gelmektedir. Halk tarafından destek görmeyen ve kabullenilmeyen 27 Mayıs İhtilali ve Adnan Menderes'in idamı, bugünün siyaset sahnesinde sıcaklığını korumaktadır. Özet olarak Türkiye'de siyasal yaşamın şekillenmesinde, 1945 itibariyle Meclis konuşmalarıyla muhalefetin doğmasında etkin rol oynayan Adnan Menderes, fiiliyatta bir darbeye maruz kalmışsa da fikriyatta daha güçlü bir mevkie getirilmiştir. "1960 Darbesinde Menderes ve arkadaşlarına sahip çıkamamanın acısını yaşayan millet" 15 Temmuzda toplumsal uyanışı gerçekleştirerek geçmişe dönük suskunluğunu da bozma yoluna gitmiştir.

Anahtar Kelimeler: Adnan Menderes, Demokrat Parti, 27 Mayıs 1960 İhtilali, Yassıda Mahkemeleri, Milli Birlik Komitesi

THE COUP D'ÉTAT STAGED AGAINST ADNAN MENDERES: MAY 27TH AND THE UNCONSCIOUSNESS OF COUP D'ÉTAT IN TURKEY FROM 1960 TO THE PRESENT

ABSTRACT

Democrat Party founded on May 7th, 1946 came into power democratically following the general election held on May 4th, 1950. However the political life of the party was ended in an antidemocratic way with Turkish coup d'état on May 27th, 1960. This study has been prepared based on Adnan Menderes, prime minister of the mentioned period who wanted to be supported by the society against the dominance of coup creators during the process going to May 27th. Furthermore the effects of May 27th on Turkish Republic and its influences reaching the present day have been discussed. This paper focuses on that the response of the question of “Who is the target of that coup?” is Adnan Menderes who gave his name to a period. Turkish society makes an impression in which they follow political leaders rather than political organisms in political sphere. In this regard Adnan Menderes who the society embraced as “man of the people” was in fact the key person in the progress of Democrat Party. From this point of view it can be seen why Celal Bayar assigned the duty of forming the government to Menderes after 1950 elections. Menderes kept his chair in prime ministry position for ten years and took charge of the success of democrats himself to a large extent. His active role in the development of his party caused the opposition become more responsive to him. Opposition carried out its discourses and actions intensively over Menderes. Since opposition was not powerful in GNAT it acted with media, universities and army. Therefore Menderes developed discourses including advices to the university students. Menderes having commented on “the events occurring in the revolt atmosphere which were wanted to be created in the country” via radio channels went on nationwide tours as if he wanted to prove that he integrated with public. 1960 coup d'état which was staged while he was planning to pass Konya where he was going to be made “an honorary townsman” should be perceived as a severe blow to the democracy process of Turkey. After 1960 coup d'état staged under color of preventing the fratricidal quarrel in the country politic polarization between left and right intensified. The fact that that polarization led the country to 1980 coup d'état strengthened the idea that the fratricidal quarrel could not be prevented but was embittered. Furthermore groupings among coup plotters resulted in 1962 and 1963 coup attempts and led up coup phenomenon remain on the agenda.

The coup which was planned to overthrow Menderes and the foundations of which were laid in 1951 began to give its first signs with “*Dokuz Subay Olayı*” in 1957. On that occasion Menderes found unnecessary to take measures that were going to discomfort the commandants. However he did not support the count martial which hushed up the issue. Consequently it should be focused on that coup process having continued for two and half years in silence ended up in a manner that targeted directly Adnan Menderes. This point should be strengthened by centering coup courts. Although in Yassıada various issues regarding even the private life of Menderes were mentioned in order to turn people against him the society has not changed its attitude towards him. Even the evaluations after 2016 coup d'état attempt have been carried out on Menderes. Consequences of Yassıada took only one of four founders of Democrat Party to gallows, prime Minister Menderes. Therefore when May 27th is mentioned first of all Adnan Menderes comes to mind. The 1960 coup d'état and execution of Adnan Menderes which were not supported and accepted by the society still preserved its efficiency on political scene. To sum up

Adnan Menderes having played an active role in emergence of opposition with his speeches from 1945 and embodiment of political life was exposed to a coup in action but obtained a stronger position in world of thought.

Key Words: Adnan Menderes, Democrat Party, Coup of May 27th, Yassıada Trials, National Unity Committee

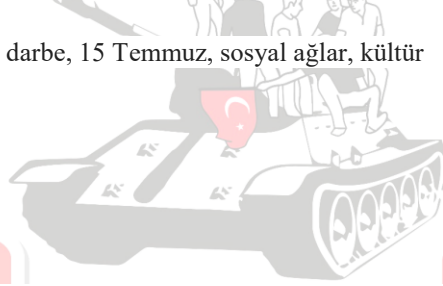
15 TEMMUZ MİLADINDA MEDYA VE DARBE KÜLTÜRÜ

Yrd. Doç. Dr. Sertaç Timur DEMİR
İletişim Fakültesi
Gümüşhane Üniversitesi

ÖZET

Medya, Türkiye Cumhuriyeti tarihi boyunca yaşanan hemen her kriz ve darbe süreçlerinde belirleyici rol oynamıştır. Öyle ki bu ülkede darbe medya kültürü yıllarca birbirini yeniden üretegelmiştir. Genel bir yaklaşım olarak darbe teşebbüslerinde olumlayıcı pozisyon alan medya, 15 Temmuz 2016 gecesi yaşanan darbe girişiminde ise sokaklara dökülen halkla birlikte hareket etmiştir. Kurumsal medyanın takındığı tavır, diğer bireysel ve kitle iletişim araçlarıyla birlikte güç kazanmış ve darbe girişiminin akamete uğratılmasına yardımcı olmuştur. Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) mensuplarınca da sistemli bir şekilde kullanılmaya çalışılan iletişim mekanizmaları, sokakların ve meydanların sarsılmaz direnişini hem kayıt altına almış hem de organize etmiştir. Bu bildiri, bu açıdan sürece dahil olan radyo, televizyon, gazete, sosyal medya, güvenlik kameraları, akıllı telefonlar ve selalar gibi iletişim kanallarını toplumsal etkileriyle birlikte ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Medya, darbe, 15 Temmuz, sosyal ağlar, kültür

MEDIA AND COUP CULTURE IN THE MILESTONE OF JULY 15**ABSTRACT**

Media has played determinative role in the processes of each crisis and coup throughout the history of Republic of Turkey, so much so that in this country media and coup cultures have reproduced each other for years. Media that get affirmative position as a general approach moved in concert with the public in the night of July 15. The stance of institutional media with individual and mass communication tools lends assistance in disrupting the coup attempt. Communication mechanism used by the members of the Gülenist terrorist organisation captured and organised the strong resistance of streets and squares. This presentation in this respect deals with the communication channels such as radio, television, newspaper, social media, security cameras, smart phones and salas with their social impacts.

Key Words: Media, coup, July 15, social networks, culture

15 TEMMUZ HATIRASINI KORUMAK: İLETİŞİM, HIZ VE UNUTKANLIK ÇAĞINDA DARBE KÜLTÜRÜ VE KOLEKTİF BELLEK

Yrd. Doç. Dr. Sertaç Timur DEMİR
İletişim Fakültesi
Gümüşhane Üniversitesi

ÖZET

15 Temmuz ve darbeler için kültürel ve toplumsal bellek politikaları üretmenin ve yürütmenin gerekliliği açıktır. Başka bir ifadeyle, medya ve tüketim ilişkilerinin herşeyi hatta en trajedik olayları bile hızla aşındırdığı akışkan modernlikte, 15 Temmuz darbe kalkışmasını Türk halkının belleğinde muhafaza etmek en az bu darbeye direnmek kadar önemlidir. Hatırlamanın gerekliliği bir yana, bu noktada beliren en can alıcı soru 15 Temmuz ve diğer darbelerin nasıl ve hangi yolla hatırlanacağıdır. Ayrıca bu konuda devletin geçerli, sistemli ve stratejik bir kültürel bellek politikası var mıdır? Ya da bu nasıl olmalıdır? Bu bildiri bu eksende dünyadaki yetkin örneklerin gölgesinde 15 Temmuz hatırasını canlı tutmak adına yapılan hataları ve çözüm önerilerini ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler: 15 Temmuz, Darbe Kültürü, Kolektif Bellek, Medya, Politika.

PROTECTING THE MEMORY OF JULY 15: THE COUP CULTURE AND COLLECTIVE MEMORY IN THE AGE OF COMMUNICATION, SPEED AND FORGETTING

ABSTRACT

Necessity of producing and carrying out cultural and social memory politics for the July 15 attempt and coups is obvious. In other words, in the liquid modernity in which media and consumerism relations corrode everything – and even the most tragic events rapidly, conserving the coup attempt in the memory of Turkish public is as crucial as resisting it. Apart from the necessity of remembering, at this point the most important question that raises here is how and in what way the July 15 attempt and other coups will be remembered. Also, is there any valid, systematic and strategic cultural memory politics of the State? Or how should it be? In this sense, this presentation, in the shade of precious examples in the world, deals with the mistakes and solution offers with the aim of keeping the memory of July 15 alive.

Key Words: July 15, Coup Culture, Collective Memory, Media, Politics.

ASKERİ DARBE ALGI, BİLGİ VE TUTUM ÖLÇEĞİ (ADABTÖ) GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Sevda Gülşah YILDIRIM
Uludağ Üniversitesi

Eren YÜRÜDÜR
Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Sedat YAZICI
Karatekin Üniversitesi

ÖZET

Türk tarihi, ordunun sivil yönetime el koyması veya istemediği yönetimi devirmesi olayına birçok kez şahitlik etmiştir. Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan itibaren askeri otorite tarafından hükümet değişikliğine yol açan üç darbe, iki darbe girişimi ve çeşitli boyutta siyasi hayatı yönlendirme girişimine maruz kalmıştır. En son yaşanan 15 Temmuz 2016 darbe girişiminde ise, halk iradesi demokrasiye sahip çıkmış ve demokratik olarak seçtiği sivil idarenin görevine devam etmesi için askeri güce karşı durmuştur. Böylesine hayati gelişmelere rağmen askeri darbeler konusunda ülkemizde yapılan uygulamalı sosyal bilimsel çalışmaların sayısı oldukça sınırlıdır.

Bu çalışmanın amacı, askeri darbelerin etki ve sonuçlarına yönelik yetişkinlerin algılarını, müdahalelerin nedenlerine ilişkin bilgilerini ve genel olarak askeri darbelerle yönelik tutumlarını ortaya çıkarmak için bir ölçme aracı geliştirmektir. Çalışmada, Askeri Darbe Algı, Bilgi ve Tutum Ölçeği (ADABTÖ) adını verdiğimiz bu ölçme aracının geçerlik ve güvenirliği tanıtılacaktır.

Ölçme aracının geliştirilmesinde öncelikle ölçülmek istenen durumlar tanımlanmış ve kapsam belirlenmiştir. Bu kapsamda ilgili literatürden ve üniversite lisans öğrencilerine yöneltilen açık uçlu sorulardan, darbe döneminde yaşamış kişilerle yapılan görüşmelerden ve uzman görüşlerinden yararlanılarak madde havuzu oluşturulmuştur. 102 ifadeden oluşan madde havuzu gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra kapsam geçerliliği, anlaşılabilirliği ve yapı uygunluğu açılarından, alanında uzman 25 öğretim elemanına, ayrıca lisansüstü eğitim gören 4 öğrenciye ve ilköğretim okullarında görev yapan 2 Türkçe öğretmenine incelemesi için sunulmuştur. Gerekli incelemelerden sonra uygun olmayan maddeler çıkarılmış ve bazı maddelerde iyileştirmeler yapılmıştır.

Hazırlanan ölçme aracı, toplam 540 üniversite öğrencisine uygulanmıştır. Alınan veriler sonucunda, ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek için açımlayıcı faktör analizi, varimax rotasyonu kullanılarak temel bileşenler yöntemiyle analiz edilmiştir. Askeri darbelerin etki ve sonuçlarına yönelik maddelerin özdeğeri 1'den büyük olan iki faktör altında toplandığı ve bu maddelerin 8.392 özdeğerli birinci temel faktör üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Ayrıca iki faktörün ölçeğe ilişkin açıkladıkları toplam varyans ise % 39,475'tir. Birinci faktör altında 18 madde, ikinci faktör altında ise 10 madde bulunmaktadır. Askeri darbelerin nedenlerine ilişkin maddelerin geçerlik analizinde, özdeğeri 1'den büyük olan iki faktör altında toplandığı ve bu maddelerin 10,065 özdeğerli birinci temel faktör üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Ayrıca iki faktörün ölçeğe ilişkin açıkladıkları toplam varyans ise % 41,007'tir. Birinci faktör altında 23 madde, ikinci faktör altında ise 15 madde bulunmaktadır.

Askeri darbelere yönelik genel tutumlara ilişkin maddelerin geçerlik analizinde madde içeriklerinin bölümlere ayrılması gerektiği düşünülerek ilk 1-26 arası maddelerin faktör analizi yapılmıştır. Buna göre, özdeğeri 1'den büyük olan iki faktör altında toplandığı ve bu maddelerin 6,678 özdeğerli birinci temel faktör üzerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Ayrıca iki faktörün ölçeye ilişkin açıkladıkları toplam varyans ise % 43,628'tir. Birinci faktör altında 15 madde, ikinci faktör altında ise 11 madde bulunmaktadır.

Mevcut çalışmanın güvenilirliğini belirlemek için iç tutarlılık katsayısı analizi yapılmıştır. Etki ve sonuçlara yönelik maddelerin Cronbach's Alpha katsayısı .659; nedenlere yönelik ifadelerin .855; genel tutumlara yönelik maddelerin .758 olarak bulunmuştur. Sonuç olarak, ADABTÖ'nün psikometrik özelliklerinin kabul edilebilir sınırlar içinde olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Askeri darbe, ölçek, geçerlik, güvenilirli

THE VALIDITY AND RELIABILITY STUDY ON MILITARY COUP PERCEPTION, KNOWLEDGE AND ATTITUDE SCALE

ABSTRACT

Turkish history has witnessed the occasion of military seizure of the state's civil government or overturn the government that the military did not like. Since the founding of the Republic of Turkey, it has been subjected to three coups which led to a change of government by the military authority, two coup attempts and certain attempts to lead political life at various levels. In the most recent coup attempt of July 15, 2016, the people's sovereignty protected the democracy and opposed the military power in order that the democratically elected civil authority could continue to be in the power. Despite such vital developments, the number of applied social scientific studies carried out in our country on military coups is rather limited.

The aim of this study is to develop a measurement tool to elicit adult perceptions of the impacts and consequences of military coup knowledge on the causes of interventions, and attitudes towards the military coup in general. Within the study, the validity and the reliability of the measurement tool that we call "Military Coup Perception, Knowledge and Attitude Scale" will be presented.

In the development of the measuring tool, the situations that are to be measured firstly are defined and the scope is determined. In this content, a pool of articles was created from relevant literature and by using open-ended questions directed to university undergraduates, interviews with people who lived during the coup periods and expert opinions.

After the necessary arrangements were made, item pool consisting of 102 expressions, was presented to 25 instructors who are experts in the field, and also 4 students studying in postgraduate education and to 2 Turkish teachers who work in primary education schools from the aspects of content validity, clarity and construct validity. After the necessary examinations, inappropriate items were removed and improvements were made in some certain items.

The prepared measuring instrument was applied to a total of 540 university students. As a conclusion of the results, the exploratory factor analysis to analyze the construct validity of the scale was analyzed by means of the basic components method by using varimax rotation.

The items for the effects and consequences of the military coups are aggregated under two factors with an eigenvalue greater than 1, and these items seem to concentrate on the 8,392 eigenvalue first fundamental factor. Moreover, the total variance explained by the two factors on the scale is 39,475%. There are 18 items under the first factor and 10 items under the second factor.

In the validity analysis of the items related to the causes of military conflicts, it is seen that the items are gathered under two factors with an eigenvalue greater than 1, and these articles seem to concentrate on 10,065 eigenvalue first fundamental factors. Furthermore, the total variance explained by the two factors on the scale is 41,007%. There are items under the first factor and 15 items under the second factor. In the validity analysis of the items related to the general attitudes towards the military coup, factor analysis of the first 1-26 items was carried out considering that the content of the items should be divided into sections. According to this, it is seen that the items are gathered under two factors with an eigenvalue greater than 1, and these articles concentrate on 6,678 eigenvalue first fundamental factors. Furthermore, the total variance explained by the two factors on the scale is 43,628%. There are 15 items under the first factor and 11 items under the second factor.

An internal consistency coefficient analysis was conducted to determine the reliability of the current study. It has been found that Cronbach's Alpha coefficient for effects and results is .659; for knowledges of reasons is .855; and for general attitudes is .758. As a result, it has been seen that psychometric features of our scale is in acceptable limits.

Keywords: Military coup, scale, validity, reliability

THE ASSESSMENT OF REACTIONS TO MILITARY COUPS WITHIN THE FRAMEWORK OF INTERNATIONAL LAW

Sezai ÇAĞLAYAN
Ondokuz Mayıs University

Fatih YAŞAR
Sussex University

ABSTRACT

In a state country, altering the government which holds an executive power suddenly and violently can be described as a military coup. In parallel with this notion, changing whole society including the government with the help of people is known as revolution. Military coups and revolutions have been widely seen throughout history. Conditions sometimes interpreted either as a coup or revolution by different approaches. Such difference in the interpretation is of course based on interests of states. Except for this, legal consequences of these two concepts have importance.

States and non-states actors may intervene when one of two takes place in a society. Military coups or revolutions taken place after world war two have resulted in the involvement of the United Nations (UN) in problematic issues. The UN which realises peacekeeping operations or which precludes the persistence of civil war carries out its mission in accordance with VII Chapter of the UN Charter. Accordingly, regional organisations impose a series of sanctions on states violating international law and jeopardizing international peace and security.

Military coups were more often seen in developing countries rather than in developed ones while considering the progress of economic development and democratic culture together. In some countries, coups were seen more than once in a short period. Since 2010, military coups have been seen more frequently in Africa than others. Niger (2010), Egypt (2013), Gine-Bissau (2012), Mali (2012) and Burkina Faso (2015) are examples of this situation. Apart from these, Maldives (2012), Thailand (2014) and Ukraine (2014) –controversial for some- are the other examples of military coups since 2010.

Coups and domestic problems in these countries caused interventions and reactions of the UN that aims to secure international peace and security. For instance, after military coup in Mali, the UN Security Council made a decision (No: 2085) and granted authorisation to Economic Community of Western Africa States (ECOWAS). With regards to international law, the legitimacy of French intervention to Mali was questioned because France interfered in this situation in Mali without any UN decision. Even if the UN, regional organisations and states condemned these military coups, they did not show consistent stance against these coups. This study only examines military coups since 2010, so failed coup attempts are not examined in this study. The methodology of this work is comparative methodology. In addition to this, qualitative and quantitative research methods will be used to compile and to interpret these coups.

Keywords: Military coups, intervention, reactions, international law, the United Nations.

İSLAM TARİHİNDE İLK DARBE VE HZ. OSMANIN ŞEHİT EDİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Sıddık ÜNALAN
İlahiyat Fakültesi İslam Tarihi
Fırat Üniversitesi

ÖZET

Dört halifenin üçüncüsü olan Hz. Osman'ın hilafet dönemi H.24-35/M.644-656 yılları arasında gerçekleştirmiştir. Halifelik döneminin ilk altı yılında başarılı olmuş fakat ikinci altı yılında başarısız ve iç karışıklıklara sebebiyet vermiştir. Bu dönem, önceki iki halife döneminde başlayan fetih hareketlerinin devam ettiği ve son yıllarda durakladığı görülmektedir. Buna karşılık sosyal değişimin yaşanmaya başladığı, iç ve dış faktörlerin olumsuz etkileri sonucu bir isyanın patlak verdiği ve halifelerin katledilmesine kadar uzanan olayların meydana geldiği bir zaman dilimini kapsamaktadır. Hz. Osman'ın katli hadisesini ilk defa müstakil olarak ele alan ve rivayetleri tasnif ederek yazan Ebu Mihnef Lut b. Yahya (ö. 157)'olmuştur.

Hz. Osman'ın hilafetinin ikinci altı yıllık döneminde meydana gelen olayları ve halifenin öldürülüş sebeplerini ve darbe harekâtının temel nedenleri bu dönemde baş göstermiştir. Ancak böyle bir darbe harekâtını anlatmak ve anlamak için dönemin içinde bulunduğu sosyal ve adaletsiz paylaşımı da göz ardı etmemek gerekir. Hz. Osman hakkında yapılan tenkitlerin başında, onun devletin en önemli idarî ve askerî mevkilere yakın akrabalarını ataması olduğunu düşünmekteyiz. Gerçekten halife, göreve başlamasının ilk yıllarından itibaren ailesinin/kabilesinin de telkinleriyle önemli ve stratejik şehirlere Mısır, Kûfe ve Basra gibi eyalet valilerini azlederek yerlerine yetersiz ve başarısız Benî Ümeyyeli şahısları tayin etmiştir. Eyalet valilerini sırasıyla değiştirip yerlerine Ümeyyeoğullarını atayan Hz. Osman'ın tasarrufta bulunmadığı tek önemli eyalet Şam'dır. Bunun sebebi ise Hz. Ömer döneminden itibaren burayı idare eden Muaviye b. Ebî Süfyan'ın Ümeyyeli olmasıdır. Halife Şam valisini değiştirmek bir yana, daha önce Umeyr b. Sa'd'ın yönetiminde bulunan Hama, Humus, Kinnestrin ve Havran gibi şehirleri ve Abdurrahman b. Alkame'nin emrindeki bölgeleri de onun yönettiği topraklara dâhil etmiştir. İktidarın bütün kilit görevlerine yakın akrabalarını yerleştiren Hz. Osman, ayrıca önemli devlet yetkilerini elinde bulunduran Devlet Kâtipliği görevine de amcasının oğlu Mervan b. Hakem'i getirmiştir. Bu tayinlerle birlikte devletin bütün idarî kademeleri Ümeyyeoğulları'nın kontrolüne geçmiştir. İktidarın zamanla bir kabilenin hâkimiyetine girmesi ile resmen olmasa da, fiilen saltanat uygulaması başlamış ve Hz. Ömer döneminden devralınan yönetim tablosu tamamen değişmiştir. Hâlbuki Hz. Ömer bu konuda gerek Hz. Osman'ı ve gerekse Hz. Ali'yi de uarmıştı.

Biz de bu konuda çeşitli haberleri derleme ve toplamadan oluşan bu bildirimizde, Hz. Osman devrinde ortaya çıkan ve Müslümanların halifesinin ölümüne sebep olan karışıklıkları ve darbeyi yakın zamanda yaşadığımız 15 Temmuz darbe girişimiyle karşılaştırarak anlatmaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Halife Hz. Osman, Darbe, Muaviye, Mervan b. Hakem, Ümeyyeoğulları

27 MAYIS DARBE SÜRECİNDE BİR YOL AYRIMI: ON DÖRTLER HADİSESİ

Dr. Sinan DEMİRTÜRK
Ortadoğu ve Orta Asya Araştırmaları Merkezi
Gazi Üniversitesi

ÖZET

27 Mayıs 1960 darbesi, Türk siyasal yaşamını derinden etkilemiş sonuçları itibariyle, anayasal düzen ve demokrasinin gelişimini büyük ölçüde sekteye uğratmıştır. Merhum Adnan Menderes ve arkadaşlarının askeri darbe sonucu hukuk ortadan kaldırılarak şehit edilmeleri; tarihi süreçte ordu- siyaset ilişkilerinde demokrasiye müdahale konusunu yeniden gündeme getirdi. Osmanlı'dan Cumhuriyete uzanan süreçte, askerın zaman zaman bürokrasiyle; zaman zaman üniversite çevreleriyle işbirliği içerisinde siyaset alanına müdahalesi yoluyla gerçekleştirilen birçok darbe vakasına rastlamak mümkündür. Ancak bu askeri müdahalelerin benzer özellikleri olduğu gibi, ayrı tarihi dönemlerin ürünleri olmaları bakımından hususi şartlarla değerlendirilmeleri gereken özellikleri de vardır.

Türkiye'de tek parti idaresine son veren çok partili hayatın öncü kuruluşlarından bir tanesi olan Demokrat Parti iktidarı, Türk Modernleşme sürecinin en mühim halkalarındandır. Türkiye ekonomisinde görülen hızlı büyüme, çok taraflı ve etkili dış politika yönetimi, sanayi teşvikleri ve üretim stratejileriyle desteklenen büyüme hamleleri yoluyla siyaset ve toplum hayatında yeni bir çığır açmış olan Menderes hükümetleri ordu içerisinde yapılan cunta girişimlerinin sürekli tehdidi altında olmuştur.

27 Mayıs başta olmak üzere, askeri darbeleri kurulan cuntaların siyasi ve sosyal özellikleri bakımından incelemek gerekir. Merhum Menderes hükümetine karşı hukuk ve insanlık dışı bir darbeyi gerçekleştiren cunta ilk eylem planlarının ortaya çıktığı günden itibaren kendi aralarında köklü fikir ayrılıkları olan birkaç ayrı gruptan oluşmaktaydı. Darbenin zamanı, uygulanışı, siyasetçilerin yargılanma usulleri ve idamlarla ilgili itirazları ve iç müdahaleleri olan; cunta içindeki askeri bir grup daha sonraları on dörtler olarak anılacaklardır. Menderes ve bakanlarının idamlarına şiddetle karşı çıkmışlar ancak bu hususta başarılı olamadıkları gibi, ihtilalin ertesinde tamamı sürgün edilerek darbecilerin ağır baskı ve zulmüyle muhatap olmuşlardır.

Bu grubun siyasi görüşleri, öncüleri, askeri özellikleri tarihçilerimiz tarafından etraflıca incelenmemiştir. On dörtlerin gözüyle 27 Mayıs darbesine bakmak, ortaya koydukları görüşlere ve mücadelelerine kulak vermek dönemin aydınlatılması açısından son derece önemlidir. Dönemin basını, askeri arşivler, darbecilerin hatıratları ve karşılaştırılmalı olarak değerlendirmeye çalışacağımız anılar bu bildirinin ana eksenini oluşturacaktır.

A PATHWAY DISRUPTION IN THE PERIOD OF 27TH MAY: ON THE FOUR THREE**ABSTRACT**

The May 27, 1960 coup, largely affected the development of the constitutional order and democracy, as a result of deeply influential Turkish political life. The deceased Adnan Menderes and his colleagues are martyred after the end of military coup; Historically, the issue of democracy intervention in military-political relations has re-emerged. In the process of extending from the Ottoman Empire to the Turkish Republic, It is possible to come across many cases of coup d'état by intervention in the field of politics in cooperation with the university circles from time to time. However, these military interventions have similar characteristics as well as features that should be assessed in terms of their existence as products of separate historical periods.

Democrat Party power, one of the leading organizations of multi-party life that ended the single party administration in Turkey, is the most important ring of the Turkish modernization period. Menderes governments, which have opened a new era in politics and society through the rapid growth of the Turkish economy, multilateral and effective foreign policy management, industrial incentives and growth strategies supported by production strategies, have been under constant threat of junta initiatives in the army.

It is necessary to examine the political and social characteristics of the military coups that have been established, especially on May 27. The junta, which carried out a law and an inhuman blow against the late Menderes government, consisted of several separate groups with deep-seated disagreements from the day when the first action plans emerged. Darbenin's time, its application, the objections and internal interventions of the politicians regarding the prosecution procedures and executions; They will be referred to as the fourteen after the military group in the junta. They have strongly opposed the executions of the Menderes and their ministers, but as they have not succeeded in this matter, they have been exiled and subjected to the heavy pressure and oppression of the coup deportees.

The political views, pioneers, and military features of this group have not been studied extensively by our historians. It is extremely important to look at the fourteen's eyes with the May 27 coup d'état, to listen to the opinions and struggles they put forward and to illuminate the period. The fact that we will try to evaluate the press, the military archives, the memories of the coup d'états and comparatively will form the main axis of this declaration.

15 TEMMUZ 2017 BAŞARISIZ DARBE GİRİŞİMİ VE BIST 100'DE YER ALAN YERLİ VE YABANCI YATIRIMCILARININ DAVRANIŞ ANALİZİ

Doç. Dr. Süleyman AÇIKALIN
İktisat Bölümü
Hitit Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. E. Savaş BAŞCI
Bankacılık ve Finans Bölümü
Hitit Üniversitesi

ÖZET

Yüksek ekonomik büyüme oranlarına sahip gelişmekte olan ülke ekonomileri küresel yatırımcılara yüksek beklenen getiri ve portföy çeşitliliği fırsatları sunmaktadır. Bununla birlikte bu ülkelerdeki yatırımlar daha yüksek risk taşırlar. Bu risklerin en önemlileri arasında döviz kuru riski, kötü yönetim riski ve siyasi istikrarsızlık riskleri sayılabilir. Diğer şeyler sabitken yatırımcı yüksek risk istemez. Finansal yatırımcının amacı kısaca risk verili iken en yüksek getiriyi elde etmek olarak özetlenebilir. Yerel ekonomik ve siyasi istikrardaki bozulmalar bütün yatırımcıları negatif etkiler iken yabancı yatırımcıların istikrar ortamındaki bu tip olumsuzluklara daha güçlü bir şekilde tepki vermesi beklenebilir. Siyasi ve ekonomik istikrarsızlık ve Türk Lirasının değerindeki yüksek dalgalanma, özellikle 2000 yılı öncesinde yıllarca yabancı yatırımcıları olumsuz etkileyen en önemli değişkenler arasında yer alıyordu. Türkiye ekonomisi 2000 yılından sonra son yıllara kadar bu alanlarda daha iyi bir performans sergiledi. Türkiye 15 Temmuz 2016 yılında başarısız bir darbe girişimi yaşadı. Böyle bir girişim başarısız olsa dahi yatırımcıların bu gelişmeden oldukça rahatsız olması ve bu nedenle de Türkiye'deki ve BIST'teki yatırımlarını azaltmaları söz konusu olabilirdi. Bu çalışmanın amacı başarısız darbe girişiminin BIST 100'e yatırım yapan yerli ve yabancı yatırımcıların davranışlarını nasıl etkilediğini araştırmaktır. Türk lirası cinsinden ölçülen BIST 100'ün piyasa değerinin ne kadarının yabancılar ve ne kadarının yerli yatırımcılar tarafından elde tutulduğu verisi bu çalışmada kullanıldı. Günlük BIST 100 verisi 1 Şubat 2016 ve 30 Aralık 2016 arasını kapsamaktadır. Veri Finnet Analiz Ekspert kaynağından alınmıştır. Bu 11 aylık döneme ilişkin veriler, 15 Temmuz darbe girişimi öncesi ve sonrasında BIST 100 toplam piyasa değerinin ne kadarının yerli ve yabancı yatırımcı tarafından elde tutulduğuna ve bu verilerin nasıl değiştiğine bakılarak analiz edilecektir. Bu veri grafiksel analiz yöntemi, t-testi ve Scheffe test yöntemleri ile analiz edilecektir.

Anahtar kelimeler: BIST 100, yabancı yatırımcı, finansal yatırım, başarısız darbe, politik istikrar

THE FAILED COUP ATTEMPT OF JULY 15, 2017 AND THE BEHAVIORAL ANALYSIS OF DOMESTIC AND FOREIGN INVESTORS IN BIST 100

ABSTRACT

With their high economic growth rates, emerging markets offer higher expected returns and alternatives for portfolio diversification for global investors. However, investments in these countries carry a higher risks. The most important types of risks are exchange rate risks, poor governance risks, and political instability risks. Investors dislike risk while other things are the same. The purpose of a financial investor could be summarized as to attain the highest return for a given level of risk. While interruptions in domestic economic and political stability adversely affect all investors, foreign investors are likely to show a stronger reaction to such adverse developments to stability. Political and economic instability, and a high volatility in the value of the Turkish Lira were among the most important variables that negatively affecting potential foreign investors for years especially before 2000. Turkish economy has showed a better performance in these areas after the year 2000, up until the most recent years. Turkey has experienced a failed coup attempt on July 15, 2016. Even though the attempt was unsuccessful, it was possible for investors to show a reaction to the development and to lower their investments in Turkey and in the BIST. The purpose of this study is to analyze the behavior of both domestic and foreign investors in BIST 100 as a response to this failed coup attempt. The share of BIST 100 market value measured in Turkish Liras held by Turkish investors and held by foreign investors used in the study. The daily BIST 100 data covers the period from February 1st, 2016 to December 30th, 2016. The data is obtained from the Finnet Analysis Expert. The data for this 11-month period will be analyzed by looking at how much of the BIST 100 total market value is held by domestic and foreign investors before and after the July 15 coup attempt and how these data have changed. Graphical analysis method, t-tests and Scheffe tests would be used in analysis of the data.

Keywords: BIST 100, foreign investors, financial investment, failed coup, political stability

TÜRKİYE’NİN TOPLUMSAL KÜLTÜRÜNDE

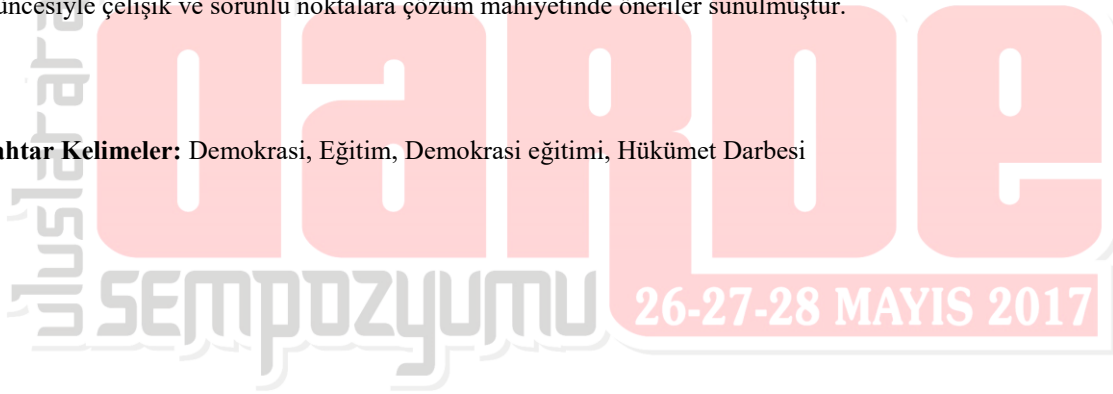
‘DARBE-İSTERLİK’(!) PROBLEMATİĞİ VE DEMOKRASİ EĞİTİMİ

Prof. Dr. Süleyman İNAN
Pamukkale Üniversitesi

ÖZET

Türkiye’nin yakın tarihinde örneği bulunan, bugün de etkisini gösteren hükümet darbeleri dizisi Türkiye’de bir türlü bit(e)meyen ‘darbe tehlikesi’nin olduğunu veya teyakkuzun olması gerektiğini düşündürüyor. Hepsinin gerekçesi birbirine benziyor: Bunlar, Osmanlı devrinde ‘şeriatın ifsadı’ yani kurulu nizamın bozukluğu- ; Cumhuriyet döneminde ise ‘irtica’ yani daha çok taşıdığı yükte Atatürk devrimlerinden verilen ödündü. 1960’dan sonra her 10 yıl içinde yaşanan darbe tehdidi ve tehlikeleri (1971, 1980, 1997, 2007), o tarihten gelen kuşakları sarsıcı bir şekilde etkiledi ve sanki iktidar değişikliğinde izlenecek siyasi bir yöntem/yol/araçlardan biri olarak normalize etti. Nihayet 15 Temmuz 2016’dan sonra duyuldu ve görüldü ki, kimi ‘sıradan” insanların dahi bir hükümet darbesini kurgulama, hayal kurma ve komplocu düşünme dünyası hayret ettirecek kadar genişlemiştir. Siyasi iktidarı değiştirme veya ele geçirmenin neredeyse ‘rutin’ yollarından biri gibi gördüren ve esasen demokrasi açısından problemlili bu zihniyet yapısının açıklanması gerekir. Bu çalışmada âdeta kültürel kodlaşmaya meyletmiş bu problemin değerlendirilmesinde eğitime yansıyan hattı üzerinden bir okumaya yönelmiş, zikrettiğimiz sorunsal demokrasi eğitimi çerçevesinde ele alınmış ve nihayet demokrasi düşüncesiyle çelişik ve sorunlu noktalara çözüm mahiyetinde öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Demokrasi, Eğitim, Demokrasi eğitimi, Hükümet Darbesi

BASİT UYUMLU SALINGAN SİSTEMİNİN SOSYAL DURUMLARA UYARLANMASI VE TÜRKİYE’DE ANTI-DEMOKRATİK MÜDAHALELER

Ş.Coşkun ÖNEM
Fen Fakültesi Fizik Bölümü Kayseri
Erciyes Üniversitesi

ÖZET

Fizikte, yayın ucundaki bir cisimden oluşan sistemin denge konumu etrafındaki salınımları basit uyumlu salıngan olarak bilinir. Bu hareket periyodik-tekrarlanan bir hareket olduğu için önemlidir. Bu nedenle bu sistem sosyal durumlar için yeniden yorumlandı ve Türkiye’deki anti-demokratik müdahalelere uygulandı.

Basit harmonik osilatör sistemi, serbest, sönümlü ve zorla hareketler olarak bilinen üç farklı şekilde incelenebilir. Bu hareketin en genel şekli sönümlü ve zorla salınımlardır ve bu hareket aşağıdaki gibi bir denklemle sosyal durumlara uyarlanabilir.

$$\ddot{x}(t) + \frac{\mu}{m} \dot{x}(t) + \frac{k}{m} x(t) = \frac{f_0}{m} \cos \omega t \quad ; \quad \ddot{x}(t) + \Gamma \dot{x}(t) + \omega_{Dem}^2 x(t) = F_0 \cos \omega_{Yap} t \quad (1)$$

Bu denklemin çözümü yani sosyal durum aşağıdaki gibi elde edilir.

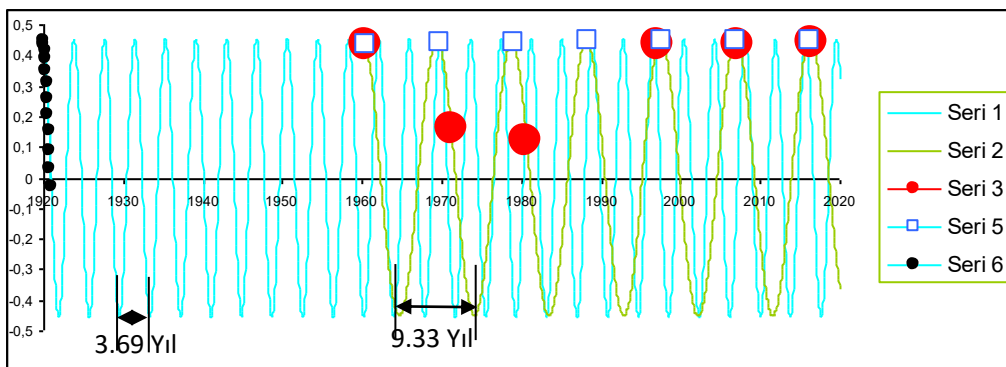
$$x(t) = A \cos \omega_{Yap} t + B \sin \omega_{Yap} t \quad (2)$$

$$+ e^{-\frac{1}{2} \Gamma t} \left\{ [x(0) - A] \cos \omega_{Tep} t + \frac{1}{\omega_{Tep}} \left[\frac{1}{2} \Gamma [x(0) - A] - \omega_{Yap} B \right] \sin \omega_{Tep} t \right\}$$

Yukarıda tanımlanan kemiyetler şöyle isimlendirilir: $x(t)$: Sosyal durum, $\ddot{x}(t)$: Sosyal algı, \square : Sosyal tepki sabiti, k : Hoşgörü-Benimseme sabiti, m : Sosyal kütle (1 kabul edilecek), \square : Bitiş sabiti, \square_{Dem} : Sosyal frekans-Demokrasi frekansı, \square_{Yap} : Yaptırım frekansı, \square_{Tep} : Toplumsal tepki frekansı, F_0 : İstekselsel bir sabit, t : Zaman ve A ile B sosyal koşullar veya başlangıç koşulları yardımıyla hesaplanacak sabitlerdir.

Uyarlanan model yardımıyla, Türkiye’de yapılan Serbest Genel Seçimler ve yaşanan altı anti-Demokratik müdahale incelendiğinde yukarıda yapılan tanımların sayısal değerleri aşağıdaki gibi bulunur. Demokrasi frekansı $\square_{Dem} = 1.7$, Yaptırım frekansı $\square_{Yap} = 0.67$, Toplumsal Tepki frekansı $\square_{Tep} = 1.65$, Hoşgörü-Demokrasi sabiti $k = 2.9$, Sosyal tepki sabiti $\square = 0.81$, Bitiş sabiti $\square = 0.81$. Öte yandan bu değerlere bakıldığında Türkiye’de yaşanan müdahalelerin “Zayıf Tepkili Anti-Demokratik Durum” (Z.T.A.D.D.) çerçevesinde incelenmesi gerektiği görülür. Dolayısıyla da (2) çözümünün Zayıf Tepkili Anti-Demokratik Müdahaleler için uygun biçimi ve Excel yardımıyla çizimi aşağıdaki gibi bulunur.

$$x_{Z.T.A.D.D.}(t) = \frac{F_0}{\omega_{Dem}^2 - \omega_{Yap}^2} \left(\cos \omega_{Yap} t - e^{-\frac{1}{2} \Gamma t} \cos \omega_{Tep} t \right) + e^{-\frac{1}{2} \Gamma t} x(0) \cos \omega_{Tep} t \quad (3)$$

Grafikte küçük noktalar (Seri 6) ayları, yuvarlak noktalar (Seri 3) yaşanan müdahaleleri, kareler (Seri 5) modelin öngördüğü müdahaleleri, Seri 1 Serbest genel seçimleri, Seri 2 (3) bağıntısını; $X_{Z.T.A.D.M.}(t)$ temsil etmektedir. Grafiğe göre 1, 4, 5 ve 6. müdahaleler modelle hemen hemen örtüşürken 2. ve 3. müdahaleler daha sonra vuku bulmuş, 1988 de modelin öngördü müdahale ise yaşanmamıştır.

Anahtar kelimeler: Sosyal durum, Sosyal algı, Sosyal tepki sabiti, Hoşgörü-Benimseme sabiti, Sosyal frekans-Demokrasi frekansı, Yaptırım frekansı, Toplumsal tepki frekansı, Zayıf tepkili anti demokratik müdahale.

ADAPTATION OF SIMPLE HARMONIC OSCILLATOR SYSTEM TO SOCIAL CASE AND ANTI-DEMOCRATIC INTERVENTIONS IN TURKEY

ABSTRACT

In physics, the oscillations around equilibrium position of system, which is an object on the end of a spring, are known as simple harmonic oscillator. This motion is important because it is a periodic motion. Therefore, this system has been reinterpreted for the social cases and is applied to the anti-democratic interventions in Turkey.

The system of simple harmonic oscillator can be studied for three different forms, which are known as the free, damped and forced motions. The most general case of this system is with the damped and forced oscillations and this motion can be adapted to the social cases with an equation as follows.

$$\ddot{x}(t) + \frac{\mu}{m} \dot{x}(t) + \frac{k}{m} x(t) = \frac{f_0}{m} \cos \omega t \quad ; \quad \ddot{x}(t) + \Gamma \dot{x}(t) + \omega_{Dem}^2 x(t) = F_0 \cos \omega_{Coer.} t \quad (1)$$

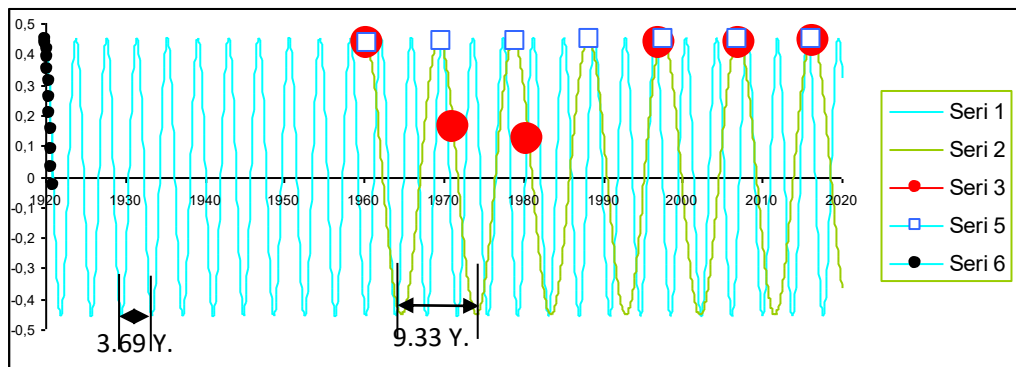
The solution of this equation regarding social cases is obtained as follows.

$$x(t) = A \cos \omega_{Coer.} t + B \sin \omega_{Coer.} t + e^{-\frac{1}{2} \Gamma t} \left\{ [x(0) - A] \cos \omega_{S.React.} t + \frac{1}{\omega_{S.React.}} \left[\frac{1}{2} \Gamma [x(0) - A] - \omega_{S.React.} B \right] \sin \omega_{S.React.} t \right\} \quad (2)$$

The defined symbols above are: $x(t)$ is social case, $\ddot{x}(t)$: social perception, \square : social reaction constant, k : tolerance-acceptance constant, m : social mass (it will be accepted as 1, \square : ending constant, $\square_{Dem.}$: social frequency-democracy frequency, $\square_{Coer.}$: coercive frequency, $\square_{S.Reac.}$: social reaction frequency, F_0 : an arbitrary constant, t : time and A, B : the constants to be calculated with the help of social conditions or initial conditions.

When general elections and six anti-democratic interventions lived in Turkey are studied with the aid of the adapted model, then the numerical values of the above definitions are found as follows: Democracy frequency $\square_{Dem.} = \square_{Dem.} = 1.7$, coercive frequency $\square_{Coer.} = 0.67$, social reaction frequency $\square_{S.Reac.} = 1.65$, Tolerance-Democracy constant $k = 2.9$, social reaction constant $\square = 0.81$, ending constant $\square = 0.81$. On the other hand, when these values are studied, it is seen that the interventions in Turkey should be examined within the framework of "Weak Reactive Anti-Democratic Case" (W.R.A.D.C.). Therefore, the proper form of the Eq.(2) for Weak Reactive Anti-Democratic Case and its drawing with Excel are as follows.

$$x_{W.R.A.D.C.}(t) = \frac{F_0}{\omega_{Dem.}^2 - \omega_{Coer.}^2} \left(\cos \omega_{Coer.} t - e^{-\frac{1}{2} \Gamma t} \cos \omega_{S.React.} t \right) + e^{-\frac{1}{2} \Gamma t} x(0) \cos \omega_{S.React.} t \quad (3)$$

On the graph, the small points (Series 6) represent the months, the rounded dots (Series 3) represent the lived interventions, the squares represent interventions predicted by the model, the series 1 represent the free general elections, the series 2 represent the Eq.3; $x_{W.R.A.D.C.}(t)$. The first, fourth, fifth and sixth interventions almost overlap with the model and the second and third interventions occurred later. Yet, the intervention predicted by the model in 1988 was not experienced according to graph.

Key words: Social case, Social perception, Social reaction constant, Tolerance-acceptance constant, Social frequency-democracy frequency, Coercive frequency, Social reaction frequency, Weak reactive anti-democratic intervention.

**27 MAYIS 1960'DAN 15 TEMMUZ 2016'YA DARBELER VE GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE DARBE
OLGUSU VE MİLLET EGEMENLİĞİ KÜLTÜRÜ**

Doç. Dr. Tahir KODAL

Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD

Pamukkale Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada; 15 Temmuz darbe girişimi sırasında Türkiye’de sık sık gündeme gelen, tartışılan ve darbe girişimini önlenmesinde önemli bir yeri olan Denizli ve Denizli kamuoyu konu edilmiştir. Çalışmanın giriş kısmında; konunun daha iyi anlaşılması amacıyla 15 Temmuz Darbe girişimi öncesinde iç ve dış politikada yaşananlar, darbeye giden süreç ve darbe sırasında yaşananlar ana hatlarıyla ortaya konulmuştur. Çalışmanın asıl kısmının ilk bölümünde; 15 Temmuz Darbe Girişimi karşısında Denizli’nin tutumundan, darbe sırasında Denizli’de yaşananlardan söz edilmiştir. İkinci bölümünde, 15 Temmuz Darbe Girişimi sonrasında Yazılı ve görsel basından hareketle Denizli’deki “Demokrasi Nöbetleri”nden ve Denizli kamuoyundan bahsedilmiştir. Çalışmanın sonuç kısmında ise bir takım yorum, değerlendirme ve sonuçlara yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: 15 Temmuz, Darbe, Denizli, Denizli Kamuoyu

DEVİRİM İLE CUNTACILIK ARASINDA MİLLİ DEMOKRATİK DEVİRİM (MDD) STRATEJİSİ VE HEGEMONYA

Yrd. Doç. Dr. Tahir PEKASİL
Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü
Mardin Artuklu Üniversitesi

ÖZET

MDD tezi, Türkiye’de sosyalizm mücadelesinde “Leninci hegemonya” ve “geniş/milli cephe faaliyeti” stratejisi çerçevesinde özellikle 1965 sonrasında “asker-sivil aydın zümre” ile “güç birliği” ve dayanışmaya giderek devlet iktidarını askeri müdahale yoluyla elde etmeyi amaçlamaktadır. Mihri Belli’nin önderliğini yaptığı ve 68 Kuşağını da etkileyen MDD stratejistleri, Türkiye’nin yarı feodal, yarı sömürge bir toplum aşamasında olduğu analizinden hareketle “Sosyalist Türkiye”ye MDD aşamasından geçilerek ulaşılabileceğini, bunun “millici ve devrimci” sınıfların ittifakı çerçevesinde yapılacak bir askeri darbe yönetiminin uygulayacağı programla gerçekleşeceğini öngörmektedirler. Sınıf mücadelesi ile ulusal kurtuluş mücadelesinin iç içe geçtiği bu strateji, “dayanışma/ittifak bloğunun” içindeki ve dışındaki gruplarla işbirliği ve uzlaşımın yanı sıra rekabet, karşıtlık ve çatışma süreçlerini birlikte içermesi bakımından önemlidir. Devlet iktidarının ve örgütlerin birbirleri üzerinde “nüfuz ve liderlik mücadelesi” verdikleri bu süreç, hegemonya ve karşıt- hegemonyaları içinde barındırmaktadır. Devrimle ilgili strateji ve taktiklerin yolunun darbelerle kesiştiği vasatta MDD’cilerin darbe yanlısı pragmatik eylemlerinin ön plana çıktığı ifade edilebilir. Araştırmamızda, iktidar mücadelesinde MDD çizgisinin 1965-71 arası seyri, “hegemonya”, “güç birliği” ve “nüfuz mücadelesi” perspektifinde ele alınacak, iktidar mücadelesinin aldığı biçimler ve cuntacılıkla kesişimleri tartışılacaktır. 1965 sonrası döneme ait kitaplar, dergiler (Yön, Türk Solu, Ant) ve hatıratlardan oluşan literatür taranacak ve ilgili dokümanlardan örnekler verilmek suretiyle bu kesişimler gösterilmeye çalışılacaktır.

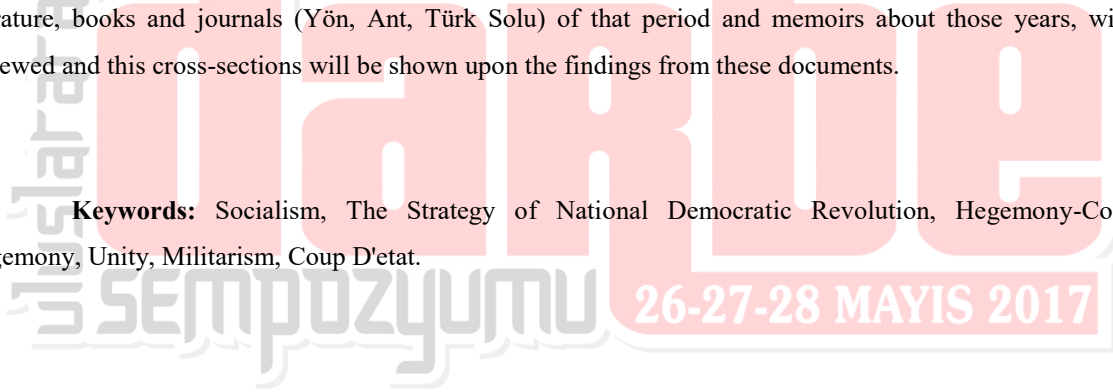
Anahtar Kelimeler: Sosyalizm, Milli Demokratik Devrim Stratejisi, Hegemonya-Karşıt Hegemonya, Güç birliği, Darbe

BETWEEN REVOLUTION AND MILITARISM: NATIONAL DEMOCRATIC REVOLUTION STRATEGY (NDR / MILLI DEMOKRATİK DEVRİM-MDD) AND HEGEMONY

ABSTRACT

NDR (MDD) Thesis, which is a part of socialist struggle in Turkey, especially after 1965, aims to take state power under control via military intervention by the way of a coalition and unity with "military/civilian elites" within the framework of "Leninist hegemony" and "broad/national front activities" strategies. Under the leadership of Mihri Belli, MDD strategist who also affected 68 generation, advocated that Turkey is a semi-feudal and semi-colonial society. As a result of this analyse they promoted that Turkey needs a MDD phase before to be a "socialist Turkey". This transition could be realized by a program of a military government which will come to rule by a coup d'état supported by "nationalist and revolutionary" forces/classes. This strategy, in which class struggle and national liberation struggle are intermingled, is important because it not just consists cooperation and reconciliation of groups within or outside the "solidarity/coalition bloc" besides it consists competition, contradictions and conflict processes of these groups at the same time. During this process state power and groups, organizations give a power struggle against to each other. So the process contains hegemony and counter-hegemonies simultaneously. It can be argued that when strategies and tactics for a revolution matches up with coup d'états the pragmatic and pro-coup actions of MDD liners comes into forth. In this article the course of MDD line between 1965 and 1971 will be evaluated within the perspectives of "unity" and "power struggle" and the forms of power struggle and its cross-sections with militarism also will be discussed. The literature, books and journals (Yön, Ant, Türk Solu) of that period and memoirs about those years, will be reviewed and this cross-sections will be shown upon the findings from these documents.

Keywords: Socialism, The Strategy of National Democratic Revolution, Hegemony-Counter Hegemony, Unity, Militarism, Coup D'etat.

BİR VAİZİN DARBE PLANI VE UYGULANIŞI:**PATRONA HALİL İSYANINA FARKLI BİR BAKIŞ**

Doç. Dr. Tanju DEMİR
Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü
Adnan Menderes Üniversitesi

Halit CABBAR
Adnan Menderes Üniversitesi

ÖZET

Darbe, devrim ve ihtilal kavramları tüm dünya ülkelerinin siyasal ve sosyal hayatının bir parçası niteliği taşısa da Türk toplumu için bu olgu tarihsel sürecin birçok evresinde karşı karşıya kaldığı bir durum olmuştur. Bakıldığında Asya'dan Anadolu'ya, Fatih'ten Kanuni'ye, Genç Osman'dan Abdülhamid'e, 1960'dan 1980'e ve hatta 21. yüzyıl içerisinde bile çeşitli örnekleri sıralamakta mümkündür. Türk ve Osmanlı tarihi içerisinde literatüre "Patrona Halil İsyanı" olarak giren 1730 tarihli hadise ise benzerlerinde görülen mevcut otoriteye karşı bir ayaklanmadan daha fazlasını içermektedir. Devrin dış politikasında meydana gelen gelişmeler ile birlikte ülke içinde yaşanan siyasi, sosyal ve iktisadi hadiselerin iç içe geçmesi, bu isyan hareketinin başrollerinin sadece rütbe sahibi olan devlet ricali ve askeri taife arasında değil toplumun çeşitli kesimlerinden kişilerinde katılmasına ve etki alanının genişlemesine ortam hazırlamıştır. Bu hareketi darbe olarak adlandırmanın temel nedeni; Osmanlı Devleti'nin meşru hükümetinin başındaki Damat İbrahim Paşa'nın yönetimine kin duyan bazı kesimlerin ve dini sohbet kisvesi adı altında Şeyhülislam'ı dahi etkisiz kılmaya cesaret eden Ayasofya Camii Vaizi İspirzade'nin çıkar birlikteliği sonucu ortaya çıkan örgütlenmedir. Halkın ve medrese öğrencilerinin bazıları bu faaliyetlere katılmışsa da İstanbul ahalisinin çoğunluğunun bu girişime destek vermemesi ve padişahın yanında saf tutması darbenin etkilerinin kısa zamanda silinmesine ve otoritenin kurulmasına yardım etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, İhtilal, Lale Devri, İspirzade, Darbe.

SEMPOZYUMU 26-27-28 MAYIS 2017

**A PREACHER'S COUP PLAN AND ITS IMPLEMENTATION:
A DIFFERENT VIEW ON THE PATRONA HALİL REVOLT**

ABSTRACT

Though, notions of coup, reformation and revolution were parts of the political and social life of countries all over the World, for Turkish society this phenomenon was a fact which was encountered in the several phases of the historical process. It is possible to list various cases from Central Asia to Anatolia, from Mehmet the Conqueror to Suleiman the Law-giver, from Osman II to Abdulhamid II, from 1960 to 1980 and even to 21th century. The incidence of 1730, which was recorded in literature as “the Patrona Halil Revolt” in the Turkish and Ottoman history was more than an uprising against the ruling authority. Intertwinment of events of foreign policy of the period and internal political, social and economical affairs paved the way of a mass participation to revolt comprising not only ranked statesmen and military staff but also various segments of society and this led to a wider impact area. Main reason of defining this movement as a coup is its organizational network which appeared as a result of the collusion between those who resented to the administration of Damat Ibrahim Pasha, head of legitimize government and İspirzade, Preacher of the Hagia Sophia Mosque, who dared to neutralize Sheikh al-Islam under the guise of religious conversation. Although some of the residents of the people and madrasah students participated to this activities, majority of the residents of İstanbul did not support to this attempt and stood with the Sultan which in effect helped the recovering of the impacts of the coup and re-establishment of the order.

Keywords: Ottoman, Revolution, Tulip Era, İspirzade, Coup.

TALAT AYDEMİR KALKIŞMALARININ TÜRK BASININA YANSIMALARI VE KAMUOYU OLUŞUMU

Dr. Tekin ÖNAL
İTBF Tarih Bölümü
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

27 Mayıs 1960 İhtilali'nin komutanı Cemal Gürsel, Cumhurbaşkanlığı'na getirilmesine rağmen, ordu içerisinde rahatsızlık son bulmamıştır. Bu durum Albay Talat Aydemir önderliğindeki bir grubun yeniden bir askeri darbeye kalkışmasına neden olmuştur. Ancak Hava Kuvvetleri grubu Aydemir'i son anda yalnız bırakmış ve girişim başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Başbakan İsmet İnönü, çareyi isyancı subayların görev yerlerini değiştirmekte bulmuştur. Ancak bu da rahatsızlığa engel olmamış, aksine daha da artmasına sebep olmuştur. Böylece 21 Mayıs 1963 tarihinde Aydemir'in yönettiği ikinci isyan hareketi başlamıştır. 21 Mayıs teşebbüsüne Hava Kuvvetleri karşı çıkmıştır. Radyo bir ara Aydemir'e bağlı kuvvetlerin eline geçse de darbe girişimi başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Askeri Yargıtay, 21 Mayıs sanıklarından idama mahkûm olan 7 kişiden dördünün cezasını tasdik ederken, diğer üçünün idam cezasını bozmuştur. Talat Aydemir ile Fethi Gürcan'ın idam cezalarının tasdikine ittifakla, Osman Deniz ve Erol Dinçer'in cezalarının tasdiklerine ise, ekseriyetle karar verilmiştir. İdama mahkûm edilen Ahmet Güçal, İlhan Baş ve Cevdet Kırca'nın idam cezaları bozulmuştur. Bu karar da ittifakla alınmıştır. TBMM Aydemir ve Gürcan hakkındaki idam kararlarını 9 Ocak 1964'te onaylamış ve 27 Haziran'da Gürcan, 5 Temmuz'da ise Aydemir idam edilmişlerdir. Diğer idam kararları ise uygulanmamıştır. 21 Mayısçılara verilen cezalar, birkaç yıl sonra çıkartılan af yasasıyla, kısmen veya tamamen kaldırılarak, birçok hükümlü serbest bırakılmıştır. Bir yıl ara ile iki darbe teşebbüsünün de sonuçsuz kalması ve ordunun bir bütün olarak hareket edememesi, ülkenin sorunlarını darbe yolu ile çözme tasarısını ertelemiş ve örgüt kurma çabalarında başarısızlığa yol açmıştır. Bu nedenle 1971 öncesine kadar, ordu hareketlerinden ziyade, ordu müdahalesinin önkoşullarını yaratma çabalarının ağırlıklı olduğu görülmüştür. İşte bu çalışmayla Aydemir'in "karşı devrim" hareketleri, neden ve sonuçlarıyla birlikte, ağırlıklı olarak Türk basınına yansıdığı şekilde ele alınacaktır. Bu yapılırken karşılaştırmalı analiz metodu kullanılacak ve konu hakkında kamuoyunun oluşumu süreci derinlemesine incelenecektir. Türk basın tarihinde sıkça rastlandığı biçimde, bu olayda da basının değişken tavrı, farklı objektif kaynaklardan faydalanılarak objektif bir şekilde değerlendirilmeye çalışılacaktır. Konu hakkında özellikle dönemin tanıklarının kaleme aldıkları hatıratlar ve devletin resmi yayınlarından da faydalanılacaktır. Kuşkusuz her tarihi çalışmada önemli bir yere sahip olan arşiv belgelerine bu çalışmada da yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Cunta, Darbe, Talat Aydemir, İsmet İnönü, Basın

RELATIONS TO THE TURKISH PRESS OF TALAT AYDEMİR'S COUP ATTEMPT AND THE PUBLIC OPINION

ABSTRACT

Although Cemal Gürsel, the commander of the Revolution May 27, 1960, was brought to the presidency, the discomfort within the army could not be ended. This situation led a group under the leadership of Colonel Talat Aydemir to attempt a military coup again. However, the Air Force group left Aydemir alone in the last minute and the venture failed. Prime Minister İsmet İnönü resolved the issue by changing the positions of the rebel officers. However, this did not prevent the inconvenience, on the contrary, it caused the inconvenience to increase. Thus, on May 21, 1963, Aydemir's second riot movement began. The Air Force opposed the 21 May attempt. Although the radio was captured by the forces connected to Aydemir, the coup attempt was unsuccessful. While The Military Court of Cassation approved the punishment of four of the seven suspects who were sentenced to death from May 21 defendants, it did not approve the death penalty for the other three people. The court decided unanimously the death penalty of Talat Aydemir and Fethi Gurcan. Beside Osman Deniz and Erol Dinçer's penalties were decided by majority of votes. Penalties of Ahmet Güçal, İlhan Baş and Cevdet Kırca who were sentenced to death were removed by the court. And this decision was taken with alliance. On January 9, 1964, the Turkish Grand National Assembly approved the death sentences regarding Aydemir and Gurcan. On June 27 Gurcan and on July 5 Aydemir were executed. In addition other death sentences were not enforced. With the amnesty law removed several years later, Punishments that were given people of 21 May were removed Partially or completely. And many convicts were released. The failure of two coup attempts and the inability of the army to act as a whole has delayed the design of solving the problems of the country by coup and led to failure in the efforts to establish an organization. Therefore, until 1971, it was seen that the efforts of the military to create precondition of military intervention were predominant. With this study, Aydemir's "counter-revolution" movements, together with their reasons and consequences, will be handled as reflected mainly on the Turkish press. When this is done, the comparative analysis method will be used and the process of public formation will be examined in depth. As is often seen in the Turkish press history, the changeable attitude of the press will be tried to be evaluated objectively by using different objective sources. Studies that was written by witnesses of the period and official publications of the state will be used. Undoubtedly, archival documents which have an important place in every historical study will be included in this study.

Keywords: Junta, Coup, Talat Aydemir, İsmet İnönü, Press

ŞAİRİN DARBEYLE İMTİHANI

Prof. Dr. Turan KARATAŞ
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

ÖZET

Tesirleri ve neticeleri bakımından “büyük” toplumsal olayların, o milletin sanatına/ edebiyatına da bir şekilde dâhil olduğu; dahası düşünen ve yazarak üreten kafaları etkilediği, yönlendirdiği bilinmektedir. Bu türden durumlarda hayati önem arzeden şey; şairin yahut yazarın, “büyük vaka” karşısındaki tutumu yani onu anlama, algılama, anlatma tarzıdır. Hemen bütün bir ülkeyi ve orada yaşayan tüm insanları ilgilendiren “vahim” toplumsal olaylar, bilhassa zamanında ve sonrasında, o ülkenin aydınlarınca doğru idrak edilmez ve anlatılmazsa, benzerlerinin yaşanması ihtimali çok fazladır. Bu yansıtma ve anlatma bahsinde, sanat yapıtının payı hiç de az değildir.

Bu bildiride, “giriş” sadedinde sanatkar-iktidar ilişkisi tartışılmaktadır. Daha ziyade sanatkarın iktidarlar karşısındaki tutumu, geçmişteki yaşanmışlıklara bakılarak varsayımlarla ortaya konuyor. İncelemenin asıl konusunu, 27 Mayıs 1960 ihtilalinden hemen sonra yazılan/ yayımlanan şiirler oluşturuyor. Dönemin dergilerinde yapılan okumalarla ve bilhassa 1962 yılı başında çıkarılan bir şiir seçkinde/yıllığında “Devrim Şiirleri” başlığı altında bir araya getirilen ürünlerin incelenmesiyle belirlemeler yapıldı. Şairin darbeyle sınavı ortaya konmaya çalışıldı.

Halkın oylarıyla ve meşru yollardan yönetime gelen siyasi iktidarı, askeri darbeyle görevden uzaklaştıran, hükümet üyelerini hapse atan, daha sonra başbakanı ve iki bakanı idam eden bir ihtilali ve mensuplarını selamlayan, yücelten, ona arka çıkan onlarca sözümona şiir yazıldığını tespit ettik. Bu ürünlerin içeriğine bakmadan evvel, o yıllarda şiir yazan/ yayımlayan şairlerin bir listesini çıkardık. Askeri darbe sonrasında suskunluğu seçenler ve ihtilalin yani onursuz erkin yanında mevzileneler şeklinde iki küme oluştu. Millet iradesine yapılan bu feci hakaretin yanlış olduğunu yazmak cesareti gösteren şaire tesadüf edemedik. Dönemin önde gelen şairlerinin çoğu, darbeye sessiz kalmış. Ne var, o dönemin meşhur şairleri olan ve hâlâ edebiyatımızın mühimsinaları arasında gösterilen dört şair, 27 Mayıs darbesini epeyce bir coşkuyla karşılamış ve desteklemiştir.

Bildirinin ikinci kısmında, resmî edebiyat kanonunun “büyük şair” sıfatıyla andığı isimlerin şiirleri üzerinde bazı içerik yorumları yaptık. Darbeye destek veren, yapılanın sözümona bir “vatanperverlik” olduğunu dillendiren ve şiir diye yayımlanan ürünlerin çoğu, vasat şairlerin, bugün ünü tünü kalmayan isimlerin kaleminden çıkmıştır. 27 Mayıs 1960 sonrasında dergilerinde, daha onlarca yüzlerce şiir katına yükselemeyen ürün var, darbeyi övgüye boğan. Fakat bunları yazanların hemen çoğu, edebiyat tarihimizde bir yer tutmadığı, yazdıklarına da bir değer atfedilmediği için, üzerinde durmaya gerek duymadık.

Anahtar kavramlar: Sanat, iktidar, ihtilal/ darbe, şair, şiir.

THE ORDEAL OF POET WITH COUP

ABSTRACT

It is a fact that “big” social events in terms of their influence and consequences are also live and seen in the art and literature of nations; Moreover, it is known that they influence and direct the minds of authors and intellectuals. What is vital importance in this kind of situations is the attitude of poet or author in the face of “big event” that is to say manner of understanding, perceiving and the way of telling.

If the "serious" social events that concern the country and all the people are not properly understood and expressed by the intellectuals of that country especially in those days and also in the future, it is very likely that similar occurrences will happen again. On the subject of this reflection and explanation, the share of artwork is not very small.

Introduction part of this paper, primarily discusses the relationship between government and artist then with the help of past experiences examines the attitudes of artists against the governments. The main aim and concern of the paper is to reveal the ordeal of poet with coup through the poems written/published immediately after the May 27, 1960 Coup. The poems found from magazines of those days, and from an anthology chapter called “Revolution Poems” which published in early 1962.

We have found many “so-called” poems which are honoring and glorifying the military coup which is not only overthrown the democratically elected government but also imprison the other members of administration, execute the prime minister and two ministers.

Before looking at the contents of these products, we made a list of poets who wrote and published poems in those years. We divided poets in two categories depending on their products. First part contains poets who chose to remain silent against coup. Second part contains poems who stand with dishonorable coup. We found no poets who has courage to stand against coup. Most of the prominent poets of the day chose to remain silent against the coup. However four famous poets of period who are still important figures of our literature, supported and welcomed the May 27 Coup with lots of enthusiasm.

In the second part of paper, we made some content analysis on the poems of the famous literary figures who is titled as "great poet" by the official literary canon. Most of the products that supports the coup and interpret it as a so-called "patriotism" belong to mediocre poets who has no reputation today.

In the magazines which published after 27 May 1960, there are hundreds of other kind of products that can not rise to level of poetry, and they praise the coup. But since most of those products and authors have no place in our literary history we didn't analyzed them in our study.

Keywords: Art, government, revolt/coup, poet, poem.

ÜNİVERSİTE'DEN HAPİSHANEYE TÜRKİYE'NİN İLK KADIN DEPREM UZMANI'NIN YASSIADA'YA UZANAN YAŞAM ÖYKÜSÜ NURİYE PINAR(ERDEM)

Yrd. Doç. Dr. Türkan Başyigit
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü
Dokuz Eylül Üniversitesi

ÖZET

Nuriye Erdem 1924 yılında İstanbul'da doğdu. Devlet bursu ile Fransa'nın Bordeaux Üniversitesi'nde lisans eğitimi aldı. 1937'de İstanbul Üniversitesi (İÜ) Fen Fakültesi Jeoloji Enstitüsü'nde akademik hayatına başladı.

Çeşitli üniversitelerde jeoloji dersleri veren Türkiye'nin ilk kadın jeoloğu ve deprem uzmanlarından Prof. Dr. Erdem, Kuzey Anadolu ile Ege'deki bir çok fay hattını tespit etti, ayrıca Avrupa Sismoloji Komisyonu üyeliğine de getirildi.

Erdem, çeşitli sivil toplum kuruluşlarında da görevler aldı. TBMM X. ve XI. Dönem İzmir Milletvekilliği, Dünya Parlamentolar Birliği Türk Grubu Genel Sekreterliği yapmıştır.

1960 ihtilalinde tutuklanarak Yassıada ve Kayseri'de 2.5 yıl ceza evinde kaldı. Bu süreçte Mehmet Erdem ile tanışıp evlendi.

1967'de çıkan af yasası ile yeniden akademik kariyerine dönen Erdem, 1982 yılında YTÜ İnşaat Bölümü Başkanı iken emekliye ayrıldı.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'nin ilk kadın deprem uzmanının yaşam öyküsü üzerinden bir döneme ışık tutmaktır. Yurt dışında bursla okuyan başarılı bir kadının siyasette yükselmesi ve 27 Mayıs Askeri Müdahalesi'nin ardından, 14 Ekim 1960'tan 15 Eylül 1961'e kadar süren Yassıada Askeri Mahkemesi'nde yargılanma sürecini savunmasını yaşadıklarını anlatmaktır. Hapishanede acılar içinde doğan bir aşkın evlilikle sonuçlanması ise yaşamın güzelliklerinin her yerde olabileceğinin örneğidir. Çalışmamızın temel kaynağını dönemin basını, hatıratlar, Cumhuriyet Arşivi, TBMM arşivi ve bilimsel eserler oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: 27 Mayıs, Yassıada yargılanmaları, Nuriye Erdem, Demokrat Parti

FROM THE UNIVERSITY TO THE PRISON LIFE STORY OF TURKEY'S FIRST WOMEN'S EARTHQUAKE EXPERT TO YASSIADA NURİYE PINAR (ERDEM)**ABSTRACT**

Nuriye Erdem was born in Istanbul in 1924. He received a bachelor's degree from the State Scholarship at Bordeaux University in France. In 1937, he started his academic life at the Geology Institute of Istanbul University (IU) Science Faculty.

The first female geologist and earthquake experts from Turkey, who gave geology lessons in various universities, Dr. Erdem identified many fault lines in North Anatolia and the Aegean, and was also a member of the European Seismological Commission.

Erdem has also served in various non-governmental organizations. TBMM X. and XI. İzmir Deputy, World Parliamentary Union Turkish Group General Secretary.

He was arrested in the 1960 revolution and remained in prison for 2.5 years in Yassıada and Kayseri. In the process, she met with Mehmet Erdem and married with him.

After returning to his academic career with the amnesty law in 1967, Erdem left the retirement age in 1982 when he was the Head of ITU Construction Department.

**KIRGIZİSTAN MEDYASI ÜZERİNDEN
15 TEMMUZ DARBE KALKIŞMASININ DIŞ BASINDA HABERLEŞTİRİLMESİ**

Öğr. Gör. Dr. Uğur ÜNAL
Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi
İletişim Fakültesi

Yrd. Doç. Dr. Erdoğan AKMAN
Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi
İletişim Fakültesi

ÖZET

Devlet kurma yeteneğini Büyük Selçuklu Devleti ile ortaya koyan, ardından Anadolu Selçuklu Devleti, Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti ile devam ettiren bir milletin anavatanı Orta Asya'dan göç ederek yerleşik hale geldiği Anadolu topraklarında beylik, devlet, imparatorluk, cumhuriyet şeklinde yapılandığı bağımsız yönetim anlayışı için verdiği büyük mücadeleleri dünya tarihi yazmaktadır. 15 Temmuz 2016 tarihinde Türk milletinin karşı karşıya kaldığı darbe kalkışması, halkın tarihten getirdiği devlet yeteneğinin bir dışavurumu olarak kısa sürede durdurulmuştur. Ve dünya kamuoyu da birlik ve beraberlik ülküsü çerçevesinde inşaa edilen devlet yapısını korumanın bilincini tarihten getiren bir milletin reaksiyonu ile karşılaşmıştır.

Bu çalışmada da söz konusu darbe kalkışması ya da girişiminin Kırgızistan medyasındaki yansımaları çerçevesinde ele alınması hedeflenmiştir. Medyası dolayımında Kırgızistan'ın bu kalkışmaya yönelik yaklaşımını tespit etmek bir yandan Orta Asya geçmişinin yarattığı tarihsel birlik açısından anlamlı bulunurken, öte yandan da 15 Temmuz kalkışmasını gerçekleştiren 'Fettuhlahçı Terör Örgütü'nün SSCB'den bağımsızlığını ilan ettiği 1990'lı yıllardan itibaren Kırgızistan'da da eğitim, ticaret vb. alanlarda oldukça yoğun faaliyet içinde bulunmuş olmasından ötürü önemli görülmektedir. Bu varsayımlar çerçevesinde Kırgızistan medyasında 15 Temmuz darbe kalkışmasının yansımalarına yönelik basın analizi, devlete ait "Kabar Haber Ajansı" ve özel kesime ait "24.kg Haber Ajansı" üzerinden incelemeye tabi tutulacak, haberleştirme biçimleri üzerinden de bir haber söylemi tipolojisi denemesine ulaşılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Kırgızistan, Fettuhlahçı Terör Örgütü, Kırgız Medyası, Darbe Söylemi

THE REFLECTION OF 15 JULY COUP ATTEMPT IN FOREIGN MEDIA: ON EXAMPLE OF THE MEDIA IN KYRGYZSTAN

ABSTRACT

Turkish people has immigrated from the homeland in Central Asia and gave great struggles for the independent governance understanding in Anatolian lands by establishing state, then empire and then republic such as Great Seljuk State, Anatolian Seljuk State, Ottoman Empire and the Republic of Turkey. The July 15, 2016 coup attempt, that took place in Turkey as a historical reflection of the people's government ability has been stopped in a very short time. The world community has faced reaction of the people who was trying to protect their government structure, which was built in the context of unity and solidarity ideas.

The aim of this study is to analyze coup attempt in the framework of reflection in the media of Kyrgyzstan. It is important to determine the approach of Kyrgyz media to this coup attempt. Because on the one hand, Central Asia is meaningful in terms of historical unity in the past. On the other hand, the Fettullah Terrorist Organization, that carried out the 15 July coup attempt, has been very active in the fields of education, trade and etc. in Kyrgyzstan since the 1990s, after collapse of the USSR, till our days. Taking into account all these assumptions, a press analysis on the reflections of the July 15 coup attempt in the media of Kyrgyzstan will be analysed through the "Kabar" state news agency and "24kg" private news agency. Also there will be an attempt to reach news discourse typology experiment through the methods of news reflection.

Keywords: Turkey, Kyrgyzstan, Fettullah Terrorist Organization, Kyrgyz Media, Coup Attempt Discourse

27 MAYIS 1960 ASKERİ DARBESİ VE KIBRIS TÜRK MÜCADELESİNE ETKİLERİ

Prof. Dr. Ulvi Keser
Kıbrıs Amerikan Üniversitesi
Siyasal Bilimler Fakültesi Dekanı

Dr. Münevver Kata
Eğitim Fakültesi Türk Dili Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü
Girne Amerikan Üniversitesi

ÖZET

Türkiye’de 27 Mayıs 1960 tarihinde yaşanan Hükümet Darbesi Türkiye Cumhuriyeti’ni derinden etkilediği gibi Kıbrıs Türk toplumunu da birçok yönden etkilemişti. Adada yaşayan Rumların Türklere yönelik kurmuş oldukları EOKA terör örgütüne karşı 1958 tarihinde Kıbrıs Türk toplumu tarafından Türk Mukavemet Teşkilatı kurularak faaliyetlerine başlar. TMT’nin en büyük desteği ise Türkiye Cumhuriyeti’nin Demokrat Parti Hükümeti tarafından sağlanmaktadır. Öte yandan Türkiye’de askerın hükümete müdahalesi ile DP iktidarı son bulmuştur. Yaşanan darbe süreci ise hiç beklenmedik bir şekilde Kıbrıs adasında TMT’nin olumsuz yönde etkilenmesine neden olmuştur. Bu çalışma ile Türkiye’de yaşanan tarihi günlerin Kıbrıs Türk toplumunu hangi açılardan etkilediği TMT bağlamında arşiv belgeleri, sözlü tarih çalışmaları ve diğer kaynaklardan istifade edilerek aktarılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kıbrıs, TMT, Nacak, Hükümet Darbesi, 27 Mayıs 1960.

ABSTRACT

The Coup in the Republic of Turkey in 27th of May, 1960 influenced terrifically not only Turkey but also the society of Turkish Cypriots in many ways. Turkish Resistance Organization founded by Turkish Cypriot society in 1958 starts the actions against EOKA organization founded by Greek Cypriots against Turkish Cypriots. Democratic Party Government of Republic of Turkey was the greatest supporter of TMT. After the coup, the government of Democratic Party had been collapsed in Turkey. The process of coup influenced TMT in the negative way. This study will analyze how historic days influenced Turkish Cypriot society in the eyes of TMT, making mostly use of the archives, oral interviews, and the other sources.

Keywords: Cyprus, TMT, Nacak, Coup, 27th May 1960.

1980 DARBESİNİN YÜKSEKÖĞRETİM POLİTİKASINA YANSIMASI

Dr. Veysel ERAT
Kamu Yönetimi
Bitlis Eren Üniversitesi

ÖZET

Türkiye’de darbelerin tarihi ile yükseköğretim politikasının değişiminin tarihi birbiriyle örtüşmektedir. Diğer bir ifadeyle, her darbeden sonra üniversiteler müdahale edilen öncelikli kurumlar arasından olmuş ve üniversite sisteminde değişikliklere gidilmiştir. 1960 darbesinden hemen sonra Ekim 1960’ta 114 sayılı yasa ile bazı öğretim üyeleri tasfiye edilirken, 115 sayılı yasa ile 1946 tarihli 4936 sayılı Üniversiteler Kanunu’nda değişikliğe gidilerek, mevcut özerklik genişletilmiştir. 1961’de ilk kez Anayasa’ya üniversitelerin bilimsel ve yönetsel özerkliğini pekiştiren maddeler konulmuştur. Ancak 12 Mart 1971 askeri müdahalesinin 1968 öğrenci olaylarıyla ilişkilendirilmesi, Anayasa’nın ilgili maddesine yansımış ve özerklik büyük oranda sınırlandırılmıştır. Akabinde 1973’te çıkarılan 1750 sayılı Üniversiteler Yasası da özerkliği sınırlayan bir şekilde tasarlanmış, fakat Anayasa Mahkemesi’nin iptal ettiği hükümlerle üniversiteler tekrar özerkliğe kavuşmuştur. Ancak çok fazla bir süre geçmeden 12 Eylül 1980 darbesiyle üniversitelere tekrar müdahale edilmiştir.

Darbenin nedenleri arasında sayılan anarşi ve kaos ortamının başlıca sorumlusu olarak özerk üniversiteler görülmüştür. Üniversitelerden birçok öğretim elemanı tasfiye edilirken, 6 Kasım 1981’de kabul edilen 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile üniversitelerin özerkliği sınırlandırılmış, Yükseköğretim Kurulu aracılığıyla merkezileştirilmiş ve bilim ve araştırma yerine eğitim-öğretim öne çıkmıştır. Üniversitelerle ilgili 1982 Anayasası’nın 130-131. maddeleri, 2547 sayılı yasanın bağlamı esas alınarak tasarlanmış ve 1982 Anayasası’nda yer edinmiştir. Anayasa’nın ilgili maddeleri yasa referans alınarak tasarlanmıştır. Böylece üniversitelerin sıkı bir şekilde denetlenme olanağı elde edilmiştir

Çalışmanın amacı, 1980 darbesinin yükseköğretim politikasını nasıl dönüştürdüğünü analiz etmektir. Kenan Evren’in özerkliği eleştirel bir tarzda yorumladığı 12 Eylül radyo konuşmasından 2547 sayılı yasanın çıkarıldığı Kasım 1981’e kadar üniversitelerle ilgili dile getirdiği görüşler gazete arşivlerine dayanılarak tahlil edilecektir. Çünkü yapılan incelemede bu görüşlerin yasaya yansıdığı ve üniversitelerin önemli bir yönü olan devlet istikrarına yönelik işlevlerinin göz ardı edildiği anlaşılmaktadır. Nitekim 1990’lı yıllardan itibaren farklı siyasal kimliklerine rağmen her hükümet döneminde üniversitelerin ekonomik temeldeki işlevleriyle ilgili reformların yapılması gündeme getirilmiş ancak halen istenilen düzeyde bir sonuç alınamamıştır. Çalışma sadece mevzuata dayalı bir incelemeyle sınırlı değildir. Öncelikle 1980 öncesi müdahalelerin üniversite sistemine nasıl yansıdığı anlatılacaktır. İkinci olarak, 2547 sayılı yasadaki üniversitelerin durumu ele alınacaktır. Sonraki bölümde darbeye giden yolda üniversitelerin siyasi otorite tarafından nasıl görüldüğü, üniversiteye müdahaleyi meşru kılan gerekçelerin neler olduğu üzerinde durulacaktır. Son bölümde tasfiye sürecinden yasal değişikliğe 1980 darbesinin yansımaları ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Darbe, yükseköğretim politikası, tasfiye, 2547 sayılı yasa, üniversite.

THE REFLECTION OF 1980 COUP TO POLICY OF THE HIGHER EDUCATION**ABSTRACT**

The alteration history of higher education policy and the history of coups overlap with each other in Turkey. In other words, universities have been among the primary institutions that interfered and university systems have been changed after every pulse. While right after the 1960 coup, some of the academic members were discharged by Law No. 114 in October 1960, the existing autonomy was expanded in Law No. 4936 of 1946 on Universities by Law No. 115. In 1961, for the first time, the Constitution was added clauses reinforcing scientific and administrative autonomy of the universities. However, having been associated the March 12, 1971 military intervention with the 1968 student events, reflected on the relevant article of the Constitution and autonomy was largely limited. The Law of Universities No. 1750 issued in 1973 just after that was designed in a way that limits autonomy, but the universities have regained autonomy with the provisions of the Constitutional Court. But after a very short time the universities were intervened again on September 12, 1980.

Autonomous universities have been seen as the main responsible for the environment of anarchy and chaos considered as the causes of coup. Many academic members of universities were discharged while the autonomy of the universities was limited, universities were centralized through the Council of Higher Education, and education and training came to the fore instead of science and research with Law No. 2547 on Higher Education adopted on 6 November 1981. The 130-131 articles of the 1982 Constitution about universities were designed based on the context of the law number 2547 and included in the 1982 Constitution. The relevant articles of Constitution were designed based on law. Thus, it was obtained possibility of supervising the universities strictly..

The aim of the study is to analyze how the 1980 coup transformed the higher education policy. The views about universities uttered by Kenan Evren will be analyzed on the basis of newspaper archives from September 12 radio talk until the 2547 law issued in November 1981. After an examination carried out, it is understood that these views was reflected in the law and the function of the universities are ignored towards the state stability, which is an important aspect. As a matter of fact, despite the different political identities, the reforms concerning the economic functions of the universities have been brought to the agenda in every government period since the year 1990, but still no result at a desired level has been obtained. The study is not limited to an examination based on legislation. Firstly, it will be explained how pre-1980 interventions are reflected in the university system. Secondly, the situation of universities will be discussed before the law number 2547. Then, it will be emphasized on how the universities were seen by the political authority on the road to the coup and what is justified reasons for intervening in the university. Finally, the reflections of 1980 coup will be revealed from the discharging process to legal changes.

Key words: Coup, higher education policy, discharging, Law 2547, university.

1980 DARBESİ'NİN 1980 KUŞAĞI ŞİİRİNE ETKİSİ

Yasemin KOÇ
Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Adnan Menderes Üniversitesi

ÖZET

12 Eylül 1980 tarihinde Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından devlet yönetimine yönelik askeri bir müdahale olmuştur. Bu hareket ile demokrasiye büyük bir darbe yapılmıştır. Kitleler politikadan ve toplum ruhundan uzaklaştırılmıştır.

12 Eylül 1980 Askeri Darbesi'nin yarattığı kırılmalar Türk edebiyatının genel atmosferine de yansımıştır. Darbenin yarattığı kaos ortamı genelde edebiyatta özelden ise şiirde etkilerini hissettirmiştir. Pek çok şiir anlayışı ortaya çıkmıştır. Bir zenginlik gibi algılanabilir bu durum; ancak tam da bu noktada şiirde de bir kaos ruhu oluşturduğunun göstergesidir. 1980'li yılların şairleri ortak çalışmalara imza atmış, dergiler çıkarmış ve yayınevleri kurmuş olmalarına rağmen sanatçıların ortak bir şiir politikaları olmamıştır. Darbe şairlere karanlık ve umutsuz bir ruh zerk etmiştir. Çünkü her yazar ve şair içinde yaşadığı coğrafyadan ve devrin ruhundan etkilenir ve nihayetinde bu durum eserlere sembolik ya da sarıh bir şekilde yansır. 1980 Askeri Darbesi ile şairler zamanı aşma ve devrin baskısına estetik bir başkaldırı isteğiyle şiir dünyalarını kurmuşlardır. 1970 kuşağı şiiri politiktir. Şiirlerini Toplumcu gerçekçi bir şiir anlayışı doğrultusunda yazmışlardır. Ancak 1980 Kuşağı şairleri darbe etkisi ile geleneğe ve estetiğe sığınır. Bu sığınmış imgeci şiir anlayışının doğmasını sağlamıştır. 1980 Kuşağı şiiri bireyselleşmiş, parçalanmış, kendi kabuğuna çekilmiştir. Bu kuşağın şiir anlayışı genel olarak üç başlıkta incelenebilir: 1. Siyasal boyutun ya iyice görünmez kılındığı/dıştalandığı ya da alt katmana çekildiği modernist/entelektüalist ve içrekçi (ezoterik) eğilimlere de sahip imgeci şiir (Tuğrul Tanyol, Haydar Ergülen, Metin Celal, Mehmet, Müfit, Akif Kurtuluş); 2. Tepkisel bir konuma yerleşen ve siyasal boyutu militanca vurgulayan toplumcu gerçekçi ve militan tavrı fazla öne sürmemesine rağmen öykülemeci olmayı tercih eden, yalın söyleyişi öne çıkaran, içrekçi öğelere uzak duran toplumsalcı şiir (Salih Bolat, Ali Cengizkan, Nevzat Çelik, Metin Cengiz); 3. Ezoterik ve politik içerimlere sahip olan, dünyevi olayları eleştirmesine rağmen son kertede maddesel yaşamı da tinsel/kültürel yaşamı da uhrevileştirmeyi öngören metafizik/İslamcı şiir (Ali Günvar, Arif Ay, İhsan Deniz, İlhami Çiçek, Mehmet Ocaktan, Arif Dülger, Osman Konuk) 1980 Kuşağı şairlerinde Ahmet Haşim, Turgut Uyar, Ece Ayhan, Cemal Süreya imgeyi; Sezai Karakoç, Ebubekir Eroğlu mistik metafiziği, Yahya Kemal, Asaf Halet Çelebi, Behçet Necatigil geleneği beslemiştir.

Bu çalışmada 1980 Askeri Darbesi tarihsel süreç olarak alınacak sonrasında 1980 Darbesi'nin genel olarak edebiyat ortamında izleri sürülecek nihayetinde şiire olan etkisi incelenecektir.

Anahtar Sözcükler: 1980 Darbesi, 1980 Kuşağı, şiir, imgeci, İslamcı

INFLUENCE OF THE 1980 COUP D'ETAT ON THE POETRY OF 1980 GENERATION**ABSTRACT**

On September 12, 1980, the Turkish Armed Forces became a military intervention against the state administration. With this movement, democracy has been hit hard. The masses have been removed from politics and community spirit. The breaks created by the military coup of September 12, 1980 were also reflected in the general atmosphere of Turkish literature. The chaos environment created by the Darbenin generally felt in poetry especially in literature. Many poetry insights have emerged. This can be perceived as a wealth; But at this point it is a sign that you have created a spirit of chaos in poetry. The poets of 1980s did not become a common poetry politician, even though they had signed collaborative works, published magazines and established publishing houses. The coup drew a dark and hopeless soul into the poets. Because every writer and poet is influenced by the geography and the devout spirit, and eventually this situation symbolically or manifestly reflects the works. With the 1980 military coup, the poets established poetry worlds with the desire of an aesthetic rebellion over time and the devolution. The poetry of 1970 is political. They wrote their poetry in the direction of a socialist poetry. However, the poet of the 1980 generation takes shelter in tradition and aesthetics with the impact of the coup. This sheltered insight led to the emergence of an understanding of poetry. The poetry of 1980 generation has become individualized, fragmented, drawn into its own shell. The understanding of poetry in this genre can be viewed in three general ways:

1. Imaginary poetry with modernist/intellectualist and esoteric tendencies in which the political dimension is either invisible or outsourced or drawn to the lower layer (Tuğrul Tanyol, Haydar Ergülen, Metin Celal, Mehmet Müfit, Akif Kurtuluş);
2. Socialist poetry (Salih Bolat, Ali Cengizkan, Nevzat Çelik, Metin Cengiz) who prefer to be a narrator but to emphasize simple sayings, even though the socialist realist and militant attitude emphasizing the political dimension militantly.
3. Metaphysical/Islamic poetry, which has esoteric and political implications and criticizes worldly events, but foreshadowing the material life and spiritual/cultural life in the last inhabited world (Ali Günvar, Arif Ay, İhsan Deniz, İlhami Çiçek, Mehmet Ocaktan, Arif Dülger, Osman Konuk) In 1980 Generation poets, Ahmet Haşım, Turgut Uyar, Ece Ayhan, Cemal Süreya fed the image; Sezai Karakoç, Ebubekir Eroğlu mystic metaphysics, Yahya Kemal, Asaf Halet Çelebi, Behçet Necatigil fed the tradition. In this study, the 1980 military coup will be taken as a historical process, and the impact of the 1980 coup will be traced in the literary environment in general.

Keywords: 1980 Coup, 1980 Generation, poetry, imagination, Islamist

DARBE SONRASI YENİ İNSAN TİPİNİN MUSTAFA KUTLU HİKÂYELERİNDEKİ İZDÜŞÜMÜ

Yasemin MUMCU
Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Adnan Menderes Üniversitesi

ÖZET

1980 öncesinin kaos ortamında toplumcu gerçekçilik kabul görürken 80 sonrasında daha çok kendi içine kapanmış, apolitik, sorgulamaktan ve yargılamaktan uzak bir edebiyat ile karşılaşırız. Ancak bu durum, 1970'lerden itibaren kendisini edebiyat sahnesinde yazar olarak gördüğümüz ve 80'li yıllarda kendi hikâyesini bulmuş bir yazar olan Mustafa Kutlu için pek de geçerli değildir. Onunla birlikte edebiyatımızda “Şark hikâyeciliği”ni devam ettiren bir hikâye anlayışı doğar. Kutlu, eski kültürümüzden, edebiyatımızdan sadece şiirde değil hikâye de yararlanabileceğimizin en güzel örneklerini verir. Bunu yaparken de içinde yaşadığı toplumu yakından gözlemler, gördüklerini sorgular ve olması gerekeni gözler önüne serer. Onun okuyucusu edilgen değil etkindir; çünkü kendisi nasıl gözlem yapıp olayları ve olguları değerlendiriyorsa okurunun da düşünmesini, değerlendirme yapmasını bekler ve ister. Edebiyatı “kendimiz olmak meselesi”dir şeklinde değerlendiren Kutlu, özellikle 1979-1995 yılları arasında yazdığı hikâyelerinde kent-köylü çelişmesini, köyden büyük umutlarla kente göç edip orada var olmak mücadelesi içinde yok olan, öğütülen insanları verir. Hikâyelerinde temel izlek olarak gördüğümüz köy-kent çelişkesinin temelinde ise kapitalizm vardır. Modern dünyanın kendi şartları içinde yarattığı ve bu şartlara uymayanlara bir şekilde dayattığı kapitalizm, beraberinde göç, sosyal yozlaşma, yabancılaşma ve Tanzimat’tan itibaren Türk toplumunu her daim etkilemiş olan Doğu-Batı çatışmasını da getirmiştir. Temeli paraya dayalı olan kapitalist sistemde herkes payını almak için gayret eder; kentlerde yaşayanlar daha zengin, köylerde yaşayanlar ise kente gelerek zengin olma hayali peşindedir. Kapitalist sistemin dayatmalarıyla köy ve kent insanı bir anlamda canavarlaşır; kentte yaşayanlar kentlerini mahvederken, köyden kente gelenler de hem yeni geldikleri kenti hem de geride bıraktıkları köyü yok ederler. Köyden ayrılış, bir anlamda bir parçası oldukları doğadan da ayrılığı zorunlu kılmıştır. Kent yaşamı içinde kaybedilen değerler arasında en önemlisi dindir. Din ve/veya dinî olgular çıkar için kullanılır, gerçek değerlerini yitirirler; eski devirlerde yol gösterici, aydınlatıcı işlev gören tekkeler insanların daha zengin olmak için kullandıkları aracı konumuna gelirler. Dinin algılanışındaki değişim beraberinde ölüm, bayram gibi toplumu bir arada ve ayakta tutan dinamiklerde de yozlaşmayı getirir. Mustafa Kutlu’ya göre vahşi kapitalizmin kurduğu sanayi bizim inanç ve geleneğimize uymamıştır.

Bu bildiride 1980 sonrası ülkede genel olarak görülen ve yaygınlaşan kapitalist sistemin özellikle köy-kent ikilemi içinde sebep olduğu sosyal ve dinî yozlaşma, doğu-batı çatışması, göçün toplum düzeninde meydana getirdiği çöküşler açıklanacak, yazarın düşünmesini istediği okura sunduğu çözümler ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Mustafa Kutlu, hikâye, 1980 Darbesi, köy, kent, yozlaşma

THE PROJECTION OF THE NEW HUMAN TYPE IN THE STORIES OF MUSTAFA KUTLU AFTER THE COUP

ABSTRACT

While socialist realism is accepted in the environment of chaos before 1980, we are mostly confronted with introverted and apolitical literature that is away from being interrogated and judged after 80's. But this does not apply to Mustafa Kutlu, a writer who appears as a writer on the literature scene since 1970s and found his own story in '80s. With him we have a sense of story that continues our "eastern storytelling" in our literature. Kutlu gives us the best examples of benefiting from our old culture and literature not only in poetry but also in stories. In doing so, he closely observes the society in which they live, and he questions what should be and reveals what should be seen. His reader is not passive but active because he expects and wants his reader to think and evaluate as he observes and evaluates the events and facts. Kutlu who evaluates the literature as "to be ourselves" gives people who have been grinded in the struggle to exist in the struggle to exist there, especially in the stories he wrote between 1979 and 1995, migrating the city-peasant contradiction. Capitalism is at the heart of the contradiction between the village and the city, which we see as fundamental in his stories. Capitalism, created by the modern world in its own conditions and imposed on those who do not comply with these conditions, has also brought about the East-West conflict, which has been influenced by the immigration, social corruption, alienation and Tanzimat. In the capitalist system, which is based on the hypothetical money, everybody strives to get its share; the people living in the cities are richer and the people living in the villages are coming to the city and dream of being rich. With the imposition of the capitalist system, the people of the village and the city become a monster in a sense; those who live in the city ruin their cities, while those who come from the villages destroy both the new towns and the villages they left behind. Leaving the city made compulsory to leave from the nature, from the nature that they are a part of it in a sense. One of the most important values lost in urban life is religion. Religious and/or religious facts are used for profit; they lose their real value; guiding and illuminating monks in ancient times come to the position of the people they use to become richer. The change in the perception of religion brings with corruption in the same dying and feast, and degeneration in the dynamics that keep the society alive. According to Mustafa Kutlu, the industry established by savage capitalism did not conform to our belief and tradition.

In this report, the social and religious corruption, the collapse of the east-west conflict, the collapse of the immigration system in the social order, which are common in the country after 1980 and caused by the widespread capitalist system especially in the village-city dichotomy, will be explained and the solutions that the author wants to think about will be tried to be presented.

Keywords: Mustafa Kutlu, story, 1980 Coup, village, city, corruption

DARBE OLGUSUNUN TÜRK ROMANINDAKİ TEZAHÜRÜ: ÇIĞLIĞIN ARDI ÇIĞLIK

Okt. Yasemin ULUTÜRK
Sağlık Bilimleri Üniversitesi

ÖZET

Edebiyatın en önemli dallarından biri olan roman türü, 'Sokağa tutulan ayna' tanımı ile genel kabul görür. Roman yazarı ise, sosyolojik ve psikolojik verilerin daha yoğun olmasından dolayı, toplumsal değişim dönemlerini daha çok önemser ve ele alır. Böyle dönemlerden ve hatta en önemlilerinden biri, demokrasinin askıya alındığı, toplumun istek ve arzularının hiçe sayıldığı darbe girişimleri ve darbe olgularıdır. Kendisini, insandan ve insana tesir eden toplumsal vakalardan uzak tutamayan roman, darbelerden de etkilenmemiş olamaz. Geçmişten günümüze darbelerle mücadele içinde olan Türk toplumunda ise darbe öncesi, esnası ve sonrasını konu alan birçok roman kaleme alınmıştır. Türk romanındaki bu politik duruş, özellikle 12 Eylül 1980 darbesi ile kendisine bir misyon görevi yükleyerek gördüklerini, duyduklarını yahut dinlediklerini anlatmayı temel vazife olarak addetmiş, her türlü antidemokratik söylemleri eleştirerek toplumun ruhunu yansıtmayı uygun görmüştür. Bu bağlamda kimi romanlar sert söyleyişleri tercih ederken kimileri suya sabuna karışmamış, kimileri ise bireyselliği ön plana çıkarıp darbenin meydana getirdiği havanın bireydeki travmatik neticelerini ele almayı uygun bulmuştur. Ömer Lütfi Mete'nin *Çığlığın Ardı Çığlık* adlı romanı da 12 Eylül 1980 darbe senesi ve sonrasına dair bireysel ve zaman zaman toplumsal çözümlemeler yaparak modern kurgu ile yazılmış bir tarihî roman görünümünü ortaya koymaktadır. Roman, tarihî gerçekler üzerine yoğunlaşmaktan ve darbeye dair tarihî bilgiler vermekten ziyade, kişilerinin ruhsal portrelerini çizip dönemin onların üzerinde nasıl izler bıraktığını psikolojik tahliller aracılığıyla ortaya koymaya çalışmıştır. 12 Eylül 1980 darbesinde işlemediği bir cinayet suçundan dolayı idam mahkûmu olan Bahri, vatan millet sevdalısı bir gençtir. Hapishanede çeşitli işkencelere maruz kalır. Nişanlısı Kevser ise onun tahliye olup kurtulacağına inanır ve ona olan sevgisinden hiç vazgeçmez. Fakat Kevser ile Bahri'nin arasında demir parmaklıklar ve buz gibi duvarlar vardır. Bahri dik duruşunu hiçbir şekilde bozmayarak her türlü işkenceye katlanır. Nişanlısına da daha fazla üzülmemesi için kendisini unutmamasıyla ilgili telkinlerde bulunur. Ve romanın sonunda Kevser, Bahri'ye kavuştuğuna dair hayaller görmeye başlar. Darbenin götürdükleri ile, hem çok sevdiği nişanlısını hem de psikolojisini kaybetmiştir. Yazar, 12 Eylül 1980 darbe havasını solumuş ve birçok eziyete maruz kalmış biri olarak yaşadıklarını yahut müşahit olduklarını eserine yansıtmış, darbe olgusunun sadece siyasi, sosyal, dini, iktisadi gibi boyutlarının olmadığını sanatçıların, edebiyatçıların, yazarların da bu olgudan etkilenerek eserlerine konu almayı seçtiklerini göstermiştir. Biz de bu çalışmamızda, darbe olgusunun *Çığlığın Ardı Çığlık* romanında nasıl tezahür ettiğini ortaya koymaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Darbe Olgusu, 12 Eylül 1980, Türk Romanı, Çığlığın Ardı Çığlık.

ULUSAL BASINDA 15 TEMMUZ KALKIŞMASININ ELE ALINIŞI

Yrd. Doç. Dr. Yaşar BARUT

Öğr. Gör. Kemal ÖZCAN

Arş. Gör. Volkan DURAN

Rehberlik ve Psikoloji Ana Bilim Dalı

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

ÖZET

Medya, Türkiye Cumhuriyeti tarihi boyunca yaşanan hemen her kriz, kaos ve darbe süreçlerinde aktif rol üstlenmiş ve sonuca doğrudan tesir etmiştir. 27 Mayıs 1960 askeri darbesi halka saat 5.25'te radyodan duyurulmuştu. 12 Eylül 1980 darbesini takip eden yıllarda gittikçe yaygınlaşan televizyon, radyonun nostaljik hegemonyasını sarsmış ve başat iletişim aracı olmaya başlamıştı. 15 Temmuz 2016'da Türk Silahlı Kuvvetleri'nde (TSK) görev yapan FETÖ üyesi askerlerin kalkıştığı kanlı darbe girişimi bu noktada hem darbe hem de medya psikolojisi ve sosyolojisi açısından oldukça yeni sayılabilecek paradigmlar üretmiştir. Her şeyden önce bu teşebbüs ne 27 Mayıs ve 12 Eylül ne de 28 Şubat ve sonrası atılan askeri adımlara benzemektedir. Bu bağlamda bu darbe girişiminin medyada yansımaları da farklı olmuştur. Bu çalışmada farklı dünya görüşlerini savunan gazeteler olarak Yeni Şafak, Cumhuriyet, Hürriyet, Yeni Çağ gazetelerinde 15 Temmuz kalkışması iki aylık süreç içerisinde ele alınışı incelenecektir. Çalışma nitel bir çalışmadır. İçerik analiziyle sıklıkla kullanılan kelimeler açısından 15 Temmuz kalkışması ele alınacaktır.

27 MAYIS ASKERİ MÜDAHALESİ SONRASI DR. FAZIL KÜÇÜK'E KARŞI PROTESTO MİTİNGLERİ

Prof. Dr. Yaşar SEMİZ
Okt. Güngör TOPLU
Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Bölümü
Selçuk Üniversitesi

ÖZET

Kıbrıs Türklerinin bağımsızlık mücadelesinde Dr. Fazıl Küçük önemli bir yere sahiptir. Dr. Küçük, hayatını Türklüğe ve Kıbrıs Türklerinin bağımsızlığına adanmıştır. Kıbrıs Türk Halkını örgütleyerek milli birlik ve beraberliğini sağlama amacıyla mücadele etmiş, Türk okulları ile Evkaf İdaresi'nin Türk halkına devredilmesi, Müftülük makamının kurulması, Anavatan Türkiye'nin kabul ettiği Medeni Kanun'un, Miras ve Vesayet kanunlarının Kıbrıs'ta da uygulanması için Sömürge Hükümeti'ne karşı Kıbrıs Türkü'nün haklarını korumuştur.

Dr. Küçük bir taraftan İngiliz idaresine karşı Türk toplumunun haklarını korurken, diğer taraftan Rumların Enosis düşüncesine karşı da mücadele vermiştir. Dr. Küçük bütün siyasi hayatı boyunca Kıbrıs Türk Toplumunun bağımsızlığını ve her alanda kalkınmasını istemiştir. Bu mücadelesinde Anavatan sevgisini ve ona bağlılığı idame etmeğe ve Atatürk'ün yolundan gidilmesine özen göstermiştir. Bu nedenle de Kıbrıs Türk Halkının gönlünde taht kurarak liderlik makamına ulaşabilmiştir.

Dr. Küçük'ün siyasi hayatında Türkiye ile sağlıklı ilişkiler kurduğu görülmektedir. Bu süreçte Anavatan ile en uyumlu çalıştığı dönemin Demokrat Parti ve Adnan Menderes hükümetlerinin olduğunu söyleyebiliriz. 27 Mayıs 1960 da Menderes Hükümeti'ne yönelik Askeri müdahale; Dr. Küçük'ü derinden üzmesine rağmen, Kıbrıs davasının selameti için Türkiyesiz mücadelenin sürdürülemeyeceğine inandığından, yeni yönetime de bağlılığını bildirmiştir.

Bu süreçte Dr. Küçük'e muhalif olanlar; Dr. Küçük'ün Demokrat Parti yönetimiyle olan yakın münasebetlerini de kullanarak ona karşı mücadele başlatmıştı. 17 Haziran 1960 da Dr. Küçük'ün gazetesi Halkın Sesi'nde çıkan "Katil" başlıklı yazıyla Menderes yönetiminin eleştirilmesi ve ertesi gün yayımlanan yazıyla da Adnan Menderes ve Celal Bayar'ın suçsuz kimseler olduğu belirtilerek Kıbrıs Türklerinden özür dilenmesi nedeniyle Türkiye'de öğrenim gören Kıbrıslı öğrenciler Dr. Küçük'ü ve Gazetesini protesto ederek sakat iktidarı övmekle suçlamışlardır. Bu gelişmeler karşısında Dr. Küçük Kıbrıs'ta karşı yürüyüşler tertip ettirerek gazetesi aracılığıyla da birlik ve beraberlik mesajları vermiş, bazı kişilerin kendisinin Adnan Menderes yönetimini desteklemekte olduğuna dair iddialarla üniversite gençliğini kışkırttığını ifade etmiştir..

Bu çalışmamızda, Haziran 1960 da yaşanan ve Dr. Küçük ile Kıbrıslı Üniversite gençliğini karşı karşıya getiren gelişmeler incelenecektir. Kıbrıs Türk basını ve Türkiye basınından da yararlanarak hazırlayacağımız bildiride O günü yaşayan ve Topluma liderlik eden şahsiyetlerin hatıralarından da yararlanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Fazıl Küçük, Kıbrıs, Adnan Menderes, Demokrat Parti, Halkın Sesi

AFTER 27 MAY MILITARY COUP PROTEST MITINGS AGAINST DR. FAZIL KÜÇÜK**ABSTRACT**

Dr. Fazıl Küçük have a major place in Cyprus Turks struggle for independence. Cyprus Turks organized by Dr. Fazıl Küçük and they had won their national unity. Also Dr. Fazıl Küçük protected their some cultural and political right such as Turkish school, direction of foundations, direction of religious, Turkey' civil law, in heritage and tutelage law etc.

Dr. Fazıl Küçük struggled Against both the English administration in Cyprus and Enosis thoughts of Rum. He wanted independence of Cyprus Turkish community and their development in all fields throughout his life. He attached importance to patriotism and did not leave Atatürk's line. Thus he won his nation's approval.

Dr. Fazıl Küçük established healthy relationships with Turkey, especially Adnan Menderes and period of Democratic Party in his political life. Due to 27 May military coup he sorrowed but he known that Cyprus Problem insolvable without Turkey and he reported to new Turkish management his deference.

The opponents of Dr. Fazıl Küçük started fight against him using between the close relations of Democrat Party administration and Dr. Fazıl Küçük. His newspaper *Halkın Sesi* criticized Adnan Menderes administration with "Murderer" title on June 17 1960but after one day same newspaper wrote that Adnan Menderes and Celal Bayar were innocent. For his reason Cypriot students in Turkey protested against Dr. Fazıl Küçük and his newspaper and he was accused of praising the government by them. in return Dr. Fazıl Küçük organized protest march against these political behaviors. Finally he expressed that some people provoked students against himself with lies.

In this study, some developments which conflict events between Dr. Fazıl Küçük and Cypriot students on June 1960 will be analyzed. Cypriot press and Turkey press will be used with some important memoirs in this research.

Key: Words: Fazıl Küçük, Cyprus, Cyprus Turks, Adnan Menderes, Democrat Party

ALBAY TALAT AYDEMİR'İN DARBE GİRİŞİMLERİ

Dr. Yeşim DEMİR
Kamu İhale Kurumu

ÖZET

Türk Devlet geleneğinde, askerlik müessesinin önemli bir yeri vardır. Askerlik müessesesi, ya bürokrasiyi bizzat teşkil etmiştir, ya bürokrasinin hakim unsuru olmuştur, ya da sivil sevk ve idareye etki eden bir güç olmuştur.

Ordu-Siyaset ilişkisinin tarihsel gelişimine bakıldığında, Türk siyasal hayatında Silahlı Kuvvetlerin her zaman belirgin bir konumda olduğu görülür. Osmanlı İmparatorluğu döneminin reform hareketlerinde, Çok Partili Dönem ve sonrasında, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasında ve etkisini sürdürmesinde büyük rol oynamıştır.

Ordu, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan Albay Talat Aydemir'in darbe girişimlerine kadar üç defa yönetime müdahale ederek sivil rejime ara vermiştir. 1950–1960 yılları süresince, Türkiye ekonomik, politik, sosyal krizlerle karşılaşmıştır ve DP bu durumla başa çıkmakta yetersiz kalınca, ordu 27 Mayıs devrimini gerçekleştirmiş ve başarılı olmuştur. 27 Mayıs 1960 devriminin bazı açılardan henüz tamamlanmamış olduğunun deklarasi üzerine, Albay Talat Aydemir ve arkadaşları tarafından 22 Şubat 1962 ve 21 Mayıs 1963 de iki çeşit yenileme girişimleri yapılmıştır ancak başarılı olunamamıştır.

27 Mayıs ihtilalinden sonra Kore'deki görevinden dönen Talat Aydemir, Silahlı Kuvvetler Birliği (SBK) üyesi olduğundan kadrosu Tümgenerallik olan Harp Okulu Komutanlığına Kurmay Albay olarak tayin edilmişti. Bu sırada Milli Birlik Komitesi (MBK) içinde anlaşmazlıklar nedeniyle bazı üyelerin kendilerine dışarıdan destek aramaya başlaması ile Aydemir önem kazanmıştı. Tabii ki, Harp Okulunun başında bulunması da ona avantaj sağlıyordu. Böylece Albaylardan oluşan cunta kurulmuştu.

CHP-AP Koalisyon Hükümeti'nin kurulmasından hemen sonra bazı politikacıların teşebbüsleri, ortamı giderek karıştırmış ve ne siyasi çevrede nede ticari çevrede güven kalmamıştı. Ayrıca, basının ve bazı dergilerin, önce kapalı olarak sonra açıkça DP dönemini överek 27 Mayıs'ı gölgelemek istemeleri de ordudaki huzursuzluğu iyice arttırmıştı. Hatta "*parlamento dediğiniz bundan ibarettir*", "*demokraside bu kadar yapılabilir*" şeklinde yorumlara neden olmuştu.

Talat Aydemir'e göre 22 Şubat'ı doğuran gerçek sebepleri ise şunlardı:

27 Mayıs ihtilali hedefine ulaşmamış ve "*Milli Birlik*" ruhunun yaratılamamış olması, Parlamento içinde bir kısım siyasilerin maksatlı tutumları ile silahlı kuvvetlerin halk ile karşı karşıya getirilmiş olması, hükümet kurulmayışı yüzünden ülkenin asıl temel davası olan reformların ele alınmayışı.

Talat Aydemir tarafından Genelkurmay Başkanına sunulan muhtıranın reddedilmesi ve tayinlerin gerçekleşmesi üzerine 22 Şubat 1962'de darbe girişimi başlamış ancak hükümete karşı olan kuvvetlerdeki çözümler başarısızlıkla sonuçlandırmıştır.

Darbe girişimi sırasında, AP-CHP koalisyonu çökünce uzun süre devam eden hükümet bunalımı halk arasında özellikle aydınlar üzerinde karamsarlığa, 22 Şubat olaylarından sonra çıkarılan Tedbir Kanunu da tedirginliğe

neden olmuştu. Bu olayları bastıran ordu kargaşa içindeydi. Yurtda ve siyasette olanlar büyük tepki yaratıyor, huzursuzluğu arttırıyor ve uzun süredir devam eden buhranın sona ereceği düşüncesini boşa çıkarıyordu. Bu buhran ortamından daha çok gelecekte yeni bir hareket düşünener yararlanmıştı.

22 Şubatçılar yapacakları harekâtı “*Kemalizm Doktrini*” üzerine oturtmak istiyorlardı. Kemalizm kişisel hâkimiyetin yerine milli hâkimiyetin sağlanması idi. Aydemir’e göre Türkiye’de şahıs ve şahıslar hâkimiyeti vardı. Atatürk’ün Türkiye’nin kalkınması için şart koyduğu birlik ve beraberlik prensibinden uzaklaştığını ileri sürmüşlerdi.

Talat Aydemir ve arkadaşlarının 21 Mayıs 1963’te başlayan ikinci darbe girişimi başarısız olmuş, harekâtın bastırılmasından sonra toplanan Milli Güvenlik Kurulu ile Bakanlar Kurulu Ankara, İstanbul ve İzmir’de bir ay süreli “*sıkıyönetim*” ilan etmişti. Sonuç olarak Albay Talat Aydemir ve Binbaşı Fethi Gürcan idam edilmiş, 1459 Harbiyeli ise okuldan atılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ordu, Talat Aydemir, Darbe, Siyaset, Silahlı Kuvvetler

**27 MAYIS 1960 ASKERİ DARBESİ'Nİ ANLATAN BİR ROMAN: SEVİNÇ ÇOKUM'UN KARANLIĞA
DİRENEN YILDIZ'I**

Yusuf Can TIRAŞ
Sosyal Bilimler Ens. Türk Dili ve Edebiyatı ABD
Uşak Üniversitesi

Nami ERDOĞAN
Sosyal Bilimler Ens. Türk Dili ve Edebiyatı ABD.
Adnan Menderes Üniversitesi

ÖZET

Darbe, genel anlamıyla, bir ülkenin sınırları içerisindeki seçilen yönetimin baskı, zor kullanma ya da demokratik yollar aracılığıyla, istifa ettirilmesi ya da devrilmesidir. Hem dünyada hem de ülkemizde darbeler genellikle askerler eliyle meydana gelmiştir. Herkesin kabul ettiği üzere, darbe, ülkedeki insanların istemeyeceği, pek çok olumsuzluğu peşinde sürükleyeceği bir durumdur. Ülkemizde de 27 Mayıs 1960 ve 12 Eylül 1980'de askeri darbe yaşanmış, bunun yanı sıra 12 Mart 1971'de Türk Silahlı Kuvvetleri(TSK), hükümetin istifa etmesini istemiştir. Ayrıca 28 Şubat 1997'de post-modern darbe olarak adlandırılan süreç meydana gelmiştir. 15 Temmuz 2016'da ise hem TSK hem de devlet içinde yapılmış olan FETÖ darbe girişiminde bulunmuş, fakat Türk Milleti bu darbe girişimine fırsat vermemiş, ülkesini ve birliğini korumak için canla başla mücadele etmiştir. Yıllardan beri bu darbeler ülkemize hem maddi hem de manevi kayıplar verdimiş, binlerce vatandaş bu darbeler sonucunda işkencelere uğramış hatta idam edilmiştir.

Ülkemizde yapılan ilk askeri darbe 27 Mayıs 1960 tarihinde Demokrat Parti iktidarına karşı gerçekleştirilmiştir. 1945'te Türkiye'de çok partili hayata geçilmesiyle birlikte kurulan Demokrat Parti(DP), 1950 seçimlerinde, o zamana kadar ülke yönetimini elinde bulunduran Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)'ni iktidar koltuğundan indirmiş ve oyların %52.7'sini alarak tek başına iktidar olmuştur. DP'nin iktidara gelmesiyle birlikte, Türkiye demokratikleşmede, dünyayla entegre olmada ve ekonominin gelişmesinde önemli atılımlar yapmıştır. Bu atılımlar, DP Genel Başkanı ve Başbakan olan Adnan Menderes'in ülkede tanınır ve beğenilir bir şahsiyet olarak ön plana çıkmasına yol açmıştır. Adnan Menderes, kazandığı seçimler neticesinde daha cesur olmaya başlamış, bu da hem CHP hem de TSK nezdinde hoş karşılanmamıştır. Bunun sonucu olarak 27 Mayıs 1960'da TSK, ülke yönetimine el koymuş, bunun sebebinin de "demokrasiyi kurtarmak", "kardeş kavgasına son vermek" ve "seçimlerin adil olmasını sağlamak" olarak bildirmiş, NATO ve CENTO'ya bağlı olduklarını vurgulamışlardır. Darbe sonucunda ise, 1961'de Başbakan Adnan Menderes, Dışişleri Bakanı Fatih Rüştü Zorlu ve Maliye Bakanı Hasan Polatkan idam edilmişlerdir. Bu durum, Türk demokrasi tarihine kara bir leke olarak geçmiştir.

Ülkenin içerisinden geçtiği bu sancılı süreç, Türk Edebiyatı'nı da etkilemiştir. Bu dönemde yazılan eserlerde olduğu gibi, daha sonraki zamanlarda yazılan edebi eserlerde de 27 Mayıs 1960 darbesi işlenmiştir. Bunlardan biri olan bir roman da Sevinç Çokum'un kaleme almış olduğu "Karanlığa Direnen Yıldız" adlı eseridir. "Karanlığa Direnen Yıldız" romanı ailesi DP'li olan Feridun'un etrafında şekillenmektedir. Feridun, ailesinin tek çocuğudur. Yazar olmak için teşebbüslerde bulunur. Ailesinin DP'li olmasının haricinde çevresinde

CHP'li olan aile dostları da bulunmaktadır. Romanda, hem Feridun'un bireysel yaşamı hem de toplumsal dönüşümün insanlar üzerindeki etkileri anlatılmaktadır.

Bu bildiride, bu roman üzerinden ülkenin ve bireylerin nasıl dönüşümler yaşadığı, olaylara ne gibi tepkiler verildiği üzerinde durulacak, roman aracılığıyla bir dönemin izlenmesine çalışılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Türkiye, Askeri darbe, Demokrasi, Sevinç Çokum, Karanlığa Direnen Yıldız

A ROMAN THAT DESCRIBING 27 MAY 1960 MILITARY COUP: SEVİNÇ ÇOKUM'S KARANLIĞA DİRENEN YILDIZ

The coup is, in general, the resignation or the overthrow of the chosen administration within the borders of an country, through pressure, coercion or democratic means. Both in the world and in our country, the bombs have often come to fruition with soldiers. As everyone agrees, the coup is a situation in which the people in the country will not want it, and will pursue many negativities. On 27 May 1960 and 12 September 1980, a military coup took place in our country. Besides, on 12 March 1971, the Turkish Armed Forces (TSK) demanded that the government resign. Also, on February 28, 1997, the process called post-modern coup came to fruition. On July 15, 2016, both the TSK and the state-sponsored FBI attempted coup attempt, but the Turkish Nation did not give an opportunity to this coup attempt and struggled to maintain its territory and unity. Since years, these bombs have caused both my country and my country to lose both material and spiritual, and thousands of citizens have suffered torture and even death as the result of these crimes.

The first military coup in our country was carried out against the Democratic Party government on 27 May 1960. The Democratic Party (DP), which was established in 1945 with the passage of a multiparty morality in Turkey, reduced the Republican People's Party (CHP), the country's governing body, until the elections in 1950, and became the sole ruling party with 52.7% . With the DP coming to power, Turkey has made important strides in democratization, integration with the world and the development of the economy. These developments have led to DP President and Prime Minister Adnan Menderes being recognized and likable in the country. Adnan Menderes has become more courageous in the wake of the elections he won, which has not been welcomed both by the CHP and the Turkish Armed Forces. As a result, on May 27, 1960, the TSK seized the cause of the country as "rescuing democracy", "putting an end to brotherhood" and "ensuring that the elections are fair" and emphasizing that they are connected to NATO and CENTO. As a result of the coup, in 1961 Prime Minister Adnan Menderes, Foreign Minister Fatin Rüştü Zorlu and Finance Minister Hasan Polatkan were executed. This situation has been a black spot on the history of Turkish democracy.

This painful process, which has passed through the country, has also influenced Turkish Literature. As in the works written in this period, the literary works written later on were also imprinted on 27 May 1960. One of them is a novel called "Karanlığa Direnen Yıldız", in which Sevinç Çokum received the remnant. The family of the novel "Karanlığa Direnen Yıldız" is shaped around Feridun, who has DP. Feridun is the only child of his family. There are attempts to be a writer. In addition to having a family member with DP, there are also family friends who have CHP in the vicinity. In Roma, Feridun's individual life and the effects of social transformation on people are explained.

In this report, it will be studied how the country and the individuals experienced transformations and reactions to the events, and a period will be tried to be watched through novels.

Key Words: Turkey, Military Coup, Democracy, Sevinc Cokum, Karanliga Direnen Yildiz

**27 MAYIS DARBESİNDEN 15 TEMMUZ KALKIŞMASINA KADAR SİLAHLI KUVVETLERİN
KIŞLA DIŞINDAKİ ETKİNLİĞİ**

Yrd. Doç. Dr. Yusuf Ziya KESKİN
Fen Edebiyat Fakültesi
Erzincan Üniversitesi

ÖZET

Türlere has olan ordu-millet kavramı, askerlerin devlet içerisindeki rolü ve etkinliğini, diğer milletlerden ve devletlerden oldukça farklı kılmıştır. Türk tarihinde askerlik ve devlet kavramları oldukça iç içe geçmiş bir anlayıştır. Bu anlayış Osmanlı Devleti'nde de varlığını sürdürmüş, cumhuriyet rejiminin temel genetik kodlarından birisi haline gelmiştir. Atatürk ve İnönü gibi güçlü liderlerin yönetiminde, bu dönemlerin temel politikası olan modernleşme sürecinin ana unsuru olan ordu, DP iktidarı ile birlikte sivil siyasetle karşı karşıya gelmiştir. Kendisini devletin asli unsuru olarak gören ordu; siyaset dışılık olarak tanımlandığı, ancak siyasetin tam kendisi olan, ülke meselelerinde etkili bir denetim mekanizması olma durumunu, paradoksal olarak günümüze kadar devam etmiştir. 27 Mayıs 1960'da TSK İç Hizmet Kanunu'nun kendilerine verdiği yetkiyle hareket ettiklerini iddia eden bir grup subayın yönetime el koyması ile Türkiye darbe süreciyle tanışmıştır. Bu süreç siyasal alanda önemli bir tasfiye sürecini başlatırken, devlet düzeni ve kuramsal yapı olarak da önemli bir değişimi getirmiştir. Bu değişimin temeli, egemenliğin çeşitli devlet kurumları arasında paylaşılması esasına dayanmış, bu yeni yapının temel koruyucu ve kollayıcı gücü olarak ordu, devlet örgütü içerisinde özerk denilebilecek bir konuma kavuşturulmuştur. Bu yeni yapının içerisine kattığı Milli Güvenlik Kurulu, OYAK, Tabii Senatörlük ve askeri mahkemelerin yetki genişliği gibi yeni haklarla, temel belirleyici ve tehdit olarak gördüğü gelişmeler karşısında doğrudan müdahil güç olmuştur. 15 Ekim 1961 seçimlerinin beklentinin aksine çıkması sonrasında "21 Ekim Protokolü" siyasilere zorla kabul ettirilerek, mevcut oluşumdan taviz verilmeyeceği ortaya konulmuştur. İlerleyen yıllarda Türkiye'nin yaşadığı sosyal, ekonomik ve siyasal dönüşümün sancuları yaşanırken siyasetçiler 12 Mart Muhtırası ile görevlerinden uzaklaştırılmış, 1973 cumhurbaşkanlığı seçiminde ordunun adayını desteklemeleri için siyasilere baskı yapılmıştır. 12 Eylül 1980 yılına gelindiğinde siyaset kurumunun tıkanıklığı iddia edilerek Türkiye tarihinin ikinci askeri darbesi yapılmış 1983 Kasım ayına kadar devam edecek askeri yönetim, devlet örgütlenmesi ve siyaset arenasını yeniden düzenlemiştir.

1996 yılına gelindiğinde rejimin tehlikede olduğu iddiasıyla ordu etkin olarak siyasete müdahale etmiş ve 28 Şubat süreciyle siyaset kurumu demokrasi dışı uygulamalara tabii tutulmuştur. 2007 cumhurbaşkanlığı seçimi öncesinde 27 Nisan E- Muhtırasıyla siyaset kurumu üzerinde baskı kurularak siyaset yeniden şekillendirilmeye çalışmıştır. 15 Temmuz 2016 Kalkışması ordu içerisindeki bir cuntanın yönetimi ele geçirmek amacıyla kanlı bir girişimine sahne olmuş, ancak öncekilerden farklı olarak toplumun bu konudaki etkin direnişi karşısında başarısız olmuştur.

Bu çalışmada Türkiye Cumhuriyeti tarihinin son atmış yılında ordunun kendi alanı ve yetkisi dışındaki uygulamaları temelli problem durumu temel alınarak, bu sürecin ortaya çıkmasında etkili olan siyasal, sosyal, ekonomik ve hukuksal etkenler üzerinde durulacaktır. Türkiye'nin demokrasi algısının evrensel değerlere kavuşabilmesi ve bunun için gerekli dönüşümleri ortaya koyabilmek amacıyla yönelik olarak, bu gelişmeler sosyal bilimlerin yöntem ve teknikleri esas alınarak objektif şekilde değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Askeri Darbe, Muhtıra, Demokrasi Kültürü, Sivil Toplum, Hukukun Üstünlüğü.

THE ACTIVITIES OF TURKISH ARMED FORCES OUTSIDE THE BARRACKS FROM 27TH MAY MILITARY COUP TO 15TH JULY UPRISING

ABSTRACT

The army-nation concept that is unique to Turks, the role and effectiveness of troops in the state is quite different from other nations and states. In Turkish history, the concept of military and state is quite an inner understanding. This understanding continued to exist in the Ottoman State and became one of the basic genetic codes of the republican regime. Under the leadership of powerful leaders such as Atatürk and İnönü, the army, which is the main element of the modernization process, faced civilian politics with the DP government. In contrast to the army's regarding itself as the essential element of the state, politics; its being an effective control mechanism in the country's affairs, paradoxically, has continued as far as the day.

On May 27, 1960, Turkey was introduced to the coup process through a handover of a group of officers claiming that they were acting with the authority given to them by the TSK Internal Service Law. While this process has initiated a significant liquidation process in the political arena, the state has also made a significant change in terms of state structure and theoretical structure. The foundation of this change is based on the principle that the sovereignty is divided among the various state institutions and to the army a position to be autonomous within the state organization as the basic protective and enforcing power of this new structure has been given. This new structure has become a direct intervening force in the face of developments that the National Security Council, OYAK, the Senate and the military courts became as a fundamental and threatening new rights, such as the breadth of authority. After the protests of the elections of October 15, 1961, the "21 October Protocol" forced politics and it was revealed that no compromise would be made from the existing formation. In the following years, while the social, economic and political transformation of Turkey was experiencing pain, politicians were removed from their duties with the March 12th Commemorative Treaty, and politics were pressured to support the candidate of the army in the 1973 presidential election. On September 12, 1980, the second military coup of Turkey's history was alleged to be a bottleneck for the political establishment, and military administration, state organization and political arena were reorganized until November 1983.

When it came to 1996, the army actively intervened politically, claiming that the regime was in danger, and on February 28, the political institution was subjected to non-democratic practices. Before the 2007 presidential election, April 27, with an E-memorandum the politics were tried to reshape by putting pressure on the political institution. The July 15, 2016 Initiative took the stage in a bloody attempt to take over a cunctan administration within the army, but unlike the previous one, the community failed in the face of effective resistance in this area.

This study will focus on the political, social, economic and legal factors that are effective in the emergence of this process, based on the situation based problems on the practices of the army and its territories in the last year of the Turkish Republic history. These developments will be objectively evaluated on the basis of the methods and techniques of social sciences in order to enable Turkey to demonstrate the necessary transformations in order for the tradition of democracy to attain universal values.

Keywords: Military Coup, Memorandum, Democracy Culture, Civil Society, The Rule Of Law.

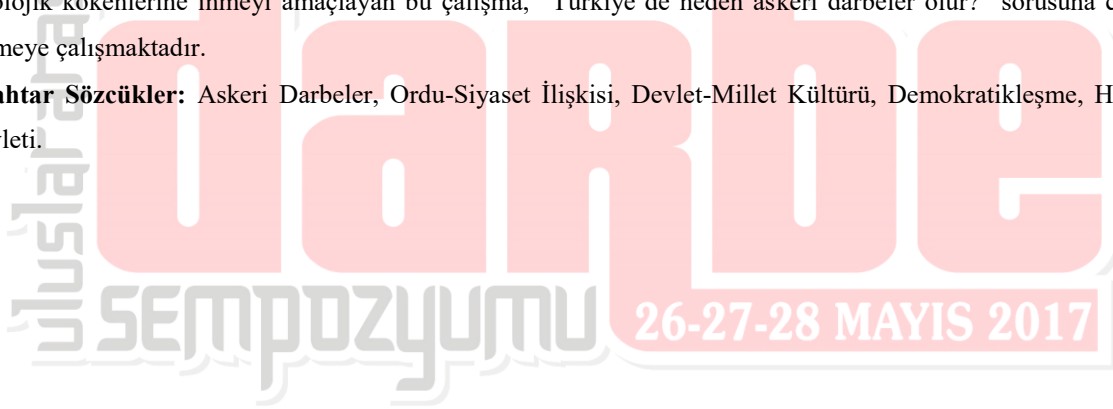
TÜRKİYE'DE ORDU-SİYASET İLİŞKİLERİ VE ASKERİ DARBELERİN İDEOLOJİK KÖKENLERİ

Doç. Dr. M. Zeki DUMAN
Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü
Yüzüncü Yıl Üniversitesi

ÖZET

Türkiye’de ordu-siyaset ilişkileri ve bu ilişkilerin tarihsel, toplumsal ve ideolojik kökenlerine bakıldığında, iç ve dış politikadaki belirleyiciliği yanında, kendisini devletle özdeşleştirmiş, siyaseten toplumun üzerinde konumlandırılmış, ideolojik açıdan modernleşmenin, batılılaşmanın ve Kemalizm’in öncülüğünü üstlenmiş olan bir ordu profiliyle karşılaşmaktayız. Türkiye’nin bir ordu-millet devleti olması ve kurucu unsurlarının genellikle askerlerden oluşması, bir yandan sivil iradenin emrinde olması gereken ordunun hegemonik bir güç haline gelerek siyaset üstü bir konuma gelmesine, diğer yandan demokratik, çoğulcu ve sivil bir yönetim anlayışının oluşmasına engel olmuştur. Aynı şekilde askeri sistemin kendi içinde kapalı ve sivil iradenin denetiminden muaf olması, askeri okullarda savaş sanatı yanında ülkenin koruyucu ve kollayıcısı olma misyonunu aşıl原因 bir pedagojik formasyonun verilmesi, genellikle hukuku, sivil inisiyatifi ve demokrasiyi askıya alan askeri müdahalelerin yaşanmasına neden olmuştur. Nitekim demokrasi kültürünün ve insan haklarının henüz yeterinde yerleşmediği ülkemizde nerdeyse her on dört yılda bir ya doğrudan ya da dolaylı bir askeri müdahale yaşanmıştır. Ordunun anayasal düzeyde kendisini konumlandırma ve tanımlama biçimi, Türkiye’de darbelerin sıkça yaşanmasının ve sivillerin iktidar olsalar bile muktedir olamamalarının en önemli nedenidir. Bu nedenlerin ideolojik kökenlerine inmeyi amaçlayan bu çalışma, “Türkiye’de neden askeri darbeler olur?” sorusuna cevap vermeye çalışmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Askeri Darbeler, Ordu-Siyaset İlişkisi, Devlet-Millet Kültürü, Demokratikleşme, Hukuk Devleti.

**RELATION BETWEEN ARMY AND POLITICS IN TURKEY
AND IDEOLOGICAL ORIGINS OF MILITARY COUPS**

Abstract: In view of the historical, social and ideological relations of army-politics and origins of these relations in Turkey, in addition to its determinant potency army identified itself with the state and positioned itself over the society politically and ideologically pioneered modernization, westernization and by Kemalism. The fact that Turkey is an army-nation state and its constitutional elements are usually made of military persona created an army which should be under the order of civil government to have a supra-political position by becoming a hegemonic power on the one hand and prevented the formation of a democratic, pluralistic and civilian society on the other hand. In the same way, because military system is closed in itself and exempted from civilian control, pedagogical formation that promotes mission of serving and protecting the country is given in military schools led to military coups often overthrew law, civil initiative and democracy. As a matter of fact, in our country where democracy culture and human rights have not yet settled sufficiently, there have been direct or indirect military interventions in every fourteen years. The way the army positions itself and defines itself at the constitutional level is one of the most important reasons for the frequent occurrence of clashes in Turkey and the inability of civilians to be powerful even if they are in power. This study aimed at disclosing the ideological origins of these causes and tries to answer the question "Why do military coups take place in Turkey?"

Key Words: Military coups, Army-Politics Relation, State-nation Culture, Democratization, State of Law.

ORTADOĞU BÖLGESİNDE DARBELER: TARİH VE MODERNLİK

Doç.Dr. Ziyad Emrahov
Kafkazşünaslık Enstitüsü
Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi

ÖZET

Makalede Türkiye de dahil olmakla Ortadoğu bölgesinde darbe yolu ile meşru seçilmiş otoritelerin devrilmesi ve bu süreçlerin günümüzde de devam etmesi irdelenmiştir. Yapılan araştırmalar gösteriyor ki, Mısır'ın modern siyasi tarihine her zaman ordu ile İslamcı partiler ve gruplar arasında kavgalar kendi mührünü vurmuştur. Geçen yüzyılın 50'li yıllarından itibaren ordu darbe yaparak çeşitli zamanlarda Mısır'daki nüfuzlu İslamcı partilere ve gruplara ciddi yasaklar koymuştur. Bu yasaklar şimdiki gibi ölümlere de neden olmuştur. Bu anlamda Mısır'da yaşananlar halen ordu ve İslamcılar arasındaki ihtilafın devamı mahiyetindedir. İşte Cemal Abdül Nasır, Enver Sedat, Hüsnü Mübarek ve nihayet General Sisi de bu olaylarda yer alan güçlü ordu mensupları. Mısır'da hâlihazırda demokrasi için yürütülen mücadele hiç de tesadüfi değildir. Çünkü bu ülkenin entelektüel geçmişi ve güçlü düşünür kimlikleri dünya çapında ünlü insanlardır. Ancak görünen odur ki, Mısır'da demokrasi uğruna yürütülen bu mücadele bazı güçlü devletlerin sömürgecilik planlarını alt üst eder.

Cumhuriyet tarihinde Türkiye'de ilk askeri darbe 1960 yılının Mayıs ayında meydana geldi. Bu dönemde Demokrat Parti iktidarda idi. İnsan hak ve özgürlükleri için mücadele feallarının hapsi, bürokrasinin temel güce dönüşmesi, otoriter yönetim, ekonomik durgunluk aydınlar ve herbiçilerin itirazına neden olmuştu. İktidara karşı protestolara tepki olarak hükümet 1954 yılında medya faaliyetini sert düzenleyen yasa kabul etti. "Ulus", "Hürriyet", "Tercüman" gazeteleri kapatıldı. 1960 yazında binlerce insan Ankara'da protesto gösterilerine çıktı. Mayın sonunda askeri hakim Demokrat Parti yöneticilerini tutukladı. 1961 yılında Başbakan Adnan Menderes asıldı. Onunla birlikte mali ve Dışişleri Bakanı idam olundu.

Makalede tüm bunlar mukayeseli şekilde incelenerek analiz edilir, yaşanan askeri darbelerin dünü ve bugünü arasındaki ilişkiler ortaya çıkarılır.